UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 07 03 003 5

DR
440
C35

Cevād, Alī
Mükemmel 'Osmānlī tārīhī

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/mkemmelosmanli00ceva

مکمل
عثمانلی تاریخی

mükemmel Osmanlı Tarihi
2. cildi
Cevad, Ali

محرری

طوپ طاشی عسکری رشدیه‌سی جغرافیا معلمی بیکباشی
علی جواد

Mükemmel Osmanlı tarihi

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتنامه‌سنی حائزدر

استانبول

باب عالی جاده‌سنده رشید افندی خاننده ۳۸ نومرولی
قصبار مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

۱۳۱۶

MUKEMMEL OSMANLI TARIHI
ALI CEVAT

DR
440
C35

LIBRARY
SEP 7 1966
UNIVERSITY OF TORONTO

1120618

دولت عثمانیه‌نك اوائل حالی

قابی خانه قبیله‌سی — سلسلهٔ عثمانیه‌نك جداعلاسی اولان قابی خان قبیله‌سی تاتارلرك معمورهٔ جهانه دهشت صالدقلری تاریخده مسکون بولندقلری ترکستانده کائن ماهان شهرندن غربه طوغری هجرت ایدرك وان کولی قربنده واقع اخلاطه انتقال ایتمشلردر .

جنکیزیلرك اورالره دخی تجاوزی قابی خانیلری دیکر بر محلده مسکن تحریسنه مجبور ایتمکله قابی خان سرداری اولان سلیمان قیا آلب معیتیله برابر یدنجی عصر هجری ابتدالرنده ارزنجان سمتنه رحلت ایلدی .

ارزنجان سمتنك موجود اوتلاقلری قابی خانیلرك حیوانات کثیره‌سنه غیر کافی ایدوکندن بالطبع بورالرده بارینه‌میوب ینه وطن اصلیلرینه عودته قرار ویردیلر .

اثنای عودتده جعبر قلعه‌سی اوکندن فرات نهری کچیلور ایکن رئیس قبیله اولان سلیمان شاه غرقهٔ بحر غفران اولدیغندن نعشی قلعه‌نك آلتنده ودیعهٔ رحمت رحمان قلنمشدرکه حالا اول محلده ترك مزاری نامیله مشهوردر .

سلیمان شاه درت نفر اولاد ترك ایتدی . بونلردن سنغور

تکین ایله کون طوغدی قبیله‌نك بر قسمنی آلوب وطن اصلیلرینه رجعت ایلدیلر .

ارطغرل ایله دوندار بك دخی دیار رومده توطن ایتمك مقصدیله ارضروم طرفلرینه عزیمت ایدرك سرمه‌لو ، چقور وپاسین اووه‌سنه رکز خیام ایلدیلر . آنجق بو سمتك آب وهواسی ترکستان یایلالرنده اقامته آلیشمش اولنلره مساعد اولمدیغندن ریاست قبیله‌یی درعهده ایتمش اولان ارطغرل بك اوغلی ساوجی‌یی اولتاریخده فرمانفرمای اقلیم روم اولان ملوك سلجوقیه‌دن سلطان علاء الدین کیقباد بن کیخسروه کوندروب قبیله‌سنه قلمرو ممالکنده بر محل مناسب تخصیصنی استدعا ایلمش ایدی .

ارطغرلك استدعاسی نزد علاء الدینده قرین قبول اولدی وبوکا متشکراً ارطغرل غازی قونیه دار الحکومتنه عزیمته قرار ویردی .

ارطغرلك قونیه‌یه توجهی تاتارلرك سلطان علاء الدین ایله محاربه‌لری هنکامه‌سنه تصادف ایتمکله (٦٢٨) سر آمدان قبیله‌دن بعضیلری طرف غالب اولان تاتارلره معاونتی تصویب ایتمشلر ایسه‌ده ارطغرل غازینك حمیت و شجاعت فطریه‌سی بوکا مانع اولمغله درحال بشیوز قدر ترك سواریلریله سلجوقیلره معاونته شتابان اولمشیدی .

عساکر سلطانیه بو معاونت اوزرینه کسب قوت ایتمکله

محاربه رنك دیکر کسب ایتمش، واولجه مغلوب کورینان سلچو-
قیلر درحال تاتار فرقه‌لرینی تار ومار ایلمشلردر.

سلطان علاء الدین ارطغرلك بو یولده‌کی همت وغیرتندن
ممتدار اوله‌رق ارطغرل وقبیله‌سی خلقنه سکود قضاسنی یایلاق
وقشلاق اولمق اوزره تعیین وتخصیص ایلدی .

ارطغرل غازی ایکی بیك کشی‌یه بالغ اولان افراد قبیله‌سی
ایله برلکده سکود قضاسنه نقل و وفاتنه قدر یعنی ٦٢٨-٦٨٠
سنه‌سنه‌قدر سلاطین‌سلچوقیه‌نك خدمات مهمه ومحاربات مشهو-
سنده بولنه‌رق تماميله صادق قالمش وعثمانلو قوم‌نجیبنه من‌عندالله
برموهبهٔ عظیمه اولان صداقتدن ذرتما انحراف ایتمامشدر .

عثمان بك — غازی ارطغرل ٦٨٠ سنه‌سنده طقسان
یاشنی متجاوز اولدیغی حالده ارتحال ایتمکله مقام ریاستنه ترك
ایتدیکی عثمان وساوجی وکوندز آلپ‌نامنده‌اوچ‌اولاد ذکورندن
عثمان بك کچمشدر .

بو عثمان بك دولت علیه‌نك مؤسسی و خاندان سلطنت
سنیه‌نك جد عالیسی اولان ذات اولوب، نام محترمنه نسبتله
دولتنه عثمانلو دولتی دینمکده بولنمشدر .

عثمان بك‌ده پدری کبی سلچوقیلرك اطاعتنی سرمایهٔ مباهات
بیله‌رك ارطغرلك مأموریتی اولان اوچ بکلکیله ابراز حسن
خدمت وتا زمان ختام دولت سلچوقیه اولان ٦٩٩ تاریخنه
قدر سائر امرای سلچوقیه کبی استفادهٔ ذاتیه‌سنی کوزتمیوب

غرباً دولت سلجوقیه نامنه توسیع بلاده همتله ارائهٔ حمیت ایلامشدر .

دومانیچ مظفریتی وامارت عثمانیه بك — آناطولینك غربنده وشمدیکی بروسه ولایتنك قلاع وقصباتنده رومای شرقی دولتی ادارەسنده بولنان مواقع تکفور نامنده بر نوع مستقل حاکملر ادارەسنده ایدی .

عثمان بك محضا اکتساب غنایم و اعلای کلمة الله قصدیله اینەکول تکفورینك ادارەسنده بولنان « قولەجه » نام قلعه جهتنه بر کیجه ایلغار ایله اهالیسنی قهر و تدمیر و غازیلری اموال غنائم ایله دلسیر ایتدیکی صرەده اینه کول تکفوری قره حصار تکفوری ایله بالاتفاق دومانیچ صرتنده عثمان بك عسکریله برمیدان محاربەسی آچدیلر .

بو غوغاده کرچه عثمانلو طاقمی آز ورومار بونلرك برقاچ مثلی درجەسنده ایسەده رومار ترك سواریلرینك حملات غضنفرانەسنه مقاومت ایدەمیوب هزیمت فاحشەیه دوچار وسرعسکرلری اولان قرەجه حصار تکفورینك قرنداشی قلافوز دخی داخل اولدیغی حالده میدان محاربه دشمن لاشەلریله مالامال اولمشدر وقرەجه حصارده عثمانلی ضبطنه کچمشدر (٦٨٧) .

عثمان بکك برادری کوندز الپ بو محاربەده زمرهٔ شهدایه التحاق ایلدی .

بو مظفریت کرانقیمت سلطان علاء الدینك مسموعی اولدقده عثمان بکه قره‌چه بلبان یدیله آق سنجاق و طبلخانه ایله برچوق آلات وادوات حربیه‌ایله برده منشور کوندریله‌رك امارتی تصدیق اولنمشدر «۶۸۸».

فتح یدیملك و اینه‌کول — عثمان بکك یواش یواش غربه طوغری توسیع ممالکه قیام ایتمسی و سلاجقه ایامنك انحطاط جلی‌یه باشلامسی او جوارده بر عثمانلو دولتنك تأسسی اسبابنی تهیه ایتمکده بولندیغندن عثمان بکك امارتنه قریب اولان تکفورلر بو خصوصدن اندیشه‌ناك اولمقده و عثمان بکك ازالهٔ وجودینه چاره دوشونمکده ایدیلر.

حتی عثمان بکك اعز احباسندن اولان ومیانه‌ده دوستلقلری بر خیلی مدت پایدار بولنان بیله‌جك تکفوری بیله چارهٔ سلامتی عثمان بکك ازاله‌سیله تأمین جهتنده آرایه‌رق بر حیلهٔ ابلیسانه دوشوندی وعثمان غازی‌یی بر دامه دوشورمکی قوردی.

دوشوندیکی حیله یار حصار تکفورینك قیزینی آلمق بهانه‌سیله ترتیب ایده‌جکی جمعیته عثمان غازی‌یی دعوت ایتمك و مشارالیهی غافل اولایه‌رق اعدام ایتمکدن عبارت ایدی.

چونکه عثمان غازی ایله تکفور مزبور بیننده روابط ومناسبات دوستانه موجود اولوب آره صره هدیه‌لر تعاطی اولنمق و عثمانلیلر یایلاقه چیقه‌جقلری زمان قیمتدار اشیا ایله اختیاره قادینلر بیله‌جك قلعه‌سنده براقیلمق صورتیله تکفور

عثمانلیلرك امنیتلرینی جلب ایتمش ایدوکندن غازیٔ مشار الیهك بو دعوته اجابت ایتمسی طبیعی ایدی .

بیله جك تکفوری حرمن قیا حاکمی کوسه میخالی عثمان غازی یه دعوتجی اوله‌رق کوندردی کوسه میخال عثمان غازینك هر حالنه مفتون بر عثمانلی محبی اولمغله تکفورلرك قوردقلری دولاب مکر وحیله‌یی عثمان غازی یه افاده ایلدی .

عثمان غازی تکفورلرك دسائسنه واقف اولدقده قازدقلری قیویه کندیلرینی دوشورمك اوزره بر خدعهٔ حربیه ترتیب ایلمشدر :

شویله که یایلاقه چیقمه زمانی اولدیغندن ذی‌قیم اشیا ایله اختیاره قادینلری بیله جکه کونده‌جکنی و کندوسی توابعی ایله دوکونه کله‌جکنی و آنجق بو غلبه‌لك هر یره صیغمیه‌جغندن جمعیتك غایت واسع بر صحرانده اجراسی مناسب اوله‌جغنی مشعر خبرلرله میخالی اعاده ایلدی .

ودرحال قرق قدر ترك قهرمانلرینی قادین قیافتنه قویوب وحیوانلرك صرتلرنده‌کی صندوقلره برچوق دلاور یرلشدیروب بیله جکه ارسال وکندوسی دوکون محلی انتخاب اولنان چاقر پیکارینه بشیوز قدر سواری ایله عزیمت ایلمش ایدی .

قوجه قاری قیافتنده اولان سچمه ترك قهرمانلری قلعه‌یه دخول ایدر ایتمز ذاتاً دوکون مناسبتیله پك آز قالمش اولان محافظلری درحال اعدام ایله قلعه‌یی ضبط وبو خبر مسرت اثری دوکون محلنده بولنان غازی یه ارسال ایلدیلر .

عثمان غازی بیله جكك ضبطنی خبر آلدقده اولجه ترتیب ایتمش اولدیغی اوزره قاچماق كوسـتروب یولده بر محلده پوصو طوتمش و آرقه‌سندن تعقیب ایدن عسـكر اعدانك بر چوغنی قنطرهٔ سـیفدن امرار و بر خیلیسنی‌ده عروس ایله برابر قید اسارته كرفتار ایلمشدر.

عروس مشـارالیها نیلوفر نامیله شهرتشعار اولان صاحبة الخیرات بر خاتوندر كه عثمان غازینـك مخدوم نجابتموسـوملری اولان اورخان خانه تزویج اولنمش و سلیمان پاشـای غازی ایله خداوندكار مرحوم اول عفیفه‌دن وجوده كلمشدر.

عثمان غازی تكفورلری بو وجهله تار ومار ایتدكدن صكره بیله جك قلعه‌سـنك اسباب محافظه‌سنی اتمام و طورغود الپ نام بهـادره بر فرقه عسـكر ترفیق ایدرك اینه كول قلعه‌سـنك محاصره‌سنه ارسـال ومؤخراً كندیسیده آرقه‌سی صره كیدوب قلعه‌یی تسخیر ایلدی.

﴿ سلطنت عثمانیه‌نك تأسسی ﴾

و

(عثمان خانك استقلالی)

٧ عصر سابعك نهایتنه طوغری دولت سلجوقیه‌ده کرکی کبی انحطاط علامتلری بلورمش و ٦٨٨ تاریخنده عثمان خان نائل امارت اوله‌رق نامنه خطبه قرائت ایتدرمش ایسه‌ده صداقت وحمیتی اقتضاسنجه سائر امرای سلجوقیه مثللو نانکورلك وادیسنه صاپمیه‌رق کندیسنی ینه سلجوقی توابعندن بر حکمدار صره‌سنده طوتمش و آنجق ٦٩٩ تاریخنده غازان خانك قونیه‌یی استیلاسی اوزرینه محافظهٔ استقلاله مجبور اولمش ایدی .

سلطنت سلجوقیه‌نك کلیاً الغاسی اوزرینه اکثر اعیان روم وعلمای سلجوقك حمایهٔ عثمان خانه دخالتی ایله سلطنت عثمانیه تأسس ایدرك بر خیلی زماندنبری امارت حالنده دوام ایلیان هیئت اجتماعیه‌مز بر دولت حالنی اکتساب ایلمشدر « ٦٩٩ » .

سلطان عثمان کسب استقلال ایتدکدن صکره قواعد لازمهٔ سلطنتی ترتیب و تمهیده باشلیه‌رق اولجه فتح و تسخیرینه موفق اولدیغی بلادی (٧٠١) تاریخنده اولاد و امراسندن برر نامدار ذاته توديع یعنی قره‌جه حصاری اوغلی اورخان خانه واسکی شهری کوندز آلپه این‌اوکنی ایغود آلپه یار حصاری حسن آلپه اینه کولی طورغود آلپه توجیه و بیله‌جکك محصولنی قائن پدری

مؤسس بنیان سلطنت غازی سلطان
عثمان خان حضرتلری

مشایخ کرامدن ادهبالی حضرتلرینه تخصیص و مخدوملری علاءالدین پاشانی والده‌لریله برابر بیله‌جکده اسکان ایلدی .

بو مملکتلرده آز زمان ایچنده مدرسه مکتب و جامعلر تأسیس واحداث اولنه‌رق وعثمانلولرك عدالت ومرحمتنی ایشیدنلر یرر یرر پادشاهك سایهٔ شفقتنه التجا ایدرك نفوس کثیره ایله مشحون اولمغله معمور وابادان ومغبوط معمورهٔ جهان اولمشلردر .

فتح کوپریحصار — سلطان عثمان بر طرفدن تأسیس مبانیٔ مدنیته همت ایتدیکی کبی توسیع حدود خصوصنه دخی غیرتده قصور ایتمیوب کوپریحصاری دفعاتله محاصره ایتمش والك نهایت حکمداری عثمانلولره قارشو مقاومتدن عاجز اولمغله قلعه‌یی تسلیمه مجبور اولمش ایدوکندن تکفورینه امان ویریله‌رك دارالحکومتده تقریر اولندی .

فتح ازنیق — بر مدت استراحتدن صکره ازنیق شهرینی محاصره بیوردیلر . واولوقتك اصول حربیه‌سی اوزره شهرك اطرافنی غارت ومستحقین عساکره تیمار صورتیله قراومزراعی توزیع وقلعه‌نك غایت مستحکم اولمسی حسبیله ضبط و تسخیری اوزون بر مدته محتاج اولدیغندن طاغ طرفنه قلعه‌یه حاکم بر قلعه انشاسیله اسباب محاصره‌سنی اتمام بیوردیلر .

بو یکی قلعه‌یه طار طغان نامنده بر بهادری محافظ تعیین ایلدکلرندن قوماندانك اسمنه نسبتله طارطغان قلعه‌سی نامی ایله یاد اولنمشدر .

قیونه حصار محاربه‌سی — عثمان غازینك كوندن كونه كسب قوت ومكنت ایتمسی بروسه تكفورینك نظر انتباهنی جلب ایتمكله تجاوزات عثمانیانه بر آن اقدم ممانعت چاره‌سنه دوشدی . واطرانوس كته كستل تكفورلریله بالاتفاق عساكر كلیه ایله پای تخته طوغری یوریدی .

بو خبر عثمان غازی‌یه واصل اولدقده وار قوتی ایله قیون حصاری اوكنده دشمنی قارشولیوب دیمبوزه قدر سوردی . ودیمبوز طاغی آلتنده اعدایی هزیمت كلیه‌یه دوچار ایلدی .

بو محاربه‌ده سلطان عثمانك برادرزاده‌سی اولان آی‌طوغدی بك رتبهٔ شهادتی احراز ایتمش وكته تكفوری اولوباد تكفورینه التجا ایلمشدر .

عثمان خان كته تكفورینی اولوباد تكفورندن ایستدیكنده مرقوم عثمانلودن برفرد اولوباد كوپریسندن كچمامك شرطیله كته تكفورینی اعاده‌یه راضی اولمغله تكفور مسفوری بعدالاخذ اعدام وكته حصاری ممالك عثمانیه‌یه انضمام ایلدی .

عثمانلولر اولوباد معاهده‌سنه درجهٔ نهایه‌ده رعایت ایدرك اولوباد حكومتی باقی اولدقجه كوپریدن كچمیوب ایجاب ایتدكجه قایق ایله كچرلر ایمش .

بروسه‌نك محاصره‌سی — (٧١٧) تاریخنده عثمان غازی لاجل الانتقام قوهٔ كلیه ایله بروسه اوزرینه یوریدی .

قلعه‌نك متانتی جهتیله ضبط وتسخیری وقته محتاج ویوریدیشله

التمسى دخى زيادهجه تلفاتى موجب اولهجغندن از نيقده اولديغى كبى اطرافنه ايكى قلعه بنا وبونلره برادر زادهسى آق تيمور ايله بلبانجق نام بهادرى سردار تعيين ولازمكلان تعليماتى اعطا واطراف شهردهكى اراضى‌يى بين العساكر تقسيم ايدرك پاى تختنه عودت بيورديلر .

كوسه ميخالك اسلامى — خرمن قيا حاكمى كوسه ميخال عثمان غازينك اخص احبا واصدقاسندن ايسهده هنوز اسلامى قبول ايتمامش ايدى .

فتوحات عثمانيهنك ترقياتى اثناسنده ميخال بكدن كلى استفاده مأمول وخدمات مهمهده استخدامى ايسه اسلامى قبولنه موقوف اولديغندن عثمان غازى بر كون موى اليهى نزدينه جلب ايدرك تكليف اسلاميت ايتمش ايدى .

ميخال بك ذاتاً اسلامه مائل بولنديغندن تكليف واقعى جاننه منت بيلهرك درحال قبول ايمان ايتمشدر .

بو ذات دولت عليهيه زمان حياتنده كوزل خدمت ايتمش واولاد واحفادى دخى خدمات مهمهده بولنهرق تاريخ عثمانيده ابقاى نام ايلمشدر .

عثمان غازى ميخال بك كبى كنديسنه اهل وقوف برمعاون پيدا ايتدكدن صكره اورخان غازى ايله كوسه ميخال وصالتق آلب نام امكدارينى قرهجه حصارده براقوب كنديسى لبلبجى حصار لفكه وچادرلق حصار قلعهلرينك تسخيرينه كيتدى .

بو قلعه‌لرك حاكملری قوهٔ عثمانیه‌یه مقاومت ایده‌بیله‌جك اقتداره مالك اولمدقلرندن بالطوع والرضا مملكتلرینی تسلیم و كندیلرینك جملهٔ بندكان صره‌سنه قبوللرینی نیاز ایلدیلر .

بو حاكملر دخی استدعای واقعه‌لری وجهله یرلرنده تقریر وابقا اولندقدن صكره یكیجه حصاری ومتعاقباً آق حصاری ضبط ایلدی .

اورادن كیوه اوزرینه یوریه‌رك قلعه‌یی تسخیر ومخاصمهٔ دسیسه‌كاری‌یه جرأت ایدن تكفورینی اسیر ایدوب تكفور پیكارینی دخی آلدی .

چاودار تاتارلرینك تأدیبی — شهریارغازی فتوحات جدیده ایله مشغول ایكن چاودار تاتاری‌دنیلان حیدودلر قره‌جه‌حصار بازارینی یغما ایتدكلرندن شهزاده اورخان خان همان ایلغار ایله اونباشی حصار جوارنده تاتارلره یتشوب رئیسلریله برخیلیسنی اسیر و آلدقلری اشیایی براقدیروب صاحبلرینه اعاده ایلدی .

قوج‌ایلی وآقیازونك تسخیری — عثمان غازی مشاق سفریه‌دن طولانی اواخرعمرنده كرفتار آلام واضطراب اولمغله بر مدت استراحته لزوم حس ایلمش و چاودار تاتارلرینك استیصالنده مخدوم مكرمنك شجاعت‌وبسالتنی مشاهده ایلمش اولدیغندن بو كره مشارالیهی سردار ومعیتنه رؤسادن غازی عبدالرحمن واقچه قوجه وقوكور آلب ایله كوسه میخالی تعیین ایله قره‌جیش قلعه‌سی اوزرینه سوق وارسال ایلدی .

بونلر قره‌جیشه واردقلرنده اورخان غازی عسکرینی اوج فرقه‌یه آییروب ایکیسنی پوصویه وضع و اوچنجیسیله بالذات قلعه‌یی محاصره ایلدی .

بر قاچ کون محاربه‌دن صکره ساخته بر رجعت کوستروب محصورینی اغفال ومرقوملری تعقیبه تحریص صورتیله کرفتار دام احتیال ایتمکله درحال پوصوده اولان فرقه‌لر دشمنی اورته‌یه آلوب اعمال سیف و سنان ایله پریشان و حاکمی اسیر ایتدیلر .

بو قلعه آلندقدن صکره آلب‌صوفی حصاری قلعه‌سی دخی استیمان طریقیله ضبط اولنه‌رق محافظه‌سنی قوکور آلبه تودیع وعیان صوینك بوینده اولان مواقعك استیلاسنی الچه قوجه‌یه احاله ایدرك کندیسی قره‌تکین حصاری اوزرینه یوریدی . بو حصاری دخی حرب ایله ضبط وتکفوریله قیزینی اسیر ایتدکدن صکره محافظه‌سنه حمزه چاوشی تعیین ایدرك پدری یانته عودت ایلدی .

رؤسای مومی الیهم دائرهٔ مأموریتلری داخلنده واقع اعدا ایله لاینقطع چارپیشه‌رق ودائما آقین اجراسیله آنلری تعجیز ایدرك سطوت عثمانیه‌یی اوحوالیده ارائه‌یه همت وهله یالاق آباد محاربه‌سنده غازی عبدالرحمن قیصرك ازنیق تکفورینه کوندرمش اولدیغی عسا کرمعاونه‌یی دکزه دوکیویرمك صورتیله اکتساب غلبه و نصرت ایلمش ایدی .

فتح بروسه — بروسه بوندن سکز طقوز سنه اول تحت محاصره یه آلنمش واطرافنه ایکی قلعه انشاسیله محصورین تضییق اولنمقده بولنمش ایسه ده مدت محاصره نك بویله جه اوزایوب کتمسی باعث فتور اولدیغندن اورخان غازی عساکر کلیه ایله ضبط وتسخیرینه مأمور بیورلدی «٧٢٦» .

اورخان غازی یولده ادرانوس حصارینی ضبط وقلعه سنی هدم ایتدکدن صکره پیکار باشنه اردوسنی قوردی . وقلعه نك تسلیمی تکلیفیله میخال غازی یی سفارتله درون قلعه یه کوندردی.

محصورین سکز طقوز سنه دنبری آچلقدن وسفالتدن اوصانوب بیقمش وعثمانلولرك تضییق جانلرینه کار ایتمش اولدیغندن اورخان غازینك تکلیفنه ازجان ودل مطاوعت واولاد وعیاللریله قلعه دن چیقمه لرینه مساعده اولندیغی صورتده اوتوز بیك آلتون دخی بدل امان اعطاسنه موافقت ایلدکلرندن بو خصوص نزد اورخانیده قرین قبول اولمغله قلعه ضبط اولنمشدر «٧٢٦» .

ارتحال عثمان غازی — غازی اورخان کرچه بروسه یی بالسهوله ضبط وتسخیر ایتمش وبوفتح جلیل اصدقای دولتك یوزینی کولدرمش ایسه ده بوسوینج چوق سورمیوب غازی عثمانك خسته لنی خبری اریشمکله درحال یأس وکدره تحول ایلدی.

اورخان غازی بو خبر اوزرینه بروسه نك اسباب محافظه سنی اکمال ایله پدری نزدینه قوشمش وانجق اول غازیٔ ذیشانه حال احتضارنده یتشه بیلمشدر .

عثمان غازی اوغلنك كلدیكنه واقف اولدقده بالین احتضاردن باشنی قالدیروب آیین شهریاری وادارهٔ دولت وقواعد ملكداری حقنده بعض نصایح حكیمانه ایرادندن صكره عازم سمت بقا اولمشدر .

جسد مباركلری وصیتلری موجبنجه بروسه یه نقل اولنه‌رق مناستر نام محله دفن اولندی .

مشارالیه غایت شجیع و بهادر وزماننك امور سیاسیه‌سنه واقف عادل بر ذات اولوب علو همتی ومهارت سیاسیه‌سی بر عشیرتی قوجه بردولت حالنه كتورمسندن مستدلدر .

تاریخ ولادتی ٦٥٦ جلوسلری ٦٩٩ ارتحالی ٧٢٦ مدت سلطنتلری ٢٧ سنه عمرلری ٧٠ییل .

زماننك علماسی : قاش پدرلری اده‌بالی وطورسون فقیه خطاب ابن ابی القاسم طورسون فقیه ایلك خطبه استقلالی اوقویان ذاتدر .

اده‌بالی سلاطین عثمانیه‌نك جد مادریسیدر .

بلاد مفتوحه‌سی : مرمره. كستل. لفكه، آقچه حصار. قوچ حصار، قره‌جیش، لبلبیجی حصار، كیوه. یكیجه، طراقلو. تكفور پیكاری، اویناش حصار، این صویی، میاه كولی، بروسه، قوكربه، آق یازی، مدرنی، قاندری، یلاق آباد، بولی، ارمنه، صماندره، قره‌مرسل، یكیشهر، قره حصار، بوز حصار، این اوكی، بیله‌جك ، یار حصار، اینه كول، كوپری حصار، كته، چادراق حصار، یانقجه حصار، قره‌كوز حصار، اطرانوس، قوجه ایلی، قیوجق حصار، ارمنی پازاری .

مؤسساتی : یكیشهرده بر جامع و بر حمام ایله خان وبیله‌جكده بر جامع بنا ایتمشدر .

هر اوچ كونده بر كره مطبخ عامره‌لرندن اطعمهٔ نفیسه طبخ ایله

فقرایه ضیافت چکمك و یتیم و بیکس اولنلرك عطایای کافیه ایله جلب قلوبنه همت ایلمك معتادلری ایدی . ممالکنی سنجاقلره تقسیم و بهر سنجاغه برر قاضی وامیر تعیین ایدرك امور ملکیه‌یی امور شرعیه‌دن تفریق ایلمشدر .

﴿ اورخان غازی ﴾

سلسلهٔ نجیبهٔ عثمانیه‌نك ایکنجیسی اورخان‌غازی حضرتلری درکه یدی یوز یکرمی آلتی‌سنه‌سی مقام پدره بالارث‌والاستحقاق جالس سریر سلطنت اولمشدر .

بو اثناده غازی خداوندکار مرحومك دخی تولدی خبری شیوعبولدیغندن قلوب عامه‌ده برمسرت عظیمه پیدا اولدی .

فتح سمندره — اواخر سلطنت غازی عثمانده سردارلردن قوکور آلب ایله آقچه قوجه نام بهادرلر سمندره قلعه‌سنی فتح وتسخیر تدارکنده ایکن مجرد پادشاه جدیدك ثمرهٔ طالعی اولمق اوزره مذکور قلعه ایله حوالیسی بالسهوله ید ضبطه کچورلمکله بو خبر مسرت اثر بخت شهریار نوجاه ایچون فال خیر عد ایدلمشدر .

پادشاه جدید ایکی سنه قدر پای تختلرنده اقامت ومشغول فتوحات بولنان سردارلره اعانت ایله وقت کچورمشلر و نظر دقتلرینی همجوار اولان قیصرك ممالکنه نصب وعطف ایله‌همان جملهٔ ایادیٔ عثمانیه‌یه منتقل اولان قوجه‌ایلی سنجاغنك قلاع

بروسه فاتحی غازی سلطان

اورخان حضرتلری

وبلاد باقیه‌سنك الده ایدلمسی ایچون سردارلری تشویق و ترغیبدن کیرو طورمامشلردر .

ایشته بو حوالینك قسم اعظمنی صولت قهرمانانه‌سیله آوردهٔ دست تسخیر ایلمش اولان آقچه‌قوجه نام بهادر فرمان اورخانی ایله فرصت دوشدکجه اسکداره قریب یرلره قدر ایلغار ایدوب ایمپراطوری جانبندن بیزار ایلر ایدی .

فتح قلعهٔ آیدوس — آیدوس قلعه‌سی قوجه‌ایلی سنجاغنك همان وسطنده وهنوز دست تسخیره کرمیان ازمید ایله قسطنطنیه آراسنده مهم بر موقعده اولدیغندن ضبط و تسخیری قوجه‌ایلینك مرکزی بولنان ازمیدك فتحنی تسهیل ایده‌جکندن اورخان غازی حضرتلری ٧٢٨ تاریخنده قوکور آلب ایله غازی عبدالرحمنی مأمور ایدرك اول سمته ارسال ایلدی .

قلعه‌نك متانتی جهتیله فتحی اوزون مدته محتاج اولدیغندن بو ایکی سردار امر محاصره‌نك تشدیدیله مشغول ایکن ناکهان بر وقعهٔ غریبه ظهور ایدرك قلعه‌نك بالسهوله الده ایدلمسنی انتاج ایلدی :

قلعه محافظنك حسن جمال ایله سرافراز اولان کریمه‌سی اثنای محاربه‌ده حربی تماشا ایدرکن ویاخود اکثر مورخینك قبول ایلدکاری وجهله عالم منامده غازی عبدالرحمنه تعشق ایتمش و بالاخره اول غازی‌ٔ نامداره بر مکتوب کوندروب بونده کیفیتی اکلاتدیغی کبی قلعه‌نك ضبط و تسخیرینه دائر

بعض تدابیر معقوله دخی عرض ایلمش بولندیغندن قزك ترتیبی اوزره حرکت اولنەرق یعنی اطراف قلعەیه یاقوب ییقلدقدن صکره عساکر عثمانیه چکلمك وضعنی کوسترەرك محصورین اغفال ایدلمش ومؤخراً غازی عبدالرحمن سکسان قدر فدائی یکیتلر ایله بر کیجه قلعه دیوارینك آلتنه کاوب قزك صارقتمش اولدیغی بر ایپ ایله درونقلعەیه داخل اولەرق سرمست غفلت اولان قپوجیلری بعدالاعدام قلعه ضبط ایدلمش و بو کیفیت لسان عثمانیده ضرب مثل اولان « قلعه ایچندن آلنور » سوزینه ماصدق اولمشدر .

قزك وفاکارانه حرکتی نزدپادشاه قدرپناهده تقدیر بیوریلەرق غازی عبدالرحمنه تزویج اولنمشدر .

غازی عبدالرحمنك بو قزدن قره عبدالرحمن اسمنده بر اوغلی دنیایه کاوب شجاعت و مهابتده باباسنی کچمش وصیت جلادتی عالمی طوتمش ایدی .

فتح ازمید — قوجه ایلی قطعەسنك اکثر بلاد وبقاعی ضبط و تسخیر اولندیغی حالده مرکزی اولان ازمید قلعەسنك متانتورصانتی وحاکمەسیاولان پرنسس پلاقونیەنك استانبول ایمپراطورینه اولان قرابتی جهتله دائما قیصرك اعانه و امدادی ایله تقویت بولمسندن الده ایدلەمامش و حتی آقچه قوجه ایله قوکور آلب بوبابده چوق اوغراشمشلر ایسەده موفق اولەمیەرق وفات ایتمشلر ایدی .

اورخان غازی حضرتلری بو قلعه‌نك فتحنی امل ایدینوب کلیتلی عساکر ایله اوجانبه عزیمت ایلدی . واثنای راهده سقاریه کوپریسنك تعمیریله اوغراشوب برمدت توقفدن صکره ازمیدك اطرافنه کله‌رك شهری حصر و تضییقه باشلدی .

غازی عبدالرحمن مقدما صماندره تکفورینی صاتمق اوزره ازمیده کلمش و شهرك نقاط و جهات مهمه‌سنه کسب وقوف ایلمش ایدوکندن بو سفرده اردونك کشافلنی خدمتنی ایفا ایلیور ایدی .

بلاقونیه‌نك قرنداشی اولوب قیون حصار نام قلعهٔ رصینه‌ده حاکم بولنان قلایون قلعه‌سنك متانتنه مغروراً دائما اهالئ اسلامیه‌یه تجاوزاتده بولنور ایدی .

بو سفرده هم مرقومك تعدیاتنه نهایت ویرلمك و همده قز قرنداشنه حسب الاخوه معاونتدن منع ایدلمك اوزره بر فرقهٔ عثمانیه تفریق ایدیله‌رك امرادن قره علی وایغود آلب قوماندالریله قیون حصاره کوندرلمشدر .

غازیلر قیون حصارنی شدتله صاردیلر واعمال تیر وکمان ایله محصورینی تعجیزه باشلادیلر .

قلایون عساکر عثمانیه‌یه مدافعه ایلمك اوزره عسکرینه قوماندا ایتمکده‌ایکن قره‌علینك آتدیغی براوق ایله تلف اوله‌رق باروی قلعه‌دن اشاغی دوشمکله قلعه محافظلرینه بوکیفیتدن خوف مستولی اوله‌رق درحال قلعه‌یی تسلیم ایتمشلردر .

بو حوادثك انتشاری ازمید محافظلرنجه‌ده مستوجب خوف اولمغله پلاقونیه کمال یأسندن بالاستیمان قلعه‌یی عثمانلویه تسلیم ایلمشدر .

اهالیسندن آرزو ایدنلر ایله پلاقونیه وعساکری شرائط استیمانیه موجبنجه کمیلره ارکاباً قسطنطنیه یه کوندرلمشدر .

کرسیٔ لوا اولان ازمیدك فتحیله سنجاغك قلاع سائره‌سنك اهمیتی قالدیغندن اولجه قبضهٔ تصرفه کچمش اولان وازمیده غایت یقین بولنان ایدوس قلعه‌سی هدم و تیمور طاش پاشانك پدری علی بك معیتنده بر مفرزه سوقیله استانبول جاده‌سی کذرکاهنده کائن هرکه قلعه‌سی ضبط اولندی .

پای تختك بروسه‌یه نقلی — بروسه شهری معظمات بلاددن اولوب اواخر ایام عثمان خانیده ضبط اولنمش و از هر جهت پای تخت اتخاذینه الویریشلی اولوب بوبابده مرحوم غازی عثمان حضرتلری طرفندن وصیت دخی اجرا بیورلمش ایدوکندن ازمیددن عودت شاهانه‌یی متعاقب پای تخت شاهانه شهر مذکوره نقل اولنمشدر .

علاء الدین پاشانك وزارتی — اورخان غازینك بیوك برادری اولان علاء الدین پاشا عزلت و انزوایه مائل درویش نهاد بر ذات اولوب جد مادریسی اولان شیخ بزرکوار اده‌بالی ایله برلکده بیله‌جکده اقامت ایتمکده ایدی .

ازمیدك فتحنی ایشتدکده لاجل التبریك برادرلری نزدینه

کلەرك استکمال لوازم سلطنت وتزیید شوکت وقوای دولته دائر بعض تدابیر معقوله عرض ایتمش و معروضاتی قرین صواب کوریلەرك وزیر نصب بیورلمشدر.

ایشته مشارالیه حضرتلری دولت ابد مدت عثمانیەنك برنجی وزیری اولوب دولت وملته اونودولمز صورتده خدماتی سبق ایلمشدر.

ضرب سکه وامرات وتشکیلات ووضع نظامات عسکریه — علاء الدین پاشانك عرض ایتمش اولدیغی تدابیر اولاً نام اورخانی یه مخصوص اولەرق سکه ضربی ثانیاً عسکر صنفنی صنوف اهالیدن تفریق ایتمك ایچون طوائف عسکریه یه مخصوص اولەرق بر نوع البسه وعلامت فارقه احداثی ثالثاً بالنسبه مقدارجه آز اولان پیاده عسکرینك تزییدی کبی خصوصات مهمەدن عبارت ایدی.

واقعا عثمان غازی مستقلاً اجرای سلطنته باشلدقده مقتضیات استقلالیتدن اولان ضرب سکه مادهسنه وقت بولەمیوب ویاخود سلجوقیلره بر نوع رعایت اولمق اوزره تغییر سکه یه تشبث ایتمیوب الده متداول اولان پارەلر هپ اسامیٔ سلجوقیه ایله مغنون ایسەده کوندن کونه توسع ایدن وشرائط استقلالیەیی مع زیادةٍ جامع اولان بر دولت ایچون ضرب سکه کیفیتی اهم اموردن ایدی.

بناءً علیه ۷۲۹ سنەسنده نام اورخان غازی ایله مغنون

سکهٔ جدیده کسلدی . وصنوف عسکریه‌یه دخی علامت فارقه‌یی جامع البسهٔ مخصوصه تعیین اولندی بو زمانه قدر دولت علیه عسکرینك قسم کلیسی سواری اولوب آتلو عسکرك ایسه قلعه محاصره‌سنده پیاده قدر ایشه یرایه‌میه‌جغی طبیعی اولمغله پیاده عسکرینك تزییدی دخی لازمهٔ حالدن کورلمش و بیله‌جك قاضیسی اولان مولانا خلیل مأموریتیله ترك اولادندن هر برینه یومیه بر اقچه وظیفه ویرلمك ووقت حضرده وظیفه‌لری قطع اولنوب زراعتلریله مشغول وتکالیف دیوانیه‌دن مستثنا اولمق اوزره یایا نامیله بر صنف پیاده عسکری تشکیل اولندی . وبونلره اونباشی یوزباشی بیکباشی نامیله ضابطلر نصب و تعیین قلندی .

آنجق بوعسکر کتدکجه چوغالوب حضر وسفرده مضرتلری مشاهده ایدلدیکندن دیوشیرمه اصولی احداث اولنمشدر .

شویله‌که رعایا اولادندن برقاچ سنه‌ده برکره چوجقلر اخذ وبونلر مکاتب عسکریه کبی دائرهٔ مخصوصه ونظارت منتظمه تحتنده تربیه ایدیله‌رك غایت معلم برعسکر وجوده کتورلمش وبو عسکره یکیچری نامی ویرلمشدر .

اولاد ترك پیاده‌لری یعنی یایا صنفی دخی بر حد معینده ابقا وینه ترکلردن مسلم نامیله بر سواری عسکری احداث اولنمشدر .

مسلم نامیله ایجاد اولنان سواری عسکرینه خزینه‌دن نقداً

بر شی ویریلیوب یالکز علوفه بدلی و تیمار اوله‌رق اراضی ومزارع تخصیص اولنمش ایدی .

بو صنف تیمارلو سپاهی یقین وقته قدر باقی قالمشدر.

علاءالدین پاشا : سلطان عثمانك بیوك اوغلی اولوب دولت عثمانیه‌ده الك اول صدر اعظم اولان وپاشا عنوانی آلان بو ذاتدر.

اولوقتلر بیوك قرنداشنه شمدیکی آغا بك معناسنه اولق اوزره باش اغا دنیله‌کلدیکندن کیت کیده باش اغا پاشا صورتنه قلب و تحویل قلنمشدر .

علاءالدین پاشا تام اون سنه قدر وزارتده بولنوب قرنداشی اورخان خانه معاونتده بولنمش ودولته پك بیوك خدمت ابراز ایلمشدر.

٧٣٢ تاریخنده بیغاده ارتحال ایله اوراده دفن اولنمشدر .

ازمید شهری : نیقو، مدیا ، ازنکمید ناملریله دخی مشهور اولوب اسمنه منسوب کورفزك نهایتنده وبر تپه‌نك اوزرنده طونانمش خانه‌لری جامع اولوب وقتیله شمدیکندن زیاده اهمیت موقعیه‌سی وار ایدی .

جوارنده اوزمان چوق اولدیغندن اغاج دکزدن قطع اولنان کراسته‌لرله سفائن انشا اولنور. ازمیداسکداره ٩١ کیلومتره مسافه‌ده‌در.

الیوم شمندوفر خطی بورادن کچر .

ازنیق قلعه‌سنك فتحی — ازنیق قلعه‌سی اواخر سلطنت عثمان خانیده تحت تضییقه آلمش و قلعه‌یه حواله اوله‌رق انشا قلنان طارطغان قلعه‌سیله ازنیقه یقین بولنان قره تکین قلعه‌سی محافظلری ازنیق سکنه‌سنی درجهٔ نهایه‌ده صیقیشدیره‌رق جانلرندن بیزار ایتمشلر ایدی .

بو حالك مدت مدیده دوامی ازنیقلیلری یأس وفتوره

دوچار ایتدیکندن اره صره استانبول ایمپراطوروندن استمداد ایتمکده وقیصر عسکر ایله بونلره یاردم ایلمکده ایدی .

بو کره دخی ایمپراطورك عساکر معاونه کوندره جکی طرف پادشاهیدن خبر آلنمغله سلیمان پاشـای غازی معیتیله اوالحوالی‌یه کزیده بر فرقه عسـکر کوندرلمش پاشای مشـار الیه اسکله‌یه چیقه‌جق عسکری ترصد ایتمك اوزره بر اورمانده اختفا ایلمش ایدی . وقتاکه عسـاکر امدادیه یلاق آباد اسکله‌سـندن قره‌یه چیقدی و ازنیقه یقین بر موقعه وصوللرنده پاشای غازی قراکلق بر کیجه‌ده ایلغار ایله عساکر مرقومه‌دن بر چوغنی قتل واتلاف ومتباقیسنی دخی اسیر ایلدی .

قلعه خلقی بو مغلوبیتی کوردکده ذاتاً طـاعوندن وقحط وغلادن بیزار اولدقلرندن قلعه‌یی آمان ایله عثمانلویه تسـلیم ایتمشلردر «٧٣١» .

قلعه‌نك حاکمی استانبوله هجرت ایتدیسه‌ده اهالیسی عثما-نلونك صیت عدل ومرحمتنی ایشتدکلری جهتله تابعیت عثمانیه‌یی ازجان ودل قبول ایلدیلر .

حضرت پادشاه ازنیقك محاصره‌دن خراب اولان ابنیه‌سنی ومصائب کوناکون ایله دوچار ضرورت اولان اهالیسنی تطییب وقوجه‌لری محاربه‌دن ویا خسـته‌لقدن تلف اولوب بیکس قالمش اولان قادینلرینی عسـاکر عثمانیه‌دن طالبلرینه ترویج ایله آثار رحم وشفقت کوسترمشـلردر . ودرون شهرده احداث اولنـان

جوامع ومدارس ایله مجدداً بنا اولنان عمارت وکاربانسرایلری نام شهر یاریلرینه اضافه و شکرانهٔ ظفر اوله‌رق عمارتك اتمام اولندیغی کون بر ضیافت عمومیه ترتیب ایله کاوهٔ اهالی وعسکری طاقمی اطعام وتبرکاً وتواضعاً طعامی صحنلره کندی الیله وضع ایلمك کبی تلطیف وجلب قلوب رعایایه همت بیورمشدر .

ازنیق مدرسه‌سنه مشاهیر عصردن داود قیصری‌یی مدرس وقره خلیل جانداری‌یی قاضی نصب و والیلکنی سلیمان پاشایه تودیع ایله پای تختلرینه عودت ایلدیلر .

فتح طراقجی ینکیجه‌سی، مدرنی، کوینك — عثمانلیلرك بلاد مفتوحه رعایا وبرایاسی حقنده کوستردکلری عدل وداد اطرافه منتشر اولدیغندن رومللرك غدر وجورندن بیزار اولان اهالی زیر تابعیت عثمانیه‌ده بولنمغه جان آتدقلری شهزادهٔ غازینك معلومی اوله‌رق ٨٣٢ ازنیقدن حرکتله طراقجی ینکیجه‌سنه طوغری عزیمت بیوردقده مأمولی کبی اهالیٔ قلعه مشار الیهی استقبال ومع الممنونیه نفسلرینی تحت رعیته ادخال ایلدیلر .

کوینك ومدرنی مملکتلری دخی بو یولده عرض تسلیمیت ایلمشلردر . پاشای حمیتشعار بو سفر عسکره غنائم حربیه‌دن محروم اولدقلرندن بر چوق مزارع و اراضی تملیکیله شعار عسکر پروریسنی اثبات ایلدی .

فتح کملیك — کملیك قصبه‌سی بروسه‌یه یدی سکز ساعت مسافه‌ده مهم بر اسکله اولوب بونك روملر یدنده قالمسی

کشورکشالق شعارینه منافی کورلدیکندن ٧٣٤ سنه‌سی اوحوالی حقنده صاحب معلومات ووقوف تام اولان تیمور طاش پاشا مأمور ایدیله‌رك اهالینك خرمنلری کاملاً احراق ایتدیرلمش وبعده ایلك بهاره قدر کمال شدتله تحت تضییقه آلنمش ایدی .

اول بهار حلولنده حضرت پادشاه قوۀ کلیه ایله کله‌رك قصبه‌یی محاصره ایتمکله قلعه اهالیسی ضرب دست اورخانی‌یه مقاومتدن عاجز قاله‌رق قلعه‌یی تسلیم ایتدیلر .

خیرات ومسنات پادشاهی — ٧٣٦ سنه‌سی حضرت پادشاه تقواپناه بروسه شهرنده نام نامیلرینه منسوب اولان جامع شریف ایله تابخانه وعمارت بناسنه اهتمام ایله بونلره وضع اساس ایتمش وحصار داخلنده کائن مناستری مدرسه‌یه تحویل ایلمشدر وبو مبانیٔ خیریه ایچون کافی اوقاف تخصیص بیورمشدر .

الحاقه ولایت قره‌سی — امرای سلجوقیه بقایاسندن عجلان بکك تحت اداره‌سنده بولنان قره‌سی ولایتی ابتدای ظهور آل عثماندن بو آنه قدر مستقلاً اداره‌اولنمش وامیرینك حکمداران عثمانیه ایله حسن آمیزشی جهتیله اول طرفلر تعرض عثمانیه‌دن مصون قالمش ایدی .

بو اثناده عجلان بکك ارتحالی وقوعبولمغله یرینه کچن بیوك اوغلی بدخوی اولدیغندن ارکان حکومت نزد پادشاهیده تربیه کورمش وعادتا جناب اورخان غازی‌یه صلبی اولاد مرتبه‌سنده

تقرب ایتمش بولنان عجلان بکك کوچك اوغلی طورسون بکك قره‌سی امارتنه نصب اولنمسی استدعا ایتدیلر .

بو خبر طورسون بکه طرف پادشاهیدن تبلیغ اولندقده میر مشار الیه عاقبت بین اولدیغندن کوندن کونه سطوت وشوکتی متزاید اولان سلطنت عثمانیه‌نك یانی باشنده بویله بر کوچك حکومتك پایدار اوله‌میه‌جغنی تفرس ایتمکله قره‌سی ولایتنك بر قسمنك ممالك شاهانه‌یه الحاقیله متباقیسنك توجیه بیورلمسی شرطیله امارتی قبول ایتمش ایدی .

حضرت پادشاه طورسون بکك معروضات واقعه‌سنی قبول ایله مقام پدره اقعاد ایلمك اوزره عساکر وافیه ایله میر مومی الیهی بالاستصحاب اولصوبه توجه ایلدی . ویولده روملر اداره‌سنده قالمش اولان اولوباد ، کرماستی ، میخالیج قلعه‌لری اهالیسنی تحت رعیته ادخال ایله مرکز امارت اولان بالی کسری اوکنه سایه انداز جلادت اولدی .

عجلان اوغلی مقاومته قدرتسزلکنی آکلادقده قاچوب برغمه قلعه‌سنه تحصن ایلدی ومتعاقباً قلعهٔ مزبوره‌ده تحت محا- صره‌یه آلندی . پادشاه شفقتپناه ایکی برادرك باریشدیرلمسی آرزوسنی اظهاراً طورسون بکی برغمه قلعه‌سنه کوندردی وقرنداشیله سوزلشمسنی فرمان بیوردی . طورسون بك قلعه مقابلنه واروب قرنداشیله بالمشافهه سوزلشمکه منتظر ایکن ناکاه ابن عجلانك آتدیغی براوقك تأثیریله یره سریلیویرمشدر .

طورسون بکك اجل قضایه اوغرامسی پادشاهی صوك درجه‌ده غضبناك ایتدیکندن قره‌سی ولایتنك دولت عثمانیه‌یه التحاق ایلدیکنی منادیلر ایله اعلان ایلمکله اهالیٔ ولایت کمال ممنونیتله درگاه اورخانی‌یه شتابان اولدیلر .

برغمه‌ده قپانمش قالمش اولان ابن عجلان ایشك صارپه صاردیغنی آکلامغله درکاه پادشاهه دخالت ایله مظهر عفو اولمش وایکی سنه صکره طاعوندن وفات ایدرك مجازاة معنویه‌یی بولمشدر .

ایشته قره‌سی ولایتی بو وجهله داخل حوزهٔ حکومت عثمانیه اوله‌رق ولایتی شهزاده سلیمان پاشایه تفویض بیورلدی . وارکان امارت یرلی یرنده ابقا اولنه‌رق وزیر امارت اولان حاجی ایل بك ایله غازی فاضل آجه بك مشاور تعیین قلندی

قره‌سی سفرندن عودتده خیانتی تحقق ایتمش اولان اولوباد تکفوری قتل ایله مملکتی ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قلنمشدر .

٧٣٨ تاریخنده هنوز روملردن آلنمامش اولان آناخور وامرود ایلی ناحیه‌لری دخی بلا حرب تسخیر اولنمشدر .

عثمانلیلرك روم ایلی‌یه مروری — عثمانلیلر آناطولیده شمدیکی خداوندکار ولایتك همان کافه‌سنه صاحب اولمش وقره‌سی ولایتنك التحاقیله دخی سطوت ومکنتلری آرتمش اولدیغندن سیوف شجاعتلرینی روم ایلی یقه‌سنده دخی پارلاتمق فکرلری یواش یواش ذهنلرده بر طوتمغه باشلامش ایدی .

آناطولیدن هجرت ایدن روملرك اللرینه کچن ترکلری اسیر ایتملری دخی بوفکرك تأییدینه خدمت ایتمکده ایدی .

اورخان غازی حضرتلری یدییوز اللی درت سنه‌سی قره‌سی والیسی بولنان مخدوملری سلیمان پاشایی بر کون نزدینه جلب ایله خفیاً مذاکره ایتمش وروم ایلی یقه‌سنه کچمك اوزره مأمور بیورمشلردی .

پاشای مشار الیه مقر ولایته عودتده امرادن حاجی ایل بك ایله غازی فاضل آجه واورنوس بکلری برلکده آله‌رق مرمره ساحلنده کائن آیدنجق نام محله کلدیلر . واوراجقده فرمان شهریاری‌یی امرایه تفهیم ایله روم ایلی یقه‌سنه کچمك چاره‌سنی مذاکره ایتمکه باشلادیلر .

روملر عثمانلی قورقوسندن آناطولی ساحلنده کمی دکل عادتا بر صندال دخی براقمامش اولدقلرندن قارشو یقه‌یه کچمك امکانی مفقود کبی ایدی .

نهایت رؤسانك رأییله قارشو طرف خلقندن بر آدم طوتوب کتورمکه قرار ویرلکله شجعاندن آجه بك و غازی فاضل بو خصوصی تعهد ایتدیلر . وتدارك ایتدکلری بر صال ایله کلیبولی قربنده کائن چمن قلعه‌سی خذاسندن صالویروب قارشویه کچه‌رك باغلر آراسنده بر روم بولدیلر وطوغریجه حضور شهزاده‌یه ایلتدیلر .

شهزاده اسیره روی ملایمت کوستروب ایوجه استنطاق

ایتدی وچمن قلعه‌سنك بالسهوله ضبط اولنه‌جغنی اوکره‌نوب مرقومی دلالت ایتمکه ارضا ایلدی .

بونك اوزرینه محل عبوره کله‌رك اغتنام ایتدکاری صغیرلرك دریلرندن قایشلر چیقاروب درحال بونلرله ایکی صال باغلاتدی .

صالك برینه سلیمان پاشا ایله بندکان قدیم عثمانیه‌دن آق سنغر قره اوغلان اوغلی قره تیمور طاش قره حسن اوغلی آقجه قوجه اوغلی بلبانجق اوغلی و بونلره مماثل قرق نفر دلاور ودیکرینه حاجی ایل آجه بك غازی فاضل وامثالی کذا قرق نفر شجعان عسکر بینوب جانلرینی تهلکه‌یه صالدیلر و مساعد هوا ایله قارشو ساحله کچدیلر . واوجه الده ایدلمش اولان اسیرك قلاغوزلغیله چمن قلعه‌سنك حصارینه متصل کوبره ییغننددن درون قلعه‌یه دخول ایله قلعه‌یی ضبط ایلدیلر .

سلیمان پاشا قلعه اهالیسنه امان اعطا ایله تطییب قلوبنه بذل همت وبوسایه‌ده آنلر واسطه‌سیله قایقلر تدارك ایدرك قارشودن اوچ کون ایچنده اوچبیك قدر عسکر جلبنه موفق اولدقدن صکره ایاـلونیا قلعه‌سنی دخی تسخیر ایلمشدر.

اشبو ایکی قلعه‌نك اهالئ مسکونه‌سی اناطولی‌یه کچوریله‌رك قره‌سی ولایتنه نقل ویرینه آناطولیدن ترك اهالی جلب ایله قلعه‌لرده اسکان ایدرك استقبال ایچون پك کوزل بر تدبیرده بولنمشدر .

کلیبولی وقوکور حصارك فتحی — بوحوالیده قوت ومکنتله

مشهور اولان کلیبولی تکفوری عثمانلونك روم ایلی‌یه کچمه‌سنی وچمنی و آپالونیا قلعه‌لرینی فتح ایتمه‌سنی ایشتدکده نوبتك کندیسنه‌ده کله‌جکنی باللاحظه عساکر کلیه جمع ایتمش وبغتةً عساکر عثمانیه مواقعنه هجوم ایلمش ایدی .

حالبوکه جانلرینی تهلکه‌یه وضع ایله صالرله روم ایلی‌یه کچمش و حرب و غوغا ایله مألوف اولان عثمانلو دلاورلرینه قارشو کلیبولی حاکمنك قوهٔ عسکریه‌سنك مقاومت ایده‌میه‌جکی طبیعی اولدیغندن عثمانلو قهرمانلری در آن ساعت بونلری پریشان ایتمش و تکفور مزبور کوج حال تخلیص جان ایدرك قلعه‌سنه قپانمش ایدی .

بونك اوزرینه اجه وغازی فاضل معیتلریله بر فرقهٔ عسکریه کلیبولی قلعه‌سنی صاردی وشهزاده سلیمان پاشاده کلیبولی تکفورینه فرصت دوشدکجه اعانه ایدن قوکور حصار تکفورینك اوزرینه یوریدی .

قوکور حصاری تکفوری قلاقویه پاشای غازینك ورودندن بی‌خبر اولدیغی حالده لاجل الاعانه کلیبولی جهتنه کیتمك اوزره قلعه‌سندن چیقار چیقماز عثمانلونك پوصوده اولان مفرزه‌سی بونلری شبخون مانوره‌سیله احاطه ایدرك تکفور مسفور اسیر وعسکری طعمهٔ شمشیر قلندی .

قلعه اهالیسی بالاستیمان تسلیمه مجبور اولوب قلاقویه‌نك اموال موجوده‌سی عسکره تقسیم اولندی .

بوندنصکره غازیٔ نامدار کلیبولی محاصره‌سنی تشدید ایتمك اوزره اول سمته یوریوب قلعه پیشگاهنده عرض جلادت ایتمکله بو کیفیتدن محصورینك قلوبنه خوف و وحشت مستولی اولەرق بالاستیمان قپولری عثمانلو عسکرینه کشاد ایلدیلر .

معلقره وایپصاله ایله دیگر بعض قلاعك فتح وتسخیری — کلیبولینك تسخیریله قوهٔ عثمانیه ساحلده مکمل براس‌الحرکاته مالك اولدیغندن آرتق بلا خوف عساکر عثمانیه ساحلدن تباعد وروم ایلینك ایچرو طرفلرینه طوغری ایلرولمکه باشلامشلردر .

ایشته حاجی ایل بکك بر مفرزه ایله معلقره اوزرینه یوریوب شهری ضبط ودیگر فرقه‌لردخی تکفورطاغی اطرافنی استیلا ایله ایپصاله‌یی تسخیر ایلدکدن صکره استانبول ایمپراطورینه وادرنه تکفورینه متعلق قلعه‌لر مهاجمات متوالیه ایله هر ایکیسنی جانلرندن بیزار ایدرلر ایدی .

ادرنه ودیمتوقه تکفورلرینك اتفاقی — عثمانلو دلاورلری استانبول ایله ادرنه آره‌سنده‌کی وادیلرده جولان ایتمکده اولدقلری صره‌ده هجرت نبویه‌نك یدییوز اللی طقوز سنه‌سی شوالی اواخرنده ادرنه و دیمتوقه تکفورلری متحداً عثمانلو علیهنه حرکت ایله بر سحر وقتنده عساکر عثمانیه اردوکاهنی باصدیلر .

آنجق عساکر عثمانیه‌یی غافل آولایه‌مدقلرندن بوشبخونده بر شی قزانه‌مدقلری کبی بشیوز قدر ضایعات ایله ایکی یوز

اسیر ویرەرك رجعتە مجبور اولدیلر و بو صورتلە تخلیص نفس ایدەبیلدیلر .

ارتحال سلیمان پاشای نامدار — شهزادە سلیمان پاشا یدی یوز اللی طقوز سنەسندە ارتحال ایلدی .

مشار الیهك کیفیت وفاتی اثنای شکاردە آتنك آیاغی بر چقورە باتمسیلە شدتلە آتدن دوشمسندن ایلری کلمشدر .

نعش مبارکلری بولایردە انشا کردەسی اولان مسجد شریفلری خطیرەسنەدفن اولندی . (رحمةاللهعلیەرحمةً واسعةً)

منفقین عساکرینك انهزامی — عثمانلولرك آناطولی فتوحاتی قوجەایلی شبەجزیرەسندن قسطنطینیە قپولرینە قدریناشدیغی کبی بو دفعە روم ایلی یاقەسندن دخی تجاوزات عثمانیەنكجناجە وچکمجە سمتلرینە قدر ایلرولمسی و هر ایکی طرفدن بیزانس پای‌تختنی صیقیشدیرمسی برکوناولوبدە بیزانس‌دولتنك عثمانلولر النە کچەجکنە دلالت ایتمکلە بو کیفیت خیلی زماندنبری قیصری دوشوندیرمکدە بولنمش ومرقومی برچارۀ حسنە تحریسنە مجبور ایتمش ایدی .

حتی بر آرالق اورخان غازی‌یە مراجعت ایلە ویرکو ویرمکەراضی اولدیسەدە بودەبیك سنەلكقوجە بیزانس‌حکومتنە پك آغر کلمش ایدی .

نهایت چارۀ سلامتی خرستیان حکومتلریلە بالاتفاق جلب ایدەجکی کلیتلی عسکر سایەسندە ترکلری روم ایلندن تبعید ایلە

اوروپا جهتندن اولسون منع تجاوزات عثمانیانده بولدی وفی الحقیقه مجار صرب بلغار افلاق بغدان حکومتلرینه مراجعت ایله آنلردن اوتوز بیك جنکجی جلبنه موفق اولدی .

عساکر متفقین آلتمش پاره کمی ایله کلوب نصفی کوملجنه سواحلنده واقع طوزله اسکله‌سنه نصف دیکری ده کلیبولی معبرینی سد ایتمك ایچون اول سمته توجه ایلدی .

بو خبر دهشت آور قبل الوفات سلیمان پاشانك مسموعی اولمغله رؤسای عسکرینی طوپلایوب آنلره غایت مؤثر وتشجیع آمیز برنطق ایراد ایدرك دشمنه قارشو شدتله مقابله ومدافعه‌یی توصیه ایلمش ایدی .

عساکر عثمانیه کندیلرینك اون مثلی درجه‌سنده اولان دشمنه شدتله مقابله‌یه حاضرلنمشلر ایدی . وحتی طوزله اسکله‌سندن قره‌یه چیقوبده عثمانلو اردوکاهنی صارصان اون بش بیك دشمنه ال برلکیله مدافعه وهر بری اولوم اری اوله‌رق مقابله ایتدیلر وبوسایه‌ده موفق ده اولدیلر .

دشمن اویله بر رزالتله بوزولدی وشاهد مظفریت طرف عثمانیانده اول درجه پارلاق صورتده رونما اولمش ایدی‌که قره‌یه چیقانلردن بر دل قورتولمامق شرطیله جمله‌سی قلنجدن کچدی وکمیجیلردن ماعدا اعدا نامنه برفرد صاغ قالمدی .

بو خبر مصیبت اثر کلیبولی معبرینی طوتمقله اوغراشان اعدا زمره‌سنه عکس ایتدکده درحال کمیلرینه بینوب بر دها کورونمامك اوزره صاووشوب کتدیلر .

اعدانك کثرتنه و عساکر عثمانیه‌نك قلتنه نظراً اکتساب اولنان بوفتح مبین مسرتبخش قلوب موحدین اولمش ایسه‌ده سردار ذیشانلرینك غیبوبت ناکهانیسی هر بر مجاهدك یورکنده اوکولماز درجه‌ده بر یاره آچمش و اطفاسی غیر قابل آتش افتراق براقمش ایدی .

الحاصل بو مظفریت عظیمه وفات شهزاده ایله معاً درکاه پادشاه جلیل الشانه عرض اولندقده آشوری درجه‌ده باعث تأسف شهریاری اولدی . وذاتاً انحطاط سن ایله قوای بدنیه‌لری دوچار انحلال اولان اورخان غازی حضرتلرینه بوخبر کدورت اثر بر درجه دها بادئ پریشانیٔ احوال اولمغله مخدوم مکرمنك ارتحالندن ایکی آی مرورنده ترك حیات مستعار ایلدیلر .
(رحمة‌الله علیه)

پادشاه مشارالیه ٦٨٣ تریخنده تولد و ٧٢٦ سنه‌سی مقام پدره جلوس بیورمش و ٨١ سنه یشایوب ٣٥ سنه سلطنت سورمشلردر .

زمانی علماسی : محسن القیصری چندارلی قره خلیل علاءالدین اسود داود قیصری تاج‌الدین الکردی وامثالی افاضلدر .

وزیر اعظملری : علاءالدین پاشا مشارالیه دولت علیه‌ده برنجی وزیر اعظمدر .

سرعسکرلری : سلیمان پاشا وخداوندکار غازی .

امرای عسکریه : اورنوس بك غازی فاضل اجه بلك بلبانجق قره اوغلان اوغلی اخچه قوجه اوغلی حاجی ایل بك قره تیمور طاش بونلره مماثل دلاوران .

(غازی خداوندکارك ایام سلطنتی)

آنقره‌نك ضبط وتسخیری وآخیلرك تأدیبی — غازی خدا-وندکار حضرتلری جالس سریر سلطنت عثمانی اولدقده روم ایلی فتوحاتنی اکمال ایتمك اوزره همان کلیبولی‌یه بالتوجه روم‌ایلی یاقه‌سنه مرور ایتمش ایدی .

پادشاهك روم ایلی‌یه کچمسنی دولتك اناطولیده رقیبی کچینان قرەمان اوغللریله آنلرك هواداری اولان و آنقرەده حکمران بولنان آخیلر طائفه‌سی فرصت عد ایله خرستیان حکمدارانی بقایاسیله بالاتحاد ممالك محروسه‌یی یاقوب ییقه‌رق بروسه وازنیق اوزرینه یوریمکه باشلادیلر .

بو حوادث ناکهظور روم ایلیده فتح باب جهاد ایدن خداوندکار غیورك کوشزدی اولدقده بغیر حق بلاد اسلامیه‌یه ایراث ضرر واعدا ایله برلشوب اهل اسلامك قانی هدر ایدنلرك تأدیبی جهاد اوزرینه ترجیح اولنمسنه قرار ویرمکله روم ایلی اردوسنك اداره‌سنی امرادن غازی اورنوس وحاجی ایل بکلره احاله ایدرك کندیلری اناطولی‌یه مرور ایله انقره شهرینی محاصره ایتدیلر . بوسفرده عساکر عثمانیه‌نك کثرتی و پادشاهك آخیلر علیهنده‌کی شدت غضبی قلعه سکنه‌سنده مقاومته اقتدار براقدیغندن قلعه‌یی تسلیمه مجبور اولدیلر .

پادشاهك مقصدی انقره‌یی تسخیر و آخیلر طائفه‌سنی

خداوندکار غازی شهرتیله معنون
سلطان مراد خان اول حضرتلری

تأدیب ایتدکدن صکره قرهمان اوغللری اوزرینه یورییمك اولدیغندن موکب پادشاهینك دیار قرهمانه توجهی هنکامنده دامان لطف خداوندکار غازی یه صاریلان آل قرهمان بو سفرلك مظهر عفو وامان و بونلره هوادار اولان سائر اهل طغیان متفرق و پریشان اولمشلردر .

روم ایلی جهتنه حرکت همایونه وتعیین قاضی عسکر — پادشاه غازی انقره فتحندن صکره قیش موسمنی بروسهده امرار ایله ٧٦٣ سنهسی ایلك بهارنده کلیتلی عسکر تدارکیله روم ایلی جانبنه کچدیلر وطوغریجه بولایرده برادر شهیدلرینك مرقدینی زیارت ایلدیلر . بو سفر همایونده چاندارلی قره خلیل افندی قاضیٔ عسکر نصب بیوریلهرق اردو ایله برلکده حرکت ایتدرلدی وبرنجی دفعه اولمق اوزره قاضیعسکرلك مأموریتی احداث اولندی .

بو آنه قدر اسفار و محارباتده آیروجه قاضیٔ عسکر نصب اولنمیوب بین العساکر تحدث ایدن دعاوییی رؤیت ایتمك مأموریتی پای تخت قاضیلرینه محول اولوب بونلر اردو ایله برابر کیتمك معتاد ایدی .

بکلربکی نصبی ـــ دولت علیهده ایلك دفعه مقام امارت و ریاستده بولنان ذات علاءالدین پاشا اولوب موخراً غازی سلیمان پاشایه جمله امرانك ریاستی واردولرك سرعسکرلکی تفویض اولنمش ایسهده غازی خداوندکارك یتشمش اولادی

اولمدیغندن اولاد مرتبه‌سنده طوتیله‌رق پاشا نامی ایله یاد اولنمق اوزره پادشاهك كنجلكنده لالاسی اولان شاهین بك بكلربكی نصب وتعیین اولندی .

بعض فتوحات — حضرت پادشاه بو كره پك قوتلی عسكر ایله سفره عزیمت ایتمش اولدیغندن عزم جلادتپناهیلری پك قوی وحركات شهریاریلری پك جدی ایدی .

بناء علیه ایلك حمله‌ده كلیبولی یقیننده كائن نبطوز حصار ایله مسللی قلعه‌لری بلا مقاومة ولوله برغوس اهالیسی فرار ایتدكلری جهتله سهولتله تسخیر اولنمشلردر .

آنجق چورلی حاكمی قلعه‌سنك متانتنه وعسكرینك قوتنه كووه‌نه‌رك حربی كوزه آلدیرمش اولدیغندن در آن ساعت قلعه‌سی ضبط وكوزینه براوق اصابتله نعمت بصردن محروم اولان تكفور ینه اجرای سیاست اولنمشدر .

اشبو چورلی قلعه‌سی ایله برغوس حصاری كوریلان لزوم اوزرینه هدم وتخریب اولنمشدر .

ادرنه ودیمتوقه‌نك فتحی — عثمانلو اوردوسنك آب رویی اولان غازی نامدار حاجی ایل بك مقدما مریچ كنارنده كائن برغاز نام قلعه‌یی ضبط واوراسنی بعدالتحكیم مركز حركات اتخاذ ایدرك اطراف ممالكه اقینلر اجراسیله دشمنی تعجیزدن خالی دكل ایدی .

مومی الیهك بوكبی تعجیزاتندن بیزار اولان دیمتوقه

تکفورینك عساکر عثمانیه‌یی باصمق اوزره بر کیجه قلعه‌سندن چیقدیغی حاجی ایل بکك مسموعی اولدقده درحال مرقومدن اول طاورانه‌رق شدیداً برهجوم کوسترمش ودشمنی دوچار انهزام ایله تکفوری اسیر ایلمش ایدی .

حاجی ایل بکی بو موفقیت غیر مترقبه‌دن صکره تکفوری دیمتوقه قلعه‌سی پیشکاهنه کتوروب قامایاسنه ارائه ایتمکله یورکارینه خوف سطوت پادشاهی دوشدیکندن درحال قلعه‌یی تسلیم ایتدیلر .

بو آرالق غازی اورنوس بکده کشان قلعه‌سنی آلمش اولدیغندن ایکیسیده هدایای عظیمه وغنائم کثیره ایله لوله برغوسنده رکاب شهریاری‌یه یوز سورمش وخدمت وموفقیتلری مظهر تقدیر خسروانی بیورلمشدر .

ادرنه شهری بوحوالیده‌کی بلادك اشهری وعثمانلو اردوسنك مطمح نظری ایدوکندن ضبط وتسخیری اخص آمال پادشاهی ایدی بناء علیه امرای بنام ایله اسباب تسخیرینی قرارلاشدیر- دقدن صکره لالا شاهین پاشایی قوهٔ کلیه ایله ادرنه اوزرینه سوق وکندیلری بابای عتیق قلعه‌سنی محاصره‌یه عزیمت بیوردیلر .

ادرنه تکفوری آندریا شاهین پاشانك حرکتنی ایشتدکده مقابله‌سنه چیقوب سازلی دره نام محلده تلاقیٔ عسکر واقع اولمغله غایت قانلی بر محاربه ایدلمش و سازلی دره‌دن صو یرینه قان آقمش ایدی .

نهایت آندریا مغلوباً ومنهزماً ادرنه یه قپانمش ودرون قلعه‌دن مدافعه‌یه حاضرلنمش اولمغله اردوی همایون لالا شاهین پاشا فرقه‌سیله برلشه‌رك ادرنه قلعه‌سنی تحت محاصره‌یه آلدی.

آندریا یالکز لالا شاهین پاشایه مقابله ایده‌مدیکی حالده بوسفر اردوی همایونك دخی ادرنه پیشگاهنده سطوت انداز جلادت اولدیغنی مشاهده ایدنجه مقابله‌دن مأیوس اولمغله خفیاً نهر مریچ طریقیله برکیجه اینوزه فرار ایلدی .

ایرتسی کون تکفورك فراری بین الاهالی شیوع بولدقده امان استدعاسیله قلعه‌یی پادشاهه تسلیم ایلدیلر «٧٦٣» .

ادرنه کبی برشهر عظیمك فتح وتسخیری روم ایلی فتوحاتنك توسیع وتزییدنی تسهیل ایده‌جکندن بوکیفیت عثمانلولرجه باعث ابتهاج عظیم اولدیغندن حکمداران اسلامیه‌یه فتحنامه‌لر تسطیر اولنمشدر .

فتح زغره — ادرنه‌نك فتحندن صکره پادشاه غازی لالا شاهین پاشایی محافظه‌سنه مأمور ایتمش وفلبه زغره کبی بلاد شمالیه‌نك تسخیرینی دخی مومی الیهه حواله ایتمش اولمغله شاهین پاشا ٧٦٣ تاریخنده برموجب امر زغره‌یی ضبطه موفق اولدی.

وضع خمس شرعی — بو آنه قدر وقوع بولان اسفار ومحارباتده اخذ اولنان غنایم حربیه دن وامرادن بیت المال ایچون خمس آلنمسی خصوصنه محضا ترفیه عسکر ایچون تشبث

اولنمامش ایسه‌ده فحول علمای عصردن اولوب غازی خدا-
وندکار ایله لاجل الملاقات روم ایلی‌یه گچمش اولان «قره‌رستم»ك
قاضی‌عسکر بولنان خلیل افندی‌یه وقوع‌بولان اخطاری اوزرینه
غنایم حربیه‌دن خمس استیفاسنه قرار ویرلمش وبو مأموریت
مومی‌الیه قره رستمه تفویض بیورلمشدر :

اول زمان حکمنجه هر اسیره یوز یکرمی بش اقچه قیمت
تقدیر اولنه‌رق یکرمی بش اقچه‌سی بیت‌المال مسلمین ایچون تفریق
اولنور ایدی .

فتح فلبه — ادرنه فتحنی متعاقب حضرت پادشاه برمدت
دیمتوقه‌ده اقامتدن صکره بروسه‌یه عودت بیورمش واثنای
عودتده بهمه حال فلبه‌نك ضبطنی ادرنه محافظه‌سنده بولنان
لالا شاهین پاشایه اکیداً فرمان بیورمش ایدی. شاهین پاشا
قوهٔ موجوده‌سیله فلبه اطرافنی غارت ومیدان محاربه‌سنه جرأت
ایتمش بولنان حاکمی فیلیبی قلعه‌سنه طیقوب شهری محاصره
ایلمش اولمغله عاقبت اول قلعه دخی استیمان طریقیله تسلیم
اولنوب تکفورینك مع عائله صربستانه عزیمتنه مساعده ایلدی
«٧٦٥» .

صرب صندیغی مظفریتی ودول متفقه عسکرینك هزیمتی —
صربستانه امان تحتنده هجرت ایدن فلبه حاکمی فیلیب عثمانلودن
اخذ ثار ایچون صربستان ومجارستان وبوسنه وافلاق حاکملرینی
تشویق و عثمانلو علیهنه تحریکدن خالی قالمدیغندن حکام مزبوره

صورتا فیلیپه معاونت ومعناً بر کون نوبت استیلای عثمانینك کندیلرینه دخی کله‌جکنی تخطر ایله عثمانلو تجاوزاتنی منع ایتمك اوزره آلتمش بیك کشیلك براردو احضار ایدرك ادرنه اوزرینه یوریدیلر .

بو خبر ادرنه محافظی لالا شاهین پاشانك مسموعی اولدقده چونکه معیتنده اون بیك کشیدن زیاده عسکر اولمدیغندن عقلی باشندن صچرایوب کیفیتی اناطولیده بولنان حضرت پادشاهه عرض واشعار ایلدیسه‌ده موکب همایونك روم ایلی‌یه کچمسی خیلی زمانه محتاج اولمغله امدادك ورودندن قطع امید ایتمش وامرای عسکریه ایله بعد المشاوره ادرنه‌یه ایکی قوناق قدر تقرب ایله مریچ کنارینه قونمش اولان دشمن اردوسنك کشف وتخمینی ایچون موجود سواری ایله حاجی ایل بکی ایلرو کوندرمش ایدی . حاجی ایل بك دشمنك پك کلیتلی اولدیغنی وبوکا نظراً عساکر عثمانیه‌نك پك جزئی مقدارده بولندیغنی تفکر و ملاحظه ایله برخدعهٔ حربیه اجراسنه قیام وعساکر متفقه‌نك کمال کبر وغرور ایله نظام وانتظامدن عاری اوله‌رق نهر بوینه یایلمش اولمسندن بالاستفاده عساکرموجوده‌سنی درت فرقه‌یه تفریق واجراسی فنون حربیه‌ده مهارت عظیمه‌یه متوقف اولان برشبخون مانوره‌سیله دشمن اردوسنی پریشان وبرچوغنی سرسملکله بربرینه قیردرمق ونهره دوکمك صورتیله بی‌نام ونشان ایلدی .

دشمنك میدان محاربه‌ده براقدیغی آلات وادوات حربیه کافهٔ اموال واشیای سائره عساکر اسلامیه طرفندن اغتنام اولندی.

اول محله حالا صرب صندیغی نامی ویریلور .

اشبو مظفریت ناکهظور غایت پارلاق اولدیغندن لالا شاهین پاشانك غازی ایل بك حقنده باعث حسد وخصومتی اولمش ایدی .

صرب صندیغی مظفریتی خبری روم ایلی‌یه مرور ایتمك اوزره ساحل بحره کلمش وبیغایی بعدالمحاصره بوریش طریقیله تسخیر ایتمش اولان حضرت پادشاهه بیغا حصارنده واصل اولمغله شو ایکی صورتله جلوه نمای وقوع اولان مظفریات متتابعه‌دن حاصل اولان مسرات عظیمه‌نك شکرانه‌سی اولمق اوزره بروسه‌ده جوامع و مدارس وسائر مبانیٔ خیریه انشا وشهزادکاندن ساوجی بك یلدرم بایزید ویعقوب چلبینك سورختانلرینی اجرا بیوردیلر «٧٦٧» .

ادرنه‌نك اعماری وپای تخت اتخاذی — بعدالختان حضرت پادشاه روم ایلی‌یه کچه‌رك چرمن قصبه‌سنی فتح بیوردقدن صکره روم ایلی فتوحاتنه بر نقطهٔ استناد اولمق وبو سمتده طول مدت اقامت ایلمك اوزره ادرنه‌نك اعمارینه تشبث ایله عالی سرایلر بنا وبو شهره رغبت شاهانه‌یی مشاهده ایلیان امرا وارکان سلطنت دخی خانه وکاشانه‌لر انشا ایدرك آز زمان ظرفنده ادرنه شهری کسب معموریت وجسامت ایلدی .

پادشاه غازی سرایك انشاسنه بالذات نظارت ایتمك اوزره ادرنه‌ده اقامت ایلدیکی صره‌ده امرادن تیمور طاش پاشا ایله لالا شاهین پاشایی فتوحات جدیده‌یه مأمور ایدرك تیمور طاش پاشا قزل آغاج یکیجه‌سنی ومؤخراً یانبولی‌یی تسخیر و شاهین پاشا صماقو و احتمان اطرافنی یغما ایله مغتنماً عودت ایلدیلر «٧٦٨».

٧٦٩ سنه‌سی بهارنده دخی آیدوس قرین آباد سوزه بولی خیره بولی وبر سنه صکره قرق کلیسا پیکار حصاری قلعه‌لری واستانبوله قریب ویزه‌حصاری قلعه‌لری صره‌سیله اخذ وتسخیر قلندی پادشاه عالیجاه بش سنه قدر روم ایلیده که ادرنه وکاه دیمتوقه‌ده اقامت وممالك مفتوحه‌سنه بذل‌عنایت وعدالت ایلدکدن صکره اناطولیده‌کی ممالك شاهانه‌لرینه دخی مد نظر عاطفت بیورمق اوزره پای تخت قدیملری اولان بروسه‌یه عودت بیوردیلر «٧٧٢».

پادشاهك اناطولیده بولندیغی مدت لالا شاهین پاشا بوش دورمیوب قلبه‌دن قوهٔ کلیه ایله حرکت ایدرك قپولی دربندن مرور ایله احتمان قلعه‌سنی آلدی و اورادن صماقو اوزرینه یوررکن سرپلونك جسیم بر اردوسنی مغلوب ایدرك صماقویی دخی ضبط ایلدی . بر مدت صکره دخی صوفیه فتحنی تسهیل ایتمك اوزره اطرافنی تسخیر واهالیسنی خراجه کسدی . بو جهتله تکمیل صماقو واحتمان ولایتلری ایله اورالرده بولنان زنکین تیمور معدنلری اله کیرمشدر .

کوستندیلک ممالک عثمانیه‌یه التحاقی — شاهین پاشادن فتوحات جدیده خبرلری ورود ایتدکجه روم ایلی‌یه کچمک و ممالک مفتوحه‌لرینی مشاهده ایتمک آرزوسی قلب پادشاهیده جایگیر اولمغله ۷۷۳ سنه‌سی بهارنده عساکر کلیه‌ایله روم ایلی‌یه مرور وطوغریجه صمافوبی تشریف بیوردیلر حضرت پادشاهک ممالکتی حوالیسنه یقین کلمسی کوستندیل حاکمی قسطنطینک قلبنه القای هراس ایتمکله درحال موکب پادشاهی‌یی استقبال و مملکتنک اناختارلرینی کندی الیله تقدیمه استعجال ایلدی .

قسطنطینک بووضع مطاوعتکارانه‌سی نزد پادشاهیده قرین شفقت کورلدیکندن حاکمیتی تبعیت صورتیله ابقا اولنمشدر.

قیصرک تأدیبی — کوستندیلک فتحندن صکره بروسه‌یه تشریف پادشاهی وقوعبولدقدن صکره قسطنطینیه ایمپراطوری ویزه‌نك اطرافنی غصب وغارت ایتدیکندن شدیداً تأدیبی نزد پادشاهیده قطعیاً تقرر ایتمش اولمغله روم ایلی یاقه‌سنه عبور و امرای عسکریه‌لرینی جلب ایدرك استانبوله اون ساعت مسافه‌ده اولان انجکز قلعه‌سنی ومتعاقباً چتالجه‌یی ضبط ایلدی .

بو اثناده فره‌جك فتحی مژده‌سیله شاهین پاشاده کله‌رك اردوی همایونه التحاق ایلمشدر .

اردوی همایون چتالجه‌دن صکره قره دکز کنارنده واقع بولونیه قلعه‌سنی صارمش ایدی قلعه‌نك محاصره‌سی اون بش کون کچدیکی حالده آلنه‌مامسی اوزرینه حضرت خداوندکارك

جانی صیقلمش ومؤخراً قلعه‌نك دیوارلرینك یقلدیغنی و شهرك ضبطی خبرینی بر آغاج آلتنده لاجل الاستراحت اوطورمقده ایکن آلدقلرنده اول آغاجی دولتلی قواق تعبیریله یاد بیورمش وقلعه‌ده السنهٔ عثمانیه‌ده تکری یقدیغی دیه شهرت آلمش ایدی.

بولونیه حصاری فوق العاده متین اولدیغندن ایمپراطورك قیمتدار اشیا ونقودی بوراده محفوظ اولمغله عساکر عثمانیه بو سفرده غنایم وفیره‌یه نائل اولمش ایمش.

قیصرك بو قدرجق تأدیبی کافی عد ایدیله‌رك ادرنه‌یه عودت بیورلمشدر.

ایرتسی سنه قاضیعسکرلکدن وزیر اعظم نصب اولنان خیرالدین پاشا ایله غازی اورنوس بکی کوملجنه سنجاغنده کائن بورلی، اسکته ومارولیه قلعه‌لرینك تسخیرینه ودلی بلبانی سیروزك ضبطنه مأمور بیورمش اولدقلرندن مشار الیهم قلاع مزبوره‌یی فتح ایدرك وظیفهٔ مأموریتلرینی حسن ایفا وروم ایلنك غربنده دخی نام جلادتلرینی ابقا ایلدیلر.

سیروزك ضبطی صره‌سنده شمدیکی سلانیك ولایتنك قضالری اولان زیخنه وقره‌فریه ایله درامه دخی امان ایله آلنمشدر.

خداوندکار غازینك روم ایلیده موفق اولدقلری فتوحات جدیده حکمداران اسلامیه‌نك باعث انتباهی اولمغله بروسه‌یی تشریفلرنده حکمداران مومی الیهم طرفندن تبریك وتهنیتی مشعر ایلچیلر ورود ایلدی.

صربستانه سفری — بوندن اول طرف دولته ویرکوی مقطوع اعطاسنی تعهد ایدن صربستان حکمداری بو آرالق ویرکوسنی اعطادن امتناع ایتدیکی کبی سرحدات خاقانیه‌یه دخی اجرای تعرضه باشلدیغی مسموع شهریار اسکندر اقتدار اولدقده قهر وغضب پادشاهی علوریز اشتعال اولمغله مخدوم جلادتمو سوملری یلدرم خانی بروسه تختگاهنده قائمقام براقوب جسیم براردو ایله صربستانه توجه بیورمشلردی .

صرب حاکمی عثمانلو عسکرینك مهاجمات شدیده‌سنه مقابله‌دن عاجز اولدیغنی بیلدیکی ایچون مدافعه وادیسنه صاپیوب مملکتنی بوشالته‌رق طاغلره فرار ایتمش اولمغله متانت ورصانت ایله مشهور وخزائن حکمدارك موضوع بولندیغی مسموع اولان نیش قلعه‌سنك تسخیرینه قرار ویرلدی وشدتلی هجوملر ودهشتلی صاواشلر نتیجه‌سنده قلعه عثمانلو النه کچدی .

بونك اوزرینه صربلی ایشلدیکنه نادم‌اولوب امان دیلمکله سنوی اللی قیه کموش تقدیمی شرطیله عقد صلحه مسارعت ایلمشدر .

بومظفریت عظما اطراف حکمدارلرینه رسماً اشعار وانبا اولندی .

شهریار بلند اقتدار حضرتلری ۷۷۸ سنه‌سی طونه‌یالیسنده کائن سلستره ونیکبولی قلعه‌لرینك تسخیری نیتیله روم ایلی‌یه عبور ایله حکمداری صوصمانوسی ویرکویه باغلادقدن صکره

عسکرینی استراحت ایتدیرمك وکندیلری ده بر مدت تدقیق احوال رعایا وتنظیم امور برایایه وقت بولمق اوزره بش آلتی سنه قدر گاه بروسه وگاه ادرنه تختگاهنده وقت کچیروب حرکات عسکریه‌یی موقتاً تعطیل بیوردیلر .

شهزاده یلدرم بایزید بك کرمیان اوغلنك کریمه‌سیله ازدواجی —
کرمیان اوغلی علی بك بو اثناده پك اختیارلمش و همجواری اولان سلطنت سنیه‌نك کوندن کونه متزاید اولان شعشهٔ اقبالی بو خاندان جلیل الشانك آتیسنی پك پارلاق صورتده تنویر ایده‌جکنه کسب قناعت ایلمش اولدیغندن کریمه‌سنی یلدرم خانه تزویج ایله اکتساب قرابت وبو سایه‌ده وفاتندن صکره اولادینك استراحتنی تأمین ایلمك کبی بر تشبثات عاقلانه ودور بینانه‌ده بولنمشدر .

کرمیان اوغلنك معروضاتی کریمه‌سنك آب روی عثمانیان یلدرم خانه تزویجی واوغلی یعقوب بکك بنده‌لکه قبولی وجهاز اوله‌رق بلاد کرمیاندن کوتاهیه و سماو شهرلریله اکری کوز طوشانلو قلعه‌لرینك ممالك شاهانه‌یه التحاقی اولدیغندن بو خصوص نزد خداوندکار غازیده قرین صواب کوریله‌رك ٧٨٣ تاریخنده بروسه‌ده امثالی کورلمدك برسور ترتیب اولنمش وملوك اسلامیه وبندکان دولت علیه طرفندن غایت آغیر هدیه‌لر کوندرلمشدر .

بوهدایا میاننده غازی اورنوس بکك پیشکشی جمله‌سنه فائق

اولمغله حضرت پادشاه بونلری مصر حکمدارینه اعطاو حکمدار مومی الیهك هدیه‌سنی دخی میرمومی الیهه احسان ایلدی .

قره‌مانه مجدداً بعض بلادك بالابتیاع ممالك شاهانه‌یه التحاقی — قره‌مان اوغللری کندیلرینی آل سلجوقك وارثی قیاس ایدرك دائما مطمح نظرلری ممالك عثمانیه‌ده اولمغله آناً فآناً متزاید اولان اقبال عثمانی‌یی نظر بدبینانه ایله کورمکده وفرصت دوشدکجه تجاوزاته قیام ایده‌جکلری روش حرکتلرندن آکلاشیلمقده ایدوکندن ممالك شاهانه ایله خطهٔ قره‌مان آراسنده بر سد حائل اولمق اوزره حمید اوغلی حسین بکدن اسپارته قره آغاج یلواج سیدی شهری بکشهری کبی قلاعك بدل معینه ایله اخذواشتراسی نزدپادشاهیده تنسیب اولنمغله میرمومی الیهدن قلاع مزبوره ابتیاعاً آلنمش وبوصورتله مذکور شهرلر ممالك محروسه عدادینه ادخال قلنمشدر .

مناستر و پرلپه‌نك تسخیری — ٧٨٤ سنه‌سنده روم‌ایلی بکلر بکی تیمور طاش پاشا پرلپه‌نك تسخیری نیتیله اول سمته یورییوب پرلپه‌یی واورادن بر مدت محاصره‌دن صکره مناستری ضبط وقارلی ایلی ایله اشتیبی دخی امان ایله اخذ ایتدکدن صکره سلانیك قلعه‌سنی محاصره ایلدی .

آنجق قلعه‌نك متانتی تمدید محاصره‌یی ایجاب ایلدکدن اطراف وانحاسنك ضبطیله بالاکتفا غانماً عودت ایتمشدر .

٧٨٥ تاریخنده خداوندکار غازی ادرنه تختکاهنی تشریف

ایله ارنبودلق و بوسنه جهتلرینك تسخیری خصوصاتیله اشتغال صره‌لرده قره‌مان اوغلنك تشویقاتیله ساوجی بك وقعه‌سی ظهوره کلمش ایسه‌ده درحال باصدیرلمشدر .

فتح صوفیه — صوفیه قلعه‌سی بلغارستانك اك مهم نقطه‌سنده اولوب لالا شاهین پاشا طرفندن اطراف وانحاسی تسخیر اولنمش ایسه‌ده ضبطنه موفق اولنه‌مامش ایدی .

٧٨٨ ده قلعه محافظی امرادن اینجه بلبان بکك بر خدعهٔ حربیه ایله صوفیه‌یی سهولتله ضبط وتسخیری خبری وارداولمغله فوق الغایه محظوظیت شهریاری‌یی موجب اوله‌رق صوفیه سنجاغنی بلبان بکه توجیه ایله ایفای مراسم قدرشناسی بیورمشلردر .

قره‌مانه سفری — قره‌مان اوغللری دائما عثمانلونك حسود اقبالی اولدقلرندن ممالك شاهانه‌یه تجاوز ایچون علی الدوام فرصت بین ایدیلر . بو آرالق قره‌مان اوغلی علی بك پادشاهك روم ایلیده امر مفروض جهادی ایفا ایلمسنی ممالك شاهانه حقنده اولان تصمیمات بدبینانه‌سی ایچون زمان فرصت عدایتمکله پادشاهك مقدما حمید آباد قطعه‌سندن بالابتیاع اشترا ایلدیکی بکشهری ، سیدی شهری قضالرینی ضبط ویغما ایلمش ایدی .

علی بکك حقوق قرابت وصهریتی کوزتمیه‌رك اجترا ایتدیکی حرکات باغیانه وغاصبانه‌سی شهریار عضوبك فوق العاده حدتنی موجب اولدیغندن درآن ساعت قره‌مان دیارینه حرکت همایونی مشعر فرمان شهریاری اصدار وعساکر موجوده کلیبولی معبرندن

اناطولی سمتنه امرار اولنمش وروم‌ایلی بکلربکیسی تیمور طاش پاشایه روم‌ایلی عساکرینی مستصحباً کلوب اردوی همایونه ملاقی اولمسی امر بیورلمشدر .

تیمور طاش پاشانك روم ایلی عسکری ایله برلکده ایکیبیك قدرده صرب عسکری آلوب اردوی همایونه کوتاهیه‌ده یتشمشدر .

قره‌مان اوغلی پادشاهك عضوبانه کلیشندن نتیجهٔ حالك نه‌یه منجر اوله‌جغنی آکلادیغی جهتله دامن عفو وعاطفت پادشاهی‌یه صاریلوب قباحتنك عفو اولنمسنی استرحام معرضنده بر سفیر مخصوص کوندرمکله برابر قونیه قلعه‌سنی تحکیم و ترصین ودیار قره‌مانده متمکن عشایر وقبائلدن کلیتلی عسکر جمع ایدرك حرب حاضرلغنی کورمکه باشلدی .

حضرت پادشاه قره‌مان اوغلنك مقاصد نهانیه‌سنی اعتذارنامهٔ منافقانه‌سندن آکلادیغی جهتله سفیری جواب رد اعطاسیله اعاده ایلدیکنی متعاقب قونیه اووه‌سنده اردوی همایون دهشت نما اولدی .

قره‌مان اوغلی طورغودلو صمغارلو بایبردلو ترکمان تاتار و ارساق قبائلیله دخی تکثیر جمعیت ایدرك حربه حاضرلنمش اولمغله قونیه‌نك آلتی میل قدر آچیغنده ٧٨٨ سنه‌سی دهشتلی بر میدان محاربه‌سی وقوعه کلمشدر .

بو محاربه‌ده کرچه قره‌مانیان غایت شجیعانه مقابله ایتمش

وهله عشایرك تیر اندازلقده‌کی مهارتلری اردوی همایونه اپچه صیقنتی ویرمش ایسه‌ده کندیلرینه حرب وغوغایی صنعت اتخاذ ایلمش اولان عثمانلی دلاورلری قارشوسنده در.۰ه چاتمه‌عسا کرك ثبات ومقاومتی ممکن اولمدیغندن قرهمان عسکری فنا حالده بوزولمش وعلی بك آتنك باشنی قونیه قلعه‌سنده چکمشدر .

بونك اوزرینه قونیه قلعه‌سی اردوی همایون طرفندن احاطه وتضییق واردوکاهلری یغما وتخریب اوله‌رق بر چوق اسیر واشیاء سائره ید عثمانیانه کچدی .

شهزاده بایزیدك ییلدرملر صاچارجه‌سنه کوستردیکی جلادت وقهرمانلغی کندیسنه ییلدرم لقبنی قزاندرمش وشجاعت وبسالتنه مکافاةً پادشاه قدردان حضرتلری طرفندن غنائم حربیه‌دن مشارالیهه زیاده‌جه حصه افراز اولنمشدر .

بو محاربه‌ده تیمور طاش پاشایه دخی رتبهٔ وزارت احسان بیورلدی .

قرهمان اوغلی ایشـك صاربه صاردیغنی آكلادقده حرمی کریمهٔ پادشاهی سلطان ذیشانی وکبار علمادن ومشایخندن بعض ذواتی حضور شهریاری‌یه کوندروب طلب عفو ومرحمت ایتمکله حضرت پادشاه کریمه‌سنك کوز یاشلرینه طیانه‌میه‌رق علی بکك قباحتنی عفو ایله پای تختلرینه چکلمشدر .

قونیه محاصره‌سی اثناسنده ضرب عسا کردن برقاچ نفر اهالی حقنده تعدیاته اجترا ایتملری اوزرینه حقلرنده سیاست

اجرا قلنمش اولمغله بو کیفیت صرب حاکمك نقض عهدینه وسلستره حاکمی صوصمانوس ایله بالاتفاق اعلان شقاوتنه سبب اولمغله شاهین پاشا قوماندا سیله برفرقه عساکر شاهانه صربستانه مأموراً کوندرلمش و آنجق شاهین پاشانك غفلتی صوصمانوسك منافقانه حرکتنه انضمام ایتمکله عساکر شاهانه هزیمت کلیه یه اوغرامشدر « ۷۸۹ » .

سور همایونه — عثمانلو دولتنك روم ایلیده و اناطولیده آناً فآناً توسع ایتمکده اولمسی ممالك محروسه اورته سنده بر آطه جق کبی قالمش اولان بیزانس حکومتنی دوشوندرمکده اولدیغندن ایمپراطوریانی پاله لئوغ اوچ قزندن برینی پادشاهه دیکر ایکیسنیده شهزاده بایزید ویعقوب چلبی یه تزویج ایتمك صورتیله کسب قرابتله برمدت اولسون ادامهٔ حیاتنه موفق اولمغی دوشونمش وبو کیفیت حضرت نزد پادشاهیده قرین قبول کورلمش اولمغله یکیشهر صحراسنده عظیم بر سور همایون ترتیب و بو میانده ارطغرل بن یلدرم خان و مصطفی وامیر سلیمانك دخی امر مسنون ختانلری اجرا اولندی .

صوصمانوسك تأدیبی — صوصمانوس اولجه خداوندکار غازی یه عرض اطاعت ایتدیکی حالده صربستان حاکمی مادهسنده وشاهین پاشانك مغلوبیت اخیرهسنده کوریلان منافقانه حرکاتی ویکیشهرده دوکونه دعوتی متضمن طرف پادشاهیدن کوندریلان دعوتنامه یه عدم امتثالی شدیداً تأدیبنی استلزام ایتمکله وزیر

اعظم علی پاشا علی العجله ۳۰۰۰۰ سواری ایله روم ایلی‌یه کچدی وایلك حمله‌ده پراوادی ومتعاقباً طرنوی قلعه‌لرینی حرباً و شمنی‌یی استیمان طریقیله ضبط ایلدی . بو اثناده غازی خداوندکار آغر بر اردو ایله روم ایلی‌یه کچمش اولمغله لاجل الاستقبال ادرنه‌یه کلوب خاکپای شاهانه‌یه یوزسوره‌رك مظهر التفات شهریاری اولدی .

صوصمانوس اك متین قلعه‌سی اولان نیکبولی‌یه تحصن ایدرك پاشانك ورودینه منتظر اولدیغندن علی پاشا مذکور قلعه‌یی صاروب اطراف وانحاسنی ضبط ایتمش و محاصره‌نك تشدیدیله اوغراشمقده ایکن حضرت پادشاه دخی تکمیل قوتیله نیکبولی اوزرینه حرکت بیورمشدر .

صوصمانوسك محصوریت ذاتاً جانسه کار ایتمش ایکن بو کره پادشاهك بالذات کلدیکنی خبر آلدقده جان‌باشنه صیچرایوب وایشك عاقبتی نه‌یه منجر اوله‌جغنی فهم ایلیوب دامن عفو ومرحمت شهریاری‌یه دخالته قرار ویرمکله علی پاشانك وساطتنه مراجعت ایلدی .

پاشا سلستره‌یی کلیاً ترك ایتمك وفیمابعد دائرهٔ اطاعتدن چیقمامق شرطیله صوصمانوسك قباحتنی عفو ایتدیرمکه موفق اوله‌رق مرقومی مملکتنه اعاده ایلدیسه‌ده مقر حکومتنه عودتده سوزنده طورمامشدر علی پاشا صوصمانوسك عفوینه توسط ایتدیکی ایچون نزد پادشاهیده محجوب قالمش ایدوکندن بوکره

شدتلیجه حرکتله طونه بوینه یوریوب بالجمله قلاعی تسخیر ایتدکدن صکره نیکبولی‌یی قوشاتمش ایدی .

صوصمانوس اولجه ارتکاب ایتدیکی معامله‌یه بو کره پك آجی صورتده مقابله ایدیله‌جکنی تفکر ایدرك بالجمله عائله‌سی ایله برلکده ینه علی پاشایه دخیل دوشمکله پاشای مشار الیه مرقومی بر شفاعتنامه ایله حضور پادشاهه ارسال ایلدی .

پادشاه مرحمت پناه بو دفعه دخی صوصمانوسی عفو وکافهٔ مالنی کندیسنه اعاده ایلدی وفقط حکومتی النـدن آلوب بو وجهله طونه بوینده کائن کافهٔ قلاع وبقاع ادارهٔ دولت علیه‌یه ادخال قلندی .

قوصوه ملحمهٔ کبراسی — صوصمانوسك تأدیبی اثناسنده صرب حاکمی لازارك دخی حدی بیلدیرلمك لازم کلدیکندن حضرت پادشاه ۷۹۱ سنه‌سی بهارنده فلبه‌دن حرکتله صربستان اوزرینه یوریمکده ایدی .

لازار ایسه پادشاهك بو حرکتنی اولجه خبر آلدیغندن مجارستان چهستان لهستان بوسنه خروات حکمدارلریله بر اتفاق عمومی ترتیب وبو سایه‌ده ۲۰۰۰۰۰ قدر عسکر احضار ایدرك ممالك شاهانه‌یه سوق وتسریب ایلمش ایدی .

بواتفاق عمومی‌یه قارشو اردوی همایونك دخی تقویه‌سی اقتضا ایتمکله اناطولیدن ییلدرم ویعقوب چلبیلر ایله کلیتلی عسکر جلب بیورلمش و آنجق مریچ نهری کچیدویرمدیکندن

تیمور طاش پاشا زاده یخشی بکی شهر کوی و جوارینی نهب وغارت ایتدیریله‌رك برچوق اسرا واموال اغتنام ایدلمش ایدی.

وقتا که صولرك طغیانی سکونت کسب ایدرك مریچ نهری کچید ویرمکه صالح برحال اکتساب ایلدی او اثناده اردوی همایون دخی احتمان صحراسنه طوغری یوریمکه باشلدی.

مقدما بلا مقاومت قبول تابعیت ایدن کوستندیل حاکمنك مملکتندن کچلمسی تنسیب اولنمغله اردوی همایون اول حوالیدن مرور ومومی الیه‌ده عساکر موجوده‌سیله اردوی همایونه التحاق ایدرك قوصوه صحراسنده نصب خیام سطوت بیورلدی.

دشمن ایسه اولجه کاوب مذکور صحراده اردو قورمش وعثمانلونك ورودینه منتظر بولنمش اولمغله ایکی عسکر قارشو قارشویه کلدیلر.

متفقین عساکری عثمانلونك درت بش مثلی زیاده اولدیغندن غلبه وظفری شبهه‌سز بیله‌رك سرمست غرور وعساکر عثمانیه ایسه کندیلرینك آزلغنه باقیه‌رق نصرت موعودهٔ الهیه‌یه استناداً منشرح البال و مسرور ایدیلر.

الحاصل طرفیندن اصول حربیه اوزره ترتیب صفوف وقره‌غوللر اخراج اولندی. ایلك محاربه اینجه بلبان قوماندا- سنده بولنان عثمانلو قره‌قول مفرزه‌سیله دشمن قره‌غولی بیننده وقوعه کلدی وبو محاربه‌ده دشمندن برخیلی تلفات ویردیرلدی.

اصل محاربه ٧٩١ سنه‌سی شباطنك اون بشنجی صالی کونی

باشلادی . وابتدا علی پاشا میدانه آت صالوب مقابله‌سنه چیقان
نامداران اعدادن یوزکینك باشنی کسدی .

بونك اوزرینه طرفین مهاجماته باشلیوب یقه یقه‌یه کلدیلر
وعاقبت الامر نسیم فوز ونصرت جانب عثمانیانده وزان اولمغله
متفقین اردوسی پریشان وقرال لازار ایله نیجه پرنسلر بی‌نام
ونشان اولدیلر .

غازی خداوندکار بو مظفریت کرانقیمته تشکراً سجدهٔ
شکره قپاندقدن صکره محاربه میدانی تماشا ایدرکن ذاتاً آرزو-
کش اولدقلری رتبهٔ جلیلهٔ شهادتی احراز ایلدی .

«رحمة الله علیه رحمةً واسعاً»

شهزادکان ایله امرای نامداران دشمنی تعقیبدن عودتده
پادشاهك ارتحالنی آکلامشلر وسوکیلی پادشاهلرندن آیرلدقلرینه
آشوری درجه‌ده تأسف ایله ناله کنان اولمشلر ایدی .

بو آرالق شهزاده یعقوب چلبی دخی ترك حیات مستعار
ایتمکله پدری ایله برلکده بروسه‌یه کوندریلوب دفن ایدلمشدر.

« صدر اعظملری »

خیرالدین پاشا : ٧٧٠ دن ٧٨٨ سنه‌سنه قدر ١٨ سنه مدت
مسند صدارتده بولنمشدر اولا چاندارلی قره خلیل افندی نامیله قاضیعسکر ایدی .
قاضیعسکر وصدارته کچنلرك برنجیسیدر کندیسندن اول سلیمان
وعلاء الدین پاشالر رتبهٔ وزارتده بولندیلر .

علی پاشا : ٧٨٨ دن ٧٩١ سنه‌سنه قدر ٣ سنه صدارتده
بولندی چاندار سلاله‌سندندر وثایق شرعیه‌دن اخذ اجرتی احداث ایلدی .

(ییلدرم بایزید خان)

بایزید خانك جلوسی — قوصوه وقعهٔ مؤسفه‌سنده حائز رتبهٔ شهادت اولان غازی خداوندکار مرحومك یرینه جالس سریر سلطنت عثمانی اولان ییلدرم خان ۷۹۱ سنه‌سی ادرنه‌ده قیشلادقدن صکره اول بهارده سرحداتك تحکیم و تقویه‌سی اسبابنه تشبث ایدرك امرادن تیمورطاش پاشایی صربیه حدودینه پاشا یکیدی اسکوبه فیروز بکی ویدین جهتنه تعیین ایلدی .

امرای موحی الیهمدن روم ایلی بکلر بکیسی تیمور طاش پاشا صربیه حدودنده کائن قره‌طوه وقومانوه معدنیله اطراف وحوالیسنی ضبط وصرب حاکمنی دائرهٔ اطاعته ادخال وحتی کریمه‌سی پرنسس ملیچایی حرمسرای پادشاهی‌یه تقدیمه مجبور ایلمشدر .

پاشا یکید نام بهادر بوسنه ایچروسنه وفیروز بك افلاق قطعه‌سنه آقینلر اجراسیله غنایم وفیره‌یه نائل اولدیلر .

اورنوس بك دخی وودینه وولچترین حصارلرینك تسخیری ایچون صرف ماحصل اقدام ایلمکده ایلدی .

قره‌مانه اوغللری ایله متفقلرینك استیصالی — دولتك حسود اقبالی اولان قره‌مان اوغللری بو آرالق آیدین‌صاروخان منتشا حاکملرینی دائرهٔ اتفاقنه آله‌رق دولت عثمانیه علیهنده تدارکات عظیمه‌یه اجتسار ایلدکلری مسموع پادشاهی اولدقده

رابع تاجداران عالیشان غازی سلطان
یلدیرم بایزید خان حضرتلری

سرحداتده فتوحات ایله مشغول اولان امرانك بروسه‌ده اجتماعنی فرمان بیورمش و آنلر یتشنجه‌یه قدر بروسه‌ده بعض اعمارات ومؤسسات خیریه‌نك وضع وتأسیسله وقت کچورمشدی.

وقتا که عساکر عثمانیه سرحدات ایشنی بیتروب مظفراً بروسه‌یه عودت و بروسه اووه‌سنه نصب خیام سطوت ایلدیلر پادشاه غضوب متفقینك حدلرینی بیلدرمك اوزره اردوی همایونك یوزینی جنوبه توجیه ایدرك اولوقته قدر روملر الندە قالمش اولان آلا شهری ضبط ایله یکی یاپدردیغی ابنیه‌یه وقف ایتدکدن صکره ایدین‌اوغلی اوزرینه یوریدی مرقومك ممالکنی کاملاً الندن آلوب یالکز ازمیری کندیسنه ترك ایلدی بعده صاروخان اوغلندن صاروخانی و سطوت پادشاهیدن کتوروم بایزید نزدینه فرار ایتمش اولان منتشا اوغلندن ممالکنی بلا مزاحم اخذ وتسخیر ایله بروسه‌یه عودت بیورمشلردر.

قرەمان اوغلنك نفاق نهانیسی بو دفعه بالفعل تجاوزاتیله تحقق ایتدیکی ومتفقلرینك حالی کندیسنه بیوك بردرس عبرت اولدیغی حالده متنبه اولمیەرق شقاوتده دوام ایلدیکی جهتله اردوی همایون قرەمان دیارنده ارائهٔ دهشت ایلدی.

آنجق اولجه تکه حوالیسی ضبط اولندقدن صکره قونیه قلعه‌سنك محاصره آلتنه آلنمسی قرەمان اوغلی علی بکه طاش ایلنه فراره میدان ویردیکندن بالضرور عساکر عثمانیه قونیه‌یی قوشاتدی و وقت حصاد اولدیغندن اهالینك میدانده قلان

ذخیره‌سی تجاوزاتدن مصون بولندیرلمغله عساکر عثمانیه‌اعدادن کندیلرینه مقتضی ذخیره‌یی پاره‌لریله آلمق کبی عادلانه حرکتی محصورینك موجب انتباهی اولدیغندن قلوب اعداده عثمانلویه دخالت وتبعیت حقنده فوق العاده میلان واشتیاق حاصل اولمغه باشلادی بونك اوزرینه اهالی قونیه قپولرینی سلطان بایزیده کشاد وعرض الطاعتله حاللرینی اسعاد ایلدیلر .

قونیه‌لیلره باقه‌رق آق شهر نیکده آق سرای وسائره کبی بلاد قرمان دخی عرض تسلیمیت ایتمکله قرمان اوغلی علی بکك کافۀ ممالکی الندن چیقمش وبورالرك حکومتی مشهور تیمور طاش پاشایه احاله بیورلمشدر .

حکومتندن دور اولان علی بك درکاه بایزید خانی‌یه استعطافی متضمن بر تضرعنامه تقدیمیله عهده‌سنده بعض قلاعك ابقاسنی استرحام ایتدیکندن کندیسنه لارنده و ایچ ایل جهتی احسان اولندی .

لکن علی بك پادشاهه قارشو ایتدیکی عهد و پیمانی محافظه ایتمیوب آشاغیده کوریله‌جکی وجهله پادشاهك افلاق سفرینه عزیمتنی فرصت عد ایدرك اعلان بغی وشقاوته جرأت ایلمشدر.

افلاق سفری — آناطولیده ملکلرندن محروم قلان آیدین، منتشا وصاروخان اوغللری سلجوقی بقایاسنك الك قدرتلیسی اولان قسطمونی حاکمی کتوروم بایزیده التجا ومرقومی ممالك محروسه‌یه تجاوز ایچون تحریکاته اجترا ایتمکده ایدیلر .

کتوروم بایزید مرقومونك تحریکاتنه قاپیله‌رق ممالك عثمانیه‌یه
تجاوزه قیام ایتدیکی کبی روم ایلی جهتندن دخی عثمانلولری
اشغال ایلمك اوزره افلاق حاکمنی دخی دائرۀ شقاوتنه ادخال
ایتمش ایدی .

شهریار شیر صولت کتوروم بایزیدك مفسدتنه و افلاق
حاکمنك شقاوتنه کسب وقوف ایتدکده همان افلاق یاقه‌سنه
کذار ومقابله‌یه یلتنان افلاق عساکرینی ایلك حمله‌ده تار ومار
واکثریسنی اسارته کرفتار ایلدی .

افلاق حاکمی سیئات واقعه‌سنك کتوروم بایزیدك اثر تشویق
و تحریکی اولدیغنی اعتذار و بعدما بندکان شهریاری سلکنده
ارائه خدمته حاضر بولندیغنی واولجه افلاق عسکری طرفندن
اسیر ایدیلان اهل اسلامك اعاده‌سیله اوته‌دنبری ویره کلدیکی
جزیه‌نك برقاچ مثلنی ادایه متعهد اولدیغنی کمال سوز و کداز
ایله عرض واشعار ایتمکله نیاز واسترحامی قرین قبول شهریاری
اولمش وکمال شوکت ومظفریتله بروسه‌یه عودت بیورلمشدر
«٧٩٣» .

قرمانه اوغلنك تکرار عصیانی — پادشاه جلادتپناه
افلاق سفری مناسبتیله روم ایلیده ایکن قرمان اوغلی علی بك
تکرار علم افراز شقاوت اوله‌رق بغتةً انقره‌یی باصوب تیمور
طاش پاشایی اسیر وبرچوق نفوسی قتل وتدمیر ایلمسی پادشاهك
درجۀ نهایه‌ده غضبی تحریك ایتمکله کمال سرعتله افلاق دیارندن

آناطولی‌یه عودت بیورلدیغنی متعاقب آق چای صحراسنده ارائه دهشت اولندی و علی بکك آرتق منافقانه سوزلرینه وکوندردیکی هدایا وایلچیلرینه التفات اولنمیه‌رق شدتله تأدیبنه قرارویرلدی.

علی بك ییلدرم خانك غضبنی تسکینه موفق اوله‌میه‌جغنه عقلی ایردکده چار ناچار مقابله‌یه مجبور اولمش ایسه‌ده سطوت پادشاهی ایله جمعیتی قرین اضمحلال وکندیسی اوغلی ایله برابر اسیر اولمشدر.

پادشاه علی بکی تیمور طاش پاشایه تسلیم وبتون قرەمان دیارینك تسخیرینی مومی الیهه امر وتنبیه ایتمکله تیمور طاش پاشا اخذثاره قیام ایله مومی‌الیه علی بکی اعدام ایدییویرمشدر.

قیصریه ، سیواس و توقادك ممالك عثمانیه‌یه التحاقی — قیصریه ایله سیواس آراسنده خیمه نشین اولان قبائل جنکیزیه رؤساسندن علم وفضل ایله مشهور قاضی برهان الدین نام ذات باشنه یکرمی اوتوز بیك عسکر طوپلایوب سیواس وقیصریه جهتلرینی استیلا ایله اولحوالیده کسب استقلال ایتمش وعادتا ادعای سلطنته قیام ایلمش اولدیغندن ٧٩٤ سنه‌سی شهریار عدوشکار قوۀ کافیه ایله او جهتلره یوریدی و قاضئ مرقومی دیاربکر وخرپوط طاغلرینه فراره مجبور ایلدی . آنجق دیار بکر حاکمی قره عثمان بك ذاتاً برهان الدینك حرکاتندن متوحش اولدیغندن هم مرقومك شر ومضرتندن قورتیلمق وهمده پادشاهه برجمیله ابراز ایلمك اوزره برهان الدین ایله

عونه‌سنی بغتةً باصدیروب جمعیتی پریشان وقاضی برهانی بی‌نام
ونشان ایلدی .

بو صورتله قیصریه، سیواس وتوقاد وتوابعی ممالك محروسه‌یه التحاق اولندی .

کتوروم بایزیدك تأدیبی — آیدین و منتشا و صاروخان
اوغللری حمایه و افلاق حاکمی تحریکیله اجتسار ایدن کتوروم
بایزیدك تأدیبی پادشاهك اخص آمالی ایدیسه‌ده بعض موانعك
حیلولتی ایله بالطبع امر تأدیبی امهال اولنمش ایدی .

موانع مزبوره برطرف اولدقده حضرت پادشاه ۷۹۵ ده
قسطمونی جهتنه حرکت بیورمش وآنجق بو آرالق کتوروم
بایزیدك وفاتی وقوعبولمغله اوغلی اسفندیار بك سینوب قلعه‌سنه
قاچمش اولدیغندن قسطمونی وصامسون وحوالیسی وغایت
متمادار باقر معدنلری ید عثمانیانه انتقال ایلدی .

اسفندیار بك مظهر عفو شهریاری اوله‌رق سینوب کندیسنه
احسان اولنمش ایکن آیدین و منتشا اوغللرینك اغفالاتنه
قاپیله‌رق جمله‌سی بردن تیمورك نزدینه فرار ودخالت ایلدیلر .

**حکام و قضاتك تأدیبی و رشانك شرعیده رسم اخذی
اصولنك وضعی** — شهریار کشورکشا حضرتلری مشاق
سفریه‌دن زیاده‌سیله یوروله‌رق بر آرالق استراحته میل ایتمکله
احوال داخلیه‌یه باقمغه وقتلری مساعد اوله‌مدیغندن اناطولی
وروم ایلیده کائن بعض قضاة وحکامك حقوق عبادی ابطال

ایلدکاری معلوم شهزادەلری اولدقده بوکبیلرك ایوجه تحقیقیله حقلرنده شدیداً سیاست اولنمق فرمان بیورلمش ایسەده صدر اعظم علی پاشا پادشاهك غضبنی تسکین وبعدما صنف حکامك ترفیه حاللرینه مدار اولەبیلەجك بعض نظامات و قوانین وضع واحداثنه موفق اولمشدر .

٧٩٦ سنەسی ممالك محروسەیی غارت ایچون سلانیك لیماننه کلان وندیك، جنویز، پولیا، اسپانیا دونمالری پادشاهك اولحوالیده دهشت صالوبده سلانیك ویکی شهر وتوابعنی ضبط وتسخیر ایتمسی اوزرینه مأیوساً عودته مجبور اولدیلر .

استانبولك محاصرەسی ومجارستانه سفری — مجارستان قرالنك ممالك عثمانیەیه تجاوزی خبری پادشاهی درجۀ نهایەده دلکیر ایتدیکندن اردوی همایونك ادرنەده تجمع ایتمسی ایچون اطرافه امرلر ویرمش وکندیلری ادرنەده اقامت اوزره ایکن استانبول ایمپراطورینك مجارلو ایله اتفاق ایتدیکی اله کچوریلان بر آدمنك افادەسندن آکلاشیلمغله درحال اردوی همایون استانبولی محاصره ایتمش واطراف شهره منجنیقلر قوریلەرق محاصره تشدید اولنمقده بولنمش ایکن ناکاه مجار عسکرینك صوفیه اوزرینه یوریمکده اولدیغی ایشیدلمش وآنك دفع مضرتی استانبول فتحنه ترجیح اولنەرق اردوی همایون صوفیه جهتنه توجه ایلمش ایدی «٧٩٧» پادشاه آلاجه حصارده دشمنه ملاقی اولدقده غایت خونریزانه بر محاربەدن صکره عساکر عثمانیه منصور

ومظفر ودشمن مقهور ومدمر اوله‌رق عثمانلو النه کلیتلی اموال وغنیمت کچمشدر .

استانبولك دفعهٔ ثانیه اوله‌رق محاصره‌سی — استانبولك ایلك محاصره‌سی مجارلونك مهاجمه‌سی اوزرینه ترك ایدلمش ایسه‌ده پادشاه غازی مظفراً مجارستان سفرندن عودت ایلدکده تکرار شهرك محاصره وضبطی ایچون تدارکات لازمه‌یه ابتدار ایلمش وطلیعهٔ سپاه اوله‌رق کوندردیکی یخشی بك شیله‌یی ضبط ایدرك استانبول یقینلرینه قدر کلمش ایدی .

حضرت پادشاه دخی آرقه‌سندن حرکتله بحرسیاه بوغازنده بوغازکسن نامیله مشهور اولان آناطولی حصارینی بنا وایمپراطوره ایستدیکی محله چیقوب کیتمسنی والّا زور ایله شهری آله‌جغنی غایت شدید بر لسان ایله اخبار ایلدی .

ایمپراطور بو دفعه پادشاهك نیتی مطلقا شهرك ضبطی اولدیغنی آکلاینجه جزیه‌یی قبول ایده‌جکنی وبعدما پادشاهك اطاعتندن چیقمیه‌جغنی وعد ایله پادشاهك عفوینی استحصال ایچون امرا و وزرانك توسطنه مراجعت ایلدی .

پادشاه غازی محضا حقنده مروی اولان حدیث شریفه مظهریت ایچون شهرك ضبطنی آرزو ایتمکده وامرا دخی ایمپراطورك عفوی ایچون رجا ونیازده بولنمقده اولدیغی حالده نهایت شهرده بر اسلام محله‌سی تأسیس اولنمق وجامع ومحکمه بنا قلنمق وشهرك حکومت عرفیه‌سی طرف پادشاهیدن ایمپراطوره

تفویض ایدلمك كبی شرائط مقابلنده استحصال صلحه موفق اوله‌بیلمشدر .

بو شروط موجبنجه استانبولده تأسیس اولنان محله‌یه طراقلی وكوینك قصبه‌لرندن اهالئ مسلمه جلب واسكان وقاضی وخطیب تعیین اولنمش و ایمپراطوردن بدل جزیه مع زیادة اخذ ایدلمشدر «۷۹۸» .

۷۹۸ دن سكز یوز تاریخنه قدر آناطولیده كنغری، بهسنی، ملاطیه، دیوریكی وروم ایلیده ترحاله، آتنه وحوالیسی وموره نیم جزیره‌سنك فتح وتسخیرینه موفق اولدیلر .

ظهور تیمورلنك — آسیای وسطی خانلرندن اولان تیمورلنك یوز بیكلرجه مغول عسكرینك باشنه كچه‌رك قدمه قدمه آسیای غربی‌یه طوغری ایلرولمكده و راست كتوردیكی حكومتلری وكذركاهنه تصادف ایدن مملكتلری محو و تخریب ایلمكده اولدیغی صره‌ده عراقینده حكمران اولان احمد جلایری وآذربایجان حاكمی قره‌قیونلی قره یوسف مرقومدن خوفاً مملكتلرندن فرار ولاجل الاستحماء حاكم مصر اولان برقوقه التجا ایلمشلر ایدی .

تیمورك فراریلری برقوقدن طلب ایتمك اوزره مصره كوندردیكی سفراسی قتل اولنمش واحمد جلایری ایله قره‌یوسف دخی حبسه آتیلمشلردی .

بر آرالق بو ایكیسی هر نصاسه محبسدن فرار ایله دار-

الحكومتلرینه كلهرك اوحوالیده تیمور اضبكردهسی اولان امرای جنكیزی طرد ایله مقاملرنده قرار ایتملریله تیمور بر آتش كسیلهرك عساكر كلیه ایله غربه خطوه انداز اولمغه واوغرینه كلان معموره لری یاقوب یقمغه باشلادی. بو كره دخی احمد جلایری ایله قره یوسف كندیلری ایچون چارهٔ خلاص تحریسنه تشبث وامید نجاتی مدترس بچارکان اولان درگاه ییلدرم خانیده بوله جقلرینه قناعتیاب اولملریله ایكیسی بردن ییلدرم بایزید خانك آغوش محافظه وحمایهسنه التجا ایلدیلر.

تیمور بو دفعه بونلرك اعادهسی و بلكه قتلی ایچون ییلدرم خانه متحكمانه و الفاظ جهانكیرانه ایله مشحون بر نامه كوندرمش ایدی.

تیمورك بو یولده حركتی بایزید خان كبی كشورلر فتحنه اقلیملر ضبطنه آلیشمش وشرق وغربی سیف جلادتنه رام ایتمش برپادشاه ذی اقتدارك بردرلو حوصلهٔ تحملنه صیغمدیغندن مرقومه غایت آغیر صورتده مقابله ایلمش ایدی.

ایشته بو وجهله طرفیندن دفعاتله نامهلر تعاطی اولنوب تیمور هر دفعهسنده یلكنلری آهسته آهسته صویه ایندرمش و تكالیف واقعهسنی درجه درجه تعدیل ایله عادتا بر ترضیه اسطاسنه قدر روی رضا كوسترمش ایسهده ییلدرم خان اویله حسب ونسبدن عاری نو دولتلولره سرفرو ایدهجك قهرمانلردن اولمدیغندن تیموری تحقیر وترزیلده ثبات كوسترمش وعثمانلیلق خصائص جایلهسندن اولان دخیلی محافظهده اصرار ایلمشدر.

تیمور ییلدرم خانك متجلدانه طاورانمسندن بیاغی اورکوب بردنبره حربه قیشامامقده ویلدرم خان دخی بیهوده یره سفك دماء مسلمینه سبب اولمامق وبو جهتله مألوف اولدیغی امر مفروض جهادی سکته‌دار ایتمامك اوزره حرب طرفداری دکل ایدی .

آنجق قره‌یوسف ایله احمد جلایرینك محافظهٔ نفس واوجه مملکتلری ییلدرم خان طرفندن ضبط ایدیلان آیدین ، منتشا ، صاروخان اوغللریله (طهرتن)ك استرداد ملك امیدیله هر ایکی طرفی تحریکدن خالی قالمالری مستعد اشتعال اولان آتش فتنه‌یی پارلاتمغه وبو یوزدن بیکلرجه آدمك قاننك دره‌لر کبی آقمسنه سبب اولمشدر .

الحاصل تیمور ییلدرم خاندن امیدی وجهله جواب آله‌مینجه بلاد رومی چیکنمك اوزره «٨٠٣» تاریخنده سیواسه هجوم وشهری ضبط وتخریب ایله اهالیسنی قتل عام ایتدکدن صکره ملاطیه‌یی دخی تسخیر ایلدی .

تیمورك سیواسی تخریبی مصریونك موجب انتباهی اولدیغندن برقوقك اوغلی فرج کلیتله عساکر جمع وتحشیدیله خصمنه میدان اوقومش اولمغله تیمور سیلابهٔ تخریبی عربستانه چویره‌رك حلبی ومتعاقباً حما وحمص وبعلبك شهرینی ضبط واطراف وحوالیسنی یغما ایلدکدن صکره جبراً وقهراً دمشق الشامه کیردی وشهری احراق بالنار ایلدی .

ایشته بو وجهله سوریه خطه‌سنی یانغین یرینه چویردکدن صکره کیرو ماردینه دونه‌رك اوراسنی واون سنه‌دنبری محاصره ایتدیکی النجق قلعه‌سنی بعدالاستیصال بغدادی اخذ و تسخیر وجنکیز وهولاکویه رحمت اوقوده‌جق مرتبه‌ده وحشتلر اجرا ایدرك تبریز جانبنه ییقلوب کتمشدر .

بری طرفدن ییلدرم خان دخی عساکر کلیه جمعیله تیمور عربستان سفرنده ایکن ارزنجان اوزرینه یوریوب ضبط ایله قره‌یوسفه توجیه‌ایتمش والنجق مرقوم حسن‌قبول کوره‌مدیکندن ینه حکومتی طهرتنه ترك اولنمشدر.

احمد جلایری تیمورك رجعتندن صکره ینه بغداده عزیمت ایله شهرك اعمارینه تشبث ایتمکده‌ایکن تیمورك سوق عسکرایتمسی اوزرینه بتکرار روبراه سمت فرار اولدی .

چبوه آباد محاربه‌سی -- آیدین‌اوغلی‌صاروخان‌زاده وامثالی بدبختان ایله قره یوسف ، احمد جلایری کبی اوغورسزلرك تشویقات مفسدتکارانه‌سی‌نتیجه‌سی اوله‌رق امیرتیمورایله ییلدرم خانك آراسی کرکی کبی آچیلمش و ایکی طرفدن آتش حرب وقتال اشتعاله صالح بر حاله کلمش ایدی .

تیمور مطالب واقعه‌سنك اسعاف اولنمدیغنی اکلادقده ٨٠٤ سنه‌سی بر کتوزمز عسکر ایله قیشلامقده اولدیغی قره باغدن حرکتله سمت رومه توجه ایدرك کماخ قلعه‌سنی‌ضبط ایلدی.

تیمورك معیتنده كندی عسكرندن ماعدا یكرمی قدرده حكمداران عساكر موجوده‌لریله حاضر بولنمقده ایدی .
بری طرفدن سلطان بایزیدخان دخی عساكر كلیه استصحابیله تیمورك یولنی كسمك اوزره توقاده عزیمت ایله تكمیل چیدلری باغلدی .

تیمور یوللری عساكر عثمانیه طرفندن مسدود كورنجه تبدیل استقامت ایله قیصریه طریقنی اختیار و اطرافی یغما وغارت ایدرك آنقره صحراسنه نصب خیام قرار ایلدی وقلعه‌یی ضبط ایتمك اوزره محافظی یعقوب بكی تضییق ایتمكه باشلدی .
یلدرم خان تیمورك تحویل طریق ایدرك آنقره‌یه طوغری كتمكده اولدیغنی خبر آلدقده درحال اول سمته سیر سریع ایله كیدرك تیمورك مقابله‌سنه بالورود اردوی همایونی قوردی .
ایكی طرف كمال اهتمام ایله محاربه حاضرلقلرینه باشلیوب لازم كلان حرب نظاملرینی آلدقدن صكره ۸۰٤ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك اون طقوزنجی جمعه كونی غایت دهشتلی بر محاربه وقوعبولدی .

تیمور طرفنك كثرتی وعساكرینك وحشتی حد وقیاسدن افزون ایسه‌ده عثمانلو عسكرینك شجاعت وغیرتی علی‌الخصوص یلدرم خانك فرط جلادتی سایه‌سنده مغوللردن نیجه بیك سرسری یرلره سریلمش وظفر وغلبه تأمین اولنمق درجه‌لرینه قدر وارمش ایدیسه‌ده نه‌چاره‌كه طرف عثمانیانده بولنان بر

طاقم منفعتپرستان کندی اسکی حاکملری طرفنه کچمك کبی محاربه‌نك الك نازك بر وقتنده صداقتسزلکه جرأت ایتملری وپادشاهی صرب عساکر معاونه‌سنك محافظه‌سنه ترك ایلملری محاربه‌نك رنکنی تبدیل وشجاعت وجلادت عثمانیه‌یی حکمسز براقمش اولمغله اردوی همایونده آثار هزائم نمایان وبوحالی کورن امرا وارکان سمت سلامته شتابان اولدی .

بوحال اسف اشتمالی مشاهده ایدن پادشاه جلادتپناه بر طاغك تپه‌سنده قلعهٔ آهنین کبی ثابت قدم اوله‌رق و خواص بندکانك سلامت یاقه‌سنه چیقملری حقنده‌کی اخطاراتنه قطعیاً قولاق آصمیه‌رق اوزرینه کلنلری سیف سطوتلریله طوغرار واعدانك تیربی نهایه‌سنه کوکس کرر ایدی .

بومنوال اوزره اورتالق قرارنجه‌یه قدر اول تپه‌ده قرار ایتدکدن صکره وظلمت لیلدن استفاده ایدرك دامن جبله طوغری اینوب وممانعت ایدن اعدانی حوالهٔ سیف وسنان ایله بی جان ایدرك سلامت یاقه‌سنه تقرب ایلدکده امیرتیمور طرفندن مخصوصاً کوندریلان سواریلر طرفندن احاطه اولنمغله وذاتاً حیوانی دخی یقلمغله عقبکیران زنبور بلا کبی باشنه اوشوشدیلر وطوتوب طوغریجه حضور تیموره کتوردیلر .

امیر تیمور ییلدرم خانه درجهٔ نهایه‌ده حرمت ورعایت ایتمش وتسلیت بخش قلوب اوله‌جق سوزلرله فلاکتنی اونوتدرمغه سعی وغیرت ایلمش ایسه اول زمانه قدر لذت نصرت وغلبه‌یه

آلیشمش وشمشیر جلادتنه اك قوی الشکم دشمنلری بیله باش کسدرمش اولان شهریار شیر دل حضرتلری بر درلو فلاکت اخیره‌یه تحمل ایده‌میوب آخرکار بر سنه صکره اقشهرده عازم دارالقرار اولمشدر .

تیمورك پای تخته کیدنجه‌یه قدر ممالك محروسه‌ده‌کی وقایعی —

تیمورلنك آنقره محاربه‌سندن صکره باشنده بولنان حشراته ممالك مزبوره‌نك یغماسنی امر ایدرك تشکیل ایتدیکی غارتکران فرقه‌لری درحال اوته‌یه برویه طاغیلدیلر وراست کلدکاری معموره‌لری یالایوب یوطوب اول وقت حکمنجه معمورهٔ زمین اطلاقنه شایان اولان عثمانلو ملکنی یانغین یرینه چویردیلر .

تیمورك حفیدی میرزا محمد شاه میرانشاه ایله برابر اوتوز بیك سواری ایله بروسه اوزرینه مأمور اولمغله اول جهته عزیمت ایلدکده محاربه‌دن صکره بروسه‌یه چکلمش اولان شهزاده امیر سلیمان مرقومك سمت توجهنی اولجه خبر آله‌رق بروسه خزینه‌سنده بولنان نقودی بالاستصحاب روم ایلی یاقه‌سنه صاوشدی .

محمد شاه خزینه‌یی تهی بولمغله اهالی‌یی ازعاج واطراف قصباتی یغماگران تاتارك دندان طمع و ازینه ترك ایلمشدر .

کندیسی کوتاهیه‌ده اقامت ایدرك تیمورطاش پاشا خزینه‌سنی عونه‌سنه طاغتدی .

اوغلی سلطان حسین قره‌مان تکه امیرشاه ملك دخی آیدین منتشا جهتلرینی تخریب ایلدی .

تیمور بر آرالق لطافت هوا و متانت قلعه‌سنی ایشتمش اولدیغی اکردیری ضبط ایتمك اوزره اول سمته کندی واغرلغیله ییلدرم خانی اقشهرده براقدی قلعه اهالیسی اقشهر کولنك اورته‌سنده‌کی نس قلعه‌سنه التجا ایتدیلر ایسه‌ده تیمورك صولتندن قورتیله‌مامشلردر.

اکردیری تسخیردن صکره اقشهره تقربنده ییلدرم خانی وفات ایتمش بولمغله آشوری درجه‌ده متأسف اولمش وپدری یاننده اولان موسی چلبی‌یه فوق العاده معامله دلنوازانه‌ده بولنه‌رق آنی بروسه حکومتنه نصب ایلمشدر.

امیر تیمور اوسنه‌نك قیشنی تیره‌ده چیقاردقدن صکره متانت ورصانتی دیللرده داستان وفتح وتسخیری عدیم الامکان اولان ازمیر قلعه‌سنی بعد المحاصره اون بش کون ایچنده فرنکلردن اخذ ومتعاقباً ادرمیدی دخی استیماناً ضبط ایلدی.

ایشته تیمور هیئت قویهٔ عثمانیه‌یی طاغنیق بر حاله قویدقدن وعظمت سابقه‌سنی اکتساب ایده‌مامك اوزره طوائف ملوکه تقسیم ایلدکدن صکره مقر حکومتنه دفع اولوب کتمشدر.

وقایع چلبیانه — بایزید خانك سلیمان، موسی، عیسی، محمد، مصطفی نامنده بش اوغلی وار ایدی.

بونلردن بیوکی اولان امیر سلیمان آنقره بوزغونلغنده سر آمدان امرا ایله ادرنه‌یه عزیمت ایدرك روم ایلی قطعه‌سنده سلطنت عثمانیه‌یی محافظه‌یه غیرت واك کوچك شهزاده چلبی

محمد اماسیه وطوقاد جهتلرینه چکیلوب عواقب حاله انظاراً اولحوالیده اقامت ایلمش ایدی .

موسی چلبی پدریله برلکده نزد تیمور خانیده قرار وعیسی چلبی بروسه طرفلرنده کشت وگذار ایتمکده ایدی .

مصطفی چلبی دخی اثنای محاربه‌ده غائب اولمش وهرنقدر آرانمش ایسه‌ده بولنه‌مامش ایدی .

چلبیان پدرلرینك ارتحالنه قدر اولدقلری محلده کمال سکونت اوزره قرار ایلدیلر .

ییلدرم خانك اقشهرده خبر وفاتی اطرافه شایع اولدقده موسی چلبی تیمور طرفندن بروسه‌یه حاکم نصب اولنمغله پدرینك نعشنی مستصحباً دارالحکومته عزیمت واوجه بروسه‌یه صارقنتیلق ایدن عیسی چلبی غائله‌سنی اورالردن دفع ایلدی .

سلیمان چلبی ایسه اکبر شهزادکان اولمق و اعیان وامرای دولت کندی یاننده بولنمق حسبیله ادرنه‌ده مقام حکمرانی‌یه قعود ایتمش ایسه‌ده برادری موسی چلبینك بروسه‌ده اجرای حکومت ایله سلطنت معظمهٔ عثمانیه‌نك انقسامنی روا کورمدیکندن درحال قوهٔ کلیه ایله کلیبولی معبرندن اناطولی یاقه‌سنه کچدی وطوغریجه بروسه اوزرینه یوریوب موسی چلبی‌یی قره‌مان اوغلنه فراراً التجایه مجبور ایلدی .

امیر سلیمان اناطولی و روم ایلیده توسیع دائرهٔ نفوذه موفق اولدیسه‌ده آخرکار بختیار اوله‌مامشدر .

موسی چلبی قره‌مان اوغلنه التجا ایتدیکی حالده برادرینك ابن قره‌مان ایله مخابرات خفیه‌سنه واقف اولدقده اسفندیار اوغلنه دخالت ایلمشدر .

امیر سلیمان موسانك بوطرفلرده دخی بارینه‌مامسی ایچون اسفندیار اوغلنه نامهٔ مخصوصه کوندرمش وکندیسی کوینکه قدر کلمش ایسه‌ده ذاتاً امیر سلیمانك معیتی موسی چلبینك روم ایلنه کچمسنی توصیه ایتمش ویاخود محمد چلبی سلیمان چلبی علیهنه بر غائله چیقارمق اوزره موسانك روم ایلی‌یه عزیمتی تنسیب ایلمش اولدیغندن موسی چلبی بر قایغه راکباً افلاق یاقه‌سنه کچدی وامیرسلیماندن دلکیر اولان افلاق حاکمی میرچه طرفندن معیتنه عسکر ترفیق اولنه‌رق سلستره‌یه اعزام قلندی .

بوخبر دهشت اثر سمع امیرسلیمانه واصل اولدقده درحال بوغازایچندن روم‌ایلی یاقه‌سنه مرورایله ادرنه تختکاهنه وارمش ایسه‌ده اسباب مدافعه تدارکندن غافل واورنوس بك کبی امکدارانك سوزینی دیکله‌مکدن مجتنب اولمغله موسی چلبی بلا مزاحم ادرنه‌یه داخل اولدی .

موسانك ادرنه‌یه دخول خبری حمامده ایکن امیر سلیمانه ایریشمش وذاتاً ایش ایشدن کچمش بولندیغندن موسی الیه خواص ندماسیله عازم سمت فرار واثنای فرارنده دوکنجی قریه‌سنه وصولنده تارك حیات مستعار اولدی «٨١٤» .

اولدیسه‌ده ارکان دولتی تنفیر وحکومات متجاوره‌یی ازعاج وتحقیر ایلدیکندن امراسی برر برر یانندن صاوشمقده ایدی .

حتی صدر اعظم علی پاشا زاده ابراهیم پاشا استانبول ایمپراطورینك معاونتیله آناطولی‌یه کچوب چلبی سلطان محمده عرض مطاوعت ایله صدر اعظم نصب اولنمشدر .

پاشای مشارالیه موسی چلبینك دوام اقبالی پك قصیر اولدیغی وروم ایلی جانبنه کچلدیکی حالده ولایات شاهانه‌یه تصاحب ایدیله‌بیله‌جکنی محمد چلبی‌یه عرض واخطار ایتمکله مشارالیه اون بش بیك سواری ایله استانبول طریقندن قارشو یاقه‌یه کچدی وانجکز جوارنده موسی چلبی طاقمیله ملاقی اولدی.

وقوعه کلان حرب عظیمه‌ده درجنك اول محمد چلبی عسکری اکتساب نصرت تام ایتمش ایسه‌ده سواریلرك چلبی سلطان محمدی یالکز جه براقوب تعقیب دشمنه قویلملری موسی چلبینك موجب استفاده‌سی اولمغله درحال عساکر مستحفظه‌یی تارومار ایدرك مغلوبیتنی غالبیته تحویل ایلمشدر .

بونك اوزرینه چلبی سلطان محمد آناطولی‌یه جان آته‌رق ایکنجی دفعه روم ایلی‌یه کچمك اوزره تدارکات عظیمه‌یه قیام وقائم پدری ذوالقدر زاده سلیمان بکی دخی دعوت ایله تکثیر عساکره اهتمام و مغلوبیت شهزاده‌یی فرصت اتخاذ ایله اطراف ممالکه صارقندیلق ایتمکده بولنان جنید بکی ایوجه تأدیب ایلدکدن

صکره ینه استانبول طریقیله روم ایلی قطعه‌سنه گذار ایلمشدر .

انجکزه مواصلتلرنده غازی اورنوس بکدن بر عبودیتنامه کلدیکی کبی میخال زاده یخشی بك دخی عرض مطاوعت ایلدی .

اردوی همایون ادرنه صحراسنه نصب خیام ایلدکده موسی چلبی بلقانلره طوغری فرار ایتمش اولمغله تعقیبنه دوام وبلقان کچیدلری کمال سهولتله کچیله‌رك صوفیه صحراسنده مکث وآرام اولندی .

بعده شهر کویی وموراوه نهری کنارینه کلندی بوراده صرب قرالی لازاری ایله اورنوس بك و سائر امرا اردوی همایونه کله‌رك تجدید برات عبودیت ایتملریله چلبی سلطان محمد طرفی معناً ومادةً کسب قوت وبالعکس موسی چلبی جهتی افتراق امرا وانقسام قوت ایله اکتساب ضعف ایلدی .

بوحال دهشت اشتمال ایله موسی چلبی قاچه قاچه نهایت چامورلی صحراسنده محمد چلبی اردوسی یتشدی وایدیلان حرب عظیمده ذاتاً کسب ضعف ایتمش اولان موسی چلبی عسکری مغلوب ومنهزم وکندیسی رهرو دیار عدم اولدی «٨١٨» .

موسی چلبینك ارتحالیله چلبی سلطان محمدك استقلالی ابتدا ایدر .

﴿ چلبی سلطان محمدك مستقلاً اجرای سلطنتی ﴾

قاسم چلبی وقعه‌سی — چامورلو دره مظفریتی چلبیلر عائله‌سنه ختام ویردیکی جهتله محمد چلبی بالاستقلال ادرنه‌ده جالس سریر سلطنت عثمانی اولدی . امیر سلیمان بیزانس حکومتیله عقد مقاوله ایتدیکی صره‌ده رهن طریقیله اوغلی قاسم چلبی‌یی استانبولده براقمش ایدی .

مشار الیه بر مدت استانبولده امرار حیات ایتدیکی حالده چلبی سلطان محمدك بدایت اقبالنده بیزانس حکومتنجه مستقل اولمغله قاسم چلبی افلاق سمتنه عزیمت و اوراده اقامت ایتمکه قرار ویردیسه‌ده قرین آباده وصولنده موسی چلبی غائله‌سنی فرصت عد ایله بعض مناسبتسزادعایه قیام ایتمکله درحال باشنده‌کی عسکر سطوت پادشاهی ایله تارومار و کندیسی حداثت سننه حرمةً نعمت بصردن محروم ایدلمك صورتیله تأدیب اولندی .

یه قره‌مان اوغلی — دولتك هر غائله‌سندن استفاده ایتمك والك جزئی بر مشغله‌سندن کلاه قاپمق قره‌مان اوغلی فاملیاسنك مقتضای جبلت قدیمه‌سی اولمغله بوکره دخی محمدبك روم ایلیده موسی چلبی وقعه‌سنی فرصت عد ایدرك قوهٔ کلیه ایله بروسه‌یی محاصره ایتمش و محافظی اولان عوض پاشایی درجهٔ نهایه‌ده تضییق ایتمکده بولنمش ایدی .

ناکاه موسی چلبی عائله‌سی بتوبده جنازه‌سنك دفن اولنمق

مؤسس ثانیٔ سلطنت چلبی سلطان
محمد خان غازی حضرتلری

اوزره بروسه‌یه کلدیکنی کوردکده شهره آتش ویرمرك قراری فراره تبدیل ایلدی .

محمد بکك بو اسائتی عفو اولور قباحتلردن اولمدیغندن صوجنی عفو ایتدیرمك اوزره عمیسی حاجی بکی سوزشلی بر تضرعنامه ایله درکاه پادشاهی‌یه کوندردی ایسه‌ده شهریار فلاطون تدبیر مرقوم حقنده اقتضا ایدن مجازاتی تأخیر ایدرك اسائت واقعه‌سنه تغافل حکیمانه ایله مقابله وبرقطعه جوابنانه تسطیری ایله خواب خرکوش اعطا ایلدی .

بعده اناطولی‌یه کچه‌رك کلیتلی عسکر جمع ایله دیار قرمانه عزیمت ویولده قرمان اعمالندن اولان اقشهر، بکشهر، سیدی شهر وسعید ایلی‌نی بعد التسخیر قونیه قلعه‌سی اوکنه نصب سرادق سطوت ایلدی .

قرمان اوغلی اورته چای نام محلده موکب همایونی قارشولیوب مقابله صددنده بولنمش ایسه‌ده کشورلر ضبطنه آلیشمش اولان عساکر عثمانیه درتی مقوله‌سی اولان قرمان عسکرینی یك حمله‌ده طاغیدیورمکله محمد بك قونیه‌یه قپاندی و آرقه‌سی صره قونیه دخی محاصره اولندقده اوغلی مصطفی بکی براقوب کندیسی ایچ ایل طاغلرینه چکلدی .

اردوی همایون قونیه‌یی ایوجه تضییق ایتمکده ومحصورینه کوز آچدرمامقده ایسه‌ده بو اثناده سورکلی یاغمورلرك یاغمه‌سی حرکات عسکریه‌یی تصعیب ایلدیکندن مدت محاصره‌نك خیلی

مدت دها اوزایه جغنی آکلاشیلدی بونك اوزرینه بایزید پاشا قرەمان اوغلی تحصنکاهندن چیقارمق اوزره بر تدبیر حکیمانه یه مراجعت ایدرك مصنع بر کاغد یازمش ومرقومی ایوجه ایناندرمش ایدی :

محمد بك بایزید پاشانك صداقتندن امین اولدیغی ایچون علی الغفله اردوی همایونی باصمق فکریله ایلرویه طوغری حرکت ایتدکده بایزید پاشا کذرکاهنده ترتیب ایتدیکی پوصویه دوشمکله درحال عسکری تارومار وکندیسی بایزید پاشا یدینه کرفتار اولدی .

قرەمان اوغلی مقیداً حضور پادشاهی یه کتورلدکده فوق العاده محظوظ اولمغله بومحظوظیتدن اولجه کرفتار اولدقلری علت خفقان کلیاً زائل و عوارض قابیه لری مظهر برؤ تام اولمق صورتیله انبساط کلی حاصل اولدی. قرەمان اوغللرینك علت متوارثه حکمنده اولان عهد شکنلکلری جهتیله بوکره حضور پادشاهیده مؤاخذه و عتاب اولندقده اعتراف جرم وقصور ایله برابر بعدما طریق صدق و وفادن انحراف ایتمیه جکنی ایمان غلیظ ایله تأمین و مشمول عالمیان اولان شفقت ومرحمت شهنشاهی یی تحریك ایده جك منافقانه سوزلرله قلب شهریاری یی تطمین ایدرك ینه حکومتنده قالمغه موفق اولدی .

افلاق و مجارستانه سفری -- «٨١٩» سنهٔ هجریه سنده افلاق حاکمنك موجب تأدیب احوالی شیوع بولمسنه بناءً پادشاه

غازی قوۀ کلیه ایله نهر طونه‌یی مرور ویرکوی قلعه‌سنی بنا ایله افلاق ایچروسنی اقنجیلر ایله تخریب ایلدکده افلاق حاکمی اوچ ییللق ویرکوسنی ویرمك نیازیله درگاه شهریاری‌یه وارکان سلطنته استرحامنامه‌لر تقدیمیله مظهر عفو اولمشدر .

بعده افلاقدن اردوی همایون مجارستانه یوریدلدی و ایلك حمله‌ده سورین قلعه‌سی تسخیر ایدیله‌رك قلوب اعدایه دهشت صالمغله مجار حاکمی دخی تقدیم هدایا ایله اردوی همایونك اعاده‌سنه موفق اولدی .

اسفندیار ممالکنده بعض قضالرك ممالك شاهانه‌یه التحاقی — اسفندیار بکك اوغلی قاسم بکك در دولته دخالتی پدرینك اغبرارینی موجب اولدیغندن حضرت پادشاه بعض ممالکك قاسم بکه مدار معیشت اولمق اوزره تملیکنی مومی‌الیه اسفندیار بکه تکلیف ایتمش ایدی .

اسفندیار بك پادشاهك تکلیفنی رده جسارت ایده‌میوب آنجق اوغلنه ویرلمامك شرطیله ممالکندن قلعه‌جك ، طوسیه ، کنغری قضالرینك خواه ناخواه ممالك شاهانه‌یه التحاقنه موافقت ایلمشدر .

حضرت پادشاه‌ده بونك اوزرینه کانغری‌یی مالکانه اولمق اوزره قاسم بکه احسان ایلدی .

فتح جانیك وصامسونه — «٨٢٥» سنه‌سی ممالك عثمانیه‌نك سمت شرقیسنه قریب بولنان طوائف ملوك آراسنده بعض

فتن وفساد ظهور ایدرك قره قیونلی قره یوسف ایله دیاربکر حاکمی قره عثمان آراسنده‌کی محاربه ارزنجانك قره یوسفه کچمسنه سبب اولمش ومرقوملك نصبکرده‌سی اولان پیر عمرك دخی عثمانلی ملکی اولان قره حصار شرقی‌یه تسلطی اول حوالینك آسایشنی اخلال ایلمش وزمرهٔ حکامدن الب ارسلان اوغلی جانیکی وقسطمونی حاکمی اسفندیار بك صامسون وبافره‌یی اله کچیرمش اولمغله بو قاریشیقلقلرك ممالك محروسه‌یه سرایته میدان ویرمامك وحدودجه لازم کلان تدابیر تأمینیه و تحکیمیه اجرا اولنمق اوزره پادشاه ظفر پناه اردوی همایونلرینی مستصحباً اول طرفلره عزیمت ایلدی .

شهریار غازینك صیت جهانکیرانه‌سی کوشزدهٔ ارباب فساد اولدقده هر بری برطرفه صاووشوب اورته‌لقده قارغشه‌لقدن اثر قالمامش اولمغله بلا مزاحم اسکی صامسون قلعه‌سی و حضر بك اداره‌سنده اولان اصل صامسون بلده‌سی تسخیر وبو صورتله جانیك سنجاغی ممالك شاهانه‌یه التحاق ایلدی .

تاتار قبائلنك روم ایلی‌یه امراری — پادشاه غازینك جانیك سفرندن عودتده اسکلیب صحراسنده بر قاچ بیك چادردن عبارت برعشیرت خلقی مصادف نظرلری اولمشدرکه بونلر تیمور بقایاسندن منشا بك اداره‌سنده جسیم بر تاتار عشیرتی ایدی .

حضرت پادشاه طوائف تاتاردن پك منفعل وهله بونلرك ممالك شاهانه‌ده سلمه السلام اقامتلرندن فوق العاده جانی

صیقلمش اولدیغندن بونلرك همان روم ایلی جهتنه نقل واسکانی فرمان بیورمغله اول طائفه درحال روم ایلیده فلبه حوالیسنه امرار اولنه‌رق شمدیکی تاتار پازاری دنیلان محلده اسکان اولنمشدر .

ینه بو سنه ایچنده غائلهٔ سابقه سببیله بیزانس حکومتنه کچمش اولان قرتال وهرکه وککبوزه وپندك بلده‌لری تیمور طاش پاشا زاده اومور بك واسطه‌سیله حکومت مزبوره یدندن استرداد اولندی .

شیخ بدرالدین سماونی وقعه‌سی وعواقب حالی — مظنهٔ کرام ومصنفین ذوی الاحترامدن مولانا شیخ بدرالدین افندی شهزاده موسی چلبینك قاضی عسکری اولدیغی حالده آنك وفاتنده شهری بیك آقچه وظیفه ایله ازنیقده اقامت ایلمکده ایدی .

قاضیعسکرلکی زماننده کتخداسی اولان بورکلوجه مصطفی ایله طورلق کمال نام شخص اثیم شیخك شهرت عظیمه‌سنی سوء استعمال ایله مریدان وطلابندن بر جمعیت عظیمه تشکیل ایدرك آیدین طرفنده اعلان بغی و شقاوته باشلامشلر ایدی .

بو خبر شیخك مسموعی اولنجه وهم عظیمه دوشوب محافظهٔ نفس قیدیله افلاق یاقه‌سنه واورادن دلی اورمان جهتنه کیدرك باشنده مجتمع اولان بعض اجلاف ایله اوراده اختفا ایلدی .

پادشاه جمجاه حضرتلری یورکلوجه ایله کمال اوزرینه
بیوك شهزاده‌لرینی مأمور وکندیلری شیخك جمعیتنی طاغتمق
اوزره سیروزه عزیمت بیوردی شهزادۀ مشارالیه قوۀ کافیه ایله
یورکلوجه‌یی تعقیب ایله قره بیرونده صیقیشدیروب باشنده
بولنان حشراتی تار ومار ویورکلوجه‌یی طوتوب بردار ایتدیکی
کبی بایزید پاشا قوماندسیله سوق ایتدیکی برفرقه دخی مغنیساده
کمالی باصدیروب معیت موجوده‌سیله برابر محو واتلاف ایلمشدر.

حضرت پادشاه دخی سیروزدن دلی اورمانه قوتلو بر
مفرزه سوقیله شیخی اله کچیروب محکمۀ علمیه حضورنده محاکمۀ
شرعیه‌سی بالاجرا سیروز چارشوسنده صلباً اعدام ایدلمشدر .

بوغائله‌لری دفع ایتدکدن صکره چلبی سلطان محمد حضرتلری
ادرنه تختگاهنده علت صداع ایله ارامکزین بستر بیماری ایکن
سکز یوز یکرمی درت سنه‌سی صفرالخیر اوائلنده ارتحال داربقا
ایلدی «رحمة الله علیه» مخدوم محترملری کلنجه‌یه قدر کیفیت
ارتحاللری قرق کون قدر مکتوم طوتیله‌رق مشارالیهك بروسه‌یه
وصوللرنده نعش مبارکلری بروسه‌یه نقل ایله احیا کرده‌لری
اولان جامع شریفلری حظیره‌سنده دفن اولنمشدر .

چلبی سلطان محمد خان دولت علیۀ عثمانیه‌نك حقیله تجدید
واحیاسنه خدمت ایتمش بر پادشاه جلیل الشان اولوب تیمور
وچلبیان وقایع عظیمه‌سنی بر حماست رستمانه وتدابیر حکیمانه ایله
آز مدت ظرفنده دفع ورفع ایله استقلال سلطنت واعادۀ شوکت

غازی سلطان مراد خان ثانی

حضرتلری

وعظمت عثمانیه‌یه موفق اولمق خصوصنده‌کی مآثر عظیمه‌سی اعظم حکمداران جهاندن اولدیغنه دلیل قویدر .

تاریخ ولادتلری ٧٨١ جلوسلری ٨١٨ وفاتلری ٨٢٢ مدت سلطنتلری بالاستقلال ٦ ومدت حیاتلری ٤٣ سنه‌در .

یرکوکی قلعه‌سنک بناسی هرکه وککبوزه‌نك فتحی کبی فتوحاتی بر قاچ مملکته منحصر ایسه‌ده اك بیوك آثاری تیمور وچلبیان حادثه‌سنی دفع ایله سلطنتی یکیدن بنا وتأسیس ایتمسیدر .

(مراد خان ثانی)

ایکنجی سلطان مراد نامیله جالس سریر عثمانی اولان چلبی سلطان محمد مرحومك مخدومی مراد ثانی حضرتلری دار-الحکومتی اولان اماسیه‌دن حرکتله ٨٢٤ سنه‌سی صفر الخیرینك اون یدنجی کونی بروسه‌ده اون سکز یاشنده اولدیغی حالده جالس تخت عالی بخت عثمانی اولدقلرنده ایلك اجرآت سنیه‌لری پدرلرینك حال مرضنده بعض حرکات غیر مرضیه‌یه اجتسار ایدن ازمیر اوغلی کبی دره‌بکلرینك دائرهٔ اطاعته ادخاللری قضیه‌سی اولمشدر .

پادشاه نوجاه بونلرك اصلاح احوالیله مشغول بولندقلری صره‌ده ناکاه معاذ الله اساس قدیم سلطنتی صارصه‌جق درجه‌ده اولوقنلر مدهش کورنمش اولان دوزمه مصطفی وقعه‌سی ظهوره کلدی .

دوزمه مصطفی وقعه‌سی و مرقومك عاقبت حالی –

بیزانس ایمپراطورلری عثمانلونك تزاید نفوذ و اقبالنی کندی
حکومتلرینك زوالنه سبب حقیقی بیلدکلرندن دائما فرصت
دوشدکجه ممالك محروسه‌ده ایقاع فساده تشبث ایدرك بویوزدن
دوام دولت وحکومتلرینه چاره تحریسندن کیرو طورمزلردی

ایشته بو سفر دخی ایمپراطور مانوئل چلبی سلطان محمد
خانك ارتحالنی فرصت عد ایدرك کویا آنقره وقعه‌سنده غائب
اولان کوچك شهزاده مصطفی چلبی اولمق و شهدی‌یه قدر
برمحل مأمنده اختفا ایتمش اولدیغی حالده برادرینك وفاتنده
وارث مشروعی اولدیغنی ادعا ایلمك اوزره میدانه بر شخص
مجهول‌النسبی سوق ایتمش ایدی .

دوزمه مصطفانك یلدرم خانك اوغلی اولوب اولمدیغی
حقیله تعیین ایده‌جك الده بر واسطه یوق ایسه‌ده روم ایلی
امراسنك همان کافه‌سی وهله اورنوس اوغللری کبی بندکان
وخاندان قدیمه‌دن اولنلرك بالمعینه نزدنده و جنید بکك مقام
وزارتده بولنملری مورخینی دوچار شبهات ایدن مسائل
مشکله‌دندر .

هرنه‌حال‌ایسه دوزمه‌جه روم‌ایلیده جمعیتنی تکثیر وامرانی
باشنه طوپلادقدن صکره سیروز قلعه‌سنی ضبط ایلدی وبعده
آناطولی‌یه کچوب بروسه تختکاهنی دخی اله کچورمك اوزره
اولوباد نهری ساحلنه یتمش بیك کشیلك جسیم اردوسنی قوردی.

حضرت پادشاهك اوغلى بايزيد پاشا معيتيله روم ايلى يه سوق
اولديغى فرقه نك اسباب دوزمه جه يه التحاقندن ومرقومك
ه سلطنت سنيه يه قريب برموقعه قدر كلمسندن فوق العاده
صيقلمغله براز امر مدافعه ومقاومته شدتله ابتدار ايدرك
ى همايون دخى دوزمه جه جمعيتى نهر مزبور ساحلنده
ولدى ونهرك برى ياقه سنه نصب خيام ايلدى .
دوزمه جه نك جمعيت عظيمه سنه حرباً مقاومت برى طرف
ن بكده ممكن دكلدى زيرا اللى بيك سوارى ويكرمى بيك
ه دن مركب اولان وروم ايلينك نامدار بكلرينك تحت
داسنده حركت ايدن برعسكره قارشو آنجق قرق بيك
هنوز جنديلكده كسب ملكه ومهارت ايده مامش اولان
العجله آناطولينك ترك وتركمنلرندن طوپلانمش بولنان
رك بر ايش كوره ميه جكنه اردوى همايونجه دخى قناعت
حاصل اولمش ايدى حاصلى شهريار همايون طالع حضرتلرى
تهلكه لى اولان بو وقعهٔ هائله نك ازاله سنه مجرد عزم
انانه وامراسندن تيمور طاش پاشا زاده اوروج امور وعلى
الرك اخطار ايتدكلرى تدابير حكيمانه سايه سنده موفق
لردر .
تيمور طاش زاده لرك نتيجهٔ رأى وتدبيرى موسى چلبى
سندن صكره چلبى محمدخان طرفندن توقاد قلعه سنده حبس
ن بولنان ميخال زاده محمد بك روم ايلى امراسنك الك

اسکیسی وجمله‌سنك آشناسی اولمق حسبیله سوزی آنلره مؤثر اوله‌جغندن مومی الیهك عفو وجلبیله بویله بر شخص مجهول النسبك معیتنده بولنمق مقتضای آیین اهل شقاق اولدیغی حقنده دشمن امراسی بیننه القای فکر افتراق اولمغله اولوجهله میر مومی الیه جلب اولنمش ایدی .

میخال‌زاده اردوی همایونه ملاقی اولدقده بورأی وتدبیری تحسین و روم ایلی امراسنی طرف پادشاهی‌یه تحویله متعهد اوله‌رق طوغریجه نهر کنارینه کلدی و « بره ترك طورخان ، بره اورنوس اوغللری، بره فلان ، بره فلان » دیه‌رك امرای مشهوره‌نك جمله‌سنی مقابلهٔ خطابنه آلدی .

و اثبات هویت ایدرك مؤثر سوزلر ایله کافه‌سنی جلبه موفق اولوب بر آرالق طرف پادشاهی‌یه گچملری ایچون سوز دخی آلدی .

میخال اوغلنك نصایح مؤثره‌سی دشمن اردوسنه ایراث تزلزل ایتمکله دوزمه‌جه‌نك دخی باعث انسلاب امنیتی اولدیغندن وعوض پاشانك ریاکارانه مکتوبی دخی بوبابده فائدهٔ کلیه بخش ایلدیکندن عثمانلو عسکرینك ایلك حمله‌سنده دوزمه‌جه جمعیتی تارومار ومرقوم ایله جنید بك مجبور فرار اولمشلردر .

بو موفقیت عظما میخال بك زاده‌نك خطابت حکیمانه ونصایح مؤثره‌سی ایله وجود پذیر اولدیغندن مومی‌الیه صورت مخصوصه‌ده تلطیف ودوزمه‌جه‌یه تبعیت ایتمش اولان روم ایلی

امراسنك قباحتلری عفو اولندقدن صکره فرار یلرك تعقیبنه ابتدا اولندی .

دوزمه‌جه طوغریجه کلیبولیدن روم ایلی یاقه‌سنه کچمش وجنید بك مملکتی اولان ازمیر طرفنه صاوشمش اولدقلرندن حضرت پادشاه روم ایلی‌یی عبور ودوزمه‌جه‌یی یولده صیقیشدیروب بعد الاخذ ادرنه‌ده اعدام ایلدی .

دوزمه‌جه وقعه‌سی بیتر بیتمز وقعه‌نك مشوق وبلکه موجدی اولان ایمپراطور مانوئللك تأدیبی لازمهٔ حال و مصلحت اولمغله درحال اردوی همایون استانبولی محاصره ایتمش ایدیسه‌ده شهزاده مصطفی چلبینك قرمان اوغلنه اویه‌رق برفساده جرأتی محاصره‌نك شمدیلك ترکنی مستلزم اولمش و درحال شهریار اسکندر سیرت حضرتلری اناطولی‌یه مرور ایله بو فسادی باصدرمشدر .

اسفندیار بکك تأدیبی — ٨٢٧ تاریخنده قسطمونی حاکمی اسفندیار بکك طراقلی جهتنه تجاوزی وقوعبولدیغندن تربیه‌سی ویرلمش وباقر کوره‌سی ایله قسطمونی کبی اك قیمتدار قلعه‌لری ضبط اولنمش ایسه‌ده بالآخره موی الیهك دامن عاطفت وعلو مرحمت شهریاری‌یه مراجعتی وکریمه‌سنك حرمسرای پادشاهی‌یه قبولی نیازی اوزرینه استدعاسی قرین قبول اولمشدر .

افلاق سفری — پادشاهك اسفندیار بکله مشغولیتی فرصت عد ایدن افلاق حاکمی دراقوله بعض مرتبه تجاوزانه

قیام ایتدیکندن اول سمته سفر همایون مصمم اولمغله اردوی همایونك ورودینه قدر سرحد افلاق محافظی فیروز بکك مدافعات شدیده‌ده بولنمسی امر بیورلمش ومومی الیه آلدیغی امر موجبنجه افلاق الکاسنی آلت اوست ایتمش ایدی .

بر آز صکره موکب شهریاری دخی افلاق مملکتنی تسخیر نیتیله روم ایلی‌نه القای دهشت ایتمکله دراقوله ایشلك وخامتنی مطالعه ایله همان ایکی اوغلی متراکم ویرکویی مستصحباً ادرنه‌یه بالورود دامن شفقت پادشاهی‌یه صاریله‌رق نائل عفو اولدی .

سور همایون — ۸۲۸ تاریخنده بروسه‌ده غایت عظیم بر سور ترتیب اولنه‌رق اسفندیار بك کریمه‌سنی جلب وحجله نشین سراپردهٔ عصمت اولان اوچ نفر همشیره‌لرینی امرادن برر ذاته تزویج بیوردیلر .

منتشا الکاسنك استردادی — مقدما ضبط وتسخیر ایله ممالك شاهانه‌یه التحاق ایدن منتشا دیاری بر آرالق تیمور بلیه‌سی سببیله ینه اسکی صاحبلری النه کچمش ایدی .

بو کره الیاس بکك وفاتیله خدمت شهریارید‌ه بولنان احمد واویس نام اوغللری بلا رخصت ضبط ممالك آرزوسیله فرار ایتملری موجب غضب پادشاهی اولدیغندن درحال مرقوملر بالتعقیب دردست ایله مملکتلری ینه ضمیمهٔ ممالك عثمانی قلندی .

جنید بکك تأدیبی وازمیرك تسخیری — دوزمه‌جه مصطفی وقعه‌سنده ازمیر اوغلی جنید بکك معلوم اولان اسائتی شدیداً

...ینی مستلزم ایسه‌ده غوائل سائره‌نك ظهوری مرقوم حقنده‌کی
...ازاتك امهالنی اقتضا ایتمش ایدی .

جنید بك خطیئات واقعه‌سنی عفو ایتدرمك لازم ایکن
...وادیلرده طولاشمیوب فضله اوله‌رق بو کره آیدین والیسی
...ی بکك برادرینی قتل ایتمسی و هر آن ولایات متجاوره‌یه
...سال دست تعرضه جرأتیاب اولمسی مرقوم حقنده مصمم
...لان تأدیبك زمان اجراسنی تعجیل ایتدیکندن آناطولی بکلر
...ی اوروج پاشا معیتیله آیدین والیسی یخشی بك ازمیر
...رینه مأمور بیورلدی .

جنید بك کندی حقنده پادشاهك افکار غضوبانه‌سنی وقوة
...یه‌نك دهشتنی اکلادقده ابسله قلعه‌سنه تحصن ایلمش اولمغله
...اکر عثمانیه ازمیر اطرافنی غارت و عساکره تیمار اوله‌رق
...یعیله بالاکتفا عودت ایتمش ایسه‌ده اول حوالیدن عثمانلونك
...ی چکیلیر چکلمز جنید بك ینه صارقندیلغه باشلادیغندن
...ق بو دفعه مرقوم حقنده شدیداً معامله اولنمق اوزره
...اعت وبسالتله شهرتشعار اولان حمزه بك آناطولی بکلر
...ی نصب وقوتلی براردویه سردار تعیین اولنه‌رق جنید بك
...رینه ارسال قلندی .

حمزه بك اول امرده قارشوسنه چیقان جنید بك زاده قورد
...ی مجبور فرار ومؤخراً جنیدی دخی اله کتوروب اوغلیله
... بردار ایلدی .

جنیدك و اوغلنك اورتەدن قالقمسیله ازمیر اوغللری فاملیاسنه ختام ویریلەرك ازمیر و حوالیسی کاملاً داخل حوزۂ دولت عثمانیه اولمشدر .

قرەمان اوغلنك فسادی وتکەلی اوغلی وقعەسی ومرقوملرك عواقب احوالی — دولتك هرغائلەسندن استفاده آرامق قرەمان اوغلی فاملیاسنك من القدیم عادتلری دهاطوغریسی مقتضای جبلتلری ایدوکندن صربیه حاکمنك سرحداتده بعض مرتبه یولسزلقلری اوزرینه موکب همایونك سکز یوز اوتوز سنەسی روم ایلی یه مروری وصربیه اوزرینه حرکات عسکریه اجراسنی قرەمان اوغلی محمد بك فرصت عد ایدرك همان اولجه خوف شمشیر پادشاهیدن قرەمان اوغلنه فرار ودخالت ایتمش اولان تکەلی اوغلی عثمان چلبی یی ممالك سابقەسنی استرداد ایلمك اوزره همان صالیویرمش وکندیسیده آرقەسندن یتشەجکنی وعد ایدرك اورتەلقده برغائله احداثنه تشبث ایلمش ایدی .

بوخبر ادرنه دارالحکومتنده واصل سمع شهریاری اولدقده درحال صربیه ایشنی روم ایلی بکلر بکیسی سنان پاشایه حواله و تکەلی اوغلی اوزرینه دخی بر اردو کوندرلمسنی تنسیب ایله کندیلری ادرنەده اقامت بیورمغه قرار ویرمشلردی .

سنان پاشا صربیه ایشنی حسن صورتله اتمام ایلدیکی اثناده تکەلی اوغلی دخی انطالیەیی محاصره ایتمش اوزره قرەمان اوغلنك ورودینه انتظاراً استانوس یایلاسنده اردوسنی قورمش

و محمد بکی بکلمکده بولنمش ایکن قره حصار صاحب محافظی
حمزه بك بر کیجه عثمان چلبی عساکری باصوب جمعیتنی تار ومار
وکندیسنی طعمهٔ شمشیر آتشبار ایلدی .

قرهمان اوغلی تکهلی اوغلنك بو وجهله محو و ازالهسنی
و روم ایلی غائلهسنك بتوبده پادشاهك عساکر کلیه ایله بالذات
کلهجکنی ایشتدکده عقلی باشندن کیدوب وفقط هیچ اولمز
یسه موکب همایون کلمزدن اقدم برایش بجرهجکی تصور ایدوب
ر حال انطالیه قلعهسنی شدیداً محاصره ایلدی و آنجق نانکورلکنك
لاسنی بوسفرده مشاهده ایلدی یعنی محاصرهیی تشدید ایتمك
وزره قلعهیه بالذات هجوم ایتدیکی اثناده بر طوپ دانهسنك
صابتیله عازم دارمجازات اولدی .

بونك اوزرینه قلعه محافظی حمزه بك طشرهیه هجوم ایله
رهمانیلرك اردوکاهلرنی یغما وبالجمله مهمات حربیه و اسلحهٔ
حربیهلری ونفایس سائرهلری تاراجکردهٔ اصحاب غزا اولدی .

حمزه بك بو خدمتی مقابلهسنده تلطیف بیوریلهرق تکه
سنجاغی کندیسنه توجیه واحسان اولندی .

قرهمان اوغلی محمد بکك هلاکیله برادزی علی بك مقام
مارتی غصب ایتمش اولمغله اوغللری علی وعیسی وابراهیم بکلر
ارالامان پادشاهی‌یه دخالت ایلدیلر .

پادشاه مرحمتپناه بونلری حسن قبول وعیسی بکله علی بکه
همشیرهلرندن برر مخدرهیی تزویج ایله مظهر نوازش بیوردیغی

کبی ابراهیم بکه دخی عساکر کلیه ترفیق ایله جبراً مقامنه اقعاد ایلدی .

سلانیکك استردادی — سلانیك قلعه‌سی ییلدرم بایزید خانك زمان سلطنتلرنده ضبط و تسخیر اولنمش ایسه‌ده تیمور وقعهٔ معلومه‌سی مناسبتیله ینه الدن چیقمشدر .

بر آرالق پادشاه طرفندن ضبط واستردادینه تشبث اولندیغی حالده مصطفی چلبی وقعه‌سی مناسبتیله ترك محاصره‌یه مجبوریت کورلمش اولمغله بالضرور عودت ایدلمش ایدی .

بو اثناده استانبول ایمپراطورینك تشویقیله ممالك شاهانه‌یی غارت ایتمك اوزره سلانیك لیماننه کلیتلو اجنبی دونما وعساکرینك کلمسی سلانیکك استردادینه وسیلهٔ حسنه عد ایدیله‌رك شهریار اسکندر دهشتلی براردو ایله روم ایلی‌یه عبور وکلیبولیده تدارك اولنان دونمای همایونی بحراً سلانیکه مأمور ایلدیلر .

ظاهراً ادعای دوستی ومخالصت ایدن استانبول ایمپراطورینه دخی بحراً معاونت ایلمسی ایچون خبر کوندردیلرسه‌ده مرقوم سلانیك حاکمیله قرابتده اولدیغندن بحثله بو معاونتك عدم اجراسنده بیان معذرت ایلمشدر .

الحاصل براً و بحراً سلانیك قلعه‌سی ۵۰ کون قدر تحت محاصره‌یه آلنوب ۸۳۲ سنه‌سی رجبنك بشنجی کونی ضبط وتسخیر اولندی .

پادشاه همایون بخت حضرتلری بو وجهله سلانیك وحوالیسنی

زیر تصرف شاهانه‌لرینه آلدقدن صکره محاصره مناسبتیله هدم وتخریب اولنان برج وباروینی تعمیر ووارداریکیجه‌سی خلقندن مناسب مقدار اهالی‌یی درون قلعه‌ده اسکان ایلدکدن صکره ادرنه‌یه عودت بیورمشلردر .

٨٣٣ سنه‌سی حلالنده حضرت فاتح ادرنه تختگاهنده منصه پیرای عالم وجود اولمشدر .

مجارستانه آقنجی سوقی — تاریخلرمزده انکروس دنیلان مجارستان اقلیمنك لطافت وثروتی واولطرفلرجه توسیع حدودك دولتجه لزومی نظر دقته آلنه‌رق اورنوس زاده علی بك بر مفرزۀ عسکریه ایله ٨٣٥ تاریخنده مجارستانه سوق اولنمش ایدی .

میر مومی الیه طونه‌یی بالمرور مجارستانه دخول ایتمش ومجارلر مقاومته مقتدر اوله‌مدقلرندن کلیتلی اموال غنائم واسرا اخذوفرقه‌فرقه اطرافه آقنجیلر طاغیده‌رق قوۀ موجوده‌سی ضعفه دوچار ایتمکله مجار قرالی علی بکك بو حالندن بالاستفاده قوۀ کلیه ایله هجوم وفرق عثمانیه‌یی کیمسنی اسیر و چوغنی کشتۀ شمشیر ایدرك علی بك کوچ حال ایله یقاسنی قورتارمشدر .

علی بکك هزیمت واقعه‌سی اوزرینه مجارستانه‌ده ارائۀ سطوت لزومی حس ایدلدیکندن پادشاه غازی بالذات اول سمته عزیمته قرار ویرمش ایسه‌ده قرەمان اوغلنك ینه تجاوزاتی ومجارلو ایله خفیاً اتفاقی ایشیدلدیکندن واوروپا حکمدارانندن

بعضیلرینک دخی مجارلوبه معاونتی شـایع اولدیغندن تیز الدن اوروپا جهتنك تأمین آسایشی ودشمن قوینك مدافعه‌سنه باقیلمق اوزره سنان پاشا كوكرجینلك اوزرینه كوندرلدی .

مشارالیه كوكرجینلك قلعه‌سنك دشمن طرفندن محاصره ایدلمكده اولدیغی صره‌لرده یتشمش ایسه‌ده شجعان عثمانیاندن فرط جسـارت ایله مشهور اولان ویدین محافظی سـنان بكك حركات جرأتكارانه‌سی سایه‌سنده دشمن اردوسی تارومار ومجار قرالی كلیتلی تلفات واشیا واموال واسلحهٔ حربیه‌سنی ترك ایله طونه‌نك اوبر یاقه‌سنه مجبور فرار اولدی .

مجار عسكری كوكرجینلك جوارندن دفع ایدلدكدن صكره متفق بولنان قره‌مان اوغلی ابراهیم بكك تأدیبی صره‌سی كلمش اولمغله موكب همایون درحال قونیه‌یی محاصره ایتدی .

ابراهیم بك عادت مألوفه‌سی وجهله سنكستان اولان ایچ ایله قاچمش اولدیغندن قونیه ضبط وسائر قلاع قره‌مان بالسهوله الده ایدلدی .

آنجق ایچ ایلك دخی تسخیریله قره‌مان الكاسنك كاملاً ضمیمهٔ ملك عثمانی قیلنمسی پادشـاهك اخص آمالی اولدیغندن اورمانلق محللرك وصرپ یوللرك تسویه‌سی ایچون چالیشیلمقده اولدیغی صره‌ده ابراهیم بك نتیجهٔ حالی كشف ایله علمادن مولانا حمزه‌یی لاجل الاستشفاع دربار شوكتقراره ارسـال وجرایم سابقه‌سنی عفو ایتدرمكده استعجال ایلمش ایدی .

ابراهیم بك پادشاهك نعمکردهسی واوتهدنبری لطفدیدهسی اولدیغی حالده حقوق نعمتی کوزتمیهرك اعدای دین ایله اتحادی فوق العاده جانی صیقمش و آرتق قطعیاً مقام امارتدن ابعادیله یرینه عیسی بکك اقعادینی قویاً تصمیم ایلمش ایسهده مولانانك نزد پادشاهیده وقع وحیثیتی زیاده ایدوکندن مشارالیهك صوك درجهده ابرام و الحاحی اوزرینه ملك قرهمان اجزای سلطنت سنیهدن اولمق شرطیله ابراهیم بکی مقامامارتده ابقا بیورمشلردر.

مجارستانه حرکت همایونه — چونکه مجارلونك قرهمان اوغلیله اتفاق نهانیسی بولندیغندن اردوی همایون مجارستان سرحدندن عودتله قرهمان اوزرینه یوریدکده مجار قرالیده بتکرار روم ایلیه تجاوز ایدرك آلاجه حصاری محاصره ایلمش ایدی.

قرالك بو حرکاتنه مقابله لازم کلدکاه «٨٤٠» تاریخنده اولا اورنوس زاده علی بك آقنجیاق مأموریتیله مجارستانه سوق وتسریب وکندیلری دخی اسباب ولوازم سفریهیی بعد الاتمام طلیعهٔ عسکری تعقیب ایلدی.

علی بك آز مدت ایچنده مجارستانی آلت اوست ایدرك حسابسز اموال غنایمه دسترس اولدقدن صکره کندی قوتنك برقاچ مثلی اسیر اخذیله عودت ایلدی.

ایرتسی سنه بهارنده (٨٤١) دخی صرب قرالیله افلاق بکنی معیتنه آلهرق جسیم بر اردو ایله ویدین جهتندن طونه

نهرینی مرور ایله زبیت (هرمنشتاد) قلعه‌سی اوزرینه یوریدی وایکی آی قدر عثمانلو عسکری مجارستانی چیکندیکی حالده مجارلردن مقابله‌یه چیقان اولمدیغندن و ایام شتا دخی تقرب ایلمکله آلتی قلعه آوردهٔ قبضهٔ تسخیر ایلدکدن صکره بالضرور ترانسلوانیا طاغلری گچیله‌رك افلاق طریقیله موکب پادشاهی ادرنه‌یه عودت ایلمشدر.

افلاق بکی دراقوله بوسفرده حسن خدمت وحین عودتده پادشاهه وعساکر عثمانیه‌یه ضیافتلر چکمك صورتیله اثبات شیمهٔ صداقت ایلدی.

اسکندر بك — بوندن اقدم ارنبودلقده حکمران اولان قاستریوتی عثمانلونك توجه و امنیتی جلب ایتمك اوزره اوغلی اسکندر بکی لاجل التربیه عتبهٔ شاهانه‌یه کوندرمش ایدی.

میرمومی‌الیه بومدت تعلیمخانهٔ ادب وحکمت اولان درگاه شهریاریده اکتساب معرفت واداب عبودیت ایدرك پدرینك وفاتنده طرف پادشاهیدن ارنبودلغه مقام پدره اقعاد قلنمش ایدی.

آنجق مملکتنه عودتده نصاسه الطاف پادشاهی‌یی اونوده‌رق بعض ممالکه تجاوزاته قیامه جرأت ایتمکله اوزرینه اورنوس زاده‌لردن عیسی بك مأموراً کوندرلدی.

عیسی بك اول امرده ایجه ایش کورمش وبرخیلی اسرا واموال غنائم اکتساب ایلمش ایسه‌ده چاپوجیلق سائقه‌سیله

عساکر عثمانیه متفرق برحالده اوتهیه برویه طاغیلوب ویوکلری دخی زیاده اولدیغندن حرکات عسکریه کسب بطائت ایلمکله اسکندر بوندن بالاستفاده یوللری کسدی و اولانجه قوتیله اوزرلرینه هجوم ایلدی .

عثمانلی عسکری بو حالی کورنجه اولاً اللرنده کی اموال متنوعه‌یی آتدقدن صکره شدتله مقابله و مقاتله‌یه آغاز ایدرك بر چوق شهید ویرمشلر ایسه‌ده دشمنی دخی محو وانهزامه موفق اولمشلردر .

فتح سمندره ونیکبولی — مجارستان سفرلرینك تمامیٔ اجراسی ایچون طونه اوزرنده وصربیه اداره‌سنده بولنان سمندره‌نك الده بولنمسی لزومی اسحق بك طرفندن پادشاهه عرض اولنمغله (٨٤٢) سنه‌سی موکب همایون اول صویه یوریدی و اردوی همایونده بولنان افلاق بکی دراقوله دخی بر سبب مشروعه بناءً حبس وتسخین ایدلدی .

سمندره قلعه‌سی خیلی طیانمش ایسه‌ده محاصرینك کوسترمکده اولدیغی شدت محصورلرده مقابله‌یه قدرت بوالمدیغندن ایکی آی صکره قلعه ضبط اولنمشدر .

سمندره‌نك تسخیرندن صکره اسحق پاشا قوماندا‌سیله بر فرقهٔ عسکریه دخی نیکبولی قلعه‌سنك ضبطیچون سوق وتسریب بیورلدی .

اسحق پاشا قلعه‌یی محاصره ایتمکده ایکن دشمنك کلیتلی بر

قوهٔ امدادیه‌سی ورود ایتدیکندن در آن ساعت عساکر عثمانیه بونلری قارشولیوب وقوعه کلان حرب عظیمده برچوغی اسیر وبیکلرجه اعدا طعمهٔ شمشیر ایدلمشدر.

بوموفقیت عظما محصورینك کسر قوت وجسارتنی موجب اولمغله همان قلعه‌یی تسلیمه مسارعت کوستردیلر «۸٤۲».

بلغراد محاصره‌سی ــ بلغراد شهری طونه وصاوه نهرلری نقطهٔ التصاقنده وغایت معتنا برموقعده اولوب مجارستان سفرلری ایچون اس الحرکات واقتضاسنده رجعتگاه اولمغه الویریشلی اولدیغندن بونك دخی صربلونك یدندن اخذ اولنمسی مقتضی ایدی.

بناءً علیه (۸٤۳) سنه‌سی موکب همایون صربستانی چیکنه‌یه‌رك بلغرادی تحت محاصره‌یه آلمش ایسه‌ده قلعه‌سنك متانتی واردوی همایونده محاصره ایچون اقتضا ایدن بیوك چاپده‌کی طوپلرك مفقودیتی ضبط وتسخیرینی ایلرویه تعلیقاً ترك محاصره ایله اردوی همایون صاوه اوزرندن مجارستانه دخول وقطعه‌یی پامال خیول ایدرك متیمناً عودت ایلمشدر.

افلاق وقایعی ــ افلاق بکی دراقوله‌نك حبس و توقیفی اوزرینه مملکت حاکمسز قالدیغندن مجارلو پادشاهك صربیه ایله مشغولیتنی فرصت اتخاذ ایدرك افلاقه برینی حاکم نصب ایتمش ایدی.

حضرت پادشاه افلاقدن دفع اغیار ایچون مزید بك

قوماندانسیله افلاقه برفرقه سوق ایتمش ایسه‌ده میرمومی الیهك تدبیرسز حرکتی کندیسنك شهادتنی وعسکرینك انهزامنی موجب اولدیغی کبی آنك یرینه تعیین اولنان قوله شاهین پاشانك دخی مغرورانه طاورانمسی فرقه‌سنك هزیمتنی انتاج ایلمشدر «۸۴۴ - ۸۴۵» .

قره‌مانه سفری — عساکر عثمانیه‌نك یکدیکرینی متعاقب افلاق قطعه‌سنده وقوعه کلان هزیمتلری قره‌مان اوغلنك ینه باش قالدرمسنی ودامادی اولان طورغودلی حسنی ممالك محروسه‌یه صالدیرمسنی موجب اولمغله موکب همایون قونیه قلعه‌سی قارشوسنده ارائهٔ دهشت ایلمشدر.

شمدی‌یه قدر قره‌مان اوزرینه وقوعبولان اسفار ومحاربانده مملکتك غازاتدن محافظه‌سی التزام اولنمقده ایکن بوکره تکمیل قره‌مان خطه‌سنك غازاتنه اذن پادشاهی ارزان بیورلمسی ابراهیم بك علیهنده اولان پادشاهك شدت غضبنی اثباته کفایت ایلر.

ابراهیم بك بودفعه دخی ایچ ایلنه فرار ووزیری اولان مشاهیر ناطقه پردازان عصردن سرور بك ایله حلیلهٔ محترمه‌لری سلطان ذیشانی لاجل الاستشفاع بارکاه سلطان مرحمتپناهه کوندرمك صورتیله قباحتنی عفو ایتدیرمکه موفق اولمشدر.

مجار قرالنك ادرنه‌یه طوغری هجومی — سمندره قلعه‌سنك ضبطندن واوغللرینك توقاد قلعه‌سنده حبس وتسخین اولنمسندن ناشی ذاتاً مجار قرالنه التجا ایدن صرب قرالی دائما اوروپا

حکمدارانڭ تحریك حمیتی موجب سوزنرله سوز و گدازده بولنمقده وبونلری دولت علیه علیهنه تحریکدن خالی قالمامقـده ایدی .

قرەمان اوغلی دخی بو فساده اشتراك ایتمش بولندیغنـدن ممالك شاهانه‌یه ایصال دست خساره باشلامسی بو اتفاق خفی‌یه مستند ایدی .

حضرت پادشاه قرەمان سـفرنده ایکن مجار قرالی مشهور سرعسکری اولان یانقو قوماندا سیله غایت مکمل بر اردو تجهیز ایدرك ممالك عثمانیه‌یه صـالدرمش ایدی . بو اردونك هدف مقصودی ایزلادی دربندندن کچوب پادشـاه قرەمان سفرندن عودت ایتمزدن اقدم ادرنه اوزرینه یوریمك ایدوکندن اولوجهله گذرگاهنده بولنان نیش شهرکوی صوفیه‌یی وسائر بلاد وقلاعی یاقوب ییقەرق ویولده انواع فضـایح ارتکاب ایدرك دربنده کلمش ایدی.

آنجق شهریار اسکندر صولت حضرتلری قرەمان سفرینی سریعاً اکمال ایله اومولمدق بر زمان قلیلده ایزلادی دربندینه یتشمش ویوللری وکچید محللرینی اولجه طوتوب سـد ایلمش اولدیغندن دشمن بر آدیم ایلرو آتمغه موفق اولەمامش و فضله اولەرق قیش دخی کلوب چاتمش اولمغله دشمن اردوسی شدت شتا وقلت ذخائردن عودته مجبور اولدی .

دشمن اردوسنك رجعتی اوزرینه روم‌ایلی بکلربکیسی قاسم

وتوقاد بکی بلبان پاشالر ایله پادشاهك انشته‌سی محمود چلبی تعقیبه مباشرت ایتدیلر ایسه‌ده یانقونك مهارتی سایه‌سنده امر رجعت صورت منتظمه‌ده اجرا اولندیغندن نیش دربندینه وصولده عساکر عثمانیه برچویرمه مانوره‌سیله طرف اعدادن احاطه اولنمغله درحال فرقهٔ معقبه منهزم و محمود چلبی قیداسارته کرفتار اولمشدر.

بوانکسار وانهزام ناکهانیدن حضرت پادشاه درجهٔ نهایه‌ده متأثر اولوب ایلك بهارده دشمندن اخذ انتقام ایتمك اوزره تدارکات جسیمه‌یه مباشرت ایتمکده‌لر ایکن صرب قرالنك بر ایلچیسی کلدی وکندیسنك عفویله توقاد قلعه‌سنده محبوس بولنان اوغللرینك اعاده‌سنی و مجارلو ایله‌ده صلحه توسط ایلیه‌جکنی عرض وبیان ایتمش وذاتاً محمود چلبینك استخلاصی حلیله‌سی همشیرهٔ پادشاهی سلطان ذیشان طرفندن کمال سوز وکداز ایله استرحام اولنمقده بولنمش اولدیغندن یالکز سمندره قلعه‌سی صربه اعاده اولنمق وکماکان صربلو ویرکوی معین اعطا ایلمك شرطلریله عقد مصالحه‌یه قرار ویرلدی.

پادشاه عالیجاه جلوسلرندنبرو غوائل داخلیه وخارجیه ومشاغل حربیه ایله اوغراشمقدن و هله مخدوملری شهزاده علاء الدینك ارتحالندن طولانی تحصل ایدن آلام و اکدار سببیله بدناً استراحته لزوم کوردکلرندن ادارهٔ امور دولت وتدابیر مملکتی نجل نجیبی سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینك عهدهٔ

کفایت ودرایتنه بالتودیع کندیلری اسحق پاشا ایله بعض خواص آله‌رق مغنیسایه چکلدیلر «٨٤٧» .

وارنه ملحمۀ کبراسی — پادشاهك تمشیت ملك ودولتی نجل نجیب وفرزند ادیبی سلطان محمد خان ثانینك دست اقدام ومهارتنه تودیعیله کندیلرینك کوشۀ استراحته چکلملرینی اعدای دین اتخاذ فرصت ایتدیلر .

جمله‌دن اول دولتك ملکنـه دیدۀ حرص وطمعنی دیکن وهر بر مشغله وفرصتدن طریق استفاده آرایان قره‌مان اوغلی مفسدی اوروپایه ایلچیلر کوندروب مجار قرالنی تحریك وتشجیع ودولت علیه علیهنه قیامه تشویق ایلدی .

قرال دخی بونی بر فرصت اتخاذ ایدوب دها ویردیکی عهدنامه‌ده‌کی امضاسی قوریمزدن قره‌مان اوغلنك تحریکاتنی حسن قبول ایدرك صربستان و افلاق وبغدان وبوسنه ودها سائر حکمدارانی دائرۀ اتحاد واتفاقنه جلب ایله بیوك بر اردو احضارینه موفق اولدی .

وقتا که دول متفقه‌نك بویله بر عظیم قوت ایله حدوده طوغری یوریمکده اولدیغی حوادثی سامعه خراش ارکان دولت واصدقای سلطنت اولدی وزرانك عقللری باشدن کیدوب محمد خان کبی هنوز نیك وبد دهری کورمامش واعمال عسکر وتدبیر امور سفره متعلق خصوصلرده همت وغیرتی سبقت ایتمامش بر نوجوانك بویله بر اتفاق خصمانه‌یه قارشو قویه بیلمکه

موفق اوله‌بیلمسندن نا امید اولدقلرندن مغنیساده عزلتنشین استراحت اولان قوجه خنکارك جلب ودعوتنه قرار ویردیلر.

شهریار ظفرمعتاد محضا محافظهٔ شهور وبلاد امر مشروع ومهمنی استراحت وجودیه‌لرینه بالترجیح اناطولی عساکر موجوده‌سنی معیتلرینه آله‌رق قارشویه چیمك اوزره کلیبولی‌یه کلدیلر ایسه‌ده اوراسنی اولجه متفقین دونماسی بوغازی سد ایتمش اولمغله درحال اناطولی حصارندن روم ایلی‌یه عبور واوراده موکب همایونی بکلمکده اولان صدر اعظم خلیل پاشا ایله روم‌ایلی اردوسنی‌دخی استصحاب بیوره‌رق ادرنه تختکاهنه واصل اولدیلر.

متفقین اردوسی ایسه بلغراددن مرورایله ممالك محروسه‌یی چیکنیه‌رك وارنه‌یه کلمشلر ایدی.

حضرت پادشاه سلطان محمد خانی ادرنه‌ده توقیف ایدرك کندولری سیر سریع ایله مقابلهٔ اعدایه توجه بیوردیلر.

ایکی عسکر وارنه‌ده یکدیکرینه ملاقی اولدی.

دشمنك کثرتی وآلات وادوات حربیه‌جه مکملیتی شایان دقت ایدی. حتی ایچلرنده یتمش بیك مقداری زرهلی سواری موجود ایدی.

محاربه کمال شدتله باشلادی اول امرده عثمانلو دلاورلری پك شجیعانه طاوراندیلر ایسه‌ده دشمنك نسبتسز اولان کثرتی وقره‌جه پاشا کبی امرای مشهوره‌نك رتبهٔ شهادتی احراز

ایلمسی سببیله طرف عثمانیانده آثار هزائم نمایان اولمغه باشلادی .

لکن پادشاه کوه تمکین قپو قولی دنیلان یکیچری طاقمیله بولندیغی نقطه‌دن آیرلمیوب معیتنك شجاعت وغیرتنه استناد ونصرت موعودهٔ الٰهیه اعتماد ایله شجعان عساکر عثمانیه‌یی دفع وتدمیر اعدایه تشویق وتحریص ایلر ایدی .

ناکهان مجار قرالی عسکرینك نائل فوز وغلبه اولدیغنی وعساکر عثمانیه‌ده آثار هزیمت یوز کوستردیکنی مشاهده ایلدکده ساعتلرجه نوشانوش نتیجه‌سی اوله‌رق اکتساب ایلدیکی جرأت عارض سائقه‌سیله بالذات پادشاهی اسیر ایتمك زعمیله اردوی عثمانیه طرفنه آت قوشدرمغه جسارت ایتمکله شهریار عاقبت بین مرقومك اقبال آتیه‌سنك یقیناً دوچار ادبار اوله‌جغنی اکلادی ونصرت خفیهٔ الٰهیه‌نك حلول ایتدیکنه کسب قناعت ایدرك سجدهٔ شکره قپاندقدن صکره هاله‌واری اطرافنی احاطه ایدن یکیچری بهادرلرینه «شومغروره اورته‌کزه کرنجیه قدر مقابله ایتمیك» ارادهٔ تسلیمیت معتاده‌سیله تعلیمات اعطا ایلدی .

فی الحقیقه قرال سرمستیٔ غرور و اقبال ایله یکیچریلرك آراسنه قدر صوقولدی صوقولدی اما حال جزای مایلیقنی بولدی .

همان یکیچری دلاورلرندن قوجه حضر نام بهادر حوالهٔ

شمشیر و ستمانه ایله قرالی آتندن دوشیروب درعقب هلاك ایدیویرمشدی .

بو سرفلاکتزده‌نك میدان حربده تشهیر ایدلمسیله محاربه‌نك رنکی دکیشدی یعنی بو حال دشمن عسکرینی دوچار خوف دهشت و اولجه فراره یوز طوتمش اولان عثمانلولره موجب جرأت وجسارت اولمغله یکیدن غایت خونریزانه بر حرب باشلدی نهایت عساکر عثمانیه شاهد کلچرهٔ مظفریتی درآغوش ایله نائل شرف و شان و اردوی اعدا هزیمت رذیلانه ایله مظهر خندهٔ جهان اولمشدر .

دشمن ایوجه بوزیلوبده فراره یوز طوتدقده قاعدهٔ حربیهٔ مرعیه‌دن اولدیغی اوزره روم ایلی بکلر بکیسی داود پاشا عثمانلو سواریلریله تعقیبنه مباشرتله ایکی کون قدر قوغمش وتا طونه نهرینه قدر کیمسه‌نی آتلره چیکنتمك وچوغنی طونه‌یه دوکمك صورتلریله حسابسز دشمنی تلف وزرهلی سواریلردن بیکلرجه نفری مقیداً اردوکاهه کتورمشدر . بو موفقیت عظمایی اعلان واشاعه ایچون لازمکلان فتحنامه‌لر اطراف ملوك و حکمداران اسلامیه‌یه بعث وامرا اولدیغی صره‌ده محضا قرهمان اوغلنه دخی داغدرون اولمق اوزره قرالك باشنی بروسه‌ده تشهیر واسیر اولان زرهلی سواریلردن یکرمیشر اوتوزر دانه‌سی برلکده تسییر بیورلمشدر .

موره سفری — وارنه محاربهٔ مشهوره‌سندن صکره ادارهٔ

امور دولتی ید مؤید حکمرانیلرینه آلان شهریار غضنفر آثار وارنه حرب مشهورنده کلیبولی معبرینی ستر ایتمش اولان ونديكليلردن انتقام آلمق وبو واسطه ایله آق دكزك بحراً کلیدی مثابه سنده اولان موره قطعه سنی الده ایتمك اوزره ۸۵۱ سنه سی موره اوزرینه حرکت بیوردیلر .

موره بر یاریم آطه حالنده اولوب مذکور آطه یی قره یه وصل و الصاق ایدن قورنت برزخنك غایت طار اولمسی حسبیله لاجل المدافعه اوچ عدد قلعه وبونلرك بینی عمیق وصو ایله مملو خندقلرله تحکیم ایدلمش اولمغله براً تسخیری غیر قابل برحاله افراغ اولنمش ایدی .

حالبوکه سطوت شاهانه لرینی اناطولی وروم ایلینك نیجه متین قلعه لرینی ییقمق وبرچوق مستحکم برجلرینی آن واحدده خاك ایله یکسان ایلمك صورتلریله ارائه واثبات ایلمش اولان پادشاه قلعه کشا حضرتلرینه مورهنك ذکر اولنان اوچ قلعه سی تیموردن دخی اولسه طیانه میه جغندن بر قاچ کون ظرفنده خندقلر طولدیرلمش واعمال اسلحهٔ ناریه یه حاجت قالمقسزین قلاع مزبوره الده ایدلمشدر .

بونك اوزرینه موره لیلر طالب صلح وامان وعساکر عثمانیه اکتساب اموال غنائم ایله مسرور الجنان اولدقلرندن ایشلك ایلروسنه کیدیلمیوب عقد مصالحه ایله ادرنه یه عودت شاهانه وقوعبولمشدر .

ایکنجی قوصوه محاربه‌سی — کچن وارنه مغلوبیتنده عثمانلو قلنجنك آجیسنی طادمش اولان وکوج حال ایله یقاسنی قور-تاروب قاچمش اولان مجار سرداری ژان هونیاد یدیکی ضربه‌نك آجیسنی چیقارمق یعنی انتقام آلمق فکر مجنونانه‌سیله بو کره دخی بر هیئت متفقه تشکیلنه موفق اوله‌رق جسیم بر اردویی بلغراد طریقیله ممالك محروسه‌یه صالدیرمش ایدی .

پادشاه دل آگاه مجارلونك بو تشبثنی اولجه خبر آلدیغندن موجود قوتی ایله صوفیه‌یه عزیمتله اوراده عساکر عثمانیه‌نك اجتماعنی بکلمکده ایدی متفقین دشمندن افلاقلو دها اول طاورا-نه‌رق نیکبولی جوارنده صارقندیلغه قیام ایتمکله اوراده موجود بولنان حدود بکلری بونلری جملةً قلیجدن کچیرمش اولملریله بو حوادث مسرت حضرت پادشاه ایچون موجب تزاید جرأت اولدیغندن همان صوفیه‌دن حرکت ایدرك قوصوه صحراسنده منتظر حرب و قتال اولان دشمنه قارشو نصب خیام ارائهٔ سطوت واجلال بیوردیلر .

وارنه محاربه‌سنده عساکر عثمانیه‌نك ایلك هزیمته اوغرامسی ترتیبات عسکریه و نقصانیٔ تعبیه‌دن ایلرو کلمکله بو سفرده حضرت پادشاه مذکور نواقصی اکمال واتمام واردوی همایونك صاغ وصول جناحلریله پیشدار واحتیاط قسملرینی تعیین واردونك کیروسنی مهمات عربه‌لری ایله ستر ایدرك عادتا موکب همایونی بر استحکام حالنه افراغ ایلدیلر .

الحاصل ترتيبات عسكريه وضعيت حربيه اخذ اولندقدن صكره سكز يوز اللى ايكى سنه‌سى شعبانڭ دردنجى كونى محاربه‌يه مباشرت ايله ايكى كون متمادياً حربه دوام اولندى.

نهايت ايكنجى كونى نسيم فوز وظفر جانب عثمانيانده جلوه‌كر اولمغله متفقين اردوسى دوچار پريشانئ حال يانقودن ماعدا نامدار بكلرك كافه‌سى زينت بخشاى ميدان قتال اولديلر.

خداوندكار مرحومڭ قوصوه مظفريت عظيمه‌سيله وارنه وبوسفر ايكنجى قوصوه مظفريتلرى اوروپاليلرك عثمانلولرى روم ايلندن چيقارمق اوزره تشكيل ايتدكلرى هيئت اتحاديه واتفاقيه‌يه آرتق ختام ويرمش وبوفكر سقيمڭ بركريوهٔ ضلالت اولديغنى آجى تجربه‌لرله ميدانه قويمش اولديغندن بوندن صكره بردها بر بويله قوهٔ متفقه تأسيسنه موفق اوله‌ميه‌رق كندى مملكتلرينڭ مدافعه‌سنه حصر دقت ايتمشلر يعنى حركات تجاوزكارانه‌يه بر درلو جسارت ايده‌مامشلردر.

حضرت فاتحك ازدواجى — قوصوه محاربه‌سندن صكره اوروپاليلرك سسى صولوغى كسلمش وقرمان اوغلى دخى بو مظفريتلردن درس عبرت آلمش وكهنه بيزانس حكومتى ايسه كندى دردينه دوشمش اولديغندن حضرت پادشاهڭ بقاياى عمرى كمال راحت وآسوده‌كى ايچنده مرور ايلمشدر.

بوزمان سكون وآسايشده نجل نجيب محترم شهرياری سلطان محمد

خان ثانی حضرتلرینه عظیم سورلر ترتیبیله البستان حاکمنك کریمه‌سی خانمك تزویجی امر مشروعی اجرا قلندی .

آره‌دن ایکی سنه مرورنده ٨٥٥ سنه‌سی محرمنك اوچنجی کونی پادشاه اوچ کون خسته‌لندقدن صکره عازم دارجنان اولدیلر .

شهریار مغفور مشارالیه چلبی سلطان محمد مرحومه خیرالخلف و فاتح محمد خانه پدر اولمغه لایق بر پادشاه اولوب زمان سلطنتلرنده مصطفی چلبی ودوزمه‌جه کبی وقایع مدهشهٔ داخلیه‌یی کمال سکونت وتمکین ایله محو و ازاله ایتمش و وارنه وقوصوه محاربه‌لری مثللو اوروپا دول متفقه‌سنك درجهٔ نهایه‌ده منتظم و مکمل اردولرینی هزیمت فاحشه ایله منهزم ایدرك اوروپا تجاوزاتنه بر سد آهنین چکمش و مخدوم سعادتموسوملرینه فتوحات جدیده قپولرینی آچمشدر .

دولتمزك صره‌سیله آلتنجی پادشاهی اولوب ٨٠٦ تاریخنده مهد آرای شهود و١٨ یاشنده اولدقلری حالده ٨٢٤ده سریر شوکتمصیر عثمانی‌یه جلوس و ٨٥٥ سنه‌سی ارتحال بیورمشلر وبوحالده ٣٠ سنه سلطنت و ٤٩ سنه عمر سورمشلردر .

بروسه‌ده مرادیه نامیله نام سامیلرینه منسوب اولان جامعشریفك خطیره‌سنده تربهٔ معطره‌لرنده مدفوندرلر .

(ابو الفتح)

﴿ سلطان محمد خان ثانی ﴾

قره‌مانیه سفری — پدرلرینك خبر وفاتی مغنیساده والی بولندقلری صره‌ده حضور فاتحه ایصال اولندقده درحال سیر سریع ایله اون اوچ كون ایچنده ادرنه‌یه واصل اوله‌رق وارث مشروعی بولندقلری تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس بیوردیلر .

هر زمان فرصتده حركات غاصبانه‌یه قالقیشمق قره‌مان فامیلیاسنك خصائص ردیه و جبلت مخصوصه‌لرندن بولندیغندن قره‌مان اوغلی ابراهیم بك بو كره جناب فاتحك جلوسنی دخی كلاه قاپمغه بر وسیله عد ایله كرمیان منتشا و آیدین اوغللریله بالاتحاد ممالك محروسهٔ شاهانه‌یه ایصال شر و شوره قالقمش ایدی .

آنجق فاتح كبی صغر سنیله برابر فلكك كرم و سردینی طاتمش و همت بلندانه‌سنی پدرینك ایام حیاتنده آز بر زمان ایچنده عالمه كوسترمش بر قهرمان وقتك درمه چاتمه تركمن دوكونتسندن پرواسی اولمدیغندن همان اسحق پاشا قومانداسیله سوق ایتمش اولدیغی بر اردو قره‌مان دیارنده سطوت قاهرهٔ عثمانیه‌یی كوسترمش و ابراهیم بكی مأمن قدیمی بولنان ایچ ایلنه فراره مجبور ایلمش .

ابراهیم بك بو دفعه دخی متذللانه یالوارمق و رجاجیلر كوندرمك صورتیله صوچنی عفو ایتدیره بیلدی .

ابو الفتح و المغازی سلطان محمد
خان ثانی حضرتلری

آنجق بو آنه‌قدر اناطولی بکلربکیلری آنقره‌ده اوطوردقلری حالده اورادن قره‌مانیان ومنتشا وآیدین جهتلرینك ترصدی متعسر اولدیغندن دها یقین کوتاهیه اناطولی بکلر بکیلرینه مقر دائمی اتخاذ قلنمشدر .

فتح قسطنطنیه — شهر شهیر قسطنطنیه اشهر مدن و امصار ولطافت آب وهوا و اهمیت موقعیه‌سیله شهرتشعار بر بلدهٔ عظیمه اولدیغندن ملل مختلفه طرفندن بك چوق دفعه‌لر تحت محاصره‌یه آلنمش و هله حقنده لسان عذب البیان نبویدن شرفصادر اولان حدیث شریفه مظهریت ایچون ملوك سالفهٔ اسلامیه طرفلرندن فتح وتسخیرینه درجهٔ نهایه‌ده چالیشلمش ایدی .

سلاطین ماضیهٔ عثمانیه دخی هم او فکر مقدسه خدمت ایتمك وهمده جهات اربعه‌سی ید غالبهٔ عثمانیه‌ده بولندیغی حالده شهرك اورته‌ده بر جبان کبی قالمسنی ادارهٔ شایان تجویز کوره‌مامالرندن طولانی فتح و ضبطنه آشوری مرتبه اهتمام ایتمشلر وحتی ییلدیرم بایزیدخان ومراد ثانی برقاچ کره‌لر حصر و تضییقه قیام ایتدکلری حالده هر بریسنده بر غائلهٔ هائله‌نك ظهوری ایله ترك محاصره‌یه مجبور اولمشلر ایدی .

حضرت فاتحك بو دقیقه‌لره حقیله وقوفی وپدری طرفندن ادارهٔ ملك وملت حقنده کندیسنه براقیلان وصیتنامه‌نك برنجی بندینك فتح قسطنطنیه‌یه دائر اولمسی جهتیله همان ایلك اجراآتی

استانبولك تسخيرينه حصر ايتمكى قورمشلر وتداركات حربيه‌يه كال كرمى ايله باشلامشلر ايدى .

بو آرالق قره‌مان سفرندن عودتده ادرنه‌يه كچمك اوزره كليبولى قارشوسنه كلدكلرنده سفاين اعدانك كليبولى معبرينى سد ايتمسى فاتحك استانبول حقنده‌كى تصوراتنى اجرايه پك كوزل بر زمين حاضرلمش اولديغندن همان ييلديرم بايزيدك اثر بناسى اولان اناطولى حصارندن قارشو ياقه‌يه كچه‌رك بوغازى دائمى صورتده الده ايتمك اوزره مذكور حصارك مقابله‌سنده شمدى روم ايلى حصارى ديديكمز قلعه‌يى قرق كون ويا اوچ آى ظرفنده انشا واتمام بيورديلر .

روم ايلى حصارينك انشاسى قسطنطينيه حاكمى دراقوزه‌يى خيليجه قورقوتمش وشهرك يدفاتحه كچه‌جكنه كنديسنجه قناعت كامله حاصل ايتديرمش اولديغندن اورخان چلبينك تزييد مخصصاتى كبى واهى ادعالردن وار كچدكدن صكره ويره‌كلديكى ويركونك برقاچ مثلنى دخى اعطايه تعهد ايلمش وحتى وزير اعظم خليل پاشا ايله بعض خواص اركانى دخى تحويل نيت پادشاهى ايچون اطماعه چالشمش ايسه‌ده نه ايمپراطورك سوز وكدازى ونه‌ده وكلانك بو بابده‌كى قول درازى پادشاهى عزم قهرمانيسندن واز كچيره‌مامشدر .

الحاصل شهرياز اسكندر اقتدار اوسنه‌نك قيشنى ادرنه‌ده كچوردى وبومدت ايچنده استانبول محاصره‌سنك شديداً اجراسى

ایچون اقتضا ایدن لوازمات حربیه ومهمات ناریه وسائره‌نك استکمالیله اوغراشدی .

هر نوع افواه ناریه‌دن ماعدا اول عصرده مثلی کورلمامش صورتده باقردن بشر یوز قیه کله آتار ایکی عدد جسیم طوپ دوکدروب بونلره مقتضی مرمر کله‌لری دخی معزیادة احضار ایلمشدر .

۸۵۷ سنه‌سی اول بهاری ایرشدکده جناب فاتح ۲۰۰۰۰۰ کشیلك جسیم برارودویی تحت‌قوماندا‌سنه آله‌رق ۱٤ کونظرفنده استانبول اطرافنه واصل وعساکر موجوده‌یی وطوپلری لازم کلان محله تعیین ایدرك امر محاصره‌یه شروع ایلدی . و اولجه تدارك اولنان دونمای همایون دخی بالته اوغلی سلیمان بکك قوماندا‌سنده اوله‌رق بواشاده‌کلوب یتشدی .

محصورینك جنویزلیلرك معاونتی دخی منضم اولدیغی حالده کوستردکاری مدافعات ومقاومت شدیده فاتحك همت کوه انداز قهرمانیسنه قارشو پك تأثیرسز قالیور ایدی .

استانبولك سوری وصو ایله طولو اولان خندقی اولوقتلر حکمنجه شهری غیر قابل التسخیر برحاله کتورمش ایدی .

غلطه ایله سرای برونی آراسنه کرلمش اولان زنجیر دونمانك خلیجه دخولنه مانع اولدیغی جهتله ایمپراطورك خلیجده‌کی دونماسی سایه‌سنده اول جهت هر وجهله تعرضدن مصون اولمغله بورانك عساکرمدافعه‌سی مواقع سائره‌یه توزیع وتقسیم اولنمش ایدی .

بوندن ماعدا یاردمجی اوله‌رق کلمش اولان وندیك دونماسی دخی عثمانلو کمیلرینی شهره یناشدرمامقده ایدی.

بونکله برابر جناب فاتح بونلرك کافه‌سنه بر چارهٔ قویه بولدی، مدافعك جمله‌سنی همت عالیه‌سی سایه‌سنده محو وازاله ایلدی سورك متانتنی اوجسیم طوپلر بر آنده حکمسز براقدی کونده آنجق سکز اون دفعه آتیله‌بیلدکاری حالده هر آتیلشده شهری اك مدهش زلزله‌لر درجه‌سنده صارصار ودانه‌لری متین صاییلان دیوارلرده جسیم جسیم رخنه‌لر آچار ایدی.

شهرك خلیجه ناظر اولان جبهه‌سی دشمن دونماسی سایه‌سنده مصون قالدیغی حالده بالاخره ایجاد اولنان هوان طوپلرینك اساسی اولمق اوزره حضرت فاتحك امر وقوماندا سیله طوپلره زیاده ارتفاع ویریله‌رك آتیلان مقوس دانه‌لر بیزانس دونماسنی احراق ایتدیکی کبی دونمای همایوندن یتمش قدر قدرغه‌نك برکیجه یاغلی قزاقلر اوزرنده طولمه‌بغچه و اوق میدانی اوزرندن قاسم پاشا دره‌سیله خلیجه ادخالی محصورینی بسبتون شاشرتمشیدی.

حاصلی اللی اوج کون قدر امر محاصره تمدید ویوماً فیوماً تشدید اولنمق صورتیله شهرك سکنه‌سی ازعاج ایدیله‌رك اللی دردنجی کونی طوپ قپو ایله ادرنه قپوسی آراسنده بیوك طوپلردن برینك آچدیغی جسیم بر رخنه‌دن عساکر عثمانیه شهره دخول ایتدیلر.

ایمپراطور عثمانلینك شهره کیردیکنی ایشیتدکده مدافعه قصدیله طوپ قپو سمتنه طوغری شتابان اولدیغی صره یاره‌لو برعرب نفرینك شمشیر آتشباریله زمین هلاکه سرلمشدر.

اهالی و عسکر آرتق شهرك ضبط اولندیغنی و مدافعه‌نك امکانسزلغنی اکلادقلرنده اوته‌یه برویه فرار ومعابد وخانه‌لرنده اختفا ایتمکه باشلدیلر.

حضرت فاتح ایسه النده یالین قیلنج پارلادیغی و بر اسب صبا رفتاره سوار اولدیغی حالده شهره کیروب طوغریجه آیاصوفیه‌یه داخل اوله‌رق موفق اولدیغی فتح مبینك شکرانه‌سی اولمق اوزره سجده‌یه قپاندی و بوراسنك جامعه تحویلی ایله سائرلرینك ینه روملره ترکنی فرمان بیوردی.

بویله قوهٔ قهریه ایله ضبط اولنان بر شهرده قاریشیقلغك وقوعی طبیعی ایدوکندن درحال منادیلر واسطه یغما وقتال منع ایدیله‌رك آسایش اعاده قلنمشدر. ایشته بو جهتله جناب پادشاهی ۱۵۰۰ سنه‌لك بیزانس حکومتنك دوام اقبالنه خاتمه چکه‌رك (لتفتحن...) حدیث شریفنه ماصدق اولمش ونام جلیلنه فاتحلك عنوان عالیسنی اضافه ایلمشدر.

دولت ایمپراطوریه‌نك اکابر ورؤساسی بالتحری باش‌وکیل لوقاس نوطراسی بولدیریلوب بو آرالقده سلیمان چلبی حفیدی اورخان چلبی دخی الده ایدلدی.

حضرت فاتح یکرمی کون قدر استانبولده اقامت وهیچ بر

مغلوبلر حقنده کوسترمدیکی لطف ومروتی روملر حقنده اجرا بیوردیلر .

ازجمله بر چوق معابدی کندیلرینه اعاده وعظمای ملت مسیحیه‌دن جنادیوسی بطریق نصب وروم کلیساسنه همان‌جمله‌سی زمانمزده دخی مرعی الاجرا اولان بر چوق امتیازات احسان ایلدی .

استانبولك محاصره‌سی اثناسنده بعض روم رؤساسی بحراً سلوری‌یه قاچه‌رق قپانمشلر ایدی.

بونلر استانبولك تسخیرینی متعاقب سلورینك مفتاحلرینی حضرت پادشاهه تقدیم ایتدیلر .

بوندن بشقه استانبول نواحیسندن معدود اولان برغوس وبوغادوس دخی قره‌جه بك یدیله قبضهٔ تسخیره کچورلدی.

غلطه مستقلاً جنویزلرك النده اولوب بونلر حضرت‌پادشاه ایله مصالح اولملریله اثنای فتحده غلطه سمتنه عساکر عثمانیه آیاق باصمامش‌ایدی. انجق بعدالفتح مقتولین‌میاننده جنویزلیلرك دخی بولنمسی مذکور قومك نقض عهدینی اثبات ایتمکله جناب فاتح شدیداً تأدیبلرینه مباشرت بیوره‌جقلرینی مرقوملر اکلاملریله درحال قبول جزیه ایله مظهر امن وامان اولدیلر بوجهتله غلطه دخی استانبولك بر قسمی اولمق اوزره قبض تصرف حضرت فاتحه انتقال ایلمشدر .

محاصره و فتح میین اثناسنده شهرك ییقلمش اولان برقاچ

برجلریله بعض ابنیه‌لری یکیدن تعمیر وشمدیکی باب سرعسکرینك محلنده اسکی سرای نامیله بربنای عالینك اساسی وضع اولندی.

استانبول اهالیسی اوته‌یه برویه فرار ایتدکاری وقلانلرك دخی شهرك جسامت و عظمتیله غیر متناسب صورتده آزلغی جهتیله حضرت فاتح آناطولیدن برخیلی نفوسی بلدهٔ مفتوحه‌یه نقل واسکان بیوردیلر.

شهرك محافظه‌سنی قارشدیران سلیمان بکه رفقاسی حضربکه تودیع ایله ادرنه‌یه عودت همایون وقوعبولمشدر.

بوفتح جلیل اطراف حکمداران اسلامیه‌یه اعلان واشاعه اولدیغی کبی جناب فاتحك سطوت وعظمتی ملوك عیسویه‌یه دهشت انداز اولدیغندن جمله‌سی تبریك فتح ظفری وسیله عد ایدرك بارکاه شوکتپناهه هدایا وسفرا ارسالنده مسارعت کوسترمشلردر.

صربستانه حرکت همایون وفتح امترویچه — استانبولك فتحنی متعاقب ملوك متجاوره ابراز خلوصه مسارعت ایلدیکی صره‌ده صرب قرالی وبایق اوغلی دخی پدر جنتمقر پادشاهی زماننده فتح و تسخیر اولندیغی حالده مجارلونك معاونتیله ینه صربلویه کچمش اولان سمندره قلعه‌سنی اعاده ایتمك شرطیله مظهر امان اولمق اوزره شهریار دارا اقتداره سفیر مخصوص کوندرمش ایدی.

آنجق حضرت فاتح ابا واجداد شاهانه‌لرینك صربستاندن آلدقلری مواقعك کاملاً اعاده‌سی واولنمدیغی تقدیرده قناعت یاب

اولميەجقلرينی صرب سفيرينە اكلاتمغلە صرپلو مطالب واقعەيی قبول ايتميوب بعض مرتبە تجاوزاتە دخی قالقيشمشدی وپادشاهك هدف الحركاتی سمندرە اولمق ملاحظەسيلە تكميل اشيا واموال موجودەسنی استرويچە قلعەسنە كوندروب كندوسی فاملياسنی مستصحباً مجارستانە فرار ايلمش ايدی .

حضرت فاتح صرپلونك بو مثللو حركات خصمانەسندن فوق الحد دلگير اولەرق همان عسكرك اجتماعنی بكلمكسزين قوۀ موجودە ايلە استرويچە اوزرينە يوريدی وقلعۀ مزبورەيی ضبط وتسخير واموال موجودەيی غزاة عساكرە توزيع ايلدكدن صكرە امولە حصارينی دخی آلوب وفيروز بك زادە واسطەسيلە سوق ايتديكی آقنجيلرە صربستانی باشدن باشە يغما ايتديروب ادرنە تختگاهنە عودت بيورديلر .

اينوسك فتحی — اينوس قلعەسی ايمپراطورك اقرباسندن بر پرنسك ادارەسندە اولوب استانبولدن كلان بر چوق خلق ايلە قصبە غلبەلك پيدا ايتمكلە بونلر آرەصرە فرەجك واپيصالەيە ايصال دست خساردن خالی قالمازلر ايدی .

بو حال فرەجك قاضيسنك افادە وشكايتندن دخی اكلاشيلمغلە حضرت فاتح خواص بندەكاننەدن يونس بكی بحراً مأمور ايدرك وكنديلری دخی بالذات كيدرك اينوسی ضبط وتسخيرە تجوورديلر ومتعاقباً بونك قارشوسندە كائن طاشوز اطەسی دخی الدە ايدلمشدر .

صرب سفر همایونی — صرب حاکمی ویلیق اوغلنك بلا ولد وفاتی وحکومتك صاحبسز بولندیغی بوجهتله بالسهوله ضبط وتسخیر اولنه‌بیله‌جکی سرحد ماموری عیسی بکك معروضاتندن منفهم اولمغله ۸۵۹ سنه‌سی اول بهارنده موکب همایون اسکوب طریقیله صربستانده مهابت نما اولدی .

عیسی بکك مدت مدیده سرحدده بولنمسی جهتیله اول حوالی‌یه وقوف تامی اولدیغندن اردونك طلیعه‌سی اولمق اوزره میر مومی الیه ایلرو کوندریلوب توه‌برده قلعه‌سنی صارمش ایسه‌ده اهالیسی تسلیمدن امتناع ایتملریله موکب پادشاهی دخی یتشدی ودرحال تضییقه باشلدی .

قلعهٔ مزبوره یدی کون قدر شدت ومهابت پادشاهی‌یه طیانه‌بیلدیسه‌ده انجامکار بالاستیمان تسلیم اولمشلردر .

بعده تریجه بحوری قلعه‌لری و سائر بعض مواقع دخی ضبط اولنوب مملکت باشدن باشه پازدهٔ خیول عثمانیان قلندقدن صکره درسعادته سالماً عودت اولنمشدر .

بلغراد سفری — سرحد شمالینك اك متین و مستحکم برنقطهٔ عسکریه‌سی اولان بلغراد قلعه‌سنك الده بولنمسی مجارستان وصربستانه اجرا اولنه‌جق حرکات عسکریه‌جه الزم اولدیغندن پادشاه ظفر معتاد ۸۶۰ سنه‌سی بهارنده بلغراد سفری نامیله یوله چیقمش والاجه حصارده طوپلر دوکدیره‌رك سفاین متعدده‌یه تحمیلاً بلغراد اوزرینه حرکت بیورمش ایدی .

موکب پادشاهی بلغرادی براً وبحراً تحت حصر و تضییقه آلدی وپادشاهك تشویقات متمادیه‌سی سایه‌سنده دلاوران عثمانیه‌نك برقسمی قلعه ایچنه دخی داخل اولدیسه‌ده قره‌جه پاشانك رأی وتنسیبی خلافنه اوله‌رق قلعه‌نك مقابلنده کائن اطه‌نك بر مفرزهٔ عسکریه ایله اشغال اولنه‌مامسی ومجارلونك کلیتلی امداد اردوسیله دونماسنك ورودی عثمانلو عساکرینك بحکمة الله تعالی انهزامنه وجناب فاتحك آیاقلرینه بر قورشون اصابتیله مجروحیتنه سببیت ویرمشدر .

بومحاربه‌ده مجار قرالی هونیادك معیتنده‌کی عسکر اوروپانك هر ملتندن مرکب ۳۰۰ بیك کشیلك براردو اولوب بوکا مقابل عساکر عثمانیه انجق یوز بیك مقدارنده ایدی .

فاتح حضرتلری بو هزیمتك قلوب عثمانیه‌ده براقدیغی تأثیراتی محو ازاله ایتمك اوزره ۸٦۱ سنه‌سی ادرنه‌ده غایت عالی برسور ترتیب ایدرك سلطان بایزید وسلطان مصطفی نام شهزاده‌لرینك امر مسنون ختانلرینی اجرا بیورمشلردر .

موره سفری — استانبول فتحندن صکره روملرك بر طاقمی موره‌یه کیدرك اوراده توطن ایتمش اولملریله بیزانس حکومتی بقایاسنك اولوجهله موره‌ده بولنمسی فاتحك فکر جهانگیرانه‌سنه منافی اولدیغی کبی تجاردن بر ذاتك موره ملحقاسندن باللو بادره‌یه کیدوب اوراده پك چوق اسرای اسلامیه بولندیغی وبونلرك حقلرنده روا کوریلان حقارتلری

ادرنه‌ده درگاه شهریار مرحمتشعاره عرض وافاده ایتمسی موره اوزرینه حرکت همایونی موجب اولمغله ٨٦٢ سنه‌سی اول بهارنده موکب همایون سیروز یکی شهر طریقلریله موره‌یه دخول ایتمش وذاتاً روملرك صیت وشهرت پادشاهیدن کوزلری ییلمش اولدیغندن رهکذار شاهانه‌ده کائن فلکه، یاب، اوره، منجلق، قورفو، طوقاق، یاللوبادره قلعه‌لری وموره‌نك اکثر مواقعی بلا مزاحم داخل سلك ملك عثمانی قلنمشدر .

جناب فاتح موره نیم جزیره‌سنی یازده خیول استیلالری ایتدکدن صکره او سنه‌نك قیشنی امرار ایلمك اوزره اسکوبه عودت ایله صربستان اوزرینه کوندرلمش اولدیغی محمود پاشانك ورودینه انتظار ایلدی .

حضرت پادشاه موره اوزرینه حرکت بیوردیغی زمان وزیر اعظم محمود پاشایی دخی صرب و مجارستان جهتندن وقوع بوله‌جق تجاوزاته قارشو بر قوهٔ کلیه ایله مأمور بیورمشلر ایدی .

پاشای مشارالیه بر موجب امر مجارستانه داخل وره‌راسته‌ده بولنان رصاو، امولـه، صوه، کروچه، پرانچه قلعه‌لرینی بعدالتسخیر سمندره‌یی محاصره ایلدیسه‌ده قلعه‌نك متانتی ضبط و تسخیرینی اوزاده‌جغندن درحال یوریشله طیش قلعه‌سی آلندقدن صکره مملکتی عساکره یغما ایتدردی . بو قلعه‌نك رجعتکاهی ٨٦٣ تاریخنده حضرت فاتح طرفندن تسخیر ایدلمشدر وبعده کوکرجنلك

قلعه سنی دخی فتح وضبط ایله مجارستان ایچنه آقنجیلر صالویره رك مملکتك آلتی اوستنه کتوردی وکلیتلی مال ایله اسیر اخذ وآلدیغی اسرا میاننده ایکیوز زرهلی سواری وارایدی.

الحاصل پادشاهك موره دن عودتنده اسکوبده رکاب شاهانه یه یوز سوروب خدمتی مقبول اولدی .

پادشاه شوکت پناه عساکره رخصت ویرمك فکرنده ایدیلر لکن وزیراعظم محمود پاشا مجارلونك داعیهٔ انتقام ایله سرحداته تجاوزی مأمول اولدیغنی عرض وافاده ایتمکله شمدیلك رخصت ماده سندن صرف نظر ایدیله رك تجاوزات ملحوظه نك اندفاعنه حصر دقت اولنمشدر .

فی الحقیقه قوتلی بر مجار اردوسنك بلغراد یولیله ممالك شاهانه یه تجاوز ایدرك لاجل الیغما اطرافه طاغلدقلری مسموع اولمغله درحال اناطولی عسکری بونلرك افتراقندن بالاستفاده اولدقلری یرلرده باصدیروب جمله سنی قلنجدن کچیرمشلردر.

آماصره نك تسخیری — آماصره قلعه سی جنویزلرك النده اولوب بونلرك قورصان سفینه لری سواحل متجاورهٔ عثمانیه یه دائما ایصال کزند و خسار و بحراً مجبور سیر و سیاحت اولان اسلاملری ازعاج واضرار ایده کلدکلرندن پادشاه شیر صولت مرقوملرك یوزندن اهالئ مسلمه نك دوچار اولدقلری معاملات غیرلایقه یه ختام ویرمك اوزره براً و بحراً آماصره یی محاصره آلتنه آلدیلر.

محصورین قوهٔ عظیمهٔ عثمانیه‌یه مقاومت ایده‌میه‌جکلرینی اکلاملریله قلعه‌یی بالاستیمان جناب فاتحه تسلیمه مسارعت ایلر .

حضرت پادشاه آماصره‌نك اهالیسنی استانبوله نقل وافلغان نام محل سکنه‌سنی دخی آماصره‌یه هجرت ایتدیرمشلردر.

سینوبك تسخیری — سینوب ایله قسطمونی وحوالیسنده کیف مایشا اجرای حکومت ایدن اسفندیار سائر طوائف ملوك کبی دولت علیه‌یه رقیب کچینان طاقمدن اولوب هر زمان عثمانلونك برمشغولیت مهمه‌سی ظهورنده همان ایراث خسارات کلیه ایده‌کلمکده وهربار دولتك سلهٔ تأدیبی ایله تربیه اولنمقده ایسه‌ده بردرلو اوصانمدقلرندن بسبتون حکومتلرینك الغاسی وقت مرهوننه تعلیق اولنمش ایدی.

حالا اسفندیار زاده‌لردن اسماعیل بك ابا و اجدادینك اثرینه تبعیتله صورت ظاهره‌ده دولته مطاوعت کوسترر وکیزلیجه قره‌مان اوغللریله عثمانلو علیهنه اتفاق و ممالك محروسه‌یه القای تخم نفاقدن چکنمز ایدی .

پادشاه دقیقه‌دان میرمومی الیهك حالنه واقف اولدیغی کبی بومثللو طوائف ملوك زمره‌سنك بسبتون اورته‌دن قالدیرلمسنه قطعیاً قرار ویردکلرندن اسفندیار حکومتنك کلیاً الغاسنی وزیر محمود پاشایه قطعیاً امر وارادہ بیوردیلر.

پاشای مشارالیه ادرنه‌ده تدارکات حربیه و اکمال لوازم سفریه‌یه ختام ویردککدن صکره اناطولی‌یه مرور ومدانیه‌ده

بکلمکده اولان پادشاه جلیل الشانه ملاقی اوله‌رق صورت ظاهره‌ده طربزون سفری اشاعه‌سیله سینوب اوزرینه یوریدیلر ودونمای همایونك دخی طربزونه کیتمك اوزره سینوبه اوغرایه‌جغنی وسینوبده بولندیغی مدتجه اقتضا ایدن لوازمنك ویرکوی معینه محسوباً تسویه‌سی خصوصنی اسماعیل بکه بامرنامهٔ شهریاری تبلیغ ایتمك صورتیله خواب خرکوش اعطا بیوریلر.

اسماعیل بك غافلانه اردوی همایونك استقبالنه مخدومنی کوندردکده همان توقیف و اسفندیار مملکتنك والیلکی درکاه همایونده بولنان اسماعیل بکك برادری قزل احمد بکه احسان وتوجیه قلندی.

اسماعیل بك بوسفرك کندی علیهنده اولدیغنه بوکره قناعتیاب اولمغله و مقاومته دخی اقتداری اولمامغله همان سینوب قلعه‌سنه التجا واوراده تحصنه قرار ویرمشدر.

بونك اوزرینه محمود پاشا قزل احمد بك ایله سینوبی محاصره ایتدیلر واسماعیل بکه مقاومتك بلافائده اولدیغنی مقالات معقوله وتأمینات قویه سردیله اکلاته‌رق عرض اطاعته وقلعه‌یی تسلیمه ارضا ایلدیلر.

اسماعیل بك حضور شهریار صاحب وقاره چیقارلدقده کندیسنه ملوکانه صورتده معاملهٔ جمیله ابراز اولنه‌رق بروسه یکی‌شهری ایله اینه‌کول ویارحصار قضالرینك محصولاتی مدار معاش اولمق اوزره احسان و برادری احمد بك قسطمونی و حوالیسی سرعسکرلکیله کامران بیورلمشدر.

ایشته بو وقعه سببیله اناطولیده اوته‌دنبری موجود اولان اسفندیار حکومتی اورته‌دن قالدیریله‌رق تماماً ممالك شاهانه‌یه الحاق اولنمشدر.

اوزون حسن ایله مناسبات حربیه وقیونلی حصارك تسخیری — آناطولینك شرق قسمنده آق قیونلی شرکتلرینك امراسندن اولان حسن طویل بر آرالق یاوری بخت و طالع ایله ایران وکردستان خطه‌لرینه مالك اولمش وطربزون ایمپراطوری ژان قومننك قیزینی دخی تزوج ایله اکتساب ایلدیکی صهریتدن قوت آله‌رق ممالك شاهانه‌یه تجاوزه باشلامش ایدی.

حسن طویلك تسلطی قیونلی حصاری اله کچیرمسیله ابتدا ایلدی. مذکور حصار حاکمی بندکان سلطنت سنیه‌دن حسین بك صیدکاهده بولندیغی اثناده اوزون حسنك آدملری معرفتیله دردست اولنوب قلعه‌یی بوسایه‌ده آلمش ایدی. ملکندن بر ضبطنه دکل بر قبضه طوپراغك بیله ید اجانبه کچمسنه بر درلو راضی وقائل اوله‌میان جهانکیر شیرصولت همان قیونلی حصاری محاصره ایتمك اوزره حمزه بکی مأمور ایتدی.

حمزه بك هرنقدر قلعه‌نك ضبطنه دسترس اوله‌مدیسه‌ده اوحوالیده اوزون حسنه عائد قرا وقصباتی تخریب ویغما ایتمش وبو جهتله ترکمن سرکرده‌سنه خیلیجه ضرر ویرمش اولمغله حسن بك‌ده بالمقابله ممالك شاهانه‌ده بعض سمتلرده ایقاع خساراته جرأت ایلمش ایدی.

بو خبر سينوب فتحى اثناسنده مسموع شهريار ظفر اثر اولدقده همان قيونلى حصار اوزرينه عزيمت بيورديلر.

حسن، پادشاهك بو كليشنى بكنه‌مدى دها طوغريسى مقابله ومقاتله‌يه قييشه‌مديغندن طاغلره چكلمكى اختيار وعمزاده خورشيد بكى ممكن اولور ايسه اردوى همايونى شبخون ايتمك اوزره سردار تعيين ايدرك موكب پادشاهى سمتنه تسيار ايلدى.

خورشيد بك بر كيجه باصقين اجراسنى تصميم ايله اردوى همايون اوزرينه الغار ايدركن درحال پيشدار فرقه‌سى قوماندانى اولان كدك احمد پاشا طرفندن احاطه اولنمغله خورشيد بك حسابسز تركمن آتلوسنى قربان ويره‌رك كنديسى آتنك ديزكنى اوزون حسنك يانده چكمشدر.

بونك اوزرينه اوزون حسن پادشاهه مقابله‌دن نا اميد اوله‌رق استدعاى صلح ومسالمت ايتمك اوزره والده‌سى ساره خاتونى نزد پادشاه اسكندر جاهه ارسال ايتمكله ذاتاً بو اثناده قلعه دخى ضبط وتسخير اولنمغله اوزون حسنك استدعاى واقعى قرين قبول اولمشدر.

طربزون قلعه‌سنك ضبط وتسخيرى — حضرت فاتح اوزون حسن ايله عقد معاهده ايلدكدن صكره ملكنى رقابتدن تطهير ايلمك اوزره طربزون قلعه‌سنك تسخيرى وژان قومنن حكومتنك الغاسى نيتيله طربزون اوزرينه حركت بيورديلر وبو سفرده اوزون حسنك والده‌سى ساره خاتون دخى برلكده ايدى،

پادشاه ساره خاتونی والده مقامنده طوتار و آنکله یولده مصاحبت ایلمکدن محظوظ اولور ایدی.

ساره خاتون اوزون حسنك طربزون حکومتیله قرابتی اولدیغی جهتله پادشاهی اثنای مصاحبتده عزمندن وازگچورمکه چالیشور وحضرت فاتح موسی الیهانك فکرینه واقف بولندیغندن اجوبهٔ ملایمانه ایله اسکات ایلر ایدی.

نهایت قلعه براً وبحراً محاصره ایدلدی و ساره خاتون ایله سائر شفعانك رجا ونیازلری مثمر اولدیغندن ژان قومننك درگاه مرحمتپناهنه دخالت وقلعه‌نك تسلیمنه مسارعت گوسترمشدر.

افلاق سفری — فاتح حضرتلری مقر سلطنتلرنده استراحتگزین اولدقلری صره‌ده روم ایلی محافظه‌سنه مأمور اسحق پاشا طرفندن افلاق ویووده‌سی دراقوله‌نك حدود شاهانه‌یه بعض مرتبه تجاوزاتی وعساکر عثمانیه‌یه تعدیاتی خبرویرلمش اولدیغندن دراقوله‌نك تأدیبنه قرار ویرلمش ایسه‌ده اولجه درجهٔ اطاعتی اکلاشیلمق ایچون درسعادته جلبنه لزوم گورلمکله طرف شهریاریدن دراقوله‌یه خطاباً بردعوتنامه تسیار قلندی.

مرقوم ویووده بعض اعذار سردیله گلمکدن استنکاف ایتمش وافلاق خلقنك عدم اطاعتنی معرض عذرده بیان ایله شاید امرادن برذاتك افلاقه ارسالیله مملکتی اداره ایتدیگی صورتده خاکپای شاهانه‌یه جبین فرسای عبودیت اوله‌جغنی جواباً بیلدرمش ایدی.

بونك اوزرینه نیکبولی محافظی حمزه بك بشبیك قدر عسکر ایله افلاقه کوندرلدی ایسه‌ده خائن دراقوله‌نك افکاری عساکر عثمانیه‌دن صورت منافقانه‌ده انتقام آلمق ایدوکندن حمزه بك فرقه‌سنی باصوب مومی الیهی اعدام و سرمقطوعنی مجار قرالنه اعزام و بقیهٔ عساکرك برقسمنی اسیر و برچوغنی رتبهٔ شهادتله دلسیر ایلدی.

بو خبر کدورت اثر جناب فاتحك سمع همایونلرینه واصل اولدقده در حال شدت غضبلری فوران ایتمکله همان افلاق جانبنه سفر همایون اجراسی فرمان بیورلدی و ۸٦٦ سنه‌سی بهارنده موکب پادشاهی افلاق اوزرینه یوریدلدی.

اردوی همایونك طلیعه فرقه‌سی محمود پاشانك تحت قوماندانسنده اولمغله همان موکب پادشاهیدن اول طونه‌یی مرور ومؤخراً اصل اردوی همایون دخی افلاق یاقه‌سنه عبور ایلدی.

اورنوس زاده علی بك اداره‌سنده اولان آلتنجی فرقه‌سنه دخی افلاق قطعه‌سنك یغماسی تنبیه ایدلمش اولمغله اولوجهله خطهٔ افلاق باشدن باشه چیکنتدیرلدی.

بری طرفدن پادشاه حضرتلری دراقوله‌نك بغدان سرحدینی بکلیان اردوسنه بالتصادف تارمار ویدی بیك قدر دشمنی ایصال دار قرار ایتدکدن صکره بالذات دراقوله‌نك تحت قوماندانسنده بولنان جسیم بر افلاق اردوسنی دخی هزیمت فاحشه‌یه کرفتار ایلمشدر.

دراقوله میدان حربدن فرار ایتدکده آقنجی قوماندانلغنده بولنان میخال اوغلی علی بك طرفندن تعقیبنه اهتمام اولنمغله بعدما افلاق یاقه‌سنده بارینه‌میه‌جغنی اکلادیغندن مجارستان ایچروسنه طوغری صوقولوب کیتدی.

بو دراقوله‌یه عثمانلی تاریخلرنده قازیقلی ویوده دیرلر زیرا النه کچیردیکی عثمانلی اسیرلرینی قازیغه اورمق صورتیله اعتیاد ایدینمش وحشی برخبیث ایدی.

الحاصل عساکر مظفرهٔ عثمانیه افلاق دیارینی باشدن باشه غارت ایتدکدن صکره دراقوله‌نك برادری اولوب بر مدتدنبری استانهٔ دولتده مقیم رادولا افلاق بکی تعیین اولنه‌رق موکب پادشاهی بالعز والاقبال جانب آستانهٔ علیه‌یه روبراه استعجال اولدی.

مدللو اطه‌سنك تسخیری — پای تخت سلطنت سنیه‌یه یقین وچناق‌قلعه بوغازینه قریب اولان مدللو اطه‌سی رومل‌ردن بر مستقل پرنسلك اداره‌سنده بولنمغله بو خصوص جناب فاتحك ادارهٔ مملکت و توسیع دائرهٔ شوکت حقنده‌کی پولتیقه‌سنه منافی کوردیکندن براً وبحراً مذکور اطه محاصره اولنه‌رق بالاستیمان فتح وتسخیر اولنمشدر «٨٦٦».

بوسنه سفری — بوسنه قرالنك طرف دولته ویره‌کلدیکی ویرکونك تحصیلی ایچون ارسال قلنان مأموری طرد و دفع ایتمسی وهربار سرحدات خاقانیه‌ده تجاوزات متمادیه ایله تبعهٔ

ملوكانه‌يی ازعاج ايلمسی حقنده اول طرفلره مأمور اولان میخال زاده علی بك طرفندن شكايات وارداولمسی بوسنه اوزرينه سفر همايون اعلانی موجب اولمغله طليعهٔ اردوی همايون اولمق اوزره اولجه محمود پاشا ارسال اولندی.

پاشای عدو تدمیر قرالك تحصن ايتدیكی محلی جستجو ايدرك لوفجه يايجه صوقول قلعه‌لرينی برر برر تسخیر ايلدكدن صكره كلوج قلعه‌سنه قپانمش اولديغی تحقق ايلدی .

لكن كلوجه كتمك ايچون غايت مخوف بر دربندی كچمك اقتضا ايتمكله نامداران شجعان امرادن طورخان بك زاده عمر بك تدقيق احوال ايچون ايلرويه سوق اولندی .

عمر بك طوتديغی اسرادن قرالك قيد واحتياطه عدم رعايت ايله سرمست غفلت اولديغنی اكلامقله همان ورباس كوپريسنی كچوب قلعه‌يی صاردی ودشمن ايله غايت قانلی بر محاربه‌يه كيريشدی.

بری طرفدن محمود پاشا دخی تكميل قوتی مخوف دربنددن امرار ايله ورباس كنارينه مواصلت ايتمش اولديغندن عمر بكك دشمن طرفندن احاطه اولنمقده بولنديغنی مشاهده ايلدی وكوپريدن كچمكه وقتك مساعده‌سزلكندن ناشی همان سواريلری يوزه‌رك قارشويه كچيروب دشمن اوزرينه شدتله هجوم ايتدردی .

قرال عساكر عثمانيه‌نك دليرانه مهاجمه‌سنه مقاومتی عقلی كسمديكندن پاشانك ارائه ايتديكی مواعيدی بالقبول قلعه ايله برابر نفسنی تسليم ايلمشدر .

قرالك الده بولنمسی برادرینك تحت محافظه‌سنده اولان اورجای قلعه‌سنك دخی ضبطنی تسهیل ایتمکله مذکور قلعه دخی دست تسخیره کچورلدکدن صکره بابجه موقعنه کلمش اولان جناب فاتحك بارکاه جهانکیرانه‌سنه اسرا ایله قلعه‌نك اناختارلری تقدیم قلنمشدر .

بونی متعاقب محمود پاشا واسطه‌سیله هرسك خطه‌سی دخی ضمیمهٔ ملك عثمانی قلندی. هرسك قرالی اوغلنی لاجل الاسترحام درکاه فاتحه اعزام ایلدکده ملکك نصفی اعاده و اوغلی سرای همایونده لاجل التربیه خدمت پادشاهیده آلیقونلمشدر.

بوذات بالآخره رتبهٔ وزارتی احراز ایله هرسك زاده احمد پاشا نامیله سرافراز ودولت علیه‌یه پك چوق خدمات مهمه ابراز ایدرك بین الوزرا نائل امتیاز اولمشدر.

قره‌مان اوغلنك وفاتی — قره‌مان اوغلی ابراهیم بك بو آرالق وفات ایتمش اولمغله ترك ایتدیکی یدی نفراوغللری غوغای وراثته دوشدکلرندن الك بیوکلری اولان اسحق بك اوزون حسنه ودیکرلری فاتح حضرتلرینه التجا ایلدیلر.

اوزون حسن اسحق بکك دخالتی ممالك محروسه حقنده‌کی نیات خصمانه‌سنه نعم الوسیله عدایدرك همان عساکر کلیه ایله قونیه جهتنه عزیمت ومقام امارتده بولنان پیر احمدبکی طرد ایله اسحق بکی قره‌مان امارتنه اقعاد ایلدکدن صکره دار الحکومتنه عودت ایلدی .

اسحق بك اوزون حسنك عودتندن صکره پیر احمد بکك عساکر عثمانیه ایله قونیه اوزرینه یوریه‌جکنه دائر بر سوز ایشتمش ویاخود روش حالدن اکلامش اولملیدر که همان کندیسیده سفیر مخصوص ایله آق‌شهر و بکشهر قضالرینی دولته ترك ایده‌جکنی بالبیان برادرلرینه یوز ویرلمامسنی استرحام ایلدیسه‌ده حضرت فاتح بو قضالر ابتدا مبایعهٔ شرعیه ایله آلنان محللر اولدیغندن چهارشنبه صوینك خط فاصل اولمسنی تکلیف ایلدی.

اسحق بك بو تکلیفی بالطبع قبول ایده‌مدیکندن پیراحمدبك قوهٔ کافیه ایله قونیه اوزرینه اعزام ومیر مومی‌الیه اسحق بکله ارمناكده محاربه‌یه قیام واکتساب غلبهٔ تمام ایله قونیه حکومتنی ضبط واسحق بك اوزون حسن نزدینه فرار والتجا ایلدی .

پیر احمد بك فاتحك بو لطف و عاطفتنه تشکر مقامنده قرەمان الکاسندن آق شهر ، بکشهری و ایلغین قضالرینی دولت علیه‌یه ترك ایتمشدر .

مجار و ونه‌دیکلیلرك اتفاقی و بالآخره انهزاملری — دولت علیه‌نك یوماً فیوماً توسیع ممالك و بلاد ایله ازدیاد شکوه وشوکت وشانی همجوار بولنان ونديك ومجار حکومتلرنجه باعث اندیشه اولوب هله بو کره بوسنه وموره‌نك استیلاسی دخی بسبتون بونلره داغ درون اولمغله بالاتفاق بوسنه وموره‌نك استحلاصنه قرار وبوقرارلرینی موقع فعله ایصاله صرف اقتدار ایلدیلر .

صاحبقران عدو شکار بونلرك افکار خصمانه‌لرینه کسب

وقوف ایلدکده صدر اعظم محمود پاشایی طایفهٔ سپاه اوله‌رق اوزره موره جانبنه اعزام و کندیلری دخی قوهٔ کلیه‌یی مستصحباً آهسته خرام مقابلهٔ اعدایه عزیمته اهتمام بیوردیلر .

وندیك عسکری دها اول طاورانوب موره‌یه کیرمش و موره والیسی سنان بکی کورفوس قلعه‌سنده محاصره ایلمش اولدیغندن محمود پاشا اردوسی کورفوس قلعه‌سی قربنه واصل اولمزدن اقدم سنان بك برخدعهٔ حربیه ایله دشمنی کرفتار انهزام ایتمش اولمغله پاشای غازی موره‌نك دیکر بعض قلاعنی اخذ و تسخیر واوجه طرف دولتدن ضبط اولندیغی حالده بودفعه ید دشمنه کچن کرمه حصارینی تعمیر ایله کیفیتی حضور شاهانه‌یه عرض ایلمشدر .

موره مسئله‌سی ختام بولمق مناسبتیله آرتق اول سمته حرکت شاهانه‌یه لزوم قالمدیغندن بوسنه جهتنه توجیه عنان بیورلدقده مجارلونك یالکز یایجه قلعه‌سنی ضبط ایله چکلدکاری اکلاشیلمغله مذکور قلعه‌نك استردادینی سنهٔ آتیه‌یه بالترك موکب پادشاهی پای تخته عودت ایلمشدر .

ایرتسی سنه یعنی ٨٧٠ تاریخنده یایجه‌نك استردادی قصدیله شهریار ظفر آثار بوسنه‌یه عزیمت ایله قلعه‌یی محاصره آلتنه آلدیلر .

مجار قرالی اردوی همایونك نظر دقتی ایزورنیق قلعه‌سنه توجیه ایتمك اوزره صوه نهرینی کچوب ایزورنیق قلعه‌سنی صارمشدی .

مجارلونك بو تشبثى اوزرينه حضرت فاتح بايجه‌نك محاصره‌سنى منت‌زاده محمد بكه توديع وايزورنيق اوزرينه دخى محمود پاشايى ارسال ايله كنديلرى صوفيه‌يه عودت بيورديلر .

پاشاى مشاراليه صعب‌المرور يوللرى آشه‌رق دره‌ووادیلرى طولاشه‌رق ايزورنيق محاصره‌سنى آچمق اوزره يوله‌روان وپيشدار اولمق اوزره ميخال زاده على بكى ايلرو كوندردى .

على بك قلعه‌يى محـاصره ايدن دشمن اردوسى اوزرينـه ناكهان دوشدكده ذاتاً صيت سطوت پادشـاهى ايله زهره چاك اولان دشمن بونلرى موكب همايون ظن ايله و قوجه مجـار اردوسى عثمانلونك برچرخه‌جى مفرزه‌سنه بيله مقاومت ايده‌ميوب عازم سمت فرار واسلحه و آلات موجوده واشياى سائره‌لرينى ميدان محاربه‌ده ترك ايدرك تخليص جان شيرينه صرف ماحصل اقتدار ايلديلر .

بو اثناده محمود پاشـا اردوسى دخى يتشمكله دشمنى تعقيبه مسارعت ايدرك صوه نهرينه قدر قوغوب يتشدكلرينى حوالهٔ سيف جلادتله بى‌نام و برچوغيده صوه‌يه دوكولمك صورتيله غريق بحر انتقام ايتديلر .

ارنودلوق سفرى — حضرت فاتحك مجارسـتان و ونديك محارباتيله مشغوليتى اوزرينه ارنودلقده ضعف اطاعت كورلمكه باشلاديغندن ٨٧١ سنه‌سى سلطان محمد خان حضرتلرى بالذات ارنودلغه عزيمت و مناستره مواصلتلرنده درون مملكتده مفرزه‌لر طاغتمق صورتيله اعادهٔ آسايشه موفق اولمشدر .

انجق ادرنه‌یه عودت‌نیه وقوع‌بولوربولمز مشهور اسكندر بك ایلبصان‌قلعه‌سنی حصروتضییقه واموال رعایایی یغما وتخریبه باشلدیغندن بتكرار ایرتسی سنه ینه ارنودلق قطعه‌سنه نصب خیام سطوت بیورلمشدر .

بو سفرده دخی اسكندر بك سطوت شاهانه‌یه قارشو طوره‌میوب مجبوراً فرار و اختفا ایتمش اولدیغندن مملكتلری ایكی سنجاغه بالتقسیم بندكاندن برر ذاته توجیه اولندی .

بعدما اسكندربكك ارنودلقده‌حكم ونفوذی‌قالمیوب‌بوواسی طاغیدلمش ورعایا وبرایا شر ومضرتندن قورتلمشدر .

قره‌مانه حكومتنك الغاسی — قره‌مان اوغلی پیر احمد بك هم پادشاهك خاله زاده‌سی وهمده نصبكرده‌سی اولوب حقنده سبق‌ایدن الطاف مخصوصهٔ شهریاری‌یی ملاحظه‌ایله تك‌طورمق لازم كلور ایكن محضا قره‌مان اوغلی فامیلیاسنك مركوز طینت وجبلتلری اولان خصائص ردیه اقتضاسنجه ممالك شاهانه‌یه تجاوزه وعباد اللهه ایصال شر و شوره باشلامغله آرتق شهریار قوی الاقتدارك اراده‌سی النه‌دن كیدوب همان قره‌مان مملكتنه سوق عنان و سطوت شاهانه‌لرینی قونیه اووه‌سنده اطرافه اعلان ایلدیلر .

پیر احمد بك خوف قهر پادشاهی ایله قونیه‌یی براقوب لارنده‌یه صاوشمش اولدیغندن قونیه قلعه‌سی بلا مزاحم ضبط اولندقدن صكره میرمرقومك تعقیبی محمود پاشایه احاله بیورلدی .

پاشای صاحب غیرت لارندەدە پیر احمد بکی صیقشدیروب محاربات شدیدەدن صکره احمد بك وعساکر موجودەسی وقرەمانلو انهزام فاحشەیە کرفتار اولدی .

پادشاه حکمت پناه قرەمان دیارندە اهالی آزالمق و همده استانبولی اعمار ایلمك فکریلە اول طرفك ارباب صنعت و اهل حرفت اولان سکنەسنی استانبولە نقل ایتدرمشلردر .

محمود پاشا پیر احمد بکی قاچردقدن و اوتەدە بروده قالمش اولان قرەمانیان بقایا و طرفکیرانی استیصال ایلدکدن صکره عموماً قرەمان رؤساسنی در زنجیر ایدرك حضور پادشاهی‌یە ایصال ایلدی .

ایشتە بوسفر جناب فاتح قرەمان اوجاغنی بالکلیه الغا ایدرك بدایت تأسس دولت علیەدنبری دولتە دائمی صورتدە ایراث مضرات عدیدەدن خالی قالمیان معجز بر قومشودن اناطولی‌یی تخلیصە موفق اولمش وقرەمان ولایتنی نجل نجیب وفرزنداد یبلری شهزادە سلطان مصطفی‌یە توجیە ایلمشدر .

وندیك دونناسنك اینوس قلعەسنی استیلاسی — وندیك حکومتنە عائد آلتمش پاره حرب سفینەسنك اینوس قلعەسنی استیلا و اهالئ بلدەیی قید اسارتە کرفتار ایلدیکی خبر دهشت اثری قرەمان سفری عودتندە واصل سمع شهریار سطوتشعار اولدقدە همان وزیر سابق محمود پاشا کلیبولی‌یە ارسال و اورادە

عسکر وسفاين حربيه جمع وتدارکیله اغریبوز اطه‌سنك ضبطنه مأمور بیورلدی .

محمود پاشا ۸۷۳ سنه‌سی ۱۰۰ پاره سفاین ایله اغریبوز قلعه‌سنه یناشدی وموکب پادشاهی دخی براً قلعه‌نك مقابله‌سنه یتشدی .

قره‌دن ودکزدن قلعه محاصره اولندیسه‌ده بو آرالق دشمن سکسان پاره کمی کلوب دونمای همایونه تعرض ایتمك ایستدیسه‌ده بر درلو جسارت ایده‌میوب اطراف جزیره‌ده طولاشمقده ایدی .

پادشاه آکاه بونلرك قلعه‌یه هجوم زمانی ترصد ایتمکده اولدقلرینی اکلامغله همان وقت معینی بکلمکسزین هجوم قوماندانسی اعطا ایلدکده دلاوران عثمانیه اوروجك کبی قلعه‌نك بروج وباروسنه طرمانوب سل سیف ایله ایچرویه آتلایه‌رق وراست کلدکلرینی قیره‌رق قلعه‌یی ضبط ایتدیلر .

وندیك امیرالی نیقوله باروی قلعه‌سنده لوای عثمانینك تموجاتنی مشاهده ایلدکده فکر تعرضدن واز کچوب ییقلوب کتمشدر .

اغریبوز سفری عساکر موجوده‌یی بحق اغنا ایتمش وقزل حصار قلعه‌سنده بولنان نقود بی‌قیاس مصارف حربیه‌یه قارشولق اولمق اوزره ایچ خزینه ایچون ضبط اولنمشدر .

بعض وقایع داخلیه — ۸۷۳ تاریخندن یتمش سکز سنه‌سنه قدر بش سنه ظرفنده شهریار عالی تبار حضرتلری اسفارو

محاربادن بالاجتناب مشاق سفریه‌دن ناشی مختل اولان صحت عالیلرینی‌اعاده وقوای بدنیه‌لرینی اکتساب‌ایتمك اوزره استراحته لزوم حس‌ایتمشلر ایسه‌ده ینه بومدت ظرفنده بوش طورمیوب پای‌تختك اعمار و احیاسنه و بر طاقم مدارس ومساجد ومکاتب تأسیسنه همت بیورمشلردر .

شهزاده جمك اون یاشنده ایکن قسطمونی ولایتنه تعیین بیورلملری دخی ۸۷۳ سنه‌سی وقایعندندر .

اوزون حسن وقعه‌سی واوتلوق بلی محاربه‌سی — آق قیونلی ترکمنلری امراسندن اولوب مساعدهٔ طالع و یاوریٔ بخت ایله قره قیونلی قره یوسف احفادندن جهانشاه میرزا وتیمورلنك احفادندن ابوسعیدمیرزایه غلبه‌ایله ایران آزربایجان وکردستانده بالاستقلال اجرای حکم و نفوذ ایدن اوزون حسن اکتساب ایتدیکی نشئهٔ غالبیت ایله سرمست غرور اوله‌رق عادتا تیمور کورکانی و بلکه مرتبهٔ طورینی تقلید و دعوای صاحبقرانی ایله آیین اسکندر ودارایی تجدیده آغاز و شرق و غربده فتوحات جدیده احرازی ایچون نفسنده خارق العاده بر استعداد کورمکده ایدی .

مرقومك مطمح نظری غبطه فرمای اقالیم و بلاد اولان ممالك محروسهٔ شاهانه ایسه‌ده جناب فاتحك صیت و سطوت جهانگیرانه‌سنه قارشو آچیقدن آچیغه تعرضه‌جسارت ایده‌میوب آنجق ممالك شاهانه‌ده هنوزموجود اولان اوفاق‌تفك حکومتلره معاونت صورتیله قوهٔ عثمانیه‌یی اضعافه چالیشمقده ایدی .

بو کره قرهمان اوجاغنك الفاسی اوزرینه پیر احمد وقاسم بکلرك کندیسنه دخالتنی عین فرصت بیلهرك همان آنلری ملك موروثلرینه اقعاد ایتمك اوزره وزیری مقامنده اولان بکتاش اوغلی ایله عمزادهسی یوسفجه میرزایی کلی ترکمن عسکریله ممالك محروسهیه ارسال ایله توقادی احراق وقیصریهوحوالیسنه ایراث انواع مظالم ایله القای غم فساد و نفاق ایتدردکدن صکره یوسفجهیی اون بیك آتلو ایله دیار قرهمانه صالدرمشدی .

صاحبقران زمان محمد خان اوزون حسنك شو یولدهکی معاملات عهد شکنانهسندن وسیما مرقومك فاتحه قارشو یازدیغی متجبرانه تحریراتندن فوق العاده غضبناك اولهرق همان عساکر عثمانیهنك اسکداره تجمعنی اعلان ویوسفجه میرزانك استیصالنی قرهمان والیسی شهزاده مصطفی خانه حواله وفرمان بیوردیلر .

شهزاده مصطفی معیتنه ویریلان اناطولی وروم ایلی عسکریله میرزایی قیرایلی قضاسنده صیقیشدیروب درجنك اول ترکمنلری تارمار وهمان اونده طقوزینی قنطرهٔ تیغدن امرار و یوسفجه ایله زینل ، عمر ، مظفر میرزالری مقیداً حضور شهریار غازییه تسیار ایلدی .

ترکمنلرك یاردیمیله برمدتجك مقام امارته صعود ایتمش اولان پیر احمد بك ینه نزد حسن طویله فرار ایدوب قاسم بك محافظهدن خالی بولندیغی سلفکه قلعهسنده قپانوب عواقب احواله انتظار ایلمشدر .

وقتا که ۸۷۸ سنه‌سی اول بهاری ایریشدی وعساکر عثمانیه جملهٔ اسکدارده قوریلان اردوی همایونه تجمع ایله قوای شوکت احتوای پادشاهی حد کفایه یتشدی .

پادشاه مظفر سپاه حضرتلری موکب همایونك حرکتنی فرمان بیوردیلر .

بروسه نیلی شهرنده روم ایلی عسکری وبکبازاری مرحله‌سنده قرەمان والیسی شهزاده مصطفی وقاز آباد صحراسنده آماسیه والیسی سلطان بایزید عساکر موجوده‌لریله اردوی همایونه التحاق ایتدیلر .

اوزون حسن اوزرینه حرکت ایدن اردوی همایونك موجودی یوز بیکی بولدقده حد کفایه‌ده عد ایدیله‌رك وقاعدهٔ سوق الجیشه مراعاةً میمنه ومیسره پیشدار دمدار مفرزه‌لری ترتیب اولنه‌رق ترجان صحراسنه نصب خیام سطوت بیورلدی .

اثنای طریقده آقنجی سرکرده‌سی اولان میخال اوغلی علی پاشا طوقادك انتقامنی آلمق اوزره اوزون حسنه تابع اولان کماح قلعه‌سنی وحوالیسنی یغما وغارت واهالیٔ مسکونه‌یی کرفتار قیدر اسارت ایلمشدر .

اوزون حسن دخی پادشاهك کندی اوزرینه کلیشندن خبردار اولدیغندن عساکرکلیه جمع ایله فراتك قارشویاقه‌سنده‌کی جبال منیعه و شلال رفیعه آرقه ویروب اردوی همایونه انتظار ایتمکده ایدی .

اردوی همایون دشمنه یاقلاشمغه باشلدقده روم ایلی بکلر بکیسی اولوب شجاعت وجلادتده بی نظیر اولان خادم مراد پاشا طلیعه اوله‌رق روم ایلی دلاورلریله ایلرویه سوق اولندی. صدر اعظم محمود پاشاده بونك احتیاطی اولمق اوزره مأمور ایدلدی .

مراد پاشا کنج ایسه‌ده ارباب بسالت وحماستدن حریص شان بر وزیر جلادتنشان اولدیغندن همان احوال دشمنی لایقیله تحقیق وتجسس ایتمدن وقاعدهٔ مرعیهٔ حرب آزمایدن اولان احتیاط ماده‌سنه لزوم کورمدن همان هجومه آت قالدرمش ومعیتنده‌کی دلاوران عثمانیه دخی کندیسنی تقلیداً فراته کچوب کوکره‌مش ارسلانلر کبی دشمنه صالدرمش اولمغله محمود پاشانك و آقنجی قوماندانی میخال زاده‌نك نصایح و وصایای مؤثره‌سی کارکر تأثیر اوله‌مامشدر .

بو حالی اولجه دوربین فراست ایله کشف وتخمین ایدن اوزون حسن ساخته بر رجعت ایله پاشایی اردوکاهنه قدر چکدکدن صکره عساکر موجوده‌سیله اورته‌یه آلوب و فراتك کچیدلرینی باغلایوب حرب شدیدن صکره پاشای مومی الیه ایله نیجه نیجه امرای نامدار احراز رتبهٔ شهادت ایله کامیین وسائر-لری دخی کرفتار پنجهٔ اعدای ضلالتقرین اولمشدر .

اسیر اولنلر میاننده طورخان اوغلی عمر بك ایله حاجی بك ودفتردار احمد چلبی دخی موجود ایدی .

١٠

عثمانلونك بر پیشدار فرقه‌سنك محضا شجاعت مفرطه اوغرنده فدا اولمسنه اوزون حسن بر موفقیت عظیمه سوسی ویروب ودولت علیه‌نك قوای موجوده‌سنه محو اولدی نظریله باقوب بعدما واصل تخت روم اولمق خیالرینه قدر چیقمش ایدی .

حتی طورخان زاده‌یه «ایشته روم ایلنك كزیده عسكرینی بتیردم آرتق بوندن صكره تخت بندر» یولنده تفوهاته بیله جرأتیاب اولمش ایدی .

پیشدار فرقه‌سنك بو وجهله انهزامی حضرت فاتحه نهایت درجه‌ده تأثیر ایتدیكندن داعیهٔ انتقام ایله همان اولدیغی محلدن فك خیام ایله اوتلق بلی نام تپه‌یه واصل اولدی .

بوراده دشمنك كافر اسحق نام سردارك تحت قوماندا سنده اولان چرخه‌جی فرقه‌سی كورلمكله همان داود پاشا بونلره هجوم ایدرك پریشان ایتمكله اوزون حسنك اصل اردوسی میدانه چیقدی .

ایكی اردو قارشو قارشویه كلدكده اقتضا ایدن نظام حربلر تشكیل وهجوم مانوره‌لری احضار اولنه‌رق محاربه باشلدی .

اولا صول قول قوماندانی شهزاده سلطان مصطفانك اداره‌سنده بولنان داود پاشا اناطولی عسكریله دشمنك صاغ قول قوماندانی بولنان حسن خانك كوچك اوغلی میرزا زینل عسكرینه هجوم كوستردیكندن عساكر عثمانیه‌نك شجاعت دلیرا.

نەسیلە درت ساعت صفوف اعدا تارمار و بو میانده قوماندان میرزا زینل عزب آغاسی محمود آغا طرفندن باشی کسیلەرك عازم یأس القرار اولدی .

اردوی همایونك صاغ قول قوماندانی اولان شهزاده بایزید خان کدك احمد پاشانك تدبیر وتعریفیله دشمنك اولا مرکزینه وبونی بوزدقدن صکره بریان حرکتیله صول جناحنه هجوم ایدرك بونلری ایوجه صارصدقده آرتق طرف دشمنده آثار هزیمت نمایان اولمغله بو آنه قدر اصلا یرندن حرکت ایتمامش بولنان مرکز اردوی همایون بویورغون عسکرك اوزرینه یوریمکه باشلدی دشمن اردوسنده فیما بعد محاربه ایتمکه حال ویکیچری وقپو قوللر کبی عثمانلونك اك کزیده عسکرندن متشکل اولان مرکز فرقەسنك سطوتنه مقاومته مجال قالمدیغندن عسکر اعدا کلیاً مضمحل اولمشدر .

بو حال حسن خانك منظوری اولنجه وار قوتی بازویه ویرەرك دخیلی بولنان قرەمان اوغلی اسحق بکله سمت فراره پویان و اردوسنك اعمال واثقالی و آلات و ادوات حربیەسی غارتکردهٔ غازیان اولدی .

پادشاه مظفر سپاه اوچ کون قدر میدان محاربەده اقامت ایلدکدن ومحمود پاشانك سرد ایتدیکی دلائل عقلیه ونقلیەیی قبول ایله دشمنی تعقیبدن واز کچدکدن صکره عودت بیورمشلردر .

میدان کارزارده اقامت بیوردقلری اثناده اسرای دشمنی

تفتيش وتدقيق ايله ق قيونلى اولدقلرى تحقق ايدن تركمنلرى خباثت سالفه‌لرى حسبيله همان قتل ايدرمشلردركه بو سياست شديده‌يه اعداى دولته موجب عبرت وقتال انتباه اولمق ايچون كروم كورلديكيده شبهه يوقدر .

محمود پاشانك انجامكارى — محمود پاشانك بو دولت ابد مدته سبق ايدن خدمات حسنه‌سى و اسفار ومحارباتده مشاهده اولنان يارلغى قدر امور سياسيه‌ده دخى دركار اولان قابليت واستعدادى حسبيله مقام صدارت عظمانك بحق اهلى اولديغى جناب فاتحك دخى معلوم شاهانه‌لرى اولمغله پاشاى مشار اليه حقنده دائما الطاف شهرياريلرى مبذول وبويوزدن خلافكيرانى منفور ومخذول ايدى .

آنجق محمود پاشانك بر مقتضاى بشريت مصلحته موافق بعض تدابيرى حساد وخصماسى طرفندن سوء تأويله اوغرا‌ديغندن اوزون حسن جنككندن عودت شاهانه اثناسنده صدر مشار اليه عزل وتقاعد بيورلدى .

اصحاب غمز ونفاق مومى اليهك عزليله دخى تشفىٔ صدر ايده‌ميه‌رك شهزاده مصطفى خانك ارتحالندن ناشى اولوقتلر حكمنجه مرعى اولان اصول ماتمه اشتراك ايتمديكنى وبوده مرحوم ايله آراسى ايو اولمديغندن ايلرو كلديكنى مقام شكايتده عرض ايله پادشاهى بوحال حزن وماتمنده اغضاب ايتملريله پاشاى مشارالیهك قتلنه ٨٧٩ سنه‌سى ربيع الآخرينك اوچنجى

كونی فرمان قضا جریان صادر اولمش وایجابی اجرا قلنمشدر.
الیوم نامنه منسوب اولان جامع شریفی قربنده‌كی تربهٔ مخصوصه‌لرنده مدفوندر. رحمة الله علیه

قریم خانلغنك حمایهٔ دولته ادخالی — سكز یوز سكسان سنه‌سی كدك احمد پاشا اوچیوز قدر سفن شاهانه ایله قره دكزك شمالنده كائن جنویزلرك النده بولنان كفه وازاق قلعه‌لرینك تسخیرینه مأمور بیورلدی.

احمد پاشا طوغریجه كفه‌یه بالوصول قره‌یه عسكر اخراجیله قلعه‌یی محاصره ایتمش ایسه‌ده جنویزلرده اقتدار مقاومت اولمدیغندن همان بالاستیمان تسلیم ایتدیلر. اورادن ازاق قلعه‌سنه توجه ایله طبق كفه كبی آنی اخذ وتسخیر واورادن چركزستانه قدر سواحلده بولنان قلاعی ضبط وامر محافظه‌لرنی صاغلام قازیغه ربط ایتدكدن صكره مظفراً درسعادته عودت ایلدی.

بورالرینك ضبطی و علم نصرت توأم عثمانینك بحر سیاهك سواحل شمالیه‌سنده تموجنمای مهابت اولمسی اوزرینه سلالهٔ جنكیزیه‌دن قریم شبه جزیره‌سنده مستقلاً اجرای حكم وسلطنت ایدن قریم خانلغی بالطوع والرضا دولت علیه‌یه رسم تبعیتی ایفا ایلمشدر.

بغدانه سفر همایون — بوندن اول بغدان حكومتی مغایر رضای همایون بعض حالاته تصدی ایتدیكی جهتله تأدیب

و تربیه‌سی اشقودره‌یی محاصره ایله اوغراشان روم‌ایلی بکلر-بکیسی سلیمان پاشایه حواله اولنمش ایدی.

سلیمان پاشا اشقودره‌دن قطع مراحل ایله بغدانه وارمش و محضا طمع خام بلیه‌سیله عسکری یغمایه طاغتمش ایدوکندن بغدانلونك بغتةً هجومی اوزرینه متفرق بر حالده بولنان قوهٔ عثمانیه دوچار انهزام اولدی.

سلیمان پاشانك انهزام واقعی حضرت فاتحك موجب غضبی اولدیغندن ٨٨١ سنه‌سی موکب همایونی بغدان قطعه‌سنه ایصال و اقتضا ایدن ارزاق و مهماتی دونمای همایونه تحمیلاً طونه واسطه‌سیله درون مملکته نقل و ارسال ایلدکاری حالده بغدانلو مملکتی کاملاً یاقوب یقمش و آثار عمراندن بر شی براقیه‌رق فرار و بر اورمانده اختفایه قرار ویرمش اولدیغی ایچون دشمندن اثر کوریله‌مامشدر.

نهایت دشمن شدتله جستجو اولندی و تصادف قیلندن اوله‌رق بر اورمانده صاقلاندقلری اکلاشلمغله درحال مذکور اورمانه هجوم اولنوب وقوعه کلان محاربهٔ شدیده‌ده عساکر عثمانیه اکتساب نصرت تام وبغدانلو کرفتار آلام انهزام اولدی.

بومحاربه‌ده عساکرعثمانیه‌دن دخی پك‌چوق شجعان احراز مرتبهٔ شهادتله کامران اولدیسه‌ده دشمنك نصفندن زیاده‌سی کردن دادهٔ تیغ آتشبار و بقیة السیوفی بغدان ویووده‌سی ایله عازم سمت فرار اولمشدر.

بغدانلو انهزامندن صکره اردوی همایون بتون مملکتی چالقایوب غنایم کلیه و بی‌حد اسرا اخذ ایدرك عودت ایلدی.

بو سفر همایونده افلاق بکی پرنس اردوله دخی معیت شهریاریده بولندیغندن غنائمدن اکاده آزوجه حصه چیقارلمشدر.

اشقودره‌نك فتحی — ارنبودلغك غربنده متانت ورصانتله مشهور اولان اشقودره قلعه‌سنك تسخیری ضمیرمنیر پادشاهیده جایگیر اولدیغندن بوندن ایکی سنه اول سلیمان پاشا مأموراً اول صویه کوندرلمش ایسه‌ده تسخیرینه موفق اولمقسزین بغدان اوزرینه عزیمت ایلمش ایدی ٨٨٣ ده بالذات شهریار غزا معتاد حضرتلری اشقودره‌یی تسخیر نیتیله پای تخت سنیه‌لرندن حرکت بیوردیلر وهمان درین نهرندن مرور ایله قلعه‌یی صاردیلر.

آنجق قلعه‌نك متانتی واطرافنك صرب طاغلرله محاط اولوب بورالره طوپ چیقارلمسنك عدم امکانی وبویانا نهری واسطه‌سیله دائما امدادك آرقه‌سی کسلمسی ضبط وتسخیرینی تصعیب ایتدیکندن پادشاه دقیقه‌دان وشهریار صاحب عرفان کلیتلی باقر کلچه‌لری جلب ایدرك طاغ باشلرنده مکمل طوپلر دوکدردی وقلعه‌نك اطرافنده واقع اش درغوس وکول باشی قلعه‌لرینی اولجه ضبط ایله نهر واسطه‌سیله کلان قوهٔ امدادیه‌نك آرقه‌سنی کسدی واشقودره حواله اولمق اوزره دیکر بر استحکام انشاسیله محصورینی بر حال مضایقه اشتماله ادخال ایله اورنوس زاده احمد بکی سردار تعیین ایدرك پای تخته عودت بیوردیلر.

احمد بك قلعه‌لویی آلتی آی قدر تضییق ایله جانلر ندن بیقدرمش اولمغله بالاستیمان قلعه‌یی تسلیمه شتابان اولدیلر. ذکر اولنان قلعه اهالیسی وندیك کمیلرینه ارکاباً وندیکه اسرا اولنمشدر.

ایتالیا فتوحاتی — فاتح مرحوم ارنبودلق سفرندن عودتده کدك احمد پاشایی ارنبودلقده‌کی بقیهٔ عصاتی قهروتدمیر ایتمك شرطیله اولونیه سنجاغنی احسان ایتمش ایدی.

احمد پاشا سراپا ارنبودلق قطعه‌سنی تسخیر ایله ایتالیا سرحدینه قدر ایلرولمش واورادن ایتالیا حکومتی ممالکندن معدود اولان پولیانك ضبطنی سهل‌الخصوص کورمش اولدیغندن پای تخته کله‌رك حضرت فاتحدن منوی ضمیری اولان ایتالیا فتوحاتی ایچون استیذان ایلدی.

بوخصوص فاتح مرحومك افکار جهانکیرانه‌لرینه موافق کلمکله ٨٨٤ سنه‌سی مشار الیهك معیتنه دونما وعساکر کلیه ترفیق اولنه‌رق صوب مقصوده یادبانکشای عزیمت اولدی.

احمد پاشا ایتالیا ساحلندن اوترانته‌یه یناشوب قره‌یه‌عسکر اخراجیله مذکور شهری وایکی اوچ سنه ظرفنده اولحوالینك برچوق قلاع وبقاعنه دسترس اولوب پولیا حکمدارینی اسپانیایه قاچمغه مجبور ایتمشدر.

آنجق فاتحك ارتحالیله هم بایزید خانك جلوسنی تبریك ایتمك وهمده عساکر امدادیه وکافیه آله‌رق ایتالیانك ایچرولرینه

طوغری ایلرولمك اوزره ٨٨٨ یلی تخت سنیه‌یه کلدیسه‌ده بو آرالق شهزاده جم مسئله‌سی موجود اولمغله احمد پاشانك تشبثاتی ثمره‌دار اوله‌مامشدر وپاشانك غیبوبتی اثناسنده پولیا حکمداری اسپانیا حکومتی طرفندن دونما وعسکر ایله اقدار اوله‌رق ینه مملکتنه کلمکله اورادهکی عساکر عثمانیه‌یه پریشانلق الویرمکله بو قدر سنه‌لك املك برهوا اولوب کتمشدر .

٨٨٤ تاریخنده آزاق قلعه‌سی قربنده کائن پوته حصاری وارزنجان سمتنده کائن طرول مملکتی وجزایر خالیه‌دن اولان بوزجه آطه ایله لمنوس جزیره‌سی جناب فاتحك ضمیمهٔ فتوحاتی اولمشلردر .

بو آطه‌لره محال سائره‌دن اهالی نقل واسکان اولنه‌رق تکثیر نفوسلرینه اعتنا اولندی .

ینه بو سنه ایچنده طریق حجده‌کی صو حوضلرینك خرابیتی جهتله طرف شهریاریدن تعمیر و ترمیملرینه مساعده التماسی حقنده وقوعبولان مراجعتك ملك مصر طرفندن حکمسز براقیلمسی وذوالقدریه خاندانندن بداق بکه مصریلرك وسهوار بکه عثمانلیلرك معاونت وصحابتلری مسئله‌سیله ایکی حکومت اسلامیه بیننده بر برودت تولد ایدرك تا صاحبقران زمان یاوز سلطان سلیم خان عصرینه قدر کرکینلك دوام ایتمشدر .

رودس سفری - آق دکزده واقع رودس آطه‌سی قوالیه‌لرك النده اولوب مرقوملر ایسه غایت ماهر قورصان

اولدقلرندن دکزلرده راست کلدکلری سفائن اسلامیه‌یی ضبط وسواحل عثمانیه‌یی یغما ایدرلر ایدی .

حضرت فاتح هم مرقوملرك حرکات تجاوزکارانه‌لرینه نهایت ویرمك وهمده فتح قسطنطنیه‌یه موفق اولدقلری کبی وقتیله صحابهٔ کرام طرفندن محاصره اولنان بر آطه‌نك دخی تسخیرینه موفق اولمق امید مجاهدانه‌سیله دونمای همایون ایله مسیح پاشایی مأمور وکندیلری دخی اطه‌نك مقابلنده‌کی اناطولی ساحلنه عساکر کلیه ایله عبور ایتمشلر ایدی .

مسیح پاشا دونما ایله اطه‌یه یناشوب عسکری اخراج وقره‌دن دخی اناطولی لشکرینی مخصوصاً قوریلان کوپریدن درون جزیره‌یه ادخاله موفق اولمش واولنان مدافعه‌کارانه محاربانده نفس ردوس قلعه‌سنه یدی قدر لوای عثمانی رکز ایدیله‌رك تسخیری قوهٔ قریبه‌یه کتورلمش ایسه‌ده مسیح پاشانك مناسبتسز براعلانی قلوب عسکری دلکیر ومحاربه‌دن تنفیر ایتمکله بلا فتح عودت اولندی .

حضرت فاتحك وفاتی — « ٨٨٦ » تاریخنده پادشاه غزا معتاد حضرتلری عربستان سفری نیتیله اسکداره مرور ایتدکلرنده مزاج همایونلرینه انحراف طاری اولمش ایدی.

آنجق شدت غیرت شاهانه‌لری عزم ونیتلرندن فراغته مساعده ایتمدیکندن خسته اسکداردن حرکت ایتمشلر ایسه‌ده کبکبوزه‌یه وارر وارمز مرضلری کسب شدت ایدرك

سنهٔ مرقومه ربیع الاولنك دردنجی پنجشنبه کونی ارجعی امرینه لبیك زن اجابت اوله‌رق روح پر فتوحلری عازم کاشنسرای علیین اولمشدر. «رحمة الله علیه رحمةً واسعه»

فاتح سلطان محمد خان مدیحهٔ «نعم الامیر» ایله مظهر ستایش رسول رب منان اولمش برپادشاه ذیشان اولوب عراق واندلسده‌کی قوای عظیمهٔ اسلامیه‌نك اندراسی ایله دوچار تفرقه اولان مایهٔ موحدینی استانبول کبی بر بلدهٔ جسیمه‌نك تسخیرینه موفقیت ایله بر مرکز اسلامیت تأسیس ایتمش شام بغداد قرطبه غرناطه کبی باعث اشتهار و افتخار مسلمین اولان مراکز مدنیه‌یی بلدهٔ طیبهٔ قسطنطنیه ایله تلاقی ایلمشدر.

تاریخ تولدلری ۸۳۳ جلوسلری ۸۵۵ ارتحاللری ۸۸۶ مدت سلطنتلری ۳۳ مدت عمرلری ۵۳ سنه‌در .

تأسسمزك ایلك دورهٔ ترقیسی فاتحك زمان سلطنتی اولدیغنده مورخین عثمانیه متفقدر .

علوم وفنون فاتح عصرنده واصل درجهٔ کمال اولمشدر.

فاتحك علومه محبتی زماننده‌کی علمایه اولان فرط حرمت ورعایتی ایله وصنایعك ترقیسنه خدمتی بلاد مفتوحه‌ده‌کی اهل حرفتك پای تخت شاهانه‌لرینه جلب اولنمسیله مثبتدر .

فاتحك اهل وارباب صنعتی حمایتی سببیله‌درکه زماننده فنون حربیه کاملاً دکیشمش واردولرمز اول زمانه کوره اسلحهٔ

جدیده ومهارت عسکریه جهتیله ملل موجوده یه قات قات فائق برحال اکتساب ایلمشدر.

فن قلعه کشایی دخی آیروجه شایان تذکاردر.

استانبول محاصره‌سنده هوان طوپی ایجاد ایتمك استانبولی بشریوز اوقه‌لق گله آتار جسیم طوپلرله دوکدرمك اشقودره محاصره‌سنده بلغراد سفرنده طاغ تپه‌لرنده طوپ اصاغه ایلمك فاتح دورینك عسکرلکجه اولان ترقیسنه برمعیار صاییلور.

فاتحك معلومات سیاسیه‌سی دخی پك واسع ایدی.

مهارت سیاسیه‌سنك اك بیوك دلیلی قرن ثانی ایله قرن اخیرك فاصله‌سنی تشکیل ایدن ١٥٠٠ سنه‌لك قوجه بیزانس دولتنك اورته‌دن قالدیرمسنه موفقیتدر.

جنویزلرك طردی قره‌مان اوجاغنك لغوی قریمك التحاقی طربزون حکومتنك محوی اوزون حسن کبی برنوظهورك تأدیبی ارنبودلغك تسخیری کبی هر بری بر پادشاهه سرمایهٔ مفخرت صاییلان وقایع عظیمه‌یه موفقیتی سیف جلادتیله برابر مهارت سیاسته استناد اولنور حاصلی فاتحك اوصاف ومزیتنی بیان بویله برقاچ سطر یازی یازمقله ممکن اوله‌میه‌جغندن مشارالیه حقنده عصرینك اك بیوك پادشاهی اك داهی سیاسیسی اك ماهر اك متبحر عالمی دیمکله ختم مقال ایلرز.

غازی سلطان بایزید خان ثانی

حضرتلری

﴿ سلطان بايزيد ثانى ﴾

آماسيه‌دن عودتلرى — سلطان بايزيد پدرينك حال حياتنده آماسيه واليسى اولديغندن فاتحك گكبوزه‌ده ارتحاللرى خبرينى آلمسى اوزرينه طقوز كونده درسعادته مواصلتله مقام پدره جلوس بيورديلر .

واولوقته قدر محفوظ محفظهٔ احترام اولان فاتحك نعش غفران نقشلرينى انشا كرده‌لرى اولان جامع شريفك خطيره‌سنده‌كى موقع مخصوصه‌يه دفن ايتدرديلر .

بايزيدخانك آماسيه‌دن ورودينه قدر درسعادتده يكيچريلرك بعض مرتبه يولسز حركتلرى كورلمش وبواثناده وزير اعظم محمد پاشاى قره‌مانى‌نك اتلافى و اغنياى بلده‌نك خانه‌لرينك يغمالرى كبى حالات غير لايقه‌يه اجتسارلرى اسحق پاشانك همت وغيرتيله ازاله اولنمشيدى .

پادشاه مرحمتپناه يكيچريلرك قباحتنى عفو وجمله‌سنى معاملهٔ نوازشكارانه ايله تلطيف ونديم خاصلرى مصطفى پاشايى بالضرور كيرو اماسيه‌يه اعاده ايلديلر .

شهزاده جم — شهزادهٔ مشار اليه پدرينك ارتحاليله سر بهواى خليا اوله‌رق بعض مطالبات نامرضيه‌يه باشلديغندن ادعاسى بالطبع مقبول اوله‌مامغله مشار اليه مصره واورادن

قره‌مانه وردوس شوالیه‌لری واسطه‌سیله اوروپایه عزیمت و آخر عمرینه دکین اوروپانك مواقع مختلفه‌سنده امرار حیات ایلمشدر .

قره‌مانه اوغلی قاسم بکك ظهوری — قاسم بك اوزون حسن وقعه‌سندن صکره ایرانده سرسریانه کشت و گذار ایله دولتك برغائله‌لی وقتنی بکلیوب تکرار قره‌مان امارتنه نائل اولمغه انتظار ایتمکده ایکن جم وقعه‌سی اوزرینه همان نائل آمال اوله بیلمك خلیاسیله قره‌مان دیارینه کلدی وباشنه طوپلدیغی برچوق اوباش وقلاش مقوله‌سی ایله هربار مستعد نائرهٔ فساد اولان طورغودلی ووارساق عشایرینی مستصحباً لارنده جهتلرینی غارت ایلدکدن صکره قونیه اوزرینه یوریدی .

اول اثناده قونیه والیسی شهزاده شهنشاه ایدی . مشارالیه معیتی عسکری ایله قاسم بکی پروانه چایری نام صحراده قارشولیوب آرالرنده قانلی بر محاربه دخی وقوعبولدیسه‌ده شهزاده‌نك عسکری حد کفایه‌ده اولمدیغندن بالضرور قونیه قلعه‌سنه التجایه مجبور اولمشدر .

بونك اوزرینه قهرمان اوغلی کدك احمد پاشا قره‌مان اوغلی اوزرینه کوندرلدی. احمد پاشانك اوته‌دنبری طنین انداز اولان صیت وشهرتی سببیله قاسم بکی ایچ ایلنه قاچمغه مجبور ایتمکله همان آرقه‌سندن تعقیب ایله حدود مصریه اولان سلفکه صوینه قدر قوغدی .

قاسم بك طرسوسه التجا ایله کدك پاشادن یاقه‌سنی قورتارمشدر

کدك احمد پاشا قاسم بکك غائله‌سی بسبتون تمدیجه بورالردن چکلمکی مناسب کورمدیکی ایچون لارنده‌ده قیشلامغه قرار و کیفیتی دربار شوکتقراره عرض و اشعار ایلدی .

قاسم بك ینه تك طورمیوب مصرده بولنان سلطان جمی صنیعه ایله قرمانه دعوت ایدرك بالطبع تولد ایدن قاریشقلقلردن استفاده‌یه چالشدیسه‌ده آخرکار سطوت پادشاهی ایله جم غائله‌سی بر طرف ایدیله‌رك قاسم بك ینه سرسریانه طولاشمغه مجبور اولدی .

قاسم بك بوطوتدیغی مسلکك چیقار بریول اولمدیغنی درك واذعان ایله کندیسنه برنانپاره تخصیصی ایچون شهریار مرحمتشعاره مراجعت ایدرك ایچ ایلده بر سنجاق توجیهیله مظهر عفو وعاطفت بیورلمشدر .

بغداده سفر همایونی — جم وقعه‌سی قاسم بك غائله‌سی کبی وقایع داخلیهٔ دولتدن بغدان حاکمی استفاده ایده‌رك دولته قارشو طورینی تبدیل و ممالك محروسهٔ شاهانه‌یه تجاوزاته قیام ایتمش اولدیغندن بغدانلویه حدینی بیلدرمك و دولتك سطوت عسکریه‌سنك بقاسنی انظار یار واغیارده کوسترمك اوزره حضرت پادشاه ٨٨٩ سنه‌سی بهارنده سمت بغدانه عزیمت بیوردیلر وایساقجی موقعندن طونه‌یی کچوب براً وبحراً کلی قلعه‌سنی صاردیلر .

بوسفرده افلاق بکی ایله قریم خانی منکلی کرای دخی اللی بیك تاتار سواریسیله اردوی همایونه التحاق ایلمش ایدی .

قريم خانلرينك اسفار و محارباتده بالفعل خدمت دولتده بولنملرى بوسفردن ابتدا ايدر .

كلى قلعه‌سى كلى تضييق ايله ضبط اولندقدن صكره آق كرمانى محاصره واوده هر نقدر متين ومستحكم ايسه‌ده صولت قاهرهٔ عثمانيه‌يه تاب آور مقاومت اوله‌مديغندن استيمان صورتيله فتح اولندى .

حضرت پادشاه لسبب آقكرمان اهاليسنى اناطولى‌يه نقل واسكى بيغاده اسكان ايتدرديلر .

اردوى همايونك عودتنده بغدان بكى ينه آقكرمان قلعه‌سنه عساكر كليه ايله كله‌رك هجوم ايتمش ايسه‌ده عساكر مستحفظه‌يى شديداً مقابله ايتدكارى كبى روم ايلى بكلر بكيسى على پاشا دخى برفرقهٔ منتخبه ايله بغدانه سوق واسرا اولنمغله مشاراليه سراپا خطهٔ بغدانى چكنيوب و بغدان حاكمى لهستانه فراره مجبور ايلدى . (٨٩٠)

مملكتى عسكره يغما ايتديردكدن صكره عودت ايلمش در .

لكن على پاشا عودت ايدر ايتمز ينه بغدان بكى كلى و آقكرمانى استخلاص فكريله عساكر كليه جمع ولهستان ايله مجارستاندن قوهٔ امداديه آله‌رق حركات حربيه‌يه تشبث ايتمكله روم ايلى امراسنك نامدارلرندن مالقوچ زاده بالى بك آقنجى فرقه‌سى ايله بغدانه مأمور بيورلدى .

مير مومى‌اليه بروت نهرى اوزرينه كوپرى آتوب بغدانه

نچه‌رك اطرافه آقنجی فرقه‌لرینی طاغتدی و مملکتی یغما و تخریبه قویولدی .

بو حالی كورن بغدان بکی قوۀ كلیه ایله بالی بك فرقه‌سی اوزرینه هجوم ایله آنی بك آز عسكرله باصدرمش ایسه‌ده عثمانلی دلاورلری جلادت فطریه‌لری ایجابنجه دشمنه شدیداً مدافعه‌یه اقدام واخشامه قدر استعمال شمشیر خون آشام ایله بغدانلونك یوزینی دوندرمشلردر .

بالی بك بوزیلان دشمنی ایرتسی كون شدیداً تعقیب ایله یتشدیكنی قلنجدن كچیرمشدر .

بو انهزامدن صكره بغدان بكنك نره‌یه صاوشدیغی معلوم اولهمامشدر .

دولت چراکسه ایله محاربات — دولت علیه ایله حکومت چراکسه آراسنده زمان فاتحده ذوالقدریه وطریق حجده‌كی تعمیرات مسئله‌لرندن طولایی تحدث ایتمش اولان كركینلك جناب فاتحی اعضاب ایتدیكندن اواخر ایامنده دولت چراکسه اوزرینه تدارکات کلیه‌ایله حرکت بیورمش اولدقلری حالده ارتحاللری وقوعبولمش ایدی .

ایكی حکومت اسلامیه آراسنده‌كی مباینت سلطان بایزید خان زماننده دخی تحدث ایدن مسائل مهمه‌دن طولایی دها زیاده كركینلك پیدا ایلمشدر .

كرچه ملك قایتبای تبریك جلوس همایون ضمننده علی .

الأصول ایلچیلر کوندردیسه‌ده مرقوملرك صفوق طاورانملرندن ایشـك دائرهٔ رسمیتده اولدیغی اکلاشیلدیغی کبی شهزاده جمی حمایه‌سی وهند ایلچیسـنك نام شهریاری‌یه اوله‌رق استصحاب ایلدیکی هدایایی‌قاتیبایك عادتاغصب ایلمسی ودولتك منسوبیننده‌ن علاء الدوله‌یی هربار ازعاج ایتمسی حاصلی عثمانلی حجاجندن‌فاحش صورتده باج آله‌رق تجریم ایلمسی کبی اسباب منظمه پادشاهی صوك درجه‌ده اغضاب‌ایلدیکندن پدرلرینك موفق‌اوله‌مدقلری عربستان سفرینی اویاندرمغه قرار ویرمشلردی .

بناءً علیه ۸۹۰ سنه‌سی قره‌مان بکلر بکیسی قره کوز پاشا اناطولی عسکریله اطنه وحوالیسنك تسخیرینه مأمور وذوالقدر زاده علاء الدوله بکك یاننه دخی عسکر ترفیق ایدیله‌رك اوده عساکر مصریه‌یی اشغال ایچون ایلرو کوندرلدی .

قره‌کوز پاشا برموجب فرمان‌همایون اطنه‌اوزرینه یوریدکده اهالی وعشـایر ترکمانیه کاملاً عرض اطاعت ایدرك اورالری کاملاً قبضهٔ تسخیره آلدی .

علاء الدوله دخی عساکر عثمانیه ایله اقدار اولندیغی حالده حلب اوزریـنه یورییوب حلب روم قلعه بیره‌جك جهتلرینی کاملاً ضبط وعساکر چراکسه‌یی ملاطیه‌یه قدر فراره مجبور ایتمشدر .

آنجق چرکسـلرك قوتلی بر سـواری مفرزه‌سی ناکهان چیقیویرمکله میر مومی الیه عساکر عثمانیه سرداری یعقوب

پاشایه خبر بیله ویرمکسزین صاوشمغله یعقوب پاشا مفرزه‌سی صوك درجه‌یه قدر دوکوشه‌رك وبرچوق خسار ویره‌رك یقایی قورتاره‌بیلمشدر .

دیکر طرفدن ملك قایتبای اطنه وحوالیسنك استردادی ایچون امیر کبیر اوزبك ایله شام امیرالامراسی تمرزی عساکر کلیه ایله کوندرمش اولدیغندن مومی الیه اورالری قوهٔ کلیهٔ دولتدن خالی بولمغله همان ضبط ایتمش ایسه‌ده اطنه وطرسوس قلعه‌لری مستحفظلری شدیداً مقاومت کوسترمشلردر .

علاء الدوله‌نك وفاسزلغی یوزندن وقوعبولان ملاطیه انهزامی ایله بو سفر اطنه وطرسوسده اوزبکك اکتساب ایتدیکی موفقیتی بایزید خانك مسموعی اولدقده شجعان وزرای عظامدن هرسك زاده احمد پاشایی ۸۹۱ سنه‌سی اطنه جهتنه اعظام بیوردیلر .

آنجق احمد پاشا اردوسنده بولنان حضر زاده محمد پاشا ایله قره کوز پاشا هرسك اوغلنك سردارلغی چکه‌مدکلری ایچون احمد پاشایی لکه‌لمك ایچون اولجه بینلرنده ویردکلری قرار وجهله ایکی عساکر اطنه جهتنده محاربه‌یه باشلار باشلامز فرار ایدیویرملریله بوکیفیت عساکر عثمانیه‌نك انهزامنه واحمد پاشانك مجروحاً دشمن النه کچمسنه سبب اولدی .

بو انهزامی مشاهده ایدن اطنه وطرسوس مستحفظلری مقاومتدن مأیوس اوله‌رق قلعه‌لری اوزبکه تسلیم ایتمشلردر .

اشبو هزائم متتابعه اوزرینه حضرت پادشاه « ٨٩٢ » سنه‌سی داود پاشا قوماندا سیله یکی چری وعزب وسائر قپو قوللرندن مرکب غایت جسیم براردو احضار ایدرك اطنه جهتلرینه سوق ایلدی.

اردوی همایون آلاطاغ اتکنده چادرلرینی قوره‌رق علاءالدوله بك دخی بوراده ملاقی اوله‌رق اردونك صورت حرکتنی مذاکره ایتدیلر.

بواثناده ایچ ایل وتوابعنه انتخاب اهالی ایله یرلشمش اولان طورغود اوغلی ایله بعض عشایرك حال عصیانده بولنملری اوزرینه اردوی همایونك بونلری کیریده براقوب ایلرو کتمسی فن حربجه غیر جائز ایدوکندن سردار عساکر عثمانیه‌یی اوچ قوله افراز وبر قولنی بونلرك اصلاحنه دیکرینی طرسوس جهتنك سرحدینه اوچنجیسی طورغود و وارساق عشایرینك استیصالنه تعیین ایلدی.

طورغودلی اوغلی یاقه‌یی اله ویره‌جکنی اکلار اکلامز همان فرار ایله حلب قلعه‌سنه التجا ایلمشدر.

طورغودلی اوغلنك فراری اوزرینه عشایر عاصیه کاملاً داود پاشایه عرض اطاعت ایلدیلر.

بواصلاحات ایله اوغراشیله‌رق قیش موسمی تقرب ایله حرب زمانی کچمش بولندیغندن چراکسه‌دن اخذ انتقام ماده‌سی سنهٔ آتیه‌یه تعلیقاً داود پاشا پای تخته عودت ایلدی.

«۸۹۳» سنه‌سی خادم علی پاشا سردار نصب اولنه‌رق ومعیتنه آناطولی وقره‌مان بکلربکیلری سنان ویعقوب پاشالر دخی ترفیق قلنه‌رق چراکسه‌دن اخذ انتقام ایچون یوله چیقارلمشدر.

ملك قایتبای طرفندن معززاً اسارتدن اعاده اولنان هرسك زاده دخی یوز قدر سفاین ایله بحراً سوریه و اطنه سواحلنی ترصد وعلی پاشایه معاونت ایچون اعزام قلندی.

علی پاشا اطنه ولایتنه داخل اوله‌رق چرکسلردن خالی بولمغله همان اناوارزه، کوزه، ایاس، بحرون وملوانه قلعه‌لرینی بلامزاحم تسخیر وسیس قلعه‌سنك ضبطی ایچون دخی روم ایلی بکلربکیسنی مأمور ایلدی.

سیس قلعه‌سی خیلی طیاندی حتی امداد اوله‌رق سردارك بالذات کلمسنه دخی لزوم کوستردی. فقط عثمانلو طوپچیلرینك مهارتی سایه‌سنده قلعه‌نك برج و باروسی خاك ایله یکسان اولدیغندن بالضرور تسلیمه مجبور اولمشدر.

اطنه جهتنك بویله عثمانلولر طرفندن تحت استیلایه آلنمسی اوزرینه ملك قایتبای کلیتلی عسکر احضار و سالف الذکر امیر اوز بکك تحت قوماندانسنده اوله‌رق تسیار ایلدیسه‌ده بو عسکر اطنه‌یه کچمك ایچون بغراص طاغنك اتکیله ساحل آراسنده‌کی ساحلی کچیددن مروره مجبور اولوب حالبوکه مذکور طریق اولجه هرسك زاده دونمانسنك تحت اشغال و ترصدنده اولمغله عساکر چراکسه توقفه مجبور اولمش ایدی.

آنجق بو آرالق شدید بر فورطنه ظهور ایدوب دونمای همایون ساحلدن تباعده مجبور اولمغله بوحال چرکس اردوسنه اطنه یه وصول ایچون بر مساعدهٔ مخصوصه اولدیغندن همان چرکسلر جیهان و سیهان نهرلرینی بعدالمرور آغا چایری نام محلده عثمانلو اردوسنه ملاقی اولدیلر .

طرفین غایت خونریزانه بر غوغایه کریشدی . محاربه‌نك الك قیزغین بر زماننده اوته‌دنبری فراره آلیشمش اولان قره‌مان عسکری صف حربی ترك و آناطولی عساکری دخی بونلره تبعیتله قاچمغه باشلدقلرندن اردوی همایونده آثار هزیمت یوز کوسترمکه باشلادیسه‌ده مرکز قولنده بولنان یکیچری غازیلری ایله سائر قپو قولی یکیتلری مردانه ثبات ایدرك دشمنك یوزینی چویرمکه موفق اولمشلر ایدی .

اولجه دشمنك قره‌مان فراریلرینی تعقیبه کیدن تمرز فرقه‌سی موفق اوله‌مدیغندن دارالحربه عودتده کندی اردولرینی بوزولمش کورملریله همان بو یادکارلر اردوکاهلرینی یغما ایله حلب یولنی طوتدیلر ایسه‌ده هرسك زاده ینه طارکچیدی طوتمش اولدیغندن کلی تلفات ویره‌رك سمت سلامته چیقه‌بیلمشلردر .

دشمنی کرفتار انهزام ایتدکدن صکره سردار خادم علی پاشا اردونك آغرلغنی وطوپلرینی اطنه قلعه‌سنه براقوب کندیسی کولك بوغازی طریقیله قره‌مان ارکلیسنه واصل واورادن کیفیتی عتبهٔ پادشاهی‌یه عرض و برموجب ارادهٔ شهریاری ارتکاب عار

فرار ایدن قره‌گوز پاشا ایله یولار قیصدی ومال اوغلی اسحق واناطولی دفترداری کبی حمیتسزلری مقیداً دربار شوکتقراره ارسال ایتدکدن صکره اردوی‌همایونی مستصحباً پای تخت سنیه‌یه مواصلت ایلدی .

چرا کسه سرداری امیر اوزبك فراره حاضرلنمقده ایکن اردوی همایوننك عودتنی حس ایتدکده درحال اطنه قلعه‌سنی محاصره ایلدی ایسه‌ده قلعه‌نك متانتی ضبط وتسخیره مانع اولمغله لاجل التضییق بکلمکده ایکن ناکهان جبخانه آتش آلوب درون‌قلعه‌ده کلی خسار ایقاع ایتمش اولدیغندن محصورین اوچ کون قدر مقاومتدن صکره قلعه‌یی امیر اوزبکه تسلیم ایتدیلر .

بو آرالق معهود علاءالدوله مصریلر طرفنی التزام ایله طرف دولتدن قطع علاقه ایتمك کبی بروفاسزلغه جرأت ومحضا دولت علیه‌نك مصریلر ایله بوزوشمسی کندی یوزندن اولدیغی ومسند حالیه‌سنه نائلیتی ینه سایهٔ دولتده بولدیغی حالده ولی نعمتنه‌قارشو اظهار روی عداوت ایتمکله مرقومه‌رغماً علاءالدوله‌نك قرنداشی وخصم جانی اولان بداق بك ذوالقدریه مملکتنه والی نصب وتعیین ومأموریتنی ضبط ایتمك اوزره معیتنه عساکرکلیه ترفیق اولنمشدر .

بداق بك معیتنه ویریلان عساکر عثمانیه‌نك ورودینی بکلمکسزین ممالك ذوالقدریه‌ده طرفدار بولورم اعتقادیله همان

حرکت ایتمش و علاءالدوله ایله بر حرب شدیده کریشمش ایسه‌ده بروجه بالا عسکرینك آزلغی وامداد ایچون چاغردیغی قره‌مان بکلر بکیسی محمود پاشانك اغفالاتنه قاپیلوب وقتیله یتیشه‌مامسی سببیله مغلوباً میدان حربی ترکه مجبور اولمش ایدی .

حضرت پادشاه بداق بکك هزیمتنی وتکرار امیر اوز بکك قیصریه وقره‌مان دیارنده تخریبات اجرا ایتمکده اولمسنی ایشتدکده غایت مکمل بر اردو احضاریله بالذات عزیمت فکرنده ایکن علمای اسلامیه‌نك وسیما تونس حکمداری سلطان عثمانك توسطی اوزرینه چرکسلر ایله عقد صلحه قرار ویرلدی «۸۹٦» .

بو برقاچ سنه ظرفنده اطنه‌وادرنه ودرسعادتده جبخانه‌لرك آتش آلمسی دهشتلی صاعقه‌لرك نزولی وسیللرك وقوعی وزلزله‌لرك حدوثی یوزندن کلی خسار کورلمشدر .

ارنودلوه سفری — بو اثناده مجار قرالی ژان هونیادك وفاتیله مملکتده قاریشیقلق تحدث ایتمسی مجارستانك ضبطنی تسهیل ایده‌جکی و هله بلغراد محافظی اولان جنرالك بالذات بایزیدخانك ورودنده قلعه‌یی تسلیم ایلیه‌جکی حقنده سوز ویرمش اولدیغی سمندره محافظی سلیمان پاشانك معروضاتندن اکلاشلمش اولمغله ارنودلق سفری نامیله شهریار ظفر شعار حضرتلری درسعادتدن حرکت وسنان پاشایی ۳۰۰ پاره سفاین حربیه ایله اولونیه‌یه مأمور بیوردی «۸۹۷» .

موکب پادشاهی صوفیه‌یه مواصلت ایلدکده مجارستان

ایشـلرینك یوله قوندیمی و بلغراد محافظلك تبدیلی ینه سلیمان
پاشا طرفندن عرض اولنمغله و یکی قرال طرفندن دخی متعاقباً
تجدید روابط ومناسـبات و نامهٔ قرالی‌یی حاوی بر سفیر ورود
ایتمکله آرتق مجارستانه عزیمته لزوم قالمامش اولدیغندن ارنودلقجه
بعض اصلاحات مهمه اجراسندن صکره پای تخت سنیه یه عودت
همایون وقوع بولمشدر .

لکن مؤخراً مجارلولك نقض عهد ایتمسی اوزرینه سمندره
والیسی میخال زاده علی بك قوماندا سیله مجارستانه آقنجیلر
صالدیریله‌رق غارت ایتدرلمش اولمغله بوکا مقابل مجـار قرالی
دخی بوسنه اوزرینه دربخی نام سرکرده قوماندا سیله برچاپول
مفرزه سی کوندرمشدر .

دربخی مفرزه سنی بوسنه بکلر بکیسی قهرمان یعقوب پاشا
بروجه استیصـال قهر و تنکیل ایتمکله مظهر عاطفت پادشـاهی
اولدی «٨٩٨» .

لهستانه سفری — له قرالی ممالك عثمانیه یه تجاوز آرزو سیله
بغدان حاکمنی اتفـاقه دعوت ایلدی . حالبوکه بغدانلو تلخابهٔ
سطوت شمشیر عثمانی‌یی چوق دفعه‌لر طاتمش اولدیغندن مرقومك
بویولده‌کی اغفـالاتنه قاپیلمدیغی کبی لهلولك آلتی بیك زرهلی
سواریسنی برحیلهٔ مخصوصه ایله اتلاف ایتدیکندن بغدان بکنك
شوخدمتی نزد پادشاهیده تقدیر وکندیسنه مرصع اسکف وسائر
هدایا ارسالیله تسریر بیورلمشدر «٩٠٢» .

اهلونك بو یولده‌کی تصورات عداوتکاریسی شدیداً تأدیبی مستوجب اولدیغندن سلستره بکی نامداران امرادن مالقوچ اوغلی بالی بك ۴۰۰۰۰ سواری ایله لهستانه مأمور بیورلدی . مومی الیه بغدان طریقیله عزیمت ومعیتنه بغدان بکی دخی التحاق ایدرك لهستانك قرا و قصباتنی یغما و تالان و اوکنه کلان دشمنی قهر وپریشان ایله مظفراً ومغتنماً کلی واقکرمان طریقیله عودت ایلمشدر .

موره سفری — فاتح مرحومك زماننده باشلانیلان موره فتوحاتنك اکمالی متون قرون واینه‌بختی نام محللرك تحت تسخیره آلنمسنه متوقف اولدیغندن پادشاه ظفر پناه بالذات اولحوالی‌یه اختیار سفر بیورمق اوزره بری وبحری تدارکات جسیمه‌یه قیام و ۹۰٤ سنه‌سی اردوی همایونك اکمال لوازمنه موفقیت تام حاصل اولدی .

موره قطعه‌سی وندیك اداره‌سنده اولوب اول طرفلره حرکت همایون وقوعنده آنكده بوسنه جهتندن تجاوزی ملحوظ ایدوکندن بوسنه جهتندن وندیك حکومتی اشغال اولنمق اوزره صاحب نام وزرادن اسکندر پاشا بوسنه والیسی تعیین و معیتنه عساکر کلیه ترفیق اولندی .

اسکندر پاشا بوسنه‌یه واردیغنده وندیك ممالکندن رادینه‌یه هجوم وونیسیا سمتنی سراپا غارت ایدرك حسابسز غنائم حربیه واسرا اخذ ایله مقر مأموریتنه عودت ایلدی .

موکب پادشاهی واوچیوز پاره سفینه‌دن مرکب اولان دونمای همایون درسعادتدن حرکت ایله وارد ر یکیجه‌سنه واصل اولدقده روم ایلی بکلر بکیسی مصطفی پاشا سریعاً ایلرویه کوندرلدی.

پاشای مشار الیه طوغریجه اینه‌بختی قلعه‌سنی براً محاصره ایتمش ایسه‌ده و داود پاشا اداره‌سنده بولنان دونمای همایونك فورطنه سببیله اوچ آی تأخری قلعه‌یه بحراً معاونتك آرقه‌سنی کسه‌مامشدر .

آنجق دونمانك هرسك‌زاده واسطه‌سیله عساکر ومهمات و ذخائر آله‌رق یوز اللی پاره دشمن سفائننی تارمار ایدرك ورودی وموکب پادشاهینك دخی کلوب یتشمسی اوزرینه محصورین مقاومتدن مأیوس اولمغله همان قلعه‌یی استیمان طریقیله تسلیمه مسارعت کوسترمشلردر ۹۰۵ھ .

بو آرالق موسم شتانك تقربی جهتیله عودت همایون اقتضا ایتمش ایسه‌ده بعدالعوده دشمنك ینه کلوب اینه‌بختی‌یی استرداد ایتمسی ملحوظ ایدوکندن دونمانك اموربك لیماننده قیشلادلمسنه واینه‌بختی بوغازینه قارشولقلی ایکی طابیه انشاسنه و پره‌وزه لیماننده قرق قدر ماونه یاپدیرلمسنه فرمان بیورلمشدر .

قیش اثناسنده پره‌وزه‌ده انشا اولنمقده بولنان سفائنك اکمال اولنان یکرمی قطعه‌سنی وندیك دونماسی بغتةً کلوب یاقمش وقلاع خاقانیه‌دن رابقه‌یی ضبط ایتمش اولدیغندن کرك بوخبری وکرك وندیك حکومتنك اوروپالوایله براتحاد حاضرلدیغنی پره‌وزه بکی مصطفی بك حضور شاهانه‌یه عرض ایلدی.

مصطفی بکك معروضاتی اهمیتلی اولدیغندن موره جهتندهکی قوهٔ عثمانیهنك تکثیری لازمهٔ حال اولمغله همان یعقوب پاشا یکیچری وعزب وسائر قپو قوللندن مرکب برفرقهٔ منتخبه ایله موره جانبنه ارسال اولندی و «٩٠٥» سنهسی بهارنده موکب همایون دخی ادرنهدن حرکت ایدرك موره ممالکندن لونداره سایه بخش سطوت واجلال اولمشدر.

پادشاه لونداره ده ایکن یعقوب پاشا ایله دونمای همایونك متون حصارینی محاصره ایتدیکی استخبار اولنمغله همان متون اوزرینه حرکت بیورلدی.

اردوی همایونك مواصلتی اوزرینه امر محاصره تشدید اولنهرق قلعهنك صدمات طوپ ایله بروج وباروسی خراب اولهرق ضبط وتسخیری قوهٔ قریبهیه کلدیکی اثناده بغتةً برقوتلی دشمن دونماسنك کلهرك دونمای همایون اوزرینه شدتله اقتحام کوستردکده سفاین شاهانه برکوه آهنین کبی آتشلر صاچهرق دشمنی تدمیر و بر قاچ قالیوننی اخذ وتسخیره موفق اولدی.

بو مظفریت اوزرینه متون محصورلری ینه اصرار ایله قلعهیی تسلیم ایتمدکلرندن یوریش طریقیله فتحنه قرار ویرلمکله برکون جملةً عسکر دوشوب قالانه باقیهرق شدتله قلعهیه هجوم وجبراً ایچرویه دخوله موفق اولدیلر.

قلعه مستحفظلرینك شجیعانه طاورانملری و مهاجمینك دهشتله صالدیرملری اوزرینه برکون برکیجه یقهیقهیه حرب

ایدیله‌رك نیجه جانلر یاندقدن وسیللر کبی قانلر آقدقدن صکره قلعه‌نك برجلری عثمانلی سنجاقلریله تزیین اولندی.

متون قلعه‌سنك تسخیری اوزرینه قرون مستحفظلری دخی دونما سرداری اولان پاشایه بالاستیمان قلعه‌یی تسلیم ایتمشلردر. بو اثناده ناوارین قلعه‌سی دخی امان اعطاسی شرطیله آلندی.

حضرت پادشاه موره والیلکنی علی پاشایه تودیع ومواقع سائره‌سنك دخی ضبط وتسخیرنی تنبیه بیوردقدن صکره پای تختلرینه عودت بیوردیلر.

علی پاشا برموجب امر هنوز ید اعداده بولنان آتیقه (آتیك) و اصوسه قلعه‌لرینك ضبطی ایچون اول سمته عزیمت ایلدکده ناوارینك وندیك دونماسی طرفندن آلندیغنی ایشتمکله همان ناوارینه واروب برآ محاصره ایتدیسه‌ده مملکت ساحل اولمسی ملابسه‌سیله دونمانك وجودی لازم اولمغله کیفیتی عتبهٔ شاهانه‌یه عرض ایلدی.

بونك اوزرینه مشاهیر امرای بحریه‌دن کمال رئیس اوتوز قدر حرب کمیسیله ناوارین محاصره‌سنه ارسال اولنمشدر.

کمال رئیس موافق برهوا ایله ناوارین لیمانه واردقده اوراده بولنان وندیك دونماسندن سکزعددینی ضبط ودیکرلرینی فراره مجبور ایلمشدر.

بو اثناده علی پاشا قلعه‌یه هجوم امرینی ویردیکندن شجعان

دلاوران عثمانیه اوروبجك كبی قلعه‌نك برج وباروسنه طرمانه‌رق ضبط و استردادە موفق اولمشلردر.

ناوارینك ضبط و استردادندن صكره علی پاشا آتیقه و اصوس قلعه‌لرینی دخی بالاستیلا موره قطعه‌سندن وندیكلونك كاملاً آیاغی چكلمشدر.

موره‌نك ضبطی اوزرینه اسپانیوللرك مظالم وحشیانه‌لرندن یانوب یاقیلمش اولان اندلس اهالیٔ اسلامیه‌سی قسماً موره قطعه‌سنده اسكان ایدلمشلردر.

یڭی قره‌مانیه — پادشاه غازی موره سفرنده ایكن قره‌مانده ابراهیم بكك برادر زاده‌سی اولمق اوزره مصطفی نامنده برشخص مجهول النسب توره‌یوب اورته‌لغی فساده ویرمش وذاتاً قره‌مان حوالیسنده مسكون عشایر تركمانیه فساده مستعد سركرده اولدیغندن بونلر مصطفانك باشنه طوپلانوب قرا وقصباتی یغما وایچ ایل سنجاغنی استیلا ایدرك لارنده‌یی محاصره آلتنه آلمشلر ایدی.

مرقوم مصطفانك ازالهٔ وجودیله اهالیٔ مطیعه‌نك استخلاصی آماسیه والیسی شهزاده احمد ایله قره‌مان والیسی شهزاده شهنشاهك اوغلی بك شهری متصرفی كوچك محمد شاهه حواله بیورلمشدر.

هرایكی شهزاده ایالتلری عسكریله لارنده‌یه عزیمت ایتدیلر ایسه‌ده مرقوم مصطفی ترك محاصره ایله ایچ ایل طاغلرینه

قاچمش اولدیغندن مشارالیهما « چجندی بلی » نام محله قدر تعقیب ایتمش واو آرالق مصطفی ایچ ایلك صرب قیالقلرینه صاقلانمش اولدیغندن بو قدرله بالاکتفا سلطان احمد اماسیه‌یه و محمد شاه بك شهرینه عودت ایلدیلر.

قره‌مان عائله‌سنك بوقدر تعقیبات ایله براغیلمسی بالآخره ینه معهود اوجاغك یوکسلمسنی موجب اوله‌جغندن بو فسادی اساسندن قلع وقمع ایتمك سیاسةً مقتضی اولمغله وزیراعظم مسیح پاشا منتظم براردوایله قره‌مانه مأموربیورلمشدر ٩٠٦٥ه.

مسیح پاشا قره‌مانه عزیمتله شهزاده شهنشاه ایله کوریشدکدن صکره ایچ ایل طاغلری آراسنده واقع ادغاوی موقعنده برقلعهٔ مستحکمه بنا ایدرك درونه عساکر مستحفظه تعیین و بعده اشقیانك کمال شدتله تعقیبنه باشلدی.

پاشانك بوتدبیر حکیمانه وصولت دلیرانه‌سی اوراده متمکن عشایر عاصیه‌نك قلوبنه القای هراس ایتمکله همان مصطفی طرفدارلغنی ترك ایله حمایهٔ پادشاهی‌یه دخالتی باعرضحال استدعا ایتدیلر.

سائر عشیرتلر دخی پی‌درپی دائرهٔ اطاعته داخل اوله‌رق مصطفی یالکزجه قالمش اولدیغندن همان تبدیل قیافت ایله حلبه قاچدیسه‌ده حکومت چراکسه مرقومك اوراده اقامتنی دولت علیه ایله اولان اتحاد صمیمیسنه منافی کوردیکندن مرقومی حبس واعدام ایلدی.

وندیك دونناسنك مدللى اطه‌سنى محاصره‌سى — كچنلرده مورەنك طرف دولتدن فتح وتسخيرى ونديك ملتنه داغ درون اولديغندن بوضررى جزاير بحرسفيددن برينك ضبطيله تلافى ايتمك اوزره ايكى يوز پاره سفينه ايله مدللو قلعه‌سنى محاصره آلتنه آلديلر «٩٠٧».

بودونمايه فرانسه قرالى دخى خيلى امداد ايتمش و حتى برادرزاده‌سنى دخى برلكده كوندرمش ايمش.

مدللى مستحفظلرى كيفيتى صاروخان واليسى شهزاده قورقوده اخبار ايتدكلرنده مشاراليه بر مقدار قوهٔ امداديه ارسال ايلمشدر.

عساكر امداديه كمال جلادتله دشمنله چارپيشه‌رق قلعه‌يه دخول ايتديلر ودشمنه شجيعانه مقابله و مدافعه‌ده بولنديلر ونديكلونك صوك تشبث اولمق اوزره غايت فداكارانه ايتدكلرى هجومى دفعه موفق اولمشلردى.

بواثناده مدللونك تخليصى ايچون هرسك زاده احمد پاشا معيتيله دونماى همايونك ورودى خبرى كلمكله بوخبر ذاتاً قلوب اعداده موجود اولان خوف وهراسى تزييد ايتديكندن دها دونماى همايون جزيره‌يه كلمزدن اول ونديك دونناسى بادبانكشاى سمت فرار اولمشدى.

هرسك زاده قلعه‌نك محتاج ترميم اولان محللرينى تعمير ايتمك واسباب محافظه و مدافعه‌سنى استكمال ايلمك اوزره

سنان پاشایی مدللوده بر اغوب کندیسی دونمای همایونی مستصحباً استانبوله عودت ایلمشدر.

بو آرالق غلطه‌ده بر حریق ظهور ایدرك جبحانه‌یه سرایتله دهشتلی صورتده ایقاع خسارات ایتمش واطفای حریق امرنده محل حریقده بولنان مسیح پاشا ایله قاضی افندینك باشنه طاشلر دوشه‌رك ایکیسنك ده وفاتلرینه سببیت ویرمش وشهزاده علمشاه حلول اجل موعودیله ارتحال دار بقا ایلمش ایدی.

مسیح پاشانك وفاتیله مقام صدارته موره والیسی خادم علی پاشا تعیین بیورلدی.

بعض وقایع داخلیه — «٩٠٩» سنه‌سی اوائلنده بحکمة تعالی ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك اکثر محللرینه علت وبا وبونکله برابر قحط وغلا مستولی اوله‌رق خسته‌لك اوچییل وقحط آلتی سنه قدر دوام ویته بوسنه‌لر ایچنده یر یر نهرلرك طغیانی نیجه نیجه قرا وقصباتی محو وبی نام ایتمشدر.

قورصانلرك استیصالی — لوند طائفه‌سندن سفری حصارلی قره طورمش نامنده برشقی تدارك ایتدیکی بر قاچ قطعه یوروك کمیلر ایله آق دکزده قورصانلغه چیقوب سفائن تجاریه وسواحل متجاوره‌یه ایصال دست خسار ایتمکده بولندیغندن آیدین سنجاغی بکی چاشنکیر سنان بك مرقومی دردست ایله حضور شهریار عالیتباره ارسال ایلدی.

قره طورمشدن ماعدا ینه آق دکزده بر طاقم قورصان

کمیلری اطرافه صارقندیلق ایتمکده وردوس شوالیه‌لری دخی منتشا سنجاغی سواحلنی غارت ایلمکده اولدقلرندن ترسانهٔ عامره امراسندن قره‌جین اوغلی احمد بکك معیتنه برفیلو دونما ترفیق اولنه‌رق مرقوملرك شر و مضرتلرندن او لحوالی استخلاص اولندی .

شاه اسماعیل صفوینك ظهوری وذو القدریه ایله محاربه‌سی — شاه اسماعیل مظنهٔ کرامدن شیخ صفی‌الدین اردبیلی‌نك احفادندن حیدر اردبیلینك اوغلی اولوب پدری ایران شاهی یعقوب خانك شیروانشاه نزدینه کوندردیکی اسماعیل بك محاربه‌سنده تلف اولدیغی زمان کندیسی صبی اولدیغندن بیلان یاوریسی کبی کیلانده بردلیکه صوقولوب اوراده بیومش و سن تمیزه واصل اولدقده آبا واجدادینك قوهٔ قدسیه‌لرینه معتقد اولان برکروه انبوهی باشنه طوپلامش ایدی.

اسماعیل صفوی مریدانینك تکثری ایله قدرت تجاوز حاصل اولدقده کیلاندن اردبیله کله‌رك او آرالق ایرانده تحدث ایدن فتراتدن استفاده ایله باباسنك انتقامنی آلمق اوزره جیحون مثال اراقهٔ خون ایتمکه باشلادی و او لحوالیده موجود حکامی آز زمان ایچنده محو وازاله ایله تخت ایرانی ضبط و شیخلکی شاهلغه تبدیل ایلمش ایدی.

آنجق دولت علیهٔ اسلامیه موجود اولدقجه سائر بر دولت اسلامیه‌نك مستقل قاله‌میه‌جغنی اکلادیغندن مجرد تغایر مذهب

قوتیله بر حکومت تأسیس ایلمك اوزره شیعیتی احداث ایله بین الاسلام بر تفرقهٔ مذهبیه وجوده کتوروب بو وجهله بنیان مرصوص اسلامی یك عظیم رخنه‌لره اوغراتدی.

شاه اسماعیل بو یولده بر حکومت شیعیه تأسیسنه موفق اولدقدن صکره ممالك رومی دخی قبضهٔ تصرفنه آلمق خلیای خامیله آناطولی اهالیسنه ارشاد یوزندن دعوتنامه و خلیفه‌لر ارسالیله قلعه‌یی ایچندن فتح ایتمك چاره‌سنه توسل وکندیسیده ارزنجانه کلدی.

شاه اسماعیلك حدوده ورودی اوزرینه آناطولی خلقندن اضلال ایتمش اولدیغی مریدان یعنی تکه و جوارنده متمکن بر چوق ساده دلان همان شرقه توجهه شتابان اولمغه باشلدیلر.

بو حال بالطبع دولتجه داعیٔ اندیشه اولدیغندن سلطان بایزید ثانی حضرتلری آناطولی صنوف عسکریه‌سنك احتیاطاً یحیی پاشا معیتیله آنقره‌ده اقامتنه و آماسیه والیسی بیوك شهزاده سلطان احمدك‌ده دائره‌سی عساکرینی جمع ایله احتیاطلو بولنمسنی امر بیوردیلر.

دولتك بو مثللو احتیاطکارانه و متبصرانه حرکتی شاه اسماعیلی مأیوس ایتدیکندن ینه ایرانه چکلمشدر.

شاه اسماعیل صوفیلرینك احوال متأسفانه‌لری مسکوت عنه براقیلدیغی حالده آناطولی ساده دلانی جملةً اغفال ایده‌بیله‌جك درجه فکر مفسدتکارانه‌یه مالك اولان نقبای صفویه‌نك بعدما

داخل ممالکه کیرمامللری ولاجل الملاقاة ایرانه کیده‌جکلرك منعی وارادت کتورنلرك طوپلاتدیریلوب یکی فتح اولنان متون‌وقرون قلعه‌لرینه نقلی مثللو تدابیر بصیرتکارانه‌یه اسماعیلك جانی صیقیلمغله طرف شهریاری‌یه مرشدانه وشیخانه مکتوبلر کوندرمش ایسه‌ده جانب سلطانیدن حکیمانه جوابلر یازلمشدر .

طقوزیوز اون اوچ سنه‌سی شاه اسماعیل مرعش حکمداری علاءالدوله‌یه کریمه‌سنی ویرمدیکی ایچون کوجنمش اولمغله ذوالقدریه ممالکنی چیکنه‌مك و علاءالدوله ایله محاربه ایتمکه قرار ویردی.

بو قرارینی اجرا ایچون ممالك محروسه‌دن کچه‌رك و دولت علیه‌یه رسوء نیتی اولمدیغنی بانامهٔ مخصوصه بیان ایلیه‌رك مرعش اوزرینه یوریدی .

شاه مرقومك قیصریه طریقیله مرعشه عزیمتی طرق عسکریه‌نك قیصریه‌دن مرور ایتدیکیچون اولدیغی معلوم ایسه‌ده مقصدینك کندی سطوت عسکریه‌سنی اناطولی ده مریدانه ارائه ایتمك وبو جهتله آنلری تشجیع ایلمکدن عبارت ایدوکی شبهه‌دن وارسته‌در .

هرنه حال ایسه شاه اسماعیل قیصریه‌دن مرور ایله مرعش اوزرینه یوریدی. وعلاءالدوله بکی قاچیروب ایکی اوغلنی اسیر ایتدکدن صکره ینه کلدیکی یولدن سمت ایرانه عودت ایلدی.

شاهك کرك عودت وکرك عزیمتنده حشراتنی ضبط ایله

کذرکاهنده‌کی ممالك و ایالاته ایراث خسار ایتدرمش ایسه‌ده احتیاطه رعایةً یحیی پاشا قوماندا‌سیله مکمل بر اردونك شاهك حرکاتنی ترصد ایتمك اوزره انقره‌ده اقامتی تنسیب قلنمشدر.

وقوع زلزلۀ عظیمه دراستانبول — طقوز یوز اون بش سنه‌سی شهر جماذی‌الاولیسنده بر کیجه استانبولده بر زلزلۀ عظیمه وقوعبولمشدر.

بو زلزله غایت دهشت آمیز و حرکتنك وقوعی مرکزی اولدیغندن استانبول سورنجه نیجه‌نیجه بیوت واماکنی یرله‌یکسان وابنیه آلتنده قالمش اولان نسوان و صبیان و بیکلرجه نفوسی محو وپریشان ایلدی.

حرکتك دوامندن اهالی قیرلره دوکیلوب چادر و قولبه وموقتاً انشا قلنان باراقه‌لرده اسکانه مجبور اولمشلردی.

شاه قولی وقعه‌سی — اسماعیل صفوینك اناطولی‌یه اکدیکی تخم فساد سیئه‌سی اوله‌رق تکه طرفلرنده شیعیت توسع ایتمش اولدیغندن شاه اسماعیله طرفدارلق ماده‌سی کرکی کبی اول طرف ترکمنلری آراسنده یرلشمش ایدی.

شاه اسماعیل صوفیلری دائما بر فساد چیقارمغه بهانه‌جو اولملریله بر آرالق قرەمان والیسی شهزاده قورقودك صاروخانه طوغری عزیمتنی فرصت عد ایله شاه قولی نامنده برشقینك باشنه بریکه‌رك همان بر فساد اوجاغی احداث ومشارالیهك اشیاسنی یغما وغارت ایتمشلردی.

شـاه قولنك بو وجهله شیعه‌یه باش اوله‌رق خروجی ذاتاً سرسری اوله‌رق اناطولیده طولاشان سپاهی مطرودلرینك اظهار مافی الضمیرلرینه برزمان فرصت تهیه ایتمش اولمغله همان مرقومك جمعیتنه بی دربی التحاقه باشلامشلردر .

بووجهله مرقومك عونه‌سی یکرمی بیكی متجاوز برراده‌یه کلدکده همان اناطولی بکلربکیسنك مقری اولان کوتاهیه اوزرینه هجوم ویوللرده اهالیء مطیعه و صـادقه‌یه انواع خسـار ایراث ایلدی .

اناطولی بکلر بکیسی قره کوز پاشا اول امرده ایشی اهمیتلی طوتمیوب شاه قولی جمعیتنی عادتا برخرسزدرنتیسی ظن ایتدیکندن برمفرزهٔ عسکریه ایله بونلری قارشولمق ایستدیسه‌ده عصاة قره کوز پاشـانك مأمولی اوزره چیقمدیغندن کوندردیکی مفرزه دوچار انهزام اولمشدر .

بونك اوزرینه پاشا اشقیانك قوتنی اکلایوب معیتنده بولنان بیك قدر عسکرله بالذات مقابله صددنده بولندیسه‌ده بو سفرده ینه عسکری پریشان و کندیسی ید عصاته کچمکله محو و اعدام قلنمشدر .

بوایکی موفقیت اوزرینه شـاه قولی کم آلمز درجه‌یه کلوب کوتاهیه‌یی محاصره وضبطی ایچون چوق چالشدیغی حالده آلات وادوات حربیه‌لری نقصان اولدیغندن تسخیره موفق اوله‌میوب اورادن بروسـه اوزرینه تحویل نیت ایتمش و پای تختدن دفع

وتنکیللری حقنده تشبثات جدیه‌ده بولندیغنی ایشیدیر ایشمز آلاشهر اوزرینه یوریمشدر .

جینك آلاشهره کتمکدن مقصدی الده ضبطی قولای بر قلعه بولندرمق و بوجهتله حرکات سربستانه‌سی ایچون بر نقطهٔ استناد تدارك ایتمك ایدی .

اخبار متوالیهٔ مکدره پی‌درپی پای‌تخته وارد اولدقده ارکان دولتی بر حیرت عظیمه استیلا ایتمش وفسادك چارهٔ دفعی مذاکراتی اوزامقده بولنمش ایدی .

سننك شیخوختی ووجودینك معلولیتی جهتیله تمشیت امور ادارهٔ دولتی وکلاسنك ید مهارتنه تودیع ایله اکمال قوای بدنیه واکتساب عافیت وجودیه‌لری سبیله بر مدتدنبری میل راحت بیورمقده اولان شهریارولی سیرت حضرتلری بوشاه‌قولی ماده‌سندن فوق‌الغایه دلکیر اولمغله ارکان دولتی غفلت واحوال ملکه عدم تقیدلرندن طولایی مؤاخذه ایتمش وهمان دفع فتن وفساد چاره‌سنه باقیلمسنی فرمان بیورمشلردی .

بونك اوزرینه صدر اعظم علی پاشا آناطولی عسکریله شاه قولی اوزرینه مأمور اوله‌رق شهزاده احمده التحاق ایتمك فرمان بیورلدی .

برموجب اراده علی پاشا آناطولی‌یه کچه‌رك سلطان احمد ایله‌برلشمش وبو آرالق حضرت پادشاهك انزوا ارزوسی‌اظهار ایتمسی شهزاده احمدی امله دوشورمش اولدیغندن شهزاده یاوز

سلطان سلیمك وقورقودك تشبثات جدیده‌لری ثمره‌دار اولمقسزین شاه قولی جمعیتی طاغیده‌رق سرعتله واصل مقصد اولمغه علی پاشانك تنسیبی اوزره قرار ویردی . وهمان آنقره‌دن حرکتی امر ایلدی .

شاه‌قولی دخی انطالیه‌یی محاصره ایدوب موفق اوله‌مدیغندن و صدر اعظم اردوسنك ورودینی خبر آلدیغندن قزل قیا نام طاغك اوزرینه چیقوب تحصن ایلمش ایدی .

شهزاده وصدراعظم قزل‌قیایی صاردیلر وتکمیل کچیدلرینی باغلادیلر ایسه‌ده مرقوم غایت جری وجسور وشیطنتده ابلیسه طاش چیقاریر بر ملعون اولمغله بر کیجه علی‌الغفله قیصریه طریقندن فرار وفرارینی کیمسه‌یه طویورمیه‌جق صورتده اجرا ایلمشدر .

شاه قولنك خبر فراری علی پاشانك ایکی کون صکره معلومی اولدقده جزئی بر قوت ایله تعقیبه شتابان اوله‌رق کوك چای نام محلده عصاته یتشدیسه‌ده معیتنده عسکری آز اولمغله اولنان مقاتله‌ده معیتی پریشان وکندیسی شهیداً واصل جنان اولدی .

شاه قولی نام خبیث دخی بو غوغاده عازم یئس القرار اولمشدر .

علی‌پاشانك شهادتیله شهزاده احمدك بنیان مقاصدی رخنه‌دار ورقیبی بولنان یاوزك بو اثناده روم ایلی‌یه کچوب پدریله آغاز

جنك و پیکار ایلمسی خبری ایله جمعیت افکاری تارمار اولمغله معیتندهکی عسکرك قوماندانسنی ترك ایدرك مأیوساً و عواقب امره منتظراً آماسیه یه چکلمش ایدی .

حضرت پادشاه مخدوم مکرملری شهزاده احمد خانك مستعجلاً پای تخته جانبنه لزوم کوردکلرندن و بو خصوصده مشارالیهه امرنامه تسطیر ایتمش اولدقلرندن شهزاده احمد خان اسکداره قدر کلمش ایسهده سلیم خان بو آرالق جالس سریر عثمانی اولهرق بایزید خان کوشهٔ استراحته چکلمش اولمغله بالضروراوده قرهمان سمتنه طوغری عودته مجبور اولدی .

سلطان بایزیدخان آب وهواسیله کسب الفت ایتمش اولدقلری دیمتوقه قصبهسنه عزیمت ایتمك اوزره یوله چیقدقلرنده سکودلو دره نام محلده حلول اجل موعودیله ارتحال دارنعیم ایلدی «٩١٩» .

پادشاه مشارالیه السنهٔ ناسده معروف اولدیغی اوزره حائز مرتبهٔ ولایت ملك خصلت بر ذات اولوب فاتح مرحومك اوغلی و شهریار جلادتشعار یاوز سلطان سلیمك پدری اولمق جهتی تعیین مزیتنه کافی اولوب فتوحات نقطهٔ نظرنده اسلاف عظامی درجهسنه واصل اولهمامش ایسهده عهد سلطنتلرنده موره فتوحاتی وارنودلق اصلاحاتی مثللو وقایع مهمه ظهوره کلمشدر .

ولادتلری ٨٥١ جلوسلری ٨٨٦ ارتحاللری ٩١٩ عمرلری ٦٧ سلطنتلری ٣٢ سنهدر .

﴿ یاوز سلطان سلیم خان ﴾

سریر شوکتمصیر عثمانی بایزید خانك فراغیله مأثر جلادتده فرید اولان یاوز سلطان سلیمه نصیب وسر سعادت خسروانیلری تاج ملوکانه ایله پرزیور وزیب اولدی . مشارالیه هنوز یکی باغچه چایرنده خیمه نشین جلادت اولان موکب شاهانه‌لرنده ایکن عمومه قارشو غایت بلیغ وفقط دهشتلی صورتده بر نطق ایراد وهنگام سلطنتلرنده ارباب شقاوت وسفاهت حقنده ارائهٔ شدت بیوره‌جقلرینی ایما ایدرك مبانیٔ سلطنتلری ایچون تحکیم اساس وتقویهٔ بنیاد بیورمش اولدقلرندن ایلك اجراآت شاهانه‌لرنده شدتلی طاورانمشلر ایدی .

برده تنظیم ادارهٔ دولت وتصحیح مهام امت خصوصنده مداولهٔ افکار ایتمك و بو جهتله یار واغیاری تفریق ایلمك اوزره سرحدداتده بولنان امرانك پای تخته جلبنه لزوم کورمشلردی .

سلطان سلیمك حرکات شدتکارانه‌سی راحته آلیشمش اولان اکابر دولتك ایشنه الویرمیه‌جکندن وشهزاده احمدك کوکبهٔ اقبالی هنوز منطفی اولمدیغندن بر طاقملری امر دعوته عدم امتثال و نوعما شهزاده احمده میال اولدقلرینی اثبات ایلدیلر .

بناءً علیه بو مثللولر حقلرنده اجرای سیاست اولنمشدر .

فاتح مصر سلطان سليم خان اول

حضرتلری

احمد خانه غائله‌سی — سلطان سلیمك جالس سریر عثمانی اولمسی اوزرینه احمد خان قره‌مان جهتندن حرکات تجاوزیه‌سنی آرتدردیغی واوغلی علاءالدینی ایلرویه سوق ایله بروسه‌یی ضبط ایلدیکی خبری پای تخته وارد اولدی .

بونك اوزرینه شهریار صاعقه کردار اکمال لوازم کار زار ایدرك ٩١٨ سنه‌سی اسکداره مرور و طوغریجه بروسه‌نك استخلاصی ایچون آناطولی‌یه عزیمت بیوردیلر .

علاءالدین عموجه‌سنه قارشو مدافعه‌دن عاجز بولنمغله همان قره‌مانه پدری نزدینه فرار ایتمکله موکب پادشاهی آنقره جهتنه یوزینی چویرمشدر .

آنقره‌یه واصل اولدقلرنده مالقوج زاده علی بك قره‌مان اوزرینه مأمور اولدیغندن برفرقهٔ منتخبه‌ایله اولحوالی‌یه دهشت صالدقده احمد خان مقاومته قیشه‌میوب وامرانك کندیسندن یوز چویرمسیله وقتیله عسکرده طوپلایه‌میوب مأیوس برحالده انجامکاره مترقب برحالده قالمش ایدی .

بو آرالق مقرقدیمی اولان آماسیه‌یه کتمك ایستمش ایسه‌ده مسافه‌نك بعدیتی وموکب پادشاهینك آنقره‌ده اقامتی بوتصورك اجراسنه مانع اولدیغندن لارنده وملاطیه جهتلرینه صاوشدی .

مالقوج اوغلی عقبکیرلکده سرعت کوستروب بر طرفدن دخی معیتنده‌کی امرا خوف انتقام شهریاریدن ناشی بی‌دربی طرف سلطنته میلان کوسترمکله احمدخان ملجأ ومأواسنی طاغ باشلرنده آرامغه مجبور اولمشدر .

احمدخانك بویله تك وتنها سمت جبالی مأوا ایدنمسی غائله‌نك ازاله‌سی دیمك اولدیغندن قوجه مصطفی پاشانك رأی و تسبیبیله موکب همایون عساکری وطنلرینه اعاده و شهریار غازی دخی بروسه‌یه عودت ایلمش ایسه‌ده احمد خان بو آرالق اناطولی ایچنده کندیسنه کلی طرفدار تدارك ایدرك بغتةً آماسیه‌و نیکساره بالهجوم آماسیه والیسی مصطفی بکی اسیر ایتمش اولدیغندن و آناطولی امراسی دخی یواش یواش اولطرفه میلان کوسترمکده ایدوکندن غائلهٔ هائله یکیدن علوریز اشتعال اولمغه باشلادی .

شهریار شیرصولت اول امرده طرف مخالفه معاونتی اولنلری وایقاع فتن وفساده مستعد بولنانلری بر بر محو وازاله ایتدکدن صکره ساخته بر مکتوب بدیع الاسلوب ایله احمد خانی ازنیق جهتلرینه جلب و سوق ایتدیکی قوهٔ عسکریه ایله فسادی اوراجقده باصدرمغه موفق اولدی .

بایزید مرحومك اورتانجه اوغلی شهزاده قورقود بدایت جلوس سلیم خانیده صاروخان والیلکنده ابقا اولنمش ایسه‌ده بعض تشبثات آشوبکاریسی مسموع اولدیغندن حقنده تقیدات لازمه اجرا اولنمقده بولندیغی صره‌ده ارتحاللری وقوعبولمشدر .

سلطان سلیم خان حضرتلری سلطنت عثمانیه‌یی رقابتدن خالی بر مرتبه‌یه کتوردکده بعدما روم ایلی ایشلریله مشغول اولمق اوزره کلیبولیدن مرور ایدرك ادرنه تختکاهنه سایه انداز جلادت اولدیلر .

بو اثناده تبریك جلوس ایچون دول متحابه‌دن و افلاق و بغدان بکلری جانبلرندن آغر هدیه‌لری مستصحباً ایلچیلر ورود ایده‌رك عرض مصافات وتجدید معاهداته مسارعت اولنمشدر .

ایرانه سفری وچالدیرانده مظفریتی — بر مدتدنبری ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده شاه اسماعیل صفوی یادکاری اوله‌رق موجود اولان قاریشیقلقلر سلطان سلیم اول حضرتلرینك تخت عالیبخت عثمانی‌یه جلوس ایله محو وازاله اولنمق استعدادینی آلمش ایسه‌ده جلوسنك ایلك و ایکنجی سنه‌لرنده شهزادکان غائله‌لری ایله اوغراشیله‌رق غوائل سائره‌یه باقیلمغه وقت مساعد اولمدیغندن صوفیلر تحریکات شیطنتکاریلرینه ایجه میدان بولمشلر ایدی .

پادشاه حضرتلری بوقاریده بیان اولندیغی وجهله مذکور غائله‌لری بالسهوله اورته‌دن قالدیرمغه موفق اولدقلرندن شمدی صره آناطولی قطعه‌سنك اصلاحنه کلمکله اول امرده صوفی (شیعی) نچیننان قرق بیك قدر اشخاص دفتر ایدیله‌رك عبرةً للسائرین حقلرندن کلنمش وبو جهتله داخل ملکده مؤسس اولان فساد اوجاقلری محو ایدلمشدی .

آنجق بوقدر سیاست کوکلشمش اولان شیعیت تفرقه‌سنك الغاسنه کافی اوله‌میوب آناطولینك بالکلیه اشقیادن تطهیری منبع فساد اولان شاه اسماعیل صفوی‌یه بر ضربهٔ شدیده اورمغه متوقف اولمغله ایران اوزرینه مکمل بر سفر آچیق

حضرت پادشاهك شهزادهلكی زمانندنبری تصحیحکردهلری
ایدی .

ایشته شهزادکان غائلهسی بیتوبده اوروپا جهتندن دخی
مقاصد حصمانه کورهمدکاری بر زمانده یعنی « ٩٢٠ » سنهسی
اوائلنده ایران سفری نامیله تدارکات کلیهیه ابتدار وصاروخان
والیسی بولنان شهزادهٔ یکانهلری سلطان سلیمانی پای تخته جلب
ایله قائممقامصاحباقتدار تعیین بیورهرق موکبهمایونی اسکداره
نقل بیوردیلر .

ازمیده مواصلت سنیهلرنده شاه اسماعیله اعلان حربی
متضمن نامهٔ همایون ارسال اولنمشدر .

موکب همایون ایلرولدکجه اطرافده فوجا فوج تجمع والتحاق
ایدن عساکر شاهانه ایله اردونك موجودی فوقالعاده تکثر
ایتمکله سیواسده عمومی بر یوقلمه اجرا بیوریلهرق موجود
عسکرك یوز قرق بیکی متجاوز اولدیغی اکلاشیلمشایدی .

بوقدر کلیتلی عسکری همان بر خرابه زار حکمنده بولنان
ایران خطهسنده اعاشه ایتمك قولای اولمدیغندن حضرت پادشا
هم تخفیف اداره وهمده اناطولی‌یی پك بوش براقامق فکریل
عساکر موجودهدن پك مسن ویاخود غایت کنج اولنلردن
قرق بیك کشی‌یی بالتفریق طوقاد ایله قیصریه آراسند
براقشدر .

اردوی همایون سیواس مرحلهسنده ایوجه تنظیم و تنسیق

اولنەرق دنیانك الك مكمل بر عسكری حالنه كتورلدكدن صكره ارزنجانه طوغری حركت بیورلدی.

سیواسدن صكره موكب پادشاهی ممالك صفویەده قطع مراحل ایتدكلرندن دشمندن اثر وایرانیلردن حتی بر نفره بیله تصادف ایدەمامش ایسەده یعنی چمن نام موقعده شاه صفوینك انواع هدایا ایله مملو واوجه پادشاهك كوندرمش اولدیغی نامەلره كویا جواب اولەرق بر مكتوبی وصول بولدی.

شهریار غضوب مرقوملك هذیاننامەسنی بالمطالعه مفاد نالایقەسنه كسب وقوف ایتدكده همان نامەرسی اعدام و بالمقابله برجوابنامۀ زهر آلود تحریریله شاهه اعزام بیوردیلر.

عساكر عثمانیەنك بویله كونلرجه ایصسز یرلردن كچمكه مجبور اولەرق مشاق سفریەیه منضم اولان كوناكون صیقندیلردن وشاه اسماعیلك الآن برابرینه بیله دسترس اولەماملرندن طولایی فوق العاده جانلری صیقلمغله عودت آرزوسنی اظهار و امرا دخی بویولدەكی افكارینی عساكر واسطەسیله اضمار ایتملری پادشاهك صوك درجەده اغبرارینی موجب اولمش وبواوغورده ندیم وهمدملری بولنان قرەمان بكلربكیسی همدم پاشایه دخی قیمشدر.

بوسیاست شدیده السنۀ خلقدن عودت سوزینی بسبتون قالدرمش اولمغله كمسنەده بوسوزی آغزه آلەجق جسارت براقمامشدر.

اردوی همایونه مقتضی ارزاق و ذخایر مقدما طربزون طریقیله سوق اولنمش اولمغله بونك ورودی ایچون ارزنجانده بش اون کون قدر اقامت اولندی.

اردوی همایون ارزنجانده ایکن شهوارزاده علی بك میخال اوغلی محمد بك وپادشاهه دخالت ایدن بایندری امراسندن فرهاد بك بر مفرزه ایله طلیعه اولمق اوزره ایلری یه کوندرلمشدر.

سوکمن مرحله‌سنده ایکن کردستان بکلرندن میرزا چایکك کلی ذخائر ایله هدایای سائره‌یی حامل بر سفیری کلوب مظهر نوازش شهریاری اولمشدر.

آلشکرد یایلاسنده یکیچریلر ینه ادعای عودته باشلدیلر حتی بعض مرتبه تهدیداته دخی جرأت ایتدیلر ایسه‌ده شهریار اسکندر وقار بونلری تأدیب ولساناً دخی تحریك حمیت وغیرتلرینی موجب نصایح مؤثره ایرادیله استعفای قصوره مجبور ایلدی.

بو آرالق پیشدار قوماندانلرندن پی‌درپی شاهك خوی صحراسنده اولدیغی وچالدیران صحراسندن آغاز جنك وجداله قرار ویردیکنه دائر اخبار صحیحه ورود ایتمکله درحال اردوی همایونك جبهه‌سی چالدیرانه طوغری توجیه قلندی.

موکب شاهانه چالدیران تپه‌سنه واصل اولدقده پادشاه صاحب قدرت عساکرینه میمنه میسره مقدمة الجیش و ساقة الجیش اعتباریله نظام حرب آلدیردقدن صکره بوترتیب ایله میدان حربه داخل اولدی.

میمنه فرقه‌سنك قوماندانلغنه آناطولی بکلر بکیسی سنان پاشا ومیسره قوماندانلغنه روم ایلی بکلر بکیسی حسن پاشا تعیین قلندیغی کبی اردونك کیریسی سواری هجومندن محافظه اولنمق اوزره مهمات عربه‌لری وجبخانه صندقلری وسائر اردو آغرلغی یکدیکرینه زنجیرلرله ربط اولنمق صورتیله بعد التحکیم عادتا بر استحکام حالنه وضع بیورلمشدر .

قلب عسکر بالذات پادشاهك قوماندا سنده اولوب دوقه کین زاده وهرسك زاده احمد پاشالر دخی برلکده مرکزك اداره‌سنه مأمور ایدیلر .

اولاً شاه اسماعیل اردوی همایونی سواری هجومی ایله چیکنتمك اوزره قرق بیك سواری ایله صول قوله ودیار بکر والیسی اوستاجلو اوغلی دخی صاغ قوله هجوم و اقتحام کوستردیلر .

صاغ قول قوماندانی اولان سنان پاشا اوستاجلونك مهاجماتنی ماهرانه صورتده دفع وطوپلرینی بلافاصله ایشلته‌رك عجملردن نیجه امرا وعساکری یرلره سرمشدر .

صول قول شاهك شدتلی هجومیله ایوجه صارصلدی وسواریلر مرکزه طوغری هجومه حاضرلنمقده‌لر ایکن شهریار صاحب وقار کمال تمکین ایله یکیچری بلوکلرینه قوماندا ویره‌رك مختلطاً حرب ایتمکده اولان صول قول اوزرینه قورشون یاغموری یاغدرملریله عجملره بردنبره پریشانلق دوشدی ودرحال رجعته باشلادیلر .

شـاه اسماعیل بو محـاربه‌یی غائب ایتدیکی حالده دولتنك بقاسی تهلکه‌یه دوشه‌جکندن صوك تدبیر اولمق اوزره بر آرقه هجومنه حاضرلندی واردوی همایونك آرقه‌سنی طولاشه‌رق شدتلی بر هجوم دها کوستردی .

انجق اردوی همایونك اوجه کیریسی عربه وصندق وطوپلرله تحکیم ایدلمش اولدیغندن همان سواریلر مانوره‌لرینی شـاشیرمغله یکیچری دلاورلری وسـائر صنوف عسـاکر شاهانه طرفندن اعمال سیف وسنان اولنه‌رق کروه اعجام کرفتار انهزام اولدی .

بو اثناده اسماعیل صفوینك النه و قولنه قورشون اصابت ایتمکله فرار ایتمکده ایکن همان بر شهباز مثال شـاهین پرواز ایتـدکده دیکر بر بنده‌سی بن شاهم دییه‌رك کندیسنی تسـلیم ایتمکله شاه اسارتدن خلاص وحضر نامنده بر ایرانلی‌ده شاهه آتنی تقدیم ایدرك رهنور دسمت فرار اولمشدر .

مرقوم حضری بو خدمتی مقابلنده عجملر الآن « آت چکن حضر » نامیله تقدیس ایدرك مزاری زیارتکاه سرخسراندر .

شاهك فراریله عساکر اعجام کلیاً مضمحل وپریشان وبالجمله لوازمات حربیه واشیای سائره‌سی حتی اکابرك حرملری بیله نصیبکردهٔ غازیان اولدی .

شاهك تاجلی خانم نامنده‌کی زوجه‌سی دخی بو آرالقده اله کچمشدر . یاتسو وقتنه‌قدر عساکر عثمانیه میدان کارزاری ترك ایتمیوب حتی پادشاه غازی دخی حیوان صرتندن اینمه‌مشدر .

ایرانیلرك انهزامی ایوجه تحقق ایتدکدن صکره عساکر عثمانیه چادرلره چکیلوب مظفریت شنلکلری اجرا ونصرت واقعه‌دن طولایی ارکان وامرا طرفلرندن پادشاه ظفر پناهه راسمهٔ تبریك وتهنیت ایفا اولندی .

چالدیران معرکه‌گاهنده بر کون اقامتدن صکره شاهك مقری اولان تبریزه، استمالتنامه ایله دوقه‌کین زاده وادریس بتلیسی وامرادن بر قاچ ذوات اولجه کوندرلدیکی کبی آرقه‌سی صره موکب همایون دخی اول جانبه عزیمت ایلدی .

تبریز اهالیسی شاه اسماعیله اثنای فرارنده یوز ویرمدکلری کبی بو سفر موکب پادشاهی‌یی سرخاب نام مرحله‌ده قارشولدقلرندن اعطای عفو و امان و شاهك شهر مذکورده مدخر اولان خزینه‌سنی اولجه شاهك آدملرندن تبریز ضابطه‌ناظری حلواجی اوغلی حسین بك اخذ ایله طریق فراره پویان اولدیغندن بالضرور اول کنج عظیمه دسترس اولنه‌مامشدر .

شهریار اسکندر اقتدار حضرتلری او سنه‌نك قیشنی تبریزده کچیروبده ایلك بهارده بتون ایرانی استیلا ایتمکی تصمیم بیورمقده وحالبوکه اول سنه ایران سمتنده دهشتلی بر قحط حکمفرما اولدیغندن عساکرك اعاشه واداره‌سی قابل اوله‌میه‌جغندن ماعدا شاید شاه اسماعیل تجدید قوت ایله عودت ایده‌جك اولورایسه مقابله‌ مشکللشه‌جکندن عساکر وامراده عودت آرزولری رونما اولمغله بو خصوص مقبول کوریله‌رك تبریزده

طقوز کون قدر اقامتدن صکره ممالك محروسه‌یه طوغری معاودت بیورلمشدر .

پادشاه معارف‌پرور حضرتلری تبریزك ارباب فنون واصحاب صنایعندن بیك قدر خانه خلقنی تکمیل اموال منقوله‌لریله برابر درسعادته نقلی فرمان بیوردیلرکه ندیم خاصلری ومورخ مشهور جامع الریاستین خواجه‌سی سعدالدین افندینك پدرلری حسن جان و امیر تیمور نسلندن ممدوح شعرای زمان حسین بایقرانك اوغلی بدیع الزمان دخی بو مهاجرین میاننده درسعادته نقل وهجرت ایتمشلردر .

اردوی همایون قره‌باغ طریقیله اماسیه‌یه مواصلت ایلدکده قیش موسمی دخی حلول ایتمش اولمغله عساکر عثمانیه مناسب محلره توزیع اولنه‌رق شهرمذ کورده قیشلانمق فرمان بیورلمشدر .

بایبورد وکیفینك فتحی — موکب همایون تبریزه عزیمت اثناسنده اسکی تپه نام محلده یانیه وطربزون بکلری محمد ومصطفی بکلر قوماندا سیله بر مفرزه سپاهی بایبوردك تسخیرینه مأمور بیورلمش ایدی .

بوبکلر طوغریجه بایبورد قلعه‌سنه عزیمتله بایبوردی حرباً و جوارنده کائن کیفی قلعه‌سنی دخی استیمان طریقیله فتحه ظفریاب اولملریله بوسفرعودتده قلعتین مذکورتینك اناختارلری حضور شاهانه‌یه تقدیم قلنمشدر .

ایشته بوقلعه‌لرله طربزون ارزنجان جانبك قره‌حصارشرقی

بر ولایت اعتبار اولنه‌رق ایران و کردستان حدودلرینک محافظه‌سی شرطیله میراخور اول بیقلی محمد آغایه توجیه اولندی .

موکب پادشاهینک آماسیه‌ده بولندیغی صره‌ده شاه صفوی طرفندن تبریز علما و ساداتِ بنامندن میر عبدالوهاب سفارتیله درگاه شهریاری‌یه کوندرلمش و تقدیم ایتدیکی معروضاتنده خطای واقعنک عفوی و صلح و مسالمتک تجدیدی و اسیر اولان زوجه‌سنک اعاده‌سیله کندیسنک تخت ایرانده نیابةً ابقاسنی استدعا ایلمش ایسه‌ده حضرت پادشاهک سراپا ایرانی تسخیر حقنده‌کی فکر جهانکیرانه‌سنی شاه اسماعیلک استعطاف متذللانه‌سی تعدیل ایده‌مدیکندن همان میر عبدالوهاب ایله رفیقلرینک استانبولده ویدی‌قوله‌ده حبسنی فرمان بیوردیلر .

کماخک تسخیری — کماخ قلعه‌سی اجزاء سلطنت سنیه‌دن اولدیغی حالده تیمور مقهور طرفندن ضبط اولنمش و درونده بولنان ایرانیلر آره صره اطرافه دست دراز اتمکده بولنمش اولدقلری مثللو بو آرالق الده بولنمسی حضرت پادشاهک ایران و کردستان جهتلری حقنده‌کی تصوراتی ایچون مقتضی اولدیغندن بیقلی محمد پاشا طرفندن تحت محاصره‌یه آلنمش ایدی .

حالبوکه کماخ قلعه‌سی متانت و رصانتله مشهور اولمغله فتح و تسخیری اوزامش و بو اثناده موکب پادشاهی دخی کلوب یتشمش اولمغله همان مهاجمات شد[illegible] آلتی، ساعت ظرفنده کاملاً ضبط اولند[illegible]

ممالك ذوالقدریه‌نك استیلاسی — ممالك ذوالقدریه که مرعش والبستان وحوالیسندن عبارتدر. ممالك محروسهٔ عثمانیه ایله هم حدود برقطعهٔ اراضی اولوب بوراسنك ضبط وتسخیری پادشاهك خطهٔ مصریه حقنده‌کی تصورات وتصمیماتنك مقدمه‌سی اولمغله الده ایدلمسی اخص آمال شاهانه‌دن ایدی .

برده ذوالقدریه حکمداری علاءالدوله بك فاتحك نعمدیده‌سی اولدیغی وبایزید مرحوم محضا آنك حمایه‌سی سببیله چراکسه ایله محاربه آچدیغی حالده بو فداکارلغی کوزتمیوب نعمت ناشناسانه حالاته اجتسار ودولته رغماً چراکسه طرفنی اختیار ایتمکده ودولت علیه‌یی دخی کوجندرمامك کبی منافقانه بر مسلك طوتوب حکومتینك اختلافاتندن استفاده کبی ایکی یوزلی بر پولتیقه التزام ایدر ایدی .

پادشاه دقیقه‌دان حضرتلری مرقومك اطوار منافقانه‌سنه واقف اولدیغی جهتله چالدران سفرینه اثنای عزیمتلرنده علاء الدوله‌یی مرافقت و معاونته دعوت ایلدیکنده عدم اجابت کوسترمسی شاه اسماعیل طرفدارلغنه محول اولدیغندن حقنده نائرهٔ غضب شهریاری علوریز اشتعال اولمش ومرقومدن اخذ انتقام ماده‌سی عودته تعلیق بیورلمش ایدی .

چالدران مظفریت عظیمه‌سندن صکره حضرت پادشاه اماسیه‌یه کیررکن شهسوارزاده علی بکه ذوالقدر حکومتنی وعد ایتمش اولدیغی کبی کماخ فتحندن صکره دخی سنان پاشانی طلیعهٔ

سپاه صورتیله ممالك ذوالقدریه ارسال وکندیلری موکب همایون ایله کیرودن عزیمت بیوردیلر .

سنان پاشا علاء الدوله‌یی طورنا طاغی اتکنده بولوب یك حمله‌ده تار مار ومرقومی طعمهٔ شمشیر آتشبار ایلدکدن صکره طورنا طاغنك رأسنده محفوظ اولان بالجمله اشیا ونقود وخزائنی ضبط ایلمشدر .

سنان پاشا بو خدمت مقابله‌سنده مسند صدارتله تلطیف اولنمشدر .

بو ماده ملك چراکسه قانصو غورینك کبر وعظمتنه طو- قونمغله بعض مطالبات متحکمانه‌یی حاوی بر نامه ایله سفیر مخصوص کوندرمش ایدی .

مطالباتنك بریسیده ممالك ذوالقدریه‌ده خطبه‌نك کندی نامنه قرائتی ایدی .

شهریار غضوب غورینك بو وضع غریبنه شفاهاً « قوجه چرکس ار ایسه خطبه‌سنی کندی ملکنده پایدار ایتسون » سوزیله مقابله ایتمش و بالآخره علاء الدوله‌نك سر مقطوعنی دخی کوندرمش ایدی .

تأدیبات — سلطان سلیم حضرتلری درسعادته عودت بیوردقلرنده اثنای سفرده یکیچریلرده کوریلان بعض اوضاع سرکشانه‌نك سببلرینی بالتحری قاضیعسکر جعفر چلبی ایله

اسکندر پاشا وسکبان باشی اولدیغی ظاهره اخراج قلنمغله همان اوچیده سیاسةً اعدام اولندیلر .

کردستانك تسخیری ــ کردستان قطعه‌سی شاه اسماعیلك تحت ادارەسنده ایسه‌ده اهالیسی عمومیتله سنی المذهب اولدقلرندن حضرت پادشاه تبریزدن اثنای عودتلرنده قطعهٔ مزبورەنك بالسهوله تحت اطاعته آلنه‌جغنه قناعتیاب اولدقلرندن اعظم علمای اسلامیه‌دن مشهور حلیم الدین ادریس بدلیسی‌یی مرند نام مرحله‌دن کردستان امراسنی تبعیت دولت علیه‌یه ادخال ایچون ارسال بیورمشلر ایدی .

مولانای مشار الیه ارمن اشن سوران اربیل عمادیه بختی جرزه موصل بدلیس سعرد دیاربکر حصکیف طرفلرینی دور واهالیسنی ایرانیلرك علیهنه تشویق وامرای اکراددن مرکب بر مجلس عمومی عقد ایتدیرەرك طرف دولتدن بر سردار استدعا ایله حرباً ایرانلونك ربقهٔ رعیتندن خروجه موفق اولمشلردر .

مولانا ادریسك تشویقات وهممات کار آکاهیسی وسردار نصب بیوریلان بیقلی محمد پاشانك تدابیر بسالتکارانه‌سی ثمرەسی اولەرق بتون خطهٔ کردستان ایراندن فك ارتباط ایله داخل رعیت آل عثمان اولمغله طرف دولتدن امرای اکراده هدایا وتلطیفنامەلر ارسال اولنمشدر .

سفر عربستانیه ــ سلطان سلیم خان شرق سفرندن

عودتده اوچ سنه قدر پای تخت سنیه‌لرنده آرامگزین اوله‌رق بومدت ظرفنده قوای بریه وبحریه‌نك تزیید و تنسیقی واخص آمال شاهانه‌لری اولان ایران استیلاسیله آسیای وسطاده واقع ملل اسلامیه‌یی نقطهٔ واحده‌یه جمع وتوحید ووقوعبوله‌جق عجم سفرینه مقتضی مهماتك تدارك وتهیه‌سیله مشغول اولمشدر.

اسباب ولوازمات حربیه بروجه دلخواه اکمال اولندقده پادشاه کشورکشا ۹۲۲ سنه‌سی اول بهارنده شرق سفرینی اعلان ودیاربکر جهتنده بولنان اردوی همایونی دخی جلب ایله اوجهتدن ایران حدودینی طوتمق اوزره قرق بیك قدر کزیده سواری ایله سنان پاشایی اولجه اعزام بیوردیلر.

سنان پاشا فراتی کچمك اوزره ملاطیه معبرینه کلدکده چونکه بوراسی اولوقتلر چراکسه النده بولنمغله اول جهتده بولنان مأموردن طلب رخصت ایدوب جواب رأسی آلمش واولجه شاه اسماعیل یاسلطان سلیمی صاحه اجبار ایتمك ویاخود کندیسنه معاونت ایلمك اوزره غوری‌یه مراجعت ایله بینلرنده اتحاد منافع اولدیغی ایچون غوری سوریه‌یه اللی بیك سواری ایله کلمش اولدیغندن سنان پاشا کیفیتی حضور شاهانه‌یه عرض واشعار ونتیجهٔ امره انتظار ایتمك اوزره البستان جهتلرنده توقف وقرار ایتمکه مجبور اولمش ایدی.

شهریار عدو شکار حضرتلری سنان پاشانك اشعاراتی مخصوصاً عقد ایتدیردیکی بر مجلس عمومیده موقع مذاکره‌یه

قویوب طول ودراز تذکردن صکره پیری پاشانك رأی وتدبیریله اولا غورینك تأدیبنه قرار ویرلدی وفقط اعلان حرب اولنمزدن اول غورینك حقیقت افکاری اوکرنیلمك مناسب اوله جغندن مشاهیر علمادن زیرك زاده رکن الدین افندی ایله امرادن قره جه پاشا سفارتله غورینك نزدینه تعیین وارسال قلندی .

مرج دابق محاربهٔ مشهوره سی — حضرت پادشاه فکر شاهانه لرنده عربستان سفرینی قطعیاً تصمیم وایران ماده سنی تأخیر ایتمش اولدقلرندن پای تخت سنیه لرنده شهزاده سلطان سلیمانی قائم مقام وهرسك زاده یی بروسه نك محافظه سنه تعیین ایله ٩٢٢ سنه سی جماذی اولاسنك دردنجی کونی ظاهراً شرق سفری اشاعه سیله اناطولی یه مرور وآهسته یوریشله البستانه وصول واوراده سنان پاشا اردوسنی دخی مستصحباً سرحدچراکسه یه طوغری قطع مراحل ایلدیلر .

اردوی همایون بوجاق دره نام محله واصل اولدقده سفرا عودت ایله غورینك فکر عداوتکاریسی آکلاشیلدیغندن همان اعلان حربی متضمن برنامه تسطیریله غوری یه کوندرلدی .

اردوی همایون کمال دهشتله عربستان سرحدینه واصل اولدقده غوری چالدیران غالبنك شمشیر جلادتنی تفکر وملاحظه ایدرك ایشلدیکی ایشه نادم اولمش وحتی اوجه ایلچیلرمزی حبس ایتدیکی حالده همان محبسدن بالاخراج انواع اعتذارات ایله اعاده ایلمش ایسه ده موکب پادشاهی حلب یولنی طوتمش

وذاتاً ایش ایشدن کچمش اولدیغندن چار ناچار جمع ایده‌بیلدیکی عسکرایله مرج دابق نام صحرای وسیعده سلطان سلیم‌اردوسنی قارشولمش ایدی .

ایکی عسکر ۹۲۲ سنه‌سی رجبنك یکرمی آلتنجی کونی محاربه‌یه باشلدی سلطان سلیم کبی بر صاحبقرانك معیتنده بولنان وشرق وغربده مظفریتدن مظفریته نائل اولمش اولان عثمانلی عسکری ایله جندیلکلری مثل سائر کبی دللرده دائر اولان چرکس وعرب سواریلرینك چارپیشمه‌سی اولعصرده شایان تماشا بر وقعه ایدی .

غوری اردوی همایونك صاغ و صول جناحلرینه بردن هجوم کوستردی ومذکور جناحلری همان ایوجه صارصدیسه‌ده شهریار عدو شکار اول جهتلره سنان ویونس پاشالری قوهٔ امدادیه ایله کوندردیکی کبی مرکزی تشکیل ایدن و پیاده صفوفی آرقه‌سنده طوپلری ستر اولنان قطعهٔ عسکریه ایله دشمنك اورته قولنه هجوم کوسترمکله در آن ساعت دشمن جهتنده آثار هزیمت نمایان اولمغه باشلادی .

بو آرالق غوری بر عثمانلی کله‌سنك صدمه‌سیله سراسیمه اوله‌رق قوماندانی ترك ایله صاوشمش وبراز صکره برنهر کنارنده وفات ایتمش اولدیغی شایع اولدقده کروه اعدا بسبتون بوزلمش وعرب وچرکس سواریلری فرار یوانی طوتمشدر .

فراریلرك تعقیبلری ایچون فرقه‌لر تعیین اولندیغی کبی

حضرت پادشاه دخی مرج دابقده بر کون اقامتدن صکره حلبه متوجهاً یوله چیقمشلردی .

یونس پاشا اولجه حلبی ضبط ایتمش وخیروبایی دخالته مجبور ایتمش اولدیغندن شهریار سطوت آثار حضرتلری کمال دبدبه وشوکت وشان ایله شهره داخل وحلبده‌کی غورینك ایکی میلیون آلتون قدر نقدی اله کچه‌رك مصارف حربیه‌یه خیلی یاردیمی اولدی .

حلبده بر مدت استراحتدن صکره موکب همایون چول یولیله شامه متوجهاً حرکت واثنای طریقده حما وحمص بلده‌لری اهالیسی عرض اطاعت ایتمشدر .

عساکر عثمانیه دها شامه وارمازدن اول چرکسلر قاچمش وشهری اهالی‌یه براقمش اولدیغندن بلا مزاحم دمشق الشام داخل تصرف پادشاه اسلام اولدی .

پادشاه عالی جاه شامده اقامت ایتدکاری مدتجه سوریه‌نك اطراف وانحاسنك ضبط وتسخیری ومشایخ عربانك داخل دائرهٔ اطاعت اولملری ایچون اقتضا ایدن تدابیر حکیمانه ومصره عزیمت ایتمك اوزره چولده عساکر شاهانه‌یه مقتضی صودوه‌لری ومهمات ونقلیات حیوانلرینك تدارکیله اشتغال بیورمشلردر .

ایشته آز وقت ایچنده عریش حدودینه قدر بتون تحت انقیاده کیرمکله سنجاقلره افراز و بر برینه بندکان شهریاریدن مناسب والیلر تعیین اولنمشدر .

غورینك اتلافندن صکره مقامنه برادر زاده‌سی طومانبای کچمش اولمغله حضرت پادشاه اراقهٔ خون مسلمینی محافظهً طومانبایك دائرهٔ اطاعته کیرمسی ایچون شامدن مصره نامه وایلچی کوندرمش ایدی .

طومانبای فرط شجاعتله مشهور ایسه‌ده قهرمان زمانك کیفیت اقتدارندن بی‌خبر بر جاهل جسور اولدیغندن همان سفیرمزی اعدام وجمع ایتدیکی عساکر ایله مقابله و مدافعه‌یه اقدام ایتمش ایدی .

سلطان سلیم طلیعهٔ موکب همایون اولمق اوزره صدر اعظم سنان پاشایی غزه‌یه طوغری کوندروب کندیلری دخی چول طریقنی طوتدیلر .

سنان پاشا غزه‌ده جانبردی غزالی‌یه تصادف ایله آنی کرفتار هزیمت ایتدکدن صکره غزه‌یی ضبط و او آرالق موکب همایون دخی یتشمکله خدمتی تقدیر وعساکر شاهانه انواع عطایا ایله تسریر بیورلدی .

موکب همایون غزه‌ده بر قاچ کون آرامدن صکره چوله داخل اولدی .

بو چوللرده یقین وقتلره قدر یاغمور یاغدیغنی بیان اولنیوب انجق شهریار همایون طالع حضرتلرینك مقتضای بخت سعادتلری اولمق اوزره غایت نافع یاغمورلر یاغه‌رق صویه اولان احتیاج دفع اولندیغی کبی اراضیده طراوت و لطافت حاصل اولدیغندن چولده مأمول ایدیلان مزاحم و ضرورت چکلمامشدر .

اردوی همایون سرحد مصر اولان صالحیه قصبه‌سنه کلدکده طومانبایك تدارکات فوق‌العادهٔ عسکریه‌سی انظاره دهشت بخش اولمش ایدی .

مومی‌الیه عادلیه عمارتی جهتنه واردوی همایونك کذرکاهنه خندقلر حفر و سپرلر انشا ایدرك مصر قلاعندن ۲۰۰ قدر جسیم طوپلری سپرلره تعبیه ایتمش وکلیتلی سواری عسکری‌ایله دخی مقابله‌یه مهیا برحالده بولنمش‌ایدی .

حضرت‌پادشاه طومانبایك تدارکات فوق‌العاده‌سنی حکمسز براقق ایچون اولا استحکاماته طوغری یوریه‌رك بعده‌بردنبره تبدیل استقامت ایله جبل مقطمدن ریدانیه صحراسنه اینیویرمشلردر .

چرکسلر بویله هیچ مأمول ایدلمیان محلدن موکب همایونك تاکندی اردوکاهلرینه قدر کلیویرمسنه واستحکاملرینك بر ایشه یرامامسنه آشوری درجه‌ده مأیوس‌اولدیلر ایسه‌ده ینه‌مقابله ومدافعه‌یه ابتدار ایله صباحدن اخشامه قدر غایت خونریزانه جنك ایتدیلر وعادتا عثمانلی صفلرینی ایچه صارصدیلر . انجق ایکندی‌یه قریب چراکسه‌یه بر هزیمت مستولی اولمغله یوزلرینی کیری دوندردیلر وسمت فراره شتابان اولدیلر .

بو محاربه‌ده سنان‌پاشا شهید و نیجه امرا تلف اولمش‌ایدی . طومانبای‌صعیدایچنه وجانبرد غزالی صالحیه چولنه‌قاچدی . پادشاه حکمتپناه دها لایقیله دشمنك احوالنه کسب وقوف

ایتمکسزین مصره کیرمکی تجویز بیورمدقلرندن عادلیه‌ده اقامت وضبط وربط ایچون برمفرزه عسکر ارسال بیورمشلردر .

برمدت صکره طونبای اون‌بیك سواری ایله درون شهره کیروب محافظه‌یه مأمور عثمانلی عسکرینی قلنجدن کچیره‌رك شهرده تحصن ایتمکله حضرت پادشاه مصره مفرزه‌مفرزه عسکر سوق ایتدی .

بو عسکر دخی شهرلو وعسکردن پك دهشتلی بر مقابله کورمشدر .

سوقاقلرده یر یر متریسلر حفر اولنمش و قادین چولق چوجق پنجره و طاملردن طاش قیزغین صو و سائره دوکمك صورتیله ایکی کون قدر عساکرعثمانیه‌یی ازعاج واشغال ایتمشلر ایسه‌ده اوچنجی کونی بالذات موکب همایون ایله سلطان سلیم حضرتلری شهره داخل اولمغله مصره بونلك مقاومتی منقطع و شجاعتی منکسر اولدی . لکن اسواق بلده‌ده اللی بیك قدر مقتولین ایله طولدی .

حضرت پادشاه اجساد مقتولیندن متولد تعفنك ازاله‌سی ایچون خارج بلده‌ده اقامت ایله مؤخراً آلای والا ایله شهره داخل اوله‌رق سلطان الروم والعرب عنوان جلیلنه نائل اولمشلردر .

امرای مصریه‌دن اولوب شجاعت وخباثتله مشار بالبنان اولان جانبرد غزالی دامن عاطفت سلیم خانی‌یه صارلمغله مظهر

عفو وامان و امرای دولت سلکنه ادخال قلنمق صورتیله شادمان اولمشدر .

عثمانلو اردوسی سوریه‌یی وچوللری چیکنیوب غالباً شهره داخل اولدیغی حالده طومانبای حالا عناد واصرارندن واز کچمیوب صعید ایچنه فرار واوراده طوپلایه‌جغی عسکر ایله سلیم خانه قارشو قویمغه قرار ویرمش وطرف پادشاهیدن لاجل التأمین ارسال اولنان مذاهب اربعه مفتیلرینی عذراً اعدام ایتدکدن صکره اوچبیك قدر سواری ایله نیلك غرب یاقه‌سنده جولان ایتمکه و طرف پادشاهیدن کوندریلان فرقه‌لره جانسپارانه صالدرمغه باشلادیغندن روم ایلی بکلربکیسی مصطفی پاشا ایله شهسوار زاده علی بك وجانبردغزالی وخیربای مرقوم طومانبایی تعقیب وآتی نهر نیله سوردیکی حالده نیلك اورته‌سنده طوتوب حضور شاهانه‌یه ایصال ایلدیلر .

طومانبایه طرف پادشاهیدن صوك درجه‌ده التفات کوستریلوب شجاعت وبسالتنه بناءً ینه حکومت مصریه‌ده استخدامی آرزو اولنمش ایسه‌ده کندیسی غایت عنود وبدخوی اولدیغی کبی بریه عربانی « الله ینصر السلطان طومانبای » دعاسیله مشغول اولملری حقنده امنیت شاهانه‌یی سلب ایتدیکندن باب زویله‌ده اعدامنه فرمان قضا جریان شهریاری صدور ایدرك ایجابی اجرا قلنمشدر .

هرمیجی اهالیسنك اطاعتی — خطهٔ مصریه‌نك یدغالبهٔ عثمانیه

کچدیکنی متعاقب شرفای حسینیه‌دن « ابوالبرکات ابو محمد » اوغلی ابونمی‌بی یعد هدایا و تبرکات مقدسه ایله حرمین اهالیسنک اطاعت و تبعیت کامله‌سنی عرض ایتمکله فوق‌الغایه محظوظیت سنیه‌یی موجب اولمغله مشارالیه ابونمی حقنده احترامات لایقه کوسترلمش و پدرلرینه عطایا وهدایای فراوان واهالیء حرمین الشریفینی ۲۰۰ ۰۰۰ آلتون اعطاسی و اوجه مرتب اولان صره‌لرک تزییدیله مسرور وشادان بیورمشلردر

ایشته بو یولده‌کی خدمات شاهانه‌دن طولایی « خادم الحرمین الشریفین » عنوان جلیلی نام نامیء خسروانیلرینه تردیفاً منابر ومساجدده زیور السنهٔ خطبا اولمشدر.

حضرت پادشاه برمدت مصرده اقامت ایله ممالك نوتسخیرینك صورت اداره‌سنی کوزلری اوکنده تأمین وتجربه ایلدکدنصکره امرای چراکسه‌دن خیره‌بایی والی تعیین و هر سنه مصردن معتاد اولان محمل حج شریفی سنین سابقه‌دن زیاده اعتنا ایله تجهیز وارسال بیوروب موکب همایونی مستصحباً ۹۲۳ سنه‌سی اواخرنده ینه کلدیکی طریقدن عودت بیوردیلر.

موکب پادشاهی شام‌شریفه واصل اولدقده مسند صدارته پیری محمد پاشایی تعیین وعموماً کرجستانك دولته اطاعتنی‌مشعر قره‌چین زاده‌نك معروضاتنی اخذ ودرت بچق آی قدر شامده اقامت ایدرك سوریه‌نك اصول اداره‌سنی تأمین و تأسیس و زیارتکاه مواقعی و سیما محی الدین عربی حضرتلرینی زیارت وتربه‌لری ایله برجامع وبرمدرسه وعمارت انشا بیوردیلر.

شاه اسماعیلك ایلچی وتضرعنامه‌سی — شاه اسماعیل سلطان سلیمك قوهٔ قاهره‌سنی اوله‌جه‌ یك آجی صورتده تجربه ایتدیکی و بوکره سوریه وخطهٔ مصریه وحرمین محترمینك ممالك شاهانه‌یه التحاقی وچرا کسه حکومتنك الغاسی کندیسنه دهشت وبردیکی کبی سلطان سلیمك ایران حقنده حسن نیتی اولمدیغنی دخی بیلدیکندن بوکره کمال عجز ومسکنت ومذلتله عرض استرحام وجلب عاطفتی مشعر برنامه‌یی حاملاً سفیری ورود ایلدیسه‌ده شهریار غضوب « بونامه‌نك جوابی یرنده ویریلور » دییه‌رك ایلچی‌یی محفوظاً استانبوله کوندرمش ایدی.

شهریار غازی شامدن حلبه عزیمت واوراده‌ برماه اقامت ایله طوغریجه ایران اوزرینه عزیمتی تصمیم ایتمشلر ایدی. آنجق امرا وعسکرك بوقدر مدتدر مشاق سفریه وتحسر اولاد وعیال آرزوسنده بولندقلری کبی دولتك مشاغل موجوده‌سنی فرصت عد ایدرك بوسنه‌یه تخطی ایتمش اولان مجارلویه ارائه سطوت اولنمسی مصمم اولان ایران سفرینك سنهٔ آتیه‌یه ترکنه مجبوریت کورلمکله موکب همایون پای تخته عودت و۹۲۲ سنه‌سی رجبنك اون یدنجی کونی استانبوله مواصلت ایلدی.

شقی شیخ جلالك ظهور وقتلی — اسماعیل صفوی منتسبانندن اولوب مقدما با دفتر قتل واعدام اولنان مفسدلر بقایاسندن جلال اسمنده برقزلباش هرنصلسه سیف سیاست سلطانیدن فرار ایله توقاد سمتنده برمغاره‌ده اختفا ایلمش ایدی.

اورته‌لغه سکونت کلدیکی بر صره‌ده مرقوم جلال باعث اشتهار اولان مجذوبلق و شیخلك کسوه‌سنه برونوب باشنه یکرمی بیك قدر احمق طوپلایوب حکومت محلیه‌یی تهدید ایلدیکی پای تخته عکس ایتدکده همان سلطان سلیم خان ادرنه‌دن استانبوله عزیمت ایله مرقومك اخذ واستیصالیچون فرهاد پاشا وشهسوار زاده علی بکی قوهٔ کافیه ایله مامور ایلدی.

علی پاشا فرهاد پاشادن اول طاورانوب قره‌حصار شرقی وسیواس آراسنده‌کی اقشهر اووه‌سنده اشقیایه ملاقی اوله‌رق حملهٔ اولاده جمعیتی تارمار و شیخ جلالی منظرهٔ تیغدن امرار ایله موفقیتنی حضور شهریاری‌یه عرض واشعار ایلدی.

بوندن بویله اناطولیده آره‌صره ظهوره کلان عصاته جلالی دیمه‌سی مرقوم شیخ جلاله نسبت اولندیغندندر.

شهسوار زاده‌نك موفقیتی فرهاد پاشانك داعئ حسدی اولمغله مؤخراً دورسلیمان خانیده علی بکك اعدامی وذوالقدریه حکومتنك انحاسنه بووقعه سبب مستقل اولمشدر.

سلطان سلیمك ارتحالی — سلطان سلیم عربستاندن عودتنده بری وبحری عساکر عثمانیه‌نك تنظیم و تنسیقنه وبالجمله قوهٔ بحریه‌نك تزییدینه اعتناء ایله متعدد سفن حربیه انشا و بونلره مقتضی مهمات واسلحه‌نك تدارکی واعمالیله مشغول اولمقده ایدی مقصد همایونلری ایران اوزرینه کیتمك ووکلای دولت

فکری ردوسی تسخیر ایلمك جهتلرینه منحصر و مصروف اولدیغندن دائما پادشاهی ردوسه عزیمته تشویقدن خالی قالمازلر ایدی .

حتی شهریار کشورکشا برکون «بن اقلیملر فتحنه آلیشدم سز ایسه بنی برخرسز جزیره‌سیله اوغراشدرمق ایسترسکز بزم سفرمز شمدیدن صکره سفر آخرتدر» بیوره‌رق ارتحاللرینك یقین اولدیغنی ایما ایله وکلایی تکدیر بیورمشلردی.

فی الحقیقه ٩٢٦ سنه‌سی شوالنك ایکنجی کونی ادرنه‌یه عزیمت ایتمك اوزره یوله چیقدقلرنده حرث نام مرحله‌ده‌که پدریله آغاز حرب وجدال ایتدکاری محلدر یوله چیقمزدن بر کون عادی برچبان هیئتنده صرتلرنده پیدا اولان برسیویرلجه شیرپنچه دیدکاری بردرد بی‌امان حالنی آلوب ومداوات ومعالجات تأثیر اوله‌میوب شوالك طقوزنجی کیجه‌سی ارتحال داربقا بیوردیلر. «رحمة الله علیه رحمةً واسعةً»

پادشاه مغفور ٨٧٥ ده تولد ٩١٨ ده جلوس بیوردقلری جهتله عمرلری ٥١ وسلطنتلری طقوز سنه‌یه قریبدر.

سلطان سلیم دکل عصرینك حتی دنیانك برنجی قهرمانی الك مکمل فیلسوفی الك ماهر سیاسیونی اولدیغنده ارباب سیر متفقدر.

غازی سلطان سلیمان خان اول

حضرتلری

﴿ سلطان سلیمان قانونی ﴾

سلیم اول کبی حکمت وشجاعت وعدالت وسیاستی نفسنده جمع ایتمش برذات فضائلسماتك تعلیمخانهٔ خاصه‌لرنده یتشمش ودفعات متعدده‌ده پای تخت سنیه قائممقامانده بولنمق صورتیله ملکات مکتسبه‌لرینی درجهٔ علیایه واردیرمش بر انسان مکمل اولان سلیمان خان بالاستقلال جالس مسند حکمران اولدقلرنده پدرلرینك مقبول ومرغوب وزیری اولان محمد پاشای قرهمانی‌یی صدارتده وسائر وزرا وارکانی مقاملرنده ابقا بیورمشلردر.

جانبرد غزالینك عصیانی — چراکسه امراسندن اولدیغی حالده سلیم خانك خوف سطوتندن بارکاه عثمانی‌یه دخالت ایدن شام و ملحقاتی امیر الامراسی جانبرد غزالی شهریار مغفورك ارتحالندن امیده دوشمکله همان چراکسه بقایاسندن وعربلردن طوپلادیغی کلیتلو عسکر ایله حلب شهرینی محاصره‌یه جرأت ایلدیکی خبری سامعه خراش پادشاه شیر صولت اولدقده همان وزیر ثالث فرهاد پاشا سردار تعیین و سردارك وصولنه قدر ذوالقدریه والیسی شهسوار زاده علی بك ایله قرهمان سیواس شام اطاکیه حما و حمص بکلرینك معیتلری عسکرلریله حلبه امداد ایلمسی تنسیب بیورلدی.

امرای مومی‌الیهم درحال امره امتثالاً سرعت سریعه ایله حلبه عزیمت و درون قلعه‌یه بالدخول عصاته شدیداً مقاومت

ایتمکده اولدقلری صره‌ده سردار ظفر شعار دخی حلبه تقرب ایتمش ایدی. جانبرد غزالی کرچه اردوی همایون وصول بولمزدن اول قلعه‌یه ظفریاب اولمق ایچون صوك درجه‌ده چالیشمش ایسه‌ده مدافعینك مقابلهٔ شیرانه‌لری اوزرینه مأیوساً رجعته قرار ویردی.

غزالینك فراری اوزرینه شهسوار اوغلی علی بك تعقیبه شتابان اوله‌رق برچوغنی اتلاف ایلمشدر.

بو اثناده سردار فرهاد پاشا دخی جسیم بر اردو ایله یتشوب حلب عسکرینی‌ده بالاستصحاب شام جهتنه یوریه‌رك عسکرینی مصطبه نام محلده پریشان وبو اثناده برعثمانلی سپاهیسنك آتدیغی برتیر جانگداز فرار ایدرکن جانبرد غزالی‌یی بی جان ایلدی.

بونك اوزرینه فرهاد پاشا شامه داخل اولوب کیفیت مظفریتی وغزالینك رأس مقطوعنی دربار شوکتقراره عرض وتسیار ایلمشدر.

فرهاد پاشا اردوسنك، شاه اسماعیل صفوینك ملحوظ اولان تجاوزاتنه مانع اولمق و اجراسی مصمم اولان مجارستان سفری اثناسنده آناطولی‌یی هردرلو تعرضدن محافظه ایلمك اوزره قیصریه حوالیسنده اقامتی فرمان بیورلدی.

مجارستانه سفری — مجار قرالی لوئی اثنای جلوس همایونده کندیسنه کوندریلان نامهٔ همایونی استخفاف و نامه‌رسی اعدام ایلمش اولدیغندن مجارستانه سفرهمایون تصمیم اولنمش ایدیسه‌ده

جانبرد غزالی ماده‌سی سببیله مجارستان سفری تأخیر اولنمش ایدی .

جانبرد غزالینك بوکره اورته‌دن قالدیرلمسی اوزرینه لوئینك تأدیبی قرارگیر اولمغله شهریار اسکندر اقتدار حضرتلری قپودان دانشمند رئیس قوماندانسیله درتیوز اللی قدر دونغا احضار وبونلره طوپ ومهمات کافیه تحمیل ایله طونه نهری طریقیله اولجه بلغراده سوق بیوردقلری کبی ٩٢٧ سنه‌سی برنجی سفر همایونلری اولمق اوزره کمال حشمت و اجلال ایله درسعادتدن حرکت ایلدیلر .

اثنای راهده اطرافدن دخی متعدد فرقه‌لر انضمام والتحاق ایلر ودیار اعدایه آقنجیلر ارسال قلنور ایدی .

موکب همایون صوفیه مرحله‌سنه واصل اولدقده هدف الحرکاتك تعیینی حقنده برمجلس عالی انعقاد ایلدی .

صدراعظم پیری پاشا مجارستانك کلیدی مثابه‌سنده اولان بلغرادك لزوم تسخیرینه دائر بیان مطالعه ایلدیسه‌ده احمد پاشا بودین اوزرینه حرکتی تصویب ایتمکله اولوجهله بکوردلن قلعه‌سی تسخیر اولنوب صاوه اوزرینه بر کوپری آتیلدی و اردوی همایون مذکور کوپریدن مجار یاقه‌سنه امرار اولندی .

آنجق بلغرادك محاصره‌سی ایچون دخی اولجه عساکر کافیه کوندرلمش اولمغله صدراعظم پیری پاشا دخی قوۀ امدادیه ایله اول سمته ارسال قلندی .

موكب همايون مجارستانده متعدد آقنجى فرقه‌لرى تشكيل واطرافه سوق وتسريب ايله مملكتى سراپا تخريب ايتمكده دوام ايتديكى وپيرى پاشا بلغراد محاصره‌سيله اوغراشديغى صره‌ده آقنجى قوماندانلرندن مصطفى پاشا بلغرادك لزوم تسخيرنى شهريار ظفر شعاره عرض واشعار ايله موكب همايونك بلغراد جهتنه عزيمتنى مصراً افاده ايتمكله معروضاتى موافق كوريلوب همان بلغراده تحويل وجههٔ عزيمت قلندى .

پادشاه مظفر سپاه حضرتلرى بلغراده واصل اولدقده بربر ترتيب اولنان محاصره فرقه‌لرى وطوپ بطاريه‌لرى‌ايله محاصره تشديد وقلعه‌نك خفيف نقاطى كشف‌ايله اول جهتلردن لغملر آتيله‌رق كديكلر كشاد اولنه‌رق وعثمانلى بهادرلرى آچيلان رخنه‌لردن‌ايچرويه هجوم‌ايدرك قلعه‌نك ضبط وتسخيرينه موفقيت تامه حاصل اولمشدر .

بلغرادك ضبطندن صكره قلل وبروجى لواى ظفر انتما ايله تزيين وايرتسى كون حضرت پادشاه دخى قلعه‌يه دخول ايله امر تعمير وتزيينه اهتمام قلندى .

بلغرادده بولنان مجارلو عسكرى طاقمى ويريلان امان موجبنجه مملكتلرينه اعزام قلنوب يرلى اهاليدن يكرمى بيك نفوس دخى درسعادته نقل ايله بوغاز ايچنده بلغراد قريه‌سى دنيلان محلده اسكان اولنمغله قريهٔ مزبوره اول تاريخدن اعتباراً بونام ايله توسيم قلنمشدر .

شهریار عالی تبار بودینك تسخیری املنده ایدیسه‌لرده موسم شتانك حلولی مناسبتیله درسعادته عودته مجبور اولمشلردر.

بلغرادك تسخیری مناسبتیله اطراف ملوکه ظفر نامه‌لر تسطیر قلندیغی مثللو تبریك و تهنیت فتح وظفر ایچون روسیه وندیك وزاغوره جمهوریتلرینك دخی سفیرلری ورود ایتمشدر.

استحصال مساعدات — تبریك ظفر وتأییدمناسبات ایچون نزد سلطنت سنیه‌یه کلمش اولان سفرای اجنبیه کندی حکومتلرینه عائد بعض مساعدات استحصالنه موفق اولمشلردر.

اشبو مساعدات زمانمزده نتایج مضره‌سی کوریلان قاپیتولاسیونلرك اساسی اولوب وقتیله دولت علیه‌نك هیچ برمجبوریتی اولمدیغی حالده محض مروت قبیلندن اولمق اوزره ویرلمش شیلردن عبارتدر.

وندیك بالیوسنك استحصالنه موفق اولدیغی مساعداتك باشلوجه نقاطی شونلردر:

سربستیٔ تجارت، تجارك امنیت شخصیه‌سی، وندیك ایلچیسنك پای تخت سلطنت سنیه‌ده اقامتی، فراری اسرانك اعاده‌سی، اسرادن قبول اسلام ایدنلردن بهر نفر ایچون بیکر آقچه اعطاسی، اسیر دوشن برنسلرك سربست برغیلمسی، ارباب جنایتك اعاده‌سی، وندیك تبعه‌سندن محاکمه‌سی اقتضا ایدنلرك نزدنده برترجمان بولنمسی، ممالك محروسه‌ده وفات ایدن وندیك تبعه‌سنك

میراثلرینك سفیرلری معرفتیله رؤیتی و وندیکلیلرك ممالك عثمانیه‌ده اقامت ایدنلرك جزیه‌دن استثناسی، الخ .

ایشته اوروپالیلرك قاعدهٔ دیپلوماسی‌یه توفیقاً دولت‌علیه ایله عقد ایتدکلری معاهداتك برنجیسی اشبو وندیك معاهده‌سی اولوب دول سائره دخی بالآخره یاپدقلری معاهداته بونی اساس طوتمشلردر .

ردوس جزیره‌سنك فتحی — ردوس شوالیه‌لری سفائن اسلامیه و سواحل دولت علیه‌یه دائما ایصال دست خساردن خالی قالمامقده بولندقلرندن فاتح مرحوم بونلرك شر ومضرتلرینی اورته‌دن قالدرمق و آق دکزده مستحکم برنقطهٔ استناده دسترس اولمق اوزره ردوسی فتحنه تشبث بیورمش ومسیح پاشانك طمع خامی سببیله موفق اوله‌مامش ایدی .

بوکره عربستان ومصرك تسخیری مناسبتیله اسفاربحریه‌نك تامینی مقتضای حال ومصلحت کورلدیکندن شهریار کشورکشا حضرتلری ٩٢٨ سنه‌سی رجبینك اوچنجی کونی یدیوز قدر سفائن متنوعه احضار وبونلره مهمات حربیه وعساکر کلیه تحمیل ایدرك ردوس آطه‌سنه سوق ایتدیکی کبی کندیلری دخی ایکنجی سفر همایونلرینی اجرا بیورمق اوزره جسیم بر اردویی مستصحباً آطه‌نك قارشوسنده کائن مرمریسه عزیمت بیوردیلر .

دونما سرداری داماد مصطفی پاشا جزیره‌یه بالوصول

اوکوز برونی لیمانـنه عسکر و محاصره طوپلری چیقاردقدن صکره ردوس قلعه‌سنك محاصره‌سنه ابتدار ایلدیکی کبی موکب همایون دخی مرمریسدن آطه‌یه کچوب امر محاصره تشدید اولندی.

شوالیه‌لر کرچه غایت فداکارانه طاورانوب صوك درجه‌ده محاربه ایتدیلر ایسه‌ده بهادران عثمانیه‌نك تهجمات شجیعانه وحملات رستمانه‌سنه مقابله ایده‌میوب نهایت بالاستیمان ٩٢٩ سنه‌سی صفرینك یدنجی کونی قلعه‌یی تسلیمه مجبور اولمشلردر. استیمان شرائطی موجبنجه شوالیه‌لر کافهٔ اشیا واموال منقوله‌لریله مالطه اطه‌سنه نقل اولندیلر.

حضرت پادشاه قلعه‌یه وصولنده محبسده بیکلرجه اسرای مسلمه بولدقلرندن جمله‌سنی آزاد و عطایای سنیه‌لریله دلشاد بیوردیلر.

موکب همایون برمدت صکره برآ مرمریس طریقیله درسعادته عودت بیورمشدر.

ردوسك تسخیریله شوالیه النده بولنان هکله انجیرلی استانکوی اطه‌لری وبودروم قلعه‌سی دخی داخل سلك ملك عثمانی قلنمشدر.

ردوسك فتحی و شوالیه حکومتنك الغاسی اعظم فتوحات عثمانیه‌دن معدود بولنان اطراف ملوك وحکمدارانددن و اسماعیل اردبیلدن تبریك وتهنیتی متضمن نامه وسفرا کوندرلمشدر.

بعض وقایع — دولت علیه‌یه صادقانه ومقدمانه ابراز حسن

خدمت ایتمش و اسفار ومحارباتده شجاعت وبسالتی مشاهده قلنمش اولان شهسوار زاده علی بك فرهاد پاشانك غمز ونفاقیله اعدام اولندی.

سلطان سلیم مرحومك مقبول و مرغوب وزیری بولنان و هنگام جلوسندن بو آنه قدر مسند صدارتی ایفا ایلیان پیری پاشانك بو آرالق مستوفی معاشلرله تقاعدی اجرا و یرینه خاص اوطه باشی ابراهیم آغا تعیین بیورلمشدر.

ایران شاهی مشهور اسماعیل صفوی دخی بو اثناده عزم دار بقا ایلدی .

مصر والیسی « خیره‌بای » ك ارتحالی اوزینه مملکتده بعض مرتبه قاریشیقلقلر رونما اولدیغندن مصر والیسی تعیین اولنان داماد مصطفی پاشا اولجهتی اصلاح ایتمش وسبب فساد اولان قانصو ایله بودان و مصربایك باشلرینی کسمك صورتیله ارباب فساده امثال مؤثره کوسترمش ایسه‌ده پاشانك درسعادته جلبی و یرینه تعیین اولنان احمد پاشا دنی المزاج و نانکور بر شخص صاحب غرور اولدیغندن و نان و نعمتیله پرورده اولدیغی دولتنه قارشو عصیان بایراغنی کشاد وخطهٔ مصریه‌ده ایقاع نائرهٔ فساد ایتمکله ازاله‌سیچون فرمان قضا جریان شهریاری صادر اولمشدی آنجق احمد پاشانك کندیسنه وزیر ایدندیکی عقلا و اصدقای دولتدن محمد بك ایشك عواقبنی بالملاحظه پاشایی حمامده بغتةً باصدرمش وهرنصلسه پاشا فرار ایدرك بنی بقر عربانه دخیل

دوشمش اولمغله همان اوزرینه عسکر سوقیله باشی کسیلوب رأس مقطوعنی درسعادته کوندرمشدر .

خطهٔ مصریه‌نك بو یولده‌کی اغتشاشاتی اوزرینه اصلاحات ممکنه‌نك اجراسی نزدپادشاه عالیجاهده تقرر ایتمکله وزیراعظم ابراهیم پاشایی مصره اعزام بیوردیلر .

ابراهیم پاشا مصرده اوچ ماه قدر اقامت ایدرك اعمارات واجراآت واهالی‌حقنده عدالتی اجراوتأمین ومصرك معاملات دیوانیه‌سنی متضمن قلمه آلدیغی قانونامه‌یی بعدالعرض صدور ایده‌جك ارادهٔ سلطانی‌یه کوره دستور العمل طوتلمق اوزره خزینهٔ مصره اعطا ایتدکدن صکره درسعادته شام طریقیله عودت ایلدی .

مهاج مظفریتی و « بودین » ك تسخیری — ردوسك فتحی واحوال مصریه‌نك اصلاحی اوزرینه مجارستان جهتندن حدود عثمانیه‌نك توسیعی اقتضا ایتمش و بلغرادك ضبطیله ذاتاً مجارستانك کلیدی الده ایدلمش اولدیغندن پادشاه انجم سپاه حضرتلری ۹۳۲ سنه‌سی غایت مکمل و منتظم بر اردو ایله درسعادتدن حرکت بیوردیلر و مهمات حربیه و لوازمات حربیه‌لرینی سکزیوز قدر سفاینذن مرکب اینجه دونمایه تحمیل ایدرك طونه نهری طریقیله ایلرویه طوغری سوق ایلدیلر .

موکب همایونك بلغراد طریقیله مجارستان طوپراغنه داخل اولدقده دونمای همایون دخی واصل اولمغله اول امرده طلیعه

قوماندانی اولان ابراهیم پاشا وارادین قلعه‌سنی و متعاقباً ایلوق دیمتروفجه اوسك بواج قلعه‌لرینی استیلا ایلدی .

بواثناده مجار قرالی لوئینك مهاج اووه‌سنده یوز اللی بیك کشیلك براردو ایله مقابله‌یه منتظر اولندیغی خبر آلندیغندن همان دراوه نهری اوزرینه کوپری قوریله‌رق قارشو یاقه‌یه کچیلدکدن صکره موکب همایون نهر بونجه یورییوب مهاجه قریب بر موضعه واصل اولدی .

پادشاه مظفرسپاه ترتیبات حربیه‌یی ایفا بیوردقلری صره‌ده باشلرنده مغفر و آرقه‌لرنده بر زره داودی اکتسا ایدرك فرقهٔ عسکریه‌لری طولاشوب جمله‌سنه یکان‌یکان جهادك فضائلنه دائر ایراد نطق ایله تسجیع قلوب عساکره اقدام ایلدی .

۱۵۲۱ سنهٔ میلادیه‌سنك اغستوسنك اوتوزنجی کونی اردوی همایون صفوف دشمنه ملاقی اوله‌رق غایت شدید بر محاربه‌یه باشلانمش وبدایت حربده مجار سواریلرینك مهاجمات شدیده‌سی عساکر عثمانیه‌نك یاغمور کبی یاغدردقلری قورشون وکولله‌لرله قارشولشوب قوماندانلری دخی داخل اولدیغی حالده مهاجمینك جمله‌سی قلنجدن کچیرلمش ایدی .

قرال لوئینك بالذات هجومی آناطولی بکلر بکیسی بهرام‌پاشا طرفندن دفع ایدلدکدن صکره اردوی همایون طرفندن عمومی برهجوم اجرا اولنه‌رق ایکی ساعت ظرفنده قوجه مجار اردوسی تارمار وفرار ایدنلر سواریلرمزمعرفتیله بالتعقیب حوالهٔ شمشیر آتشبار ایله ایصال داربوار ایدلمشدر .

بویله ایکی ساعت ظرفنده قوجه مجار اردوسنك محو ایدلمسی موفقیات عظیمه‌دن معدود اولمغله وزرای عظام وامرای کرام طرفلرندن تبریك وتهنیت ظفر اجرا قلنمشدر .

موکب همایون بر مدت دها اردوکاهك بر از اوته‌سنده اقامت ایله براز استراحتدنصکره بودین سمتنه طوغری حرکت ایلدی .

بودین اهالیسی ذاتاً مهاج محاربه‌سندن طولایی سطو پادشاهیدن بیلمش اولدیغندن همان پادشاهی استقبال وشهر اناختارلرینی تسلیم ایله قبول رعیتده استعجال کوسترمشلردر .

برقاچکونلر بودین‌وحوالیسنده‌اقامت وصیدوشکار وتماشای مواقع مشهوره کبی اجرای تنزهه میل ورغبت بیوردقدنصکره پشته طریقیله عودت اولندی .

اثنای‌عودتده دخی سکدین تتل اباج قلعه‌لری‌ضبط‌اولنه‌رق وارادین‌مرحله‌سنه وصول‌همایونلرنده مجارستان تاج‌حکمداریسنی ژان ژاپولیایه اکسا ایله ٩٣٣ سنه‌سی صفرینك سکزنجی کونی درسعادته مواصلت بیوردیلر .

غوائل داخلیه — مجارستان سفری اثناسنده اناطولیده بعض‌مفسدلر توره‌یوب خلقی ازعاج‌ودولتی اشغال ایتمشلرایدی .

بونلر ذوالنون اوغلی سوکلون اوغلی طوکوز اوغلی ایله قلندر بابا نام شقیلردرکه اوزرلرینه سوق اولنان قوهٔ عثمانیه‌یی وایالت بکلرینی دفعاتله مغلوب ایتمشلر وهله قلندر بابا شقیسی

صدر اعظمك اناطولی یه کچمسنی موجب اوله جق مرتبه ده مهم برغائله احداث ایلمش ایدی .

نهایت ابراهیم پاشـا اعمال حیل ایله قلندر جمعیتنی تارمار و کندیسنی ایصال مجازاتکاه خدای قهار ایلمکله آسایش داخلی یی اعاده یه موفق اولمشدر .

آوستریا سفری و ویانه نك محاصره سی — مجارستانك تسخیریله ژان ژاپولیانك مجار قرالی نصبی اوستریا ایمپراطوری فردیناندك ایشنه کلمدیکندن دها طوغریسی برادری «شارلکن» ه کوکنه رك مجارستانی عثمانلی الندن قورتارمغه قرار ویردیکندن بودین اشرافنی دخی کندیسنه جلب ایتمکله همان بودین اوزرینه یوریه رك ژاپولیایی فراره مجبور ایتمش ایدی .

بو کیفیت مسموع شاهانه اولدقده کندی چراغ خاصلری اولان ژاپولیـانك تحقیرندن ماعدا بودینـك آوستریا خاندان قرالیسنه انتقالی ذاتاً دولتك پولتیقه سـنه مغایر کوردیکندن ۹۳۵ سنه سی پادشاه مظفر سپاه حضرتلری جسیم بر اردو ایله درسعادتدن حرکت ایله مجارستان جهتنده ارائه سطوت بیوردیلر .

مهاج مرحله سنده قرال ژاپولیا دخی کندیسنه تبعیت ایدن مجار سواریلریله اردوی همایونه التحاق ایتدکدن صکره بودین محاصره آلتنـه آلندی وچوق سورمدن بالاسـتیمان تسـخیر بیورلدی .

بودین ینه اجزای ممالك سـلطنت سنیه دن اولمق وسنوی

ویرکوی مقطوع ویرمك شرطیله زاپولیایه اعطا اولندقدن ومحافظه‌سی ایچون قاسم پاشا قومانداسیله اوچبیك عثمانلی عسکری اقامه قلندقدن صکره آوستریالی‌یه ومعناً اول تاریخده نامی اوروپاده شهرتگیر اولان شارلکنه ارائهٔ سطوت ایدلمك فکریله ویانه‌نك محاصره‌سنه قرار ویرلدی .

همان قرار واقع وجهله موکب همایون ۳۰۰۰۰۰ کشیدن عبارت اولدیغی حالده بودیندن حرکت ایله آوستریا ممالکی ایچنی آقنجی فرقه‌لری واسطه‌سیله تخریب ایده ایده ویانه پیشگاهنه نصب خیام دهشت ایلدی .

فردیناند وعساکرندن مقابله ایدر کمسنه کورلمدیکندن همان شهر محاصره آلتنه آلنوب فردیناند ممالکنك بر اوجنه صاوشمش ایدی .

عثمانلی عسکری خیلی مدت شهری تضییق وآره صره قلعه‌دن چیقان مفرزه‌لری محو ایتمش ایسه‌ده قیشلك حلولی بویله جسیم بر اردونك اوراده اقامتنه مساعد اولمدیغی کبی ذاتاً ویانه محاصره‌سی اوته‌جه قرارلشدیرلمش بر شی اولمیوب اقتضا ایلیان جسیم محاصره طوپلری آلنه‌مدیغندن و بو آرالق قلعه‌دن دخی بر مکالمه مأموری کلدیکندن فردیناندك بعدما مجارستانه عدم مداخله و ویانه‌ده بولنان اسرای مسلمینك صالیویرلمسی کبی شروط ایله موکب همایون محاصره‌یی فك ایله درسعادته عودت ایلمشدر «۹۳۶» .

آلمانیا سفری — ویانه محاصره‌سی اثناسنده قرال فردینا
مجارستان ایشلرینه قارشمیه‌جغنه متعهد اولمش و آنجق قو
جبریه ایله موفق اوله‌مدیغی بر ایشی دیپلوماسی طریقیله ح
چالشمق اوزره درسعادته بر سفیر مخصوص ارسالیله توج
شاهانه‌یی ژاپولیادن تحویله دامن درمیان غیرت اولمش ایسه‌د
مسئله‌نك ابراهیم پاشا ایله مذاکره ایدلدیکی اثناده آوستر
جنرالنك بودینی تضییق ایتدیکی خبر غرابت اثری پادشاه
صوك درجه‌ده اغضاب ایتمش وذاتاً فرانسه قرالی برنجی
فرانسوانك شارلکن طرفندن اسیر اولمسی سببیله کرك فرانسواد
وکرك والده‌سی طرفندن پی‌درپی درکاه شهریار اسکندر اقتدار
فریادنامه‌لرك تواردی شارلکنه ارائهٔ سطوت عثمانی اولمسی
حقنده‌کی فکر پادشاهی‌یی تقویه‌یه خدمت ایلمش اولدیغند
٩٣٧ سنه‌سی رمضانك بشنجی کونی قوهٔ عظیمه ایله اوروپا
یوریدیلر .

فردیناند ایشك صاربه صاردیغنی آکلادیغی جهتله استدعا
عفوومرحمت حقنده‌کوندردیکی هیئت سفارت نیشده موکب‌همایو
ملاقی اولمش ایسه‌ده روی التفات کوسترلمیوب اردوی همایو
آوستریا ممالکنه طالمغه واطرافه طاغتدیغی آقنجی‌فرقه‌لری‌اوروپا
وسطایه دهشت صالمغه باشلادی .

بوسفرکی اردونك موجودی وانتظامی اسفار سائره
قات قات فائق اولوب قریم خانك برادری صاحبکرای اون‌بیك

ـسواریسیله وژان ژاپولیا کلیتلی مجار عسـاکریله اردوی
نه التحاق ایتمشلر ایدی .
موکب پادشاهی آوستریا مملکتنی طرف طرف استیلا و آقنجیلر
وقصباتده آثار معموریتی امحا ایتدکاری صره‌ده نه‌فردینانددن
ه اوروپایی لرزه‌ناك ایدن شـارل کندن جدی برمقـابله
یله‌مدیکندن وذاتاً دخی مقصد شاهانه بر نقطه‌نك تسخیرینه
صر اولمیوب محضا شـارل کنه اقتدار وعظمت عثمانیـه‌یی
ترمك ایدوکندن موسم شـتانك حلوانی متعاقب پای تخت
یه عودت همایون وقوعبولمشدر .
بعض وقایع — قریمده سعادتکرای علیهنه بعض تشبثات
یـه‌ده بولنمش وخانك درسعادته فراریله نتیجه پذیر اولمش
ان وقایع اوزرینه قریم خانلغی آلمانیا سفرنده اردوی همایونده
ش اولان صاحبکرایه تفویض وسعادت کرایه‌ده مستوفی
لر تخصیص قلنمشدر .
شارل کنك مشهور آمیرالی اولان آندریادوریا متون وقرون
لرنی اورمش وقرونی ضبط ایتمش ایسه‌ده بالآخره ٩٤٠
خنده ینـه استرداد اولندی . تجدید وتأیید موالات وقریم
دن شـکایاتی خاملاً ورود ایدن له سفیرینـه تأمینات کافیه
یله‌رك اعاده قلنمشدر .
قرال فردیناند طرفندن اسـتدعای صلح و مسالمت ایچون
د ایدن ایلچی‌یه روی التفات ومطالباتنه مماشات کوسترلمشدر .

صدر اعظم ابراهیم پاشانك شرقه اعزامی — ایران منسوبلرندن بغداد وحوالیسنده حکومت ایدن ذوالفقار خان سنی المذهب اولدیغی جهتله بالطبع ایرانیلردن روکردان ودها طوغریسی سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك آفاقه منتشر اولان صیت وسطوت جهانگیرانه‌سندن هراسان اولمغله برمدت اقطارغربیه‌ده بارقه انداز جلادت اولان شمشیر عدو تدمیر سلیمانینك بر کون اولوبده اقصای شرقیه‌ده دخی لمعه‌پاش دهشت اوله‌جغنی اوتجه کشف وتخمین ایتدیکندن وقتیله سدهٔ سنیهٔ عثمانی‌یه دخالت ایله غبطه فرمای ملوك جهان اولان زمرهٔ بندکانه التحاقی بالتصمیم بغدادك ممالك شاهانه‌یه الحاقی وشاه طهماسبك مداخلات متمادیه‌سنك منعی ایچون بارکاه سلیمانی‌یه سفیر مخصوص کوندرمش ایدی .

ذوالفقار خانك استدعای واقعی منافع دولته موافق کوریله‌رك هم بغدادك محافظه‌سی وهم ده حین جلوسلرندن بری متصور اولدیغی اوزره شاه طهماسبه باباسی کبی برسلهٔ تأدیب اورولمسی فکریله صدر اعظم ابراهیم پاشا قوهٔ کافیه ایله ۹٤٠ سنه‌سی ربیع الاولنك ایکنجی کونی درسعادتدن حرکت ایتدرلمشدر .

ابراهیم پاشا حلبه واصل اولدقده ایران خانلرندن اولوب در دولته دخالت ایدن اولامه خانك اخطاراتی اوزرینه تبریز جهتنه توجیه عنان واواثناده بتلیس خانی اولوب ایرانلویه تمایل ایتمش بولنان امیر شرف الدین اولامه پاشا واسطه‌سیله تدمیر

وعادلجواز وان اخلاط آرجیش قلعه‌لری بالسهوله تسخیر اولندی .

آنجق اردوی همایونك تبریز قربنده سعد آباد مرحله‌سنه وصولنده شاه طهماسب خراسانه قاچمش و بین العساکر بعض مرتبه یولسزلقلر باش کوسترمش اولدیغندن ابراهیم پاشا بالذات حضرت پادشاهك تشریفنی تمنی‌یه مجبور اولمش ایدی .

بونك اوزرینه حضرت پادشاه قوتلی بر اردوی استصحاب ایله ۹٤۰ سنه‌سی ذی القعده‌سنك یکرمی سکزنجی کونی اسکداره مرور وسیر سریع ایله سعد آباده وصول بوله‌رق صدر اعظم اردوسنی دخی معیت شهریاریلرینه آله‌رق شاهی آرامق اوزره بلا توقف همدانه عزیمت ایلدیلر ایسه‌ده طهماسب شاهك صاوت پادشاهیدن خوفاً طاغلره فرار وتحصن ایتمش اولدیغی خبر آلماریله بغداد جهتنه توجیه وجههٔ عنان بیوردیلر .

اثنای طریقده شمس علمدار مرحله‌سنده بغداد حاکمی تکلی محمد خانك عرض مطاوعت ایتدیکنه دائر آدمی کلمکله بغدادك ضبطی ایچون ابراهیم پاشا ایلری کوندرلدی . پاشای مشار الیه سیر سریع ایله بغداده واصل اوله‌رق شهرك ضبط وربطنی تأمین ایتدیکی صره‌ده موکب پادشاهی دخی شهرك خارجنه کله‌رك نصب خیام آرام ایلدی .

محمد خان کرچه اوتلجه دخالت ایتمش ایسه‌ده صکره‌دن خوفه تبعیتله فرار ایتمش اولمغله اهالی ووجوه بلده پادشاهی استقبال ایلمشلردر .

شهریار دیانت پرور حضرتلری اوتجـه شهرك خارجنده کائن امام اعظم حضرتلرینك مرقد مقدسنی زیارت وخراب اولان قبه‌سنك تعمیری، وبرجامع وعمارت ومدرسه ایله اطرافنه برسور انشاسنی اراده بیوردقدن صکره کمال دبدبه ودارات ایله شهره داخل اولدیلر .

سلطان سلیمان درت ماه قدر بغدادده اقامت ایلدی وبو مدت ظرفنده هارونیه حله شهربان لورستان واسط مشعشع جزایر قطیف بحرین و بصره خراسان قلاع وبلادی دخی بالسهوله ید ضبطه کچیرلمشدر .

حضرت پادشاه بغدادده اقامتلری اثناسنده غوث صمدانی عبدالقادر کیلانی قدس سره العالینك تربهٔ شریفه‌لرینی تجدیداً انشا وجامع ومدرسه وعمارت کبی مشتملات جسیمه احداث بیوروب قرهٔ عین رسول حسین بن علی ایله جناب مرتضانك نجف قصبه‌سنده‌کی تربه‌سنی زیارت بیورمشلردر .

موکب پادشاهینك تبریزدن چکلمسی اوزرینه فراری طهماسبك تبریزه واورادن وانه کلمسی ینه موکب همایونك اول سمته عزیمتنه سبب اولدیغندن بغداددن حرکت اولنه‌رق تبریزه عزیمت همایون وقوعبولمشدر .

شاه طهماسب پادشاهك کندی اوزرینه کلمکده اولدیغنی خبر آلدقده « این المفر » کویان سمت فراره شتابان اولمغله پادشاه شیرصولت بالعزة والاجلال شهرتبریزه داخل اولمشلردر .

مقصد پادشاهی شاهی مقابله‌یه اجبار ایله چالدیرانه برنظیره یاپمق ایدوکندن شاهی جستجو ایچون درکزینه طوغری شدرحل ایتمش ایسه‌ده طهماسب شاه اوروپانك الك منتظم اردولرینی الك قوی دولتلرینی شمشیرینه باش کسدرمش اولان سلطان سلیمانه مقابله‌یه کندیسنده اقتدار کوره‌مدیکندن طاغ باشلرنده ایصسز ایران چوللرنده اختفا ایده‌کلکله شاهی تحریدن برفائده حاصل اولمیه‌جغنی وایران چوللرنده بیهوده طولاشمق اضاعهٔ وقتدن غیری برنتیجه‌ویرمیه‌جکی آکلاشیلمش اولدیغندن بالمجبوریه موکب همایونه پای تخته طوغری یول ویرلمشدر .

خیرالدین بارباروسك در دولته دخالتی — آطه‌لراهالیسندن اولوب بر آراق برادرلریله برلکده آفریقایه عزیمت ایتمش وتدارك ایلدیکی برقاچ سفائن ایله قورصانلق اجرا ایدرك جزایر غربی ضبط واوراده مستقلاً برحکومت اسلامیه تشکیل ایتمش اولان قپودان نامدار غازی خیرالدین بك اقصای غربیه‌ده کوچك براسلام حکومتنك پایدار اوله‌میه‌جغنی تفرس ایله اعظم ملوك اسلامیه‌دن اولان بارکاه سلیمان خانی‌یه دخالته قرار ویرمکله اون سکز پاره کمی وبرچوق هدایا ایله درسعادته کلمش ایدی .

سلطان سلیمان خیرالدین کبی نهنك دریا اولان برذاتك تبعیتی وبووسیله ایله جزایرك ممالك شاهانه‌یه التحاقندن فوق‌الغایه محظوظ اولمغله همان قپودان پاشا نصب اولنمشدر .

ابراهیم پاشانك عواقب حالی — صدر اعظم وسر عسکر

مفخم ابراهیم پاشا سلطان سلیمانك منظوری اولوب سلطنت سنیه‌ده بررتبه مظهر استقلال وتوجه شاهانه ایله ممتاز بین الاقران اولمش ایدیکه شهریار ملك خصلت حضرتلرینك عادی برامورده بیله مشارالیهك التحاق رأی وفکرینی آرزو ایدر ومعلوماتی منظم اولمقسزین برماده‌نك خصولنه رضا کوسترمزلر ایدی .

انجق پاشای مشارالیه بوقدر التفات وارتقایه نائلیتی کنجلکی سائقه‌سیله حسن اداره ایده میوب وسلفی پیری پاشانك طرز اداره‌سنی بکنمیوب هوسات نفسانیه‌یه تبعیت وحقنده‌کی توجه شاهانه‌یه اغتراراً استقلال مرعیه‌سنك خارجنه صعود وحتی مشارکت عنوان کبی بندکان ایچون اعظم معایبدن معدود اولان کستاخلغه جرأت ایتمسی یعنی کندیسنی « سرعسکر سلطان » دیو یاد ایتدرمسی بونلردنبشقه سفك دمایه صوك درجه‌ده میلی عاقبت الامر کندیسنك تیغ غضب شهریاری‌یه اوغرامسنی نتیجه ویرمشدر .

کورفس سفری — سلطان سلیمان تا اوروپانك جکرکاهنه قدر کیردیکی حالده « منم دیکر نیست » دعواسنده بولنان شارل کندن مقابله کورمامش یعنی شارل کن سطوت سلیمانی‌یه براً قارشو قویمغه یلتشه‌مامش ایدی. آنجق بونك آجیسنی بحراً چیقارمق اوزره مشهور قورصانلردن آندریادوریایی موره جهتنه صالدرمش وبعض سواحلی اوردرمش اولمغله سلطان سلیمان شارل کنه بحراً دخی حدینی بیلدرمکی تصمیم ایدرك

باربا روس خیرالدینی قوتلی بر دوننما ایتالیا ساحلنه سوق ایتمش وکندیلری دخی جسیم براردو ایله اولونیا ساحلنه کلمش ایدی.

خیرالدین پاشا ایتالیا سواحلنه یناشوب اورایه عساکر عثمانیه‌یی اخراج ایتدکدن صکره قاسترو واوترانتونی ضبط و ١٠٠٠٠ قدر اسیر وحسابسز مال غنائم اخذینه موفق اولمشدر.

سلطان سلیمان محضا شارل کنی تهدید ایچون آچدیغی شو ایتالیا سفرینی دها ایلرویه کتورمك ایستردیسه‌ده وندیك حکومتنك شارل کنه طرفدارلق ایتمك اوزره بعض مرتبه حرکات خصومتکارانه‌یه تصدی ایلمسی و سفائن تجاریهٔ اسلامیه‌یه صارقندیلق ایتمسی غضب شهریاری‌یی تحریك ایتمکله همان ایتالیادن عسکر و دوننمانك عودتنی فرمان و قورفو جزیره‌سنك محاصره‌سی ایله وندیکلویه محاربه‌یی اعلان ایلدی. بالجمله دوننما وعساکر عثمانیه آطه‌یی براً وبحراً تحت محاصره‌یه آلوب بربچق آی قدر وندیکلویی اعمال طوپ وتفنك ایله ازعاج وطرف صالیوریلان آقنجی فرقه‌لری جزیره‌ده اثر عمران قویمیوب قرا وقصباتی یغما وتاراج ایلیه‌رك فتح وتسخیر قوهٔ قریبه‌یه کلمشکن فرانسه قرالی برنجی فرانسوانك شفاعت وتوسطی اوزرینه وندیکلو تکمیل مصارف حربیه‌یی بالاعطا عقد صلحه موفق اولدی (٩٤٤).

بغدایه سفر همایونی — سلطان سلیمان خان فتوحات ومقصدینی بر نقطه‌یه حصر وتخصیص ایتمیوب شرقاً وغرباً براً وبحراً اکتساب

شان ایله اکمال آیین صاحبقرانی ایلمك فکر جهانکیرانه‌سیله کندیلری ٩٤٥ سنه‌سی صفرالخیرینك اونجی کونی بغدان اوزرینه اجرای سفر وغازی خیرالدین پاشانی دونمای همایون ایله بحر سفیده وسویشده او‌لجه احضار ایتمش اولدقلری سفن حربیه‌یی خادم سلیمان پاشا قوماندا سیله استحصال فتوحات جدیده آرزوسیله بحر احمر وبحر محیط هندی صولرینه اعزام ایتمك صورتلریله استکمال اسباب فتح وظفر بیوردیلر .

پادشاهك بویله بغتةً پای تختندن قوهٔ کلیه ایله حرکتی وهدف الحرکاتی خفی طوتمسی دول غربیه‌یی شبهه‌یه دوشورمش وعادتا خون شمشیر سلیمانی اعدای دولتی ایوجه دوشوندرمش ایدی .

دول غربیه‌دن بعضیلری سمت توجه شهریاری‌یی آکلامق اوزره پای تخته مخصوص سفیر دخی کوندرمشلردی .

حضرت پادشاه بومسئله‌یی ادرنه‌یه وصوللرنده افشا ایله بغدانه اعلان حرب ایتدیلر .

چونکه بغدان حکومتی بایزید ثانی زماننده بری ویرکوی سنویسنی ادا ایده کلمکده ایکن بر آرالق دولتك اقصای شرقیه وغربیه‌ده‌کی مشغولیتنی فرصت اتخاذ ایدرك تعهداتنی ایفاده مماطله کوستردیکی کبی اعدای دولت ایله مخابرات خفیه ده دخی بولنمغله اردوی عثمانینك برکره بغدانده ارائهٔ دهشت ایتمسی لازم کلمش ایدی .

بناءً علیه ادرنه‌دن حرکتله سلطان چارینه وصول همایونده

بغدان ویوودهسنك استدعای امانی متضمن تضرعنامه وایلچیسی ورودایلدیسهده التفات اولنمیوب موکب همایون ینه یولنه دوام ایلمشدر .

ایشته بوصیره‌ده طونه اوزرینه قوریلان کوپریدن مرور اولندقده تاتارخان اون بیك آتلو ایله اردوی همایونه التحاق ایلدیکی مثللو قارلی ایلی سنجاغی بکی حسین شاه بکك وندیکلو پرهوزه قلعه‌سنی تضییق ایتدکده ایکن عساکر موجوده سیله یتیشوب دشمنی قاچردیغی وبرچوغنی قلنجدن کچیردیکی خبر بشارت اثری مسرتبخش قلوب موحدین اولدی .

عثمانلی اردوسی بغدان قطعه‌سنه داخل اولدقده ویووده پترونك طوپلایه‌بیلدیکی عساکر ایله بوطوشانی‌یه تحصن ایلدیکی خبر آلندی .

پترو مکمل بر موضع عسکری طوتمش و تکمیل کچیدلری باغلامش اولدیغندن قویا مدافعه‌یی کوزینه کسدرمش ایدی .

نهایت اولا بالطه‌جیلر واسطه‌سیله اورمانلر تراش ایدلمك صورتیله اردوی همایونه یکی یکی یوللر آچیلمش و شجعان عثمانیه بو یوللردن دشمنك اطرافنی صارمغه باشلامش اولدیغی صره‌ده مرقوم پترو فرار وعسکری‌ده تارمار اولمغله حضرت پادشاه بلامزاحم کشور بغدانك مرکزی اولان سنجاو قصبه‌سنه داخل اولمشدر .

اهالیٔ بلده شهریار ظفر شعاری کمال تعظیم ایله استقبال

وبالجمله بويارلر نزد شاهانه يه كله‌رك تأييد وظائف رعيتده استعجال ايلديلر .

پادشاه مرحمتپناه عموم بغدان اهاليسنه اعطای عفو وامانذن صكره فراری ويووده‌نك قرنداشی استفانی بغدان حكومتنه اقعاد و بغدان اراضيسندن دفع قيل وقال مقصديله برقسم اراضی‌ی طوغريجه حكومت سنيه اداره‌سنه ادخال و يكی ويووده‌نك بهر ايكی سنه‌ده بركره ويركوی مقطوعك بالذات پای تخته ايصاليله وظائف تابعيتی ايفاسی اكيداً تنبيه بيورلدقدن صكره موكب همايون ادرنه‌يه عودت ايلمشدر .

باربا‌روسك مظفرياتی — غازی خير الدين پاشا حركت همايوندن بر كون اقدم دونمای همايونله آق‌دكزه چيقدی واولا ونديك اداره‌سنده بولنان استنديل آندره شيروس آطه‌لرينی يافوب يقدقدن وكلی اموال غنائم واسرا آلدقدن صكره كريده يناشوب ستيا وميلوپوطمو قلعه‌لرينی وسكسان قدر قرايی استيلا ايلدی واورادن دخی فك لنكرايله قارياتوی واغريبوز سواحلنی اوروب استانكوی ليماننه تيمورلدی .

غازی خيرالدين بو سفرنده يكرمی بش قدر ونديك آطه لرينی آلت اوست ايتديكی حالده ونديك دونماسندن بر اثر بيله كورمه‌مامش ايدی .

آنجق بارباروسك بويله آچيقدن آچيغه بحرسفيدده ميدان اوقورجه‌سنه طولاشمسی وبر چوق تخريبات اجرا ايتمسی

وندیك حكومتنی اخذ ثاره تحریص ایلمش ایسه‌ده بارباروس نامنك
دهشتی وندیك قپودانلرینی لیمانلرده اختفایه مجبور ایتدیكندن
بالضرور حكومت مزبوره پاپا و اسپانیانك معاونتنه عرض احتیاج
ایتمش و ۱٦۷ سفینهٔ حربیه‌دن مركب بر متفقه دونماسی
احضارینه موفق اولمش ایدی .

دونمای متفقین آمیرال قاپللو و آندریا دوریا و پاپا آمیرالنك
قوماندالری تحتنده اوله‌رق پره‌وزه‌یی محاصره‌یه قرار ویرمشلر
ایدی .

بو خبر خیرالدین پاشانك مسموعی اولدقده همان استانكویدن
فلك لنكر ایله نارده كورفزینه داخل ودشمنك ورودینه منتظر
اولمشدر .

دونمای اعدا بارباروسك جرأت جلادتكاریسندن قورقدیغی
ایچون همان او كیجه پره‌وزه اوكندن صاوشدیلر ایسه‌ده بارباـ
روس تعقبنه شتاب ایله بونلره یتشدی و درحال حرب نظامنی
اخذ ایدرك سفائن اعدایی طوپلامغه باشلدی .

عثمانلی دونماسی بارباروس كبی فن ملاحیده یگانهٔ زمان بر
قپودانك تحت قوماندانسنده و كوزلجه صالح رئیس مراد رئیس
طورغودجه كبی هر بری برر مشهور كمیجی اولان امرانك
اداره‌سی آلتنده متعدد فیلولره منقسم غایت منتظم اولمغله برابر
سفاین شاهانه‌نك غایت سریع وخفیف تكنه‌لردن عبارت اولمسی
وبالعكس دشمن سفائننك جسیم جسیم قلیونلردن مركب بطئ

الحرکه بولنمسی مثللو اسباب مختلفه‌دن ناشی دونمای اعدا
آثار هزیمت وانکسار نمایان اولدی .

امیراللر کوچ حال نفسلرینی قورتاره‌بیلوب صاوشدیا
ایسه‌ده سفن اعدادن برچوغی غرق وقصور قالانی دخی قسم
فرار وقسماً ید غالبهٔ عثمانیانه کرفتار اولمشدر .

ایشته بووجهله ساحهٔ نصرت ظفر سفن عثمانیه‌نك جولان
مساعد اولدقدن صکره قپودان پاشا فورطنه ومحاربه سببیا
طاغیلان کمیلری بکلمك وضرردیده اولنلری مهما امکن تعمیر
ایلمك اوزره اولونیا لیماننه التجا ایلمش و کیفیت مظفریت
خاکپای شاهانه‌یه باعریضهٔ مخصوصه بیلدرمشدر .

سویش دونماسنك قوماندانی اولان خادم سلیمان پاشا
۹٤٥ سنه‌سی محرمی اواسطنده یکرمی بیك قدر عسکری
سکسان پاره کمی‌یه بالارکاب یوله چیقمش و اثنای طریقد
عدنی ضبط ایله امرای دولت علیه‌دن بهرام بکه ویردکد
صکره هندستان سواحلنه طوغری باد بانکشای عزیمت اولمش
ایدی .

برقاچ هفته صکره دونما کجرات ساحلنه یناشدی وقره
عسکر دوکدیسه‌ده اوّلجه پورتکیزلیلر کلوب اوراده برقا
پارچه قلعه الده ایتمش اولدقلرندن مرقوملرك کوله وکات نا
قلاعی جبراً تسخیر و بومیانده بیك قدر پورتکیزلی طعمه
شمشیر ایدلمشدر .

بوندن صکره سلیمان پاشا پورتکیز اداره‌سنده بولنان دیو
ه‌سی اوزرینه یوکلندی وکمال شدتله قلعه‌یی تضییق ایلدیسه‌ده
ط و تسخیری مدت مدیده محاصره‌یه محتاج اولوب دونمای
بونده ایسه ذخیره قالمدیغندن وتدارکی دخی ممکن اولمدیغندن
مجبوریه دونمانك عودتی اقتضا ایلدی .

فقط دونمای همایون اثنای عودتنده بلاد شحر ویمن
ه‌سنه اوغرایوب شحر شیخنی انقیاد تحتنه آلمش وبندر
کله‌سنه عسکر اخراج ایدرك خطهٔ یمانیه‌یه مستولی اولان
البه امیری امیر احمدله عونه‌سنی بعدالتدمیر یمنك اداره‌سنی
لاح وتأمین ویمن حکومتنه مرحوم بیقلی محمد پاشا زاده
طفی بکی تعیین ایتدکدن صکره حج موسمی اولمق مناسبتیله
دیسی لاجل الحج جده طریقیله جانب بیت الحرامه عزیمت
ونمایی سویشه ارسال ایلمشدر .

خادم سلیمان پاشا ادای فریضهٔ حجدن صکره براً مصره
ورادن درسعادته کله‌رك لطفی پاشا یرینه مسند صدارتی
راز ایلدی .

ژانه ژاپولیانك وفاتیله مجارستانه سفری — بودین قرالی
ب اولنان ژان ژاپولیا بو آرالق وفات ایتمکله یرینه صبی
غلی سژیسموند تعیین قلنمش ایدی .

فردیناند مجارستانك بویله برصبی النده بولنمسنی فرصت عد
رك همان « لیونار فاس » نام جنرالی قوهٔ کافیه ایله بودین

اوزرینه سوق ایتمش و لازسکی نام سفیرینی دخی دیپلوماسی واسطه‌سیله توجه شاهانه‌یی کندیسنه جلب وتحویل ایچون درسعادته کوندرمش ایدی .

درسعادتده بو ماده موقع مذاکره‌یه قونیلدیغی اثناده سژیسموندك والده‌سی ایزابللا طرفندن بر سفیر ورود ایدرك فردینانداك تجاوزاتنی اخبار وقوهٔ امدادیه ارسالنی رجا و نیاز ایتملریله مسئله‌نك رنکی دکشمش ایدی .

بونك اوزرینه حضرت پادشاه فردینانداك حدینی بیلدرمك اوزره مجارستانه سفر اجراسنی تصمیم و فقط پشته ویشغراد وزن قلعه‌لرینی ضبط وتسخیر ایله بودینی تضییق ایتمکده اولان جنرال لیونارك تنکیلی ایچون اوّلجه وزیر ثالث محمد پاشا واسطه‌سیله بر فرقهٔ امدادیه‌یی سوق و تسریب بیوردی وکندیلری دخی کلیتلی عسکر جمعیله ٩٤٨ سنه‌سی صفرینك یکرمی سکزنجی کونی درسعادتدن حرکت وبو اثناده ایرانلونك ملحوظ اولان تجاوزاتنه مقابل اولمق اوزره خادم سلیمان پاشانك آناطولیده اقامتنی تنسیب وفرمان بیوردیلر .

محمد پاشا سیر سریع ایله بودینه واصل وحدود امراسنی دخی معیتنه آله‌رق جنرال لیونارك فرقه‌لرینی پریشان و عادتا استحکاماتی ایچنده تحفظه مجبور ایتدیکی کبی مرقومك برکیجه فرار ایتمك اوزره طونه‌یی بچمکه تشبثنی اوّلجه خبر آلمغله بر یاندن عساکر موجوده‌یی بریاندن دخی طونه دونمه‌سی ایله

اوزرینه هجوم اولنه‌رق کافهٔ آغرلغی و مهمات سائره‌سی براقدیرلمق و موجودینک قسم اعظمی طونه‌ده غرق ایلمك شرطیله آوستریالیلری برهزیمت فاحشه‌یه دوچار ایلمش ایدی .

جنرال لیونار مجروحاً فرار وقومران قلعه‌سنه وصولنده آلدیغی یاره‌نك تأثیریله سفر آخرتی اختیار ایتمشدر .

بر مدت صکره موکب همایونده کلوب یتشمش و بودین خارجنه چادرلرینی قورمش اولدیغندن محمد پاشا بومظفریت عظمایی ومغتنمات حربیه‌یی حضور شهریارغازی‌یه عرض وتقدیم ایله مظهر التفات اولمشدر .

سلطان سلیمان خان بودینك بالذات محافظهٔ عثمانیه‌ده بولنمدیجه فردینانداك دست طمع وتعرضندن مصون قاله‌میه‌جغنه قانع اولمش اولدقلرندن همان قرالیچه ایزابلایه اردل ایالتنی توجیه و صی سژیسموندە دخی بیودکده پدرینك مقامنی انتقال ایلمك اوزره بودین قراللغی براتی احسان بیورمش و شمدیلك بودین محافظه‌سنه سلیمان پاشا وقاضیلغنه خیرالدین افندی‌یی تعیین ایله پای تخت سنیه‌لرینه عودت بیورمشلردر .

شارلکنك جزایره عسکر سوقی — معهود شارلکنك سلطان سلیماندن اخذ ثار ایتمك و آوستریالونك مجارستانجه موفقیتنی تأمین و تسهیل ایلمك اوزره بودین سفر اخیرندن اقدم شارلکن اسپانیول مالطیز ایتالیان و آلماندن مرکب ۳۲

بيك كشيلك بر اردوىى دونمايه تحميلاً جزايرك يكرمى ميل شرقنده واقع ماتاقوسه ليماننه اخراج ايلدى .

بعده شارلكن عسكرينى اوچ فرقه يه تقسيم و ساحل بو نجه دونماسنك محافظه سى تحتنده يورينه رك جزايرك اطرافنه ومحاصره نقطه لرينه توزيع وتعيين ايلديكده جزاير غرب بكلر بكيسى باربا روسك وكيلى اولان حسن بك آلتيوز قدر ترك سواريسى وبرقاچ بيك عرب عسكرى ايله اثناى راهده دشمن فرقه لرينى خيلى زده لمش ايدى .

شارلكنك يوز اللى پاره يه يقين سفن حربيه سى جزاير اوكنده غايت شديد برفورطه يه طوتيلديغى جهتله عسكره اقتضا ايدن مهمات وچادر وياغمورلق كبى شيلرى قره يه چيقارمديغندن محاصره ايله مشغول بولنان عساكر يغمور آلتنده و فورطنه نك تحت تأثيرنده محو اولمه درجه سنه كلمش وبونى كورن مجاهدين مهاجمات شديده يه ابتدار ايدرك ايتاليان فرقه سنى كاملاً قلنجدن كچيرمشلردى .

شارلكن بو امداد ناكهانيدن مأيوس اولديغى و كميلردن ارزاق فلان چيقاره مديغى حالده عسكرينى سوارى بازكيرلرينى كسديره رك برقاچ كونلر اعاشه ايده بيلمشدى .

نهايت شارلكن جزايرك ضبطندن نا اميد اولمغله بيك بلا ايله بقية السيوف عساكرينى ماتاقوسه يه كتوروب فورطنه دن قورتيله بيلان كميلرينه تحميلاً مملكتى جانبنه يقلوب كيتدى .

قورطه سبیله قرمیه دوشن ١٤ قطعه گمیده مسجون ١٨٠٠ قدر اسلام اسیرامی دخی بو وجهله تخلیص ایدلمشدر .

بارباروس بو وقوعات اثناسنده امداد آلهی یه نگران اوله‌رق بر لیمانده اقامت ایتمش اولدیغی مرویدر .

آوستریالیلرك بشته‌یی محاصره‌سی ومؤخراً انهزامی — آوستریا حکمداری فردیناند بر درلو مجارستاندن ال چکه‌میوب فرصت دوشدکجه بودین وپشته اوزرینه هجوم ایدر ونتیجه‌سنده مغلوباً و منهزماً عودت ایلر ایدی .

کچن سفر همایونده بودینك دولت علیه‌نك طوغریدن طوغری‌یه تحت اداره‌سنه ادخالی فردیناندی صوك درجه مأیوس ایتدیکی کبی برنوع اوروپایه تهدید مقامنه کچدیکندن فردیناند عثمانلینك بودینده تقرری حالنده اوروپایه وقوعی ملحوظ قوی اولان تهلکهٔ عظیمه‌یی تفکر ایله اولا پادشاهی بو فکردن واز کچیرمك وبودین ایالتی کندیسنه ژاپولیایه ویرلدیکی کبی اعطا ایدلدیکی حالده سنوی دولته ١٠٠٠٠٠ مجار آلتونی ویرمکی دفعاته تکلیف ایلمش ایسه‌ده هر دفعه‌سنده جواب رد آلدیغندن بالضرور برادری شارلکندن وسائر حکومتلردن یوز بیك قدر عسکر تدارك ایله بودین وپشته اوزرینه سوق ایلدی .

بودین بکلر بکیسی بالی پاشا ایله بوسنه بکلر بکیسی اولامه پاشا وسائر امرای سرحد عساکر موجوده‌لریله دشمنی قارشو-

ليوب خونريزانه دوكوشلر فداكارانه صواشلر ايله آوستريالوبى ازعاج ايتمشلر ايسه‌ده نمچه جنرالى عسكرينك زياده‌لكى حسبيله پشته‌يى تماماً صارمش وامراى عثمانيه‌يى قلعه‌دن مدافعه‌يه مجبور ايتمش ايدى .

عثمانليلر قلعه ايچندن دخى اعدايه شجيعانه مدافعه‌لر ايتديلر وحتى بر آرالق يورييش طريقيله ايچرويه كيرن آوستريالىلرى جملةً قلنجدن كچيرديلر .

آوستريا قوماندانى پشته‌نك جبراً ضبطندن مأيوس اولديغى كبى بو آرالق مشهور جنراللرندن برينك دخى عثمانلى كله‌سيله تلف ايدلمسى بسبتون اميدلرينى كسمش اولمغله همان ترك محاصره ايله فرار ايلديلر .

بونك اوستنه عثمانلو سواريلرى فراريلرك آرقه‌لرينه دوشوب اوچ درت قوناق مسافه‌يه قدر تعقيب وپتشدكلرينى ضرب شمشير ايله ديار آخرته تسريب ايتمشلردر .

حضرت پادشاه دخى ٩٥٠ سنه‌سى محرمنك يكرمى دردنجى كونى درسعادتدن اوردوى همايون ايله حركت وبكوردلن كوپر- يسندن مجارستانه ارائهٔ دهشت بيورديلر . بعده پچوى شقلوش والپوه قلعه‌لرينى صره‌سيله تسخير ايله بودينه داخل اولدقلرنده امراى عثمانيه‌نك دشمنى فراره مجبور ايتدكلرينى خبر آلملريله جمله‌سنى تلطيف ومكافاتلرينى ترتيب ايلدكدن صكره استرغون

اوزرینه یوریوب وطونه دونماسی دخی برلکده کلوب شهری براً وبحراً تحت محاصره‌یه آلدیلر .

استرغونده ملل مختلفه‌دن کلی عسکر ومهمات بولنمغله ایجه مدت طیانمش ایدیسه‌ده ویدیندن کتوریلان جسیم محاصره طوپلری دشمنك قوهٔ معنویه‌سنی کسر ایتمکله بالاستیمان قلعه کرفتار ایادیٔ عثمانیان قلنمشدر .

بورادن حضرت پادشاه استونی بلغراده توجه ایله قلعه‌یی محاصره ایلدی بوراسنیده مهاجمات شدیده ایله ضبط ودها آوستریادن برقاچ قلاع اخذ وتخریب ایتدکدن صکره قیش موسمنك حلولنه وفردینانده کوستریلان شوکت عثمانیه‌نك کفایتنه مبنی بلاد مفتوحه‌یه عساکر مستحفظه بالاقامه مظفراً اردوی همایون پای تخته عودت ایلدی .

بعضیه فتوحات — اردوی همایونك عودتندن صکره بودین بکلربکیسی محمد پاشا سنجاق عساکرندن مرکب براردو احضار ایله ویشغراد ونویغراد وحطوان قلعه‌لرینی ضبط وتسخیر وبونلرك اسباب محافظه‌لرینی تأمین ایله بودینه عودت ایلمشدر ۹۵۱ه .

بو صره‌ده اسلاوونیا ممالکنده ولیقه واستونی بلغراد جوارنده کائن جویقو واندریك قلعه‌لری سرحد بکلری معرفتیله قبضهٔ تسخیره کچیرلدی .

عثمانلی دونمانك فرانسه‌یه معاونتی ونیسلك طویه طوتیلمسی

-- فرانسه قرالی برنجی فرانسوا دشمنی بولنان شارلكنك النده‌ن یانوب یاقیلمقده و تمامیء ملکیسنی تهلکه‌ده کورمکده ایدوکندن اوته‌دن برو سفرای مخصوصه واسطه‌سیله سلطان سلیمان خاندن استمداد ومعاونت طلب ایدر ایدی .

بودین محاربهٔ سابقه‌سی اثناسنده فرانسوا ینه مستدعیات سابقه‌سنی تکراراً نزد سلیمانی‌یه پوش نامنده برایلچی کوندرمش وطرف پادشاهیدن غازی خیر الدین پاشانك دونمای همایون ایله لاجل المعاونه کوندریله‌جکی وعدینی آلمش ایدی .

٩٥٠ سنه‌سی بهارنده خیر الدین پاشا ١٥٠ پارچه سفائن حربیه ایله دکزه چیقوب فرانسه ایلچیسی پولنی دخی برابر آله‌رق مسینایه کلدی ومسینا قلعه‌سنی ایلك تکلیفده ضبط ایلدکدن وایتالیانلری خوف ودهشت ایچنده براقدقدن صکره مارسلیایه طوغری دونمایه یول ویردی .

دونما مارسلیایه واصل اولدقده فرانسزلر طرفندن فوق العاده آلقیشلانمش وعثمانلو عساکری مظهر احترام اولمش ایدی.

خیر الدین پاشا هدوق دانژین‌ه‌ك تحت قوماندا سنده بولنان قرق قدر فرانسه سفینه‌لرینی دخی معیتنه آلدقدن صکره فرانسه ممالکندن آلوب شارلكن طرفندن ضبط ایدیلان نیس قلعه‌سنی قورتارمغه عزیمت ایلدی .

خیر الدین پاشا نیسی خیلی مدت محاصره ایتدی وضرب

طوب ایله برج وباروسنی ییقدیغی اثناده محصورین امان ایله قلعه‌یی تسلیم ایلدیلر .

باربار وس نیس قلعه‌سنی فرانسوا نامنه تسخیر ایتدکدن ورسم تسلیم وتسلمی اجرا ایلدکدن صکره مظفراً درسعادته عودت ایلمشدر .

خیر الدین پاشانك وفاتی — «مات رئیس البحر» تاریخنك مدلولی اوزره قپودان نامور خیرالدین پاشا ٩٥٣ سنه‌سی تکمیل انفاس معدودهٔ حیات ایدرك عازم دارجنان اولدی .

فردیناند وشارلکن ایله مصالحه -- شارلکن ایله فردیناند سلطان سلیمانك قوهٔ قاهره‌سنه تاب آور مقاومت اوله‌میه‌جقلرینی اکلامش ودوام خصومتده ضرردن غیری بر نتیجه اولمدیغنه کسب قناعت ایلمش اولدقلرندن هر ایکیسی مشترکاً درکاه سلیمانی‌یه استدعای صلح ومسالمت بابنده ایلچی کوندروب بش سنه ایچون بر معاهده عقدینه موفق اولدیلر .

اشبو عهدنامه مقتضاسنجه فردیناند ایله قرنداشی شارلکن سنوی دولته اوتوز بیك دوقا آلتونی ویرکو ویره‌جك و وزرا وسائره‌یه دخی آیری پیشکشلر تقدیم ایده‌جك ایدی « ٩٥٩ » .

القاص میرزانك سلطنت سنیه‌یه التجاسی — شاه اسماعیل صفوینك کوچك اوغلی القاص میرزا برادری طرفندن شروانه حکمدار نصب اولنمش ایدی .

القاص بر آرالق خوفه تبعیتله بارکاه سلیمانی‌یه دخالته قرار

ویرمش اولدیغندن دشت قپچاق قریم و بحر سیاه طریقیله استانبوله کلمش واوانثاده حضرت پادشاه ادرنه تختکاهنده بولندیغندن ٩٥٤ سنه‌سی مشار الیهك صورت احترامکاریده قبول اولنمسی استانبول قائممقامنه امر واراده بیورلمشدر .

براز صکره پادشاه کمال دارات واحتشام ایله درسعادته کلش ایدوکندن القاص میرزایه فوق العاده التفات کوسترمش اولدیغی مرویدر .

شروان شاهلری اولادندن برهان علی دخی اوّلجه در دولته صیغنوب درسعادتده سعادتحال ایله امرار حیات ایتمکده اولدیغندن حضرت پادشاه مومی الیهی تختکاه اجدادینه ارسال ومقام حکومته اقعاد ایلدی .

شروه سفری — بارکاه شهریار ظفر شعاره دخالت ایتمش اولان القاص میرزا دائما پادشاهی ایران اوزرینه حرکته تشویق وترغیب ایده‌کلدیکی و سلطان سلیمانك دخی اوته‌دنبری شاه‌طهماسب حقنده حسن نیتی اولمدیغی جهتله پای تخت سلطنت سنیه‌ده ایرانه برسفر همایون استعدادی موجود ایدی .

بوکره طهماسب شاهك مشاغل دولتدن استفاده ایله وان قلعه‌سنی ضبط ایتمسی پادشاه غازینك ایران اوزرینه بالذات حرکتنی موجب اولمش و آنجق اسباب سفریه و لوازمات عسکریه‌نك ترتیب واکمالنه دکین اوالحوالی‌یه وقوف تامی بولنان اولامه پاشا والقاص میرزا قوهٔ کافیه ایله ارضروم جهتنه

کوندریلوب ۹۵۵ سنه‌سی صفرینك اون سکزنجی کونی دخی حضرت پادشاه قونیه طریقیله شرقه توجه بیوردیلر .

عادلجواز مرحله‌سنده وانك استخلاصنه اولامه پاشا مأمور بیوریله‌رق موکب همایون تبریز اوزرینه یوریدی .

طهماسب پای تختنی ترك ایله طاغلره قاچمش ایدوکندن ایرانك پای تختی ضبط اولنمشدر .

پادشاهك املی القاصی تبریز تختنه اقعاد ایتمك ایدیسه‌ده میرزانك مساوئ احوالی تحویل و تعدیل مقصد شاهانه‌یی موجب اوله‌رق شهری علی حاله ترك ایله وان اوزرینه توجه بیوردیلر .

وانك محاصره‌سی اوزادیغندن تشدید و تضییقی فرمان اولنمغله همان رستم پاشا طوپ ایله محصورینك باشلرینه آتشلر یاغدرمش اولدیغندن قلعه‌دن الامان صداسی عیوقه چیقارلدی .

وان بوصورتله طهماسبدن تخلیص اولنه‌رق تعمیر و ترمیمی اجرا قلنمقده ایکن شاهك عادلجوازه تسلطی خبر آلنمغله موکب همایون اول سمته یوریدی .

شاه ایران پادشاه حضرتلرینك سمت عزیمتی تحقیق ایله ینه طاغلره قاچمش ایدوکندن وذتا قیش موسمی دخی تقرب ایلدیکندن موکب همایون دیار بکر طرفنه چکلدی .

شاهك قیش اثناسنده ینه تجاوزی ملحوظ اولمغله احمد پاشانك حدودده اقامتی فرمان بیورلمشدر .

احمد پاشا حدودده طولاندیغی صره‌ده کشف مفرزه‌سی ایران اردوسنه بالتصادف طلیعه‌سنی بوزمش و اصل اردوسی دخی بویورغونلقدن اورکوب قره‌باغه قدر فرار ایلمش ایدی.

کرجستانه فتوحاتی — پادشاه حضرتلری حلبده شتا نشین ایکن ارضروم بکلر بکیسی محمد پاشا کرجستانه دخول ایله برکان بناك کومکه کوچك حماغار واخا نام قلاعی ضبط و براز صکره وزیر ثانی احمد پاشا قوهٔ کافیه ایله کرجستان فتوحاتنك اکمالنه مأمور بیورلدی.

احمد پاشا کرجستانه داخل اولدقده شدتلی بر محاربه ایله طورطوم قلعه‌سنی آلوب مؤخراً نخجاخ امیر آخور تپکر آشود اخچه و بونلره مماثل اون بش قلاعی وبرچوق اسرا واموال غنائم اخذ ایلدی.

حضرت پادشاه خیلی مدتدر شاهی بالذات تنکیل ایچون حدودده اقامت ایتمش ایسه‌ده طهماسبك فرار واختفالرنده‌کی مهارتی سببیله بر درلو مقابلهٔ پادشاهی‌یه چیقه‌مدیغندن وذاتاً ایران ممالکنده سطوت پادشاهی حقیله کوسترلدیکی کبی کرجستان دخی دائرهٔ اطاعته ادخال قلندیغندن آرتق اورالرده اقامته لزوم قالمامغله ۹۵۶ سنه‌سی شوالنك اون دردنجی کونی دیاربکردن حرکت وذی الحجه غره‌سنده استانبوله مواصلت بیورلمشدر.

مجارستانده وقایعی — مجارستان سرحداتنده بعض قلاع سکنه‌سنك تجاوزکارانه احوالی مسموع اولوب ذاتاً اوستریا ایله

ش سنه ایچون قرارلشدریلان صلحك‌ده زمانی کچمش اولمغله قلاع مزبوره‌نك استیلاسیله حکومت سنیه‌نك مجارستانده تقرری آرزو اولندیغندن روم ایلی بکلربکیسی صوقوللی محمد پاشا قوماندا‌سیله ۹۵۸ده مجارستانه براردو سوق اولندی .

پاشای مشارالیه مجارستانه بلغراد یولیله داخل اوله‌رق ولا بچی قلعه‌سنی بعده صره‌سیله بچکرك واران قنلاق جناد لپوه قلعه‌لرینی تسخیر ایلدکدن صکره طمشوار قلعهٔ جسیمه‌سنی محاصره ایتدی .

آنجق طمشوارك حصر وتضییقی اوزایوب ضبطی اوزون مدته محتاج اوله‌جغندن محمد پاشا بالاستیذان عسکری قیشلاقلره یراشدیرمش ایدی .

سردارك قیشلاقده بولنمسندن بالاستفاده برمجار اردوسی سکدینی محاصره ایتمش ایسه‌ده امرا وبودین بکلربکیسی علی پاشا یتیشوب مجار عسکرینی فراره مجبور ایلدی .

لپوه قلعه‌سنه دخی پانوری اندراشی نام جنرال مسلط اولوب عساکر کلیه ایله تضییق ایتمکله قلعه‌یی بالاستئمان آلمش ایسه‌ده عساکر مستحفظه‌سنی واولامه پاشایی خلاف شرائط استئمان اوله‌رق تلف ایتدرمش ایدی .

مجارستان احوالنك قاریشقلغی ودشمنك دائما عساکر عثمانیه‌یی راحتسز ایتملری اول سمته جسیم براردونك ارسالنی ایجاب ایتمکله وزیر ثانی احمد پاشا قوماندا‌سنده اوله‌رق درسعادتدن ۹۵۹ ده قوهٔ کلیه سوق اولنمشدر .

احمد پاشا صوقوللی‌بی وسائر امرای سرحدی معیتنه آلدقدن صکره طمشوار قلعه‌سنی شدیداً محاصره ایتدی . قلعه‌نك مستحفظلری مجار ، خروات ، آوستریالیلردن ومللِ سائره‌دن مرکب اولمغله محاصره خیلی مدت دوام ایتدکدن صکره استیمان طریقیله ضبط وتسخیر اولنمشدر .

آنجق محصورین استیمان شرائطنه رعایت ایتمیوب تجاوزاته اجتسار ایتدکلری جهتله یکیچریلر وسائر عساکر عثمانیه کیمنی قیل وکیمسنی اسیر ایدرك لیوه ده آوستریالیلرك اجرا ایتدکلری غدارلغه بر نظیرهٔ معنویه اولمش اولدی . سردار احمد پاشا طمشوار محافظه‌سنه عساکر کافیه وبکلربکی تعیین ایلدکدن صکره صونلق ، صولمش ، برناق ، ایرش ، ایلنه ، مورشوار ، شقوه قلاعنی برر برر ضبط واکره قلعه‌سنی قرق بش کون قدر محاصره دن صکره قیش موسمنك حلولنه بناءً دشمن ممالکنی آقین ایتدیره‌رك مظفراً ومتنعماً عودت ایلدی .

شروه سفری — ایران شاهی طهماسب نخجوان سفرهمایوندن صکره برمدت راحت طورمش ایسه‌ده طبیعتنده مرکوز اولان وحشت اقتضاسنجه ینه سرحد خاقانیده بعض قرا و قصباتی تخریب واخلاط ایله آرجیش قلعه‌لرینی تسخیر ایلمش ایدی . شاهك تجاوزات واقعه‌سنی دفع ایتمك اوزره اسکندر پاشا مأمور بیورلمش ایسه‌ده طهماسبك اوغلی میرزا اسماعیل اسکندر پاشا عسکرینی خیله ایله پریشان وبرچوق امرایی طعمهٔ شمشیر

جانستان ایلدیکندن آرتق شاهك قوياً تأدیی لازمهٔ حال ومصلحت کورلمشدی .

بونك اوزرینه سلطان سلیمان ۹۶۰ سنه‌سی بهارنده مکمل بر اردو ایله استانبولدن حرکت بیوروب آق اویوك مرحله‌سنده رستم پاشانك غدریله شهزاده مصطفی خان واصل جنان اولدقدن صکره حلبه مواصلت بیوردیلر .

حلبه کلنجه‌یه‌قدر یوللرده ایام‌صیفك حکمی ومحاربه موسمی بالطبع کچمش بولندیغندن شهریار عدو شکار قیشی حلبده امراره قرار ویردیلر .

بوراده شاه طهماسبك استدعای صلح تمنیاتیله کوندردیکی ایلچیسی جواب یأسله اعاده اولنمشدر .

۹۶۱ سنه‌سی بهاری ایرشدکده قیشلاقلرده بولنان عساکرك اجتماعی فرمان اولنمغله کوك میداننده‌کی اردوکاهده آز وقت ظرفنده اردوی همایون طوپلاندی وجماذی‌الآخره‌نك آلتنجی کونی موکب همایونه دیار بکره طوغری یول ویرلدی .

دیار بکر خارجنده عساکر شاهانه‌لرینك امرا وضابطانی اوتاغ همایونه جلب ایله غایت بلیغ ومؤثر برنطق ایرادیله تشجیع قلوب عساکر بیوردقدن صکره جماذی‌الآخره‌نك اون یدنجی کونی ایران حدودینه متوجهاً حرکت اولنمشدر .

اثنای طریقده « طویله چایری » مرحله‌سنده صوقوللی محمد پاشا غایت منتظم اولان عساکریله اردوی همایونه ملاقی اولدقدن

صکره موکب همایون پیشدار ، دمدار ، جابدار مفرزه‌لرینه انقسام واصول مرعیهٔ حربیه‌یه عائد اخذ نظام ایدرك ایران الکاسنه داخل اولدی .

شاهك مقابلهٔ عثمانیه‌یه امثالی مثللو قیشقه‌دیغنی جهتله لور طاغلرینه قاچدیغنی تحقیق اولنمغله اردوی همایونه قره‌باغ ، نخجوان سوژه‌کیل نواحیسنی یغما وتخریب ایتدیریله‌ك شاهك حرکاتنه نظیره یاپیلدی . بوقدر کثرتلی برعسکرك هرزمان قحط وغلایه معروض اولان ایران مملکتنده بارینه بیلمسی وفراری شاهك طوتیلمسی غیر ممکن ایدوکندن اردوی همایونك اماسیه‌ده قیشلامسنه فرمان سلیمانی ارزانی بیورلمشدر .

ایرانه مصالحه‌سی — شاه طهماسب دولت علیه‌نك اقتدار عسکریه‌سنی مشاهده واللی آلتمش سنه‌در ایکی حکومت اسلامیه بیننده موجود اولان مخاصمانه نهایت ویرلمسنده‌کی فوائد ومحسناتی ملاحظه ایله بین الحکومتین صلح وصلاحی مستدعی برسفیر وانواع تعظیمات وتکریمات ایله موشح برنامه ارسال ایلمش اولمغله شاهك مستدعیاتی نزد پادشاهیده دخی قرین صواب کورلمکله ٩٦٢ سنه‌سی رجبنك سکزنجی کونی اماسیه‌ده عقد صلح اولنمشدر .

شهریار مظفر حضرتلری ایران ایله عقد مصالحه‌دن صکره شعبانك ابتداسنده اماسیه‌دن حرکتله رمضانك اون ایکنجی کونی پای تخته مواصلات بیوردی .

قوه‌غودوجه‌نك فرانسه‌یه اعانه‌سی — شرق سفر اخیری

اثناسنده فرانسه قرالی برنجی فرانسوا شارل کندن شکایتله امداد و اعانه طلب ایتمکله فنون بحریه‌ده خیرالدین ثانی اولان طورغودچه رئیس ٩٦٠ سنه‌سی سفائن عثمانیه ایله فرانسه امدادینه ارسال قلندی .

طورغودچه فرانسه دونماسیله دخی برلشدکدن صکره ایتالیا سواحلی یاقوب یاندیره‌رق اسپانیالو اداره‌سنده بولنان برچوق قلاعی تسخیر ایله فرانسه اداره‌سنه الحاق و پشیته قلعه‌سنده زنجیر بند اولان ٧٠٠٠ قدر مسلمان اسراسنی تخلیص ایلدی .

طورغودچه‌یه بوخدمتنه مکافاةً جزایر غرب بکلر بکیلکی احسان بیورلدی . بوندن صکره ینه فرانسه قرالنه اعانةً پیاله پاشا قومانداسیله شارل کن علیهنه دونمای همایون کوندرلمش وفرانسه دونماسنك دخی التحاقی ایله ایتالیا سواحلنی اوروب کلی اموال واسرا اخذ ایلدکدن صکره قالیه‌یی محاصره ایلمش ایدی .

بوسفرده اندریا دوریا عثمانلی دونماسنی اوزاقدن کورر کورمز فرار ایلدیکی مرویدر .

مصر قپودانی پیری رئیس بصره‌نك مفتاحی حکمنده اولان هرمز قلعه‌سنی محاصره ایتمش وبلا موفقیت عودت ایلمش وکمیلرك یکرمی یدی قطعه‌سنی بصره‌ده براقمش اولمغله مذکور کمیلری سویشه کتورملك اوزره مشهور بار باروس چراقلرندن سیدی علی رئیس مأمور بیورلدی .

مومی الیه پورتکیزلیلرله چارپیشەرق وفورطنەلرله اوغراشەرق نهایت هند ساحلنـه دوشدی وکمیلری مؤخراً انمانی در دولته کوندرلمك اوزره سرت حاکمی خداوند خانه براغوب کندیسی برقاچ رفیقی ایله کابل ، سمرقند ، بدخشان ، خراسان ، ایران ، توران طرفلرینی طولاشەرق ٩٦٣ سنەسی استانبوله ورودایلدی .

شهزادەلر مناقشات ومحاربانی — ٩٧٢ سـنەسی صاروخان والیسی شهزاده سلطان سلیم ایله کوتاهیه والیسی شهزادەبایزیدك مأموریتلری بامر پادشاهی تبدیل اولنمش وسلیم کوتاهیەمع قونیەیه وبایزید آماسـیەیه نصب قلنمش ایدی . شهزاده سلیم برموجب فرمان پدر اختیار سفر ایله بروسـەیه قدر کلدیسه ده بایزیدده کوتاهیەدن حرکته دائر براماره کوره مدیکندن وقوع حالی درکاه سلیمانی‌یه عرض واشـعار ونتیجهٔ امره قدر بروسـه ده توقف وقرار ایلدی .

بونك اوزرینـه حضرت پادشاه هرایکیسنەده نصایح مؤثره اجراسیله بایزیدك آماسیەیه عزیمتنی قطعیاً اراده بیورمغله چارناچار بایزید آماسیەیه عزیمته قرار ویرمشدر .

شهزاده بایزید هرنقدر محل مأموریتنه کیتمش ایسەده سلیم حقندەکی کین وغضبنی بر درلو یکەمیوب و آرەده بولنـان وزیر مصطفی پاشـاده خصومتی تشدیده خدمت ایدوب نهایت قونیـه اووەسنده شهزادکان بیننده آتش حرب و جدال علوریز اشتعال اولدی .

حضرت پادشاه بایزیدك حرکاتی مخالف حرمت پدر و برادر کوردیکی ایچون سلیم طرفنه یاردیم ایتمکله بایزید مغلوباً اماسیه‌یه واورادن دخی برمقدار عسکر واولادیله ایران مملکتنه فرار ایلدی .

سیل عظیم — ۹۷۱ سنه‌سی استانبولده لاینقطع یکرمی درت ساعت رحمت یاغمش اولمغله حاصل اولان سیلدن نیجه نیجه مبانی خاك ایله یکسان وجسیم صوکمرلری بی نام ونشان اولمشدی .

مالطه محاصره‌سی — شوالیه‌لر رودسدن طرد اولندقدن صکره مالطه آطه‌سنه یرلشمش واوراسنی تحکیم ایله ایکنجی بر رودس حالنه افراغ ایتمشلر ایدی .

مرقوملر قوهٔ بحریه‌لری سایه‌سنده سواحل متجاورهٔ عثمانیه وسفائن تجاریهٔ اسلامیه‌یه دائما ایقاع مضرتدن خالی قالمدقلرندن پیاله پاشا دفعاتله مالطه صولرنده شوالیه‌لر و آنلرك حامیسی اولان اسپانیوللر ایله محاربه ایدرك مظفراً عودت ایلمش وطورغودچه ایله مشترکاً جربه آطه‌سنی دخی اللرندن آلمش ایدی .

۹۷۲ سنه‌سی دونمای همایون مالطه سفری نامیله اخراج اولنه‌رق قپودان پیاله پاشا وسردار مصطفی پاشا وطورغودچه رئیس دخی عساکر کلیه ایله بو سفره مأمور ایدیلر .

دونمای همایون مالطه قارشوسنه کلدی وطورغودچه هنوز کلمزدن پاشالر بر ایش کوره‌بیلمك اوزره سنتاماریا برجنی طوپه طوتمغه قرار ویردیلر . بومباردمان اثناسنده طورغودچه دخی کلوب

یتشدی وبو تدبیرك فائده‌سزلکنی مصراً بیان ایلدیسه‌ده برکره باشلانلمش اولدیغندن چار ناچار سنتاماریانك تضییقنه دوام اولندی .

سنتاماریا آلندقدن صکره مالطه‌نك محاصره‌سنه شروع اولنمش ایسه‌ده اوتجه عسکرك کزیده‌سی شهید ومهمات تلف ایدلدیکندن ضبط وتسخیرینه موفق اولنه‌مامشدر .

اثنای محاصره‌ده طورغودچه رئیسك دانهٔ طوپ ایله شهادتی وسردار ایله پیاله پاشانك منافرتی محاصره‌نك ترکنی ودونمانك بلا فائده عودتی انتاج ایلدی .

بوسنه ایچنده مشهور صوقوللو محمد پاشا سمیزعلی پاشانك وفاتنده مقام صدارته اصعاد اولنمشدر .

سکتوارك فتحی، ومجارستانه سفری — آوستریاقرالی فردینانك وفاتیله متعهد اولدیغی ویرکوبی اوغلی ماقسملیان اعطاده تردد کوسترمکده و آوستریایه تابع مجارلرك دخی دائماً مجارستانده ایقاع فساده جرأت ایتمکده اولملری وبودین قرالی اولان پرنس سژیسموندك لاینقطع آوستریالیلردن شکایاتی ۹۷۳ سنه‌سی مجارستانه سفر همایون وقوعنی انتاج ایلدی .

اردوی همایون اکری جانبنه عزیمته قرار ویرمشکن سکتوار محافظنك حرکات خصومتکارانه‌سی اوزرینه سکتوار اوستنه توجه ایله قلعه‌یی تحت محاصره‌یه آلمشدر. بش آلتی کون ایچنده واروش ضبط اولندیسه‌ده اصل قلعه‌نك متانتی جهتیله تسخیری

اوزادیغندن عساکر شاهانه صو ایله مملو خندقی املا و صوینی بوشالتمق ایله برقاچ کونلر اضاعهٔ وقت ایلدی . عملیات مسروده اکمال اولندقده بهادران عثمانیه شدتلی بریوریش ایله قلعه‌نی ضبط ایتمشلردر .

بو اثناده ساقزلی پیاله پاشا طرفندن خبر تسخیری سکتواردن حضور شهریار غزا شعاره ایصال اولنمش ایسه‌ده تسخیر قلعه‌دن ایکی کون اقدم سلیمان زمان عازم روضهٔ جنان اولمشدر .

« رحمة الله علیه »

عسکره قتوردن احترازاً نعش مبارکاری موقتاً محفوظ صندوقچهٔ تابوت اولوب بعدالوفات ٤٨ کون دها حکم ونفوذلری جاری اولمشدر .

« سلطان سلیمان » ملوک جهان ایچنده پک آزینک نائل اوله‌بیلدیکی موفقیات وبختیارلغه مظهر اولمش برپادشاه جلیل الشاندر .

٤٨ سنه بختیارانه سورمش اولدیغی سلطنت اخلاف واسلافی ایچنده کیمسه‌یه نصیب اوله‌مامشدر .

زمان حکمرانیلری دولتک شان وعظمتنک تکمیل ایتدیکی بردور ترقی تشکیل ایتمشدر .

شرقاً ، غرباً ، براً ، بحراً ملک عثمانی توسع ایدرک ملوک موجوده‌نک طانیدقلری شارل کن سلطان سلیمانک قلنجنه باش کسمش وبحرسفید ، بحر احمر ، بحر عمان وهند دکزی عثمانلو دونماسنک جولانکاهی اولمش ایدی .

شارل کنك زبون پنجهٔ قهر وتدمیری اولان فرانسه ایمپرا-
طوری فرانسوایه دفعاتله دونما واسطه‌سیله معاونت اولنمق کبی
علو جناب فرانسه ملتنك قلبنده یادکار من وشکران اولسه‌کرکدر.

معارف، صنایع ، ثروت ، تجارت سلطان سلیمانك یاریم
عصرلق عهد سلطنتلرنده واصل درجات کمال اولمشدر .

سلیمانیه جامعنك وجودی بوکون اودور ترقینك نمونهٔ
بی بدلیدر .

اوروپای وسطی ، هندستان، عمان، ایران ، مصر وعربستان
ایله اولان مناسبات تجاریه سایه‌سنده پای تخت سلطنت سنیه عادتا
برشهر تجارت حالنی اکتساب ایتمش ایدی .

مدارس ومکاتبدن ماعدا فن طب وریاضات ایچون آیروجه
دارالتدریسلر احداث وتأسیسی وبیمارخانه، تابخانه بناسنه موفقیت
عثمانیه‌مز سلطان سلیمان دوری سایه‌سنده‌در .

قوهٔ عسکریهٔ عثمانیه حقنده برفکر اجمالی حاصل ایتمك ایچون
اوچیوز بیك کشیلك براردونك ایراندن آوستریایه پك آز زمان
ایچنده نقل اولنیورلمسنی تفکر ومطالعه ایلمك کافیدر. اوروپانك
جکرکاهنه طونه نهری اوزرندن یوزلرجه دونما سوق ایتمك ،
برایکی طرفندن برقاچ یوزبیك کشیلك براردونك مرورینه مساعد
نهرلر اوزرنده کوپری قورولمق، الڭ متین قلعه‌لری جبراً ضبط ایتمك
اول دورده‌کی معارف عسکریه‌مزك برر مثالیدر .

غازی سلطان سلیم خان ثانی

حضرتلری

﴿ سلطان سلیم بن سلیمان قانونی ﴾

سلطان سلیمك جلوسی — سلطان سلیمانك سكتوار سفری اثناسنده وقوع ارتحاللریله وارث سلطنت سلطان سلیمه دعوتی متضمن عریضه‌یی وزیر اعظم محمد پاشا طرفندن كوندریلان حسن چاوش سكز كونده سكتواردن كوتاهیه‌یه واصل اولمغله سلطان سلیم خان خواجه‌لری عطا افندی ولالا حسین پاشا كبی برقاچ خدام ایله آزمدت ظرفنده استانبوله بالوصول تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس بیوردیلر .

پادشاه نوجاهك اردویه عزیمتی — برقاچ كون درسعادتده استراحت بیوردقدن صكره اردوی همایونك قومانداسنی درعهده ایتمك اوزره درسعادتدن حركت ایله مجارستانه توجه ایتدیلر . بلغراده بالوصول سروم یاقه‌سنه كچوب اردویه متوجهاً وولقوار قصبه‌سنه كلدكلرنده محمد پاشانك عسكرله عودتی مقرر اولدیغندن اختیار زحمت ایدیلوب بلغراده توقفلری نیازیله برعریضه‌سی ورود ایتمدیكندن تكرار بلغراده عودتله ورود اردوی همایونه انتظار ایتمشلردر .

محمد پاشا سرحد امراسنه تعلیمات لازمه‌یی اعطادن صكره موكب همایونی وشهریار مغفورك نعشی مستصحباً سكتواردن حركت ایدرك بلغراده وصول بولدقده سلطان تپه‌سی نام محلده اوتاغ همایونی قوردرمش وامرا وعسكرك رسم بیعتی بوموقعده اجرا ایتدرمش ایدی .

پادشاه نوجاهك عسكر ايله ايلك ملاقاتنده علوفه وترقياته دائر شق شفه ايتمامسى انكسار قلوبى موجب اولمش ايدى .

باغرادده بش كون اقامتدن صكره موكب همايون درسعادته طوغرى حركت ايدرك ۹۷٤ سنه‌سى جمادى الآخره‌سى اواخرنده استانبوله مواصلت ايلدى .

درسعادته اثناى وصولده يكيچريلرك بعض مرتبه يولسزلقلرى كورلمش ايسه‌ده صنوف عسكريه‌نك تكميل علوفه‌لرى بالاعطا جمله‌سى يرلو يرينه طاغيدلمشدر .

سفر همايوندن عودتده بر مدت درسعادتده اقامت اولندقدن صكره ۹۷٤ سنه‌سى اواخرنده پياله پاشا قائممقام نصب اولنه‌رق حضرت پادشاه ادرنه‌يه عزيمت بيورديلر .

تجديد سلطنت لاجل التبريك اطراف ملوك وحكمدارلردن ايلچيلر ورود ايتديكى صره شاه طهماسبك شاه قولجان نامنده معتبر بر سفيرى كلمكله فوق العاده حقنده احترام كوسترلمشدر .

آوستريا ايله تجديد مصالحه — جلوس همايونى متعاقب هم تبريك وتهنيت وهمده تجديد صلح ومسالمت بابنده آوستريا ايمپراطورى ماقسيمليان طرفندن بر هيئت سفارت كلمش اولديغندن دولتجه دخى مستدعاسنه موافقت حاصل اولمغله آوستريالو ايله سكز سنه حكمى مرعى ومعتبر اولمق شرطيله بر صلح معاهده‌نامه‌سى امضا اولنمشدر .

بو معاهده موجبنجه آوستريانك اوته‌دنبرى دولته ويرمكده

اولدیغی ٣٠٠٠٠ عدد دوقا آلتونی کمافی السابق اعطا ایده جك ودولت علیه نك دوست قدیملری اولان فرانسه ایله انهستان و وندیك حقنده دخی محافظهٔ دوستی خصوصنه رعایت ایدیله جك ایدی .

بصره ده ابن علیانه — بصره متحیزانندن شیخ المشایخ ابن علیان طریق شقاوته سلوك ایله عباداللهی اضرار ایتمکده اولدیغی خبر آلنمغله بغداد والیسی اسکندر پاشا بغداددن وکلیس میرلواسی جانبولاد بك دخی فرات طریقیله نهراً بیره جکدن ابن علیان اوزرینه عزیمته مأمور بیورلدی .

جانبولاد بك تدارك ایتدیکی بش آلتی یوز سفائن نهریه یه آلتی بیك قدر عسکر ومهمات تحمیل ایدرك قورنه قصبه سنك آلت طرفنده اسکندر پاشا فرقه سیله برلشوب ابن علیانی تدمیر وسنوی بصره خزینه سنه ١٥٠٠٠ آلتون اعطاسیله امان دیلمکه مجبور ایتمشلردر .

وولغا — دون نهرلرینك برلشمسی حقنده کی تدابیر ومطالعات — دون وولغا نهرلری روسیه مملکتنی چیکنیوب بری آزاق دکزینه ودیکری بحر خزره دوکیلان ایکی عظیم نهر اولوب بونلر بر نقطه ده یکدیکرینه آلتی فرسخ قدر تقرب ایتدکاری جهتله بو مسافهٔ صغیره نك حفر وکشادیله ایکی صویك اتحادی آسیای وسطی ایله اوروپا آره سنده الك قیصه بر طریق بحری وجوده

کلسی صدر اعظم صوقوللی محمد پاشانك مطالعات حکیمانه‌سی ایجابندن ایدی .

محمد پاشانك امم اسلامیه‌یی نقطهٔ واحده آلتنده جمعی حقنده اولان فکر اصابتکاریسی بو نهرلر ماده‌سیله صوك درجه‌ده کسب سهولت ایده‌جکندن سلطان سلیم خان حضرتلری بو فکر ومطالعه‌یه واقف اولدقلرنده آشوری درجه‌ده ممنون اولمشلر وهمان عملیاته مباشرتی فرمان بیورمشلر ایدی .

محمد پاشا بر موجب فرمان نهرلرك کشف و معاینه‌سی ایچون چرکس قاسم بکی مأمور ایدرك کشفنامه‌سنی تنظیم ایتدکدن صکره ٣٠٠٠٠ قدر عمله جلب وجمع ومحلنه آلات و ادوات حفریه ارسال ایله عملیاته باشلاتدرمش وحتی حفریاتك اوچده بری دخی اکمال اولنمش ایسه‌ده قریم خاننك بر فکر سقیمه تبعیتله دولت علیه‌نك اورالرده کسب قدرت ایتمسنی ایستمدیکندن عمله‌نك طاغیلمسنه سبب اولمش ایدی.

یمن وقوعاتی — خطهٔ یمانیه بر آرالق محافظه‌سنه ضعف کلمکله متنفذان مملکتدن مطهر عربلردن بر قوهٔ جسیمه تدارکیله صنعایی تحت محاصره‌یه آلدی .

مستحفظلر کرچه مقابله‌ده قصور ایتمدیلرسه‌ده عدد ومقدارجه آزلقلری وعصاتك بر فرقه‌سنك بکلر بکی پاشایی تلف ایله ذخائری یغما ایتملری اوزرینه قلعه‌یی ناچار مطهره تسلیمه مجبور اولدیلر .

مطهر صنعانی الهچیردکدن صکره تعز، مورغه، عدن وسائر ملحقاتی دخی ضبط ایله یالکز عثمانلی النده زبید قالمش ایدی.

بو حال پای تخت سلطنت سنیه یه عکس ایلدکده درحال شام بکلر بکیسی مصطفی پاشا سردار وسنان پاشا مصر والیسی وقهرمان اوز تیمور اوغلی عثمان پاشا یمن بکلر بکیسی نصب وتعیین قلنمشدر .

آنجق بالآخره مصطفی پاشا ایله سنان پاشانك آراسی بوزولدیغندن سردارلق سنان پاشایه توجیه قلندی. سنان پاشا یمنه بالوصول عساکر موجوده سنی وامرای عسکریه یی علی الخصوص قهرمان عثمان پاشانی حسن استخدام ایله آز وقت ایچنده یمنی متغلبه دن تخلیص ایله اعادهٔ آسایشه موفق اولمشدر .

قبریسك فتحی — قبریس آطه سی وندیك اداره سنده اولوب اهالیسی سفائن تجاریه یه دائما ایقاع مضرتدن خالی قالمدقلرندن ضبط وتسخیری لزومی حس اولنمش اولمغله لالا مصطفی پاشا سردار تعیین ومعیتنه پیاله پاشا وقپودان مؤذن زاده علی پاشا وعساکر کلیه و ٣٠٠ قدر سفائن حربیه ترفیق بیورلدی .

مصطفی پاشا ذی الحجه اواسطنده درسعادتدن قیام ایله آناطولی عساکرینی آلمق اوزره قرەمان سواحلندن فنیکه لیمانینه چیناشدی وعساکر مرتبه یی آلدقدن صکره طوزله اسکله سنه تیمور براغوب عسکر ومهماتی جزیره یه دوکمشدر .

عساكر عثمانيه كاملاً آطه يه چيقارلدقدن صكره اولا لفقوشه نك تسخيرى تشبث اولنمغله اردوى همايون اول جهته يوريديلرك لفقوشه محاصره اولندى .

محاصرينك شدتى محصورينك صوك درجه ده كى غيرتنه مبنى بلده ٥١ كون قدر تضييق اولندقدن صكره جبراً تسخير واهاليسى طعمهٔ شمشير ايدلمشدر . لفقوشه آلندقده يافه كرينه قلعه لرى اهاليسى همان عرض اطاعت ايتديلر لفقوشه دن صكره سردار ماغوسه قلعه سنى صاردى . ماغوسه دكز كنارنده اولديغندن يالكز محاصرهٔ بريه كافى اولمامغله پياله پاشا دخى دكز جهتندن محاصره يه مأمور اولمغله ماغوسه قلعه سى تماماً هر جهتدن احاطه اولندى .

آنجق قلعه غايت متين اولديغندن محاصره اون ماه قدر سورمش ايدى .

مصطفى پاشا قبريسده قيشلايوب محصورينه كوز آچدرمامغله ونديكليلرى جانلرندن بيزار ايتمكله نهايت بالاستيمان قلعه يى تسليم ايلديلر .

شرائط استيمان موجبنجه درت بيك قدر ونديك عسكرى كريده نقل اولنمق اوزره ايكن جنرال آغادينو قلعه ده كى اسلام اسيرلرينى وحشيجه سنه اعدام ايتمكله بالمقابله مرقوم حقنده سياست لازمه اجرا ودرت بيك ونديكلو كورك چكلمك اوزره دونمای همايونده ابقا اولنمشدر .

قبریس آطه‌سی ماغوسه‌نك فتحیله كاملاً قبضهٔ تسخیره كیرمش اولدیغندن سردار پاشا مظفراً پای تخته عودت ایلدی.

دونمای همایونك انهزامی — كچن ماغوسه محاصره‌سی اثناسنده دونمادن قرق قدر كمی توقیف اولنه‌رق بقیه‌سی پیاله وقپودان علی پاشالر واسطه‌سیله قیشی چیقارمق اوزره استانبوله ایصال اولنمش ایدی.

بهار موسمی ایریشوبده دونمانك دكزلرده حركتنه مجال كلدكده وزیر پرتو پاشا ایله قپودان پاشا قوماندا‌سیله دونمای همایون ٩٧٨ سنه‌سی اواسطنده بحر سفیده اخراج اولندی.

پاشالر اوّل امرده قبریس سفرینه مقتضی طوپ ومهماتی ماغوسه اوكنه چیقاردقدن صكره كریده عزیمتلرنده جزایر غرب بكلر بكیسی قپودان نامدار اولوج علی پاشا یكرمی قدر قورصان كمیلریله دونمایه التحاق ایلمكله طوغریجه وندیك آطه‌لرندن قورفو وكفالونیه‌یی تخریب واورادنده اولكون وبار اسكله‌لرینه كلدیلر.

بواثناده وزیر احمد پاشا قوماندا‌سیله برآ سوق اولنان اردو دخی كلوب یتشمكله ذكر اولنان اولكون وبار قلعه‌لری وبعض مهم نقطه‌لر بعدالمحاصره الده ایدلمشلر ایدی. بعده دونمای همایون ارنبوداق ساحلندن فك لنكر اقامت ایله دشمن دونماسنی تحری ایلمك اوزره دكزه آچیلدیسه ده راست كله‌مامش وذاتاً قیش موسمی ده تقرب ایلدیكندن قیشلامق اوزره اینه‌بختی لیماننده یاتمغه مجبور اولمش ایدی.

حالبوکه بو اثناده مالطه ، وندیك ، پاپا ، اسپانیا ، جنویز ، پورتکیز وسائر اوروپا دولتلری سفائنندن تشکیل اولنان برجسیم دونما پرنس « اوژن » ك تحت قوماندا سنده اوله رق موره ساحلنه کلمش و عثمانلی دونماسنی بکلمك اوزره بر برونك کیریسنده کیزلنمش ایدی .

دوشمن دونماسنك خلومییج برونی کیریسنده بولندیغی وهجوم ایچون مترصد فرصت اولدیغی خبر آلندقده قپودان مؤذن زاده بهمه حال دشمن اوزرینه کیدلمك رأینده اصرار وهرنقدر اولوج علی پاشا دونمای همایون مرتباتنك نقصان بولندیغنی و بو حالده بویله قوتلی دونما اوزرینه هجوم ایتمك خطای عظیم اولدیغنی اخطار ایله لیمانده طورمق موافق فن بحری اولدیغنی عقد اولنان برمجلس مشاوره ده شدیداً بیان وتذکار ایلدیسه ده قپودان پاشا کبی امور بحریه یه غیر واقف اولدیغی حالده حریص شهرت وشان اولان بر وزیری اسکات قابل اوله مدیغندن چار ناچار دشمن دونماسنه هجوم واقتحامه قرار ویرلمشدر .

الحاصل ٩٧٩ سنه سی جمادی الاولاسنك اون یدنجی پازار کونی دونمای همایون ١٨٠ پاره تکنه دن مرکب اولدیغی حالده دشمنك بولندیغی محله طوغری یوریدی .

فی الحقیقه آدمجکك رأی وقراری وجهله دونمای اعدا همان اطرافدن مهاجمه ایله بزم کمیلری اورته یه آلوب طوپ یاغدرمغه باشلاینجه نهنك دریا اولوج علی پاشا « باری دکزه آچیله لم تا که

دونانمـادهکی عسا کرك قره‌یه چیقمق احتمالی منقطع اولـدوغی دیمش ایسه‌ده علی پاشانك جسارت مفرطه‌سی بو تدبیرك دخی اجراسنه مانع اولدیغندن علی پاشا همان کندی آلتنده‌کی کمی ایله دشمن دونانماسی اوزرینه برهجوم نامناسب کوسترمش ایدی .

دشمن کمینك علامتلرندن امیرال سفینه‌سی اولدیغی آکلادقده همان اطرافنی آلدی وکمی‌یی ضبط و مرتباتنی شهید ایلدی .

قپودان پاشانك شهادتی و سردار کمیسنك غرقیله پرتو پاشانك دکزدن خلاصی عسا کره فنا حالده تأثیر ایتدیکندن عثمانلو قپودانلری خلاصدن مأیوس اولمغله کیمی فرار جهتنی اختیار و آلتمش قدرینی اعدا پنجهٔ اسارته کرفتار ایلدی .

آنجق اولوج علی پاشا سوء تدبیرك مضرتنی اوقتجه آکلامش واولوجهله کندی کمیلرینی حسن اداره ایله دکزه طوغری آچیلمش اولدیغندن اوزرینه کلان سفائن اعدا ایله طوپلاشه‌رق وحتی برقاچنی دخی ضبط ایدرك هیچ برضایعاته دوچار اولمقسزین سمت سلامته چیقوب اینه بختی لیماننه صوقولمش ایدی .

پرتو پاشا غرقدن خلاص اولدقدن صکره قره‌یه چیقوب برآ اینه بختی‌یه عزیمت واولوج علی پاشاده درعلیه‌یه کلوب کیفیتی باعریضه ادرنه تختکاهنده بولنان پادشاهه عرض واشعار ایلدی .

دولتك تأسسدن بوآنه قدر بحراً بویولده ضایعات کورلمدیکندن « صنغین دونانماسی انهزامی » دینیلان شو وقعهٔ فجیعه شهریار صاحب حمیت واکابر سلطنت ابدمدتی آشوری درجه مأیوس ایتمش و بو خسارك

تلافیسی حقنده لازمگلان تدابیر سریعه وعاجله‌یه تشبث اولنمسی فرمان بیورلدی .

فی الحقیقه آلتی آی ظرفنده صدر اعظم صوقوللونك سعی واقدامی سایه‌سنده اسکیسندن دها مکمل ومنتظم بر دونما انشا اولنوب اولوج علی پاشا قپودان دریا و پیاله پاشا سردار نصب اولنه‌رق ٩٨٠ سنه‌سی صفرنده دریایه چیقارلمشدر .

اعدای دولت عثمانلو دونماسنه آرتق محو اولمش نظریله باقمقده ایکن بویله آلتی آی ایچنده ٢٧٠ پاره سفائندن مرکب و عصرك اك مقتدر امیراللری اداره‌سنده اوله‌رق قوتلی بر دونمانك آق دکزه دهشت صالدیغنی کوردکلرنده حیرتده قالدیلر و نتیجهٔ حالی تفکر وملاحظه ایدرك بر آن اول عقد مصالحه چاره‌سنی آرامغه باشلادیلر .

نامی قلنجه تحویل قلنمش اولان علی پاشا ایله پیاله پاشا قوماندالرنده بولنان دونمای جدیدمز ناوارین آچیقلرنده دشمنله بر قاچ طوپ تعاطیسیله بر نمایش بحری اجراسندن صکره آولونیه ودلوینه ساحللرینه واورادن قارشو پولیه یقاسنه کچوب ایتالیا ساحللرینی باشدن باشه تخریب ایلمش ایدی .

بو اثناده وندیك ایله عقد مصالحه خبری ورود ایتدیکندن دونمای همایون بالسلامه ترسانه‌یه عودت ایلدی .

وندیکك مصالحه‌سی — پاپانك تشویق تعصبکارانه‌سی ایله تأسس ایدن اتفاق ثمره‌سیله تشکل ایدن متفقین دونماسی

هرنقدر اکتساب غلبه ایتدیسه‌ده یکیدن دها مکمل بر ترك دونماسنك چیقیویرمسی دولتك شوکت وقدرتنی اوروپالویه کوسترمش اولمغله ونديك حکومتی ایشلك بالآخره صاریه صاره‌جغنی ملاحظه ایدرك رجای صلحه دوشمش و ٣٠٠ بیك آلتون تضمینات حربیه ایله سنوی اوته‌دنبری متعهد اولدیغی ٥٠٠ دوقا آلتونی بیك بشیوزه ابلاغ ایلمك شرطلری وشرائط سائره ایله برعهد امضا ایتدیرمکه موفق اولمشدر .

تونسك فتحی — تونس بنی حفص خاندانی النده اولدیغی حالده بر آرالق خیرالدین پاشا مرحوم مملکتی اله کچیرمش ایسه‌ده حاکمنك شارلکندن استمدادی اوزرینه ینه اعاده‌یه مجبور اولمش ایدی .

شارلکن بواثناده خلق‌الواد قلعه‌سنی بنا ودروننه درت بیك قدر مستحفظ اقامه ایلدی .

قبریس سفری اثناسنده جزایر بکلر بکیسی اولان قلیچ علی پاشا حاکمنك غیبوبتی اوزرینه ٩٧٢ ده بلا مزاحم تونسه دسترس اولمغله جعفر پاشایی محافظ تعیین ایلدی .

آنجق شارلکن درت سنه صکره ١٥٠ پاره سفائندن مرکب قوتلی بر دونما ایله تونسه کله‌رك جعفر پاشایی مجبور فرار وتونسه حاکم سابقنك برادرینی اقعاد وفقط خلق‌الواده سکز بیك قدر ایتالیان واسپانیول براقه‌رق بر نوع حمایه تأسیس ایلمش ایدی .

بونك اوزرینه فاتح یمن سنان پاشایی سردار نصب ایله قلنیج علی پاشا قومانداسیله ٩٨٢ تاریخنده تونسك استردادی ایچون قوتلی براردو سوق اولندی .

دونمای همایون تونسه بعدالوصول عساکر بریه‌یی قره‌یه اخراج وخلق‌الواد قلعه‌سنی محاصره ایلدی .

اسپانیوللرك شدتلی مدافعه‌لری قلعه‌نك ٣٣ کون قدر بری وبحری محاصره وتضییق آلتنده بولنمسنی انتاج ایلدیسه‌ده عساکر عثمانیه‌نك حملات شیرانه و مهاجمات شکنانه‌لری ایله خلق‌الواد ٩٨٢ سنه‌سی جمادی‌اولاسنك آلتنجی کونی داخل ایادیٔ ارباب جهاد اولمشدر .

خلق‌الواد قلعه‌سی آلندقدن صکره نفس تونس محاصره اولندی . بوده آز زمان ایچنده ضبط وتسخیر اولندقدن صکره رمضان پاشا والی نصب اولنه‌رق دونمای همایون اغتنام اولنان ٢٠٠ قدر نفیس طوپلری استصحاب ایله مظفراً عودت ایلدی .

سلطان سلیمك ارتحالی — شهریار عالیتبار حضرتلری سوء معده‌دن مضطرب و بوسببله اعتیاد قدیملرینی ترك ایله هر درلو اذواقدن مجتنب اولمشلرایسه‌ده وجودهمایونلری سوءاستعمالات نتیجه‌سی اوله‌رق مبتلای اسقام اولمش ایدی .

بواثناده سرای همایونلرنده یکی یاپدردقلری حمامی کزر ایکن صغوق مرمرك تأثیریله خسته‌لنه‌رق ایدیلان مداوات کارکر تأثیر اوله‌میوب ٩٨٢ سنه‌سی شعبانـنك یکرمی سکزنده

طلوع شمس وقتنده روح پرفتوحلری عالم علوی‌یه طیران ایلدی . « رحمة الله علیه »

پادشاه مغفور حلیم وسلیم حقه قائل خیرات وحسناته مائل برذات ملکسمات اولوب زمان سلطنتلرنده مجرب الاطوار اولان وزیر صداقتشعاره امور ادارهٔ دولتی تفویض ایله کندیلری کاه ادرنه وکاه درسعادتده مصاحبات وندما ایله مشغول ذوق وصفا اولورلر ایدی .

زمان حکمرانیلرنده پدر وجد عالیلری طرفندن احضار اولنان شوکت وسطوت عثمانیه محافظه اولنوب قبریس وتونس فتوحاتی ویمن وبصره اصلاحاتی کبی وقایع حربیه حصوله کلمش ومملکت پك کوزل اداره اولنمشدر .

آیاصوفیهٔ کبیر حوالیسنده انشا ایتمش اولدقلری تربهٔ معطره‌لرنده دفن اولندیلر .

ولادتلری ۹۳۰ جلوسلری ۹۷٤ ارتحاللری ۹۸۲ سنه‌لری اولوب ۸ سنه ٥ آی ۱۰ کون سلطنت و٥۳ سنه عمر سوردیلر .

فهرست

صحیفه		صحیفه	
۳	عثمانلیلرك اوائل حالی / قایی خان قبیله‌سی	۲۵	ازنیق قلعه‌سنك تسخیری
۵	عثمان بك	۲۷	فتح طراقجی ینیجه‌سی ومدرنی وکوینك
٦	دومانیچ مظفریتی وعثمان بکك امارتی	۲۷	فتح کملیك
۷	فتح بیله‌جك واینه کول	۲۸	خیرات وحسنات پادشاهی / الحاق قره‌سی
۱۰	سلطنت عثمانیه‌نك تأسسی / وعثمان خانك استقلالی	۳۰	عثمانلیلرك روم ایلی‌یه مروری
۱۱	فتح کوپریحصار / فتح ازنیق	۳۲	کلیبولی وقوکور حصارك فتحی
۱۲	قیون حصار محاربه‌سی / بروسه‌نك محاصره‌سی	۳٤	معلقره وایپصاله ایله دیکر بعض قلاعك تسخیری
۱۳	کوسه میخالك اسلامی	۳٤	ادرنه ودیمتوقه تکفورلرینك اتفاقی
۱٤	جاودار تاتارلرینك تأدیبی / قوجه ایلی وآقیازونك تسخیری	۳۵	ارتحال سلیمان پاشا / متفقین عساکرینك انهزامی
۱٦	بروسه‌نك فتحی / عثمان غازینك ارتحالی	۳۷	ارتحال اورخان غازی / ارتحال غازی خداوندکار
۱۸	اورخان غازی / فتح سمندره	۳۸	آنقره‌نك ضبط وتسخیری / وآخیلرك تأدیبی
۱۹	فتح آیدوس	۳۹	روم ایلی جهتنه حرکت همایون / وتعیین قاضی عسکر
۲۰	فتح ازمید	۳۹	بکاربکی نصبی
۲۲	پای تختك بروسه‌یه نقلی / علاءالدین پاشانك وزارتی	٤۰	بعض فتوحات / ادرنه ودیمتوقه‌نك فتحی
۲۳	ضرب سکه واحداث وتشکیلات / ووضع نظامات عسکریه	٤۲	فتح زغره / وضع خمس شرعی

صحیفه

٤٢ فتح فلبه
ضرب صندیغی مظفریتی
٤٥ ادرنه‌نك اعماری، وپای تخت اتخاذی
٤٧ كوستندیلك ممالك عثمانیه‌یه التحاقی
٤٧ قیصرك تأدیبی
٤٨ سیروز وسلانیككك ضبطی
٤٩ صربستان سفری
٥٠ شهزاده ییلدیرم بایزیدك كرمیان اوغلنك كریمه‌سیله ازدواجی
٥١ قره‌مان حدودنده بعض بلادك اشتراسی
٥١ مناستر وپرلپه‌نك تسخیری
٥٢ فتح صوفیه
قره‌مان سفری
٥٥ سور همایون
صوصمانوسك تأدیبی
٥٧ قوصوه ملحمهٔ كبراسی
٥٩ غازی خداوندكارك شهادتی
٦٠ ییلدیرم بایزید خانك جلوسی
٦٠ قره‌مان اوغلیله متفقلرینك استیصالی
٦٢ افلاق سفری
٦٣ قره‌مان اوغلنك تكرار عصیانی
٦٤ قیصریه توقاد و سیواسك ممالك عثمانیه‌یه التحاقی

صحیفه

٦٥ كتوروم بایزیدك تأدیبی
٦٥ حكام وقضاتك تأدیبی ووثایق شرعیه‌دن رسم اخذی اصولنك احداثی
٦٦ استانبولك محاصره‌سی ومجارستان سفری
٦٧ استانبولك دفعهٔ ثانیه اوله‌رق محاصره‌سی
٦٨ ظهور تیمورلنك
٧١ چبق آباد محاربه‌سی
٧٤ ارتحال ییلدرم خان
٧٤ تیمورك پای تختنه كیدنجه‌یه قدر ممالك محروسه‌ده‌كی وقایعی
٧٥ وقایع چلبیان
٨٠ چلبی سلطان محمدك مستقلاً اجرای سلطنتی
٨٠ ینه قره‌مان اوغلی
٨٢ افلاق ومجارستان سفری
٨٣ اسفندیار ممالكندن بعض قضالرك ممالك شاهانه‌یه التحاقی
٨٣ فتح جانیك وصامسون
٨٤ تاتار قبائلنك روم ایلی‌یه امراری
٨٥ شیخ بدرالدینك عواقب حالی
٨٦ چلبی سلطان محمدك ارتحالی
٨٧ مراد ثانی
٨٨ دوزمه مصطفی وقعه‌سی
٨٩ تیمور طاش زاده‌نك رأی وتدبیری

صحيفه

٩١ افلاق سفرى
٩٢ سور همايون / منتشا الكاسنك استردادى
٩٢ جنيد بكك تأديبى وازميرك تسخيرى
٩٤ قرهمان اوغلى فسادى و / تكه لى اوغلى واقعه سى
٩٦ سلانيكك استردادى
٩٧ مجارستانه آقنجى سوق
٩٩ مجارستانه حركت همايون
١٠٠ اسكندر بك
١٠١ فتح سمندره ونيكبولى
١٠٢ بلغراد محاصره سى / افلاق وقايعى
١٠٣ قرهمان سفرى / مجارقراللك ادرنه يه هجومى
١٠٦ وارنه ملحمۀ كبراسى
١٠٩ موره سفرى
١١١ ايكنجى قوصوه محاربه سى
١١٢ حضرت فاتحك ازدواجى
١١٤ ابوالفتح سلطان محمد خان ثانى / قره مان سفرى
١١٥ فتح قسطنطينيه
١٢١ صربستانه سفر همايون / وفتح استرويچه
١٢٢ اينوسك تسخيرى
١٢٣ صرب سفرى / بلغراد سفرى
١٢٤ موره سفرى

صحيفه

١٢٦ آماصره نك تسخيرى
١٢٧ سينوبك تسخيرى
١٢٩ ادرنه دن حسن ايله مناسبات / حربيه و قيونلى حصارك / تسخيرى
١٣٠ طرزون قلعه سنك ضبطى
١٣١ افلاق سفرى
١٣٣ مدللى اطه سنك تسخيرى / بوسنه سفرى
١٣٥ قرهمان اوغلى / ابراهيم بكك وفاتى
١٣٦ مجار ووندیكليلرك اتفاق / وانهزاملرى
١٣٨ ارنبودلق سفرى
١٣٩ قرهمان اوجاغنك الغاسى
١٤٠ ونديك دونتماسنك اينوه سى / استيلاسى
١٤١ بعض وقايع داخليه
١٤٢ اوزون حسن وقعه سى / واوتاق بلى محاربه سى
١٤٨ محمود پاشانك ارتحالى
١٤٩ قريم خانلغنك حمايۀ دولته / ادخالى
١٤٩ بغدان سفر همايونى
١٥١ اشقودره نك فتحى
١٥٢ ايتاليا فتوحاتى
١٥٣ ردوس سفرى
١٥٤ فاتحك ارتحالى

صحیفه	
١٥٧	سلطان بایزید ثانی پادشاهك اماسیه‌دن عودتی شهزاده جم
١٥٨	قرەمان اوغلی قاسم بكك ظهوری
١٥٩	بغدان سفر همایونی
١٦١	دولت چراكسه ایله محاربات
١٦٨	ارنبودلق سفری
١٦٩	لهستان سفری
١٧٠	موره سفری
١٧٤	ینه قرەمان
١٧٦	وندیك دونانماسنك مدللی‌یی محاصرەسی
١٧٧	بعض وقایع داخلیه قورصانلرك استیصالی
١٧٨	شاه اسماعیل صفوینك ذوالقدریه ایله محاربەسی
١٨١	زلزلۀ عظیمه در استانبول شاه قولی وقعەسی
١٨٥	بایزید خانك ارتحالی
١٨٦	یاوز سلطان سلیم خان صورت جلوسلری
١٨٧	احمد خان غائلەسی
١٨٩	ایران سفری وچالدیران مظفریتی
١٩٧	كماخك تسخیری
١٩٨	ممالك ذوالقدریەنك استیلاسی
١٩٩	تأدیبات

صحیفه	
٢٠٠	كردستانك تسخیری سفر عربستان
٢٠٢	مرج دابق حرب مشهوری
٢٠٣	وغورینك وفاتی
٢٠٥	طومانبای
٢٠٧	سلطان سلیمك مصره دخولی
٢٠٨	حرمین اهالیسنك اطاعتی
٢١٠	شاه اسماعیلك تضرعنامەسی و سفیرینك ورودی شقی شیخ جلالك ظهور وقتلی
٢١١	ارتحال سلیم خان
٢١٣	سلیمان قانونی جلوسلری جانبرد غزالینك عصیانی
٢١٤	مجارستان سفری
٢١٧	استحصال مساعدات
٢١٨	رودسك فتحی
٢١٩	بعض وقایع
٢٢٠	اسماعیل صفوینك وفاتی احمد پاشا غائلەسی ابراهیم پاشانك مصره اعزامی
٢٢١	مهاج مظفریتی وبودینك تسخیری
٢٢٣	ژان ژاپولیانك بودین قراللغنه اقعادی غوائل داخلیه
٢٢٤	اوستریا سفری ویانه‌یی محاصرەسی

صحيفه	
۲۲۶	آلمانيا سفر همايونى
۲۲۷	بعض وقايع
۲۲۸	صدراعظم ابراهيم پاشانك شرقه اعزامى
۲۲۸	سلطان سليمانك سفره عزيمتى
۲۳۱	خيرالدين بارباروسك دولته دخالتى ابراهيم پاشانك عواقب حالى
۲۳۲	كورفس سفرى
۲۳۳	بغداد سفر همايونى
۲۳۶	بارباروسك مظفرياتى
۲۳۹	ژان ژاپوليانك وفاتيله مجارستان سفرى
۲۴۳	آوستريالينك پشته‌يى محاصره‌سى و مؤخراً انهزامى
۲۴۵	بعض فتوحات
۲۴۶	دونمای همايونك فرانسه‌يه معاونتى و نيسك طوپه طوتيلمسى
۲۴۷	فرديناند وشارل كن ايله عقد مصالحه وفات خيرالدين پاشا القاص ميرزانك سلطنت سنيه‌يه دخالتى
۲۴۸	شرق سفرى
۲۵۰	كرجستان فتوحاتى
۲۵۱	مجارستان وقايعى
۲۵۲	شرق سفرى

صحيفه	
۲۵۴	ايران مصالحه‌سى طورغودچه‌نك فرانسه‌يه اعانه‌سى
۲۵۶	شهزاده‌لر مناقشات ومحارباتى
۲۵۷	سيل عظيم مالطه محاصره‌سى
۲۵۸	سكتوارك فتحى و مجارستان سفرى
۲۵۹	سليمان خانك ارتحالى
۲۶۱	سلطان سليمك جلوسى
۲۶۱	پادشاهك اردويه عزيمتى موكب همايونك عودتى
۲۶۲	اوستريا ايله تجديد معاهده
۲۶۳	بصره‌ده ابن عليان وقعه‌سى
۲۶۳	وولغا ودون نهرلرينك برلشمسى حقنده‌كى تشبثات فعليه
۲۶۴	يمن وقايعى
۲۶۵	قبريسك فتحى
۲۶۷	انهزام دونمای همايون
۲۷۰	دونمای همايونك مجدداً انشاسى
۲۷۰	ونديك مصالحه‌سى
۲۷۰	قليج على پاشانك قپودان دريا نصبى
۲۷۱	تونسك فتحى
۲۷۲	ارتحال سليم خان

جلد اولده‌کی سلاطین عظام حضراتنک ولادت جلوس ارتحال مدت سلطنت وعمرلری حقنده جدولدر :

اسامی سلاطینک	پدرلری	ولادتلری	جلوسلری	ارتحاللری	مدت سلطنت	مدت عمر	
		سنه	سنه	سنه	سنه	سنه	
عثمان غازی	ارطغرل	٦٥٦	٦٩٩	٧٢١	٢٧	٧٠	
اورخان غازی	عثمان	٦٧٠	٧٢٦	٧٦١	٣٥	٨١	
مراد خداوندکار	اورخان	٧١٦	٧٦١	٧٠١	٣١	٦٥	
ییلدیرم بایزید خان	خداوندکار	٧٦١	٧٩٢	٨٠٥	١٣	٤٤	
چلبی سلطان محمد	ییلدیرم	٧٨١	٨١٦	٨٢٤	٨	٤٣	
مراد خان ثانی	چلبی محمد خان	٨٠٦	٨٢٤	٨٥٥	٣٠	٤٩	
ابو الفتح سلطان محمد خان	مراد ثانی	٨٣٣	٨٥٥	٨٨٦	٣٠	٥٣	[١]
بایزید ثانی	فاتح	٨٥١	٨٨٦	٩١٨	٣٢	٦٧	[٢]
یاوز سلطان سلیم	بایزید	٨٧٥	٩١٨	٩٢٦	٨	٥١	[٣]
سلیمان قانونی	سلیم اول	٩٠٠	٩٢٦	٩٧٤	٤٨	٧٤	[٤]
سلیم ثانی	سلیمان قانونی	٩٣٠	٩٧٤	٩٨٢	٨	٥٠	[٥]

جدول صدارت

﴿ دور اورخان غازی ﴾

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات	ایام	شهر	سنه	ایضاحات
علاء الدین	١	٧٢٨	٧٣٧	٠	٠	٩	سلطان عثمانك اوغلیدر ضرب سکه تعیین البسه ترغیب عسکر وضع قانون کبی خدماتده بولندی
سلیمان پاشا	١	٧٣٧	٧٦١	٠	٠	٢٤	اورخان غازینک اوغلیدر

[١] درسعادتده جامعلری حولیسنده تربهٔ مخصوصه‌لرنده مدفوندر .
[٢] جامع شریفلری جوارنده مدفوندر .
[٣] جامع شریفلری جوارنده مدفوندر .
[٤] جامع شریفلری اوکنده مدفوندر .
[٥] ایاصوفیه جامع شریفی قربنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌لرنده مدفوندر .

(دور خداوندکار غازی)

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات	ایام	شهر	سنه	ایضاحات
			وفات				
خیرالدین پاشا	۱	۷۷۰	۷۷۸	۰	۰	۱۸	چاندارلی قره خلیل دیمکله صدراعظملرك (خانداندن اولمیه‌رق) وقاضیعسکرلرك اولیدر
			انفصالی				
علی پاشا	۲	۷۸۸	۷۹۱	۰	۰	۳	چاندارلینك اوغلیدر وثایق شرعیه‌دن اجرت اخذینی احداث ایلدی

(یلدرم بایزید خان دوری)

ثانیاً علی پاشا	۰	۰۰	۸۰۵	۰	۰	۱۱	

(چلبی سلطان محمد خان دوری)

			انفصالی				
ابراهیم پاشا	۲	۸۱٦	۸۲٤	۰	۰	۸	چاندارلیلردندن

(مراد خان ثانی)

ثانیاً ابراهیم پاشا	۰	ابقاء	۸۲٤	۰	۰	۷	
			انفصالی				
خلیل پاشا	۲	۸۳۱	۸۵۵	۰	٦	۲۳	چاندارلیلردن

(دور سلطان محمد خان ابو الفتح)

ثانیاً خلیل پاشا	۰	۰۰	۸۵۷	۰	۰	۲	جدی صدراعظملرك اولی اولدیغی کبی اعدام اولنلرك اولیده بودر داراتی وزراتی ابداع ایدنلردخی چاندارلی سلاله‌سیدر
			عزل				
محمود پاشا	۲	۸۵۷	۸۷۲	۰	۰	۱۵	خرواتی الاصل
اسحق پاشا	۲	۷۷۲	۸۷۷	۰	۰	۵	

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات	ایام	شهر	سنه	ایضاحات
			اعدام				
ثانیاً محمود پاشا	٠	٨٧٧	٨٧٨	٠	٠	١	
			عزل				
کدك احمد پاشا	١	٨٧٨	٨٨٢	٠	٠	٤	کدك پاشا حامینك بانیسیدر
قرەمانی محمد پاشا	١	٨٨٢	٨٨٦	٠	٠	٤	قضیعسکرلکی آناطولی وروم ایلی نامیله ایکی‌یه تفریق ایلدی

(دور بایزید ثانی)

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات	ایام	شهر	سنه	ایضاحات
			وفات				
ثانیاً اسحق پاشا	٠	٨٨٦	٨٨٨	٠	٠	٢	
			عزل				
داود پاشا	١	٨٨٨	٩٠٢	٠	٠	١٤	ثروتی فوق العاده ایدی
هرسك زاده احمد پاشا	٤	٩٠٢	٩٠٣	٠	٠	١	
			وفات				
ابراهیم پاشا	١	٩٠٣	٩٠٥	٠	٠	٢	چاندارلی سلاله‌سندندر
مسیح پاشا	٠	٩٠٥	٩٠٧	٠	٠	٢	» »
خادم علی پاشا	٢	٩٠٧	٩٠٩	٠	٠	٢	» »
ثانیاً هرسك زاده احمد پاشا	٠	٩٠٩	٩١٢	٠	٠	٣	» »
ثانیاً خادم علی پاشا	٠	٩١٢	٩١٧	٠	٠	٦	شیطان قولی وقعه‌سنده شهید اولمشدر
			عزل				
ثالثاً هرسك زاده احمد پاشا	٠	٩١٧	٩١٧	٠	٥	٩	
			اعدام				
قوجه مصطفی پاشا	١	٩١٧	٩١٨	٠	٧	٠	جامع مشهورك صاحبی

(دور یاوز سلطان سلیم خان)

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات	ایام	شهر	سنه	ایضاحات
رابعاً هرسك زاده			عزل				
احمد پاشا	٠	٩١٨	٩٢٠	٠	٠	٢	
خادم سنان پاشا	١	٩٢٠	٩٢٣	٠	٠	٣	مصرده شهید اولدی
			اعدام				
یونس پاشا	١	٩٢٣	٩٢٣	٠	٩	٠	
پیر محمد پاشا	٢	٩٢٣	٩٢٦	٠	٠	٣	
(سلیم قانونی دوری)							
			عزل				
ثانیاً پیر محمد پاشا	٠	ابقاء	٩٢٩	٠	٠	٢	
			اعدام				
ابراهیم پاشا	١	٩٢٩	٩٤٢	٠	٠	١٣	
			وفات				
آیاس پاشا	١	٩٤٢	٩٤٤	٠	٠	٢	
			عزل				
لطفی پاشا	١	٩٤٤	٩٤٧	٠	٠	٣	
خادم سلیمان پاشا	١	٩٤٧	٩٥١	٠	٠	٤	
رستم پاشا	٢	٩٥١	٩٦٠	٠	٠	٩	شرف مصاهرته نائل اولدی
			عزل				
قره احمد پاشا	١	٩٦٠	٩٦٢	٠	٠	٢	
ثانیاً رستم پاشا	٠	٩٦٢	٩٦٨	٠	٠	٦	
			وفات				
سمیز علی پاشا	١	٩٦٨	٩٧٢	٠	٠	٤	
طویل محمد پاشا	٣	٩٧٢	٩٧٤	٠	٠	٢	

(دور سلیم ثانی)

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات	ایام	شهور	سنه	ایضاحات
ثانیاً طویل محمد پاشا	٠	ابقاء	۹۸۲	٠	٥	٨	

جدول مشایخ اسلام

(دور مراد ثانی)

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهور	سنه
محمد شمس الدین الفناری [۱]	۱	۸۲۸	۸۳٤	٠	٠	٦
فخر الدین العجمی افندی [۲]	۲	۸۳٤	۸٥٥	٠	٠	۲۱

(دور فاتح)

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهور	سنه
فخر الدین العجمی افندی	٠	ابقاء	۸٦٥	٠	٠	۱۰
ملا خسرو محمد افندی [۳]	۱	۸٦٥	۸۸٥	٠	٠	۲۰
ملا کورانی احمد شمس الدین افندی [٤]	۲	۸۸٥	۸۸٦	٠	٠	۱

(دور بایزید ثانی)

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهور	سنه
ملا کورانی احمد شمس الدین افندی	٠	ابقاء	۸۹۳	٠	٠	۷

[۱] حصول البدایع فی اصول الشرایع انموذج علوم جمله‌ٔ تألیفاتندندر.

[۲] عجم علماسندن استفاضه‌یی بادیٔ لقبیدر . تألیفاتی چوقدر حضرت فاتح زمانك ابو حنیفه‌سیدر دیو فخر ایدر .

[۳] درر وغرر صاحبیدر .

[٤] غایة الامانی فی تفسیر شرح المثانی وکوثر جاری علی ریاض البخاری نامنده برتفسیر شریف ایله برده بخاری حاشیه‌یی تألیفی واردر.

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات وفات	ایام	شهر	سنه
عبد الکریم افندی [۱]	۱	۸۹۳	۹۰۰	۰	۰	۷
چلبی علاء الدین العربی افندی [۲]	۱	۹۰۰	۹۰۱	۰	۰	۱
افضل زاده حسین افندی [۳]	۱	۹۰۱	۹۰۷	۰	۲	۷
زنبیلی علاءالدین علی جمالی افندی [٤]	۳	۹۰۸	۹۱۸	۰	۹	۱۰
(دور یاوز سلطان سلیم خان)						
زنبیلی علی افندی	۰	ابقاء	۹۲٦	۰	۹	۸
(دور سلطان سلیمان قانونی)						
زنبیلی علی جمالی افندی	۰	ابقاء	وفات ۹۳۲	۰	۰	٦
کمال پاشازاده احمد شمس الدین افندی [٥]	۱	۹۳۲	وفات ۹٤۰	۰	٥	۸
سعد الله سعدی افندی	۱	۹٤۰	وفات ۹٤٥	۰	۰	٥
چوی زاده محیی الدین افندی [٦]	۱	۹٤٥	عزل ۹٤۸	۰	۹	۳

[۱] مهتدیدر .

[۲] مقدمات اربعه‌یه حاشیه‌سی واردر .

[۳] بعض حواشیسی واردر .

[٤] ارباب استفتایه کاغدلرینی وضع ایله درحال اخذ ایتملری ایچون خانه‌سنك پنجره‌سنه بر زنبیل آصمسی سبب لقبیدر .

[٥] کافهٔ علومه واقف وتألیفاتی کثیردر امات رئیس العلماء، تاریخ ارتحالیدر ادرنه قپوسی قبرستاننده مدفوندر .

[٦] منتشالیدر «ایثار فی شرح المختار» «حسن الفارس فی التجوید» نامنده تألیفاتی واردر .

اسامی	دفعه	تاریخ نصب	تاریخ وقوعات استعفا	ایام	شهر	سنه
عبدالقادر چلبی الحمیدی افندی [۱]	۱	۹٤۸	۹٤۸	۰	۳	۰
فناری زاده محی الدین افندی [۲]	۱	۹٤۸	۹۵۲	۰	۱	۳
ابو السعود محمد افندی [۳]	۲	۹۵۲	۹۷٤	۰	۰	۲۲

(دور سلیم ثانی)

ابو السعود افندی	۰	ابقاء	۹۸۲	۰	۵	۸
جوی زاده دامادی حامد افندی [٤]	۲	۹۸۲	۹۸۲	۲۷	۲	۰

برنجی جلدک صوکی

[۱] شاعر ایدی .

[۲] فقه بدیع وفنون سائره ومرتب دیوانی واردر .

[۳] ابن کمال کبی مشهور شیخ الاسلاملردندر اکثر فنده تألیفاتی عربی ترکی فارسی اشعاری غایت مقبول برتفسیری واردر .

[٤] فتاوای حامدیه صاحبیدر . استانبولده بر مسجدی واردر .

مكمل
عثمانلی تاریخی

ایكنجی جلد

محرری
طوپ خانه‌سی عسكری رشدیه‌سی جغرافیا معلمی بیكباشی
علی جواد

معارف نظارت جلیله‌سنك فی ۱۷ تشرین اول سنه ۳۱٤
تاریخلی و ٥٨٩ نومرولی رخصتنامه‌سنی حائزدر.

استانبول

باب عالی جاده‌سنده رشید افندی خانده ۳۸ نومرولی
قصبار مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

۱۳۱۷

غازی سلطان مراد خان ثالث
حضرتلری

﴿ سلطان مراد ثالث ﴾

(دور سلطنتی)

هجرتك طقوز یوز سكسان ایكنجی سنه‌سی رمضانك برنجی كونی سلطان سلیم ثانی ترك عالم فنا ایلدكده یرینه اوغلی سلطان مراد ثالث اون ایكنجی پادشاه اولمق اوزره سریر سلطنت عثمانیه‌یه جلوس ایلدی .

شهریار نوجاه جد امجدلری زماننده كمال استقلال ایله مقام وزارتده بولنمش اولان صوقوللی محمد پاشا‌یه پدرلری كبی زمام امور اداره‌یی براقمق فكرنده اولدقلری حالده صدر آصف تدبیرك امتداد اقبالنی چكه‌میانلر مشار الیهك هر وجهله كسر نفوذینه چالشورلر ایدی كه صوقوللونك امر اداره‌ده تصادف ایتدیكی مشكلات بو زماندن بدأ ایتمشدر .

وزیره مخالفت شدیده‌ده بولنانلرك الك ایلری كلانی شمسی پاشا ایدی تاریخلر مشار الیهی اهانتله اتهام ایدرلر .

ایرانده ظهور ایدن قارغشه‌لقلر اول سمته سفر كشادینی تسهیل ایدوب بو كیفیت مقربان دولت نزدنده شدیداً آرزو ایدلمكده ایسه‌ده ایران ایله حرب آچلمزدن اول هم حدود اولان دولتلر ایله تجدید معاهده‌یه لزوم كورلدیكندن «١٥٧٧» سنهٔ میلادیه‌سنده له قرالی باطوری آلمانیا ایمپراطوری ایكنجی رودولف وایرتسی سنه دخی وندیك وفلورانسه حكومتلریله تجدید

مصالحه ایدیله‌رك اسپانیا ایله دخی برمعاهدهٔ تجاریه عقداولندی انکلتره قرالیچه‌سی الیزابت دخی دولت علیه ایله بر معاهدهٔ تجارته موفق اولمق اوزره درسعادته سفیر مخصوص ارسال ایتمکله «١٥٨١» سنه‌سی برعهد نامهٔ تجاری امضا اولنمشدر .

محاربهٔ ایرانیه — ایرانده اللی اوچ سنه حکمران اولان شاه طهماسبك وفاتیله ظهوره کلان اغتشاشات داخلیه پادشاهی ایران محاربه‌سنه ترغیب ایدنلرك پولتیقه‌سنه موافق دوشدیکندن شرق سفرلری مذاکره اولندقجه صوقوللی محمد پاشا : «ممالك ایرانیه‌نك بلاد معموره‌سیله ممالك عثمانیه‌نك حدودی آره‌سنده اولان اراضی حاصلاتسزدر . عسکرك سوق واداره‌سی مشکل اولور سلطان سلیمانك صلحی بوزمسی مناسب دکلدر» دیو ایران حربنی تجویز ایتمز ایدی .

آنجق وزیری کوزدن دوشورمکه فرصت بین اولنلرایسه سفر طرفنده بولنه‌رق صورت ظاهره‌ده کرجستان حقیقی ایران اوزرینه اولمق اوزره لالا مصطفی پاشا سردارلغیله بر قوهٔ عسکریه سوقنه قرار ویردرمکه موفق اولدیلر .

٩٨٦ سنه‌سی لالا مصطفی پاشا اردوی همایون ایله شرقه عزیمت وقارص وچلدیر یولیله کرجستانه توجه ایلدکده اوتوز بیك کشیلك بر ایران اردوسنك سد راه اولمق اوزره کلمسی اوزرینه چلدر صحراسنده برحرب عظیم وقوعبوله‌رق عساکر

ایرانیه منهزم وپریشان وعثمانلو اردوسی غلبهٔ نصرتله شادان اولمشدر .

بونك اوزرینه مصطفی پاشا تفلیس وشیروان وسائر بلاد جسیمه‌یه دسترس اولمغله وکرجستان وقفقاسیا قبائل متعدده‌سنی تحت اطاعته ادخال ایتمکله تا سلسلهٔ قفقاسیه قدر ممالك یدغالبهٔ عثمانیه‌یه انتقال ایلدی .

بونك اوزرینه خطهٔ شیروان قهرمان اوز دمور اوغلی عثمان پاشایه وکرجستان ولایتی جعفر پاشایه توجیه اولنه‌رق اول سنه‌نك قیشی حوالیٔ مزبوره‌ده گچورلمکه قرار ویرلمشدر.

ارتحال صوقوللو — اواخر سلطنت قانونیدنبرو بلا فاصله مسند جلیل صدارتعظماده بولنان محمد پاشانك طویل دیوان همایونده مشغول امور انام ایکن عرضحال کتیرن بر دیوانه‌نك کشتهٔ خنجر غدر واهانتی اولمغله مهر صدارت وزیر ثانی احمد پاشایه اعطا اولندی .

ایران سفرینك بر نتیجه حاصل ایتمکسزین اوزامسندن بیزار قالمش اولان صدر شهید سنان پاشانی شرق سرداری نصب ایتمش ایدی . سنان پاشا علی جناح الاستعجال اردویه واروب احوال جنك وآشوبه مباشرت ایلیوب براز صکره‌ده مقام صدارته ارتقا ایلمشدر .

صدر جدید تبریزك فتحی فکریله تفلیسه‌واردقده ایرانیلرك آلتمش بیك موجودلی جسیم براردوسنك اورالرده طولاشدیغنی

خبر آلنمغله مشار الیه قارصه کلدی وموسم حربی عسکرك یوقلمه‌سی وساخته حرب مانوره‌لرینك اجراسیله کچوردیکندن قیش حلول ایتدکده عسکری قارص حوالیسنده قیشلاغه قیوب کندیسی ارضرومه کلدی .

سنان پاشانك اردوده بولنمسندن استفاده اولنه‌میوب آنجق اوزدمور اوغلی عثمان پاشا شکی شروان حوالیسنده دشمنه مقابله ایدرك بحر حزر سواحلی ایله ایالت شروان داخللرینه تیمور قپودن باقویه واژدرهانه قدر بسط جناح نصرت ایله نام آلمش ایدی . بناءً علیه مشارالیهه برازاقچه ایله استمالتلر ارسال اولنوب سنان پاشا معزول ویرینه شجاعت وبسالتی مجرب اولان فرهاد پاشا نصب اولنه‌رق یکی بر اردوایله سمت شرقه ارسال قلندی ۹۹۱ ه .

عثمان پاشا رایت جلادتی آلتنده جمع ایلدیکی ترك ، تاتار ، چرکس کرجیلردن مرکب بر قوهٔ جسیمه ایله سکسان کون امتداد ایدن بر مشیت عسکریه اجراسیله سمور صوبی ساحلنه واروب اوتوز بیك عجمی خاك هلاکه سردکدن صکره قفقاس طاغلرینك شمالی اتکلرندن روسلرك ایقاع ایتدکلری مشکلاته باقمیه‌رق ترك صوینندن وقزان مملکتلرندن کچوب کفه‌یه کلدی وقریمده خانزاده‌لر آراسنده‌کی منافساتی باب عالینك دلخواهی وجهله برطرف ایلدکدن وسلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك قریم

اوزرنده‌کی نفوذ حکومت و رابطهٔ متبوعیتی تأیید ایلدکدن صکره کمال موفقیتله درسعادته عودت ایلدی .

عثمان پاشا پای تخته وصولنده هیچ بر عثمانلی سرداری حقنده مسبوق اولمیان دبدبه‌لی بر آلای ایله استقبال اولنه‌رق مقام صدارته اصعاد اولندی .

بر مدت مرورنده قریم غائله‌سی وسیله‌سیله صدر صلابتکستر قریم سفری نامیله ۹۹۲ سنه‌سی درسعادتدن عزیمتله قسطمونی‌یه مواصلت ایلدیسه‌ده خانلر غائله‌سنك بر طرف اولدیغی مسموع اولمغله سمت عزیمتی جانب شرقه توجیه ایلمش ایدی .

اردوی همایون خوی قصبه‌سنه کلدکده ایرانیلرك حمزه میرزا قوماندا‌سنده اولان قوهٔ جسیمه‌سنك سلطانیه جوارنده بولندیغی خبر آلنمغله همان تبریزه حرکت اولنه‌رق عجملرله قانلی بر محاربه‌یه کریشلدی وغلبه ونصرت اکتساب اولندیغی اثناده صدر اعظم مرض زخیردن وفات ایلدی .

صدراعظمك خبر وفاتی درسعادته منعکس اولدقده فرهاد پاشا دفعهٔ ثانیه اوله‌رق شرق سردارلغیله اردویه اعزام اولنمشدر .

ایران شهزادکانندن مشهور حمزا میرزا سردارك حرکتنی ایشیدنز ایثتمز تبریز محاصره‌سنی ترك ایله کنجه‌یه چکیلدکدن

صکره قزوتیده تلف اولمغله عساکر عثمانیه بلا مزاحم کنجه‌یه کیرمشدر.

کرك ایرانك اغتشاشات متمادیه‌سی وکرك فرهاد پاشانك دهشتلی اردوسنك مهاجماتی کورخداینده محمد خاندن صکره ایران تختنه کچمش اولان عباس میرزایی دولت علیه ایله طلب صلحه مجبور ایتدیکندن اون ایکی سنه‌دنبری سوروکلنمکده اولان ایران محارباتی منافع دولته موافق صورتده ختام بولمشدر.

بعض وقایع — سفر اثناسنده اعمار ملك قضیه‌سی دخی اونودلمیوب صدراعظم سنان پاشا صبانجه کولنك ازمید کورفزینه اجراسنی تصور ایدرك بعد الاستیذان مهمات لازمه بالتدارك اوتوز بیك قدر عمله ایله صدراعظم و بعض وکلا قادرغه‌لر ایله ازمیده کیتمشلر ایدی.

عملیاته صوقوللو محمد پاشا زاده حسن پاشا مأمور تعیین قلنه‌رق ایشه مباشرت اوزره ایکن حسب الضروره حفریاتدن صرف نظر اولنمشدر.

ولایت کیلان شاهی احمد خان دولته سفیر ارسالیله متصرف اولدیغی الکانك نصفی کندی خانداننه قالمق اوزره نصف دیکرینك دولت عثمانیه‌یه اعطاسنی التماس ایتمش اولمغله هنوز ختام پذیر اولمش اولان ایران محارباتنك تکرری مطالعهٔ

حکیمانه‌سیله صدراعظم فرهاد پاشا طرفندن سفیره جواب رد اعطا ایدلمشدر .

صدر آناطولی اولان شاعر مشهور باقی افندی ایله شیخ الاسلام بوستان زاده‌نك بیننده تحصل ایدن منافرت جهتیله باقی افندینك « میخانه‌لر بیت الحرام پیر مغان شیخ الحرم » بیتنی سررشته اتخاذ ایدرك کفرینه یوریمکله بوستان زاده سکتهٔ عزله دوچار ویرینه ذکریا افندی مسند مشیخت اسلامیه ایله سرافراز اولدی «١٠٠٠» .

«١٠٠١» سنه‌سی کیلان شاهی احمد خان شاه عباسك هجومندن دربار شوکتقراره التجا ایله درسعادته کلدکده حضور همایونه دخول ایله عرض حال ایلدی .

مشارالیه طرف شهریاریدن مظهر التفات اولوب اقامتی ایچون قرق چشمه قربنده یوسف پاشا سرایی تخصیص قلنمشدر .

آوستریا سفری — دولتك غوائل داخلیه‌سی یکیچری وسپاه آزغینلرینك حرکات باغیانه‌لرینه میدان ویرمکده ایدوکندن عسکری طاقمك حرب ایله اشغالی بین الاکابر تدبیر مناسب عد ایدلمکله خرواتستانده حدود عثمانیه‌ده بعض تجاوزات وقوعی وآوستریالونك اعطای جزیه‌ده تکاسلی وسیلهٔ حرب اتخاذ اولنمق لازم کلمش ایدی .

سرحدات ایشلری کسب نزاکت ایلدکلری محافظلری

طرفندن پی درپی توارد ایدن فریاد نامه‌لردن اکلاشلمغله صدراعظم سنان پاشا عامه‌یه صورت اشتغال کوسترمك اوزره عسکر جمعنه فرمان و کندی سرعسکرلکنی اعلان ایلمکده ایکن اوستریالولرك بوسنه‌یه هجومیله بوسنه والیسی حسن پاشا ایله سلطانزاده محمد بکك و یرلو عساکرندن برچوغنك شهادتی خبری سامعه خراش ارکان دولت اولدی .

درسعادتده مقیم نمچه سفیری دخی نقض عهد ماده‌سنی دولته اسناد ایله مملکتنه عزیمت ایچون استحصال رخصت ایتمش اولدیغندن ١٠٠١ سنه‌سی آوستریایه اعلان حرب اولنه‌رق اردوی همایون سنان پاشا سردارلغیله دواد پاشا صحراسنه اخراج اولنمشدر .

سنان پاشا بر ایکی سنه محارباتده اوغراشدیسه‌ده کندینك تدبیرسزلکنه انضمام ایدن اوغلی بودین سرعسکری محمد پاشانك خیانتی جهتیله بر ایش کورمکه موفق اولنه‌میوب مساعیٔ واقعه‌سی معیتنك داغلمسنی ونوبت بنوبت مغلوبیتلرینی انتاج ایلدی .

نمچه‌لونك قوهٔ حربیه‌سی مجارستان و خرواتیا الکالری اوزرنده طولاشوب بعض قلاعی محاصره و بعضیلرینی‌ده ضبط ایلدیکی صره‌ده اردل قرالی ایله افلاق و بغدان خانی دخی عصیانه میل ایدوب ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك اوروپا قطعه‌سنده

واقع دالماچیا ساحلندن بدأ ایله طونه و طوزله نهرلرینه قدر اولان قسمی قاریشیق بر حال کسب ایتمش ایدی .

احوال حربیه‌نك بو وجهله اهمیت کسب ایتدیکی صره‌ده عسکرك تشجیعی ایچون سنجاغ شریفك اخراجی تصور ایدلمکده ایکن مرض مثانه‌دن مضطرب اولان شهریار عالیتبار حضرتلری سلطنتلرینك یکرمی برنجی ییلنده عازم دار آخرت اولمشدر .

خاقان مغفور حلیم وادبله موصوف برپادشاه اولوب شعرا وندما ایله صحبتدن پك محظوظ اولورلر ایدی .

اوائل سلطنتلری صوقوللونك ادارهٔ رویتکارانه‌سیله پارلاق اوله‌رق مرور ایلدیسه‌ده مشارالیهك شهادتندن صکره امور دولت خیلی تشویشاته اوغرامشدر .

بناءً علیه عهد سلطنتلری دولتك دورهٔ کمالنك صوکی کبی عد اولنور .

(صدر اعظملری)

اسامی	دفعه	تاریخ نصبی	تاریخ وقوعاتی	کون	ایام	شهر
ثالثاً طویل محمد پاشا	٠	ابقاء	٩٨٧	٠	٧	٤
احمد پاشا	١	٩٨٧	٩٨٨	٠	٦	٠
سنان پاشا	٤	٩٨٨	٩٩٠	٠	٠	٢
سیاوش پاشا	٣	٩٩٠	٩٩٢	٠	٠	٢
عثمان پاشا	٠	٩٩٢	٩٩٣	٠	٠	١

اسامی	دفعه	تاریخ نصبی	تاریخ وقوعاتی	کون	ایام	شهر
خادم مسیح پاشا	١	٩٩٣	٩٩٤	٠	٠	١
ثانیاً سیاوش پاشا	٠	٩٩٤	٩٩٧	٠	٠	٣
ثانیاً سنان پاشا	٠	٩٩٧	٩٩٩	٠	٠	٢
فرهاد پاشا	٢	٩٩٩	١٠٠٠	٠	٨	٠
ثالثاً سیاوش پاشا	٠	١٠٠٠	١٠٠١	٠	٢	١
ثالثاً سنان پاشا	٠	١٠٠١	١٠٠٣	٠	٥	٢

(شیخ الاسلاملری)

اسامی	دفعه	تاریخ نصبی	تاریخ وقوعاتی	کون	ایام	شهر
ثالثاً حامد افندی	٠	ابقاء	٩٨٥	٣	٠	٣
قاضی زاده احمد شمس الدین افندی	١	٩٨٥	٩٨٨	٠	٦	٢
معلول زاده سید محمد افندی	١	٩٨٨	٩٨٩	٠	٨	١
چوی زاده محمد افندی	١	٩٨٩	٩٩٥	٠	٥	٥
عبدالقادر شیخی افندی	١	٩٩٥	٩٩٧	٠	١١	١
بوستان زاده محمد افندی	٣	٩٩٧	١٠٠٠	٠	٢	٢
بیرام زاده زکریا افندی	١	١٠٠٠	١٠٠١	٠	٥	١
ثانیاً بوستان زاده محمد افندی	٠	١٠٠١	١٠٠٣	٠	٠	٢

اكرى فاتحى غازى سلطان محمد
خان ثالث حضرتلرى

﴿ سلطان محمد خان ثالث بن مراد خان ﴾

هجرتك ١٠٠٣ سنه‌سی سلطان مراد ثالثك هجرتسرای بقایه ارتحالیله یرینه اوغلی سلطان محمد خان ثالث جالس سریر عثمانی اولمشدر .

رسم بیعتك اجراسندن صکره پادشاه مغفورك نعش غفران نقشی آیاصوفیه قربنده کائن ساحه‌یه ایصال و بر موجب قانون قدیم عساکره جلوس همایون بخشیشی توزیع واعطا قلندی .

خداوندکار سابق زماننده کشاد اولنان مجار سفرلری ایله سنان پاشانك سوء اداره‌سندن تولد ایدن اردل افلاق وبغدان عصیانلری ایلرولیوب سرحدات خاقانیه پك قاریشق بر حالده اولمغله جلوس همایونی متعاقب سنان پاشا معلقرده‌کی چفتلکده اقامته مأمور و فرهاد پاشا مهر صدارتله مسرور ایدلدی .

مجارستان جهتنك سرعسکرلکی دخی دفتردار زاده محمد پاشانك دوش کفایتنه تودیع قلندی .

افلاق بکی میشل بك سنان پاشانك ملتزمی و بغدان بکی دخی فرهاد پاشانك نصب‌کرده‌سی اولدیغندن بونلرك طریق شقاوته پویان اولملری پاشالری تلاشه دوشورمش اولدیغندن بوکره فرهاد پاشا ١٠٠٤ سنه‌سی مملکتین غائله‌سنك بر طرف ایدلمسی ایچون اول جانبه عزیمت ایلدی .

فرهاد پاشادن حسن خدمت مأمول ایکن رقیبی سنان پاشانك غدریله سفر آخرتی اختیار ایتمسی اوزرینه سنان پاشا ینه مهره نائل اولوب افلاق اوزرینه عزیمت ایلدی وروسجغه وصولنده اوغلی محمد پاشایی‌ده مجارستان سر عسکری نصب ایتدردی .

صدر اعظم معیتنده اولان اردو ایله طونه‌یی کچوب عظیم زحمتلرله بطاقلقلردن مرور ایدرك بکرشه داخل اولدی وشهر مذکوری بعدالترصین ساطورجی محمد پاشایی قوهٔ کافیه ایله بوراده ترك ایتدکدن صکره ترانسلوانیایه کچدی وترغوویشته‌یی دخی تحکیم ایله کوچك افلاق طرفنه مرور ایلدی .

میشل بك دخی حرکات عسکریه‌یی ترصد ایتمکده ایکن ترانسلوانیالیلر ایله‌برلشوب ترغوویشته‌یی باصدی وقوهٔ عثمانیه‌یی طاغتدقدن صکره محافظ علی پاشایی آتشه یاقق کبی بروحشت اجراسندن صکره ساطورجی پاشایی بکرشی بعدالاحراق ترکه مجبور ایلدی .

بونك اوزرینه سنان پاشا عسکری بری طرفه کچورمکه چالیشورکن میشل بك کوپری‌یی طوپله ییقوب عسکرمزی ایکی‌یه بوله‌رك دوچار انهزام ایلدی .

سنان پاشانك موفقیتسزلکی فرهاد پاشایی آرامغه سبب اولمغله پای تخت سنیه‌ده سنان پاشا علیهنده کفت‌وکو چوغالدیغی سنان پاشانك مسموعی اولدقده همان افلاق ماده‌سنی یاموق

ایپلکنه باغلایوب درسعادته کلدیسه مهر همایوندن محروماً چقنلکنه اعزام اولنه‌رق لالا محمد پاشا مقام صدارته نصب اولنمشدر .

آنجق لالا پاشا بر هفته صکره شیر پنجه‌دن وفات ایدرك ینه سنان پاشا دفعهٔ خامسه‌ده صدر اعظم نصب اولنمش ایسه‌ده اسفار سابقه‌ده‌کی مغلوبیتی واوغلی محمد پاشانك مجارستانده مغلوباً استرغون وجوار اراضیسنك ید اعدایه دوچار اولمسی سببیله بوسفر مجارستانه یالکز کیتمکی ارزوایتمیوب پادشاه حضرتلرینی سفره عزیمته تشویق ایتمکده ومعروضاتی قرین صواب کوریله‌رك یول تدارکی کورلمکده ایکن طقسان یاشنده ایکن وبرچوق ثروت ترك ایدرك ارتحال داربقا ایلدی .

اکری سفر همایونی — افلاق مغلوبیتی و سردار زاده محمد پاشانك انهزامی سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك شان وعظمتنه دوقونمغله قوجه سنان پاشا وخواجه سعدالدین افندینك القاآت خیر خواهانه‌لری اوزرینه مقام صدارتده بولنان ابراهیم پاشایه حرکت شهریار ظفراثر وتهیهٔ اسباب سفریه حقنده اراده وفرمان بیورلمش ایدی .

موکب همایون بلغراده واصل اولدقده سمت توجه‌لدی التذکر صدراعظم وخواجه سعدالدین افندینك رای وتدبیرلری اوزره اردل ایله مجارستان بیننده کائن اکری قلعه‌سی اولمق اوزره قرار ویرلدی وقلعهٔ مزبوره یکرمی کون قدر محاصره اولنه‌رق ضبط وتسخیر اولندی .

پادشاهك بالذات سفره عزيمتی تحقق ايتدكده نمچه حكمداری آرشيدوق ماقسيميليان ايله اردل قرالی سيكيسموند باتوری قوۀ كليه ايله موكب همايونه مقابل كلمشلر ايدی .

اكری يه اون سكز ساعت مسافه ده كائن خاچ اووه نام محلده تقابل فريقين واقع اولدی (۱۰۰۵ ربيع الاول ٤) .

اول امرده اعدا اكتساب غلبه ايله سواريلر اوطاغ همايونه قدر كلديلر وچادرلری يغمايه قيولديلر وصفوف عثمانيه متفرق وپريشان اوله رق اطرافه طاغلديلر ايسه ده غيرة الله ظهوره كلوب آشجی قره قوللقجی ديكيجی كبی خدام اللرينه كچن صوپا كفچه چادر قازيغی كبی آلات ايله مقابله ومدافعه يه اقدام تام ايلديلر .

دشمنی نشئۀ غلبه وظفر ايله تعقيب فراريان اطرافه طاغيله رق جمعيتلری ضعيف بولديغی صره ده ايديكه براورماننقده قرق بيك قدر سواری ايله مترصد فرصت اولان طليعه قوماندانی جغاله زاده سنان پاشا وقالغای فتحكرای سلطان طابور اعدای حملات آتيه ايله قهر وتدمير ايلمشلردر .

ابتدای حربده مغلوبيت يوز كوستردكده شهريار عدوشكار حضرتلرينی سمت سلامته ايصال ايچون چاره تحری اولنديغی صره لرده خواجۀ شهرياری سعدالدين افندی ركاب شاهانه يه يايشوب صبر وثباتك موجب فوز وفلاح اوله جغی حقنده كی نصايح حكيمانه سی ضعف قلب اصحابی اولان وزرايی تطمين وظفر ونصرتی تأمين ايلمشدر .

اکری مظفریت کبراسی محاربات عظیمه‌دن بری اولوب یوز بیکه قریب اعدا خاك هلاکه سربلمش وبالجمله مهمات وطوپ وچادر واشیای سائره‌لری ید غالبهٔ عثمانیانه کچمشدر .

بو مظفریت اوزرینه جغاله‌زاده سنان پاشا صدارت وفتحکرای قریم خانلغیله تلطیف وفرار ایدنلرك دیرلکلری چالندی .

بو غزای اکبرده ثمرهٔ غالبیت لایقیله اقتطاف اولنه‌میوب ایدیلان مصرفلر وچکیلان زحمتلر هبا اولمشدر .

اکر بو قیش سرحدده قیشلانوبده موسم حربده بتکرار مجارستانه هجوم ایدلمش اولسه ایدی دور سلیمانك عظمت سابقه‌سی اعاده اولنه‌جغنده اهل تاریخ متفقدر .

ساطورجی محمد پاشانك سرعسکرلکی — اکری سفرندن صکره احوال سرحدات دوزلتیلمیه‌رك همان پای تخته عودت اولنمغله مجار حدودنده واردل طرفلرنده قاریشیقلق کوندن کونه زیاده‌لشوب اکری سفرندن بر نتیجهٔ حسنه کوریله‌مدی .

عودت همایون اثناسنده ساطورجی محمد پاشا سرعسکر نصب اولنمش ایدی .

بو ذات عقل معتدل اصحابندن ایسه‌ده کبر وغروری مانع موفقیت اولمغله بر خدمت اجراسنه موفق اوله‌مامش ایدی .

نمچه سرداری سزیسموند راآب صوینك طونه‌یه منصب اولدیغی محلده کائن یانق حصارینی صارمش ایدی .

سردار اردل طرفنه عزیمتی ترجیح ایلیوب مورش صویی کنارنده کائن وارات شهرینی محاصره ایلدی .

حصارك محاصره‌سی یاغمورلو بر وقته تصادف ایلدیکندن ایکی آیده فتحی شبهه‌لی اولان وارات کبی بر حصاری اوچ کونلك برایش کبی طوته‌رق خفیف باشلایوب مورش نهرینك طاشمه‌سندن پاشانك تدبیری قارمه‌قاریش اولوب متریسلرده عسکر طوره‌میوب یانلرنده محاصره طوپلری اولمقسزین محاصره‌یه بدأ اولندیغندن ایش مشکلاته صاردی و هر نقدر اطرافدن محاصره طوپلری جلبنه مأمورلر کوندرلدیسه‌ده محاربه موسمی کچدیکندن بشقه بدونك نمچه طرفندن محاصره اولندیغی و چنادوپایا حصارلرینك دشمن النه کچدیکی سردارك معلومی اولدقده بیهوده وارات ایله اوغراشمقدن واز کچوب بودین طرفنه توجه ایلدی .

انجق یغمورلرك دوامی نهرلرك طاشمه‌سی مزاحم کثیره ایراث ایلدیکندن و عسکرك ابرام و الحاحی دخی مانع حرکات اولدیغندن ناچار سردار بلغراده رجعته مجبور اولمشدر .

نمچه جهتنك حرکات عسکریه‌سنده کوریلان موفقیتسزلکلرك اخبار مؤلمه‌سی پای تختده واصل اولدقچه اکری مظفریت عظماسی اوزرینه مسرور اولان قلبلری تکرار حزین والم استیلا ایتمکه باشلدی .

بری طرفدن افلاق بکی میشل طونه یالیلری محافظی اولان حافظ احمد پاشایی غافل اولایوب کرك کندیسی و کرك معیتی

نیکبولیده خلقی نوش صهبای شهادت ایلدیلر. هپ بوموفقیتسزلکلر سرعسکر پاشانك سوء تدبیرینه حمل اولنمغله ثانیاً مقام صدارته کچن ابراهیم پاشا طرفندن اعدام اولنمشدر .

فتح قنیژه — صدراعظم ابراهیم پاشایه سرعسکرلك مأموریتی علاوه اولنەرق سفره عزیمته مظهر اولمغله درسعادتدن بلغراده کیدرك اوراده ساطورجی پاشایی اعدام ایلمش ایدی.

اردوی همایونده بولنان قریم خانی ساطورجی پاشاوقعەسندن طولایی ابراهیم پاشادن متوحش اولمغله بلغراددن مهاج اووەسنه قدر طونەنك برساحلنده صدراعظم ودیکر ساحلنده قریم خانی قونوب کوچرلر ایدی .

بودین حصاری کنارینه قوندقلرنده صدراعظم عذرلر دیلیەرك خانك خشونتنی برطرف ایلدی.

بو آرالق اطرافه بعض پلنقەلره آقینلر اجرا ایدیلەرك قیش موسمی دخی ایرشدیکندن بودینده قیشلانوب عسکره دخی قیشلاقلر تخصیص قلندی.

«۱۰۰۷» سنەسی صدراعظم اردوی همایونی قالدیروب دراوه شهرندن کچەرك بویوقجه قلعەسنی آلدقدن صکره تریاکی حسن پاشایه قنیژه ایالتنی توجیه ایله برمقدار عسکر ایله ایلرویه ارسال ایلدی .

بو اثناده طونه سرعسکری محمود پاشا میشل بکی قهر وتدمیر

وقنیژه قلعه‌سی دخی حسن پاشا یدیله اخذ و تسخیر اولنمغله کوکالره براز فرح وانبساط کلمشدر.

قنیژه‌نك فتحی نمچه‌لوله غایت کران کلمکله آرشیدوق فردیناند قرق اللی بیك عسکر ایله استرداد فکرینه دوشمش ایسه‌ده محافظ قلعه اولان تریاکی حسن پاشا نام پیر جدان تدبیر درت بش بیك کشی ایله مدافعه‌سنه اهتمام و ذخیره و عسکرجه امداد اولمقسزین دشمنك بی دربی التحاق ایدن فرقه‌لرینی پریشان واشیا ومهمات وطوپ کبی آلات حربیه‌لرینی اغتنام ایلمشدر.

قنیژه غزای اکبری اطرافه اعلان اولندیغی کبی حسن پاشا رتبهٔ وزارتله تلطیف وغازیلره دخی لاجل الالتفات کوس وعلم کوندرلدی.

انکلتره‌لونك دولت علیه ایله اتفاقه مساعیسی — انکلتره دولتی کندی منفعت واستقلالنه فرانسه‌یی رقیب اتخاذ ایتدیکی جهتله فرانسزلرك اوته‌دنبری دولت علیه ایله اولان اتفاقنی چکه‌میوب درسعادتده‌کی سفیرینه فرانسزلردن زیاده مظهر مساعده اولمق وهیچ اولمز ایسه آنلرك نائل اولدقلری مساعداته نائل اولمق اوزره اقتضا ایدن فداکارانه مرخص ایتمشلر ایدی حالبوکه دولتك فرانسزلری تقرب ایتمسی پولتیقه‌سی اقتضاسندن اولوب بوسایه‌ده پاپانك تشویقیله نمچه‌لویه فرانسه‌نك امداد واعانه‌سنك

اوکنی کچمش واردوده بولنان اوچ دزت بیك فرانسزك دخی طرف دولته دخالتنه موفق اولمش ایدی .

انکلیزلردن ایسه اول عصر پولتیقه‌سنجه مقارنتده چندان استفاده یوق ایسه‌ده بونلرك مطالباتی رد ایله دشمن ایامکده فائده اولمدیغندن « ١٠١٠ » تاریخنده انکلتره ایله دخی عقد معاهده اولنمشدر .

قره یازیجی وولی حسن وسائر جلالیلر — سلطان محمد خانك جلوسلرندن اوچ سنه اقدم باشلایان و طقوز سنه‌دن عبارت اولان مدت سلطنتلرنده دخی دوام ایلیان مجار سفرلری ملابسه‌سیله اوجانبه اعزام اولنان عساکر کلیه سببیله آناطولی طرفلری قوهٔ عسکریه‌دن خالی قالمغله زوربا باشیلریله اشقیا آیاقلاندی .

ازجمله قاره‌یازیجی ایله برادری ولی حسن اورفه طرفلرنده قرا وقصباتی غارت ایلدکلری کبی ارضروم طرفلری کوسه پاشا سکبانلری النده خراب وسیواس طرفلری آلاجه آتلو دینلان احمد پاشا زوربالری حکمنده قرەمان ایالتی ولی حسنده قسطمونی وکنغری جهتلری قاره سعید ضبطنده الحاصل حطهٔ عثمانیه مهدی نام شقی‌ده طرابلس غرب دایلر النده ایدی .

قاره یازیجی تکثیر جمعیت ایله سیواسه طوغری کلوب واوزرینه مامور اولان پاشالری قاچیروب تزیید شقاوت ایلدی .

قاره یازیجینك هلاکنده یرینه قرنداشی ولی حسن قائم اولدیسه‌ده مرقوم بالآخره دخالتله مجارستان سفرینه مأمور اولمشدر.

مقدمهٔ محاربهٔ ایرانیه — شاه عباس فرهاد پاشا مصالحه‌سیله غائب ایتمش اولدیغی اذربایجان وشیروان ایالتلرینك استردادی ایچون فرصت کوزتمکده ایکن مجار سفرینك ظهور و تمادیسی و آناطولیده جلالی ظهوری اوزرینه سرحد شرقی‌یی قوهٔ عسکریه‌دن خالی بولمغله همان نقض عهد ایدرك «۱۰۱۲» سنه‌سی تبریزی استیلا ایلدی.

احوال شرقیه‌نك قاریشدیغی بر زمانده پادشاه زمان محمد خان حضرتلری دار بقایه رحلت بیوردیلر.

شهریار مغفور عابد وزاهد جماعتله نمازه مداوم بر پادشاه اولوب بطش وشدت صاحبی اولمدقلرندن و والده‌لری صفیه سلطانك خاطرلرینه درجهٔ نهایه‌ده رعایتکار اولمغله مصالح دولت محور انتظامکاریده دورندن محروم قالمش ایدی.

(صدراعظملری)

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
ثانیاً فرهاد پاشا	٠	۱۰۰۳	۱۰۰۳ عزل	٠	٦	٠
رابعاً سنان پاشا	٠	۱۰۰۳	۱۰۰٤ »	٥	٥	٠
لالا محمد پاشا	۱	۱۰۰٤	۱۰۰٤ وفات	۱۰	٠	٠
خامساً سنان پاشا	٠	۱۰۰٤	۱۰۰٤ »	٠	٤	٠

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
ابراهیم پاشا	٣	١٠٠٤	١٠٠٥ عزل	٠	٧	٠
جغاله زاده سنان پاشا	١	١٠٠٥	١٠٠٥ »	١٠	١	٠
ثانیاً ابراهیم پاشا	٠	١٠٠٥	١٠٠٦ »	٠	١١	٠
حسن پاشا	١	١٠٠٦	١٠٠٦ اعدام	٠	٦	٠
جراح محمد پاشا	١	١٠٠٦	١٠٠٧ عزل	٠	١٠	٠
ثالثاً ابراهیم پاشا	٠	١٠٠٧	١٠١٠ وفات	٠	٠	٣
یمشجی حسن پاشا	١	١٠١٠	١٠١٢ {بعدالعزل اعدام.	٠	٠	٢

(شیخ الاسلاملری)

اسامی	دفعه	نصبی	وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
بوستان زاده ذکریا افندی	١	ابقاء	١٠٠٦ وفات	١١	٩	٣
خواجه محمد سعدالدین »	١	١٠٠٦	١٠٠٨ »	٠	٨	١
جعفر زاده ضلی الله »	٤	١٠٠٨	١٠١٠ عزل	١٠	٠	١
خواجه سعدالدین افندی زاده محمد چلبی افندی	٢	١٠١٠	١٠١١ »	٢٠	٤	١
ثانیاً صنع الله افندی	٠	١٠١١	١٠١١ »	٤	١	٠
ابو المیاض مصطفی افندی	٢	١٠١١	١٠١٢ »	٠	٠	١

﴿ سلطان احمد خان اوّل بن محمد خان ثالث ﴾

بیك اون ایکی سنه‌سی رجب شریفنك اون سکزنجی کونی سلطان احمد خان اون درت یاشنده سریر سلطنت عثمانی‌یه جالس اولوب ارکان دولت طرفندن رسم بیعت اجرا اولندیغی کون قپودان دریا جغاله زاده سنان پاشا دونمای همایون ایله درسعادته کله‌رك یالی کوشکنده حضور همایونه داخل والتفات شهریار زمانه نائل اولمشدر .

جلوسك هفته‌سنده دخی صدراعظم یاوز علی پاشا مصردن بحراً دربار شوکت قراره کلوب کتوردیکی مصر خزینه‌سندن یدییوز بیك آلتون تفریقیله جلوس بخشیشی ویرلدی .

شعبانك یکرمی ایکیسنده پادشاه نوجاهك رسم ختانی اجرا اولنوب رمضان شریفك اواخرنده چیچك خسته‌لغیله مصاب اولدیلر .

سفر نمچه و ایرانه — ایرانلونك نقض عهدی یکی باشلامش ومجارسفرلری هنوز نهایت بولمامش ایدوکندن صدراعظم علی پاشا مجارستانه وجغاله زاده سنان پاشا شرقه سردار نصب اولندیلر .

جغاله زاده معیتنه ویریلان آناطولی عسکری ایله اسکداره کچوب صدراعظم علی پاشا دخی روم ایلی لشکریله استانبول صحراسنه چیقدی .

غازی سلطان احمد خان اول

حضرتلری

بلغرادده وصولنده خستەلنوب اجل موعودیله ارتحال دار بقا ایلدی .

جلوس احمد خان اثناسنده مجارستانده اکری استرغون صان مارتن قنیژه یانق حصار نمچەلونك ید ضبطنه بغدان اهلونك زیر تعرضنه افلاق الکاسیله اردل طرفلری نمچه ایمپراطورینك حمایەسنه کچمش اولدیغندن علی پاشادن صکره صدر اعظم وسردار اکرم نصب اولنان لالا محمد پاشا بودین ایالتنی بکتاش پاشایه توجیه ومعیتنه اوچ درت بیك عسکر ترفیق ایله پشتەنك استخلاصنه تعیین ایدرك کندوسی اعشر عسکر ایله یمن و یساره جناحلر صالەرق طونه تائیس دراوه نهرلری اطرافی قوشادوب کلکده وآچ فلوز وار پشته حصارلرینی آلدقدن صکره استرغون سمتنه توجه ایلدی .

بو اثناده استرغون ایله اکرینك مبادلەسی تکلیفیله نمچه جانبندن اردوی همایونه ایلچیلر کلمش ایسەده بو خصوص پای تختدن استیذانه متوقف اولمغله مشهور مورخ بچوی ابراهیم افندی درسعادته کوندرلمش ایدی .

شیخ الاسلام صنع الله افندی بوکا قطعیاً مخالفتله استرغونك استردادی حقنده بیان مطالعه ایتمکله نمچەلونك تکالیفی رد اولنمش ایدی .

بو آرالق مجار اصیلزادکانندن پرنس بوجقای در دولته

دخالتله ترانسلوانیا پرنسلکنی استدعا ایتمکله لالا پاشانك تنسیبی اوزره پرنس بوچقایه اردل ومجار قراللغی احسان اولندی .

بدایت سفردن برو افلاق بغدان واردل حکومتلری نمچەلو ایله متفقاً دولت علیه علیهنه قیام ایدرك دائما ابراز خصومت ایدەکلدکلری حالده پرنس بوچقایك دخالتی ایله نمچەلونك امید نصرتی محو اولمش اولدیغی کبی اردل قلاعنده بولنان نمچه عسکری دخی طرد وسفید واپور قلعەسی تسخیر اولنمغله بالضرور نمچەلو دخی لالا محمد پاشا ایله صلح مذاکراتنه کریشمش ایدی .

سینواطوروه معاهدەسی — بو اثناده لالا محمد پاشا درسعادتده وفات ایدوب یرینه کچن درویش پاشا مجارستان سردارلغنی مراد پاشایه تحمیل ایلدی .

مراد پاشا سکز اون سنەدنبری مجارستان سفرلری ایچنده یووارلندیغی جهتله احوال سفریه یه وقوف تامی اولمق ملابسەسیله نمچه مصالحەسنی حسن اتمامه غیرت ایتمکله بودین میرمیرانی علی پاشا ایله قاضی هابل افندی یی مرخص تعیین ایدرك طونه اوزرنده کائن سینواطورون قصبەسنده ١٠١٥ تاریخنده عقد مصالحەیه موفق اولمشدر .

قیوجی مراد پاشانك تعجیل ایتدیکی اشبو صلح دولتك شاننه واون اوچ سنەدنبری دوکیلان مسلمانلرك قاننه معادل دکل ایدی .

لالا محمد پاشـا ایله پرنس بوچقاینك اتفاقلری دها زیاده شیلری دولته آلمق ایدی لکن آناطولی احوالی مراد پاشایی تعجیل صلحه مجبور ایلدی .

سـیتواطوروق معاهده‌سی اوروپا دولتلرینه دولتك قوهٔ عسکریه‌سـنك انحطاطی حقنده بر فکر مخصوص ویرمشـدر . سردارك بویله بر صـلحی قبول ایتمسی دخی دولتك نقصـانیٔ اقبالی کوسترمشدر . زیرا اون اوچ سنه ممتد اولان محارباتك نتیجه‌سـنده عقد اولنان صـلحك احکامی قبل الحرب اولان صلحدن دون اولمسی موازنهٔ دولیه‌یی بشقه بر رنکه قویمشدر .

مراد پاشا امور سرحداتی تنظیم ایله پرنس « بوچقای » ه اعطا اولنان مرصع تاجی سر حدات رعایاسـنه کورونش اولمق اوزره تـعظیم وتکریم ایله تقدیم ایدوب صلحك تعجیل اولنـدیغنی بر تفصیل مشـار الیهه تفهیم ایلدکدن صکره صـادر اولان ارادهٔ پادشاهی‌یه مبنی باب شوکتمآبه شتاب ایلدی .

احوال شرقیه — شرق سرداری نصب اولنمش اولان جغاله زاده سنان پاشانك اسکداردن حرکتله قارصه وارمسی سکز آیدن زیاده زمان مرور ایتمکله اول مدت ظرفنده ایرانلو روانی آلدقدن صکره شروان وشماخی طرفنه کچوب بر فرقه‌سی دخی بایزید جانبنه کلمش ایدی .

سردار مشارالیه فن دریاده ماهر اولوب حاکمیت بحری هر شیئه ترجیح ایدر ایدی . بناءً علیه سلطان محمد مرحوم

ایله اکری سفرنده بولنمش واوز دمور اوغلندن صکره دیار شرقیه سرعسکرلکنده یارارلق کوسترمش اولدیغندن بو دفعه قپودانلق منصبی عهده‌سنده قالمق شرطیله شرقه عزیمت ایله وکالتی جعفر پاشایه ویرلدی .

الحاصل جغاله زاده قارصی قورتارمغه موفق اوله‌میوب وانه واردی لکن زمان حرب مرور ایتمش اولدیغندن وانده قیشلادی ایسه‌ده اوراسنك زاد وذخائری عسکره کافی اولمدیغندن ارضرومه عودت اولندی . شاه عباس دخی سردارك وان کوانی کچه‌رك ارضرومه عبورینی استخبار ایلدکده روانه روان اولدی .

روان محاصرهٔ ایرانیاندن قورتاریله‌مدیغی کبی امرای عثمانیه‌نك سر عسکر پاشانك قره باغده قیشلامق رأی مصیبنه شدیداً مخالفت ایدرك اردوی همایونی کردستانه ارجاعه سبب اولدیلر .

سنهٔ آتیه‌ده تبریز فتحی ایچون آذربایجان خطه‌سنه عزیمتله سلماس جوارنده شاهك عسکریله اردوی عثمانینك طلیعه‌سی اولان سفر پاشا بیننده بر حرب وقوعه کلوب تدبیرسزلك سببیله جعفر پاشا مقتول وعسکری منهزم اولدی .

بو هزیمت اوزرینه سنان پاشا وانه و اورادن دیاربکره رجعتله حزن والمندن ارتحال داربقا ایلمشدر .

بونك اوزرینه شروان وشماخی ایالتلری ید اعجامه منتقل اولدی .

تدمیر جلالیان — غزائل حربیه سببیله آناطولی قطعه‌سی عسکردن خالی قالدیغندن برطاقم دره بکلری وزوربا باشیلرینه جولانگاه اولمش ایدی .

آناطولینك بو حالی معناً ومادةً مضر کورلمکله مراد پاشا نتیجه سینواطوروق معاهده‌سنی بالضرور تعجیل ایلمش ایدی .

معاهدهٔ مزبوره اصلاحات داخلیه اجراسی ایچون دولته براز میدان ویردیکندن صدر اعظم مراد پاشا بالذات آناطولی‌یه کچوب جلالیلرك رؤساسندن جانبولاد زاده قلندر اوغلی قره سعید مثللو شقاوت‌پیشه‌لری قهر وتدمیر وعونهٔ خونه‌لرینی قیولره کومکدرمك صورتیله محو واتلاف وقرق قدر سرکرده‌کانك بایراقلرینی حضور شهریار معدلت آثاره تقدیم ایدرك مظهر عواطف خسروانی اولمشدر .

مشهور قنیژه مدافعی تریاکی غازی حسن پاشا دخی بو سفرده برابر ایدی .

مراد پاشا طقسان یاشنده برپیر ایسه‌ده جوانلرده کورلمیان بر فعالیت قهرمانانه ایله کیجه کوندز آت اوزرنده کزرك اصلاحات داخلیه وتقویت سرحدات خاقانیه ایله اوغراشمقده وایرانلویه حدینی بیلدرمك اوزره ایکن دیاربکرده دار بقایه رحلت ایلدی .

مراد پاشادن صکره دیار بکر والیسی نصوح پاشا صدر اعظم اولدی .

ایران سفری طرف شهریاریدن تأکید اولنمش ایسه‌ده شاهك استدعاسنه مبنی مصالحه‌یه میل اولنوب فرهاد پاشا مصالحه‌سنده دولت علیه اداره‌سنه کچن تبریز و روان وشروان الکالری شاهه تسلیم وفقط ممالك مذکوره ویرکوسی اولمق اوزره سنوی ایکی یوز یوك حریر وسائر اشیا ویرلمك شرطیله امر مصالحه اکمال و تتمیم قلندی (١٠٢٠) .

١٠٢٣ سنه‌سی شاه عباس صلحدن نکول ایتدیکی جهتله صدر اعظم محمد پاشا ایران طرفنه سردار نصب اولندی .

آنجق شاه سردارك حرکتنی ایشتدکده استدعای صلحی متضمن درکاه عالی‌یه هدایا وسفرا ارسال ایتمش ایسه‌ده قبول اولنمیوب جنکه اهتمام اولنمش ایدی .

فقط اوغوزدن غلط اوله‌رق اوکوز محمد پاشا دیه شهرت بولان محمد پاشا عربستانده اولدیغی کبی عجمستانده منصور اوله‌میوب بعدالعزل قپودان خلیل پاشایه مهر همایون ویریلوب مصالحه قرارکیر اولدی .

بعض وقایع بحریه و سائره — قپودان خلیل پاشا دونمای همایون ایله آق دکزه چیقوب مصره ایصال اولنه‌جق اماناتی سالماً کتورمك ومصرك ویرکوسنی آلوب خزینهٔ همایونه تسلیم ایتمك اوزره مرمره دکزینه آچیلدقده جزایرغرب قپودانلرندن

جنویز جعفر قپودانه راست کلدی که مومی الیه سجلیا اطه سنك قوماندانك اوغلی حامل اولان سفاینی ضبطا ایله مخدوم مزبوری بعض هدایا ایله حضور شهریاری یه تقدیم ایتمك اوزره یوله چیقمش ایدی . جعفر قپودان بونلری تقدیم ایلدکده قوماندانك اوغلی قبول اسلام ایدرك سلیمان تسمیه قلنوب خاص اوطه یه چراغ بیورلمشدر .

قپودان پاشا معیتنده بولنان مراد رئیسه برفیلوکمی ویرەرك آق دکز آچیقلرینه ارسال ایلدی .

مراد رئیس مالطه کمیلرینه تصادف ایدرك حرباً جمله سنی ضبط ایله قبریسه ایصال ایلدی که ایچلرنده قره جهنم دینلان جسیم برقالیون ایله برده طقسان طوپ چکر قرمزی قالیون اسمنده بیوك ومدهش بر کمی وار ایدی .

اوستریا ایله بیك اوندش معاهده سنك اوچنجی سنه سی اولمغله برموجب عهدنامه طرفین سفیرلر ارسال وتعاطی ایلدیلر .

بو سنه ایچنده آت میداننده نام همایونلرینه منسوب اولان جامعك اساسی وضع اولندی .

فرانسه لونك اوستریادن تبعیدی ایچون فرانسزلره عهداً ممنوع اولان پاموق وپاموق ایپلکی وسختیان و بالمومی و امثالی ویرلمسی وقمامه ده مقیم فرانسه رهبانك سربستیسی وجزایر اوکلرنده مرجان صیدینه مساعده قلنمسی وفرانسه تبعه سندن برینك دعواسی وقوعنده فرانسه سفارتنك ویا قونسلوسنك

معلوماتی اولمقسزین وترجمانی حاضر بولنمقسزین جبراً حضور قاضی‌یه کتورلمامسی قرار التنه آلنمشدر (۱۰۱۹) .

۱۰۲۱ سنه‌سی ماهپیکر سلطاندن مراد رابع نام برشهزاده تولد ایلدی .

سلطان احمد لاجل الشکار ادرنه‌یه کیدوب قیشی کچیردکدن صکره اوّل بهارده کلیبولی طریقیله درسعادته عودت ایلدی .

خمر اماتی لغو اولنوب مسکرات قطعیاً یساغ ایدلدی. ایسه‌ده مثمر اولمدیغندن آرقه‌سی آرانیلمامشدر .

ارتحال شهریاری — ۱۰۲۸ سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده پادشاهك مزاجی متغیر اولوب اون‌درت کون قدر خسته یاتدقدن صکره ارتحال داربقا بیوردیلر .

تشرین ثانینك اون دردنجی چهارشنبه کونی نعش مغفرت نقشلری یکی یاپدردقلری جامعشریفك قربنده تربه اولمق اوزره تخصیص ایلدکاری موقعه دفن اولنمشدر .

پادشاه مغفور اون درت یاشنده اولدقلری حالده بیك اون درت سنه‌سی ابتداسنده اون دردنجی پادشاه اوله‌رق تخته جلوس ایلیوب اون درت سنه پادشاهلق ایتدکدن صکره تشرین ثانینك اون دردنجی چهارشنبه و خسته‌لکارینك اون دردنجی کونی رحلت ایتملری تصادفات غریبه‌دندر .

شعره رغبتلری اولمغله اشعارلرنده بختی تخلص ایدرلر

ایدی . علما وصلحایه محبتلو فقرایه شفقتلو عباداللهه عدالتلو برپادشاه عالمپناه ایدیلر .

استانبولده‌کی آلتی مناره‌لی برجامع ایله اطرافنه مدارس وتیمارخانه ومکاتب وحمام وخدمه‌سنه مشروط خانه‌لر وجماعتی جامعه مربوط محله‌لر بنا ایلدی . روضهٔ مطهره‌نك اطراف دیوارلرینی تعمیر ومرمردن مصنوع بر منبر ارسال ومواجههٔ سعادت پنجره‌سنه ذی‌قیمت برالماسپاره پرلانطه‌لی بر آویزه تقدیم ونشانهٔ وجه کریم نبوی اولمق اوزره اوراده بولنان شبچراغ نام الماس قالدیریلوب خزینه‌یه کتوریله‌رك یرینه کوکب دری تسمیه قلنان کوهر نایابی بر آلتون صحیفه‌نك اوسته رکزایدوب اطرافنه مرکزه مناسب تك الماسلرله ترصیع ایدرك ارسال ایلدیلر . مکهٔ معظمه‌ده دخی سیمدن مصنوع میزاب رحمت رفع اولنوب یرینه آلتوندن بر میزاب وضع ایلدیلر .

حرم محترمك دخی بعض یرلری تجدید واطلس ودیبالر اوزرینه زرتار ایله آیات قرآنیه نقش ونسج اولنمش ستاره‌لر ارسال بیورمشلردر . رحمة الله علیه رحمةً وسعةً

(صدر اعظملری)

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعات وفات	کون	شهر	سنه
یاوز علی پاشا	۱	۱۰۱۲	۱۰۱۳	۰	۷	۰
لالا محمد پاشا	۱	۱۰۱۳	۱۰۱۵	۰	۱۱	۲

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
			اعدام			
درویش پاشا	١	١٠١٥	١٠١٥	٠	٧	٠
			وفات			
قیوجی مراد پاشا	١	١٠١٥	١٠٢٠	٠	١	٤
			اعدام			
نصوح پاشا	١	١٠٢٠	١٠٢٣	٠	٢	٣
			عزل			
داماد محمد پاشا	٢	١٠٢٣	١٠٢٦	٠	٤	٢
خلیل پاشا	٣	١٠٢٦	١٠٢٦	٠	٢	٠

(شیخ الاسلام)

ثانیاً			عزل			
ابو المیاض مصطفی افندی	٠	ابقاء	١٠١٣	٢٨	٥	٠
ثالثاً			عزل			
صنع الله افندی	٠	١٠١٣	١٠١٥	٢٠	٢	٢
ثالثاً			وفات			
ابو المیاض مصطفی افندی	٠	١٠١٥	١٠١٥	٢٢	٤	٠
رابعاً			عزل			
صنع الله افندی	٠	١٠١٥	١٠١٧	٨	٧	١
ثانیاً خواجه زاده			وفات			
محمد افندی	٠	١٠١٧	١٠٢٤	٥	٣	٧
خواجه زاده اسعد افندی	٤	١٠٢٤	١٠٢٦	١٧	٥	١

سلطان مصطفى خان اول

حضرتلرى

گنج سلطان عثمان خان

حضرتلری

﴿ سلطان مصطفى خان بن محمد خان ثالث ﴾

و

﴿ سلطان عثمان بن سلطان احمد خان ﴾

سلطان احمد مرحومك « ۱۰۲٦ » سنه‌سى رحلت داربقا ايتمسيله وصيتى ووضع ايتديكى قانون وراثت موجبنجه برادرى سلطان مصطفى خان جالس سرير عثمانى اولمشدر .

آنجق مشاراليه مائل جذبهٔ رحمان برشهريار جليل الشان اولمغله اوچ آى مرورنده ينه كوشهٔ استراحت وانزواكاهلرينه چكيله‌رك يرينه سلطان احمد مرحومك بيوك اوغلى عثمان خان ثانى حضرتلرى اون ايكى ياشنده اولدقلرى حالده تخت عالئ بخت خسروانى‌يه جلوس بيورديلر .

بقيهٔ سفر ايرانه وعقد مصالحه — نصوح پاشا مصالحه‌سندن نكوله باشلايان شاه عباسك تأديبى ايچون خليل پاشا مأمور ايدلمش ايدى .

پاشاى مشار اليه جماذى الأولاده اردبيله متوجهاً حركتله تبريزه مواصلت و وان صحراسنده تاتار خان دخى كلوب اردويه التحاق ايلدى .

اردبيلده بولنان شاه عباس صلح طلبنه دوشوب ايلچى دخى كوندرمش ايسه‌ده عسكر طمع خامه دوشه‌رك سردارى

وتاتار خانی بالاقناع سکز کونلك مسافه‌یی ایکی کونده قطع ایله سراو صحراسنه واصل اولدیلر .

تبریز حاکمی وشاهك طرفداری ارلان قارجغای عساکر عثمانیه‌نك ورودندن اوّلجه خبردار اولدیغی جهتله میدان حربه یورغون کلمش اولان عسکری اوّلجه ترتیب ایلدیکی پوصویه اوغراتمغله بحکمته تعالی عساکر عثمانیه‌ده آثار هزیمت یوز کوسترمشدر .

اوروبیلده شاه اسماعیلك مرقدینی زیارت ایتمکده ایکن بو خبر شاه عباسه واصل اولمش ایسه‌ده محارب بولنان عسکرك عثمانلونك بر فرقهٔ مفرزه وملحقه‌سی اولوب اصل قسم کلینك کریده صدراعظم معیتنده بولندیغنی خبر آلمغله ینه دامن صلحی الدن براقیوب تشبثات لازمه‌ده دوام ایلدی .

خبر انهزام خلیل پاشانك مسموعی اولدقده تدابیر لازمه‌یه توسل ایله پای ثبات عسکره خلل کلامك اوزره بلا توقف اوروبیل جانبنه یوریمکله عسکره قوت قلب حاصل اولدی .

شاه عباس عساکر عثمانیه‌نك بلا فتور سراو صحراسنه کلملری اوزرینه کندیسنك رأینده اصابتنی اثبات ایتمکله مع الاعتذار طلب صلحه مسارعت ایلمشدر .

دولت علیه‌جه دخی دوام حربده فائده کورلمامکله سراد صحراسنده نصوح پاشا مصالحه‌سی اساسی اوزرینه عقد معاهده اولنمشدر .

بعض وقوعات — «١٠٢٨» سنه‌سی بعض علامات جویه مشاهده اولنمشدر سنهٔ مرقومه‌ده سکه خصوصنك تصحیحنه اعتنا ایله یکیدن اقچه ضرب اولندی .

بغداد یکیچریلرندن بکر صوباشی بر آرالق آغالق مسندینی تحصیل ایله بغداد والیسی یوسف پاشایی شهید و مفتیٔ بلده‌یی دخی اکا رفیق ایدرك والیلك مقامنه اوتورمشدر .

بو شخصك تعدیات متمادیه‌سی بالآخره پای تختك نظر دقتنی جلب ایتمکله ازاله‌سنه تشبث اولندیغی صره‌ده ایران محاربه‌سنك تکرار ظهورینه سبب اولمشدر .

لهستانه وقایعی — بوندن اقدم بغدان بکلکندن معزول اولان غشبر لهلودن استمداد ایتمسی اوزرینه اللی آلتمش بیك قدر له عسکری قانشیر نام قوماندانك معیتنه غشبرك امدادینه تعیین قلنمش ومرقوم غشبر تجاوز حدود ایله یاش شهرنده علم عصیانی قالدرمش ایدی .

بونك اوزرینه اسکندر پاشا مع الوزاه سلستره والیسی وسردار نصب اولنوب تاتار خان دخی معیتنه ترفیق اولنمغله اردوی همایون پروت صوینی تجوب طورله کنارینه واصل اولدیلر .

عساکر عثمانیه وتاتار خان ایله اولو نوغای اویماغی رئیسی اولان قانتمر میرزا دشمن طابورینه شدتله مهاجمه‌لر کوستروب آلتمش بیك قدر دشمن قنطرهٔ تیغدن امرار اولندی .

قانتمر میرزا آرقه‌سنی براقیوب دشمنی طورله صوینك اوته‌سنه قدر تعقیب ایلمشدر .

بغدادلولر لاجل التبریه غشبری اعدام و عساکر عثمانیه کمال مظفریت واغتنام ایله یرلو یرینه عودت ایلدیلر .

« ١٠٣٠ » سنه‌سی ربیع الاول غره‌سندن اون آلتیسنه قدر عظیم قار یاغوب شدت سرمادن دکز طوکوب یالکز آقنتی اورته‌سی آچیق قالمش ایدی .

اون یدنجی کونی اسکدار ایله استانبول آراسی دخی کاملاً انجماد ایتمکله غلطه‌دن استانبوله وخاص بغچه‌دن کیرج قپوسنه قدر پیاده آدملر کیدوب کلورلر ایدی .

بو زمان «یول اولدی اسکداره بیك اوتوزده آق دکز طوکدی و یول اولدی اسکداره بیك اوتوزده بن دکز کچدم» دیه شعرلر سویلنمش ایدی. هجرتك یوز یکرمی برنجی سالنده دخی بر دفعه دها طوکوب اسکدار ایله استانبول آراسنده آرابه‌لر کیدوب کلدیکی تواریخ اجنبیه‌ده محکیدر .

خوتین سفری وعزیمت همایونه — وزیر اعظم علی پاشانك تشویقیله سلطان عثمان سفره نیت ایدرك ممالك محروسه‌یه دعوتی متضمن اوامر تسیار اولندی .

« ١٠٣٠ » سنه‌سی اوائلنده موکب همایون درسعادتدن حرکت ایدرك رجبك اونجی کونی ادرنه‌یه مواصلت اولندی.

بوراده یکیچریلرك نشان آتمقده‌کی مهارتلری تجربه وامتحان ایله جمله‌سنه عطایای وفیره احسان اولنمشدر .

بعده ادرنه‌دن دخی حرکتله بالقانلر کچیلوب ایساقجی موقعنده کوپریلر قورولدقدن صکره قارشویقه‌یه مرور اولندی .

اردل قرالی بیلن غابدر ایله تاتار خان و مملکتین بکلری اردوی همایونه التحاق ایله محل جنك اولان خوتین قلعه‌سی پیشکاهنه مواصلت اولنمشدر . دشمن بوراده متعدد طابورلر یعنی مستحکم اردوکاهلر تأسیس ایله مدافعه‌یه حاضرلنمش اولمغله دفعاتله عساکر عثمانیه طرفندن هجوملر اجرا اولدیغی حالده بعض اسبابدن طولایی ظفریاب اولنه‌مامشدر .

نهایت بغدان بکی رادولك توسطی اوزرینه طرفیندن ایلچیلر تعیین اولنه‌رق عاصی غشبرك اهلویه ویردیکی خوتین قلعه‌لری ینه بغدانه اعاده ایدلمك وفیمابعد قزان اشقیاسی ممالك محروسه‌یه تعدی ایتمامك شرطلریله عقد معاهده اولندی .

بو محاربه‌ده قائمر میرزانك فوق العاده شجاعتی کورلمکله طرف سلطانیدن تلطیف وامرای عثمانیه سلکنه ادخال قلنمشدر .

اثنای سفرده عساکرك عدم اطاعتندن طولایی قلب همایونده تحصل ایدن انفعال سببیله تأدیب و تربیه‌لری لزوم کورلمکله بعض تدابیر ملاحظه اولندیغی اثناده میخانه‌لرك سدی علوفه‌لرك قطعی اجرا اولندیغی کبی کندیلری حج شریفه عزیمته نیت ایتملریله بوکیفیت سوء تفسیره اوغرامش ونهایت سلطان عثمانك شهیداً ارتحالی وقوعبولمشدر .

مشار الیه کنج ذکی برپادشاه اولوب اون سکز یاشنده ارتحال ایتمشدر . معمر اولسه‌لر ایدی دولته بیوك خدمتلر کوره‌جکی شبهه‌سز ایدی .

سلطان مصطفی خانك جلوسلری اوزرینه بر چوق اویغونسز حاللر باش کوسترمشدر :

ازجمله شیخ الاسلام اسعد افندی ایله عزیز وقت هدایی محمود افندی خلقدن قطع الفت ایله انزواکاهلرینه چکلمش خائن داود پاشا وقعهٔ هائله‌نك مسببی اولدیغندن خوفاً خانه‌سنه قپانمش و بر وقعه‌دن بشقه دیوانه کلمه‌مش ینکیچریلر اعیان دولت اوزرینه مسلط اوله‌رق ایستدکارینی اجرا ایتدرمکده بولنمش طشره‌ده دخی ارضروم والیسی آبازه پاشا قلعه‌دن طوبجیلری وینکیچریلری خدعه ایله طشره چیقاروب قلعه‌یی ضبط ایله دم عثمان خانی طلبه قیام ایتمش وبو اوغورده برچوق ینکیچرینك قاننه کیرمش وآچیقدن آچیغه عصیان ایله بر قاچ ولایتی ضبط واوزرینه کیدن پاشالری هزیمته اوغراتمشدر . بو کشمکش آراسنده سلطان مراد رابع حضرتلری مقام خلافته جلوس ایله مصطفی خان انزواکاهنه چکلمشدر .

(صدر اعظملری)

﴿ مصطفی خان اول دوری ﴾

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	کون	شهر	سنه
ثانیاً خلیل پاشا	٠	ابقاء	١٠٢٧	٠	٣	٠

(عثمان خان ثانی)

اسامی	دفعه	نصبی تاریخی	وقوعاتی عزل	ایام	شهر	سنه
ثالثاً خلیل پاشا	٠	ابقاء	١٠٢٨	٠	٩	٢
ثانیاً محمد پاشا	٠	١٠٢٨	١٠٢٩	٠	٠	١
چلبی علی پاشا	٠	١٠٢٩	١٠٣٠	٠	٢	١
حسین پاشا	١	١٠٣٠	١٠٣٠	٠	٥	٠
دلاور پاشا	١	١٠٣٠	١٠٣١	٠	١٠	٠

(مصطفی خان اول)

داود پاشا	١	١٠٣١	١٠٣١	٢٦	٠	٠
مره حسین پاشا	٢	١٠٣١	١٠٣١	٢٤	٠	٠
مصطفی پاشا	١	١٠٣١	١٠٣١	٠	٣	٠
محمد پاشا	١	١٠٣١	١٠٣٢	٠	٤	٠
مره حسین پاشا ثانیاً	٠	١٠٣٢	١٠٣٢	٠	٧	٠

(شیخ الاسلاملری)

(دور مصطفی خان اول)

خواجه زاده محمد اسعد افندی ثانیاً	٠	ابقاء	١٠٢٧	٠	٣	٠

(دور عثمان خان ثانی)

خواجه زاده اسعد افندی ثالثاً	٠	ابقاء	١٠٣١	٠	٤	٤

(دور مصطفی خان)

زکریازاده یحیی افندی	٥	١٠٣١	١٠٣٢	٠	٢	١

﴿ سلطان مراد خان رابع بن احمد خان ﴾

سلطان مصطفی خانك فراغی اوزرینه احمد خانك شهزاده سی مراد رابع حضرتلری « ١٠٣٢ » سنه سی اون سکزنجی پادشاه اولمق اوزره جالس سریر سلطنت عثمانی اوله رق هنوز اون بر یاشنده اولمریله والدهٔ عاقله سی ماهپیکر سلطانك تدابیر حکیمانه سیله هر ایش باشنه مقتدر آدملر تعیین اولنوب ادارهٔ امور دولت محور لایقنده جریانه باشلادی .

وقایع بغداد — عصر سابقده بغداد یکیچری آغالغنی احراز ایدرك توابع ولواحقنك کثرتیله اول جوارده کسب یقین ایدن بکر صوباشی والیلرك نفوذ واجراآتنه مانع اولمقده ایدوکندن یوسف پاشا مرقومك ازالهٔ وجودینه فرصت کوزتمکده ایدی.

بر آرالق بعض عربانك تأدیبی ایچون بکر صوباشی بغداددن خارجه کیتمکله یوسف پاشا مرقومك اموال و املاکنی ضبط ووکیل براقدیغی اوغلی محمدی مجبور فرار ایلدی .

بو کیفیت بکر صوباشینك معلومی اولدقده همان باشنه طوپلادیغی اشقیا ایله بغدادی محاصره یه قیام و یوسف پاشالولر ایله محاربهٔ متعدده یه اقدام ایلدی ایسه ده ظفردن مأیوس قالمش ایدی .

بر صباح یوسف پاشا طوپچیلره قوماندا ایتمکده ایکن بر تفنك دانه سنك اصابتیله رتبهٔ شهادتی احراز ایتمکله بکر صوباشی

فاتح بغداد غازی سلطان مراد
خان رابع حضرتلری

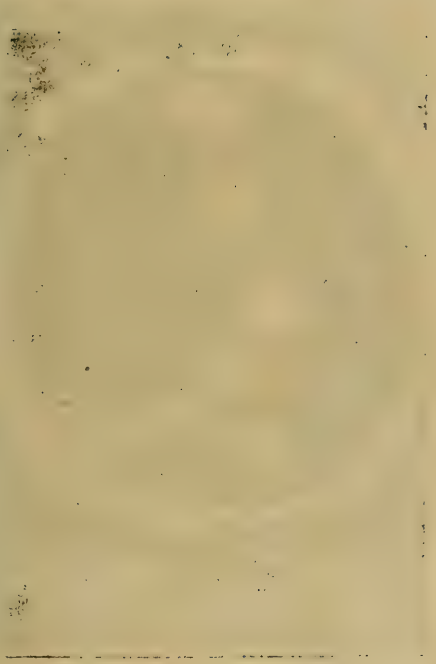

قلعه‌یه یوریه‌رك پاشانك اتباع ومنسوبینی قتل واعدام ایتدکدن صکره قباحتی یوسف پاشایه تحمیل صورتنده کیفیتی شهریار سابق زماننده درعلیه‌یه عرض و اشعار ووالیلکك کندیسنه توجیهی امیدینه انتظار ایتمش ایدی .

احوال عراقیه پای تختك معلومی اولدقده دیاربکر والیسی سلیمان پاشا بغداده والی نصب اولندیسه‌ده بکرصوباشی قبول ایتمامکله مرقومك عصیانی آشکار اولوب همان دفع غائله ایچون حافظ احمد پاشا سردار تعیین و معیتنه ولایت بکر بکیلری عسکرلریله ترفیق قلندی .

حافظ پاشا مدبر وکار آزموده بر وزیر اولدیغندن اول امرده بکر صوباشینك صیقیشدیرلمسنی وبغداد والیلکنك شمدیلك کندیسنه توجیهی رأی و مطالعه ایتدیسه‌ده بوکیفیت پاشانك صحابتنه حمل اولنمغله پای تختجه قبول ایدلمامش، و همان بغدادك تضییق ایدلمسی بافرمان تأیید اولنمش ایدی .

بونك اوزرینه حفظ پاشا متوکلاً علی الله بغداده هجوم وشهری تحت محاصره‌یه آلدی .

شهرلو قحط و غلادن صوك درجه‌ده مضطرب اولمغله بکر صو باشی شاه عباسدن استمداده قرار ویرمش و شاید امداد ایدرایسه شهری تسلیم ایده‌جکنی وعدواشعار ایلمش اولدیغندن شاه عباس قارجغای خانی شهربان جهتنه وصفی خانی تسلم بغداده عساکرکلیه ایله تسیار وکندیسیده قوهٔ کلیه ایله کله‌جکنی اشعار ایلدی .

عساکر عثمانیه بغداد محاصره‌سیله مشغول بولندیغی صره‌ده شاهك برمقدار عسکرینك درون شهره کردیکی و سکه‌نك شاه نامنه ضرب اولندیغی حوادثی شیوع بولمغله حافظ پاشانك رأی مصیبی تصدیق قلنمشدر .

حافظ پاشا همان بغدادك بکر صوباشی‌یه توجهنه دائر بر منشور تحریر ایله کندیسنه کوندرمش اولمغله بکر پاشا ایرانلویی جلب و دعوت ایتدیکنه نادم اوله‌رق ایرانلویه ارائهٔ روی مخالفت ایتمکه وصفی خانك اعاده‌سی چاره‌لرینی تحری‌یه باشلدی ایسه‌ده مرقوم اویله قوری سوزلرله عودت ایتمدیکندن بکرپاشا قوهٔ جبریه استعمالنه مجبور اولمشدر .

بونك اوستنه شاه عباس بغدادی محاصره‌یه ابتدار وعسکرك عدم اطاعتندن ناشی مجبوراً ترك محاصره ایتمش اولان حافظ پاشا قوهٔ امدادیه ارسالیله بغدادیلری تقویه واقدار ایتمش وایرانلونك شو عهدشکنانه حرکتنی پای تخته عرض واشعار ایلمش ایسه‌ده معروضاتی جلوس زماننه مصادف اولمغله بوکبی امور مهمه‌یه بالطبع قولاق آصیله‌مامشدی .

بوصره‌ده آبازه پاشانك دیار بکره کلمکده اولدیغی حوادثی ایشیدلمکله حافظ پاشا موصلدن قالقوب ماردینه کیتمکه مجبور اولمشدر .

بغداده امداده کیتمکده اولان حسین پاشایی یولده قارجغای

خان حیله ایله قتل واعدام وعساکر موجوده‌سنك قسم اعظمنی اتلاف ایتدیکندن حافظ پاشا عودته مجبور اولدی .

بو آرالق بکر پاشادن استمداد خبرلری توارد ایتمکله حافظ پاشا استانه‌دن وزیر اعظمك کلمکده اولدیغنی مومی الیهه افهام ایلمش ایسه‌ده بر اثر ظهور ایتمامشدر .

شاه عباس بغداده موفق اوله‌مدیغندن مأیوساً عودت ایتمك نیتنده ایکن بکر پاشانك اوغلی شاه طرفندن بالاطماع شهره ظفریاب اولمش وبکر پاشا ایله اهالیٔ سنیه‌یی اشد سیاستله قتل ایلمشدر .

بکر پاشانك قتلی نانکورلکنك جزای سزاسی ایسه‌ده بوقدر امت محمدك سیوف اعماليله قربان اولمسنه ومرقد اولياءاللهك دوچار حقارت ایدلمسنه تأسف ایدیلور .

آبازه پاشا غائله‌سی ــ سلطان عثمان وقعه‌سنده ارضروم وسیواس بکلر بکیسی اولان آبازه محمد پاشا وقعه‌یی ایشتدکده باشنه قرق بیك قدر سکبان طوپلایوب قتلادن اخذ انتقامه ابتدار و درسعادت وارضرومده بولنان یکیچریلره مقاومت ایده بیله‌جك درجه‌ده کسب اقتدار ایدر ایتمز اولا ارضروم یکیچریلرینی برر بهانه ایله قتله اجتسار ایدرك ارضروم وحوالیسیله حدود کرجستانی اول طائفه‌دن تخلیه و بعده سیواسده‌کی یکیچریلری دخی قلنجدن کچیروب بالجمله مالملکرینی یغما ایلدی .

مرعش بکلربکیسی قلادن یوسف پاشا دخی صورتا آبازه‌یی تأدیب ایتمك و معنـاً اوّلجه بینلرنده سبق ایدن مقـاوله‌ٔ خفیه وجهله آبازه جمعیتنه التحـاق ایلمك اوزره حرکتله مذکور جمعیته دخالت ایلدی .

آبازه عسـکرینی بو وجهله تکثیر ایله قره‌حصـار شرقی‌یه طوغری عزیمت ایلدیکی پای تختده منعکس اولدقده مرتضی پاشا اوزرینه سرعسکر تعیین اولنه‌رق قره‌حصاره ارسال قلندی .

آبازه ایله ترتیب صفوف کارزار اولندقده عصاة مرتضی پاشایه غلبه ایله قره‌حصار قلعه‌سنه دخالته مجبور ایتمکله مرتضی پاشا آبازه طرفندن تحت محاصره‌یه آلندی وبالآخره اوده آبازه‌یه التحاقه مجبور اولدی .

بونك اوزرینـه آبازه پاشـا توقاده عزیمت و اورادنده درسعادته طوغری حرکته حاضرلنمقده ایکن سیواس والیسی نصب اولنوبده بی محابا سیواسده آبازه‌یه مقاتله ایچون حاضرلنان طیار محمد پاشا اوزرینه طوغری یوریمشدر .

طیار پاشا غایت قورناز و ایش بیلور حیله و خدعه‌ده ماهر بر ذات اولدیغندن اوّل امرده آبازه‌یه روی نرم ارائه و پیشکشلر تقدیمیله صورتا روی اطـاعت کوستردیکندن آبازه پاشـا بویله نامدار بروزیرك کندیسنه اطاعتندن فوق‌العاده ممنون اولمشدر .

آبازه شهرك خارجنده طیار پاشا درون شهرده اوطورمقده ایکن برکون طیار پاشانك آبازه اوزرینه هجوم ایده‌جکی شایع

اولمغله مرقوم عسکرینی حاضرلیوب شهره هجوم ایتمك اوزره ایکن طیار پاشا همان اردوی اعدایه آت صالوب آبازه ایله بولوشدی ومرقومك وهمنی ازاله ایده جك صورتده ادارهٔ کلام ایدرك کسب اطمئنان ایتدردی .

آبازه پاشانك معیتنده بولنان بکلر طیار پاشانك نصل بر خدعه‌کار اولدیغنی بیان ایله قتل و اعدامنده اصرار ایتدیلر ایسه‌ده آبازه موفقت ایتمامشدر .

طیار پاشا آبازه ایله صورتاً متحد ایسه‌ده معناً ازاله‌سی چاره‌لرینی دوشونمکده اولوب حتی قلادن یوسف پاشا کبی قوةالظهر اعدا اولان بر پاشایی آبازه‌یه اولدرتمشدر .

آبازه پاشا یوماً فیوماً تکثیر عسکر ایله منویٔ ضمیرینك اجراسنه سعی و غیرت ایله نیکده و قونیه حوالیسنده اقامت ایتمکده ایکن درسعادتدن یکیچری و قپو قوللرندن مرکب بر فرقهٔ عسکریه چرکس محمد پاشا قوماندا سیله آناطولی‌یه سوق اولنمشدر .

١٠٣٣ سنه‌سی صدراعظم چرکس محمد پاشا قونیه صحراسنده آبازه پاشالیلر ایله محاربه‌یه طوتوشوب آبازه‌نك یمن ویسارنده نظام حرب اخذ ایتمش اولان طیار و مرتضی پاشالر حربه باشلانیر باشلانماز طرف صدر اعظمی‌یه قوهٔ موجوده‌لریله برابر کچیویرملریله آبازه پاشا یالکز قالمش و طیار پاشانك حیلهٔ خاکهانیسنه حیران اولمش ایدی .

آبازه پاشا اکتساب غلبه‌دن نا امید قالدیغی جهتله ارضروم جهتنه فراره شتابان اولمغله روم ایلی بکلر بکیسی الیاس پاشا بالتعقیب بقیهٔ اشقیادن اکثرینی طعمهٔ تیغ خون فشان ایلدی .

صدر اعظم آبازه غائله‌سنی ختامه ایردیرمك اوزره ترجان صحراسنه عزیمت ایلدیسه‌ده موسم شتانك تقربی و آبازه‌نك استدعای عفو و امانی جهتله جرمی عفو و ینه ارضروم والیلکنده ابقا و قلعه‌یه یکیچری و طوپجی عسکری اقامه ایدیله‌رك طوقاد مشتاسنه عودت ایلمشدر .

قریم غائله‌سی — قریم خانلغنده بولنان محمد کرای برادری قلغای شاهنکرایك تشویق و اضلالیله طریق عصیانه سالك اولدیغندن تأدیبی قپودان رجب پاشایه حواله اولنمش ایدی .

ایکی آی قدر جنك و پرخاشدن صکره رجب پاشا بلا موفقیت عودته مجبور اولدیغندن بالضرور قریم خانلغنده ینه محمد کرای ابقا اولنمش ایدی .

آنجق محمد کرایك بو موفقیتی اوزرینه شیمارمش و خانك خصم جانی اولان مشهور قانتمر میرزانك قریمه سفر ایچون باب عالیدن استحصال رخصت ایلمسی جهتیله قریم مسئله‌سی مهم بر رنك کسب ایتمکله دولتجه دخی قانتمر میرزایه معاونت فعلیه ابراز اولنمش ایدی . قانتمر میرزا استحصال اقتدار ایلدکدن صکره طونه یالیلرینه قدر مستولی اولمش اولان شاهنکرایی

حرباً مغلوب ایلدکدن صکره محمد کرایدن اخذ ثار ایلمش ایدی «۱۰۳۳» .

«۱۰۳٤» سنه‌سی صدر اعظم چرکس محمد پاشا طوقادده رحلت دار بقا ایتمکله مهر صدارت ایله دیاربکر والیسی حافظ پاشا تلطیف وتسریر قلنمش ایدی .

حافظ پاشا بغداده عزیمتله صوك درجه‌ده چالیشه‌رق ضبط واستردادینه موفق اوله‌مدیغندن طرف شاهانه‌دن بالتوبیخ عزل ایله یرینه خلیل پاشا نصب اولندی .

پاشای مشار الیه طوقره‌جه دیار بکره عزیمت ایدرك آخسخه قلعه‌سنك محاصرهٔ اعجامدن تخلیص ایچون اوجانبه توجیه عنان و ارضروم والیلکنده بولنان آبازه پاشانك دخی معیت موجوده‌سیله اردویه کلمسنی اشعار ایلمش ایسه‌ده آبازه پاشا صدراعظمدن متنفر اولدیغندن امر واقعه اجابت واطاعت ایتمامش وعلی الفضله اردوی همایونی باصوب یکیچریلری قلنجدن کچیرمکه جرأت ایلمش ایدی .

بونك اوزرینه آبازه ایله حربه کیریشلدیسه‌ده ایشه یرار امرانك شهادتی عسکره ایراث فتور ایتدیکندن حربه فیصل ویرلدی .

آبازه‌نك ایشی بورادەلره قدر کتورمسی جهتیله آخسخه‌یه امداد اولنه‌میوب اول حصن متین یداعجامه کرفتار و محافظلری طعمهٔ شمشیر آتشبار اولنمشدر .

خلیل پاشـا عید اضحادن صکره ارضرومی تحت محاصره‌یه آلدیسه‌ده غایت کثرتلی قار یاغمسی سببیله تمدید محاصره ممکن اوله‌مدیغندن طوقاد مشتاسنه عودته مجبور اولمشدر .

خلیل پاشانك خائباً عودتی پادشاه قوی الاقتدارك موجب غضب و حدتی اولدیغنـدن مهر همایون دیار بکر بکلربکیسی خسرو پاشایه ارسال قلندی . پاشای مشـار الیه درحال ممالك محروسـه عسـکرینی آبازه سفرینه جلب ودعوت ایله طوقاده طوغری تحریك طوغ وعلم ایدرك سیرسریع ایله توقاده واصل واورادنده ایلغار ایله ارضروم قارشوسـنه کلوب شهری تحت محاصره‌یه آلدی .

یوللرده پاشـای دلیرك شـجاعت ومهابتی طویان ارباب شقاوت اسـتعفای جرائم ایله اردوی همایونه دخالت ایده ایده آبازه‌نك جمعیتنه تزلزل ایراث ایتمسـندن آبازه‌نك عقلی باشندن کیتمش وبوکره شهرك تحت محاصره‌یه آلنمسـیله امید نجات وخلاص کسیلمش اولمغله همان شیخ معتقدی اولان قیصریه‌لی سیدعبدالرحیم افندی ایله علمادن برقاچ‌ذاتی بالتوسیط استدعای عفو جرائم ایلیه‌رك قلعه‌نی تسلیم ایتمشدر .

آبازه‌نك عجم شاهندن اسـتمدادی اوزرینه شمسی خان نامنـده برعجم سرداری لاجل المعاونه ارضرومه کلـکده ایکن شهرك تسـلیمنی و آبازه‌نك اسـتیمانی یولده ایشـیده‌رك کیری دونمکله قارص محافظی سفرپاشا طرفندن یولی کسلمکله کندیسی اسیر وعسکری طعمهٔ شمشیر اولدی « ١٠٣٧ » .

خسرو پاشا اباظه‌يى مستصحباً درسعادته وصولنده نائل عواطف خسروانى اولدى .

بعض وقايع — يمن حواليسنده بولنان زيدى المذهب عربانك رؤساسندن امام محمد نامنده برشقى يوز بيكدن زياده عربان ايله دعواى استقلاله قيام ايتمسى وشريف مكه شريف احمدى شهيد ايلمسى اوزرينه تأديبى چاره‌سنه باقيلمشدر .

١٠٣٨ سنه‌سى جماذى‌الاولاسنده شاه عباس وفات ايدرك يرينه حفيدى صفى ميرزا كچدى .

اسكداره منزوى طريق جلوتيه‌نك پيرى اولوب اوچ درت پادشاهك مظهر احترامى اولمش اولان عزيز محمود هدايى حضرتلرى عازم كلشنسراى جاودانى اولمشدر .

خسرو پاشانك شرقه عزيمتى — ١٠٣٩ سنه‌سى شوالك يكرمنجى كونى صدر اعظم وسردار اكرم خسرو پاشا جانب شرقه عزيمت ايچون اسكداره كچه‌رك ركاب همايونده طوپال رجب پاشايى قائممقام براقدى .

اثناى راهده جلالى بقاياسنى قره‌رق وارباب شقاوتك يوركلرينك ياغى اريته‌رك ديار بكره واصل وقيشى اوراده كچيروب كلعيز قلعه‌سنى تعميردن ومهربان قلعه‌سنه كلمش اولان زنبل خانه اوتوزبيك تلفات ويرديره‌رك مجبور رجعت ايلدكدن صكره كشور ايرانه داخل وهمدان ودركزينى بعد الضبط اصفهان اوزرينه يوريمك تداركنده ايكن بغداد محاصره‌سنه

عزیمتی حقنده پای تختدن قطعی المفاد بر امر آلمغله کچدیکی یرلری یاقوب ییقه‌رق بغداد اوزرینه توجیه عنان ایلدی .

١٠٤٠ سنه‌سی صفرینك یکرمنجی کونی سردار اکرم بغدادی محاصره آلتنه آلوب شدتلی هجوملر اجرا ایتدیسه‌ده ثمره‌دار اوله‌میوب وقت شتا دخی ایریشمکله دیار بکر بکلر بکیسی خلیل پاشایی حله‌ده براقوب کندیسی اردوی همایونی مستصحباً موصله عودت ایلدی .

بوصره‌ده شاهك ظالحه علی خان وتوخته خان واحمد خان قوماندالرنده‌کی بر فرقه‌سی شهر زوری تخریب وقرق بیك کشیلك شاه اردوسی حله‌یی تضییق ایتمکده اولدیغی ایشیدلدیکی حالده سردار دیاربکر صحرالرنده مدت مدیده طولاشه‌رق بیهوده وقت کچیرمسی محرك غضب شهریاری اولمغله مهر همایون ثانیاً حافظ احمد پاشایه اعطا وخسرو پاشانك طوقادده اقامتی فرمان بیورلدی .

ظهور فتنهٔ سپاه — حافظ پاشانك صدارتی قائممقام رجب پاشانك موجب حقد وحسدی اولمغله همان سپاه زمره‌سنی فساده تحریك وخسرو پاشانك عزلنه سبب اولنلری اتلافه تشویق ایلمش ایدی او اثناده سپاهك ایلرو کلنلرندن جن علی سقا محمد جادی عثمان امثالی زوربالر درسعادتده بولنمغله رجب پاشانك سعی وغیرتی کرکی کبی مثمر اولمش وحافظ پاشا دفتردار

صطفی پاشا یحیی افندی موسی چابی کبی اون یدی ذواتك
ندیلرینه تسلیمنی سپاه طلبده اصرار ایتمشلر ایدی .

چار ناچار حافظ پاشا دیوانده رتبهٔ شهادتی احراز ایله
نه‌یه نوعما سکونت کلدیسه‌ده خسرو پاشانك قتلی اوزرینه
پاهیلر ینه ادبسزلکلرینی تکراره باشلامغله مصاحب موسی
لبی حسن خلیطه‌نك دخی قانلری ریزان اولمشدی .

شهریار قوی الاقتدارك اجراآت شدیده‌سی — قول
ائفه‌سنك حددن آشوری مرتبه‌ده کوریلان حرکات باغیانه‌لری
ور دولتی محور انتظامندن شاشیرتمش ووزرا نامنه اولان
دکارلر ایسه طشره‌ده کیف مایشا اجرای حکم وحکومت ایله
ی تختنه اولان روابط ومناسباتی بالکلیه قطع ایدرك عباد الله
حقنده ظلم و جورلرینی حددن آشیرتمش اولدقلرندن شهریار
سکندر شعار حضرتلری زمام ادارهٔ دولتی بالفعل یداقتدارلرینه
لەرق اجراآت شدیده‌یه ابتدار وابتدا زوربالرك رئیسی اولان
جب پاشایی تپه‌لمك صورتیله شدت وجلادتلرینی اظهار
یورمشلردر .

رجب پاشایه خلف اولان طبانی یصی محمد پاشا حد ذاتنده
طین ومدبر برذات درایتمیر اولدیغندن مشار الیهك حسن
دبیری پادشاهك بالذات تأدیب ارباب شقاده کوسترمکده
ولدقلری عزم ومتانتی تسهیل ایلدیکندن سپاه زوربالری مدت

قليله ظرفنده قهر وتدمير اولنه‌رق حضور و آسایش عامه اعاده اولنمشدر .

پادشاه جلادتپناه استانبولده اولان طوائف اشقیانی قهر وتدمير ایلدکدن صکره آناطولی‌یه مستولی اولان عاصیلری دخی قوهٔ جبریه ایله تأدیب ولوث وجودلرندن اولحطهٔ جسیمه‌یی تطهیر ایدرك اشقیا نامنه بر فرد براقمامشدر .

ایرانه شاهنك کرجستانه استیلاسی — ۱۰۴۲ سنه‌سی ایرانلونك کرجستان حاکمی طهمورثك عدم مقاومتی اوزرینه اول حوالی‌یه مستولی اولدیغی واورادنده وان اوزرینه کلك اوزره بولندیغی پای تخته منعکس اولدقده سرحد بکلرینه اوامر تسطیر اولدیغی کبی مرتضی پاشایه دخی ایالتی عسکریله وانك محافظه‌سنه کتمه‌سی فرمان بیورلدی ۱۰۴۳ ده توخته خان وانی ضبطه موفق اولدیسه‌ده مرتضی وخلیل پاشالر یتشوب شهر مزبوری استرداد ایلدیلر .

شهریار جلادتشعارك آذربایجانه عزیمتی — ۱۰۴٤ سنه‌سی اول بهارنده حضرت پادشاه بالذات سفر همایونه عزیمته قرار ویررك بایرام پاشایی درسعادتده قائممقام نصبیله اردوی همایون ایله جانب شرقه توجه بیوردیلر. اثنای راهده اوغرا‌دقلری محلده اسکیدن زوربالقله نام آلمش وظلم وتعدیلری عالمه یاییلمش اولان بر طاقم اشخاصی بلا امان قلنجدن کچیرمکله

خوف شمشیر سیاست شهریار صاحب اقتدار ارباب شقانك
دللرندەکی قانلری طوکدرمشدر .

١٠٤٥ سنەسی موکب همایون روانه واصل اولەرق مدت
لیلەدە شهری خاك ایله یکسان ایتمکله محافظی اولان امیرکون
اوغلی قلعەیی تسلیمه مجبور اولمشدر .

امیرکون اوغلی یوسف پاشا نامیله میان وزرای سلطنت
سنیەیە ادخال اولنەرق انواع تلطیف شهریاری‌یە مظهر اولدی .

ربیع الاولك آلتنجی کونی موکب پادشاهی رواندن
حرکتله یکرمی ایکی کونده تبریزه واصل اولوب شهر تبریزه
زدهٔ خیول شهریار خونریز اولمشدر .

خانلر خانی اولان رستم خان بعد الفرار ارسال سفیر ایله
طلب صاحه ابتدار ایلدیسەدە قبول بیورلیوب اورادن وان
طرفنه عزیمت همایون وقوعبولمشدر . شاه ایران مقابلهٔ همایونه
جرعوت ایدلدیسەدە مقاومتی کوزینه آلدیرەمدیغندن سمت فراره
پویان اولمغله وموسم شتا دخی تقرب ایدرك ایران چوللرنده
اردویه کافی مهمات تدارك اولنەمیەجغندن وزیراعظم سردارلقله
دیار بکردە قرار وشهریار کردون وقار حضرتلری دخی مظفراً
آستانهٔ علیەیە عودت ایلدی .

سرحددن عساکر عثمانیەنك عودتی متعاقب ، رستم خان
عساکر کلیه ایله کلەرك قلعهٔ روانی تکرار ضبط و مرتضی

پاشا مجروحاً ارتحال ایتمکله ارسال اولنان قوهٔ امدادیه‌دن بر فائده کوریله‌مامشدر «١٠٤٥» .

قریم خانلریله نوغای قبائلی امراسی اوته‌دنبری عداوت اوزره اولدقلری ومیانه‌لرنده دائمی صورتده قتال اکسیك اولمدیغی معلوم اولوب بوکره محمد کرای یرینه خان نصب وتعیین قلنان عنایت کرای قرنداشی حسام کرایك اغواوتشویقیله سلستره بکار بکیسی نوغای امراسندن شجاعت وجسارتله مشهور قانتمر میرزا علیهنه سوق عسکر ایتمش اولمغله مومی الیه قانتمر کیفیتی دردولته بیلدرمش وخانه مقابله ایچون رخصت طلب ایلمش ایدی .

کیفیت معلوم دولت اولدقده قانتمر درسعادته جلب اولنمش ایدوکندن مومی الیه امر واقعه اجابتله درسعادته کله‌رك اولاد و عیالنی کیلی قلعه‌سنده براقمش اولمغله عنایتکرای قانتمرك بولنمامسندن بالاستفاده کیلی قلعه‌سنی ضبط وقانتمرك عائله‌سنی اسیر ایدرك قریمه نقل ایلدی ایسه‌ده حرکات واقعه‌سنك نتیجنی تأمل ایتدکجه خوف شمشیر شهریاریدن خلاص خارج امکان اولدیغنه قناعتیاب اولمغله بالضرور دردولته التجایه مجبور اولمشدی .

عنایتکرای در دولته کلدکده حضور همایونده قانتمر ایله مرافعه اولنه‌رق شناعت وفضاحتی تحقق ایتمکله سیاسةً اعدام

اولندی ویرینه سلامت کرای اوغلی بهادر کرای خان نصب وتعیین قلندی .

آرادن چوق کچمکسزین قانتمر میرزا دخی اوغلنك درسعادتده برینی قتل ایتمسیله قصاصاً اعدام اولنمسنی متعاقب قره‌حصار سنجاغی ویرلمش اولان قانتمر میرزا دخی دیار عدمه ایصال اولنمغله تاتار ایله نوغای قبائلی آراسنده‌کی شقاق مبدل وفاق اولمشدر .

بغداد سفر همایونی — ۱۰٤۷ سنه‌سی اوائلنده شاه ایران طرفندن مقصود خان نامنده استدعای صلح ایچون درسعادته بر سفیر کلمش ایسه‌ده مطالباتنك جوابی بغدادده ویریلور دیه‌رك التماسی رد اولنمش ایدی .

سنهٔ مزبوره اواسطنده سردار بایرام پاشا جانب شرقه عطف عنان توجه ایتدیکی کبی ذی القعده‌نك یکرمی اوچنجی پنجشنبه کونی شهریار عدوشکار حضرتلری دخی بغداد سفری نامیله درسعادتدن حرکت بیوردیلر .

۱۹۷ کونده بغداد پیشکاهنه واریلوب بیره‌جکنده دوکدیریلان طوپلر ومهمات فرات واسطه‌سیله نقل اولنمشدر .

اثنای طریقده وزیر اعظم بایرام پاشا جلاد نام منزلده وفات ایتمکله یرینه طیار محمد پاشا وزیر اعظم تعیین بیورلدی .

حضرت پادشاه « سرمذهبمز امام اعظم حضرتلرینی قبل الفتح زیارت ایتمکدن حیا ایدرم » دیو همان بغدادك محاصره‌سنی

فرمان بیورملریله ارکان و امرای عساکر طرفندن متریسلر
حفر وکشاد ومواقع مهمه‌یه طوپلر وضع واقعاد قلنه‌رق محصورین
تحت تضییقه آلندی .

آتیلان طوپلردن آچیلان رخنه‌لره هجوم ایدن شجعان
عثمانیه ایرانیلری الامان صداسیله استیمانه مجبور ایتدیکندن
محافظ قلعه بکتاش خان طلب عفو امان ایچون حضور شهریاری
جبین سای تضرع و نیاز اولمغله شهر بغداد تسخیر کردهٔ پادشاه
ظفر معتاد اولمشدر « ١٠٤٨ » .

اثنای هجومده طیار محمد پاشا شجاعت فطریه‌سی ایجابنجه
سل سیف ایله قلعه‌یه طوغری هجوم ایتمکده ایکن آلننه اصابت
ایدن دانهٔ تفنك ایله افتادهٔ خاك شهادت اولمغله شهریار قدردان
حضرتلرینك تأثرات عظیمه‌سنی موجب اولمشدر .

بغداد فتحندن صکره پادشاه تقواپناه حضرتلری امام اعظم
و عبدالقادر کیلانی حضراتنك مراقدینه کیدرك ادای زیارت
و اول محل مبارکده فتح بغداددن طولایی شکر و محمدتی درگاه
الوهیته تقدیمه مثابرتله شیخ الاسلام افندی نظارتنده اوله‌رق
تربه‌لرینی تعمیر ایتدرمشلردر .

قلعهٔ نوتسخیر بغدادك احوالنه انتظام ویرمك و ایرانیلردن
برقاتدها اخذ ثار ایلملك اوزره وزیر اعظم قره مصطفی پاشا
مستوفی عسکر ایله بغدادده براقیله‌رق موکب همایون ١٠٤٨
رمضاننك اون ایکنجی کونی کمال مظفریتله بغداددن قالدیریلوب

سلطان ابراهيم خان

حضرتلری

رسعادتدن حرکتلرینك اون اوچنجی آینده دبدبه و داراتایله
ی تختنه مواصلت بیوردیلر .

قره مصطفی پاشا شاهك مکرراً طلب صلح ومسالمتی متضمن
مه و سفراسی کلمسی اوزرینه الآن مرعی اولدیغی اوزره ایران
له عقد مصالحه یه موفق اولدی « ١٠٤٩ » .

ارتحال شهریاری — جهان بی بقا فاتح بغداد اولان پادشاه
جاعت معتاده دخی قالیوب مبتلی اولدقلری عرق النسا علتنك
ایدی ایله شوالك اون آلتنجی پنجشنبه کونی اوتوز بر یاشنده
لدقلری حالده رحلت دار بقا بیورمشلردر .

﴿ سلطان ابراهیم بن احمد خان ﴾

مراد رابعك وقوع ارتحالی اوزرینه برادری سلطان ابراهیم
١٠٤ سنه سی شوالنك اون یدنجی جمعه کونی اون سکزنجی
شاه اوله رق یکرمی بش یاشنده تخت عالیبخت عثمانی یه جالس
لمغله مرحوم برادرینك نعشی تجهیز و تکفین ایله پدرلری
لطان احمد خان اول تربه سنه دفن ایدلدی .

صدر اعظم کمانکش قره مصطفی پاشا صدر دولتده استقلال
ا ایدرك ارباب شقاوته امان ویرمیوب عصر سابق اداره سنه
لل کتورمك طرفنی قویاً التزام ایله نظامات موجوده یی شدتله
جرایه صرف نقدینهٔ همت و مصالح معظمهٔ دولتی بر قاتدها

انتظام آلتنه آلەرق ایراد ایله مصرفی تقابل و موازنهٔ دولتی تقرر ایتدردکدن صکره فضلهٔ واردات بیله استحصال ایتمکه غیرت ایلدی .

والدهٔ عاقله ماهپیکر سلطان ادارهٔ امور دولتده‌کی غیرت و موفقیتنی بو زمان دخی اجرایه صرف ماحصل همتله دول موجوده ایله معاهده‌لری تنظیم و آوستریالو ایله تولد ایدن حدود منازعاتنی تسویه ایلمشدر .

وزیر اعظمك حسن اداره‌سی پی‌در پی کورلمکده اولوب ازجمله مسکوکاتك عیارلرینی تنظیم واصلاح ویکیدن صحیح‌العیار اقچه‌لر قطع ایتدرمش و ممالك محروسه‌ده تحریر نفوس اجرا ایتدرمك اوزره مأمورلر تعیین ایلمش ایدی .

ولادت شهزادگان — سلطان ابراهیم خاندن ماعدا خاندان نجابتعنوان عثمانیه‌ده اولاد ذکور بولنمدیغندن عمومك باعث اضطراب وخلجان درونی اولمقده ایکن ۱۰۵۱ سنه‌سی رمضاننك عرفه کیجه‌سی « نور درکلدی محمد صلب ابراهیمدن » مصراعنك تضمن ایلدیکی وجهله صلب پاك شهریاریدن محمد خان رابع حضرتلری منصهٔ پیرای عالم وجود اوله‌رق عامه باعث سرور و ابتهاج اولمشدر .

۱۰۵۲ محرمنك اونبشنده سلطان سلیمان و ذی الحجه‌ده سلطان احمد نام شهزاده‌لر دخی تولد ایلدیلر .

وقعهٔ نصوح پاشازاده — حلب بکلر بکیسی نصوح پاشا

حسین پاشا وزیر اعظمك اجراآتنه اعتراض ایده کلدیکندن حلبدن عزل ایله سیواسه نصب اولنه‌رق خفیاً ازاله‌سی سلفی خزینه‌دار زاده ابراهیم پاشایه تنبیه اولنمش ایدی .

حسین پاشا بوکیفیته مطلع اولدقده ابراهیم پاشانی بوزمش و طوغریجه اسکداره توجه ایله چاملیجه تپه‌لرینه قدر کلمش ایدی .

معیتنده کلیتلی سواری بولندیغی جهتله بر حمله‌ده اسکدارك آلتی اوستنه کتوره بیلورکن خوف شمشیر پادشاهی باعث خوف درونی اولمغله مقابله‌یه چیقان کورجی پاشا عسکرینه هجوم ایده‌میوب اوغلیله برابر روم ایلی یقه‌سنه کچمش اولمغله اردندن بوستانجی باشی کوندریلوب روسجق یقیننده اعدام ایله سر مقطوعنی درسعادته کتوردی .

ظهور جنجی خواجه — جنجی خواجه‌نك کسب نفوذ ایدرك امور دولته قدر ال اوزاتمسی قره مصطفی پاشایه کران کلمکله دائما کسر نفوذینه چالیشمقده و هله سلحدار یوسف پاشا ایله بالاتحاد صدر صلاتمدارك هر اجراآتنه مداخله‌سنی بر درلو هضم ایده‌مامکده اولدیغندن رجب پاشا طرزی اوزره یکیچریلری تحریکه باشلامسی علی ملاء الناس شهادتی موجب اولمشدر .

مصطفی پاشانك شهادتندن براز صکره شیخ الاسلام یحیی افندی دخی حلول اجل موعودیله مرتحل دار آخرت اولدی .

کرید وقایعی — دور ابراهیم وقایع عظیمه‌سندن اوله‌رق کریدك مقدمهٔ فتوحاتی بدأ ایلدی .

کریدك فتحی سلطان احمد مرحوم زماندن بری جایگیر ضمیر دولت اندیشه‌ده فتوحات ایچون مساعدهٔ وقت و حال کوزه‌دلمکده ایدی .

۱۰٥٤ سنه‌سی اواخرنده دار السعاده آغاسی سنبل آغانك راکب اولدیغی کمیلرك مالطه شوالیه‌لری طرفندن ضبط ومصادره‌سی کریدك ضبطنه فرصت عد ایدلدیکندن ۱۰٥٥ سنه‌سی اوائلنده قپودان یوسف پاشا دونمًا ایله جزیره‌یه ارسال قلنه‌رق خانیه شهری تسخیر اولنمشدر .

بوندن صکره کریدك فتحی ۳۳ سنه قدر تمادی ایله آوجی سلطان خان زماننده تکمیل جزیره ایادیٔ دولته انتقال ایلدی .

ابراهیم خان طقوز سنه‌یه قریب سلطنتدن صکره اختیار کوشهٔ عزلت و (۱۰٥۸) و یکرمی کون صکره مرتحل روضهٔ جنت اولدی .

(صدر اعظملری)

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
کمانکش علی پاشا	۱	۱۰۳۲	۱۰۳۳ وفات	۰	۷	۰
محمد پاشا	۱	۱۰۳۲	۱۰۳٤ عزل	۰	۱۰	۰
حافظ احمد پاشا	۲	۱۰۳٤	۱۰۳٥	۰	۱۱	۰

اسامى	دفعه	نصبى	تاريخ وقوعاتى	ايام	شهر	سنه
رابعاً خليل پاشا	٠	١٠٣٥	١٠٣٦ عزل	٠	٥	١
خسرو پاشا	١	١٠٣٦	١٠٤٠ وقت	٠	٨	٣
ثانياً حافظ پاشا	٠	١٠٤٠	١٠٤٠ اعدام	٢٠	٣	٠
رجب پاشا	١	١٠٤٠	١٠٤١	٠	٣	٠
محمد پاشا	١	١٠٤١	١٠٤٦	٠	١١	٤
بايرام پاشا	١	١٠٤٦	١٠٤٨ وفات	٠	٦	١
طيار پاشا	١	١٠٤٨	١٠٤٨ عزل	١٠	٤	٠
قره مصطفى پاشا	٢	١٠٤٨	١٠٤٩	٠	٢	٠

(شيخ الاسلاملرى)

اسامى	دفعه	نصبى	تاريخ وقوعاتى	ايام	شهر	سنه
ذكريازاده يحيي افندى ثانياً		ابقاء	١٠٣٢	٠	٥	٠
محمد اسعد افندى	٠	١٠٣٢	١٠٣٤	٠	٥	٢
يحيي افندى رابعاً	٠	١٠٣٤	١٠٤١	٠	١١	٦
اخى زاده حسين افندى	٠	١٠٤١	١٠٤٣	٠	٠	٢
رابعاً يحيي افندى	٠	١٠٤٣	١٠٤٩	٠	٢	٥

﴿ سلطان محمد خان رابع ﴾

جلوس همایونلری — آوجی سلطان محمد نامیله تاریخ عثمانیمزده مشهور اولان محمد خان رابع حضرتلری پدرلری سلطان ابراهیم خاندن صکره یدی یاشلرنده اولدیغی حالده جالس سریر عثمانی اولدقده مقام صدارتده وزیر اعظم صوفی محمد پاشایی ومناصب سائره اربابنی یرلرنده ابقا بیوردیلر .

احوال جنجی خواجه — مرحوم ابراهیم خان دورنده قاضیعسکرلك مقامنه قدر چیقمش و امور دولته مداخلاتی آرتمش اولان جنجی حسین افندینك ایریم میرلوالغی نامیله طشره‌یه کوندریله‌رك میخالیجده دیار عدمه ایصال واموال کثیره‌سی بیت‌الماله ارسال قلندی .

نقودینك کافه‌سی خالص العیار جدید و براق ایدی . بو آقچه‌لر بعد زمان خلق بیننده جنجی پاره‌سی نامیله شهرتشعار اولمشدی .

سلطان احمد جامعی وقعه‌سی — درسعادتده جلوس همایون مناسبتیله تجمع ایتمش اولان سپاه و سائر صنوف عسکریه بعض مطالبات ناسزایه جرأت و سرکرده‌لری اولان بیقلی محمود نام شقی بوبابده عناد واصرارده درجهٔ نهایه‌یه واردیغندن یکیچری طائفه‌سی واسطه‌سیله زمرهٔ سپاهدن ۳۰۰ قدری خاك هلاکه سریلمك صورتیله کروه سپاه قهروتنکیل ایدلمشدر «۱۰۵۱» .

غازی سلطان محمد خان رابع
حضرتلری

مقهوری سپاه وزیر صوفی محمد پاشانك رأی و تدبیری ایله وقوعه کلدیکی جهتله مومی الیهك قولتوقلری قباردیغی کبی کندیسی بعض اوهام و خیاله تبعیتله عوام لسانه دوشدیککندن صدارتدن معزول ویرینه یکیچری آغاسی قره مراد آغا موصول اولدی .

شقی حیدر اوغلینك قتلی و آبازه حسنك ظهوری — آناطولیده دور سابقده ظهور ایله قتل نفوس و احراق و تخریب بلاد فصایحنه اجترا وخصوصاً آناطولی بکلربکیسی احمد پاشایی قتل ایدن حیدر اوغلی نام شقی مشهور بو اثناده قره حصار اوزرینه کیدوب اوراسنی دخی احراق واهالیسنی قتل واموال بلدهیی یغما ایتدکدن صکره دونوب اسپارطهیه مسلط اولمش ایدی . آنجق اسپارطه اهالیسی مرقوم و عونه سنی وعد فدیه ایله اغفال ایدرك سنان زاده محمد پاشانك متسلمی آبازه حسن کندی لوزانی ایله برکون علی الصباح حیدر اوغلی باصمقله کندیسی مجروحاً فرار وجمعیتی تارومار ایدلمشدر .

مؤخراً آبازه حسن تعقیب شتاب ایله حیدر اوغلی اون نفر شقی ایله طوتوب حضور وزیره ایصال ایلدکده حیدر اوغلی ایله رفقاسی صلباً اعدام وخدمتی مقابله سنده آبازه حسن بکی ایل ترکمان آغالغیله اکرام اولندی .

آنجق مراد پاشا اوجاق آغالرینك امر حکومته مداخلات متمادیه لرندن بر ایش کورمکه موفق اولهمیوب مسند صدارتدن

بالاستعفا بودین والیلکیله طشره چیقوب یرینه ملك احمد پاشا صدر اعظم نصب اولندی «۱۰٦۰» .

نمچه ایله تجدید صلح — ۱۰٦۱ سنه‌سی نمچه‌نك بر بیوك ایلچیسی کلوب تجدید صلح استدعاسنده اولمغله بعدالمذاکره مرتضی پاشا مرحوم وساطتیله عقد اولنان صلحك شروطی موجبنجه مجدداً عقدنامه تحریر اولنمشدر .

اوجاق آغالرینك امور دولته تسلطلری حددن آشوب مأمورینك آغالرك اذنی اولمقسزین بر ایش کورمك احتماللری یوقدی .

بوندن ماعدا استانبولده ات اکمك و سائره فروختنی کندیلرینه حصر وتخصیص ایدرك اصناف کروهنی شکایته مجبور ایتدیکی کبی علاقه اعطاسی ایچون اقچه‌نك شدت لزومنه مبنی دفتردار وقت اولان امیر پاشانك اقچه‌نك زیوفه تبدیلیله اضافه توزیعی بوزندن تحصل ایده‌جك واردات نامشروعه تدارکی آرتق اصناف طاقتندن سکز اون کشینك صدر اعظمه و صکره شیخ‌الاسلام قره‌چلبی زاده‌نك خانه‌سنه واروب مومی الیهی جبراً اوکلرینه قاته‌رق استدعای مرحمت ضمننده سرای همایونه قدر کیتملرینه سبب اولمش ایدی .

حضرت پادشاه اصنافك بوبابده‌کی شکایاتنی نظر انصافه آله‌رق مظالم مرویه‌نك الغاسنی فرمان وصدر اعظم ملك پاشایی

عزل ايله سياوش پاشانی مقام صدارته اقعاد ايله مسرور وشادان بيورمشلردر .

اصنافك موجب شكاياتی اولان ماده‌نك بو وجهله الغاسی اوزرينه اهل سوق بعض مطالباتده دخی بولنوب ازان جمله آغالرك قتلی درميان ايتمشلر ايسه‌ده بيوك والده كوسم سلطانك شفاعتيله آغالر ماده‌سی مسكوت عنه براغيلمشدر .

بونك اوزرينه قره‌چلبی زاده عزل ايله يرينه ابو سعيد افندی مقام مشيختی احراز ايلدی .

ارتحال كوسم سلطانه — ماهپيكر سلطان كه كوسم سلطان ناميله مشهوردر . سلطان احمد مرحومك حرمی اولوب عقل وذكا و تدبير امور ملك وملتده‌كی دهاسی درت پادشاهك زمان سلطنتلرنده‌كی اداره‌سيله ميدان وضوحه چيقمشدر . بو آرالق كوچك والده ترخان سلطان ايله ميانه‌لرنده تحدث ايدن منافرت جهتيله كرك سلطان مشار اليها و كرك بعض متنفذ حرم همايون آغالری عليهنده اوجاق آغالری واسطه‌سيله بعض تشبثات خصومتكارانه‌يه تشبث ايتديكی حالده امر برعكس اولمغله كوسم والده شهيداً ارتحال دار نعيم ايلمشدر .

ارتحال والده‌نی متعاقب بكتاش آغا و قره چاوش و چلبی محمد آغا دخی اعدام اولنه‌رق عالم شر و مضرتلرندن قورتلدی ايسه‌ده بونلرك يرينه وقعه‌ده ذی مدخل اولان حرم همايون آغالری قائم اوله‌رق بونلرده برقاچ سنه قدر آتوب طوتديلر .

صدر اعظم سیاوش پاشا ابشیر و آبازه حسن غائله‌لرینی
حسن صورتله اندفاعی کندی تدبیریله وقوعه کلدیکی ملاحظه‌سیله
مستعد بالرأی اولوب و دارالسعاده آغاسی سلیمان آغا آرالرنده
برودت یوز کوسترمش ایدوکندن ابشیرك تكالیفی وجهله
دفتردار امیر پاشانك حبسی ماده‌سی سیاوش پاشانك عزلی
وکورجی محمد پاشانك صدارتیله نتیجه‌پذیر اولمشدر .

آنجق کورجی پاشانك اقتدارسزلغی تدبیر امور دولتده‌كی
عجزیله نمایان اولدیغندن آز مدت صکره عزلیله طرخونجی
احمد پاشا مقام صدارته کتورلدی «١٠٦٢» .

طرخونجی لایحه‌سی — احمد پاشا غایت متین و عفیف بر
ذات اولدیغندن اصلاحات مالیه‌یه اساس اولمق اوزره دولتك
بر سنه‌لك موازنه دفترینك تنظیمنی امر ایتمش وبوجهتله واردات
و مصارفاتی تحقق ایتدیره‌رك ایلك دفعه اوله‌رق بر بودجه
وجوده کتورمشدر .

اشبو بودجه موجبنجه واردات یکرمی درت بیك اقچه
ومصارفات یکرمی بشبیك ایکیوز یوك اقچه ایدی .

ایشته ترخونجی لایحه‌سی نامیله تاریخده مذکور اولان
موازنه دفتری اشبو لایحه‌دن عبارتدر .

طرخونجینك خلوص نیتی معلوم ایسه‌ده ارائه ایلدیکی
تدابیر مالیه او زمانه کوره قابل اجرا دکل ایدی .

قپودان درویش پاشانك ایام صدارتی یاوریٔ طالعی اوله‌رق

خوشجه كچدیکی حالده اكا خلف اولان ابشیر پاشا جلالی بوزمه‌سی قاتل برشخص نادان ایدوکندن بر جمعیت عظیمه ایله آیاق سوریه‌رك استانبوله كلدی و عقله فكره صیغمیه‌جق صورتده چیلغنجه اجراآت ایله امور دولتی تلویث ایلمكده واصدقائی قتل واعدام ایله مجازات ایلمكده ایكن قپودان مراد پاشانك تشویقیله یكیچریلر آیاقلنوب ابشیرك باشنی قوپاردیلر.

ابشیره خلف اولان مراد پاشا قازدیغی قیویه كندیسیده دوشه‌جكنی آكلایوب سوز آیاغه دوشدیكندن اهل فسادی اسكات ایده‌ممكله چارهٔ سلامتی صدارتدن چكلمكده بوله‌رق استعفا ویرینه كلان سلجان پاشاده عاجز بریبر اولمغله برقاچ وقت ایچنده اوده سلفنك اثرینه اقتفا ایلدی.

وقعهٔ وقواقیه — فلاح دولت ایچون آز زمان ظرفنده تبدیل صدارتلر مثللو اختیار اولنان بیهوده كلفتلر برفائده‌یی مفید اوله‌مدیغندن قپو قولی آیاقلنوب والده باش آغاسی خاص اوطه باشی وامثالی سركارده بولنانلرك اعدامنی طلب ایتملریله بالضرور مسئوللرنجه مساعده اولنه‌رق مرقوملر بعد الاعدام جسدلری سلطان احمد میدانندەکی چنار آغاجنه اغلاق وبو جهتله اول درخت نامسعود نمونه‌ستمپر وقواق قلندی(١٠٦٦).

بواثناده دلی حسین پاشا سورنازن مصطفی پاشا وسیاوش پاشا متعاقباً نائل مهر همایون اولدیلر ایسه‌ده هیچ بریسی لذت مهر ایله كامران اوله‌میوب نهایت شیخ الاسلام خواجه

صدر اعظم سیاوش پاشا ابشیر و آبازه حسن غائله‌لرینی حسن صورتله اندفاعی کندی تدبیریله وقوعه کلدیکی ملاحظه‌سیله مستعد بالرأی اولوب و دارالسعاده آغاسی سلیمان آغا آرالرنده برودت یوز کوسترمش ایدوکندن ابشیرك تکالیفی وجهله دفتردار امیر پاشانك حبسی ماده‌سی سیاوش پاشانك عزلی وکورجی محمد پاشانك صدارتیله نتیجه‌پذیر اولمشدر .

آنجق کورجی پاشانك اقتدارسزلغی تدبیر امور دولتده‌کی عجزیله نمایان اولدیغندن آز مدت صکره عزلیله طرخونجی احمد پاشا مقام صدارته کتورلدی «١٠٦٢» .

طرخونجی لایحه‌سی — احمد پاشا غایت متین و عفیف بر ذات اولدیغندن اصلاحات مالیه‌یه اساس اولمق اوزره دولتك برسنه‌لك موازنه دفترینك تنظیمنی امر ایتمش وبوجهتله واردات و مصارفاتی تحقق ایتدیرمرك ایلك دفعه اوله‌رق بر بودجه وجوده کتورمشدر .

اشبو بودجه موجبنجه واردات یکرمی درت بیك اقچه ومصارفات یکرمی بشبیك ایکیوز یوك اقچه ایدی .

ایشته ترخونجی لایحه‌سی نامیله تاریخده مذکور اولان موازنه دفتری اشبو لایحه‌دن عبارتدر .

طرخونجینك خلوص نیتی معلوم ایسه‌ده ارائه ایلدیکی تدابیر مالیه او زمانه کوره قابل اجرا دکل ایدی .

قپودان درویش پاشانك ایام صدارتی یاوریٔ طالعی اوله‌رق

خوشجه گچدیکی حالده اکا خلف اولان ابشیر پاشا جلالی بوزمه‌سی قاتل برشخص نادان ایدوکندن بر جمعیت عظیمه ایله آیاق سوریه‌رک استانبوله کلدی و عقله فکره صیغمیه‌جق صورتده چیلغنجه اجراآت ایله امور دولتی تلویث ایلمکده واصدقانی قتل واعدام ایله مجازات ایلمکده ایکن قپودان مراد پاشانك تشویقیله یکیچریلر آیاقلنوب ابشیرك باشنی قوپاردیلر.

ابشیره خلف اولان مراد پاشا قازدیغی قیویه کندیسیده دوشه‌جکنی آکلایوب سوز آیاغه دوشدیکندن اهل فسادی اسکات ایده‌ممکله چارهٔ سلامتی صدارتدن چکلمکده بوله‌رق استعفا ویرینه کلان سلحدار پاشاده عاجز بریبر اولمغله برقاچ وقت ایچنده اوده سلفنك اثرینه اقتفا ایلدی.

وقعهٔ وقواقیه — فلاح دولت ایچون آز زمان ظرفنده تبدیل صدارتلر مثللو اختیار اولنان بیهوده کلفتلر برفائده‌یی مفید اوله‌مدیغندن قپو قولی آیاقلنوب والده باش آغاسی خاص اوطه باشی وامثالی سرکرده بولنانلرك اعدامنی طلب ایتملریله بالضرور مسئوللرنجه مساعده اولنه‌رق مرقوملر بعد الاعدام جسدلری سلطان احمد میداننده‌کی چنار آغاجنه اغلاق وبو جهتله اول درخت نامسعود نمونه‌ستمبر وقواق قلندی (١٠٦٦).

بو اثناده دلی حسین پاشا سورنازن مصطفی پاشا وسیاوش پاشا متعاقباً نائل مهر همایون اولدیلر ایسه‌ده هیچ بریسی لذت مهر ایله کامران اوله‌میوب نهایت شیخ الاسلام خواجه

زاده مسعود افندینك تنسیبیله بوینی یاره‌لی محمد پاشا نام پیر علیل مسند صدارتله کامبین اولدی .

آنجق بو پیر کندیسنك سبب دولتی اولان خواجه‌زاده‌یی قتل وتدمیر ووندیك دونناسی آطه‌لر دکزنده دونمای همایونی مغلوب ایدرك بوزجه آطه‌سنی و سمندرك آطه‌لرینی ضبط وبوغازی سد ایتدیکی حالده استانبول سورینی تلوین کبی معتوهانه اجراآتدن بشقه بر ایش کوره‌مامش ایدی . نهایت معمار قاسم آغا ایله بعض خیرخواهك اخطاراتیله کوپریلی محمد پاشا یتمش بش یاشنده اولدیغی حالده حامل مهر صدارت ومتعهد اصلاح امور دولت اولدی .

کوپریلیلر اداره‌سی ــ محمد پاشا بردم مسعود ومبارکده مهری آلدقدن صکره اولا فساد داخلی‌یی دفع ورفعه حصر وجودایله قاضی زاده‌لیلرك تربیه‌سنده شدت کوستروب مسببلرینی نفی واجلا وکندی علیهنده سپاهی کروهنك ترتیب ایتدکاری کانون فسادی حسن تدبیریله اطفا ایلدی .

ونه‌دیك دونناسنك انهزامیله بوغازك فتح وکشادی ــ بوندن اقدم وندیك دونناسی بوزجه آطه ایله لمنی‌یی ضبط وچناق قلعه بوغازینی سد وبند ایتدیکندن درسعادت اهالیسی درلو درلو اوهام وخیالاته تبعیتله دوچار وسوسه‌اولمقده ایدی . صدر غیرتشعار داخلی آسایشی اعاده‌یه موفق اولدقدن صکره دونمای همایون لوازمنی تهیه و اکمال و درونته بر قاچ بیك

یکیچری قویوب طوپال محمد پاشا قومانداسیله بوغاز حصاره ارسال ایلدیکی کبی کندیسی دخی سنجاغ شریفی مستصحباً سردار اکرملك مأموریتیله کلیبولی‌یه عزیمت ایلدی .

دونمامز بوغازدن چیقار چیقماز دشمن کمیلریله غوغایه طوتشوب غلبه وظفر دشمن طرفنده جلوه‌کر اولمغه یوز طوتدیغی حالده قره محمد نامنده‌کی برطوپجینك آتدیغی برکله دشمنك امیرال کمیسنه تصادفله مذکور کمی‌یی غرق واحراق ایتمسی اعدانك بوزجه آطه‌یی ترك ایله لمنی‌یه فرارینه سبب اولمشدر .

محمد پاشا بوارسلان یورکلی طوپجی‌یی تلطیف وجبانت کوسترنلری عبرةً للسائرین مجازات شدیده‌یه دوچار ایتدکدن صکره بوزجه آطه‌یی ومؤخراً لمنی‌یی دخی بالاسترداد بوغازی ایادیٔ دشمندن تخلیص ایلدی .

محمد پاشا مظفراً پای تخته عودتده فوق العاده مظهر اکرام ونائل احترام اولمشدر .

اردل سفری — اردل قرالی راقوچی یوکره عزل اولنان مملکتین ویووده‌لرینی حمایه‌یه قالقیشدیغندن تاتار خان ایکی یوز بیك سواری ایله اردله مأمور بیورلدیغی کبی بالذات کوپریلی محمد پاشا دخی اول سمته عزیمتله یاقوه قلعه‌سنی واردل بلغرادی دنیلان و سنبورغی تسخیر و راقوچی ایله معیتنی تشکیل ایله اوغراشمقده ایکن آناطولیده آبازه حسن غائله‌سی ظهور ایتمکله

« آقوش بارچاى» اردل قرالى نصب وتعيين وطمشوار وبودين بكاربكيلرينه نظارتى تنبيه ايله عودت ايلدى (١٠٦٨) .

آبازه حسن وقعه‌سى — عادى بر سپاهى اولديغى حالده خيدر اوغانى صدارت وكالتى كبى بر خدمت عظيمه‌يه موفق اولديغى ايچون مكافاةً تركمن آغالغى كبى بر مأموريته نصب اولنان آبازه حسن آغا بر آرالق ابشير ايله برلكده بولنمغله ابشيرك صدارتندن صكره آناطوليده كسب اشتهار ايله ابشيرك جمعيتنه سردار اولمش ايدى .

مرقوم حسن برمدت صكره حلبه والى اولديغى حالده كوپريلينك صدارتنده مشار اليهك اجرا آت شديده‌سى ايشنه كلمديكندن طريق عصيانه سالك واردل سفرينه مأموراولديغندن آچيقدن آچيغه عصيانى ميدانه چيقاروب عادتا كوپريلينك اعدامنى مطالبه‌يه قدر جرأتياب اولمش ايدى .

آبازه حسن جمعيتى يوماً فيوماً تزييد وقوجه وزيرك خوف سياستندن فرار ايدنلر ايله امرادن اون بش قدر وزير التحاقيله عونه‌سنى تكثير ايتدكدن صكره قدمه قدمه بروسه اوزرينه يوريمكه باشلامش ايدى .

بو وقعهٔ هائله اركان دولتى خيلى دوشوندرمش وعادتا كوپريلينك فداسى ايله عصيانك اطفاسى چاره‌لرينه باقيلمسى صداقت صورتنده جانب سلطنته اخطار وتوصيه قلنمقده بولنمش ايسه‌ده شهريار عدالتشعار حضرتلرى بويله بر ناخلقلك سوزيله

بو بنده‌ٔ صادقی فدا ایده‌میه‌جکلرینی قطعیاً بیان وافاده ایله اشقیانك تشکیلنه تشبث ایدرك مرتضی پاشا سرعسكر وصاغری كنعان پاشا بروسه محافظی نصب اولندی.

اوردل سفریله مشغول بولنان صدر اعظم كوپریلی محمد پاشا دخی سریعاً نزد همایونه عودتله پای تخت یقینلرینه قدر ایلرولمش بولنان زمرهٔ سپاهی اعمال سیف وسنان وصرف دسائس ایله مغلوب ونزد اشقیاده بولنان سپاه وصاریجه وسكبانلری اردوی همایونه جلب ایدرك فرقهٔ عصاتی كرفتار ضعف وخذلات ایلدی.

آبازه حسن پاشا آرتق طریق مقاومتك مسدود اولدیغنی آكلامغله حلبده مرتضی پاشایه دخالت ایدرك مرقوم ایله امراسی منظرهٔ شمشیر مرتضادن امرار اولنمشدر.

افلاق سفری وبكرشك بنا وتأسیسی — كچن سنه‌لرده طرف دولتدن افلاق بكی نصب وتعیین قلنان پرنس میخنه راقوجی اوغلنه تبعیتله حكومت سنیه‌یه قارشو عصیان بایراغنی آچمش اولمغله قپودان كوسه علی پاشا افلاقه سردار نصب وتعیین اولنه‌رق كرك راقوجی اوغلنی وكرك میخنه‌یی تدمیر وافلاقك دارالحكومتی اولان ترغویشته‌یی هدم وتخریب ایله بكرش بلده‌سنی بنا ایلدی.

بو مسئله مناسبتیله مجارستان سرحداتی منازعاتدن خالی

قالمدیغندن مشار الیه علی پاشا واراث قلعه‌سنی تسخیر واردل بکزاده‌لرندن میخال بکی اردل قرالی نصب ایتمشدر.

تاتار خانک روسیه‌لویه غلبات عظیمه‌سی — قریم خانی محمد کرای خان روسیه‌لونك زاپوروغ قزاقلرینه مداخلاتی اوزرینه روسیه دیارینه سفر ایدوب قونوطوپ محاربه‌سنده جسیم بر مسقواردوسنی پریشان واطرافه صالدیردیغی آقنجیلر واسطه‌سیله روسیه دیارندن آثار عمرانی محو وبی‌نشان ایتمشدر.

بو سفر عظیمده روسیه‌لودن ۱۲۰،۰۰۰ نفر مقتول و ۵۰،۰۰۰ نفر اسیر اولدیغی مرویدر.

ارتحال کوپریلی وزیر — وزیر مشارالیه مقام صدارته کلدیکی زمان یتمش یاشنده بر پیر اولوب کیجه کوندوز دولتك اصلاحی اوغورنده چالیشوب چبالامق نتیجه‌سندن اوله‌رق قوای بدنیه‌سنه ضعف طاری وبوجهتله اسیر بستر بیماری اولمغله ۱۰۷۲ سنه‌سی ربیع الاولنك آلتنجی بازار کیجه‌سی ارتحال دار بقا ایلدی.

صدر مشارالیه صوقوللیدن صکره مقام صدارتی احراز ایلیان وزرای عثمانیه ایچنده شدت سیاست و حسن خدمت ایله معروف اولنلرك برنجیسی اولوب زمام ادارهٔ دولتی ید کفایتنه آلدیغی زمان ایله ارتحالی بیننده کذران ایدن ایام مقایسه اولندقده دولت وملتنه ایتدیکی خدمت آکلاشیلور.

فاضل احمد پاشانك صدارتی — مرحوم محمد پاشا حال احتضارنده صدارتك یکرمی یدی یاشنده رکاب همایون قائممقامی

اولان اوغلنه تفویضنی توصیه ایتمش و توصیه‌سی سلطان محمد خان طرفندن دخی قبول اولنه‌رق مهر همایون کوپریلی زاده فاضل احمد پاشایه ویرلمش ایدی .

مشارالیه هر خصوصده پدرینه فائق و مقام صدارته هر وجهله لایق بر ذات اولدیغی اون بش سنه سورن ایام صدارتنده ابراز ایلدیکی خدمات فوق‌العاده‌سیله آکلاشیلمش اولدیغندن قوجه کوپریلینك اوغلی حقنده‌کی وصایاسنك مصیب اولدیغنه قناعت عامه حاصل اولمشدر .

آوستریا سفری — اوته‌دنبری نمچه‌لونك اردل امورینه مداخلاتی و طرف سلطنت سنیه‌دن منصوب آپاقی میخالی طانیمایوب کمیانوش نامنده زادکاندن بریسنی اردله قرال نصب ایتمسی اوزرینه سردار کوسه علی پاشا مأمور اوله‌رق کمیانوشی اعدام و آوستریا عسکرینی کرفتار انهزام ایلمش ایدی .

حالبوکه آوستریا عسکری بسبتون اردلدن چیقمایوب نمچه ایلچیسی بوبابده آیاق سوریمکده و طرف دولتدن آوستریالونك اردلدن خروجی ورزینواد حصارینك هدمی تکلیف اولندقجه اعذار واهیه ایله وقت کچیرمکده ایدوکندن صدر جدید ١٠٧٣ سنه‌سی آوستریایه اعلان حرب ایلدی . یوز یکرمی بیك کشیلك براردوی جسیم ویوز بیك تاتار سواریسی و یکرمی بیك قدر قزاق عسکرلری آوستریا ممالکنه طوغری یاییلمغه باشلادقده آوستریا ایمپراطوری لئوپولدك عقلی باشندن کیدوب طلب صلح

ومسالمت ایچون ایلچیلر کوندرمش ایسه‌ده صدر عالی وقار آوستریا سفراسنه التفات ایتمیوب تزیید مطالبات ایلدی وسلطان سلیمان قانونی عصرنده ویریلن ٣٠ بیك آلتون ویرکونك کالاول اعطاسنی اورته‌یه سوردی .

فاضل احمد پاشانك بویله تکالیف جدیده‌دن مرادی شانلی بر مظفریته نائل اولمق آرزوسی اولمغله طوغریجه اویوار قلعه‌سنی محاصره وضبط ایله مشهور نمچه جنرالی مونته‌قوقولی‌یی فراره مجبور ایتمش وسیلزیا ومورا‌ویا ایالتلرینی تاتار سواریلرینه چیکنتمش ایدی .

قانونی زماننده‌ن بری عثمانلی قلجنك قورقوسی هنوز قلوب اعدادن زائل اولمقده بولدیغی بر صره‌ده بویله فوق المأمول بر ترك اردوسنك اوروپانك کوبکنده دهشت انداز اولمسی متعصبین نصارایی تهییجه کتورمش وعثمانلویه قارشو اسباب مقاومت تحریسی چاره‌لرینه باقیلمسی اوراق مطبوعاتده والسنه واعظانده شدتله دوران ایتمکه باشلامش ایدی .

صدر صلابتکتر سکسان بیك قدر اسرا اخذ ایلدکدن صکره موسم شتانك حلولنه مبنی قیشلامق اوزره بلغراده عودت ومعیتنده بولنان اردل قرالی ایله مملکتین بکلرینه اعطای رخصت ایلدی . آنجق عسکرمز قیشلاقلرده ایکن جنرال زریتی قنیژه‌یی حصر وتضییق ایله اوغراشمقده اولدیغی سمع سردار اکرمه واصل اولدقده شدت شتایه باقمیه‌رق قنیژه‌یه

طوغری حرکتله زرینوار قلعه‌سنی بعد الضبط هدم وتخریب ورزینی‌یی فراره مجبور ایلدی .

بونك اوزرینه نمچه قرالی برنجی لئوپولد استدعای مسالمت ایچون ایلچیلر کوندروب طلب ایدیلان سنوی ۳۰ بیك آلتون ویرکو یرینه بر دفعه‌لق اولمق اوزره ایکی یوز بیك غروش اعطاسنی تعهد ایلدی .

صدر اعظم تعطیل مخاصمات ایتمیوب راآب چاینی بالمرور سن غوتار قریه‌سی جوارنده دشمن ایله محاربه‌یه طوتشمش ایسه‌ده نهرك طغیانی حسبیله مظهر غلبه اوله‌میوب اوز بیك قدر عسکرمز بو غوغاده شهید دوشمشدر .

هر نه حال ایسه بو اثناده واسوار قصبه‌سنده اوستریالو اردل امورینه مداخله ایتمامك و ۲۰۰۰۰۰ غروش ویرمك ومیخال بکی اردل قرالی طانیمق و ایوار و نویغراد قلاعی طرف دولتده قالمق اوزره نمچه‌لو ایله عقد مصالحه اولندی « ۱۰۷۵ » .

قندیه‌نك فتحی — یکرمی سنه‌یی متجاوز بر زماندنبری کرید آطه‌سنده شورش وغوغا اکسیك اولمیوب آطه‌نك قندیه‌دن عسکری محلی کاملاً قبضهٔ تسخیر عثمانیانه کچمش وآنجق قندیه‌نك متانتی ودائمی صورتده بحراً دول نصارادن امداد ومعاونتك آرقه‌سی کسیله‌مامسی سببیله ضبط و تسخیری اوزانوب کتمش ایدی .

اردل و بعچه ایشلری تسویه ایدلدکدن صکره صدر اعظم ۱۰۷۷ سنه‌سی سنجاغ شریفی حاملاً کرید جزیره‌سنه عزیمت وخانیه‌یی برمستحکم اردوکاه حالنه افراغ ایله قندیه محاصره‌سنی تشدید ونقاط لازمه‌یه محاصره طوپلری وضع ایله قلعه‌یی دوکمکه باشلادی .

بو آرالق قپودان قپلان مصطفی پاشا قومانداسیله دونمای همایون دخی ارزاق و مهمات کثیره‌یی حاملاً ورود ایتمکله قلوب عساکره برانبساط تام کلمش ایدی .

نهایت اوچ سنه قدر براً بحراً قندیه محاصره‌سی تشدید اولنه‌رق ۱۰۸۰ سنه‌سی جماذی الاولاسنك برنجی کونی محافظی اولان جنرال مور وزنی قلعه‌یی تسلیمه مجبور اولمشدر .

قندیه‌نك تسخیریله یکرمی بش سنه سورن ویوز بیکی متجاوز جنکاورك وبونجه مهماتك تلفنه بادی اولان کرید آطه‌سی کاملاً ایادئ عثمانیه‌یه انتقال ایلدی .

لهستانیه سفری — صاری قامش قزاقلریله ژاپوروغ قزاقلری میانه‌سنده متحدث اولان مباینت اوزرینه صاری قامش قزاقلری دولت علیه‌یه وژاپوروغ قزاقلری روسیه‌یه تمایل ایتمش ایدی .

بونك اوزرینه صاری قامش قزاقلری حطمانی اولان دور وشنقویه سنجاق بکلکی پایه‌سیله اوقرانیا ایالتی توجیه

وعلی‌الاصول طوغ وطبوز وعلم ارسالیله تابعیت وامارتی قبول وتصدیق قلندی .

اوقرانیا ایالتی لهستان ملحقاتندن قیاس اولنه‌کلدیکندن لهلولنك طورمیوب قزاق ممالکنه تجاوز ایتمکله ١٠٨٣ لهستانه اعلان حربه قرار ویرلدی .

موکب پادشاهی ایساقجیدن طونه‌یی بالمرور لهستانك اك متین قلاعندن بری اولان قامینچه‌یی صلحاً فتح وتسخیر ایتدکدن صکره پودولیا ایالتنه داخل اولان لمبرغ ولوبلان بلده‌لری ابله اطراف وجوانبی یغما وتخریب ایدیله‌رك خوف قهر پادشاهی قلوب دشمنده کرکی کبی رونما اولمغله لهلو استدعای صلح وصلاحه مجبور اولمش وبوجهتله شرائط معلومه وجهله بوجاش موقعنده تجدید مسالمت اولنمشدر .

بو عهد نامه موجبنجه بودولیا ایالتی دولت‌علیه‌یه واوقرانیا قزاقلره ترك اولنه‌جق وله قرالی سنوی در دولته یکرمی ایکی بیك آلتون ویرکوی مقطوع اعطا ایلیه‌جکدی .

آنجق بوجاش عهد نامه‌سی قرال میشلدن صکره مقام حکومته کچن ژان صوبیسکی طرفندن قبول اولنمامغله بر خیلی مدت دها امتداد کارزاردن صکره ویرکو ماده‌سنك تعدیلنه قرار ویرلمشدر .

کوپریلی زاده فاضل احمد پاشانك ارتحالی — صدرمشارالیه اون بش سنه قدر بلا فاصله مسند صدارتده بولنوب دولته

یکی بردور ترقی کشاد ایتدکدن صکره ۱۰۸۷ سنه‌سی مألوف اولدیغی کثرت عرقدن تحصل ایدن امراض ملتهبه ومزمنه‌دن طولایی هنوز قرق ایکی یاشنده ایکن جسر ارکنه جوارنده مرتحل دار آخرت اولمشدر . «رحمة الله علیه»

مشار الیه پدری درجه‌سنده شدت سیاستی اعتیاد ایتمدیکی حالده پدرندن زیاده ابراز حسن خدمته موفق اولمشدر .

اکر سنی مساعد اولسه ایدی دولتك شان وشکوه وسطوتنی سلطان سلیمان قانونی زمانی درجه‌سنه اعلا ایده‌جکی مأمول ایدی .

چهرین سفری — وقتیله جانب سلطنت سنیه‌یه دخالت ایدن صاری قامش قزاقلری حطانی دوزشتقو بوکره عثمانلو اداره‌سندن فك ارتباط ایله روسیه‌یه تمایل ایتمش وقزاقلرك دارالحکومتی اولان چهرین قلعه‌سنی روسیه چارینه تسلیم ایلمش واوزرلرینه مأمور اولان سلیم کرای ایله شیطان ابراهیم پاشایی بوزمش ایدوکندن شهریار ظفر شعار حضرتلری بالذات روسیه سفری ایچون یوله چیقدیلر . اردوی همایون طونه نهری ساحلنه مواصلت ایلدکده کندیلری سلستره‌ده توقف ایله صدر اعظم کوپریلی فاملیاسندن مرزیفونی قره مصطفی پاشایی سردار نصب وتعیین ایدرك چهرین اوزرینه ارسال بیوردیلر . مصطفی پاشا چهرین قلعه‌سنی ضبط ومحافظه‌سی کوچ اولمغله تخریب ایله سلستره‌یه عودت ایلدی « ۱۰۹۰ » .

ایرتسی سنه ینه حربه دوام اولنمق مصمم اولدیغی حالده روسیه چارینك رجای صلح ایچون ایلچیلری ورود ایتمکله عقد معاهده‌یه قرار ویرلمشدر .

ویانه محاصره‌سی — آوستریالیلرك مجارستان امورنجه ارائه ایتمکده اولدقلری یولسزلقلردن طولانی مجار بکزاده‌لرندن واصحاب املاکدن توکلی امره آوستریا ایمپراطوری برنجی لئوپولد علیهنه قیام وطرف دولت علیه‌یه مخصوص آدملر کوندررك معاونت وصحابت استرحام ایلمش ایدی .

بوماده خریص شان وشهرت اولان صدراعظمك فکرینه موافق کلدیکندن و ذاتاً واسوار معاهده‌سی قریب الانقضاء ایدوکندن همان اوستریایه اعلان حرب اولندی « ١٠٩٢ » .

بو سفره بودین والیسی ابراهیم پاشا سردار نصب وتعیین ومعیتنه اردل قرالی آپافی میخال بکله توکلی امره دخی ترفیق قلنمشدر .

صدر اعظم لواء شریفی مستصحباً بلغرادن طونه‌یی کچوب مجارستانه واصل و پرنس توکلی‌یی اورته مجار قرالی نصب ایتدکدن صکره بودین والیسی ابراهیم پاشانك خلاف رأیی اوله‌رق ویانه‌یی تحت محاصره‌یه آلدی .

ویانه شهری آلتمش کون قدر تحت محاصره‌ده بولنوب بو مدت ظرفنده اجرا اولنان عملیات تضییقیه ایله سورك متعدد محللرنده کدیکلر کشاد اولنمش وعسکرك شوق وغیرتی صوك

درجه‌ده اولمغله منتظم بر يوريش اجراسيله ضبط وتسخير اولمسنى مأمول قوى بولنمش ايكن محضا صدر اعظمك طمع خامى ملابسه‌سيله هجوم اجرا ايتدرميوب استيماناً فتحنى بكلمسى اطرافدن عساكر امداديه‌نك ورودينه وقت براقمش وبو آرالقده ژان صوبيسكى عساكر كليه ايله بغتةً كلوب اردويى باصه‌رق عسكرمزى بر مغلوبت فاحشه‌يه كرفتار ايتمش ايدى .

صدر اعظم طمع خامنك جزاسى اوله‌رق اعدام اولنمش ايسه‌ده عسكرمز مجارستانده دكيش طوتديره‌ميوب استرغون جكردلن قلاعى متعاقباً يد اعدايه كرفتار وسكز اون بيك كشينك شهادتى قلوب اصدقاىى داغدار ايلدى .

ويانه انهزامندن صكره پاپا ونديك لهستان واوستريا روسيه مالطه حكومتلرى دولت عليه عليهنه بر اتحاد مقدس ترتيب ايدرك هر جهتدن اردولرينى ممالك عثمانيه‌يه صالدرمغه باشلامشلردر .

آوستريالیلر بودين پشته واردلى جهت جهت استيلا ايله عسكرمزى طونه‌نك برى يقه‌سنه كچمكه موافق اولديغى كبى ونديك جنرالى مورزيس جزائر سبعه‌يى استيلا ايتدكدن صكره موره‌يه عسكر سوق ايله جزيره‌يى باشدن باشه استيلا ايلدى .

روسيه دولتى قريم خانلريله اوغراشوب ژان صوبيه‌سكى قامينچه قلعه‌سنى ضبطه چاليشمقده وبلغرادده بولنان اردوى همايونده يكيچريلرك اطاعتسزلكى دخى طرف طرف كوريلان

سلطان سليمان خان ثانى

حضرتلرى

هزائم متتابعه‌يه منضم اولمقده ايكن سلطان محمد خان رابع حضرتلرى ترك مشغلهٔ سلطنت ايله اختيار كنج عزلت ايلدى ۱۰۹۹ ه.

پادشاه مشاراليه بش سنه قدر دها معمر اوله‌رق ۱۱۰٤ تاريخنده ارتحال دارنعيم بيورديلر.

درسعادتده يكى جامع جوارنده‌كى تربهٔ مدفوندرلر.

﴿ سلطان سليمان ثانى دورى ﴾

سلطان سليمان ايدلرك صارپه صارديغى بر صره‌ده جالس سرير عثمانى اولمش ايدى.

مدافعهٔ اعدا ايچون سرحدده بولنان اردوى همايونده فتنه ظهور ايتمكله صدراعظم سياوش پاشا طوائف عسكريه‌يى پشنه طاقوب درسعادته كتورورك سرحدى دشمنه آچيق براقمش اولمغله اعدا قدم قدم ايلروله‌مكه باشلديغى كبى درسعادتده يكچريلر زوربالغى ايله آلوب ركاب همايون قائممقامى فاضل مصطفى پاشايى تبعيد وشيخ الاسلام دباغ زاده‌يى نفى وتغريب وصدراعظمى اعدام ايله سرعسكرلكى يكن فاضل مصطفى پاشا نامنده‌كى برجلالى‌يه توجيه ايتدرديلر.

پاى تختك حالى بوكشمكشده ايكن آوستريا عسكرى بلغرادى آلوب نيش سمنده اسكوب وشهر كوينى چيكنيه‌رك صوفيه‌يه

طوغری ایلرولمکه باشلادیغی کبی وندیك اردولری آتنه‌یی وبوسنه‌نك غرب شمالیسنده کائن مواقعی بازدهٔ جنول استیلا ایلدی .

نهایت ارکان دولت سرکرده بروزیر صاحب تدبیرك بولنمسی بودردك چارهٔ یکانه‌سی اولدیغنه ادرنه‌ده عقد اولنان بر مجلس عمومیده قرار ویرمکله کوپریلی فاملیاسنك خدمات صادقانه و مدبرانه‌سی یاد و تخطر اولنه‌رق فاضل مصطفی پاشا مقام صدارته اقعاد اولندی.

فاضل مصطفی پاشا که فاضل احمد پاشانك فرزندارجمندیدر. امور اداره‌یی ید اقتدارینه آلدیغی دقیقه‌دن اعتباراً طوائف عسکریه‌نك تنسیقنی اجرا وسفر مناسبتینه رعایا وبرایا اوزرینه مطروح اولان متعدد تکالیف امیریه‌نك تخفیفنه اعتنا ایله مصالح دولتی محور لایقنده جریان ایتمك اساسلرینی تهیه ایلدکدن صکره مقابلهٔ اعدایه عزیمت ایلدی.

طونه‌یی بوطرفه کچوب صوفیه‌یه قدر کلمش اولان نمچه‌لولردن شارکوی نیش ویدین بلغراد قلعه‌لرینی استرداد ایله اعدایی طونه‌دن اوبرطرفه طرد وندیکلولردن اولونیه‌یی اخذ ایلدی.

قریم خانی روسیه‌نك جسیم براردوسنی اورقپو برزخنده مغلوبیت فاحشه‌یه کرفتار و حاصلی اعدایی طرف طرف هزائم متعاقبه‌یه دوچار ایلمکله قلوب امته کشایش کلمکه باشلادیغی

سلطان احمد خان ثانی

حضرتلری

شناده سلطان سليمان حضرتلرى مرتحل دار آخرت اولمشدر
١١٠٢).

شهريار مغفور ذاتاً مريض دغدغه‌دن مجتنب مطالعهٔ كتب
راقليسى بر ذات نادر الوجود اولوب سلطنتى الحاح عامه اوزره
بول ايتمشدى.

جسد عاليسى و همنامى قانونى سلطان سليمان تربه‌سنده
مدفوندر.

﴿ سلطان احمد خان ثانى دورى ﴾

فاضل مصطفى پاشانك شهادتى — فاضل پاشا قبل الجلوس
درنه‌دن حركتله بلغرادن رفون ياقه‌سنه عسكرى گچيردكده
ارادينده كلكده بولنان جسيم بر نمچه اردوسيله صلانقمن
حراسنده حربه طوتوشوب وهلهٔ اولاده غلبه و ظفر عثمانلو
طرفنده جلوه‌گر اولمق استعدادى گورنمش ايسه‌ده صدراعظمك
شهادتى غلبه‌يى طرف دشمنه چويرمش اولمغله عثمانلى اردوسى
بلغراده رجعت ايلدى (١١٠٢).

١١٠٦ سنه‌سى شهريار زمان احمد خان ٣ سنه سلطنتدن
صكره عازمهٔ سوى جنان اولديلر.

﴿ سلطان مصطفی خان ثانی دوری ﴾

استرداد ساقز — جلوس همایونلرینك اون بشنجی کونی قپودان دریا عموجه زاده حسین پاشا ایله امرای بحریه‌دن مزو مورطه (میسو مورطو) واسطه‌سیله ساقز اطه‌سنك ید اعدادن استردادی خبری ورود ایتمکله پادشاه نوجاهك یاوری بخت وطالعلرینه فال خیر عد اولندی.

بدایت جلوسلرنده پادشاه غزا معتاد بالذات سفر همایونه کیده‌جکلرینی خط همایونلرنده اظهار بیورمش اولدقلری وجهله اوچ کره امر مثوبات غزایی ادا و اجداد عظاملری آیینی اجرا وایفا بیورمشلردر.

برنجی سفر همایونه — ١١٠٧ سنه‌سی شهریار غزا شعار حضرتلری عظیم براردو ایله طونه نهرندن پانچوه جهتنه مرور ایله طمشوار صحراسنده اردو قورمش ولیپوه قلعه‌سنی ضبط وتسخیر ایتدکدن صکره لاغوس محاربهٔ مشهوره‌سنده باش قوماندان جنرال وترانی اتلاف ایله مظفراً پای تخت سنیه‌یه عودت بیورمشدر.

ایکنجی سفر همایونه — لاغوس مظفریتندن بر سنه صکره آوستریا عساکری طمشواری محاصره ایلمش اولملغله پادشاه حضرتلری ایکنجی سفر همایونلرینی اجرا ایلمك اوزره شمشیر نصرتی میان غیرتلرینه تقلید ایله اول سمته عازم ودشمنه برسلهٔ تأدیب اوردقدنصکره ادرنه تختکاهنه عودت بیوردیلر ١١٠٨ه.

سلطان مصطفی خان ثانی

حضرتلری

بوسنه ايچنده دولتك غرباً مشاغل حربيه‌سندن ناشى بحرسياه جهتى محافظه‌دن خالى بولمغله آزاق قلعه‌سنى دسترس ايلدى .

اوچنجى سفر همايون — اوچنجى سفره دخى بلغراد محافظى عموجه زاده حسين پاشانك اخطارات حكيمانه‌سنه رغماً ينه طمشوار جهتنه عزيمت بيورلدى .

حسين پاشا ايله صدر اعظم الماس پاشا واراديه جهتنه كيدلمكى تنسيب ايتمشلر ايدى .

موكب همايون ينه پانچووه‌ده طونه‌يى كچوب تائيس چايى بوينجه يوريه‌رك زنتايه مواصلت ايله كوپرى قورمغه مباشرت ايلدكده عسكرمزك حركاتى ترصد ايدن آوستريا قوماندانى پرنس اورتن برباصقين مانوره‌سيله اردوى همايونى ايكى‌يه بولمش وبو جهتله صدر اعظم الماس پاشا ايله برچوق نامدار پاشالرك واون بشبيك قدر عسكرك شهادتنه سبب اولمش ايدى «١١٠٩» .

بو انهزام اوزرينه صدارت عموجه‌زاده‌يه توديع قلندى .

قارلوفچه معاهده‌سى — اون آلتى سنه‌دنبرى دولت عليه درت دولت قوى الشكيمه ايله مشغول حرب و وغا اولمغله كوپريلى فاضل مصطفى پاشانك صدارتنه قدر ملكاً ضايعات كليه‌يه اوغرامش اولديغى حالده مصطفى پاشانك صدارتنده استرداد ضياع استعدادلرى بلورمش و طرف طرف دشمن مستولى طرد ودفع ايديله‌رك شاهد موفقيت يوز كوسترمش

اولدیغی کبی بویله اون آلتی سنه‌دنبری امتداد ایدن مشاغل سفریه اتفاق‌مقدس ارکانی اوصاندیروب بیقدیرمش اولدیغندن صلح ومسالمته میلان طرف اعداده نمایان اولمغه باشلامش ایدی.

دولت علیه ایسه بویله اوزایوب کیتمکده بولنان مشغلهٔ حربیه‌دن معناً و مادةً متضرر اولوب سلطان مصطفی خان ضایعات تضمین ایدلمدکجه عقد مصالحه طرفنه یناشمامق فکرنده ایدیسه‌ده عموجه‌زاده اصلاحاته وقت قزانمق ایچون عقد صلحک لزوم و وجوبنی دلائل مقنعه ایله اثبات و بویله هر جهتدن صلحه تمایل اولنمق کبی بر فرصتدن استفاده‌ده اصرار و ثبات ایتدیکندن انکلتره و فلمنک دولتلرینک توسطی ایله قارلوفجه قصبه‌سنده عقد صلحه قرار ویرلدی.

یدی دولتک مرخصلری قصبهٔ مزبوره‌ده اجتماع ایدرک ١١١٠ سنه‌سی رجبنک یکرمی آلتنجی کونی معاهده امضا اولندی.

بو معاهده موجبنجه آوستریا ایله یکرمی بش سنه متارکه ایدیله‌رک طمشوار ایالتی دولت علیه‌ده قاله‌جق واردک ایله مجارستاندن آوستریا طرفندن ضبط اولنان یرلر آوستریالویه ترک اولنه‌جق ایدی.

لهستان ایله دخی یکرمی بش سنه متارکه اولنوب اوقرانیا و پودرلیا ایالتلری وقامنچه قلعه‌سی لهلویه اعاده اولنوب قریم خانلرینه ویره‌کلدیکی ویرکو عفو اولندی.

وندیکلولر موره ایله ایا ماوری اطه‌سنی ودالماچیادن ایکی اسکله‌یی محافظه ایتدیلر .

روسیه دولتنه کلنجه مرخصنك مأذونیتی واسع اولمدیغندن آزاق قلعه‌سنی محافظه ایله اوچ سنه‌لك بر متارکه‌یه قرار ویرلدی .

قارلوفچه معاهده‌سی دولتمزه غیر نافع اولان معاهداتدن بریسی اولوب عثمانلو قلنجنك قورقوسی بو معاهده‌دن صکره آوروپالیلرك یورکندن ازاله اولنمش ایدی .

عموجه زاده حسین پاشا حربك آثار مضره‌سنی امحا ودولتك منابع ثروتی احیا ایله اوغراشمقده ایکن شیخ الاسلام خواجهٔ سلطانی ارضرومی فیض الله افندی ایله آرالرنده کرکینلك پیدا اولمغله اشتداد مرضی بهانه ایدرك استعفا ایلدی .

پاشای مشار الیه بعد الاستعفا اون یدی کون صکره چفتلکنده وفات ایتمشدر .

عموجه زاده‌نك ارتحالندن برسنه صکره فیض الله افندی یوزندن ظهور ایدن وادرنه وقعه‌سی نامیله کتب تواریخده محکی بولنان وقعهٔ هائله سلطان مصطفی خانك اختیار کوشهٔ عزلت اولمسیله ختام بولمشدر « ١١١٥ » .

﴿ سلطان احمد خان ثالث دوری ﴾

پروت مظفریتی — ادرنه وقعه‌سی برطرف اولدقدنصکره مقامات علیه‌یه ارتقا ایتمش اولان بر طاقم دربدرلرك ازاله و متغلبه‌نك امحاسیله اوغراشیلوب سکز سنه‌یه قدر آنجق وقعه‌نك تولید ایلدیکی نتایج مضره‌نك الغاسنه موفق اولنه‌بیلمشدر .

تیمور باش لقبیله شهرتگیر اولان اسوج حکمداری اون ایکنجی شارل ایله روسیه چاری دلی پترو بیننده محاربات متوالیه وقوعبولدیغندن تیمور باش ناردا محاربه‌سنی قزانمش ولهستانه کندی آدملرندن برینی قرال نصب ایلیه‌رك اوقرانیاده مشتانشین اولمش ایدی .

تیمور باش اله آوجه صیغماز جنکاورلردن بری اولمغله دلی پترونك پشنی براقیوب پولتاواده تکرار حربه طوتشدیسه‌ده بوکره غلبه وظفر روسلره مساعد اولدیغندن تیمور باش ممالك محروسه‌یه دخالت ایله بندرده اقامته یوسف پاشا واسطه‌سیله استحصال رخصت ایلدی « ۱۱۲۱ » .

پترونك مغایر عهود اوله‌رق خیلی زماندنبری بحر سیاه سواحلنده قلاع واستحکامات بنا وانشاسیله دولت علیه علیهنده خیرلی برنیتده بولنمدیغی معلوم ایکن بوکره تیمور باشی تعقیب ایتمك اوزره روس سواریلرینك حدود خاقانی‌یه تجاوز ایتملرینه

غازی سلطان احمد خان ثالث

حضرتلری

ض عهد نظریله باقیله‌رق روسیه‌یه ١١٢٢ ده اعلان حرب
لنمشدر .

سردار بالطه‌جی محمد پاشانك قوماندا‌سنده اولان یوز بیك
مانلی عسکری پترویی پروز نهری بطاقلقلرندن برینده احاطه
دوب چارك آسایمدن غیری چاره‌سی قالمدیغندن طالعنك
اعده‌سی وزوجه‌سی قترینه‌نك ایشکذارانی ثمره‌سیله بالطه‌جی
مد پاشا ایله عقد مصالحه‌یه موفق اوله‌رق یقانی قورتاره‌بیلدی
١١٢٣ » .

پترونك مجبوراً قبول ایتدیکی معاهده دولتك منافعنه موافق
سه‌ده بعد الخلاص چار احکام عهدنامه‌یی تماماً ایفا ایتمدیکنه
طراً بالطه‌جینك بیوك برفرصتی قاچردیغنه تأسف ایتمامك الدن
ز .

بیچاره محمد پاشا بو ماده‌دن طولایی بالآخره کوزدن
وشمش وسبب نفی وتغریبی بو کیفیت اولمشدر .

تیمور باش برقاچ سنه‌لر بندرده ودیمتوقه‌ده اقامتله روسیه ایله
کرار آغاز حرب وجداله چالیشمش وبو بابده دیوان همایونی
یعد ولایحصا مکتوبلرله تصدیع ایلمش ایسه‌ده مقصدینه
وفق اوله‌میوب وبو آرالق پترو پروت معاهده‌سنك اجرای
حکامنه راضی اوله‌رق اولوجهله سنورلر کسلمکه باشلامغله
١١٢ تاریخنده طرف شاهانه‌دن مع زیادة یول خرجانی
عطاسیله اردل طریقیله مملکتنه عزیمت ایلدی .

وندیك محاربه‌سی — مقام صدارتده بولنان داماد علی پاشا حریص شهرت وشان بر وزیر اولمغله مقام صدارته کلنلری استرقاب ایله هر برینی بر صورتده انداختهٔ کوشه نسیان ایتدیکندن کندیسی ۱۱۲۵ده مسند صدارته اعتلا ایلمش ایدی. صدر مشار الیه اوقور یازار طاقمدن وعلویت افکار اصحابندن ترقی پرور بر ذات اولدیغندن داخلاً ملکجه لزوم کوریلان اصلاحاتی اجرادن صکره قارلوفچه معاهده‌سنك اعدایه بخش ایتدیکی فوائدك استردادینه نصب نظر همت ایلمش وکچنده روسیه‌لودن پروت مظفریتی بوحتی اسقاط ایتمکله صره وندیك جمهوریتنه کلمش ایدی.

بناءً علیه بوسنه سرحددندن وندیك تجاوزی وقره طاغ رعایاسنی تشویق وافسادی بهانه طوتیله‌رق ۱۱۲۷ تاریخنده وندیك حکومتنه اعلان حرب اولندی.

اردوی همایون یکی شهر اووه‌سنده اجتماع ودونما قپودان جانم خواجه قوماندا‌سیله موره صولرینه عزیمت ایدرك آز وقت ظرفنده موره‌دن وندیکلونك آیاغی کسلدیکی کبی کرید جزیره‌سنده برموجب معاهده وندیك النده قلان اوچ اسکله دخی استرداد اولنمشدر.

صدر اعظم سفردن عودتده قورفو محاصره‌سنه شروع ایله نتیجه‌یه بر طریق بحری آچه‌رق بالآخره اوستریالودن دخی استرداد ضایعات جهتنه صرف همت ایدرك اوستریالونك وندیکه

تصاحب ایتمسنی اتخاذ فرصت ایله همان ١١٢٨ ده آوستریا دولتنه اعلان حرب ایلدی .

صدر صلابت گستر وارادین قربنده آوستریا اردوسنه ملاقی اوله‌رق شدتلی بر جنك ایتمش ایسه‌ده بحکمته تعالی عساکر عثمانیه منهزم وکندیسی اظهار جلادت ایتمکده ایکن تفنك قورشونیله اوریله‌رق منعدم اولدی .

بونك اوزرینه نمچه اردولری طمشواری و بتون یابات ایالتنی وموخراً بلغرادی دخی قبضهٔ تسخیرینه کچیرمشدر .

بو هزائم متتابعه‌دن طولانی دوام حربده بر فائده اولمدیغنه ارکان دولتی اقناعه چالیشان رکاب همایون قائممقامی اولوب مؤخراً صدر اعظم اولان داماد نوشهرلی ابراهیم پاشانك رأیی قرین صواب کورلمکله انکلتره وفلمنك دولتلرینك توسطی اوزرینه پساروفچه قصبه‌سنده معاهده عقدینه قرار ویرلمشدر . « ١١٣٠ » .

پساروفچه معاهده‌سی حکمنجه موره دولت علیه‌ده قالوب چوقه اطه‌سیله وندیك دکزی سواحلنده بعض مواقع وندیکه ترك اولنه‌جق ایدی . بلغراد وطمشوار ایالتلریله دالماچیا دخی آوستریانك تحت تصرفنه ادخال قلنمشدر .

وقایع ایرانیه — افغانیلردن میر ادریس اوغلی محمود خان حکومت صفویه‌نك ضعفندن استفاده ایله شرقی ایرانی کاملاً ید اقتدارینه آلمش وخاندان صفویه‌نك صوکی اولان شاه حسینی

اسیر ایلمش اولمغله سلطنت سنیه دخی بو حال تذبذب اشتمالدن مقتضای جواریت استفاده‌یه قیام ایدرك کرمانشاهان اورلان وهمدانی تحت استیلایه آلمشدر « ١١٣٥ » .

ایرانك شمالنده وقفقاسیاده بولنان حکومات اسلامیه ایسه اولجه دربار شوکتقراره دخالت ایله کندیلرینه آیروجه حاکم نصب ایلمش ایدیلر مملکتده هر درلو ترقیاتی اجرا وتوسیع مملکته درجهٔ نهایه‌ده حریص اولان دلی‌پترو ایرانك بو حالندن بیوجك برکلاه قاپمق اوزره طاغستان دربند باکوی ضبط وجنوباً ساحل بحر حزره دخی ال آتمق ایچون دولت صفویه ایله مازندران کیلان ایالتلرینی مقابلنده افغانیلری طرد ایتمکه متعهد اولمش ایدی .

حکومت سنیه روسیه‌نك بو یولده‌کی آمالنه نظر بیقدی ایله باقه‌میه‌جغندن همان قفقاسیانك تخلیه‌سی ایچون درسعادتده‌کی روسیه ایلچیسنی تضییق وعادتا اعلان حرب ایله تهدید ایتمکده اولوب آنجق ابواب مخاصمه‌نك کشادی نوشهرلینك مسلکنه موافق اولمدیغندن فرانسه‌نك توسطی ایله ایرانك ایالات غربیه‌سی دولت علیه‌ده قالمق وقوره نهرینك آراسی ایله اتحاد ایتمش اولدیغی نقطه‌دن شماله طوغری موجود بولنان سواحلی روسیه‌ده قالمق شرطلریله روسیه دولتیله بر مقاسمه عهدنامه‌سی امضا ایدلدی .

مؤخراً افغانیلرك خلفی اولان اشرف خان دولت علیه‌یه

مراجعت ایله کرمانشاهان، همدان، اردلان، نهاوند، خوی، لورستان، مکری، مراغه، سرکان، آذربایجان، کنجه، قره‌باغ، نخجوان، تفلیس وبتون کرجستان شخص شروان ممالکنی مؤبداً ترك وبوکا مقابل کندیسنك ایران شاهلغنك تصدیقنی طلب ایدرك بوبابده برده عهدنامه‌امضا ایلمش ایدی ١١٤٢.

نادر شاهك ظهوری — کشور ایرانك سمت شرقیسنده ساکن آفشار عشیرتنك شیخی نادر علی فعال و نفسنده بهادر برذات اولوب ایرانك دوچار اولدیغی قاریشیقلقدن استفاده طریقنه سالك اوله‌رق خاندان صفوی‌یه انتساب وکندیسنی طهماسب قولی خان نامیله توسیم ایله شاهك حسن توجهی واعتمادینی اکتساب ایلمش اولدیغندن محبان صفویه‌دن باشنه خیلی کسان طوپلایه‌رق افغانیلری مملکتدن طرد و دفعه قیام ایلدی.

اشرف خان افغانی نادر علینك مهاجماتنه مقاومت ایده‌مدیکندن منهزماً فراری اثناسنده مقتول اولمش و بو سببله خاندان صفویه اعادهٔ شوکت ایلمش‌در.

شاه طهماسب نادر علینك همتیله اکتساب سلطنت ایلدکدن صکره اشرف خانك ویردیکی یرلری طلب ایدرك کرمانشاهان همدان تبریزی ضبط وکوپریلی زاده عبدالله پاشایی روانه فراره مجبور ایلدی.

ایرانلونك بویولده‌کی حرکاتی ونادر علینك خروجی دولت

علیه‌جه وخیم کورلدیکندن ابراهیم پاشا ایران سفری نامیله اعلان حرب ایدرك اسکداره اردو قوردی وکاه پادشاه ایله کندیسی کیتمك وکاه سرعسکر کوندرمك شایعه‌لریله آیاق سوریمکده ایکن ۱۱٤۳ تاریخنده پاطروته خلیل ایله رفقاسی طرفندن علولندیریلان فتنه آتشی استعداد زمانه‌دنطولایی همان اطرافه سرایتله ابراهیم پاشا ایله دامادی چخاق مصطفی پاشا وکتخدا محمد پاشالرك قتلی و شیخ الاسلام عبدالله افندینك عزلیله منطقی اولمشدر.

بو آرالقده شهریار وقت سلطان احمد خان حضرتلری دخی اختیار عزلت ایله برادر زاده‌لری سلطان محمود خان اول حضرتلری جالس سریر سلطنت اولدیلر.

ابراهیم پاشا السنهٔ اخلاقده سفاهت و مساویٔ اخلاق ایله یاد اولنه کلمکده ایسه‌ده مساویٔ مرویه‌سی هوا وهوسنه متعلق ونفسنه عائد شیلر اولوب یوخسه ادارهٔ دولت ومعارفه رغبتی بروجهله قابل انکار اوله‌مز.

ابراهیم پاشانك اون اوچ سنه‌لك ایام صدارتنده تزیید قوای سلطنت و تهیهٔ اسباب شوکت جهتلری انظار همتدن دور طوتیله‌رق لاله سفاهتلری حلوا صحبتلری نو بنیاد باغ فرح عالملرینه رواج ویرلمسی و برده اقارب و خویشانك مقامات عالیه‌ده بولنمسی حساد زمانك قلوب کینه‌داریني مبتلای آلام وابراهیم پاشالیلرك اشغالندن ناشی مناصب عالیه‌دن محروم

غازی سلطان محمود خان اول

حضرتلری

اولان طالع معکوسه ازبانی حریص انتقام ایتمکله بو حالر مشارالیهك تکثر اعدا وبالآخره باعث افناسی اولمشدر .

بونکله برابر ابراهیم پاشانك ایام صدارتی صنایع داخلیه ومعارف ملیه‌مز ایچون بر دور ترقی تشکیل ایتمشدر .

صنعت طباعتك احداثیله کتب معتبره‌نك تکثیر نسخی وجابجا مکاتب ومدارسك تأسیس ودرسعادتده متعدد چشمه‌لر و سبیللر انشاسیله ملکك اعماری و اقمشه دستگاهلرینك انشاسیله مائل اندراس اولان صنایع عثمانیه‌نك احیاسی هپ اودورك یادکار عمرانیدر .

شهریار مشارالیه ١١٤٩ تاریخ هجریسنده عازم سوی جنان اولمشدر .

یکرمی سکز سنه ایام سلطنتلرنده روسیه دولتیله ... کلان محاربانمزك الك پارلاغی اولان پروت مظفریتی وقوعه کلدی .

﴿ سلطان محمود اول دوری ﴾

پطرونه وقعهٔ مشهوره‌سی اوزرینه جالس سریر عثمانی اولان محمود اول حضرتلری جلوس همایونلرینی متعاقب وقوعاتك مسببلرینی برر برر تأدیب وغیرتکشلرینی نفی وتغریب ایدرك ادارهٔ حکمرانیلرینی بر انتظام طبیعی تحتنه اخذ ایلمشلر

معاهدهٔ ایرانیه — بغداد والیسی اعاظم وزرای عثمانیه‌دن

احمدپاشا ایرانده‌کی نادرعلینك ممالك عثمانیه حقنده‌کی مقاصدینك اجراسنه مانع اوله‌رق بودفعه همدان واردلانی فتح وتسخیر وحکیم اوغلی علی پاشا دخی برطرفدن شاه طهماسبی قوریجان محاربه‌سنده تدمیر ایله تبریز وارمیه‌یی اخذ واسترداد ایتمکله طهماسب شاه ایلچیلر ارسال ایدرك استدعای صلح وصلاح ایلدی .

ایرانلونك بو یولده‌کی استدعاسی مقتضای زمان اردوجه مناسب مطالعه قلنه‌رق تبریز وهمدان ایرانه اعاده اولنمق وروان ایله شروان دولت علیه‌ده قالمق شرطلریله تجدید معاهده اولندی « ۱۱٤٤ » .

شاه طهماسبك بو یولده عقد معاهده ایدیشی نادر علی‌یی اغضاب ایتدیکی جهتله مقام حکمرانی‌یه صاعد اولان عباس ثالث نزدنده شاه وکیلی نامیله برمأموریت مهمه‌یه تصاعد ایلدی .

نادر علی مقام استقلاله ارتقا ایلدکده عراقه هجوم ایله بغدادی محاصره ایلدیسه‌ده سرعسکر طوپال عثمان پاشا واسطه‌سیله عسکری منهزم وکندیسی مجروحاً فراره مجبور اولمشدر . آنجق نادر علی تکرار یورغون عسکرینی طوپلایوب کرکوك جوارنده خسته‌لغنی تداوی ایله مشغول بولنان سرعسکر پاشایی باصدیروب هزیمت فاحشه‌یه کرفتار وبو میانده سرعسکر مشار الیهی‌ده عازم دار القرار ایتمش وایرتسی سنه کوپریلی زاده عبدالله پاشایی دخی روان سمتنده بوزمغله اوتجه ایادی

عثمانیه یه کچمش اولان ایالات ینه ایادی‌ٔ سرحسرانه انتقال ایلدی .

نادر علینك اساس مقصدی تخت ایرانی اله کچیرمك ایدوکندن بو کره مقصدینه نائل اولور اولماز دولت علیه یه سفرای مخصوصه اعزامیله جعفریون زماننده‌کی حدود اوزرینه تجدید معاهده اولنمسی ومذهب شیعه‌یی ایراندن قالدیردیغی جهتله سالك اولدیغی مذهب جعفرینك بشنجی مذهب طانیه‌رق حرم شریفده برركن تخصیص و طرفندن حجاج ایرانیه ایچون امیر الحج نصب ایلمسنه مساعده ایدلمسی کبی شرائط متعدده طلب ایلمش ایدی .

دولت علیه‌نك بو آرالق ایران وقایع حربیه‌سنی اکمال ایلمك لزومنی حس ایلدیکی جهتله حدود سابقه‌نك قبولیله برابر شرائط سائره‌یه موافقت شرعاً غیر جائز ایدوکی دلائل مقنعه ایله بالافهام یالکز حجاج ایرانیه‌یه ترفیق اولنه‌رق مأموره امیر الحج نامی ویرلمامك ودولت علیه سفیرینك کتخداسی برلکده عزیمت ایلمك جهتلرینه نادر شاهك مطالب واقعه‌سی بالتعدیل قبول اولنمغله صلح وصلاح تقرر ایلمشدر .

روسیه وآوستریا سفرلری — روسیه دولتك لهستان قرالی ایکنجی اغستوسك وفاتیله یرینه جبراً کندی طرفندن [illegible] ن اولان اوچنجی اغستوسی نصب واقعاد ایتمسی فرانسه [illegible] ت علیه‌نك منافعنه مغایر اولدیغندن فرانسه لهستا [illegible]

محاربه‌سنه حاضرلنمقده ودرسعادتده‌کی سفیری دخی روسیه علیهنه حربه تشویق وترغیب ایلمکده ایکن ایران محاربه‌سی اواخرنده شروانه امداد ارسالنه مأمور اولان قریم کرایك عزیمتنه روسیه دولتنك ممانعتی و بونی متعاقب قریم و آزاق جهتنه اوچ جسیم اردو سوق ایدرك ازاق وقیلبرون قلعه‌لرینی تسخیر ایلمسی اوزرینه دولت علیه بالمجبوریه روسیه علیهنه اعلان حرب ایلدی « ۱۱٤۸ » .

آوستریا دولتی بدایت محاربه‌دن بری حکومتین بیننده اجرای توسطدن خالی قالمامقده ایسه‌ده روسیه چاریچه‌سی ایله اتفاق خفیسی اولدیغندن بو یولده‌کی توسطی اجرای اغراض ومخاصمه ایچون وقت قزانمقدن عبارت اولدیغی مؤخراً سلطنت سنیه علیهنه روسیه ایله مشترکاً اعلان حرب ایتمسندن اکلاشیلمش ایدی .

ارکان دولت آوستریانك ساخته توسطنه آلدانمش ایدوکندن حربه احتمال ویرمیوب تدارکات نقصان برحالده ایدی .

بونکله برابر دولت علیه بو ایکی دولت قوی الشکیمه‌یه مدافعه ومقابله‌ده اظهار عجز ایتمیوب حکیم اوغلی علی پاشا نمچه‌لیلری بوسنه‌دن اخراج وکوپریلی زاده احمد پاشا شهر کوی ونیشه استیلا ایدن آوستریا فرقه‌لرینی بلغراده ارجاعه موفق اولمش وویدین سرعسکری عوض محمد پاشا دشمنی ویدیندن طرد ایله یابان اراضیسنه کچه‌رك اولحوالی‌یی پامال

سمند غازیان ایلدکدن صکره صدر اعظم یکن محمد پاشا سمندره اورسوه آطه قلعه‌سی وفتح الاسلامی بی‌دربی فتح وتسخیر ایلمشدر « ۱۱۵۰ » .

بواثناده فرانسه اسوج وهوللانده ایلچیلری صلح ایچون توسطه کشایش ویرمکده ایسه‌لرده صدر اعظم بلغراد استرداد اولنمدقجه ترك مخاصمات طرفداری اولمدیغندن خلفی عوض محمد پاشا مشار الیهك اثرینه تبعیتله بلغرادی تحت محاصره‌یه آلمغه تشبث ایتمش ومشهور قروسقا محاربه‌سنده اعدایی کرفتار انهزام ایلیه‌رك امر محاصره‌یی اکمال ایلمشدر .

روسیه‌لولر ایله قریم خانی فتحکرای وخلفی منکلی کرای ایله بندر سرعسکری نعمان پاشانك همت واقدامات متوالیه‌سیله قطعی بر ایش کوره‌میوب ضبط ایتدکلری برقاچ قلاعی بعد التخریب ترك وتخلیه‌یه مجبور اولدقلرندن متوسطینك تشبثات متمادیه‌لری اوزره بلغراد معاهده‌سی عقد وامضا اولنه‌رق حربه فیصل ویرلمشدر « ۱۱۵۲ » .

بلغراد معاهده‌سی آوستریانك پساروفچه معاهده‌سنده قزاندیغی افلاق جعفر و بلغراد و اورسوه اراضیسنی دولت علیه‌ده براقمش وبوکره غارت ایدیلان یاناتی نمچه‌یه اعاده ایلمش وآزاق قلعه‌سی هدم اولنه‌رق قبارطایلری مستقل براقمش وروسیه‌یی آزاق دکزنده سفاین حربیه انشاسندن محروم ایلمشدر .

بو پارلاق معاهده سلطان محمود خانك دور سلطنتنی تزیین ایدن وقایع عظیمه‌دن اولوب پروت معاهده‌سنه معادل صاییلور.

ینه نادر شاه — نادر شاه هندستانده مشغول حرب رونما اوله‌رق اکتساب غلبه و نصرت ایلدکدن صکره ۱۱۵۶ عراقه مستولی اولمغله ینه ایران ایله ابواب مخاصمه کشاد اولنمشدر.

اوچ سنه دوام ایدن ایران محاربه‌لرنده سرعسکرلرمز گاه غالب و گاه مغلوب اولوب صوك دفعه صدر اعظم ایکن محمد پاشا نادر شاهی روان قربنده صقیشدیره‌رق ید اسارته کچیرمکه رمق قالمشکن حمای محرقه‌دن ارتحالی وقوع‌بولمغله بحکمة الله تعالی اردوی همایون کرفتار انهزام اولمشدر.

دوام محاربانك سفك دماء مسلمیندن غیری بر فائده‌سنی اولمدیغی هر ایکی طرفجه دخی تحقق ایتمکله ۱۱۵۹ سنه‌سی مراد رابع مصالحه‌سی شروطیله عقد معاهده اولنمشدر.

ارتحال شهریار زمانه — ایران محارباتی منتج ختام اولدقدن صکره اصلاحات داخلیه و عمارت ملکیه‌یه حصر اهتمام تام اولمق اوزره سلطان محمود خان حضرتلری سکز طقوز سنه قدر اسفار و محارباتدن مجتنب وحتی آوستریا وراثتی ایچون اوروپاده ماریا ترەزا علیهنه کشاد اولنان محاربهٔ عمومیسنه و نادر شاهك ارتحالیله ایرانك تشویشاتنه قارشمیوب التزام بیطرفی کبی بر مسلك قدیمه تبعیت ایلمش وماریا ترەزانك خصمانه

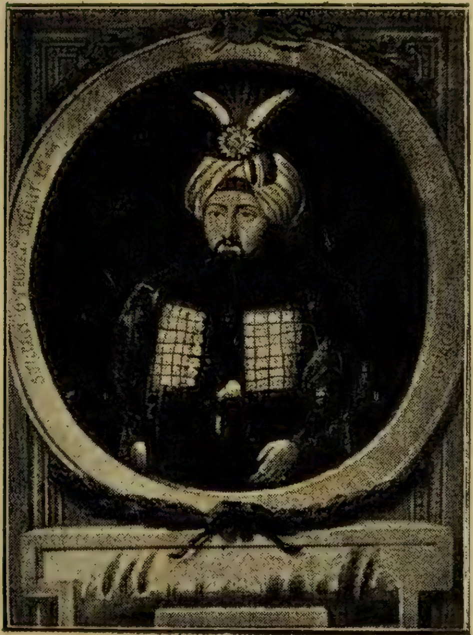

سلطان عثمان خان ثالث

حضرتلری

غلبه‌سنه میدان ویره‌رك وقتیله آلتنجی شارلك روسیه‌یه مظاهرتنه قارشو بر علوجناب کوستره‌رك زبون کشلك جهتنه کیتمامشدر .

پادشاه تقواپناه ١١٦٨ سنه‌سی بر جمعه کونی جامعدن عودتده سرای همایونلرینه تیمور قپودن کیرر کن آت اوزرنده ارتحال دار نعیم بیوردیلر . «رحمة الله علیه»

سلطان محمود اوّل فطانت وذکاوت ایله موصوف ومتانت افعال واقوال ایله معروف سلاطین عثمانیه‌نك اعظمندن معدود در .

دیپلوماسی اصول مستحسنی دخی تطبیق ایله زمان سلطنتلرینی پك حکیمانه صورتده اداره‌یه و درحال مخاصمه ایله غالبانه ومظفرانه عهدنامه‌لر عقدینه موفق اولمشلردر .

﴿ سلطان عثمان ثالث دوری ﴾

سلطان محمود اوّلك ارتحالیله برادرلری اوچنجی سلطان عثمان خان اللی سکز یاشلرنده سریر شوکتمصیر عثمانی‌یه جلوس بیوردیلر . اوچ سنه دوام وامتداد ایلیان مدت سلطنتلرنده مهم وقایع اولمیوب آنجق سلطان محمود مرحومك انشاسنه بدأ ایدرك ختامی قوۀ قریبه‌یه کلدیکی حالده وقوع وفاتلرینه مبنی

ناتمام قالان جامع شریفی کندیناملرینه نسبتله « نور عثمانیه » ناميله اكمال وكشاد بيورمشلردر .

زمان سلطنتلرنده درسعادتده ایکی دفعه حریق عظیم وقوع بولەرق برنده استانبولك ثلثی دیکرنده ربعی یانمشدر .

مشهور راغب محمد پاشا اواخر دور عثمانیده مقام صدارتده بولنمشدر .

﴿ سلطان مصطفی خان ثالث دوری ﴾

مصطفی خان ثالثك ايلك اجرا آت عاقلانه‌سی قوجه راغب پاشايی مقام صدارتده ابقاسی اولمشدر .

زیرا مشارالیه اعقل واعلم وزرای عثمانیه‌دن ذکی و فطین واوروپا وقایع عمومیه‌سنه واقف برذات اولوب زمان صدارتنده امور دولتی حسن صورتله اداره‌یه موفق اولمش ایدی .

کوپریلیلر صوقوللیلردن دها زیاده اقتدار علمیه‌سی اولدیغی وسلطان مصطفی خانك اعتماد و احترامنه مظهر بولندیغی حالده « بن وقتمی خوش چکیره‌مده اولادم قزانسونده یسون » دين بابالر کبی خیلی امتداد ایدن ایام صدارتنده شاعرانه صحبتلر رندانه مصاحبتلرله امرار ایدر اوروپا دول موجوده‌سنك جداً اعتنا ایلدکاری ترتیب وتنسیق عسکریه وتزیید قوای حربیه‌یه

غازی سلطان مصطفی خان ثالث

حضرتلری

مقابل هیچ بر تشبثاتده بولنمیه‌رق ارتحاله قدر دولتی شویله‌جه بر ادارهٔ موقته ایله کچیشدیریورمشدر.

تاریخ اخلاف قوجه راغبی شو مسالك لاقیدانه‌سندن طولایی نقدر تخطئه ایتسه حقلیدر.

سلطان مصطفی مرحوم روسیه‌لونك کوندن کونه تزاید ایدن قوای عسکریه واقتدار فوق‌العاده‌سنی اخطار ایله ایکنجی قترینه‌نك ممالك محروسه حقنده‌کی سوء نیتنه برسد حائل چکمك مقصدیله حرب آرزوسنی اظهار ایلدکجه قوجه راغب روسیه اردولرینك انتظام عسکریه‌سنی بیان ایله محاربه‌یی تجویز ایتمز ایدی.

واقعا بو مطالعه‌سی حقلی کورینور ایدیسه‌ده هیچ اولمز ایسه آتیاً دولتك تنظیم احوال عسکریه واکمال قوای حربیه‌سی اسبابنك استحصالنه دائر بر تشبث خیریده بیله بولنمایشی غایت واسع اولان نفوذ واقتدارینی یولنده صرف ایتمدیکنی اشراب ایتمکله مورخینك بوبابده‌کی تعریضاتی پك بجادر.

هرنه حال ایسه راغب پاشا ١١٧٦ سنه‌سی مسند صدارتده ایکن ٦٧ یاشنده مرتحل دار آخرت اولمشدر.

١١٨٢ سفری — روسیه دولتنك مقر اداره‌سی ومسکون محللری دولت علیه حدودندن بعید اولوب ممالك محروسه‌دن مسقو طائفه‌سنك نظری مقطوع و اوتوز تاریخندن بری صاحلری مؤبد اولمغله دولت علیه ایله جنك جداله چندان

تمایل ایتمزلر ایدی. آنجق تاتار طائفه سندن درت یوز سنه‌دن بری بیقمش اوصانمش وجانلری یانمش اولدیغندن غیری صلح ومتارکه اثناسنده دخی قرب وجوار تقریبی ایله تاتار طائفه‌سی اضرار و تعدیدن خالی اولمامغله هر زمان نقض عهد ایتملرینه تاتارك سبب اوله کلدیکی معلومدر.

مرور زمانله تاتار طائفه‌سنه رخاوت عارض و مسقولر اکتساب قوت ایدرك دفعاتله قریمه هجوم وبراندابورغ دوقه‌لغی ودها جوار ممالکه استیلا ایله فن حرب ازمایده کسب ملکه ومهارت وهله دلی پترودن برو تزیید سطوت و تکثیر اسباب ظفر ونصرتده دقیقه فوت ایتمیه‌رك اك زیاده عسکرلکده ترقی ایتمش ملتلردن قوماندان وضابط تدارك ایله عادتا جنکجو بر دولت حالنی آلمش ایدی.

مسقولر بوقدر قوت وقدرت صاحبی اولوب عساکر کلیه تدارك و احضار ایتدکدن صکره بالطبع بو قوتی فتوحات جدیده‌یه صرف ایده‌جکی شبهه‌سز اولمغله بوکره ایکنجی قترینه قوکشوسی اولان له مملکتنك غایت محصولدار و کنارلری صاحبسز کبی سهل المأخذ اولمسندن بالاستفاده یتمش آلتی سنه‌سی روسیه حدودینه ملاصق اولان قورلانده ایالتنه طرفندن دوقه نصب ایتمکله له طوپراغنه طرناق ایلشدیرمش ایدی.

یتمش یدی سنه‌سی له قرالی فوت اولمغله قترینه براندابورغ قرالیله بالاتفاق لهستانه بونیاتوسکی یی جبراً قرال نصب ایلدی.

بویله بر واسع مملکته خارجدن کلان قراله له اکابری صورت مخالفت کوستروب حتی ایچلرندن بوتوکی نامنده برینی اوچ بشیوز کشیله درسعادته کوندردیلر .

بونلر محضر کونه جمهور کاغدلر کتوروب له جمهوری اوتهدنبری دولت علیه حمایتنه داخل و قارلوجه مصالحهسی شروطی موجبنجه سربست اولوب آخردن تعرضی اقتضا ایتمز ایکن شمدی مسقولو دیارمزی پایمال ایلدی دولت علیهدن عنایت رجا ایدرز دیو فریاد ایلدیلر .

مسقولو له اکابرینك بویلهکی عدم قبولنی کوردکده ذاتاً منتظر اولدیغی له دیارینه سوق عسکر مادهسی فعله کتورملك اوزره لهستانه روس فرقهلرینی دربی سوق ایدرك ارائهٔ سرکشی ایدنلری تحت انقیاده ادخاله باشلدی .

بواثناده قریم کرالك درسعادته جابی لارمکلوب مخالفت ایدر ملاحظهسیله اوزی والیسنك اوزی طرفنه تعیینی سرحداتده تزیید کیفت وکو و بری طرفدن له ملتجیلرینك روسیهنك مقصدی لهستانه استیلا اولدیغنه دائر حوادث کوناکون ایله مسامع املا ایدرك دولت علیهیی حربه تحریص ایتمکله روسیه ایلچیسی ابرشقوفدن استیضاح کیفیته قرار ویرلمشدر .

ابراشقوف ایله سؤال وجواب اوزایوب اوچ درت سنه قیل وقاللر سوزینوب قالمش و عادتا بحث متعفن اولهرق نهایت محاربه صددلری تحقق ایلمشدر .

آنجق اوتوز ییلدنبری صلح وصلاح مستمر اولدیغی جهتله اسکی محاربه‌لری کورمش حرب آدملری قالمدیغندن بشقه موجود بولنانلر دخی سفره کیتمك سیره چیقمق ظن ایدرك الحمدلله نه کوچلك وار عسکر چوق خزینه طولو اوچ آیده کلورز کبی سوزلری اورته‌لغی محاربه‌یه ترغیب و امر حربی تسهیل ایدر اولدیلر.

صدراعظم محسن زاده محمد پاشا یوز اللی تاریخنده پدری بندر سرعسکری عبدالله پاشا ایله برلکده بولنوب عسکر وذخیره کیفیتنی تجربه و اوتوز سنه‌دنبری تجسس‌دن خالی اولیوب مسقولونك قوت ومکنتنی وعسکر قوللانمقده‌کی ملکه و مهارته واقف اولمش بروزیر کار ازموده اولمغله لازمکلان محللره ذخیره و مهمات ادخار و قلاع خاقانیه تعمیر و ترصین ایدلمکسزین وعسکره رابطه ونظام ویرلمکسزین اعلان حرب اولنمغه ممانعت قیدینه دوشمکله ١١٨٢ ربیع الآخرنده صدارتدن معزول ویرینه آیدین والیسی حمزه پاشا مهر همایون ایله نائل مأمول اولوب بو نامبارك سفرك مقدمات منحوسه‌سی یوز کوسترمکه باشلادی. بناءً علیه اوبرشقوف یدی قله‌یه ارسال وروسیه‌یه اعلان حرب اولندی.

حمزه پاشانك اطوار واقوال غیرمنقوله‌سندن طولایی یکرمی سکز کون صدارتدن صکره معزول اولوب یرینه یاغلقجی زاده امین پاشا صدارت وسردار اکرملك عنوانیله اردوی همایون

ولوای شریف ظفر مقرونی مستصحباً ادرنه‌یه طوغری عزیمت ایلدی .

قربان بیرامی رسمی ادرنه‌ده اجرا اولندقدن صکره یره وادی منزلنده دشمنك خوتین قلعه‌سنه هجومی و محافظی اولان جته‌جی حسین پاشانك تجاوز عسکری ایله هلاکی خبری وارد اولوب ۸۳ سنه‌سی محرمنك سکزنجی کونی ایساقچی منزلنده کوپری باشنه واردی.

بورالرده بحکمة الله تعالی یاغمور یاغمدیغندن اورتالق قوب قوری طوزدن وطوپراقدن پك چوق زحمت چکیلوب کلی حیوان تلف اولمشدر.

اردوی همایون طونه اوزرینه انشا اولنان کوپریدن کچیریلوب قارتال صحراسنه واورادن خان تپه‌سی دینلان محله واصل اولدی.

خان تپه‌سی دینلان محل پروت صوینك کنارنده یاش قصبه‌سنه بش آلتی وخوتین قلعه‌سنه اون بش ساعت مسافه‌ده برموقع اولوب مرحوم سلطان محمد خان رابع محانیچه سفرینه عزیمت بیوردقلرنده بو تپه‌یی یپقدیروب تپه‌نك بوکرنده طوپراقدن براز اوطه‌لر یاپدرمغله آدی خان تپه‌سی قالمشدر . بغدانه وخوتینه جوار اولمغله بورایه بیوك انبارلر یاپدیریلوب وافر ذخیره ادخال قلنمش ایدی .

خان تپه‌سندن بندره کیدلمك فکر سقیمی اردوجه تنسیب ایدیله‌رك ذخیره عربه‌لرینی مستصحباً اردوی همایون بندره عزیمت ایلدکده روسیه‌لونك تکرارخوتینه هجومی ومولدوانجی

علی پاشا طرفندن طرد ودفعی ایستنلدیکندن ینه خان تپه سنه رجوع اولدیسه‌ده بو آرالق صدراعظمك خسته‌لغنك امتدادی اوزرینه مهرهمایون حوتینده خدمتی سبق ایدن مولدوانجی علی پاشایه کوندرلمشدر .

علی پاشا بوستانجیلقدن کلمه مشکل بر آدم اولوب دشمن قارشو طرفه کچورلدکدن صکره اقتضای حال قلعه‌یه محافظلر براقه‌رق قشلاغه عودت اولنمق ایسه‌ده صدر جدید خدمتی بکلنمك امنیه‌سیله بر سنه‌دنبری یورغون اولان عسکری حربه سوره‌رك طورله نهرندن قارشویه برچوق عسکر وطوپ کچوردی .

اکرچه عسکر بر قاچ دفعه دشمنه هجوملر ایتدیسه‌ده روسلر بر انتظام عسکری تحتنده مدافعه ایدرك ثبات وقرار ایتمکله بو هجوملر برفائده‌نی منتج اوله‌مامشدر .

بو اثناده بحکمة الله تعالی نهر طورله طاشوب کوپری‌یی یقمغله بو قدر امت محمد قارشوده دشمن ایچنده قالدی . آتنه و قوتنه کوه‌نلر بندن جانبه فرار و کیتمه چاره‌سی بولنمیانلر جنك ایدرك شهید اولدیلر .

بوندن صکره مولدوانجی علی پاشا خوتینه سرعسکر تعیین ایدرك کندیسی خان تپه‌سنه کلمك ایستدی ایسه‌ده قالمغه کیمسه‌ده رغبت اولمدیغندن ناچار قلعه‌یی محافظه‌سز براقه‌رق بابا طاغنه چکلمکه مجبور اولدی .

بونك اوزرینه دشمن خوتینی آلوب بغدانه و طونه یالیلرینه یایلمغه باشلامشدر .

خوتینك ضیاعی علی پاشانك تقصیراتنه حمل اولنه‌رق مقام صدارته عوض اوغلی خلیل پاشا نصب اولندی .

قارتال هزیمتی — روسیه قوماندانی مارشال رومانزوون خوتین آلندقدن صکره مملکتینه داخل اوله‌رق بکرشی ویرکویه تضییق ایلمکده بولنمش ایدی .

بابا طاغنده قیشلامقده اولان صدر اعظم خلیل پاشا قریم خانی قپلان کرای ایله بغدان سرعسکری عبدی پاشا و یکیچری آغاسی قپو قران محمد پاشانی مقابلهٔ اعدایه مأمور ایتمکله بونلردن قریم خانی ایله عبدی پاشا مقابلهٔ اعداده قرق کون قدر بلا حرکت قرار و قپو قران محمد پاشانك ورودینه انتظار ایلدیلر .

رومانزوف بو اوچ قوتك اجتماعنی بکلمکسزین بر کون علی الصباح اردوی همایونی شبخون ایتمکله عسکرمز تار ومار اولدی .

بوحال یکیچری آغاسنك معلومی اولدقده فراریلرله برابر قارتال صحراسنك بر اوجنه ییغیله‌رق صدر اعظمك امداد و ورودینه انتظار ایلدیلر .

خلیل پاشا بو هزیمتی طونه‌نك بری یانندن مشاهده ایتدیکی کبی تاتار خانك و عبدی پاشانك استمداد نامه‌لری اوزرینه مخالفت هوایه باقمیه‌رق قایقلرله قارتال جانبنه کچدی ورومانزوف اردوسنی اوچ جهتدن احاطه ایلدیسه‌ده بزم نظامسز عسکرلرمز

روسیه‌لونك قورشون و کله‌لرینه برقاچ ساعت مقابله ایده‌میوب فرار ایتملریله اسرا وعساکر پراکنده وپریشان وبالجمله مهمات وطوپ و ذخائر نصیب دشمنان اولدیلر .

صدراعظم بیك مشقتله بابا طاغنه کچه بیلمشدر (۱۱۸۳) .

هزیمت بحریه — روسیه دولتی حکومت عثمانیه‌یی هر جهتدن تضییق ایلمك اوزره ماهر انکلیز قپودانلری قومانداسیله بحر بالطقدن برفیلو دونمـا قپودان دریا حسـام الدین پاشا ایله ایکی دفعه طوپلاشمش ایسه‌ده غالبیت ومغلوبیت تحقق ایتمدیکندن دونمامز چشمه لیماننه تیمورلیه‌رك اقامت ایلمکده بولنمش ایدی.

سـفائن اعدا بزم کمیلرك غایت صیق ونظـامسز اوله‌رق تیمورلدکلرینی آکلادقده لیمانك آغزینه کله‌رك اورادن طوپ آتمغه وآتش کمیلری صالدرمغه باشـلامقله آز وقت ایچنده کمیلرمز طعمهٔ دندان لهیب اولمشدر .

بونك اوزرینه جزایرلی حسن پاشـا مقام قپودانی‌یه نصب اولنمغله هم بوغازی سـفائن دشمندن محـافظه ایلمش و همده استانکوی و لمنی اطه‌لرینی تسلط اعدادن قورتارمشدر .

بونك اوزرینه حسن پاشایه غازیلك عنوانی اعطا قلندی .

قارتال و چشمه هزیمتلرندن اکابر دولت خبردار و قلوب اصدقا بو ایکی اخبار مؤلمه‌دن داغدار اولدیغی صره‌ده صدارت وسردارلق امر عظیمی اعقل وزرادن سلحدار محمد پاشـانك عهده‌سنه تحمیل قلندی .

بونك زماننده دخی روسلر سندر امكزمان كیلی اسماعیل قلعه‌لرینی آلوب و بابا طاغی اردوكاهنی الده ایدەرك مملكتین و طور بحریه یاییلمش و عسكرك يوماً فيوماً تزاید ایتمكده اولان يولسزلقلری آشوری تجاوز ایلمش اولدیغندن بدایت سفرده محاربه علیهنده بولنان محسن زاده محمد پاشا یه صدارته اقعاد اولنمشدر .

مشار الیه شمنی‌یی مستثنا اتخاذ ایدرك ترصین و تحكیمنه چوق درجه‌ده اعتنا ایله اوراسنی بر اس الحركات و مستحكم بر اردوكاه حالنه افراغ ایله قیشی اوراده قیشلادی .

روسیه‌لونك قريمه استیلاسی — مقدما پرنس دولغوركی قريمه هجومنده سرعسكر ابراهیم پاشانك مدافعهٔ شجاعتمندانه‌سیله مغلوباً رجعت ایتمش ایدی .

روسلر قوهٔ عسكریه ایله قريمه ظفریاب اولمقدن مأيوس اوله‌رق بو كره طریق حیله‌یه سلوك ایله امرای تاتاری وعد استقلال ایله اضلال و ۱۱۸۵ سنه‌سی تكرار برقول عسكر ارسال ایده‌رك بالسهوله قريم شبه جزيره‌سنه صاحب اولمشلردر .

بكرشده مذاكرات صلحیه — محسن زاده قیشلاقده بولندیغی اثناده درسعادتده آوستریا و پروسیا ایلچیلری متوسط صفتیله اورته‌یه آتیلوب آلتی آی متاركه‌یه روسیه‌لوبی اجبار ایتمشلردی .

بوجهتله متاركه ماده‌سنه نظام ويرلدكده مذاكرات صلحیه ایچون سابقا رئیس الكتاب عثمان افندی و آیاصوفیه شیخی

یسنجی زاده افندی درسعادتدن مرخص تعیین اولنه‌رق ۸۵ سنه‌سی اواخرنده متوسطین ایله برلکده اردویه اعزام قلندیلر. مسقولو طرفندن دخی اورلوف نامنده معتبر برمأمور کوندرلکله قارشو یقه‌ده برکوی ایله ابرائیل ماییننده قارشو قارشویه چادرلر قوریلوب رسم قدیم اوزره مکالمه‌یه مباشرت اولنمق هنکامنده روسلر متوسطلری قبول ایتمدیلر و همان اورلوف وابراشقوف وعثمان افندی مکالمه‌یه شروع ایلدیلر.

روسیه‌لونک اساس مقصدی قریمک استقلالی اولمغله بوماده صورت پذیر اولمدقجه مواد سائره‌نک یوری‌یه‌جکی روس مرخصلری طرفندن بیان اولندقجه عثمان افندی سربستیٔ تاتارك شرعاً دم جوازندن بحث ایدر و صدددن خارج وقانون مناظره‌یه مخالف و مطول ومتسلسل کلمات ایله مجلسی اشغال ایلر ایدی.

ابراشقوف عثمان افندینک بیهوده سرد ایتدیکی اقواله قولاق آصمیوب یکرمی اوتوز کونده اوچ درت مجلس عقد اولندقدن صکره برشیئه قرار ویرلمیوب عثمان افندی درسعادته عودت ایلدی.

مکالماتك بر نتیجهٔ حسنه‌یه اقتران ایتمدیکی صدر اعظمك معلومی اولدقده ایشك بتمدیکندن غایت متألم اوله‌رق درحال مارشال رومانزوفه متارکه‌نك تمدیدی ویکیدن مرخصلر ترتیب وتعیینه دائر بر مکتوب یازدی.

مارشال عقد صالحه متمایل و محاربه‌نك امتدادی خصمی اولان اوزلوفلرك تزاید اقبالنه خادم اولور ملاحظه‌سیله مخاصمانك انقطاعنی جداً آرزو ایدر بر ذات اولغله صدر اعظمك رأی وتدبیرنی بالقبول آلتی آی دها متارکه‌نك تمدیدینه قرار ویرلدیکی کبی دولت طرفندن بکلکجی خیری و رئیس الکتاب عبدالرزاق افندیلر مرخص تعیین بیوریله‌رق بکرشده مجلس مکالمه تکرار انعقاد ایلدی .

آلتی آیده مواد سائرهٔ صالحه‌نك جمله‌سنده اتحاد آرا حاصل اولدیسه‌ده ینه سربستیٔ تاتار ماده‌سی میدانه چیقوب ابراشقوف بر درلو بو ماده‌نك ترکی اویه‌میه‌جغنی وچونکه بزم تاتارك سربستیسندن مقصدمز ممالکمزده آسایشك تقرری ایچوندر خانلر دولته اعتماد ایله ممالکمزه هجومدن خالی قالمدقلرنی بیان وعدم قبول حالنده صالحك منعقد اوله‌میه‌جغنی مصراً اتیان ایتمکله چار ناچار تاتار مستقل اولمق ومع مافیه انتخاب ایده‌جکی خانلره طرف شاهانه‌دن تشریفات کوندرلمك خطبه‌ده کماکان نام شهریاری یاد اولنمق وقریم قاضیسنك احکام شرعیه‌یه مأذونیتی قاضیعسکر افندی طرفندن اعطا قلنمق، کرچ ایله یکی قلعه روسیه‌یه ترك اولنوب دولت علیه طماندە برقلعه انشا ایده‌بیلمك شروطی طرفینجه قبول اولنمشدر .

شرائط صالحیه اردو ارکانی میاننده دخی بعد التدقیق دولته نسبتاً اهون وشایان قبول کورلمش ایسه‌ده محسن

زاده وسوسه‌لی بر ذات ایدوکندن مرخص افندینك تحریراتی درسعادته کوندردی .

آنجق اردونك حالندن عسکر نامنه اولان برالای بالدیری چپلاق اجلافك دشمنك منتظم عسکری قارشوسنده ثبات ایده‌مدکلری جهتله دوام حربك امکانسزلغندن بی خبر اولان یادکارلرك القا آت جاهلانه‌لریله بکرش قونفرانسنك قرار مصیبی رد اولنمغله آتش حرب وقتال ازسرنو علوریز اشتعال اولمش وبالآخره ملکاً ضایعات اضعف مضاعف اوله‌رق تزاید ایلمشدر .

۱۱۸۷ سنه‌سی مارتنده مرخصلر شمنی‌یه عودت ایدوب دشمن شرائط صلحیه‌نك ردی جهتیله متارکه‌نك نهایت بولدیغنه کسب قناعت ایلدکده اظهار خصومت ایدرك بابا طاغنه وطوله‌چی‌یه عسکر سوقنه ابتدار ورو سجق وسلستره‌یی تسلط ایلدکده شجعان عثمانیه بونلری قارشولیوب انهزامات فاحشه‌یه کرفتار ایلمشدر .

وارنه آلتنه صوقیلان ایکی فرقه دشمنی دخی قلعه ودونمادن آتیلان طوپلر تار مار و یکرمی قدر طوپلرینی براقدرمق صورتیله مجبور فرار ایلدی .

آق دکزده‌کی روسیه دونماسی بودروم ساحلنه عسکر اخراجنه تشبث ایلدکده بعنایة الله تعالی موفق اوله‌میوب تلفات کلیه ایله کمیلرینه عودته مجبور اولدیلر .

بو مثللو اخبار متتابعهٔ سارهدن قلوب اهل ایمان شادان اولمغله مدافعهٔ اعدا ایچون کسر غیرتی یکیدن درمیان ایلدیلر .

دشمنك روسجقه بر قاچ کره هجومی وخائب وخاسر اولهرق عودتی وقوعبولمش ایسهده موقعك اهمیتی واعدانك تکرر هجومی ملاحظهسیله محافظهسی لازمهٔ حال ومصلحت کوریلهرك اولوجهله خندقلر حفری ومترسلر انشاسیله تحکیم وترصین ومحافظاغه روسجق سر عسکری نامیله قپودان نامور غازی حسن پاشا تعیین قلنمشدر « ١١٨٨ » .

ارتحال سلطان مصطفی خان — سلطان مصطفی خان هزائم سفریهدن درجهٔ نهایهده متأثر اولمغله ١١٨٧ سنهسی اواخرنده منزولاً ارتحال بیوردیلر .

سلطان مشار الیه حضرتلری اعاظم سلاطین عثمانیهدن اولوب بالذات ادارهٔ امور سلطنته تسخیر ساق اهتمام بیوررلر ایدی .

سلطنت عثمانیهنك تزیید شان و شکوهلری ایچون اختیار ایتدکلری محاربهیه مخصوص اولمق اوزره خزائن بیشمار جمع و ادخار ایتدکلری جهتله صوك درجهده تصرفه رعایت ایدرلر ایدی .

لالهلی جامعی ایله اسکدارده کائن آیازمه جامع مشهوری آثار معنویهلریدر .

سلطان عبد الحمید خان

بقیهٔ سفر سابوه — جلوس همایون خبری شمنی مشتاسنده ۱۱۸۷ سنه‌سی ذی القعده‌سنك سكزنجی كونی اردوی همایونه واصل اولدقده شهریار همایون طالعك یمن قدومیله امید صالح وصلاح قلوب عسا كرده كسب قوت ایتمكه باشلامش ایدی.

حتی مارشال رومانزوق صدر اعظم روسجغه عزیمتیله كندیسیده بر كویه كیدرك اعادهٔ مسالمت چاره‌لرینه باقیلمغه دائر مكتوب كوندررك دفع مخاصماته استعداد كلی رونما اولمش ایدی.

آنجق استانهٔ سعادت طرفندن احوال سفریه وقوف تامی اولمیان كوته بینلر روسیه‌لویه ایوجه بر قلنج آتیلمقسزین مصالحه ایدلمك شان دولتی تنزیل ایدر مطلقا اوچ قولدن روسیه‌لویه هجوم ایدلملیدر بعده صلح وصلاح چاره‌سنه باقیلملیدر كبی سوزلرله محاربه‌یی اویونجاق ظن ایله مجدداً عسكر تدارك وارسالنه ومهمات جمعنه انتقال اولنمسنه قرار ویرمشلر ایدی.

دولت علیه‌نك تدارکات جدیده و جدیه‌سی رومانزوفك معلومی اولدقده همان بری روسجغه ایكنجیسی سلستریه اوچنجیسی شمنی‌یه اولمق اوزره اوچ قولدن هجوم كوسترمش اولمغله محسن زاده محمد پاشا یكیچری آغاسی یكن محمد پاشایی و رئیس الكتاب عبد الرزاق افندی‌یی برر فرقهٔ منتخبه ایله مقابلهٔ اعدایه كوندردی.

غازی سلطان عبدالحمید خان اول

حضرتلری

بونلر ایکی کونده قوزلیجه نام محله واردیلر واوزون عبدالله پاشایی لاجل الکشف ایلرویه کوندردیلر .

عبدالله پاشا بدایت امرده دشمنك بر قره‌غول مفرزه‌سنه راست کلدیکی حالده ضعف وقلتنه زاهب اوله‌رق غافلانه ایلرویه کتمکله دشمنك براورمانده مختفی پوصوسنك اوستنه دوشوب تلفات کلیه ایله قوزلیجه‌یه رجعت ایلدیلر .

بعده دشمن قرق اللی پاره طوپ ایله سرعسکر اردوسنه صولت کوستروب آنلریده بوزه‌رق شمنی‌نك ایکی ساعت اوزاغنده کائن یکی پازار موقعنه قدر بلا مزاحم کلدی .

اردوی همایوندن ینه بر فرقه افراد ایله طاغستانه علی پاشا سرعسکر نصب اوله‌رق دشمن اوزرینه کوندرلدیسه‌ده بوسفرده آناطولی سپاهیسی برایش بجره‌میوب نهایت رومانزوف اردوسی برطوپ منزلی مسافه‌یه قدر صوقولمشدر .

محسن زاده آرتق دوام حربدن برفائده ملحوظ اولمدیغنی مشاهده ایله چار ناچار صلحه قرار ویرمشدر . دولت علیه طرفندن کریدی رسمی احمد افندی ورئیس الکتاب منیب افندی مرخص تعیین اوله‌رق قینارجۀ صغیر قصبه‌سنده ایکی کونده وایکی مجلسده صلحه نظام ویردیلر .

قینارجی معاهده‌سنك شرائط اساسیه‌سی — اولاً قریم قوبان وبوجاق تاتارلرینك استقلالی ویالکز امور مذهبیه‌ده طرف خلافت معظمۀ اسلامیه‌یه تبعیتلری ثانیاً یکی قلعه وکرچ قلعه‌سی

و آزاق قلعه و اراضیسی و ایکی قبار طایلر واوزی و آقصو میانده کائن بلاد قیلبرون قلعه‌سیله برابر روسیه‌لویه ترك اولنوب کرجستان ومنغرل ومملکتین وبوجاق دیارینك روسیه‌لودن تخلیه‌سی و آقصو یعنی بوغ نهرینك حدود اتخاذی. ثالثاً طرفینجه سربستیء تجارت وبحرینده اجرای سفائنك سربستیسی. رابعاً اون بش بیك کیسه تضمینات حربیه ویریلوب بوکا مقابل آق دکزده‌کی روسیه دونماسنك عودتی و آطه‌لرك ترکی ومملکتین امتیازینك توسیعی واسرانك مبادله‌سیدر.

اصلاحات داخلیه — سلطان مصطفی خانك اواخر سلطنتلرندن برو دوام ایدن روسیه حرب مشهورنده مشاهده اولنان مغلوبیت متتابعه هپ عسکرك انتظامسزلغندن وامور اداره‌نك یولسزلغندن منبعث اولدیغی بو کره نزد سلطنت سنیه‌ده ایوجه تحقق ایتدیکی جهتله عقد معاهده‌یی متعاقب داخلی اصلاحاته وعسکرك نظام وانتظام تحتنه‌ادخالنه سرحداتك تحکیمیله قلاعك تعمیرینه والحاصل استکمال شان عثمانی ایچون اقتضا ایدن تدابیر متنوعه‌نك اجراسنه مباشرت اولنمشدر.

قریمك سربستیء اداره‌سی جهتیله سلطنت سنیه‌دن فك ارتباطنه مبنی قفقاسیا قطعه‌سنی الده ایدلمك واوالحوالیده سلطنت عثمانیه‌نك نفوذی برلشدیرلمك فکر وتدبیریله فرح علی پاشا نامنده بر وزیر حمیت سمیر صغوجق محافظی نصب اولنه‌رق اول وزیر صداقتسیر اناپه قلعه‌سنی بنا وقبائل جرکسیه ایله

کسب شهرت ایدەرك دائرۂ تمدن واسلامیتە ادخالنە صرف غیرت واعتنا ایلدی .

قپو قوللرینك اصلاح ادارەسی اقدم امور وشریان اهمیت ایسەدە بونلر حقندە آرزوی عالی وجهلە اصلاحات مع التأسف اجرا قلنەمامش وبو اوغوردە صوك درجەدە چالیشان صدر اعظم خلیل حمید پاشا افنای وجود ایلمشدر « ۱۱۹۹ » .

اصلاحات ولایات — قپودان دریا غازی حسن پاشا عكادە اعلان بغی وعصیان ایتمش اولان شیخ طاهری قتل واعدام ایلە سوریە سواحلندن آثار شقاوتی ازالە ایلدیكی كبی مورە رعایاسنك ایلیكنە ایشلمش اولان مرض طغیانی محو ایلە محسن زادە مرحومك مورە والیلكندە جلب ایتمش اولدیغی ارناؤد باشی بوزوق عسكرینك اعتسافات مرویە ومشهودەسندەبنی جزیرەدن اخراجە موفق اولدی « ۱۱۹۲ » .

قپودان مشار الیە دونتمای همایون ایلە آق دكزە دخی چیقەرق قلوب اعدایە مهابت عثمانیەیی القا ایلدكدن صكرە مصردە بلوت قپان یادكاری اولان آثار نامرضیەیی اصلاح ایلمشدر .

روسیەلونك قریمی استیلاسی — قینارجی معاهدەنامەسندە سربستیٔ تاتار مادەسنك درج واملاسی بالآخرە قریمە مستولی اولمق ایچون بر حیلە اولدیغی دها اول زماندە نزد سلطنت

سنه‌ده تقرر ایتمش بر حقیقت ایسه‌ده حکم زمانه ایجابنجه تغافل اولنمش ایدی .

روسیه دولتی اول وجهله قریمی متبوع مفخمندن آییردقدن صکره قوم تاتار بیننه القای مفسدتدن خالی قالمیوب میانهٔ قومده جدال ونزاع تولدینه خدمت ایتمکده ایدی .

شمدی‌یه قدر سربستی‌ٔ اداره‌یه آلیشمامش اولان قریم حکومت جدیده‌سی استقلال اخیردن طولایی خیلیجه صارصیلمش وهمان دائمی صورتده دوام ایلیان روسیه آنتریقه‌لری حکومتك استقبالنی مخاطره‌لی کوسترمکده بولنمش اولدیغندن اشراف تاتار خلافت مقدسهٔ اسلامیه‌دن انفکاکك وخامتنی آکلامقلریله استانبوله مأمورلر کوندره‌رك روسیه‌لونك نصبکرده‌سی اولان صاحب کرای خانك کالاوّل تصدیق مأموریتی وفرمان کوندرلمسنی استرحام ایتمشلر ایدی .

آنجق دولت احکام معاهده‌یی اخلاله رضاداده اولمدیغندن برموجب عهدنامه حمایت مذهبیه دائره‌سنده خانك تشریفات وبراتی کوندرلمشدی .

صاحبکرای یرینه دولتکرای نامنده نجیب بر ذاتك خان انتخابی روسیه‌نك مداخلهٔ عسکریه‌سنی اجتماع ایتمکله سالف‌الذکر دولتکرای خان در دولته فرار ایله یرینه روسیه‌لو شاهینکرای نامنده بردربدر قریم خانلغنه اقعاد اولندی «١١٩١» .

شاهینکرای پترسبورغده تربیه کورمش اسلامیتی بسبتون

اونوتمش کنج برذات اولدیغندن تخت جنکیزیه‌یه قعود ایدر ایتمز ادارهٔ سابقه ومعیشت قومیه‌یی تبدیله ومتعصبین قومك خلاف مرضیسی اولان حالات متنوعه‌یی اجرایه باشلیوب علناً شراب ایچمك واوقات مسلمینی الغا ایلمك کبی یولسزلقلرندن اهالیٔ تاتار بونك نه‌رتبه بدبخت و ستمکار اولدیغنی آکلامغله و بر یاندن روسیه‌نك تحریك و اغواسی کارکر تأثیر اولمغله مرقوم قریم تختندن تبعید اولمش ایدی .

بوحرکت روسیه‌لونك منویٔ ضمیرینی اجرا ایچون مکمل برفرصت اولدیغندن درحال قترینه شاهینکرایی تصاحبه قیام وقریم اوزرینه عسکر سوقنه اهتمام ایلدی .

اشته بوسفر دخی شاهینکرای روسیه حمایه‌سنده یتمش آلتی آی قدر دها اجرای حکومت ایتدیسه‌ده نهایت جنرال بوتمکن قریمك ایکنجی قترینه نامنه اوله‌رق روسیه‌یه التحاقی اعلان ایدیورمشدر «١١٩٧» .

قریمك بویله روسیه‌لونك یدینه کچمسی سلطنت سنیه‌یه غایتله کران کلمش و حتی التحاقك تصدیقی ایچون روسیه‌نك تهدیدات وتصدیعات متوالیه‌سنه حرباً جواب ویرمك ایستمش ایسه‌ده لوازمات حربیه‌نك فقدانی مهمات ولوازمات ونقصانیٔ تدارکات جهتیله بردن بره محاربه‌یی کوزه آله‌ میه‌رمیوب آنجق عقلای دولتك رأییله وقت قزانمق دور دراز مذاکرات اجرا قلنمق صورتی اختیار اولنمشدر .

صدراعظم خلیل حمید پاشا ۱۱۹۸ تاریخنده روسیه ایله محاربه‌نك شمدیلك عدم امكانی تأمل ایله فرانسه سفیرینك توسطی ایله قینارجی عهدنامه‌سنك سربستیٔ تاتاره متعلق اولان ماده‌سنك الغاسنه دائر روسیه دولتنه سند مخصوص اعطا قلنمشدر.

غائلهٔ ایرانیه — بو آرالق ایرانده سرزدهٔ ظهور اولان اغتشاشات دورادوردن ناشی زند عشیرتنك رئیسی اولان كریم خان نادر شاهه تقلیداً كلاه قاپمغه تشبث و مقصدینك اصولی هنوز محاربه‌دن یورولمش اولان دولت علیه ایله اغاز جنك و آشوب ایله اكتساب ایده‌جكی شان غلبه وظفره استناد ایتمكی تصور ایتمكله همان دولت علیه‌یه اعلان حرب و جدال ۱۱۸۹ وقطعهٔ عراقیه‌یه دست تجاوزینی ایصال ایلمش ایدی.

بو كشمكش حرب وستیز سلیمان پاشای مشهورك بغداد والیلكی زماننه قدر دوام ایده‌رك مشار الیه واسطه‌سیله ختام ویرلمشدر.

۱۲۰۱ سفرلری وروسیه وآوستریا اتفاقی — كچن سنه‌لرده روسیه دولتی خلاف عهد ومصالحه اوله‌رق قریمی ضبط ایتمسی جهتیله دولت علیه روسیه ایله محاربه‌یه تشبث ایتمش وحتی غازی حسن پاشایی قوهٔ بحریه ایله قریمه سوق ایلمش ایدی .

حسن پاشا مخالفت هوادن طولایی بحرسیاهه چیقه‌میوب طول مدت قالمش وبو اثناده فرانسه سفیری كمرغیرتی میان

توسطه بند ایله ائتلافه چالشمش ایدوکندن آینه‌لی قواق تنقیحنامه‌سیله قینارجی معاهده‌سی تغییراولنه‌رق مسئله برطرف ایدلمش ایدی .

بونك اوزرینه قترینه‌نك قریمه کلوب آوستریا ایمپراطوری ایله کوریشه‌رك دولت علیه علیهنه تجاوزی و تدافعی براتفاقنامه امضا ایتملری نزد دولتده تحقق ایتدکده ذاتاً قریمك استیلاسیله دوچار پریشانی اولان اهل اسلامك احوال سوزش اشتماللری قلوب مؤمنینی داغدار ایده‌کلدیکندن بو اتفاق مسئله‌سیده اکا انضمام ایتدکده افکار عمومیه روسیه‌لویه اعلان حرب ایدلمك جهتنه تمایل ایتمش ومقام صدارتده بولنان قوجه یوسف پاشا دخی اوته‌دنبری حرب طرفداری اولوب خلقك تمایلنی وانکلیز سفیرینك آشویقنی کورز کورمز دفعةً روسیه‌لویه اعلان حرب ایدیویرمشدر (١٢٠١ ه) .

دولتك احوال عسکریه وترتیبات حربیه‌سی نقصان بولندیغی ویکیچریلرك حالی معلوم اولدیغی حالده محاربه ایدلمك لزومسز ایدی .

قریمك ضیاعندن طولایی روسیه‌لویه اعلان حرب اولنمق اقتضا ایتسه بیله اول زمان لازم ایدوکندن یوسف پاشانك تدبیرسزلکی ثمره‌سیله بودفعه آچیلان غائلهٔ حربیه سینهٔ دولته اوکولمز یاره‌لر آچمشدر .

پادشاه مرحمتپناه احواله واقف و محاربه سببیله تبعه وزیر

دستانك دوچار اوله‌جغی مصائبی کچن سفرلرده مشاهده ایلدیکی جهتله سفردن صوك درجه‌ده مجتنب اولمغله محاربه‌یه قطعیاً مخالفت ایتدکاری حالده شیخ الاسلام مفتی زاده ایله صدراعظم قوجه یوسف پاشانك اصرارلری اوزرینه کرهاً موافقت بیوردیلر.

هرنه حال ایسه یوسف پاشا اردوی همایونی مستصحباً حرکت ایده‌جکی کون آوستریا سفیری دخی حکومتنك روسیه ایله متفقاً اعلان حرب ایتدیکنی باتقریر باب عالی‌یه اشعار ایتمکله مسئله چتاللاشدی.

بنابرین بویله ایکی دشمن قوی‌یه بردن جواب تدارکات عظیمه‌یه محتاج ایدوکی وارستهٔ اثبات اولمغله برابر صدر اعظم فتورکتورمیوب متوکلاً علی الله لوای شریفی وصنوف عسکریه‌یی مستصحباً ادرنه‌یه طوغری حرکت ایلدی.

خصم برایکن بویله آوستریالونك دخی دفعةً فتح ابواب مخاصمه ایدیشی اکابر مأمورین دولتی دوچار حیرت ایتمکله برابر تدارکات عظیمه‌یه شروع وترتیبات تدافعیه‌یه تشبث اولنه‌رق روسیه جهتنك بحراً مدافعه‌سی قپودان غزا شعار جزایرلی حسن پاشایه وبراً محافظه‌سی اسماعیل سرعسکری صدر سابق شاهین علی پاشایه تفویض و نمچه سرعسکرلکی صدراعظم قوجه یوسف پاشایه احاله قلنمشدر.

آوستریا جهتنده‌کی مظفریات — قوجه یوسف پاشا دشمنك مهادیه بوغازینی تحکیم ایتدکدن صکره بلغراد اوزرینه کله‌جکنی

تحقیق ایلدیکده آندن اول طاورانوب ویدین ، بالغراددن طونه‌یی عبور و مهادیه بوغازینی قبضهٔ تسخیره کچوردکدن صکره ایمپراطورك قوماندا سنده بولنان قوهٔ جسیمهٔ اعدایی پریشان وسکسان قدر طوپ ایله کلی مهمات واشیای سائره‌یی غارتکردهٔ غازیان ایلدی « ۱۲۰۲ » .

روسیه جبهه‌سنده‌کی موفقیتسزلکلر — روسیه قوماندانی مارشال رومانزوف برفرقه آوستریا عسکرینی دخی معیتنه آلدقدن صکره بغدانی استیلا و مقابله‌سنه مأمور اولان مقداد پاشا ایله شهباز کرایی رجعته مجبور ایده‌رك بو جهتله یاش بلده‌سی و امداد ومعاونتدن محروم قالان خوتین قلعه‌سی ایادیٔ اعدایه کرفتار اولمشدر .

بری طرفدن جنرال پوتمکین دخی اوزی قلعه‌سنی ضعیف و محافظلرینی قلیل بولمغله شدتله محاصره ایلدی .

کرچه غازی حسن پاشا بحراً خیلی معاونت ایلدیسه‌ده معیتنده‌کی دونمانك جسیم قلیونلردن عبارت اولمسی جهتله ضیغ اولان ساحله یناشه‌میوب ودرسعادتدن جلب ایتدیکی خفیف دونما مخالفت هوادن ناشی وقتیله یتشه‌میوب وقت کچدیکندن بالضرور اوزی قلعه‌سنه دخی دشمن ظفریاب اولمشدر .

روسلر وحشتلرینك صوك درجه‌سنی اوزی محافظلرینك قتل وعامنده دخی کوسترمشلردی .

ارتحال شهریار مرحمتشعار — بویله یکدیکرینی تعاقب ایدن

هزیمتلر ذاتاً مصائب حربیه‌یی دریبش ایله سفردن مجتنب اولان پادشاه حضرتلرینه زیاده‌سیله تأثیر ایتمکله آلتمش آلتی یاشلرنده ایکن ارتحال دارنعیم بیورمشلردر. ۱۲۰۳ه‍ رجب ۱۲ده.

مشار الیه حضرتلری زهد وتقوی وترك ماسوا ایله موصوف وتبعه‌سی حقنده مرحمت وشفقتلری مبذول برپادشاه اولوب صلاح حاللری واصل مرتبهٔ ولایت اولدقلرینه دال وکرامات علیه‌لری بین الخلق متواتر ایدی.

« رحمة الله علیه »

(صدر اعظملری)

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی وفات	ایام	شهر	سنه
ثالثاً محسن‌زاده محمد پاشا		ابقاء	۱۱۸۸ وفات	٦	۸	•
عزت محمد پاشا	۲	۱۱۸۸	۱۱۸۹ عزل	٦	۱۱	•
درویش محمد پاشا	۱	۱۱۸۹	۱۱۹۰ عزل	۱۷	٦	۱
دارنده‌لی محمد پاشا	۱	۱۱۹۰	۱۱۹۲ عزل	۱۳	۸	۱
قلفات محمد پاشا	۱	۱۱۹۲	۱۱۹۳	۱	•	۱
سلحدار محمد پاشا	۱	۱۱۹۳	۱۱۹۵ وفات	۱٦	٦	۱
ثانیاً عزت محمد پاشا	•	۱۱۹۵	۱۱۹٦ عزل	•	٥	۱

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
			عزل			
یکن محمد پاشا	١	١١٩٦	١١٩٧	٩	٤	•
			عزل			
خلیل حمید پاشا	١	١١٩٧	١١٩٩	٢٥	٣	٢
			عزل			
شاهین علی پاشا	٣	١١٩٩	١٢٠٠	٢٤	٨	•
یوسف پاشا	٣	١٢٠٠	١٢٠٣	١٨	٣	٣

(شیخ الاسلاملری)

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
			عزل			
ثانیاً سید محمد افندی	•	ابقاء	١١٨٧	١٥	٢	•
			عزل			
ثالثاً دری زاده مصطفی افندی		١١٨٧	١٨٨٨	٨	٧	•
			عزل			
محمد پاشازاده ابراهیم بك	٢	١١٨٨	١١٨٩	٥	١٠	•
			عزل			
صالح زاده امین افندی	١	١١٨٩	١١٩٠	٢٠	٤	١
			عزل			
وصاف زاده اسعد افندی	١	١١٩٠	١١٩٢	٤	٨	١
			استعفا			
اسعدزاده شریف افندی	٢	١١٩٢	١١٩٦	•	٣	٤
			وفات			
قره حصاری السید						
ابراهیم افندی	١	١١٩٦	١١٩٧	١١	٨	•

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
دری زاده محمد عطاء الله افندی	۱	۱۱۹۷	عزل ۱۱۹۹	۲	۱۱	۹
ثانیاً محمد پاشازاده ابراهیم بك	۰	۱۱۹۹	عزل ۱۱۹۹	۲۵	۲	۰
عرب زاده عطاء الله افندی	۰	۱۱۹۹	وفات ۱۱۹۹	۱۷	۱	۰
دری زاده عارف ملا افندی	۲	۱۱۹۹	عزل ۱۲۰۰	۲۶	۵	۰
مفتی زاده احمد افندی		۱۲۰۰	عزل ۱۲۰۲	۱۷	۹	۹
مکی محمد افندی	۲	۱۲۰۲	عزل ۱۲۰۲	۱۳	۳	۰
محمد کامل افندی	۲	۱۲۰۲	۱۲۰۳	۰	۰	۹

﴿ سلطان سلیم ثالث دوری ﴾

استکمال تدارکات حربیه — سلیم ثالث حضرتلری کنیج وغیور بر پادشاه اولدیغندن جالس تخت عثمانی اولور اولمز تدارکات حربیه‌نك اکمالی وعساکر کلیه جلب وجمعیله اردوی همایونلرینه امداد ومعاونت اولنمسنی فرمان بیوردیلر .

عزل صدر اعظم یوسف پاشا نصب جنازه حسن پاشا — صدراعظم یوسف پاشا حربی ایقاع ایتدیکی جهتله خلق نظرنده

فاتح ثانئ مصر غازی سلطان سلیم
خان ثالث حضرتلری

مخطی ایسه‌ده بدایت سفرده نمچه‌لویه اکتساب غلبات ایله نزد دولتده اعتبار قزانمش وتهدیدینی ایقاعه قادر شدید الشکیمه مؤثرالنفوذ بر وزیر صلابتکستر اولمغله سرعسکرلك وقوماندانلق مقامنده بولنمسی هر وجهله مناسب ایدی .

آنجق حربك صور اجرائیه‌سنی حسن اداره ایتمکده ایکن ناکهان عزلیله خافی جنازه لقبیله مشهور کتخدا حسن پاشا مریض و عادتا میت متحرك وایش بیلمز سفره یارامز برحالده بولنمسی امور سفریه‌جه فنا نتیجه‌لر حاضرلمش ویوسف پاشانك بویله بر تنك وقتده عزلنك بیوك بر خطا اولدیغنی وقوعات اخیره اثبات ایلمشدر .

بوزه هزیمتی — صدر جدید سرکاره کچدکده قطعی بر ایش بجره‌میوب هر سوزه معقول وهر تدبیره مناسبدر دیه‌رك تدویر دولاب دولته غیرت ایتمکده ایدی .

الحاصل بندر واقکرمان قلعه‌لرینی قورتارمق اوزره اردوی همایونی مستصحباً ماچین طریقیله طونه‌یی مرور ایدر ایتمز اولا نمچه اردوسنه و مؤخراً روس فرقه‌سنه راست کله‌رك فنا حالده بوزولمش وتکمیل مهمات واشیا دشمنه براقیله‌رق فرار ایدنلرده بوزه صوینده غرق ونابدید اولمشلردر. « ١٢٠٤ »

بو هزیمت کلیه تحت محاصره‌ده بولنان اقکرمان تپه وکیلی قلعه‌لرینك روسیه‌لویه وبلغرادك اوستریالویه کچمسنی منتج اولمشدر .

اسماعیل سرعسکری غازیٔ نامدار جزایرلی حسن پاشا اوزرینه کلان روس فرقه‌لرینی تارمار ایتمش اولدیغندن بوزه بوزغونندن طولایی متأثر اولان قلوب اصدقایه بو خصوص نوعما مدار تسلیت اولدی .

غازی حسن پاشانك صدارتی — بوزه هزیمتی متعاقب صدر اعظم شمنی مشتاسنه عودت ایلدیسه‌ده عارضهٔ وجودیه‌سی و بر ایشه یرامامسی جهتیله مقام صدارتدن معزول ویرینه غازی حسن پاشا موصول اولدی .

صدر مشار الیه صاحب اقتدار بر وزیر اولدیغندن اوّل امرده بوزه هزیمتنه وبندر واقکرمان وکیلی قلاعنك ضیاعنه سبب اولمق تهمتیله بر خیلی رجالی ارسال دیار عدم ایتمش و ترتیبات عسکریه ایله اشتغال ایله‌یوب مقابلهٔ اعدایه شتاب ایتمك اوزره ایکن صدارتنك دردنجی سنه‌سی سکسان یاشنی متجاوز اولدیغی حالده داربقایه رحلت ایلمشدر .

شریف حسن پاشانك صدارتی — احوالك وخامتی حسبیله صدارت مسند مسئولیتنی درعهده ایتمکه بین الوزرا رغبت وجسارت اولنه‌مدیغندن خرقهٔ شریف دائره‌سنده آتیلان قرعهٔ شرعیه نتیجه‌سنده زاخوه محافظی روسجقلی شریف حسن پاشا صدر اعظم نصب اولندی .

مشار الیه روسجق خاندانندن اولوب ۸۲ سفرنده کندی بدنندن عسکر جمع ایده‌رك اولوقتلر روسجق سرعسکری اولان

جزایرلی حسن پاشا معیتنده خیلی یرارلغی کورلدیکندن صدر وقت اولان محسن زاده محمد پاشانك مظهر نوازش وتقدیری اولمغله رتبۀ وزارته نائل اولمش ایدی بر آرالق مرفوع الوزاره اوله‌رق کموجنه‌ده اقامت ایتمش وسفرلرك ابتدای وقوعنده وزارتی بالابقاء قره دکز حوالیسنه وبعده ویدین محافظلغی ولواء شریف قائممقاملغی ونهایت راخوه محافظلغنه نصب اولنمش ایدی .

آوستریالولرك یرکوکی‌یه هجوم ایله هزیمت فاحشه‌یه کرفتار اولمسی اوزرینه قارشو یاقه‌یه عساکر کلیه امرار اولنمشدر .

بوموفقیت صدر جدیدك یاوری بخت وطالعنه فال خیرعد ایدلمش ایسه‌ده اسماعیل قلعه‌سنه امداد ایده‌میه‌رك اول حصن متینك آلتی آی قدر طیاندقدن صکره جنرال سواروفلك ید ضبطنه کچمسی واصدقای دولتدن افلاق بکی پرنس ماوروینی مالنه طمعاً قتلی سبب عزلی واعدامی اولمشدر « ١٢٠٥ » .

زشتوی معاهده‌سی — آوستریا ایمپراطوری ایکنجی ژوزف وفات ایدوب یرینه کلان لئوپولد روسیه اتفاقندن آیرلمش اولمغله مشارالیه دوام محاربه‌دن بر فائده مأمول اولمدیغنه قانع اولدیغی وبرطرفدن‌ده پروسیه وفلمنك وانکلتره دولتلرك توسط ایتمکده بولندیغی جهتله دولت علیه ایله متارکه‌یه و مؤخراً زشتوی قصبه‌سنده عقد مجلس و مصالحه‌یه قرار ویرمشدر « ١٢٠٥ » .

زشتوی مصالحه‌سی موجبنجه آوستریالو بلغرادی وسائر استیلا ایتدیکی مواقعی کاملاً دولته اعاده ایلمشدر .

یوسف پاشانك صدارت ثانیه‌سی ویاسه مصالحه‌سی — روسچقلی حسن پاشادن صکره نائل مهر همایون اولان صدر اسبق قوجه یوسف پاشا اردوی همایونی ماچینه طوغری تحریك ایلدکده روسیه‌نك قوتلی بر اردوسیله محاربه‌یه مجبور اولمش ایدی .

کرچه بو محاربه‌ده مغلوبیت کورلمامش ایسه‌ده غلبه وظفره دخی دسترس اوله‌مدیغندن ایکی طرف دخی تلفات کلیه ایله رجعت ایلدیلر .

بو اثناده آنابه سرعسکری بطال پاشانك خیانتی وروسیه‌یه فراریله آنابه قلعه‌سنك ید اعدایه کچمسی مصائب حربیه‌یی تزیید ایلدیکندن آرتق دوام سفرك عدم امکانی اذهانه قناعت بخش اولمغه باشلدی .

آوستریالو ایله مصالحه اولندیغی جهتله قوهٔ عثمانیه‌نك بالاتحاد روسیه طرفنه کلمسی احتمالی روسیه‌یی صلح وصلاحه تمایل ایتدیره‌رك استعداد مسالمت آرزوسی بو تمکین‌ده دخی مشاهده اولنمغله ١٢٠٦ سنه‌سی یاش قصبه‌سنده روسیه دولتی ایله دخی عقد مجلس مشاوره اولنه‌رق اعادهٔ مسالمته قرار ویرلمشدر .

یاش معاهده‌نامه‌سنك باشلوجه شرائطی قریم الکاسی واوزی ایالتیله اوزی قیری دنیلان اراضی روسیه‌یه ترك

اولنه‌رق دیسه‌تر نهری حدود اعتبار اولنمق و آناطولی جهتی قبل الحرب حالده قالمقدن عبارت ایدی .

سلطانه سلیمك اصلاحات داخلیه و تنظیمات جدیده مباشرتی ونظام جدید تشکیلی — تخت سلطنت سلطان سلیم ثالث کبی کنج وترقی پرور بر پادشاه جلیل القدره نصیب اولدقده برنجی تدبیری اصلاحات داخلیه ایله سفرلره هیچ ایشه یرامیان طوائف عسکریه‌نك بر نظام قوی تحتنه ادخالی اولدیغی فکر شاهانه‌لرینه وقوف تامه‌سی اولانلرك تحت تصدیقنده‌در . حتی هنوز شهزاده‌لکلری هنکامنده بیله دولتك محتاج اولدیغی اصلاحاتك صور اجرائیه‌سنجه مقتضی اولان تصورات وتدابیری خدمه وقرینلرینه دائما بیان بیوررلر ایمش .

آنجق بدایت جلوس همایونلری سفره تصادف ایتدیکندن اصلاحات متصورهٔ شاهانه‌لرینك اجراسنه احتلاس وقت بیوره‌مامشلردی .

یاش وزشتوی معاهده‌لریله سفرلری ختام ویریلور ویرلمز همان اصلاحات عمومیه‌یه مباشرت بیوردیلر .

تصورکرده‌لری اولان اصلاحاته بدأ ایتمزدن اوّل ملکك محتاج اولدیغی موادك بالایحهٔ مخصوصه عرض عتبهٔ علیا قلنه‌رق ایشلك اطرافلیجه طوتیلمسنی وکلای دولته فرمان ایتمك کبی بر تدبیر جهانپسندانه‌یه توسل ایلدیلرکه بوندن مقصد شاهانه‌لری وکلای دولت واعیان سلطنتلرینك درجهٔ اقتدارلرینی محك

امتحانه چکمك اولدیغنده شبهه یوقدر اصلاحاته طوائف عسکر-یه‌دن بدأ اولندی .

اوروپا عساکرینك علوم وفنون عسکریه‌ده اکتساب ایتدکاری ترقیات وتعلیملو عسکرك محاربات سالفه‌ده نه رتبه ایش کوردکاری نظر مطالعه‌یه آلنه‌رق اوّلا طوپجی خمبره‌جی لغمجی بحریه صنفلرینك تکثیر وتنظیم واصول جدیده اوزره تعلیمنه مباشرت اولندی و اختراعات اخیرهٔ حربیه‌نك تعلم و تدرس ایله معلم ضابط یتشدیرلمك اوزره مجدداً مهندسخانه ومکتب بحریه تأسیس اولنوب اوروپادن معلملر جلب ایدلدی.

پیاده عسکرینك مقدمهٔ تنسیق و اصلاحی اولمق اوزره نظام جدید نامیله یکیدن طابورلر تشکیل اولنوب فقط فساددن احترازاً یکیچری اوجاغندن معدود وبوستانجی اوجاغنه التحاق اولندی .

بو عساکره نظام وانتظام دائره‌سنده تعلیم ایتدیریلوب اسکدارده سلیمیه‌ده ولوند چفتلکنده قشله‌لر انشا اولنوب ولایات شاهانه‌ده دخی تکثیر اعدادینه غیرت اولنمق اوزره ولات عظامه فرمانلر تسطیر قلندی .

طوائف عسکریه‌نك بو یولده‌کی تشکیلاتی بالطبع فضلهٔ مصارفی مستلزم اوله‌جغندن اسهام ومقاطعاتدن وجهات محلوله‌دن وسائر درلو رسوم منضمه‌دن قارشولقلر تدارك اولنه‌رق ایراد جدید خزینه‌سی نامیله بر خزینه تأسیس وبوکا نظارت ایلمك

اوزره ایراد جدید دفتردارلنی نامیله‌ده بر مأموریت احداث اولنمشدر .

دولتك جهت بریه‌سی بو یولده اصلاح اولندیغی کبی بحریه‌جه دخی جسیم قلیونلر انشا اولنمق و استحکامات بحریه تعمیر قلنمق وترسانه لونداتنك دائرهٔ انضباطه ادخال اولنمق خصوصلرینه جداً اعتنا اولنمشدر .

اصلاحات دوائر دولتك برشعبه‌سی اولان طوائف عسکریه‌نك تنظیمی ایله بدأ اولنوب شعبات سائره‌جه دخی وقت و زمان مساعد اولدقجه اصلاحات ممکنه اجرا اولنمسی مصمم اولمغله پی‌درپی تدابیر اصلاحیه‌نك موقع اجرایه وضعی قرارگیر اولمشدر .

آنجق اصلاحاتك اجراسیله قوای دولتك یکیدن احیاسی طوائف عسکریه‌یی تسهیل مقصدلرینه واسطه اتخاذ ایتمکده اولان اعیان دولت ایله بیهوده یره علاقه خوار اولان ارباب بغی وفسادك ایشنه کلدیکندن اوته‌ده بریده اجرآت جدیده علیهنده سوزلر تکون ایتمکه باشلادیه‌ده مرلدانملرینه قولاق آصلمیوب ترقیات تجدد پرورانه‌یه اهتمامدن کیرو طورلمدی .

تبدل صدارت — دفعهٔ ثانیه اوله‌رق مقام صدارته کلان قوجه یوسف پاشا انعقاد صلحدن صکره پای تختنه عودت ایله برماه مرورنده داماد شهریاری ملك محمدپاشا نام بر پیرسالخورده مسند صدارتی احراز ایلدی لکن وزیر مشار الیهك اختیارلنی

اصلاحات مصممهٔ دولته غیر کافی اولدیغندن او دخی عزل اولنه‌رق مهر همایون مصر والیلکنده حسن خدمتی مشاهده قلنان عزت محمد پاشایه اعطا قلندی « ۱۲۰۹ » .

بوناپارتك مصره عسکر اخراجی — غرائب مناسبات دولیه‌دن اوله‌رق بوسنه « ۱۱۱۳ » فرانسه جنرالی بوناپارته طولونده احضار ایتدیکی قوتلی بر دونمایه قرق بیك عسکر ارکابیله بغتةً مصره اخراج واثنای راهده مالطه‌یی ضبط ایلمشدر .

دولت علیه ایله فرانسه بیننده مناسبات مخالصتکارانه جاری وبردوام اولدیغی حالده بومثللو حقوق دول قواعد مرعیه‌سنه مخالف اوله‌رق مصره عسکر دوکمسی ناپولیونك رأس حکومته کچمك اوزره اجراسی مقتضی اولان شان و شهرت حرصندن وعدوی اکبری بولنان انکلیزلرله اوروپاده باشه چیقه‌میوب مصر وسوریه طریقیله هندستانه کیدرك اوراده انکلتره‌یی حرباً اشغال ایلمك مقصدندن ایلرو کلمش ایدی .

بوناپارت اسکندریه ورشیدی ضبط ایتدکدن صکره قاهره‌یه هجوم واهرام قربنده والئ ولایت ابو بکر پاشا ایله کوله‌منلری مغلوب ایده‌رك شهری آوردهٔ قبضهٔ تصارف ایلمشدر .

انکلیز آمیرالی نلسون فرانسزلرك مصره عسکر اخراجنی خبر آلدقده همان اول سمته عزیمت ایده‌رك ابو نام موقعده

فرانسه دونماسنی قصديروب جملهسنی احراق ایدەرك ناپولیون عسكرينك خط رجعتنی قطع ایتمش ایدی.

ناپولیون طرق یگانهٔ بحریهسنك انقطاعندن فوق الغایه مأیوس اولدیغی حالده اصلا فتور كتورمیهوب ینه اجراآت جبرجویانهسنه دوام ایله سوریهیه هجوم وعكایی تحت محاصرهیه آلدی.

عكا قلعهسنك متانتی و محافظی اولان مشهور جزار احمد پاشانك شدیداً مقاومتی اوزرینه خائباً عودته مجبور اولمش ایدی.

مصرك استردادی ایچون انكلتره و روسیه ایله عقد اتفاق — فرانسهلونك بویله بغتةً نقض عهد ایله اجزای مهمهٔ سلطنت سنیهدن بولنان مصری ضبط ایتمسی حقوق دوله مخالف اولدیغندن جبراً اخراجی قرار دادهٔ اكابر دولت ایدمدت اولمغله ارضروم والیسی ضیا یوسف پاشا مقام صدارته نصب و تعیین و معیتنه قوتلی بر اردو ترفیق اولنەرق یوله چیقارلدی ونا‌پولیونك مصردن اخراجی ایچون روسیەوانكلتره دولتلریله دخی عقد معاهده اولندی.

بونك اوزرینه روسیه و دولت علیه دونمالری مشتركاً فرانسه ادارهسنده اولان جزایر سبعهیه طوغری بادبانكشای عزیمت اولەرق و براً دخی یانیه والیسی تپهدلنلی مشهور علی پاشا اجرای تضییقاته باشلیەرق جزایر مزبوره ایله ارنبودلقده

کائن پره‌وزه وپارغه قلعه‌لری فرانسه اداره‌سندن استرداد ایله دولت عثمانیه‌یه اعاده قلنمشدر.

بو آرالق ناپولیونك فرانسه‌ده اثبات وجودینه متوقف حالات ظهوری ایله جنرال قله‌بری مصرده قوماندان براقوب کندیسی ایکی کوچك کمی‌یه راکباً فرانسه‌یه عودت ایده‌رك مقام ریاسته قعود ایلدی.

جنرال قله‌بر مصرده اجرای حکم و نفوذه باشلادیسه‌ده بر طرفدن اردوی همایونك براً تقربی و دیکر طرفدن انکلیز وعثمانلو دونمانسنك سواحلی آبلوقه صورتیله تحت محافظه‌یه آلمسی مصرده اقامتنك بلافائده وبلکه‌ده وخیم برحاله کتوره‌جکنه عقلی کسمکله انکلیز آمیرالی سیر سیدنه‌ی سمیده فرانسه عسکرینك انکلیز کمیلریله مارسلیایه نقلی حقنده اجرای مذاکراته کیریشمش و آنجق بوشرط انکلتره‌لو طرفندن رد اولنمغله قله‌بر اعادهٔ مخاصماته ابتدار ومصری شرط سابق وجهله تسلیمه کلان حفیف برعثمانلی فرقه‌سی اوزرینه هجوم ایله مغلوب ایلمشدر.

جنرال قله‌برك سلیمان نامنده برحلبلی معرفتیله اتلافی ویرینه کچن جنرال منونك کفایتسزلکی وفرانسه عساکرینك مقدارجه نصفنه تنزل ایتمسی اوزرینه فرانسزلر مصری تخلیه‌یه مجبور اولدیلر «١٢١٦».

بازوبند اوغلی وقعه‌سی — متغلبه‌دن ویدین محصلی بازوبند اوغلی عثمان آغا یماقلقدن نشأت ایتمه برترودی اولوب کیتدکجه

کسب قوت وقدرت ایدەرك نهایت ویدین والیسنی طردە جرأت وبالجمله ویدین حوالیسنه ایصال دست عداوت ایلمش ایدی.

ایکی یوز اون ایکی سنەسی اوائلندە مرقومك تأدیبنه قپودان دریا کوچك حسین پاشا مأمور ایدیلەرك عساکر کلیه ایله بازوبند اوغلی جمعیتی پریشان وکندیسنی مجبور استدعای عفو وامان ایلدی.

بونك اوزرینه بازوبند اوغلنه رتبۂ وزارتله ویدین والیلکی توجیه اولنمشدر.

وقعۂ وهابیانه — نجد علماسندن محمد بن عبدالوهاب نام شخص عقائد اهل سنته مغایر بر مذهب باطل ایجاد واختراع وبونی کویدن کویه طولاشمق صورتیله نجد سکانی بیننده نشر وتعمیم ایلدیکندن وهابیلك وسطی عربستانده کرکی کبی شیوع بولمش ایدی.

مرقومك عقائد باطلەسی ایجابنجه اهل قبوردن استعانه و توتون ایچمك و مراقد امواته بنای قباب کفر مرتبەسندە اولوب اسلامیت وهابیلکدن غیری بر شی دکلدی. غیرك اموال واشیاسنی کندیلرینه حلال عد ایتدکلرندن قبائل سائرەیی اوروب یغما ایتمکدە ایدیلر.

بغداد وحجاز والیلری بو مذهب نوایجاد اربابنك تأدیب وتربیەسی ایچون دفعاتله قوۂ عسکریه ایله اوغراشمشلر ایسەدە

عربستانك مركزنده درعیه شهرینك اوزاقلغی جهتیله موفق اوله مامشلردی.

وهابیلر جرأتلرینی آرتدیردقجه آرتدیروب نهایت کربلا یثرب و بطحایی دخی استیلا ایله نقدر قبه‌لر وار ایسه هدم وتخریب وروضهٔ مطهره‌یه حرمتسزلکده بك ایلرویه واردقلری ویکرمی بر سنه‌سندن اعتباراً طریق حجی سد وبند ایلدکاری اخبار مؤلمه‌سی قلوب ایمانی داغدار ایلدی.

روسیه‌لونك نقض عهدی وانکلیز دونمه‌سنك قلعهٔ سلطانیه بوغازندن مروری فرانسه‌عسکرینك روسیه وانکلتره‌دولتلرینك معاونتیله مصردن اخراج اولندقدن صکره سلطنت سنیه‌نك ینه مذکور دولتلرله بینلرنده رابطه‌کیر اولان شرائط یکجهتی مستمر وباقی اولوب مع هذا مقـام حکمرانیسنه صعود ایدن ناپولیون بوناپارته اوروپا دول موجوده‌سنه ایمپراطورلغی تصدیق ایتدرمك داعیه‌سنه دوشه‌رك انکلتره وروسیه‌لودن ماعدا دولتلره حرباً و غالباً ایمپراطورلغی تصدیق ایتدیردیکندن روسیه‌لویه دخی اعلان حرب امر تصدیقه اجبـار و ایلچیسی سباستیانی واسطه‌سیله دولت علیه‌یی روسیه ایله حربه تشریك ایده‌جك مقدمات تمهیدینه ابتدار ایلدی.

اکرچه طرف دولت علیه‌دن بیطرفلق مسلکی اختیار وفرانسه وروسیه‌لو طرفنه معاملات ریشخندی اظهار اولنه‌رق

ایکی طرفك قوللانیلمسی اصولنه صرف فکر دقیق ومشارالیه بوناپارطك ایمپراطورانی زیر کلیم خفادن تصدیق اولندی.

لکن روسیه‌لونك دماغی فی الاصل فسادده اوله‌رق بر طرفدن رعایای دولتدن اولان صربلویی تحریك ودائرهٔ اطاعتدن تفکیك ایله مشغول اولمغین بوکره ناپولیون تصدیق حکومتی وفرانسه‌لونك دولت علیه‌یه اولان تکلیفاتی ماده‌لرینی وسلطنت سنیه‌نك اختیار ایلدیکی اصولی استخبار ایله تدارکات حربیه‌یه جداً مباشرت ایلدی .

روسیه‌لونك تدارکات وتشبثات واقعه‌سی اتابکان سلطنت وخیرخواهان دولت نزدنده تحقق ایلدکده مخصوصاً عقد مجلس مشورت اولنوب هر ایکی طرفك اداره‌سی قابل اوله‌مدیغی تقدیرده ناچار روسیه‌لو ایله فتح باب خصومت وفرانسه دولتیله عقد پیوند اتفاق ومخالصته قرار ویرلدی.

لکن نقض عهد شئامتندن حاصل اولان آثار ادبار مسبوق صحایف روزکار اولدیغنه بناء وکلای دولتك لایح خاطرلری اوله‌جق تدابیری حضور همایونه بالایحهٔ مخصوصه عرض ایلملری فرمان بیورلمشدر.

لوایح مزبوره تنظیم ایله تقدیم حضور همایون قلندقده کتخدای صدرعالی ابراهیم نسیم افندینك لایحه‌سی جمله‌دن مقبول وموجبنجه حرکت اولنمق خصوصنه ارادهٔ شاهانه شرفصدور اولمشدر .

ابراهیم نسیم افندینك لایحه‌سی: « عساکر شاهانه باشبوغی اولان حالا قرەمان والیسی وزیر قاضی عبدالرحمن پاشا بروافر عسکر ایله روم ایلی‌یه امرار اولنوب ظاهراً صربلو علیهنه اولەرق اللی بیك کشیدن عبارت براردوجق ترتیب وصوفیه یاخود ادرنه‌ده اقامتی تصویب اولنه اگر مسقولو نقض عهد ایله قلاع خاقانیه‌یه تسلط ایدر ایسه دولت علیه اردوسی حاضر بولنوب مدافعه‌سنه صرف اقتدار ایدر. واگر فرانسه‌لو دولت علیه‌نك تشبثندن بحث ایده‌رك ینه خیرخواهلق صورتنی اشراب ایدر ایسه سلطنت سنیه‌نك قوتی کمالده‌در. دول نصارا علیهنده اولیەرق رعایا مقوله‌سی اولان صربلو اوزرینه ادنا همتله بوقدر معلم عسکر ایله بر اردو ترتیب ایلدی. اقتضا ایدر ایسه روسیه‌لونك مدافعه‌سی دخی قابلدر جوابی ویریلیور و اگر بو ایکی صورته احتیاج مس ایتمز ایسه مادام که دولت علیه رعایاسی اولان صربلو طغیان ایلدی ترتیب ظاهره اوزره اشبو تدارکات صربلو اوزرینه اعمال اولنوب هم اول گروهدن اخذثاراولنور وهمده دول موجوده بیننده ازسرنو شان و شهرتی موجب اولور. » ماده‌لری تفصیلاتندن عبارتدر.

بروجه بالا ابراهیم نسیم افندینك قرین استحسان اولان لایحه‌سی موجبنجه قاضی پاشا عساکر کلیه ایله روم ایلی‌یه مرور و موقع مأموریتنه عازم اولدیسه‌ده مقام صدارتده بولنان اسماعیل پاشا داعیهٔ تفرد ومحافظهٔ موقع فکرخامی ایله ترسنکلی

اوغلی دیدکلری نمك بحرامه تحریرات مخصوصه ارسالیله نزد سلطنت سنیه‌ده کسب نفوذ ایدن ارکان دولته اشتراکاً نظام ویرمکی تکلیف وفتنهٔ نائمه‌یی ایقاظه سبب مستقل اولمش ایدی.

مرقوم ترسنکلی اوغلی دخی اسماعیل پاشانك تشویقی نعم الوسیله عد ایله بالجمله روم ایلی متعیناتنی اخلال و مرکز اطاعتدن عدوللرینه سعی بیهمال ایدوب روم ایلی اغواتی ایسه هر بری برر مملکتی ضبط ایله ایستدکلری کبی آلوب صاتمغی پیشه ایدنمش اولملریله اشبو قاضی پاشا فرقه‌سنك روم ایلی‌یه امرارندن جمله‌سی متنفر ایکن اسماعیل پاشانك تحریك واغواسیله ترسنکلی اوغلنك واقع اولان افسادی او مقوله متعینانی کرکی کبی متوحش ایتمکین جمله‌سی بردن اشعال نائرهٔ فتنه صرفنه جهد وطاقت و بذل مقدرت ایلدیلر . قاضی پاشانك عسکرینه ممانعت قیدنده بولنه‌رق طرفیندن محاربه و مقاتله صورتلرینه دخی تشبث اولندی .

آنجق شهریارمرحمتشعارحضرتلری اراقهٔ خون مسلمیندن اجتناباً منع مقاتلاتی آرزو بیوردقلری صره‌ده ناکهان ترسنکلی خبیثنك بو اثناده مقتولاً عازم دارالبوار اولمسی متعینانك نحوتلرینی قیرمش وعساکر شاهانه‌یه مقابله‌یه قدرت براقامش ایسه‌ده بروجه بالا بیهوده یره قان دوکلمك وهمده نزاکت وقت و حال کوزدلمك اوزره قاضی پاشانك ینه سمت قدیمنه ارجاعی تنسیب وروم ایلی اعیاننه اظهار روی عفو تصویب اولنمشدر .

بو وقعه لسان تاریخده ایکنجی ادرنه وقعه‌سی نامیله معروفدر .

بو وقوعاتك سبب حقیقیسی اولان صدر اعظم اسماعیل پاشا مسندندن عزل ایله قبریس جزیره‌سنه نفی و تغریب وطرفداران و خویشانی اولنلر مأموریت حالیه‌لرندن عزل وتنکیل قلندی .

بوندن بر ایکی ماه مرورنده روسیه‌لو دولتك فرانسه پولتیقه‌سنه تمایلندن اندیشناك اولدیغی جهتله ۱۲۲۱ سنه‌سی ماه رمضاننك اوائلنده سرحدات خاقانیه‌یی محافظه‌جیدن خالی بولوب دوستلق یوزندن دفعةً هجوم ایله خوتین وکیلی واقکرمان و بندر قلعه‌لرینی و یاش و بکرش مملکتلرینی استیلا ایلدیکی خبرلری توارد ایتمکله طونه بوینك قویاً مدافعه‌سی خصوصی فرض مثابه‌سنه ایریشدی .

بوجهتله سرحدده شدیدالبطش بر وزیرك سرعسکر نصبی لازمه‌دن اولمغله ترسنکلی اوغلنك جانشینی اولان مصطفی علمداره رتبهٔ وزارت احسان و مدافعهٔ اعداده اظهار صلابته دقت واهتمام ایلمسی تنبیه وفرمان بیورلدی .

هر نقدر علمدار مصطفی پاشا طونه بوینه سرعسکر نصب اولنمش ایسه‌ده یالکز مشارالیهك سرعسکرلکیله مدافعهٔ دشمن قابل اوله‌میه‌جغندن لوای سعادت احتوای نبوینك اعدای دین

اوزرینه اخراجنه قرار ویریله‌رك درسعادتده مقیم روسیه سفیری طرد وتبعید وروسیه‌لویه اعلان حرب اولندی .

انکلیزلرك روسیه‌لوبی التزامی — بو وجهله روسیه دولتنه فتح باب مخاصمه اولندیغنی متعاقب مقدما وقوعبولان روسیه و انکلتره اتفاقنك بقاسنی سررشته اتخاذ ایله انکلتره ایلچیسی درسعادتده کائن تبعه و تجارینه اخذ واعطالرینی قطع ایتدیروب جمله‌سنی لیلاً سفینه‌لرینه تحمیل ایده‌رك بحرسفیده خروجه شتاب ایلدی .

انکلتره سفیرینك بو وضع غریبی اذهان اکابر سلطنتی تحدیش ایتمکله بحرسفید بوغازینك تحکیم وتقویه‌سی لازم کلمکین قائممقام رکاب همایون اسبق بکر پاشا بوغاز سرعسکری نصب وتعیین وشق ثانی دفترداری سید فیض الله افندی بوغازك تحکیمی ومواقع لازمه‌یه طابیه‌لر انشاسی وطوپ قونداقلرینك تعمیری خصوصاتنه مأموراً بوغاز جانبنه کوندرلدی .

کوسه موسی پاشانك قائممقاملغی — اردوی همایونك دشمن اوزرینه عزیمتی تحقق ایتمسنه مبنی رکاب همایون قائممقاملغنه مجرب الاطوار بر ذاتك تعیینی لزومنه مبنی سلانیك متصرفی کوسه موسی پاشادن صداقت و استقامت مأمولیله مسند قائممقامی احسان و (اذا جاء القضا عمی البصر) فحواسی بو وجهله تبایان اولدی .

انکلیز دونانمه‌سنك چناق قلعه بوغازندن مروری —
درسعادتدن لیلاً فرار ایتمش اولان انکلیز ایلچیسی بحرسفیدده اولان انکلیز تکنه‌لرینی معیتنه جلب ایله بوغازه کلوب قپودان دریا صالح پاشا ایله فیض‌الله افندی بوغازدن کچه‌رك بحرسیاهده روسیه‌یه معاونته کیده‌جکنی اخبـار ایله یول ویرلمسنده صوك درجه‌ده اصرار ایلدیسه‌ده پاشای مشار الیه ایله فیض‌الله افندی مومی الیهك آرزوسنك اجراسنه روی ممانعت اظهار ایلدیلر .

بونك اوزرینه ۱۲۲۱ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك اونجی کونی عید اضحاده سحری هرکس بایرام نمازنده‌ایکن انکلیز دونانماسی بوغازه دخول واطرافه آتشلر صاچه‌رق ومحافظینك جامعلرده بولنمسی حسبیله مدافعهٔ شـدیده‌یه معروض اولمیه‌رق بوغازدن خروج وصوغانلق پیشکاهنده لنکرانداز اولان دونانمای همایونی خالی بولدیغی جهتله احراق باللار ایلدکدن صـکره پای تخت سنیه‌یه طوغری باد بانکشای عزیمت اولمشدر .

دونانمانك بوغازدن دخولی خبری پای تخته منعکس اولدقده همان بر مجلس حرب عقد اولنـه‌رق ویریلان قرار موجبنجه فنار بغچه‌سندن اسکداره ویدی قله‌دن طوپخانه‌یه قدر اولان مواقعه بر کیجه ایچنده طابیه‌لر انشـا ویدی سـکز یوز قدر طوپلر تعبیه‌سی صورتیـله آمیرالك تکلیفاتنـه مقابله ایدلمش اولمغله انکلیزلری برحیرت فوق العاده استیلا ایلدی .

دونانما آطه‌لرده بولندیغی اثناده فنار بغچه‌سی محافظه‌سـنه

مأمور نفراتدن بش اون کشی صو آلمق اوزره قنالی آطه‌یه کلمش اولان سکز اون انکلیز نفری ایله آمیرالك اوغلنی اسیر ایده‌رك حضور همایونه ایستاده ایتملریله مظهر مکافات اولدیلر.

انکلیزلر دونمای همایونك کندیلرینه تسلیمی فرانسه ایلچیسی سباستیانینك طردی و روسیه ایله تجدید دوستیدن عبارت بولنان تکالیفنك ردی وسواحلك تحکیمیله علناً مخاصمانه قیام اولنمسی جهتیله قوری تهدیدلرینك حکمسزلکنی اکلاملریله همان بر پویراز روزکاریله بحر سفیده طوغری روبراه سمت فرار اولدیلر ایسه‌ده بو کره محافظلرك متیقظانه حرکتلری سببیله آتیلان کله‌لردن کمیلر کلی تلفات ویره‌رك بوغازدن خروجه موفق اوله‌بیلمشلردر. انکلیز کمیلری درسعادتده بولندیغی مدتجه ترجمانلق وظیفه‌سنی مشهور خواجه اسحق افندی ایفا ایلمشدر.

هر نقدر انکلیز دونماسی خائباً بوغازدن عودت ایتدی ایسه‌ده مکرو دسیسه‌لرندن بر آن ذهول وغفلت جائز اولمدیغندن هر ایکی بوغازلرك دخی تحکیم وترصینه وامر محافظه‌لرینك تشدیدینه جداً اهتمام ایلمشدر.

مصر والیسی محمد علی پاشانك صورت ظهوری — محمد علی پاشا قواله اوسته‌سی حسین چورباجینك یکنی اولوب بدایت حالنده کوچك حسین پاشا معیتیله دونمای همایون ایله

مصره کیتمش واوراده سائر روم‌ایلی سرکرده‌لری کبی یرلشوب قالمش ایدی .

محمد علی ایش بیلور اداره‌لی معیتنی حسن استخدامده موفقیتلی بر ذات ایدوکندن آز وقت ظرفنده باشی بوزوق عسکرینه سرچشم اولمش ومصرده یك بر نفوذ پیدا ایلمش ایدی مصر والیسی خسرو پاشا باشی بوزوقلردن مصری تخلیه ایتمکه تشبث ایتدکده محمدعلی ممانعت کوستردی وپاشایی مصردن فراره مجبور ایلدی .

خسرو پاشانك فرارندن صکره محمد علی مصرده تحکمنی آرتدیروب بر طرفدن کوکلنلری ازمکه ودیکر طرفدن مصر والیلکنی استحصال ایچون صرف نقود وغیرت ایلمکه باشلامش ایدی .

خسرو پاشادن صکره خورشید پاشا مصره والی نصب بیوریله‌رق جمعیت کثیره ایله محل مأموریتنه کلمش ایسه‌ده محمد علینك قابل ائتلاف اولمیان مسلك حریصانه‌سنی خوش کوره‌میوب جده والیلکی ایله مصردن تبعیدینی نسیب ایلدی .

آنجق باشی بوزوقلر بوکره دخی خورشید پاشانك اجراآتنه جداً ممانعت ایتملریله نتیجه‌سنده محمد علی پاشا مصر والیلکنی یقالدی « ١٢١٩ » .

محمد علی پاشا مصر والیلکنی قزاندقدن صکره ادارهٔ

خودسرانه‌سنه دوام وکوله‌لردن مصرك تخلیه وتطهیرینه نصب نظر اهتمام ایلر ایدی .

آنجق بعضاً آنلر اتفاق و اتحاد دخی ایده‌رك کوره‌جکی ایشه کوره کوله‌لردن استفاده طریقنه سلوك ایلر ایدی .

بر آرالق محمد علی پاشانك ایالت مصرده‌کی اداره‌سی نظرلره چارپمغله منصبنك قواله وسلانیکه تحویلنه چالشیلدیسه‌ده پاشانك نقود بیشمارینه مفتون اولانلر بو تحویل منصب ماده‌سنی کیرو براقدرمغه موفق اولمشلردی .

محمد علی پاشا درسعادته خائباً فرارندن صکره سواحل مصریه‌یه مسلط اولان انکلیز دونناسنك طرد ودفعنده خدمات برکزیده‌سی سبقت ایلدیکی جهتله طرف پادشاهیدن تشریفات مخصوصه ایله تلطیف اولنمشدر .

اردوی همایونك آستانهٔ سعادتدن حرکتی — روسیه دولتنه اعلان حرب وقوعنه مبنی اردوی همایون اواسط ذی‌الحجه‌ده درسعادتدن حرکت ایده‌جك ایکن انکلتره‌لو غائله‌سی تأخیرینی ایجاب ایده‌رك ١٢٢٢ سنه‌سی محرم الحرامنك اون دردنجی کونی یکیچری واون یدنجی کونی جبه‌جی وطوبچی اردولری ویکرمنجی بازار کونی لوای شریف نبوی‌یی مستصحباً صدر اعظم وسردار اکرم حاجی ابراهیم پاشا الای والا ایله درسعادتدن حرکت وداود پاشا صحراسنده نصب خیام سطوت ایلدی .

صفرك اوتنجی کونی ادرنه‌یه مواصلت ایله اون آلتی کون

قدر ادرنه‌ده اقامت اولندقدن صکره صفرك یکرمی آلتنجی کونی ادرنه‌دن قیام اولنه‌رق آق پیکار، دربند کبیر، پاشا کویی بخشیلی، قرین آباد، آیدوس، نادردربندی، صوباشی قریه‌سی، کوپری کویی، پراوادی، قوزلیجه، اوشانلی، حاجی اوغلی پازارجغی، عبد الاحد، قینارجه مرحله‌لرندن مرور ایله سلستره‌یه ورود میسر اولمشدر.

قباقجی وقعه‌سی — دولتك تجددات وترقیاته جداً اعتناسی زوربالغه آلیشمش اولان طوائف عسکریه‌نك ایشنه الویرمیه‌جکندن اورته‌لقده بر فساد استعدادی دائما موجود ایدی.

مستعد فتنه اولان اعدای سلطنت بعض اسباب خفیه‌نك تأثیراتیله کسب قوت وجسارت ایده‌رك اجراآت دولت حقنده سوزلر سویلتمکه ونظام جدید علیهنده اعتراضات شدیده وقوعه کلمکه باشلامش ایدی.

بو آرالق یك عادی بر مسئله بردن بره آتش فتنه‌نك علولنمسنه سبب اولمشدر:

شویله‌که رکاب همایون کتخدالغندن رتبهٔ وزارتله قرمان ایالتی توجیه اولنان شاملی راغب پاشا منصبنه عزیمت ایتمك اوزره اسکداره کچوب نزد سلطنت سنیه‌ده اکتساب رفعت وممدوحیت وموافق خاطر خواه جهانداری مآثر مقبوله ابرازینه مظهریت مطالعهٔ سقیمه‌سیله دائره‌سنده بولنان قواصلره عساکر شاهانه‌یه مخصوص نشان مثللو نشانلر ایله مزین

قاپوتلر یاپدیروب و بر قاچ نفرینه الباس نیت ایدوب قواصلر ایسه اکثر لاز کروهندن وقلعه‌لو طاقمندن اولمغله ذکر اولنان قاپوطلری تلبسده امتناع ومخالفتدن فضله طوغری قلاع سبعه‌یه واروب قضیه‌یی خبر ویرمشلردر .

قلعه‌لولر ایسه وجوهله فساده مستعد وبعض طرفدن مجلوب اولدیغندن قواق قلعه‌لولری اورته‌لی نظام جدید یاپمق ایسترلر حتی راغب پاشایه طوغ ویرمشلر شمدیدن نشان وضعنه باشلامش دیو ۱۲۲۲ سنه‌سی ربیع الاولنك اون‌یدنجی صالی کونی عقد جمعیت وآغالری اولان خلیل آغا ایله قلاع مزبوره‌نك استحکاماتنه مأمور محمد ورائف افندی‌یی قتل واتلاف ایله بغی وطغیانلرینی اعلان ایلدیلر .

قواق یماقلرینك سرکرده‌سی اولان قباقجی مصطفی نام ملعون کوسه موسی پاشا و شیخ الاسلام عطاء الله افندینك تسهیلات شقاوتکارانه‌لریله ایشی آزیشدیروب پای تخت سلطنت سنیه‌ده نائرهٔ فسادی چارکوشه‌یه صاچمش و مطالبات کونا کون اصدقای دولتی قان آغلایه‌جق برحاله کتورمش ایدی .

اکابر سلطنتدن بعضلری بوفسادك اوکنی آلمق ایچون الده موجود اولان نظام جدید سونکیلرینه مراجعتی تصویب وشهریار مرحمتشعاری بو چارهٔ مصیبه ترغیب ایتمشلر ایسه‌ده مرحمت مجسمه اطلاقنه شایان اولان سلطان سلیم تبعهٔ شاهانه‌لرینك

اراقهٔ خوننه رضا کوسترمدکارندن مع التأسف بو تدبیر عدو تدمیردن استفاده اولنه‌مامشدر.

الحاصل حشرات کمی آزویه آلوب مطالبلرینه مساعده ایدلمدکجه فسخ جمعیت ممکن اوله‌میه‌جغی اکلاشیلمغله چارناچار نظام جدیدك الغاسی و رجال دولتدن اون بر ذاتك افناسی حقنده ارادهٔ سلیم خانی صدور ایتمش و ایجابی اجرا اولنمش ایسه‌ده ینه فتنه‌یه سکونت کلیوب بو آرالقده سلطان مصطفی خان رابع حضرتلری جالس سریر شوکتمصیر اولمشلردر.

﴿ صدر اعظملری ﴾

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعاتی	کون	شهر	سنه
ثانیاً			عزل			
یوسف پاشا	٠	ابقا	١٢٠٣	٠	٢	٠
			عزل			
کتخدا حسن پاشا	١	١٢٠٣	١٢٠٤	١٠	٥	٠
غازی حسن پاشا	١	١٢٠٤	١٢٠٤	١٥	٣	٠
			اعدام			
شریف حسن پاشا	١	١٢٠٤	١٢٠٥	١٠	١٠	٠
			عزل			
یوسف پاشا	٠	١٢٠٥	١٢٠٦	٢٣	٢	٩
			عزل			
ملك محمد پاشا	١	١٢٠٦	١٢٠٩	٧	٥	٢
عزت محمد پاشا	١	١٢٠٩	١٢١٢	٢٣	١١	٣
ضیا یوسف پاشا	٢	١٢١٣	١٢٢٠	١٣	٨	٦

اسامی	دفعه	نصبی	وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
اسماعیل پاشا	١	١٢٢٠	١٢٢١	٦	٥	١
حلمی ابراهیم پاشا	٢	١٢٢١	١٢٢٢	٢٥	٨	٠

(شیخ الاسلاملری)

اسامی	دفعه	نصبی	وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
ثانیاً السید محمد کامل افندی	٠	ابقاء	عزل ١٢٠٣	٠	٦	٠
اسعدزاده شریف افندی	٠	١٢٠٣	عزل ١٢٠٤	٢	٠	٠
حمیدی زاده مصطفی افندی	٠	١٢٠٤	١٢٠٥	١٠	٥	١
یحیی توفیق افندی	١	١٢٠٥	وفات ١٢٠٥	١٢	٠	٠
ثانیاً مکی محمد افندی	٠	١٢٠٥	عزل ١٢٠٦	٠	٤	١
دری زاده عارف افندی	٠	١٢٠٦	عزل ١٢١٣	٢٥	٣	٦
عاشر افندی	١	١٢١٣	عزل ١٢١٥	٠	١١	١
صمانی زاده خلوصی افندی	٣	١٢١٥	عزل ١٢١٨	١٦	١١	٢
صالح زاده اسعد افندی	٢	١٢١٨	عزل ١٢٢١	٠	٥	٣
شریف زاده عطاءالله	٣	١٢٢١	عزل ١٢٢٢	٧	١٠	٠
ثانیاً صمانی زاده خلوصی افندی	٠	١٢٢٢	عزل ١٢٢٢	١	٠	٠
ثانیاً شریف زاده عطاءالله افندی	٠	١٢٢٢	١٢٢٢	١٩	١	٠

﴿سلطان مصطفی خان رابع دوری﴾

رفع اصلاحات وترقیات جدیده — سلطان مصطفی خان جالس تخت خسروانی اولور اولمز ارباب شقاوتك اجباریله سلیم خانك بونجه مساعئ جزیله‌سی ثمراتیله تأسیس وابداعنه موفق اولدیغی هردرلو ترقیات جدیده و اصلاحات نافعه‌یی کلیاً رفع والغا واصول مراسم قدیمه‌یی اعاده وابقا ایلدی.

وقعهٔ سلیمیه‌نك مروج ومسببلرندن قائممقام کوسه موسی پاشا ایله شیخ الاسلام طوپال عطاءالله افندیلر میدانی خالی وزمانی مساعد بولدقلری جهتله بالاتحاد قباقجی ملعوننی ملعبهٔ فساد اتخاذ ایدەرك غصب اموال و مصادرهٔ رجال کبی افعال جنایتکارانه‌لرینه رواج ویرمکده ایکن ایکیسیده عزل ناکهانی‌یه دوچار اولدیلر ایسه‌ده ارباب شقا ایرتسی کون قزان قالدرمق صورتیله ینه عطاءالله افندی‌یی مقامنه اقعاده موفق اولدیلر.

موسی پاشا دخی آلتمش بش کون صکره عطاءالله افندینك شفاعتیله مسند قائممقامی‌یه صعود ایلمشدر.

وقایع اردوی همایونه — اردوی همایونك سلستره‌یه ورودینك فرداسی بالجمله رجال و اغوات و ضابطان اوطاغ سردار اکرمی‌یه دعوت ومجلس مشورت ایله احوال حربیه‌یه دائر مذاکرات اولندی.

نتیجهٔ مذاکره ابتدا سلستره پیشگاهنده قره‌لاش اطه‌سنده

٢٩

سلطان مصطفى خان رابع

حضرتلری

دشمنك احداث ایلدیکی طابیه و متریسلر اوزرینه واریلوب ضبط ایله یکیچری اردوسی قارشویه امرار اولندقدن صکره بکرشلك استحلاصنه تشبث اولنمق ماده‌لرندن عبارت ایدی.

آنجق سلستره‌دن قره‌لاش اطه‌سنه آچیقدن آچیغه عسکر نقلی متعسر اولمغله اوّل امرده قارشو یقه‌نك کشف وتحریسنه قرار ویرلدی.

بونك اوزرینه یکیچری آغاسی پهلوان آغا معیتنه بر قاچ نفر یکیچری استصحابیله بر قایغه بنوب طوتره‌قان طرفلرینه کچدی وچوکه‌نش قریه‌سنك موقعاً اهمیتنی مشاهده ایله اوراسنی بالامر سردار اکرمی تحکیم ایله قره‌لاش قریه‌سنك ضبطی اساسنی استحضار ایلدی.

لکن دشمن قارالاشی اولجه تخلیه ایله کری چکیله‌رك اوراده فرد متنفس قالمدیغی محاسبهٔ اول رامز ومکتوبیٔ صدرعالی تحسین افندیلرك استخبارات مخصوصه‌لرندن اکلاشیلمغله صدر اعظم حضرتلری طاغلو باشبوغی ایپصاله‌لی احمد آغانی ایکیبیك طاغلو ایله قارشو یاقه‌یه کوندردی.

احمد آغا برموجب امر عالی اولاح یاقه‌سنه کچوب معیت موجوده‌سیله بلا مزاحم قره‌لاشی اشغال ایلدی.

قره‌لاشك بو وجهله بالسهوله اشغالیله یکیچری آغاسنك چوکه‌نشده اقامتنه حاجت قالمدیغندن اوده قره‌لاشه عزیمت واردوی صدراعظمیدن کوندریلان قوهٔ عسکریه ایله قصبه‌نك تحکیم وتقویه‌سنه اعتنا ودقت اولندی.

یکیچری آغاسی پهلوان آغا مقتضـای مأموریتی اوزره یکیچری وسائر صنوف عسکریه ایله قره‌لاشده اقامت و آره‌صره تبدیلاً سلسـتره‌یه کلوب سردار اکرم ایله ملاقات ایتمکده وبعض مشورتلر وقوعنده بری یاقه‌یه جلب ایله اجرای رسم مذاکرات اولنمقده اولوب اول اثناده درسـعادتده بحر سیاه بوغازی قلعه‌لری شور مشهوری ظهور ایده‌رك آغای مومی‌الیه دخی ارباب فسـادك پاداش وقفادارلرندن اولمق ملاحظه‌سـیله درسعادتجه حقنـده امنیت دولت منسلب اولدیغنـدن اردوی همایونجه دخی برفنالق احداثی مأمولیله عزل و تبـدیلی طرف سردار اکرمی‌یه امر واشعار بیورلمش ایدی .

سردار اکرم بر موجب ارادهٔ شهریاری قول کتخداسی ایوب آغایی یکیچری آغاسی نصب ایلدکده پهلوان آغا قارشو یاقه‌ده‌کی یکیچریلری آیاقلندرمغله حسب الضرور پهلوان آغا مقام سابقنده ابقا اولنمشدر .

پهلوان آغا بو وجهله مسندنده ابقا اولندقدن صکره آرتق سلسـتره جهتنه کچمکی ترك ایله قره‌لاشـده اقامت و تحریك واغوای یکیچریانده اسلافنی سبقت ایده‌رك برکون قول آیاقلندی تعبیریله یکیچریلری اردوی همایونه هجوم صـدر اعظمی فراره اجبـار ایتدکدن صکره تبدل صدارت ایچون بر محضر عمومی ترتیب ورکاب همایونه عرض وتسریب ایتدرمشدر .

بونك اوزرینه اردوی همایونك محـافظه‌سی لازمهٔ حال

و مصلحت کورلدیکندن علمدار مصطفی پاشا بشبیك قدر عسکرله سلستره‌یه ورود واظهار دبدبهٔ سطوت نمود ایلدی .

حلمی پاشانك فرار و اقتضاسی اوزرینه بوغاز سرعسکری چلبی مصطفی پاشا صدراعظم نصب اولنه‌رق طوغریجه اردوی همایونه کوندرلدی .

جلوس همایون خبری اردوی همایونه وارد اولدقدن صکره پهلوان آغا آرتق کمی آزویه آلوب کندیسندن امنیتی بسبتون منسلب ایتمکله صدر جدید آغایی تلطیفاً رتبهٔ وزارتله قدرینی اعلا و بوجهتله مرقومه جواب خرکوش اعطا ایلدی .

آره‌دن برمدت مرورنده یکیچریلر آغا پاشایه دخی روی صداقت کوستره‌یوب تفنك قورشونیله برکیجه اعدام ایلدیلر .

روسجق یارانی — تبدل سلطنتدن صکره اصلاحات جدیده طرفدارانندن اولوب اردوی همایونده بولنان مکتوبجی تحسین مبایعات مأموری بهیج محاسبهٔ اول رامز و وزیر کتخداسی رفیق و رئیس الکتاب غالب افندیلر زوربالردن عدم امنیتلرندن ناشی بالاستعفا روسجق اعیانی علمدار پاشا نزدینه فرار والتجا ایلدیلرکه بونلره تاریخده روسجق یارانی نامی ویریلور .

اردوی همایونك بویله بر بحران دائمی ایچنده بولنمسی اعدای دینه بیوك برفرصت تهیه ایتمش ایسه‌ده برکت ویرسون که فرانسه و روسیه ایمپراطورلری تیلسیتده عقد مصالحه ایدوب اساس شروطه دولت علیه ایله دخی متارکه ومتعاقباً مصالحه

اولمسنی علاوه ایلدکلرندن غالب افندی واسطه‌سیله متارکه تنظیم اولنه‌رق اردوی همایون ادرنه مشتاسنه چکلدی .

علمدار پاشانک اردوی همایونه ورودی — اردوی همایون سرعسکرلکی عهدهٔ کفایتنده بولنان علمدار مصطفی پاشا بش بیك قدر عسکر خصوصیه‌سیله اردوی همایونی بغتةً تشریف و ایرتسی کونی اطرافنی ایکیبیك قدر عسکر احاطه‌سیله لاجل الملاقاة اوطاغ آصفی‌یه تشریف و یاریم ساعت مقداری اقامتدن صکره ینه اردوکاهلرینه عودت بیوردیلر .

مشار الیهك ورودندن صکره ایکی کونده بر صدر اعظم و بالجمله ارکان سلطنت ینه مشار الیهك خیمه‌سنده عقد مجلس مشورت ایده‌رك طونه قولی و صوفیه جانبنك اسباب تقویت و استحکاماتی تدابیرینك اجراسی مذاکره ودرمیان و طوبجی وابرائیل واسماعیل وودینه باشبوغ عنوانیله بروزیرك مأموریتی استصواب و استحسان اولنمغین مجلس مذاکره‌ده قیرجه‌لو عسکری باشبوغی احمد آغا رتبهٔ والای وزارتله طوبجی محافظه‌سنه مأمور قلندی .

علمدارك بغتةً اردوی همایونه ورودینه هرکس بر معنا ویروب بعض مرتبه استسال و استجوابدن صکره مشار الیه برکون پیکار حصاری اعیانی حاجی علی آغانی یوز قدر سکبانله قباقجینك ازاله‌سنه مأمور ایده‌رك برقاچ کون صکره دخی لواء سعادت و اردوی همایونی مستصحباً پای تخت سلطنت سنیه‌یه عودت بیورمشدر .

مرقوم حاجی علی آغا بغتةً قواق قلعه‌سنه وصول ایله قباقجی ملعوننك باشنی کسوب اردوی همایونه ارسال ایلدی .
علمدار پاشانك بروجه بالا قباقجی‌یی دیار عدمه کوندرمه‌سی اوزرینه عونه‌سی فا ه کی هر بری بر دلیکه صوقیلوب شر وفسادلرندن عالم رهایاب اولدی .
علمدار پاشا درسعادته بالوصول لوای نبوی‌یی تسلیمدن صکره مهر صدارته نائل و بو آرالق خاقان سابق سلیم خان حضرتلری دخی ارتحال دار نعیم ایتمش و مصطفی خان کوشهٔ انزوا و استراحته چکلمش اولمغله سریر شوکتمصیر خسروانی سلطان محمود خان ثانی حضرتلریله اکتساب شرف و شان ایلدی .

﴿ سلطان مصطفی خانك صدر اعظملری ﴾

اسامی	دفعه	نصبی	تاریخ وقوعات عزل	کون	شهر	سنه
حلمی ابراهیم پاشا	•	ابقاءً	١٢٢٢	٢	•	•
چلبی مصطفی پاشا	١	١٢٢٢	١٢٢٣	٦	٢	١

(شیخ الاسلاملری)

اسامی	دفعه	نصبی	عزل	کون	شهر	سنه
شریف زاده عطاءالله افندی	•	ابقاءً	١٢٢٣	١٢	•	•
عرب زاده عارف افندی	٢	١٢٢٣	١٢٢٣	٢٥	•	•

﴿ سلطان محمود ثانی دوری ﴾

عصر سابق اواخرنده مهر همایون علمدار مصطفی پاشانك ید کفایتنه مودوع اولدیغی جهتله جلوس همایون آننده پاشای مشار الیه مقام صدارتده وعرب زاده عارف افندی مسند معلای مشیختده ابقا بیورلدیغی کبی اشخاص مهینه ازاله قیلندیغی کبی قائممقام سابق کوسه موسی پاشانك دخی منفاسنده حقندن کلندی طوپال عطاء الله افندی سر دفتر اهل شقاوت اولدیغندن همپالری اولان قاضیعسکرله برلکده نفی وتغریب ایدلدی.

روسجق یارانندن شاعر شیرین مقال عبد الله رامز افندی قپودانلق منصبیله تبجیل اولندی .

درە بکلرینك درسعادتە جلبی — صدر صلابتکستر مقام وکالتده کمال استقلال ایله مکین اولوب روم ایلیدن برلکده کتورمش اولدیغی اون بیك قدر سکبانلر غریب قیافت وعجیب هیئتلرله درسعادتده کزوب طولاشدقجه قالدیرم قهرمانی اولان یکیچریلرك هر بری برر کوشەده اختفا ایله علمدارك خوف قهرندن آغز آچمغه قدرتلری قالمامش ایدی .

علمدارك بو رتبه دهشتدن اصلاح مصالح دولت ایچون استفاده اولنمسی عقلاره کلمکله اصلاحات خصوصنده اجرای مذاکره اولنمق ورأی وفکرلری یوقلاتیلەرق اصلاحات متصوره تسهیل ایدلمك اوزره متنفذان اعیاندن سیروزی اسماعیل بك عین الاعیان جبارزاده سلیمان بك وقره عثمان اوغلی عمر آغا

غازی سلطان محمود خان ثانی

حضرتلری

وقاضی پاشانك درسعادته کلملری ایچون طرف علمداردن دعوتنامهٔ مخصوصه کوندرلمش ایدی بونلرك هر بری بیکلرجه عساکره مالك صاحب نفوذ متغلبه‌دن ایسه‌لرده علمداره اولان امنیت مخصوصه‌لرندن طولانی عساکر کلیه ایله دعوت واقعه‌یه اجابت ایده‌رك کلدیلر وکاغدخانه تپه‌لرینه نصب خیام دهشت ایلدیلر.

اعیانلرك درسعادته جلبندن مقصد اصلی عودتی مأمول اولان روسیه سفرنده قوهٔ عسکریه‌لرندن استفاده ایله برابر آنلری دولته ایصندرمق اولمغله کاغدخانه قصرنده دولتك اعیانلر حقنده تأیید امنیتی وکندیلرینك‌ده اطاعت وصداقتی مشعر برسند تنظیم وزیری بالجمله وکلای دولت واعیانلر طرفندن تختیم وبالاسی طغرای غرا ایله تزیین اولنمشدر.

درسعادتك بویله قوهٔ مهیبهٔ عسکریه ایله مملو اولمسی الغاسی متصور اولان اوجاغك کوکی قازلمق ایچون مکمل بر فرصت زمانی تهیه ایتمش ایسه‌ده عقلای دولت بعض محاذیر سردیله امر الغانی تأخیر ویالکز سکبان جدید نامیله قاضی پاشانك تحت قوماندانسنده بولنمق وقپو قولنك سکزنجیسی اعتبار اولنمق اوزره تعلیملی عساکر منتظمه تحریرینه شروع اولنمشدر.

قاضی پاشانك اقامتی ایچون سلیمیه قشله‌سی تخصیص قلندی. اعیانلردن وعد صداقت ومعاونت آلندقدن صکره کاغدخانه قصرنده عظیم ضیافتلر ویریله‌رك هر بریسی یرلو یرینه عودت ایلدی.

علمدارك وفاتی — علمدار پاشانك عساكر مخصوصه‌سی درسعادتده خانلر وقوناقلرده طاغنیق صورتده یرلشدیرلمش و حزم و احتیاط الدن براقیلمش اولدیغی جهتله اصلاحات جدیده دشمنی اولان زوربالر بو حالدن استفاده آرامقده بولنوب پاشای مشارالیه علیهنده بعض تشبثات عداوتکارانه‌ده بولنمقده ایدیلر.

علمدار ایسه یکیچریلردن کندیسی ایچون برحزر کله‌جکنی امید ایتمیوب و آنلردن کله‌جك شر ومضرتی ایسه ذاتاً هیچه صایدیغندن ذوق وصفایه ودارات واحتشامه طالمش ایدی.

بو آرالق علمدارك مملکتنده بر غائله احداثی الی آیاغی منزله‌سنده بولنان کتخداسی احمد افندینك عساکرك برقسمیله روسجق جهتنه کیتمسی ارباب شقاوتك جرأتنی تزیید ایتمش ورمضان اثناسنده شوراده بوراده علمدارك علیهنده روم ایلندن کلدی بر چتاق ... کبی تفوهات ایشدلمکده بولنمش ایدی.

عقلای دولت ایسه سرمست اقبال وغفلت اولدقلرندن ارباب فسادك تشبثات نهانیلرندن خبردار دکللر ایدی.

الحاصل ۱۲۲۳ سنه‌سی رمضاننك یکرمی یدنجی کیجه‌سی امساك وقتی یکیچریلر باب عالی‌یه هجوم ویریر القای نار ایله علمداره سوء قصدی آشکار ایلدیلر.

ارکان دولت بو حالدن بی خبر وعلمدارك عساکری دخی طاغنیق اولدیغندن صدرجلادتشعار محافظهٔ نفسه بالذات صرف نقدینهٔ اقتدار ایلدی.

مشار الیه باب عالیده بولنان توابعیله مهاجلره آتشلر یاغدروب امداد ورودینی بکلمش ویدی سکز ساعت قدر طیانمش ایسه‌ده نهایت بی‌تاب وامید نجاتدن نا امید اولمغله نزدنده بولنان جبخانه‌یی بر طبانجه صیقمق صورتیله برهوا ایده‌رك هم کندیسنی و همده قبه‌یی دله‌رك اولوجهله علمداره ظفریاب اولمق اوزره طوپلانمش اولان اوچ درتیوز قدرشقینك وجودلرینی افنا ایلدی .

علمدار ایله باش قادین وبرده صادق جاریه‌سنك نعشلری بر قاچ کون صکره بولنه‌بیلمشدر .

بونك اوزرینه اشقیا کبرای دولتك خانه‌لرینی یغمایه قیولدیلر . وقعه‌نك کسب اهمیت ایتدیکی اکلاشیلدقده قلعه قپولرینی قپامق کبی لزومسز تدبیرلرله اضاعهٔ وقت ایتمکده اولان قپودان رامز وچرقه‌جی علی وقاضی عبدالرحمن پاشالر سرای همایونه جلب ایله فتنه‌نك باصدیرلمسی تدابیر فعلیه‌سی مذاکره ایلدی .

نتیجهٔ مذاکره‌ده جیوش منتظمه سرکرده‌سی سلیمان آغانك بر فرقه عسکرله طشره چیقه‌رق بعض لوازم ضروریه تدارکی واشقیایه ارائهٔ سطوت ایدلمسی واون قپانده اکثر انداز اولان دونمای همایوندن مجمع اراذل اولان آغا قپوسنه کله انداختی تنسیب اولنمغله همان سلیمان آغا طشره خروج واشقیا ایله دو- کوشه دوکوشه اسواق وجاده‌لری طولاشوب سمیت وچورك کبی بعض شیلر تدارك ایله مظفراً ینه عودت ایلدیکی کبی سفائن

شاهانه‌دن آتیلان طوپلر قلوب اهل فساده دهشت ویرمکله اشقیا استدعای عفو وامان ایچون علمایی توسیطه باشلادیلر .

آتش فتنه بووجهله سکونت پذیر اولمق استعدادینی آلدقده ناکهان قندره‌لی محمد نامنده بر زوربا شمدی‌یه قدر محافظهٔ صداقت ایتمکده اولان طوپخانه و ترسانه اوجاقلرینی تحریك وطریق شقاوته بونلری دخی تشریك ایده‌رك طوپخانه بزده ترسانه بزده دیو جمعیت فساده قوشمغله هنوز منطفی اولمش اولان آتش فتنه‌یی یکیدن اشعال و اصدقای دولتی بر خیلی مدت دها اشغال ایلمشدر .

قندره‌لینك یکیدن اویاندردیغی فتنه‌نك بویله هر جهته بردن سرایتی درسعادتده برچوق ملاقاته سبب اولدقدن صکره سکبان جدید اوجاغنك لغوی اوزرینه سکونتیاب اولدی .

بومقاتلات اصدقای دولتدن وزیرکتخداسی رفیق ودفتردار تحسین سرکرده سلیمان آغا وبهیم ومورەلی علی افندیلر اشقیا طرفندن امحا واکابر دولتدن برخیلیسنك خانه‌لری یغما ایدلمش ایدی .

قاضی پاشا ایله رامز پاشا ایشك صاربه صاردیغنی اکلادقلرنده طریق فراری اختیار ایلدیلر .

بایرام کونی یکیچریلر سلیمیه ولوند چفتلکی کبی سکبان جدیده‌نك اقامت ایتدکلری قشله‌لری احراقه وجیوش منتظمه‌دن اللرینه کچنلری دیارعدمه ارسال وعلمدارك قرجه‌لی عسکرلرینی

قلعه قپولرینه قدر کتوروب اورالردن ارائهٔ خط ترحال ایلدیلر .

اعادهٔ محاربهٔ روسیه — یتلسیت معاهده‌سی احکامنجه دولت علیه ایله روسیه دولتی بیننده مقدمات صلحیه قرارلشدیرلمق اوزره عقد متارکه ایله حربه فیصل ویرلمش ایدی .

معاهده نامه پارسده عقد ایدیله‌جکندن مرخصمز محب افندی‌یی ناپولیون پارسده مدت مدیده توقیف ایله ایشی سورونجمه‌ده براقدیغی کبی وفاسزلقده بولندیغندن رئیس الکتاب غالب افندی مملکتنده بولنان روسیه مارشالی نزدینه اعزام قلنمشدر .

دولت علیه ناپولیونك مواعید کاذبه‌سندن قطع امید ایتمش اولدیغی حالده روسیه‌یه مراجعتی مارشال رومانزوفك شرائط صلحیه‌یی آغیر تکالیفلره ربطی انتاج ایتدیکندن ۱۲۲٤ سنه‌سی ینه روسیه ایله اعادهٔ حربه قرار ویرلمشدر .

روسیه عسکری یرکوی ابرائیل اسماعیل قلعه‌لرینی برر فرقه ایله محاصره ایتدکدن صکره ضبط وتسخیرلرینی بکلمیوب خلاف مامول طونه‌یی بری طرفه مرور ایده‌رك شمنی روسجق ووارنه قلاعی اوزرینه صولت ایلدکده دونمای همایون اعدایی وارنه‌یه یاقلاشدرمیوب کیرویه دفع وضیا پاشانك معیتنده‌کی اردوی همایون بالمحاربه غالب کله‌رك شمنیدن تبعید و سلستره فرقه‌سنی دخی تارمار ایله طونه‌نك قارشوسنه دشمن طرد اولندی .

آنجق بدایت سفردنبری امداد و ارزاقدن محروم قالمش اولان قلاع محصوره بالمجبوریه ید اعدایه کرفتار اولدیلر.

بوسنه‌نك وقایع حربیه‌سی موفقیتلی برصورتده کچدیسه‌ده ایرتسی سنه روسلر قوهٔ کلیه ایله دوبریجه‌یه کچوب بابا پاشا وسروری پاشا فرقه‌لرینی تارمار ایتدکدنصکره سلستره وروسجق قلعه‌لرینی ضبط وبالقانلره طوغری یاییلمغه باشلدی.

بو آرالق شدت وجلادتنه اعتماداً لاز احمد پاشا مقام صدارته کتوریلوب ١٢٢٦ مشارالیه روسجغی ید دشمندن قورتارمش ایسه‌ده هنوز سلستره ودوبریجه‌ده عسکر اعدا موجود ایکن اردوی همایونی قارشو افلاق یقه‌سنه کچیرمك کبی قواعد فن حربیه احکامنه مغایر بر حرکات عسکریه اجرا ایتمسی جنرال قوتوروف طرفندن خط رجعت قطعنه سببیت ویرمکله دوام حرب غیرقابل الاجرا برحاله کیردی .

بکرش مصالحه‌سی ــ «١٢٢٧» هله ناپولیون ایله روسیه ایمپراطوری برنجی علکساندرك آراسی بوزیله‌رق مشارالیه روسیه‌یه اعلان حرب ایتمسی ودولت علیه‌یه محاربه‌ده ثبات ایتمك اوزره خبرلر کوندرمکده بولنمش اولمغله روسیه‌لو حربك کندی حقنده مضر اوله‌جغنی تفرس ایده‌رك عقد صالحه طالب اوله‌رق بکرشده بندر کیلی اقکرمان خوتین قلعه‌لرینك ترکیله پروت صوینك حدود اتخاذینی و صربلولره بعض امتیازات اعطاسی شرطلریله صالح عقد وامضا اولندی.

ناپولیونك اعلان حربی اوزرینه دولت علیه‌ده حربه دوام ایتمه ایدی بالطبع قزانور و نتیجه‌سنده بکرش معاهده‌سندن چوق اهون شرطلر ایله صلحنی بغلیه‌بیلور ایدی .

فقط ناپولیونك مواعید کاذبه‌سنه دولت اوجه آلدانه‌رق برچوق ضررلر کورمش اولدیغندن بودفعه مشارالیهك وفاسزلغنه قارشو برمعامله‌ٔ متقابله‌ده بولنمقلغه لزوم کورمش ایدی .

احوال حجازیه — مشاغل سفریه مناسبتیله خطهٔ مبارکهٔ حجازیه‌ده وحرمین الشریفینده انواع فضائح اجرا ایتمش وخصوصاً طریق حج شریفی سد ایتمك کبی عالم اسلامیتی داغدار اسف ایدن حالاته اجتسار ایلمش اولان وهابیلرك دفع مضرتلرینه وقت وحال مساعد اوله‌مدیغندن اولحوالیٔ مقدسه سکنه‌سی بوحال مضایقه آلتنده ازیلمکده ایدی .

مصر والیسی محمد علی پاشا بر مدت‌نبری نظرلره چارپان قدرت ومکنت عسکریه‌سی وهابیلرك تنکیلی وخطهٔ مبارکه‌نك تطهیرینه کافی ایدوکی نظر مطالعه‌یه آلنه‌رق اول خدمت مقدسه مشارالیهك عهدهٔ کفایتنه تودیع قلندی .

محمد علی پاشا حریص شهرت برذات اولوب وهابی غائله‌سنك ازاله‌سنه موفق اولدیغی حالده عالم اسلامیتده اکتساب ایده‌جکی درجه‌یی بالتقدیر همان اوغلی طوسون پاشا ایله مقدار کافی عساکر مصریه‌یی حجازه ارسال ومؤخراً کندیسی دخی عزیمت ایده‌رك حرمین محترمینی یدوهابیاندن تخلیص ومفتاحلرینی دردولته ارسال ایلدی .

طوسون پاشانك ارتحالنده دیکر اوغلی مشهور ابراهیم پاشایه جده ایالتی توجیه وسعود بدبودك اخذو کرفتی اکیداً تنبیه ایتمکله ابراهیم پاشا بر ایکی سنه ایچنده وهابیلری تعقیب و مرکز اجتماعلری اولان درعیه شهرینی تخریب ایده‌رك رئیس اشقیا سعود ایله اوغلنی حیاً طوتوب حرمین محترمین خزینه‌سندن غصب ایتدکاری مجوهرات ایله برابر درسعادته ارسال ایلدی.

درسعادتده سعود ایله رفقاسی علناً صلب اولنمشدر.

تپه دلنلی علی پاشا وموره وقعه‌سی — ممالك شاهانه‌نك اوته‌سنده بریسنده کیف مایشاء اجرای تحکمی اعتیاد ایدنمش اولان قالیونجی طاغ دویرن و بونلره مماثل دره بکلرینك وجودی ادارهٔ ملك نقطهٔ نظرنده مضر کورلدیکندن برر برر حقلرندن کلندیکی صره‌ده مشهور یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشانك دولتده وقع و حیثیتی متزلزل اولمغله استیصالی فرمان قضا جریان شهریاری جلادترین صدور اولمش ایدی.

علی پاشا آرناودلغك خاندان قدیمندن و اصحاب شجاعت وغیرتدن برذات اولوب قرق سنه‌یه قریب یانیه ولایتی وحوالیسی والیلکنده بولنه‌رق روم ایلنك قسم جنوبیسنده خیلیدن خیلی‌یه کسب نفوذ واقتدار ایتمش وثروت عظیمه نائلیتله معیتنده جسیم برهیئت عسکریهٔ منتظمه وجوده کتورمش اولدیغندن موره رعایاسی پاشای مشارالیهك شهرت وسطوت عسکریه ثمره‌سیله بر عصردنبری بسلدکاری آمال استقلال و سربستی‌یی اظهار وموقع فعله ایصال ایده‌مامکده ایدی.

عصر محمود خانی رجالنك الك نفوذلیسی اولان مشهور حالت افندی علی پاشانك ثروت عظیمه‌سندن مأمولی درجه‌سنده استفاده ایده‌مدیکی ایچون مشارالیهك نزد سلطنت سنیه‌ده کسر اقبال واعتبارینه تشمیر ساق اهتمام ایده کلدیکندن بو آرالق اولونیه متصرفی ابراهیم پاشا ایله اولان ماجراسنی سررشته اتخاذ ایده‌رك هر بر حرکاتنه عصیان و تمرد سوسی ویره‌رك عاقبت نظر شاهانه‌دن اسقاطه و تأدیب وتربیه‌سنه دائر ارادهٔ شاهانه اصدارینه موفق اولدی .

عاقبت الامر خورشید پاشا علی پاشانك ازاله‌سنه مأمور ایدیلوب اوغللری دخالت ایتمشکن نفی واجلا ومنفالرنده برر بهانه ایله امحا ایدیلدیکی کبی یانیه قلعه‌سنده ایکی سنه متمادیاً محاصره‌دن صکره تپه‌دلنلی علی پاشا دخی اعدام اولندی «۱۲۳۷» .

تپه‌دلنلینك اعدامیله ذاتاً مستعد فساد اولان موره رعایاسی آیاقلنوب دولتك باشنه برغائلهٔ عظما دها آچیلدی .

موره‌لیلر اجانب پارمغیله استقلال هوسنه دوشدکاری و مملکتنده و روسیه‌ده مخصوصاً فیل‌هنلر توزه‌یوب بونلرك تشویقات متمادیه‌لری تکمیل یونانستانه و اطه‌لره وحتی ممالك محروسه‌ده بعض مفسدینه دخی سرایتله یر یر آتش فسادی اشعال ایتدکاری صره‌ده علی پاشا غائله‌سی دخی بیتمکله اهالیٔ اسلامیه قلعه‌لره ومواقع مستحکمه‌یه التجایه مجبور اولمشلر ایدی .

اشقیا کوچك قصبه‌لری الده ایتدکاری کبی طراپولیچه

انابولی اتنه و میسولونکی قلعهٔ مستحکمه‌لرینه دخی ظفریاب اولدیلر .

تسکین شورش ایچون تعیین اولنان سردارلر بر ایش کورمکه موفق اوله‌مدقلرندن غالب پاشانک صدارتنه قدر موره قطعه‌سی ایله ملحقات و جزائری اهل عصیانک جولانکاهی اولمش ایدی .

غالب پاشا اصحاب رأی سداددن اولدیغندن و موره وقعه‌سنی وقایع عادیه صره‌سنده کوسترمک صورتیله سترحقایقه اجتسار ایله دائرهٔ عصیانک توسیعنه سبب مستقل اولان حالت افندینک دخی اورته‌دن وجودی قالقدیغندن بلا مزاحم موره ایشنی مصر والیسی محمد علی پاشانک بوینه طولامشدر .

محمد علی پاشانک اوغلی ابراهیم پاشا موره سرعسکری و رشید محمد پاشا روم ایلی سرعسکری نصب اولنه‌رق مصر عسکری موره‌نک جنوب ساحلندن جزیره‌یه اخراج اولندیغی کبی رشید پاشا دخی میسولونکی موقع مستحکمنی تحت محاصره‌یه آلمغله مشغول ایدی .

ابراهیم پاشا مدت قلیله ظرفنده عساکر منتظمه ایله موره‌یی باشدن باشه چیکنه‌یوب و قلاع مشهوره‌یی بعدالاسترداد میسو-لونکی محاصره‌سنه یتشدی.

قپودان قوجه خسرو پاشا دخی ایپصارا و سیسام اطه‌سنی اوردقدن صکره ابراهیم ورشید پاشالره بحراً معاونت ومیسولونکی

محاصره‌سنه مشارکت ایلمك اوزره قلعه پیشگاهنه دونمـا ایله واصل اولدی .

اوچ وزیر قلعه‌یی ید اشقیادن ضبط ایتدیلر ایسه‌ده خسرو ومحمد علی پاشالر بیننده‌کی عداوت قدیم اوغلی ابراهیم پاشایه دخی انتقال ایتمکله میانهٔ امراده عدم ائتلاف باش کوسترمش ایدی .

بونك اوزرینه دونمای همایونك برقسمی ابراهیم پاشا معیتنه ویریلوب قپودان پاشا بوغازه جلب اولندی .

وزه‌نك بری وبحری قوماندانی نصب اولنان ابراهیم پاشا رشید پاشا ایله مشترکاً موره فتوحاتنی ختامه ایصال ایچون اوغراشوب نهایت آتنه دخی استرداد اولنمشدر .

وقعهٔ خیریه — یکیچریلرك اسفار ومحارباتده بروقتدنبری مشاهده اولنمقده بولنان احوال مؤسفه‌لری وترقیات عسکریهٔ زمانه ایله غیرمتناسب اولان نقصانیلری اعصار اخیره‌ده ضایعات ملکیه و اغتشاشات متمادیهٔ داخلیه‌یی تولید ایلدیکی نزد سلطنت سنیه‌ده مرتبهٔ تحقیقه وارمش و تعلیملو ومنتظم عساکرك لزوم واهمیتی اصدقای دولت نزدنده تعین ایتمش وهله موره مسئلهٔ معلومه‌سی عساکر جهادیه کبی تعلیملو عسکرك بر ایکی هفته ایچنده‌کی موفقیاتی انظار اکابر و اصاغرده اثبات ایلمش اولدیغندن تنسیقات وتشکیلات عسکریه فکرلری یکیدن اویانمغه باشلامش ایدی .

عساکر منتظمه تشکیلنه سلطان محمود اوّل زماننده تشبث

اولنمش و مصطفی خان اوّلده دخی بو فکر موجود بولنمش وحمید خان اوّل دورنده سرعت طوپجیلری احداث اولنه‌رق یالکز طوپجیلق فننده براز ترقی وجوده کتورلمش ایدی .

سلیم ثالث حضرتلری اصلاحات عسکریه‌یه جداً اعتنا ایده‌رك مکمل و منتظم نظام جدید آلایلری تأسیسنه موفق اولدیسه‌ده یکیچریلرك رقابتنه قارشو اقتضا ایدن شدتده اهمال دوام ترقیاته مانع اولمشدی .

علمدارك سکبان جدید بلوکاری دخی اوجاغك عداوتی ایله پایدار اوله‌مامشدر .

بو امثال تاریخیه نظر تأمله آلنه‌رق بو سفر تشکیلی آرزو اولنان عساکر منتظمه‌نك بر اساس قوی‌یه ربطی دوشونلدیکی صره‌ده یکیچریلرك عداوت ملحوظه‌لری دخی بالطبع خاطرلره کلدیکندن بو سفرکی تشبثات جدیده‌ده صوك درجه‌ده احتیاطکارانه حرکت اولنمغه قرار ویرلدی .

بناءً علیه مقام صدارته اجراآت شدیده ایله معروف بندرلی سلیم پاشا نصب وتعیین وعزت محمد و آغا حسین پاشالر بوغازك آناطولی وروم‌ایلی جهتلرینه مأمور قلندیغی کبی تسهیل موفقیته مدار اولمق اوزره طوپجی وترسانه اوجاقلری وبوغاز محافظلری تطییب قلنمشلردر .

عساکر منتظمه احداثنه ١٢٤١ سنه‌سی هراورته‌دن اللیشر نفر افراز اولنه‌رق تعلیمه باشلاتدیرلمق صورتیله ابتدار اولندی

وبونلره اشكنجى اسمى ويريلوب صناديد يكيچريانك دخى باسند موافقتلرى آلندى .

آنجق بونلرك اخلاق معلومه واطوار مضبوطه‌لرينه نظراً اقوال وافعالنه اعتماد اولنه‌ميه‌جغندن عساكر نظاميه تشكيلندن طولايى برفساد چيقاره‌جقلرى نزد اكابرده معلوم اولمغله آغا حسين وعزت پاشالره معيتلرى افراديله ايلك امره منتظر اولملرى اكيداً تنبيه اولنمش ايدى فى الحقيقه يكيچريلر پك آز برزمان صكره اشكنجى تشكيلى بهانه‌سيله بر فساد قوپاروب باب على وآغا قپوسنى يغما واهل كروهنه تعرض وتجاوزه اجترا ايتملريله همان عزت محمد وحسين پاشالر معيتلرى اولان اوچ بيك قدر سكبانلر وطوپجى وقاليونجى وخمبره‌جى اوجاقلرى مرتب عسكرلريله وطلبهٔ علوم خواجه‌لريله وبالجمله معزول ومنصوب وكلا سراى همايونه جلب بيورلدى . ولواى محمدى (عليه السلام) موقع مخصوص محترمندن بالاخراج سلطان احمد جامع شريفنك محرابنه نصب اولنه‌رق جامع مذكور مركز حركت اتخاذ قلندى .

ودرسعادت اهاليسى دلاللر واسطه‌سيله لواء شريف آلتنه دعوت اولنوب فوج فوج اهالى محلات امامليله سنجاغ آلتنه كلمكه باشلادى .

اشقيا دخى علامت طغيان اولان معهود قزغانلرينى اخراج ايدەرك آت ميداننده قشله‌لرينه تحصن ايتمشلر ايدى .

نهایت ویریلان قرار موجبنجه آغا حسین پاشا وعزت پاشا ایکی قولدن حرکتله آرقەلرندن طوپجی باشی قره جهنم وخمبرەجی باشی دده آغا ومصر قپو کتخداسی نجیب افندی طابهٔ علومی تعقیب ایدەرك آت میدانندەکی یکیچری قشله‌سنه هجوم ایتدیلر .

اوّلا تکلیف اولنان انقیاده آتشله مقابله ایدلکله قره‌جهنم یاغلی پاچاورەلی کله‌لرله قشله‌یی احراق وطوپك دهشتندن اطرافه قاچمغه باشلایان اوجاقلولر اخذ وگرفت ایله اعدام وایرتسی گون شدتله تحری اولنەرق اله گچنلر اتلاف ایدیلوب جمعیت شقاوتلری پریشان ایدلمك صورتیله رفع شقاقه موفق اولندی .

بوندن صکره یکیچری و یکیچریلك اورتەدن قالدیرلدیغنه ویرینه عساکر منصورهٔ محمدیه نامیله یکیدن بر نظام اوجاغی احداث اولدیغنه دائر اعلان کیفیت اولنەرق آغا حسین پاشا سرعسکر نصب اولنمشدر .

طشرەلره دخی اوامر تسیاریله یکیچری اوجاغنك بالکلیه الغاسنه طرف همت اولندی .

بوندن صکره یکیچری اوجاغنه منسوب کچینان طائفهٔ بکتاشیه مشایخی دخی بر طرفه تبعید وتکیەلرنده نقشی اینی اجراسنه قرار ویرلدی .

﴿ فهرست ﴾

صحیفه

٢٨٩ سلطان مراد ثالث
٢٩٠ محاربهٔ ایران
٢٩٤ بعض وقایع
٢٩٥ اوستریا سفری
٢٩٩ سلطان محمد خان ثالث
٣٠١ اکری سفر همایونی
٣٠٣ ساطورجی محمد پاشانك سرعسکرلکی
٣٠٥ فتح قنیژه
٣٠٦ انکلتره لونك دولت علیه ایله اتفاقه مسارعتی
٣٠٧ قره یازیجی و دلی حسن وسائر جلالیلر
٣٠٨ مقدمهٔ محاربهٔ ایران
٣١٠ سلطان احمد خان اول سفر گنجه وایران
٣١٢ سیتواطوروق معاهده‌سی
٣١٣ احوال شرقیه
٣١٥ تدمیر جلالیان
٣١٦ بعض وقایع بحریه وسائره
٣١٨ ارتحال شهریاری
٣٢١ سلطان مصطفی خان وسلطان عثمان
٣٢١ بقیهٔ سفر ایران وعقد مصالحه

صحیفه

٣٢٣ بعض وقوعات لهستان وقایعی
٣٢٤ خوتین سفری وعزیمت همایون
٣٢٨ سلطان مراد خان رابع وقایع بغداد
٣٣١ اباظه پاشا غائله‌سی
٣٣٤ قریم غائله‌سی
٣٣٧ بعض وقایع خسرو پاشانك شرقه عزیمتی
٣٣٨ ظهور فتنهٔ سپاه
٣٣٩ شهریار قوی الاقتدارك اجراآت شدیده‌سی
٣٤٠ ایران شاهنك کرجستانه استیلاسی
٣٤٠ شهریار جلادتشعارك اذربایجانه عزیمتی
٣٤٣ بغداد سفر همایونی
٣٤٥ ارتحال شهریاری سلطان ابراهیم
٣٤٦ ولادت شهزادگان وقایع نصوح پاشا زاده
٣٤٧ ظهور جنجی خواجه
٣٤٨ کرید وقایعی

صحیفه

٢٥٠ سلطان محمد خان رابع / احوال جنجی خواجه / سلطان احمد جامعی وقعه‌سی
٢٥١ شقی حیدر اوغلنك قتلی / واباره حسنك ظهوری
٢٥٢ نمچه ایله تجدید صلح
٢٥٣ ارتحال کوسم سلطان
٢٥٤ طرخونجی لایحه‌سی
٢٥٥ وقعهٔ وقوافیه
٢٥٦ کوپریلیلر اداره‌سی / وندیك دونماسنك انهزامیله / بوغازك فتح وکشادی
٢٥٧ اردك سفری
٢٥٨ اباره حسن وقعه‌سی
٢٥٩ افلاق سفری و بکرشك / بنا وتأسیسی
٢٦٠ تاتار خانك روسیه‌لویه / غلبات عظیمه‌سی / ارتحال کوپریلی وزیر / فاضل احمد پاشانك صدارتی
٣٦١ اوستریا سفری
٣٦٣ قندیه‌نك فتحی
٣٦٤ لهستان سفری
٣٦٥ کوپریلی زاده فاضل احمد / پاشانك ارتحالی
٣٦٦ جهدین سفری
٣٦٧ ویانه محاصره‌سی
٣٦٩ سلطان سلیمان ثانی

صحیفه

٣٧١ سلطان احمد خان ثانی
٣٧٢ سلطان مصطفی خان ثانی / استرداد ساقز / برنجی سفر همایون / ایکنجی سفر همایون
٣٧٣ اوچنجی سفر همایون / قارلوفچه معاهده‌سی
٣٧٦ سلطان احمد خان ثالث / پروت مظفریتی
٣٧٨ وندیك محاربه‌سی
٣٧٩ وقایع ایرانیه
٣٨١ نادر شاهك ظهوری
٣٨٣ سلطان محمود اول / معاهدهٔ ایرانیه
٣٨٥ روسیه واوستریا سفرلری
٣٨٨ ینه نادر شاه / ارتحال شهریار زمان
٣٨٩ سلطان عثمان ثالث
٣٩٠ سلطان مصطفی خان ثالث
٣٩١ ١١٨٢ سفری
٣٩٧ قارتال هزیمتی
٣٩٨ هزیمت بحریه
٣٩٩ بکرشده مذاکرات صلحیه
٤٠٣ ارتحال سلطان مصطفی خان
٤٠٤ سلطان عبدالحمید خان / بقیهٔ سفر سابق
٣٠٥ قینارجی معاهده‌سنك / شرائط اساسیه‌سی

صحیفه	
٤٠٦	اصلاحات داخلیه
٤٠٧	اصلاحات ولایات روسیه لونك قریمی استیلاسی
٤١٠	غائلهٔ ایرانیه ١٢٠١ سفرلری وروسیه واوستریا اتفاق
٤١٢	اوستریا جهتنده کی مظفریات
٤١٣	روسیه جهتنده کی موفقیتسزلکلر ارتحال شهریار مرحمتشعار
٤١٦	سلطان سلیم ثالث استکمال تدارکات حربیه عزل صدر اعظم یوسف پاشا نصب جنازه حسن پاشا
٤١٧	بوزه هزیمتی
٤١٨	غازی حسن پاشانك صدارتی شریف حسن پاشانك صدارتی
٤١٩	زشتوی معاهده سی
٤٢٠	یوسف پاشانك صدارت ثانیه سی ویاش مصالحه سی
٤٢١	سلطان سلیمك اصلاحات داخلیه وتنظیمات جدیده مباشرتی ونظام جدید تشکیلی
٤٢٤	تبدل صدارت
٤٢٤	بوناپارتك مصره عسکر اخراجی
٤٢٥	مصرك استردادی ایچون انکلتره وروسیه ایله عقد اتفاق

صحیفه	
٤٢٦	بازوبند اوغلی وقعه سی
٥٢٧	وقعهٔ وهابیان
٤٣٠	ابراهیم نسیم افندینك لایحه سی
٤٣١	انکلیزلرك روسیه لوبی التزامی
٤٣١	کوسه موسی پاشانك قائممقاملغی
٤٣٤	انکلیز دونماسنك چناق قلعه بوغازندن مروری
٣٣٥	مصر والیسی محمد علی پاشانك صورت ظهوری
٤٣٧	اردوی همایونك استانهٔ سعادتدن حرکتی
٤٣٨	قباقجی وقعه سی
٤٤٢	سلطان مصطفی خان رابع رفع اصلاحات وترقیات جدیده وقایع اردوی همایون
٤٤٥	روسجق یارانی
٤٤٦	علمدار پاشانك اردوی همایونه ورودی
٤٤٨	سلطان محمود ثانی دره بکلرینك درسعادته جلبی
٤٥٠	علمدارك وفاتی
٤٥٣	اعادهٔ محاربهٔ روسیه
٤٥٤	بکرش مصالحه سی
٤٥٥	احوال حجازیه
٤٥٦	تپه دلنلی علی پاشا وموره وقعه سی
٤٥٩	وقعهٔ خیریه

جلد ثانیده‌کی سلاطین عظام حضراتنك ولادت جلوس ارتحال مدت سلطنت و عمرلری حقنده جدولدر :

اسامی سلاطین	پدرلری	ولادتلری	جلوسلری	ارتحاللری	مدت سلطنت	مدت عمر
		سنه	سنه	سنه	سنه	سنه
سلطان مراد ثالث	سلیم ثانی	٩٥٣	٩٨٢	١ ٠٣	٢١	٥٠
سلطان محمد خان ثالث	مراد خان	٩٧٤	١٠٠٣	١٠١٢	٩	٣٧
سلطان احمد خان اول	محمد خان ثالث	٩٩٨	١٠١٢	١٠٢٦	١٤	٢٨
سلطان مصطفی خان	محمد خان ثالث	١٠٠٠	١٠٢٦	١٠٢٨	١	٤٨
سلطان عثمان	احمد خان	١٠١٣	١٠٢٧	١٠٣١	٤	١٨
سلطان مراد خان رابع	احمد خان	١٠٢٠	١٠٣٢	١٠٤٩	٨	١٧
سطان ابراهیم	احمد خان	١٠٢٤	١٠٤٩	١٠٥٨	٩	٣٤
سلطان محمد خان رابع	ابراهیم خان	١٠٥١	١٠٥٨	١١٠٣	٤١	٥٣
سلطان سلیمان ثانی	ابراهیم خان	١٠٥٢	١٠٩٩	١١ ٢	٣	٥٠
سلطان احمد خان ثانی	ابراهیم خان	١٠٥٣	١١٠٢	١١ ٦	٤	٣٥
سلطان مصطفی خان ثانی	محمد خان رابع	١٠٧٤	١١٠٦	١١١٥	٩	٤٠
سلطان احمد خان ثالث	محمد خان رابع	١٠٨٤	١١١٥	١١٤٣	٢٨	٦٥
سلطان محمود اول	مصطفی ثانی	١١٠٨	١١٤٣	١١٦٨	٢٥	٦٠
سلطان عثمان خان ثالث	مصطفی خان ثانی	١١١٢	١١٦٨	١١٧١	٣	٥٩
سلطان مصطفی خان ثالث	احمد ثالث	١١٢٩	١١٧١	١١٨٧	١٦	٥٨
سلطان عبدالحمید خان	احمد ثالث	١١٣٧	١١٨٧	١٢٠٣	١٦	٦٦
سلطان سلیم ثالث	مصطفی ثالث	١١٧٥	١٢٠٣	١٢٢٢	١٩	٤٧
سلطان مصطفی خان رابع	حمید اول	١١٩٣	١٢٢٢	١٢٢٣	١	٣٠
سلطان محمود ثانی	حمید اول	١١٩٩	١٢٢٣	١٢٥٥	٣٣	٥٦

3 1761 06980702 2